

C. A. Swensson.

VID

HEMMETS HÄRD

Läsning för Frids-stunder i Familjekretsen

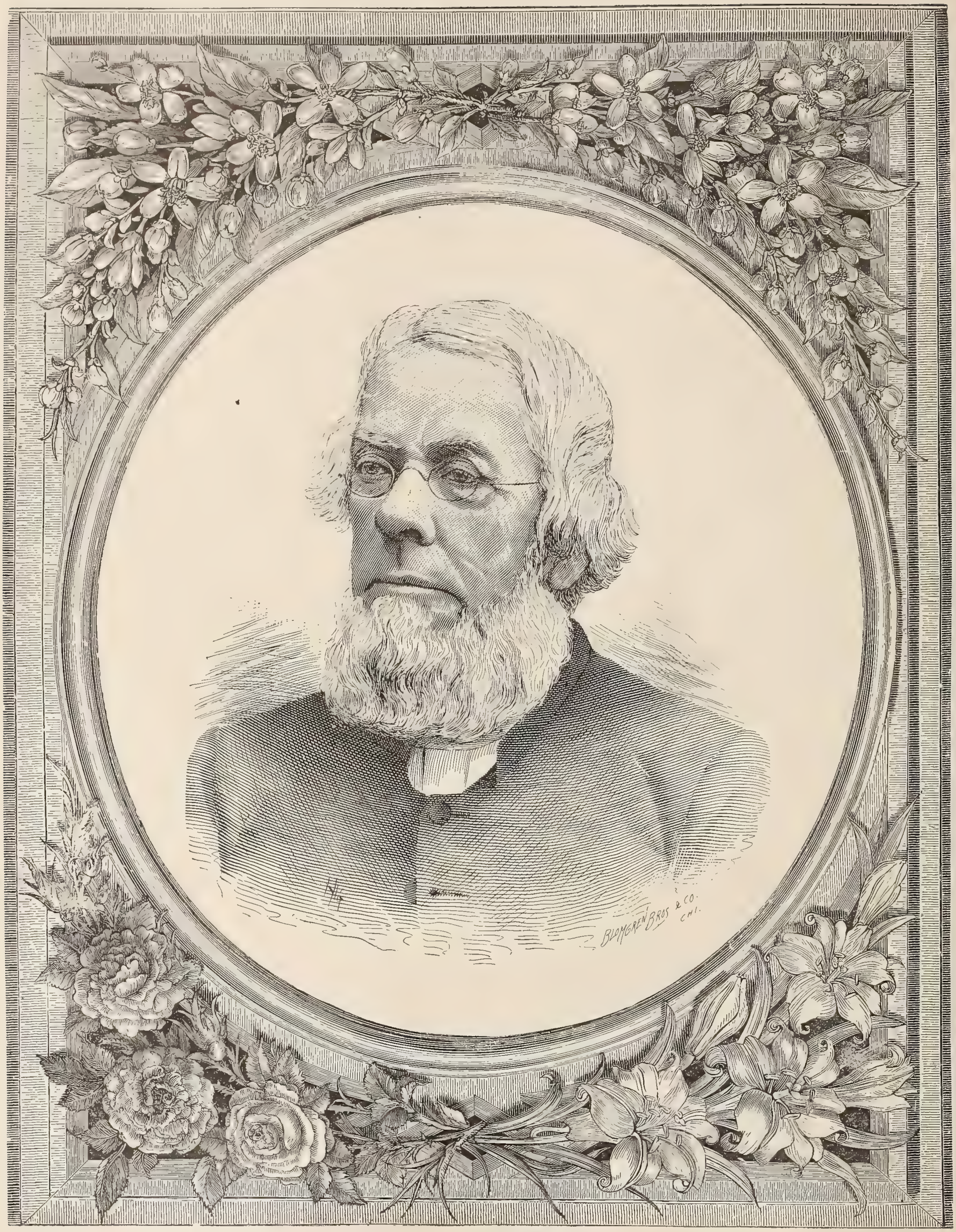
AF

Rev. C. A. SWENSSON,

President for Bethany College, Lindsborg, Kansas.

MED · TALRIKA · ILLUSTRATIONER.

SWEDISH BOOK CO.,
CHICAGO.

Dr. T. N. Hasselquist.

PASTORN

PROFESSORN OCH TEOLOGIE DOKTORN

TUVE NILSSON HASSELQUIST,

den varme ungdomsvännen, den nitiske läraren, den inflytelserike författaren, svensk-amerikanernas vördade förkämpe, egnas detta arbete med ödmjuk högaktning och kärlek af en tacksam lärjunge

C. A. SWENSSON.

FÖRORD.

Allt för hemmet! På jorden finnes ingen högre inrättning än familjen och hemmet. Ingen kan i sann bemärkelse göra för mycket för sitt hem. Låt mig se saken från dess andra sida: hafva vi gjort nog för vårt hem?

Svensk-amerikanerna äro en särdeles lycklig del af den stora amerikanska nationen. Må de i denna brådskande nya verld finna tid att på verkligt svenskt vis grundlägga, ordna och lefva i trefliga hem!

"Vid hemmets härd" beder nu ödmjukligen att få göra bekantskap i de svenska hemmen i detta land. Boken vill vara en anspråkslös tjenarinna, hvars högsta mål är vunnet, om hennes tjenst kunnat bidraga till att bereda en angenäm stund för ung och gammal i den lyckliga familjekretsen.

Allt för hemmet!

Bethany College, Lindsborg, Kansas, Kristi himmelfärdsdag 1890.

C. A. SWENSSON.

Vid Hemmets Härd.

Vid Hemmets Härd.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

VID HEMMETS HÄRD.

PAG

DET NÖDVÄNDIGASTE.

NÅDENS FRÄLSNING.

ALLA FIENDER SVARSLÖSA.

PRAKTISK KRISTENDOM.

HURU SKALL JAG BLIFVA EN KRISTEN?

SORGEN.

HURUDANT ÄR DET I HIMMELEN?

ILLUSTATIONER I ORD OCH HÄNDELSER ATT LÄSAS TILLSAMMANS MED KYRKOMINNENA.

III. Minnen från talarestolen.

UNGDOMSLIFVET.

Pag.

ROCK ISLAND.

BETHANY COLLEGE.

ST. PETER-INTERIÖRER.

B. *RELIGIÖSA BILDER.*

VID MINA FÖRÄLDRARS GRAF.

ETT BARNDOMSMINNE.

NATTVARDSBARNEN.

ETT JULKALAS.

C. *BILDER UR FOLKLIFVET.*

ETT SVENSKT-AMERIKANKST REPUBLIKANKST MASSMÖTE.

EN SVENSK-AMERIKANSK JUNGFRUBILD.

EN TEXASBILD.

I. HEMMET.

Vårt älskade hem.

Ps. 127, 128.

ETT *hem* det är, der dina tankar alla
Likt barn vid faderns knän ej känna tvång,
Der hvarje hjertats känsla mäktar kalla
Ett gensvar fram, en högstämd vexelsång.
Ett *hem* det är, der dina lockar gråna,
Men ingen gifver akt på årens tal,
Der kära minnen uti fjerran blåna
Som bergets toppar kring den stilla dal.

IBSEN.

Kärleken är lifvets skönsta blomma
Älska dina, må de älska dig!
Låt se'n mödor eller sorger komma,
Mot ditt *hem* de söndersplittra sig!

WADMAN.

Ett bo är godt
Fast det är litet,
Hvar man är herre *hemma*;
Fast tvänne getter endast
Och halmtäckt sal man eger
Det bättre är än tigga.

HAVA-MAL.

Hvart rätt *familjelif* är som musik,
Ifrån den känsla makarne förenar
Den strömmar ut och allting klang förlänar
Och gifver lifvet takt och mål och skick.
I barn och tjenare dess flod sig grenar
Blott att sig samla nästa ögonblick,
Och af de enta toner upp sig svingar
Den melodi, som *hemmet* genomklingar.

F. P. MULLER.

O, ej ännu blomstrade på jorden
Högre sällhet än ett *hem* oss ger,
Der en pröfvad kärlek ler,
Som, midsommarsolen lik i Norden,
Aldrig sjunker från sin himmel ner!
Der förbleknar flärdens glitter,
Der förstummas lidelsernas röst,
Der blir sorgen blott till hälften bitter,
Ty den bästa lyckan sitter
Sluten till ens eget bröst.

LINDBLAD.

"Familje-lifvet är egenkärlekens skönaste graf" och från den grafven har sedligheten sin upprinnelse.

P. GENBERG.

Der familjen hemfaller under den husliga despoten och husfadern blir envåldsherre, qvinnan blott ett husgeråd, en tjenarinna för nöje eller nytta, der hemfaller folket under envåldsherrskare, och dermed under slafveriet och döden, så framt det ej förmår spränga sin fängslande puppa.

FR. BREMER.

Be it ever so humble, there is no place like *home*.

PAYNE.

— — — — *Home* is the resort
Of love, of joy, of peace, and plenty; where,
Supporting and supported, polished friends
And dear relations mingle into bliss.

THOMSON.

Hvilken är den lyckligaste plats på jorden? Hastigt, hastigt ilar tanken hit och dit. Han flyger med Ellidas

> "Vingarna svarta med kanter af rödt; när han spände dem alla,
> flög han i kapp med den susande storm, men örnen blef efter."

lågo de två på knä, och sakta blef det klart för dem, att "all lycka måste köpas med smärta. För den sanna lyckan betalar man köpesumman, innan man erhåller den; för den falska efteråt." Från den stunden lyftade en engel från Gud sorgedoket från tårdränkta ögon, och lifvet blef ljust igen, men ljuset kommer mera ofvanefter än någonsin förut.

En qvällstund i hemmet.

I fjerran land, på andra sidan verldshaf, finnes lycka, finnes rikedom, finnes framtid! Men den lyckligaste plats på jorden ligger närmare än så. Geografien bestämmer ej dess plats, den finnes i norr och söder, öster och vester lika. Men der den fans, var vägen till himmelen kortare än annars, och när mörker var utanför, skimrade ljus och frid och hopp alltid derinne. Understundom sågs det svart på dörrlåset, och gardinerna rullades ej upp vid morgontimma, men i kammaren

Vårt älskade hem, det är den lyckligaste plats på jorden. Det må ligga vid en förtjusande insjö i Minnesota eller fråssa på Italiens solljus och glädje i det sydliga Kansas; det må vara timradt i Pennsylvaniens skogar, mellan kullar och berg, eller behagligt smekas af honungsmättade fläktar i Texas eller Californien — det älskade hemmet är i hvilket fall som helst det jordiska lifvets centralpunkt, och på samma gång himmelens förförgård och dess förut gifna pant och trohetslöfte.

Trefaldt lycklig den, som eger ett sådant hem!

"De tre stora grundvilkoren för lifvets lycka äro: något att göra, något att älska, något att hoppas." De blifva alla uppfylda i hemmet. Der finnes mycket att göra, en rikedom på kärlek, och hoppet mätes på samma sätt.

"Hvari består jordisk lycka?" frågar den djupsinnige Rudin. "Icke uti att *hafva mycket*, utan uti att verkligen kunna *njuta* hvad man har; och njuter man då mycket af det lilla man har, så är ju i sjelfva verket detta lilla mera än en annans myckna goda, hvaraf han föga eller intet förmår njuta. Men njutningen af mitt goda beror väsentligen på, att jag är *förnöjd* med hvad jag har, och således består vinningen eller förökandet af mitt goda egentligen uti att blifva allt mer och mer förnöjd uti mitt hjerta. Och härtill är nu en sann gudaktighet det säkraste medlet. Ty denna rigtar min blick till det öfverjordiska, låter följaktligen det, som jag på jorden eger, synas mig af jemförelsevis ringa vigt, bjuder mig derför att gerna nöjas med litet, ja det minsta, och lånar dessutom åt det minsta ett stort, oändligt värde, emedan gudaktigheten lär mig att anse allt såsom den himmelske Fadrens gåfvor, af hvilka han förlänar mig just så mycket, som jag för mitt eviga bästa kan tåla vid att ega. Så dödar gudaktigheten i sjelfva födelsen allt otidigt begär till vinning, förstoring och utvidgning och gör mig lugn och lycklig i den ställning jag innehar." I hemmet skola vi lära oss denna stora lexa för lifvet. Napoleon den förste sade: Hade Ni ock en själ, brinnande som Etnas verkstad, om Ni eger en far, en mor, en hustru, barn, Ni behöfver ej frukta ledsnadens qval. Den känsla, hvarigenom vi njuta af naturen, af fäderneslandet, af de menniskor, som omgifva oss, se der den enda källan till jordlifvets sanna, oskyldiga nöjen, vid hvilka man aldrig ledsnar och som ingenting kan ersätta." Knäpp händerna med ett lyckligt och gladt tack i ditt hjerta vid tanken på hvilken gåfva du fick, när den himmelske Fadern gaf dig ett hem.

Äktenskapet är en helig stiftelse. Den är både äldre och aktningsvärdare än någon annan jordisk inrättning. I tidens morgon såg Gud, att det icke var godt, att mannen var allena, och så skickade Han qvinnan hit ned såsom den första julklapp jorden visste af. Runeberg sjunger:

Ej fins en glädje på jorden vid
Som kunde den fröjd uppväga,
Ett hjerta känner, som all sin tid
Ett annat hjerta får ega.
När tvänne, att blifva ett,
I kärlek smälta tillsamman,
Rent, oförfalskadt, på guldets sätt,
Som smälter i klara flamman,
Se, då är glädje och gamman.

Gud sjelf han skådar med välbehag
En sådan frid och förening;
Han bjuder den i sin helga lag,
Den är hans vilja och mening.
Och derför låter han ock ur den
En rik välsignelse flöda
För jordens slägter, som blomstra än,
När vi gått bort till de döda,
För himlen en brodd och gröda.

I samma mån som äktenskapet i samhället hålles i helgd, stå dess grundvalar fasta och orubbliga. De talrika äktenskapsskilsmessorna, de slappa lagarne för sådana fall, äro bland vår tids mest oroväckande tecken. Den som lossar på äktenskapets heliga förbindelser, han afhugger med hjertlös hand de band, som hålla samhällsbyggnaden tillsammans. Man gycklar med Chicago och Indiana för deras äktenskapsskilsmessors skull. Det säges, att en äktenskapsskilnad kan ega rum på tio minuter i den stora verldsstaden vid Michigans strand. Endast i ett fall är skilsmessa loflig. Äfven då är hon en förskräcklig sak. "Lemna åt den sämre parten att skilja sig från den bättre. Den bättre skiljer sig icke, ty den har ett kall, så länge den icke blifver förvisad."

Nu för tiden är man nästan rädd för att gifta sig. Äktenskapet skulle alltid vara en kärleksaffär. "Äktenskap stiftas i himmelen." Men huru ofta blir det icke en handels- eller beqvämlighetsaffär i stället. Den unga qvinnan vill endast hafva ett beqvämt och rikt hem. Får hon det, så må en gammal ungkarl gerna räknas med på köpet. Ofta vågar en ung man ej fria, emedan han ej kan uppfylla de ekonomiska fordringar, hvilka ställas på en ung man, som är äktenskapskandidat. Så uppskjutes bo-sättning, till dess mannen är för gammal och qvinnan för misslynt, för att kunna älska och blifva lyckliga på allvar.

Ej må man rusa in i äktenskapet utan besinning och såsom ett oerfaret barn. Det är den andra ytterligheten. Men när skoldagarne äro slut och lifvets arbete är börjadt på allvar, då mannen är tjugotvå eller tjugofem och qvinnan nitton eller tjugoett år, så är det svårt att inse, hvarför de unga skola vänta med att fira sitt bröllop.

Att finna hvarandra, när själen är ung,
Och följa till åldern hvarandra,
När vägen är lätt, och när vägen är tung
Med glädje tillsammans den vandra.
Hvar gifves i verlden för tvenne
En lott, som kan liknas vid denne?

Hvem skall blifva min maka?

Den *första* kärlekens heliga stund
Ej glömma vi den,
I minnets öken en grönskande lund.
Han vinkar oss än.
Ett doft det var,
Som kommer och far, —
En vingad morgondröm,
Ett ljus, som aldrig skall skina igen
På lifvets ström.

Th. Moore.

Kärlek är icke blott känslans och fantasiens sak. Den sanna kärleken har sitt säte i viljans innersta. Den är dess egentliga tillhåll, äfven då känslan är tyst och fantasien flyktar.

Luthardt.

Att älska, det är att beundra med hjertat; att beundra, det är att älska med själen.

Gautier.

Det som ger menniskolifvet sin glans och skönhet, är att hjertan förstå hvarandra och blifva ett i den inbördes kärleken. Rördam.

Att hafva sårat ett hjerta, som älskar oss, är ett minne, som bränner vårt samvete och som ingen ny kärlek åter utsläcker, vore den än verkligare och renare än den vi då kände.

F. Spielhagen.

När ej stunden, den rätta är kommen, när icke den rätta mön sig visar, så dröjer man länge med valet, och man är rädd att välja hvad sedan kan ångras. Goethe.

Den som en gång i sanning har älskat, kan sedan aldrig älska på lek. Grattan.

Kärlek utan aktning är flyktig och af kort varaktighet, och vördnad utan kärlek är otillfredsställande och kall och skall inom kort förgå.

Priswell.

En vacker qvinna utan fasta grundsatser liknar de vackra, rotlösa blommor som flyta på vattnet, drifna hit och dit af hvarje vindflägt.

Lady Blessington.

Man fordrar fyra ting af en qvinna: att dygden bor i hennes hjerta, att blygsamheten lyser på hennes panna, att mildheten strömmar från hennes läppar, och att arbetet sysselsätter hennes händer. Rousseau.

Qvinnan är mer menniska än mannen. Hennes lif går i allmänhet ut på menskliget, hon gör sjelfva mannen menskligare. Hennes sfer är mindre tilltagen, men hon fyller den ock snart. Hon rundar allt harmoniskt och böjer mannens rätliniga sträfvande till cirkel med ständigt aftagande radie, för att rädda honom från det ändlösa. Törneros.

Inga ärestoder
Qvinnans dygder vinna,
Men der böner brinna
Mellan tårefloder
Heter hjelten Qvinna,
Heter segrarn Moder!

Lida, älska, dyrka,
Ingen att förtro det;
Offra hjerteblodet
Utan tack att yrka
Men den svages styrka,
Som är tålamodet.

Bida och försaka,
Kränkas djupt och glömma,
Och om himlar drömma
Under nöd och vaka: —
Blott en *mor* och *maka*
Kan den kalken tömma.

MALMSTRÖM.

Jag älskar dig så som man älskar himmelen.

LONGFELLOW.

Hvad kan vara vigtigare än valet af följeslagarinna genom lifvet? Den som fått en god, from och älskande hustru, han är lycklig, om han annars är hvarken rik eller ansedd. Men har en man fått en elak och trätgirig maka, så göra inga millioner honom rik och inga palats honom lycklig. Vid valet af en hustru bör man derför begagna sitt fulla förstånd, gå sakta och visligt tillväga, väl öfverväga saken, så att ångern

Mormor på besök.

Kärleken, som är Guds väsen, finnes till, ej att leka med, utan för att höja hela menniskans värde. EMERSON.

Älska måttligt: långlifvad kärlek gör det.

SHAKESPEARE.

Man bör ända från barndomen bedja Gud om en god hustru. LUTHER.

ej kommer och helsar på kanske redan innan smekmånaden är slut.

Äktenskapet liknar både lifvet och döden: man lefver en gång, man dör en gång, och äktenskapet är lika enväldigt. Ett andra eller tredje äktenskap, der sådant inträffar, blir sällan ett verkligt, fullständigt och idealt äktenskap, utom i det fall, att det första var olyckligt. Unge man, låt dig icke i ditt val vilseledas af yttre prål och

grannlåt. Dockan är en leksak. Såsom sådan kan hon vara intressant och angenäm, men en leksak bör ej blifva vår bästa jordiska vän, hvilket en hustru bör vara. Se icke för djupt in i de tjusande ögonen, förrän du känner hjertat.

Så här bör den jungfru vara, som skall blifva din hustru.

Hon bör vara *yngre* än du, annars blir hon snart din moder eller moster i stället för din hustru.

Hon bör vara *frisk* och *sund* och komma från en duktig och helsosam slägt, annars fån I båda ångra det, innan farkosten ännu hunnit långt från land.

Hon bör vara *klok* och *förståndig*, ty med en dåraktig och slarfvig qvinna blefve du säkert olycklig.

Hon bör ej vara *lärdare* än du, ty då får du snart smaka käppen, men hon får ej heller vara *okunnig*, om du har bildning, ty då blir det i längden svårt att draga jemt.

Hon bör vara *snygg* och *ordentlig*, annars trifves du snart bättre borta än hemma.

Hon måste vara *sparsam*, ty du blir aldrig så rik, att icke en slöserska kan göra dig fattig, och aldrig så fattig, att icke en sparsam qvinna blir dig en guldgrufva.

Hon bör hafva samma åskådning, samma sätt att se lifvet, samma ämnen som intressera och anses värda att arbeta för, ty annars blir hemlifvet en ständig debatt, och det blir snart otrefligt.

Hon bör vara *from*, ty endast en hustru, som sjelf vill gå till himmelen, kan hjelpa dig på vägen dit.

Unge man, lägg dessa föreskrifter på hjertat. Kommer kärleks-guden till dig, så tänk två gånger, innan du talar eller handlar. "Att gifta sig för skönhets skull är just detsamma som att köpa en egendom för rosornas skull. Ja, det sista skulle dock vara förnuftigare, ty rosentiden kommer årligen igen." Det du gör, kan ej göras om. Det är en handling för lifvet och för — — evigheten.

Men det är nästan ännu vigtigare för den unga qvinnan att vara försigtig rörande det äktenskapliga valet. Blir hon en med i ett olyckligt hem, så är hon i sanning beklagansvärd. En man kan slippa undan emellanåt. Han kan lemna hemmet och glädjas bland andra vänner. Men ej så med qvinnan. Hennes sfer är mera begränsad.

Unga qvinna, lef hellre ensam än att taga en man, som skulle göra dig olycklig. Tusende gånger hellre utan hem, än att ega ett olyckligt sådant.

Så här bör den unge man vara, som skall få ditt hjerta och din hand.

Han bör vara *välkänd*, ty rykte är bättre än guld, och du kan ej vara lycklig dessförutan.

Han bör ej vara så mycket bättre än du, eller så anses, att han skulle taga dig på nåde, ty det blir då lätt en stötesten för den äktenskapliga lyckan.

Han bör vara *driftig* och *arbetsam*. Är han ej rik, så betyder det icke så mycket, men är han en slarf, så haf ingenting med honom att skaffa.

Han måste vara förtjent af din högaktning, annars tar din kärlek snart slut.

Han måste vara *nykter*, och du bör vara rädd som för en huggorm för en man, hvilken har gifvit hälften af hjertat åt sitt dryckes-begär.

Han måste *frukta Gud*, annars ärar han nog icke länge sin hustru.

Kom ihåg detta, förrän det ödesdigra svaret gifves. Handla lugnt. Kom ihåg det: din lycka och samvetsfrid ligga i vågskålen.

Ingen må taga en blodsförvandt till äkta. Risken är för stor, möjligheterna för rysliga. Gör det icke, gör det icke!

Och nu är du förlofvad. Unge man, unga qvinna, var trogen! Sådana löften äro heliga. Deras brytande förorsaka ofta sår för hela lifvet. Håll hvad du har lofvat.

Skulle kärleken under förlofningstiden afsvalna och svårigheter uppkomma, så kom ihåg, att man blir sällan riktigt goda vänner, förrän man kifvats några gånger. Långa förlofningar äro dock som regel riktiga plågoris. Sedan de unga tu äro förlofvade, bör brölloppet påskyndas.

Men skulle förlofningen verkligen hafva egt rum i förhastande, skulle det efteråt blifva klart, att ett misstag egt rum, så talens vid med förstånd och i kärlek. Ett äktenskap utan kärlek är hemskt, men hemskt är det ock att bryta en förlofning. Gud nåde dem, som råkat så ut.

Unge man, stjäl icke din brud. Fråga föräldrarne, sök deras samtycke. Välsignelsen i

fjerde budet är en rik bröllopsgåfva. Du kommer längre fram att behöfva den gåfvan.

Goda, kloka föräldrar skola ej heller utöfva någon påtryckning eller sätta sig emot sina barns val, i fall icke särdeles starka skäl för ett sådant motstånd förefinnas.

Nu skall brölloppet stå. Lycklige I! Gud välsigne Eder!

Brölloppet.

PÅ BRÖLLOPPSMORGONEN.

Matth. 10: 18.

Två händer vilja sig i dag
För alltid sluta samman,
Förenta enligt Herrens lag
I både nöd och gamman,
Dock att befästa detta band,
Behöfs till hjelp en annan hand:
Guds hand sig lägge neder
Välsignande på Eder!

Af *tvänne tungor* blir i dag
Ett heligt jaord gifvet;
O klinge det med starka slag
Igenom hela lifvet!
Dock att det må välsignadt bli,
Ett annat blandas må deri:
Ett ja från *Herrens tunga*
Till ert förbund, I unga.

Två hjertan brinna gladt i dag
Af samma kärleks flamma,
Och bådas vilja och behag
Nu äro ett och samma.
Dock att de icke söndras må,
O söken styrka båda två
I lifvets fröjd och smärta
Vid Herrens *fadershjerta!*

Två namn sig vilja gerna nu
I ett tillhopaslinga;
Sitt eget vill den unga fru
Sin man till offer bringa.
Men skall förbundet lyckligt bli,
Så klinge än ett namn deri;
I *Guds namn* må det knytas,
Så skall det aldrig brytas.

Två hus nu blicka gladt och tryggt
Uppå ett tredje neder,
Som nyss föräldrars omsorg byggt,
Det unga par till heder.
Hur trefligt står ert nya bo!
Dock att I der mån finna ro,
Må ofta tornets klocka
Till *Herrens hus* Er locka.

Så gån vid hvar sin faders hand
Att in i templet skrida!
Förenta med ett heligt band
Gån ut vid Herrens sida!
Och vandren glada hem igen,
Förblifven *ett* i kärleken!
I ert förbund vi bedje,
Att *Gud må bli den tredje.*

GEROK.

Bröllopet bör vara en glädjefest. Det har alltid blifvit så ansedt, och det är rätt och tillbörligt.

Förberedelserna voro långa. O, huru otåligt har icke brudgummen väntat på den lyckliga dagen! Men bruden ville uppskjuta, sade att de ännu vore så unga och att de nog hunne blifva gifta. Hon ville blifva i ordning. Så flitig hon var. Det nya hemmet skulle icke stå tomt efter brölloppet. Allting i ordning! Rätt så, unga vän. Det kan icke göras för väl i ordning. Din brudgum skall ock veta att värdera en så snäll och förståndig liten gumma. Männen äro egoister. De tycka om praktiska, pålitliga, trogna hustrur, äfven om de brumma en smula emellanåt.

Nu äro förberedelserna slut. Allt i ordning! Deruppe på sängen i gästkammaren ligger brud-

klädningen så nätt och grann. Inbjudningskorten äro utsända. I qväll skall brölloppet stå. I lycklige unge! Må Gud göra lifvet gladt för eder, och molnen lätta, och tårarna få. Du brudgum, var öm och snäll mot henne, som nu skänker sig sjelf med kropp och själ i ditt våld, som lemnar sitt eget namn, för att taga ditt, som tror dig, som högaktar dig, som älskar dig. Jag säger det igen: var öm och snäll mot henne. Blif aldrig hård, känslolös, tyrannisk, oefterrättlig. Hon är det svagare kärilet. Du är stark. Skydda henne, stå vid hennes sida, när det är stormigt och farligt. Från i dag är *hon* din bäste jordiske vän. Var du hennes. Kom ihåg hvad du lofvat henne så heligt och dyrt under förlofningstiden, hvad du skall lofva henne i qväll.

Lyckliga brud! Hemmets korade, myrtenkrönta drottning! Din man är i ditt våld. Han tror dig, han älskar dig, han nästan dyrkar dig. Känn ditt ansvar. Led honom med silkeslena bojor. Blif honom oumbärlig. Blif hans bättre jag, ekot af hans högsta och ädlaste känslor, hans goda engel i lifvet. Var trogen i öm kärlek. En kyss, ett vänligt ord, en hjertevarm blick kunna jaga molnen från hans panna och sorgen ur hjertat. Hjelp honom, fräls honom. Följens åt mot himmelen!

I hören hvarandra till. Ingen mer är i förbundet utom Gud. Varen då hvarandras öppet, villigt, kärleksfullt. O, hvad lyckan blir stor, der detta sker!

Tornklockorna ringa samman. Grannarne hafva gått förut. Kyrkan är full af folk, men gudstjensten är ej börjad. Nu tystna klockorna och orgeln brusar fram i hjertliga, hoppingifvande toner. Brudståten, brudståten! Ja, der äro tärnor och marskalkar och föräldrar och slägtingar och brudparet sjelft. "O, hvad hon är vacker, så söt hon ser ut," hviskar man rundt omkring. Brudgummen ser stolt och glad ut. Han byter på denna dag ej lott med någon konung i hela vida verlden.

Framför altaret står pastorn med öppen handbok. Lugnt och värdigt uttalas de sköna betydelsefulla orden i vigselformuläret. "Ja, ja," höres det sakta med ljuf dallring i rösten — "man" — "hustru" — "hvad Gud hafver sammanfogat" — "Hans heliga änglar ledsage Eder."

De tu äro ett!

Orgelns toner smeka örat så behagligt. Koralens fulla ackord bringa lugn och jemnvigt i af festglädje upprörda hjertan. Man sjunger så gladt:

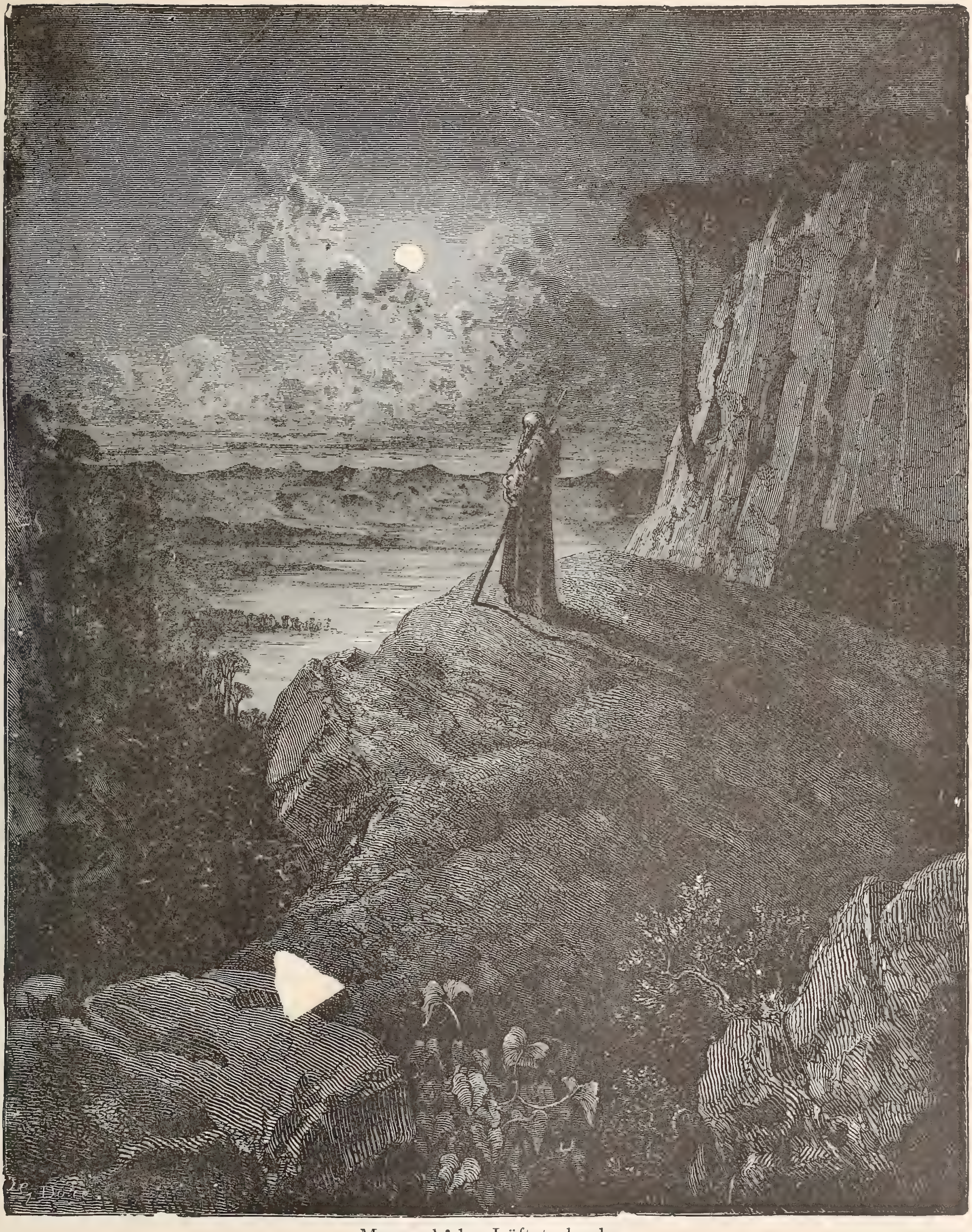
> "Nu blott för verlden två
> För Gud ett lif, en anda
> De hulda makar gå,
> Att sina öden blanda
> Och dela ljuft och ledt,
> Allt efter ditt behag,
> O, du som vis beredt
> Så klar som mulen dag.
>
> Välsigna det förbund,
> De vid din kärlek trygga.
> Låt dem sitt hopp hvar stund
> På dig allena bygga.
> Och sist, när jordens band
> Af döden lösas opp,
> I fridens sälla land
> Fullborda deras hopp."

Lyckans allvar fyller deras hjertan. Ja visst, Gud vilja de hafva med. Och — hvarför kommer tanken på sjelfva bröllopsdagen — när de skola dö, vilja de dö tillsammans och dö i Guds frid.

Pastorn talar hjertliga ord om äktenskapets höga värde inför Gud. Familjelifvet framhålles såsom jordelifvets högsta och ädlaste lycka. Ett lyckligt hem — på denna sidan paradiset finnes ingenting bättre! Han förmanar dem till kärlek och tålamod i lifvets hvardags-prosa såväl som när vandringen går öfver dess poetiska, högtidsomfläktade höjder. Kärlek först, kärlek sist! I Guds kärlek älskande hvarandra med ett rent hjerta, se der den högsta borgen för framtiden.

Talet varade blott femton minuter. Orgeln brusar igen. Nu går brudparet först. Mamma beder en tyst bön, full af den ömmaste kärlek, för sin son, som nu hörer en annan till. Pappas ögon äro våta. Han tänker på dottern — bruden, som varit föräldrahemmets solljus och glädje. Nu skall hon bort — nej, fader, *hem*, så heter det, så är lifvets omutliga lag.

Bröllopsmåltiden är klanderfri. Det är fest i dag i föräldrahemmet, och ingenting får fattas. Men de små glasen för vinet synas icke till. Bruden ville så hafva det. Hon ville sätta ett godt exempel strax. Ädla, varmhjertade qvinna! Var alltid lika trogen mot dina grundsatser! —

Moses skådar Löftets land.

Man språkar, man känner sig glad och upprymd, ty i dag är det bröllop.

Men pastorn bad, att till sist skulle man alla få mötas vid de himmelska bröllopsborden. Den tanken var skön. Bröllop på jorden, bröllop i himmelen! Men i himmelen varar det för alltid. Under tiden säga de lycklige till hvarandra:

Hon:

Hvar *du* vandrar, der vandrar ock jag,
Din vilja det är ju min vilja.
Från vår första kyss till vår sista dag
Ej någon makt skall oss skilja.
Från mitt saliga ja i min ungdoms vår
Till vårt bittra farväl vid den dystra bår
Förblir jag din trognaste lilja.

Han:

Hvar *du* nu dväljes, der dväljes ock jag,
Efter ingenting annat begärlig.
Från vårt första steg till vår sista dag
Ditt stöd, när vår väg blir besvärlig.
Förr sökte jag lyckan på irrande färd;
Nu blifver det fredliga hemmet min verld;
Hvar skiner väl solen så härlig?

Hon:

Ditt folk mitt folk; o jag längtar att se
Ditt hem och de vördiga gamla.
Och vilja de oss sin välsignelse ge,
Skall vår lyckas tempel ej ramla.
I verlden din brud är så främmande än,
O var du mitt ljus och min ledande vän,
Att jag icke i mörker må famla.

Han:

Din Gud min Gud; i kärlek och tro
Gå före mig du uppå färden,
Och bed min stormande ande till ro,
Lik en ängel vid husliga härden.
Som en *tindrande stjerna* i lefnadens natt
Af Herren du är till min skyddsängel satt
I den syndiga menniskoverlden.

Hon:

Din lycka min lycka; hvad önskar jag mer
Än för *dig* att få lefva och sträfva?
Och vore jag ängel, jag flöge hit ner,
Att kring *dig* blott skyddande sväfva;
Med rosor din bana beströdde jag då,
Från vägen jag skulle det stickande strå
Och de hämmande stenarne häfva.

Han:

Ditt qval mitt qval; i den stormande höst
Är du min som i soliga vårar.
Kom luta din kind som ett barn mot mitt bröst
Och förtro mig det minsta dig sårar.
Den glädje, som delas, fördubblad man har,
Af smärtan, som delas, är hälften blott qvar,
Och kärleken växer i tårar.

Hon:

Din graf min graf, o när *du* lägges ned,
Min lefnads afton ock skymmer;
Och vandrar du hädan, så följer jag med,
Ty ur lifvet all glädje då rymmer.
Och i samma grafkulle vilja vi bo
Med stoft mot stoft, — o saliga ro
Efter lifvets lust och bekymmer!

Han:

Din himmel min himmel; väl slitas en dag
Med smärta de jordiska banden;
Dock om jag går först efter Herrens behag,
Så blicka mot himmelska landen!
Dem Gud har förenat, dem skiljer ej död,
De sväfva i eviga morgonens glöd
Förenta mot saliga stranden.

Båda:

Till dig, o vår Fader, vi först och sist
Oss vända; o hör hvad vi bedje!
O själarnes konung, o Jesu Christ,
Blif du i förbundet den tredje!
O, fridens ande, till oss dig sänk
I dufvoskepnad hit ned och oss skänk
En evig, ovanskelig glädje!

Hemlifvet.

All fröjd är ömsesidig, är gemensam,
Ty lyckan födes tvilling, och ej ensam.

BYRON-STRANDBERG.

Då vi äro ensamme, hafva vi att gifva akt på våra tankar, i vår familj på vårt lynne, i sällskapslifvet på vår tunga.

MOORE.

Var sträng i tänkesätt, men len och ljuf i seder,
Naturens första bud är sammanlefnans lag,
Och menskans första pligt, att denna möjlig göra,
Om till förnuft och dygd du vill en dödlig föra,
Så stöt ej honom bort med sättets obehag,
Tänk ej, att plumpt är starkt och blygsamheten svag.

LEOPOLD.

En menniska har ej mera rättighet att vara ohöflig i ord än i handling, ej mera rättighet att säga ett ovänligt ord till en annan än att slå henne till marken.

JOHNSON.

Vi beklaga de fäder, som ej hafva lärt att så ofta som möjligt vara riktiga fäder, som icke förstå sig på att tumla omkring på golfvet med sin lille pojke, att leka häst med honom, att af- och påkläda sitt barn, att härma hundens skällande och lejonets rytande och att gömma sig bakom länstolar eller gardiner, nota bene så, att den lille godt kunde se honom. I sanning, sådana fäder beklagar jag uppriktigt. Ty hvad de dermed förlora är ej blott förtjusande barnsligheter, det är sanna fröjder och hänförande njutningar, det är små bråkdelar af lyckan, denna lycka, som man så illa förtalar, ja, som man påstår alls icke existera, emedan man hyser den dåraktiga förväntan, att den plötsligt som en tung guldklimp skall falla ned från himmelen, under det att den dock som fint guldstoft ligger inför våra fötter. Låtom oss uppsamla dessa små bråkdelar och låtom oss vara nöjda dermed. Hvarje dag medför sitt bröd och sitt lilla stycke lycka.

DROZ.

Ofördragsamhet med andras karakter är en af de största orsakerna till huslig olycka.

H. BEECHER-STOWE.

Moderskärleken är naturens renaste uttryck.

HWASSER.

Kan en familj utan Gud ens sägas vara en familj?

DE GASPARIN.

Mannen skall vara familjens grundsten, som bär allt, men ej en qvarnsten, som nedtrycker allt.

SPURGEON.

Ingenting förbränner så säkert kärleken som ett beständigt klander.

H. BEECHER-STOWE.

Låter allting ske på sin tid, så räcker eder tiden till, annars blir förargelse, hafs och eftersättning i alla delar.

GUSTAF VASA.

Lidandet är icke en sak, som vi skola uppsöka eller egenmäktigt framkalla, men när det kommer, och det uteblifver sannerligen icke, skola vi deri se en tjenare, som är oss sänd af Herren till hjelp i helgelse och till en bundsförvandt emot synden.

WIKNER.

Smärtan är en frukt. Gud låter den ej växa på en gren, som är för svag att bära den.

HUGO.

Ej irrar ändock härnere en själ, som ej hvälfver
Fröjdernas skimrande hjul rundt om en axel af qval.

MALMSTRÖM.

As the husband is the wife is
Art thou mated to a clown
Then the grossness of his nature
Will have weight to drag thee down.

Om du är Kristi ros och lilja, så vet att din plats är ibland törnen. Tag dig blott tillvara, att du icke genom din otålighet, dina djerfva domar och ditt dolda högmod sjelf blifver ett törne.

LUTHER.

Hvarje menniska behöfver till utvecklingen af sina krafter en mängd kalla och regniga dagar. I en oafbruten lyckas solsken brådmognar menniskan och duger hvarken att gömma eller kasta bort.

TÖRNEROS.

Tack för allt lyckosamt och godt,
Som blifvit mig beskärdt!
Tack för det kors jag bära fått,
Kanske långt mera värdt!
Tack för att smärtan skärpt min syn
För lifvets utsigt bortom skyn!

STRANDBERG.

* * *

Från olika håll hafva vi som fortsättning sammanfört följande tillsammans med hvad vi sjelfva tänkt i saken.

"O, att vi kunde befrämja hvad som hörer till våra barns väl!"

Denna suck höres ofta. Föräldrars önskan, att deras barn måtte blifva lyckliga, uppfyller så helt deras själ, att de icke kunna tänka sig någon lycka för egen del, om icke barnen få vara med. Till och med den tillkommande saligheten synes dem otänkbar utan barnen; ty barnen äro en del af dem sjelfva.

Men förhåller det sig så, då är ju detta spörsmål af den allra största betydelse: Huru skall jag uppfostra mina barn rätt, så att de må blifva sant lyckliga?

Svar: Vandra sjelf som ett barn med din Gud. Lär huru han bär sig åt med dig, gif akt uppå, huru hos honom tålamod och straff, långmodighet och tuktan, oändlig barmhertighet och orubblig helighet, himmelsk älskvärdhet och obevekligt fasthållande af hans rättvisa fordringar, moderlig mildhet och dömande stränghet äro oskiljaktigt förenade.

Ett sant Guds barn skall af umgänget med sin himmelske Fader lära den bästa vishet i uppfostran, och om man än gör sig skyldig till månget missgrepp, skall dock den helgade kärleken till sist behålla segern.

Men de sjelfgoda uppfostrare, hvilka förakta denna Guds skola, äro oskickliga till att på ett i sanning förnuftigt och bildande sätt inverka på barnens själar, ehvad dessa uppfostrare heta fäder, mödrar, seminarielärare, barnjungfrur, föreståndare för högre flickskolor eller professorer.

* * *

Det är vanligt att höra qvinnor beklaga sig öfver, att deras husliga arbete är ett så materielt arbete, att det i längden gör dem slöa och trötta samt småningom likgiltiga för andliga sysselsättningar, men orsaken härtill är icke, att arbetet är materielt, utan att det uppfattas på ett materielt sätt.

Allt menskligt arbete har en yttre form och behöfver ett material för att uttrycka sig, men en husmoder har i sitt arbete det mest omfattande material till sitt förfogande — hon har lifvet sjelft i hela dess omvexling.

Då man vet, huru stora andliga resultat ett skenbart materielt arbete kan medföra, borde man ej nedsätta det materiela arbetets värde.

Man vet, huru mycket lyckligare de menniskor äro, som få ordentlig mat, när de äro hungriga, en väl bäddad säng att ligga i när de äro trötta, som lefva omgifna af renlighet och med en bestämd indelning af tiden, i det tillstånd af välbefinnande som består i att ej plågas eller hindras af yttre ting.

Det är en husmoders uppgift att för flera eller färre skapa en sådan tillvaro, alltså lägga grunden till att en del menniskor gå gladare, lyckligare och sundare till sitt arbete — hon sjelf inberäknad.

När man en tid bott på hotell eller, ännu värre, om man sett, huru ett oordentligt hem kan förstöra och förslappa all handlingskraft, ser man hvilken stor betydelse ett väl ordnadt hem har.

Ja, ett hem! Det anse nog de flesta för en god sak, men de glömma, att den, som egentligen skapar ett hem, är husmodern, och att hennes kall derför är ett välsignadt kall.

* * *

"Mari," sade tant Karin, "vet du, hvad din man skall göra, när du är död?"

"Hvad menar du, tant?"

"Hvad jag menar? Det skall jag säga dig. Jo, han skall gifta sig med den vänligaste och saktmodigaste flicka, han kan träffa på."

"Nej, men huru kan tant..."

"Afbryt mig ej, förrän jag slutat," yttrade tant Karin med någon skärpa och lutade sig tillbaka i länstolen, fortsättande med ökad fart sin stickning. "Kanhända hon icke är så vacker som du, men hon skall vara vänlig och snäll. Kanhända är hon icke så flink i hushållet som du, men hon skall vara mild och vänlig. Det är möjligt, att hon icke skall älska honom så högt som du, men hon skall bestämdt vara mycket snällare och mycket vänligare mot honom..."

"Hvart vill du nu komma med detta, tant?"

"Åh, ännu har jag ej sagt allt," fortsatte tant Karin. "Hvar dag, som går, tvingar du din man att älska denna vänliga, snälla hustru, som en gång skall intaga din plats, när du är borta. När hr och fru Ström gingo härifrån i går afton, gjorde din man blott en enda anmärkning. Han yttrade endast: "Ja, hon är verkligen en bra snäll och vänlig hustru."

"Ja, men... tant..."

"Nej, jag har inte slutat ännu. I dag kom din man halfvägs öfver köksgolfvet, för att bjuda dig på de första mogna päronen, och du besvarade detta med att utbrista: "Se nu igen, Karl, hur du sölar ned det nyskurade golfvet med dina mudderpråmar; du måste gå ut och torka af dig." En annan man skulle kastat päronen ut genom fönstret. — Hur gjorde du nyss? Visade du inte ett riktigt surt ansigte, då han kysste dig och du råkade bli lite våt af hans af regnet fuktiga skägg? Och sade du inte buttert, att han gerna kunde låta bli sådant der? När han i skafferiet vederqvicker sig med ett glas mjölk eller saft, får han ögonblickligen höra förmaningen att ej spilla på golfvet. När han bär en eller annan sak, varnar du ständigt, att han ej skall förstöra något. Från morgon till afton hör man din skarpa stämma, öfverallt finner du fel och försummelser, du hinner knappt göra annat, än speja efter, hvad andra göra och icke göra..."

"Men, tant..."

"Hör på vidare, mitt barn! De kraftigaste och mest intelligenta män sätta en qvinnas godhet och vänliga sinnelag öfver allt annat. Derförutan skall den dugligaste hustru, vore hon än en mästarinna i hushållets skötsel, slutligen förlora sin mans hängifvenhet. Det finnes kanske några få äkta män, som äro lika lugna och ädelmodiga som din Karl, lika älskvärda och öfverseende, lika uppoffrande och grannlaga och så lycklige genom att älska sina hustrur, men som röna en sådan der snäfhet och kallsinnighet utan all ända, att deras tillgifvenhet dör bort tum för tum och slutligen, efter många missräkningar, försvinner. Men i de flesta fall behöfves det endast några få år, innan hustrun med gnat och anmärkningar, äfven gjorda i bästa afsigt, jagar bort lyckan och förnöjsamheten i hemmet och skapar omkring sig en irriterande likgiltighet. — Nå ja, min lilla Mari, du är ej död ännu, och den snälla, vänliga qvinnan är icke ännu funnen, så du har tid att blifva så älskvärd, snäll och god, att din man aldrig kan tänka sig någon bättre och snällare hustru än du..."

Mari hade intet ord till svar. Men hon tycktes hafva fått något nytt och allvarligt att tänka på. Framtiden skall visa, huru stor anledning hon slutligen lemnar sin man att tänka på en annan, en snällare och vänligare hustru i hennes ställe.

* * *

Vi tycka mycket om att vara i umgänge med menniskor, som äro glada och vid godt lynne. Men betänka vi vår pligt i hemmet och umgängeslifvet, att sjelfva bidraga dertill, att glädje och solsken spridas omkring oss? Det gifves en del menniskor, som alltid äro obelåtna och missnöjda öfver allting, med allt hvad som göres och med allt hvad som sker. Hvar egentliga felet ligger, ha de icke haft sans nog att undersöka. Felet torde ligga närmare dem sjelfva än de ana. Kanske finnes det i deras egen lilla andliga verld. Den som vill och tror sig vara en kristen, borde

bemöda sig om med Guds nåd och hjelp att icke blott behålla glädjen för sig sjelf, utan äfven söka glädja andra med en kärleksfull umgängelse i vänliga ord och ett förekommande och hjelpsamt lif ibland alla dem han umgås med.

Den som älskar att hafva vänliga och glada anleten omkring sig, vare sjelf glad, kärleksfull och gifva dem några uppmuntringsord, du tror ej huru nyttigt det är. Nödgas du någon gång uttrycka ditt ogillande öfver deras uppförande, så gör det ej i vredgad ton och upprördt sinne. Kältra ej från morgon till qväll. Mången har på så sätt förstört hemfriden och glädjen både för sig sjelf och de sina. Du ser din son och dotter

Ett äkta par som icke behöfver guld för att vara lyckligt.

vänlig. Den husfader eller husmoder, som vill hafva ett glädjefullt och lyckligt hem, vare angelägen om att sjelf vara glad, vänlig, hjertlig och deltagande. Vakta dig för den svåra sjukdomen och husfridsförstöraren klandersjukan. När barn och tjenstefolk göra sitt bästa att uppfylla sina åligganden, så passa på lägliga tillfällen att vid åtskilliga tillfällen mörka i hågen och dystra i sinnet. Du undrar hvad orsaken kan vara och bemöter dem kallt. Har du tänkt på, att de också hafva sina planer och tankar för den kommande framtiden? Det kommer en dag, då äfven de vilja hafva och behöfva ett eget hem. Kanske är det den mörka utsigten med hänsyn

dertill, som gör dem missmodiga. Gif dem hvad på dig ankommer så ljusa utsigter som möjligt i detta afseende.

* * *

En surmulen menniska kan störa en hel familjs trefnad, i synnerhet om hon är en vigtig medlem deraf.

Fadren bör icke taga affärsbekymren med sig hem. Mödrar hafva hundratals små pröfningar, som grumla lynnet och hölja pannan i moln; men kan det på något sätt undvikas, så böra ej dessa bekymmer blifva synliga i familjekretsen.

Visserligen kan det vara svårt att lida alldeles för sig sjelf, och ofta är det en lindring att i den församlade familjens öron få utgjuta sina förargelser från köket eller barnkammaren; men det är klokast att från första början qväfva denna böjelse. Vanan att klaga växer utan att man vet det, om man aldrig så litet öfverlemnar sig deråt. Antager man en glad uppsyn, äfven om man i verkligheten känner sig blott föga glad, så skall en gladare ande snart genomtränga sinnet, och hvarje nytt försök att öfvervinna en dyster och knotande sinnesstämning skall befinnas lättare än det näst föregående.

Ingen medlem af familjen behöfver bättre än modren känna hoppets upplifvande inflytande. Skulle mannen vara fallen för dysterhet, så bör hustrun särskildt vinlägga sig om en hoppfull sinnesstämning. Hennes inflytande på honom är oberäkneligt. Men mången qvinna gör sig oskicklig för denna pligtens utöfning genom att medelst öfveransträngning förstöra sitt eget lynne och sina nerver.

Försök ej att göra för mycket! Hvad gör det, om ej lillans klädning hinner blifva färdig i qväll; lemna den till en annan dag. Bry dig icke om att hänga upp de rena gardinerna i dag: låt dem vänta till en annan dag, då du ej är så trött. Arbeta ej så hårdt, att dina nerver komma i olag och hindra dig från att på aftonen vara ett muntert sällskap för man och barn.

En rask spatsertur i friska luften, ett besök hos en treflig granne skall gifva dig något angenämt att tänka och förse dig med ämnen för samspråket under qvällsmålet. Du har ej råd att vara dyster; jaga derföre bort bekymren och var munter både för ditt eget bästa och för det hushåll, hvars lycka är beroende af ditt leende.

* * *

Huru lefva vi i hemmet? Huru mången familjefader är icke en engel borta och motsatsen hemma. Skulle det vara någon skilnad, så borde det ju vara alldeles tvärtom. Skulle vi någonsin vara vänliga och snälla, så borde det vara hemma, i de våras krets. Hör nu, käre far, när Ni kommer hem från arbetet eller en resa, så låt hvar och en förstå, att det är riktigt solskensväder, man nu har att vänta. Snälla mor behöfver litet solsken. Hon har varit hemma ensam under dagen, hon har haft barnen att sköta, kanske de varit kinkiga och ostyriga, mera än vanligt t. o. m. Hon har haft hembestyren att sköta, omsorgen om alla och allt. Hon är nu trött mot qvällen, kanske nervös och skral. Solsken, solsken, käre far. En glad blick, ett vänligt ord, litet smekmånadssmekningar, allt det der gör det lättare och lyckligare för makan och modern.

Snälla mor får nu tänka en stund. Gör det trefligt för maken tills han kommer hem. Han värderar, om det är snyggt och städadt. Han tycker om att se, att man väntat honom. Se glad ut, när han kommer. Hjelp barnen att taga emot honom med glädje och värme. Han behöfver det. Det kanske är svårt för far med, svårt att få det som behöfves, svårt att ställa allting på rätt fot, svårt i svåra och hårda tider. Låt det vara trefligt åtminstone i hemmet, det hjelper mer än mången tror. Ett gladt och förtröstansfullt sinne är en utmärkt god rådgifvare.

Hemten gemensam tröst ur Guds ord. O, huru skönt är icke familjealtaret i ett kristligt hem. "Gud är när dem derinne." Guds ord har kraft och lif med sig, och i bekymmer och nöd uppehåller det modet mera än något annat. Guds ord är själens spis, och bör så betraktas. Barnen få vid familjealtaret lära känna och älska den goda och rätta vägen, erhålla minnen och intryck, hvilka aldrig skola utplånas. Så den goda säden, många så nog ogräs. Låt det icke sås i hemmet.

Tänk, när man i hemmet får höra svordomar, gräl och ogudaktigt tal, får se huru Guds ord icke

aktas eller begagnas, att man i stället spelar och super. Hvilken uppfostran blir det för det uppväxande slägtet. Hurudana skola sådana föräldrars barn blifva?

Huru lefva vi i hemmet?

* * *

I praktiken, ehuru icke i teorien, synes den inbillningen vara rådande, att grannt utstyrda damer blifva de bästa hustrurna; och detta är väl åtminstone en af orsakerna till, att det täcka könet lägger så stor vigt på klädedrägten. Folk af motsatt åsigt har liknat dessa modedockor vid vackra fyrverkeripjeser, behagliga att se på, men farliga att taga med sig hem. I stället för att på det gamla vanliga sättet tillryggalägga sin lefnadsbana söka de att skaffa sig rika män, för att sedan med hästar och vagn åka genom lifvet. Skulle någon mera erfaren person förutsäga, att de möjligen komma att finna sig bedragna i sina förhoppningar, så skaka de sköna misstroget på hufvudet; men icke för thy kommer den dag, då dessa salongernas drottningar finna sitt rike begränsadt af praktiska köksväggar, och hvilkas gäckade förhoppningar nedslå deras lynnen. Hvarför skola mödrar tycka, att hushållsbestyr och matlagning äro under döttrarnes värdighet, då de tvärtom äro så vigtiga och värdefulla konster? I denna tid af affärskriser och öfverspekulation kan ingen lita på rikedomar, och den uppfostran, som är egnad att hjelpa i motgång, bör derföre föredragas framför hvarje annan. Det är ett stort misstag att tro, det böjelse för husliga bestyr vittnar om endast medelmåttiga själsgåfvor. En qvinna med bristande förståndsgåfvor kan aldrig lyckas skapa och underhålla ett trefligt och välordnadt hem. Vid alla anordningar inom hus är smak af nöden. Hvarje föremål i ett fullkomligt hem är ett uttryck af husmoderns smak; taflor och prydnader, äfven af billigaste slag, böra ordnas så, att de göra ett angenämt intryck. Äfven de af flitigt begagnande nötta böckerna och stolarne böra göra intryck af ett vänligt leende. Ju flera sådana trefliga hem finnas i landet, desto bättre och dygdigare måste folket blifva. Nästan alla stora mäns mödrar hafva varit berömda husmödrar samt kända för sundt praktiskt förstånd och högstämda åsigter. Detta bevisas af historiens vittnesbörd.

En annan gren af uppfostran, som allt för ofta försummas är att gifva döttrarne så mycken kännedom om läkarekonsten, att de ej behöfva stå rådlösa vid möjligen inträffande smärre olyckshändelser, eller vid de vanligaste enklare sjukdomsfall. Våra mormödrar insågo vigten häraf, och vi tro ej, det vår lättare tillgång till läkarehjelp är en tillräcklig ursäkt för okunnighet i detta ämne. Vi vilja ej tala om de bedrägerier och onödiga farhågor, för hvilka den med de allmänna helsolagarne obekanta så ofta är utsatt, ehuru mycket kunde sägas äfven om denna sak. Huru dåraktigt, ja huru brottsligt är det icke derföre för mödrar att leda döttrarnes smak från dessa husliga pligter, för att i stället egna deras tankar åt klädedrägten! Pandoras ask var ej mera uppfyld af olyckor än dessa döttrars lif måste blifva, och det är föga utsigt till, att deras bekymmer skola flyga sin väg lika hastigt som hennes.

* * *

I sammanhang härmed kunna vi icke neka oss nöjet meddela ur svensk källa följande präktiga stycke.

Var hon en bra flicka? Ja, hur tycker du sjelf? Var hon en bildad flicka? Ja, till både hjerta och förstånd, åtminstone sträfvade hon efter att allt mera blifva det. Då hade hon väl mycket kunskaper? Nå ja, det hade hon visserligen, det beror på, hur man tager det. Hon hade dock icke läst så många böcker, icke på långt när alla, som nu läsas i skolorna. Men det, som hon läste, förstod hon och mindes hon.

Hvad *kunde* hon då egentligen? Hon kunde läsa högt. Ja, det kan väl hvar och en! Visserligen — men *hur?* Hon läste hvarken uttryckslöst eller entonigt eller med tillgjord deklamation; hennes läsning uttryckte blott riktig uppfattning af och intresse för hvad hon läste. Och det är inte *bara* det! Hon kunde skrifva. Ja, det förstås. Men hon skref en god stil, utan verkliga staf-fel, samt uttryckte klart, enkelt och kortfattadt hvad hon ville säga. Gör det efter!

Hon hade visserligen endast läst *ett* språk, men det kunde hon tala med en infödd samt dessutom läsa och skrifva det temligen korrekt. Kände hon naturhistorien? Ty värr hade hon, som jag tror, ej haft tillfälle att läsa mycket i detta ämne, men hon kände till ett och annat deraf i det dagliga lifvet. Hon kunde skilja hvete från korn, hon visste, hvar linet växte och bereddes, kände de allmännaste trädgårdsväxternas plantering och ans samt hade t. o. m. rätt mycket studerat husdjurens lefnadsvanor och skötsel. Hon visste också, hvarför det icke går an att hafva syrlig mat i dåligt förtenta kokkärl och att mycket eldfarliga oljor måste handhafvas med försigtighet, med mera dylikt.

I fysiologien förstod hon, att en sund själ måste bo i en sund kropp och att bådadera icke äro outslitliga, utan behöfva vård och stundom hvila. Ja, hvad mera är: hon icke blott visste det, utan tillämpade det också verkligen. Ty hon hade fått lära sig, att "hörande" utan "görande" är ett sjelfbedrägeri, såväl i det praktiska lifvet som i det högsta. Och att tillämpa de enklaste reglerna för helsans bevarande är inte alls svårt och påkostande, såsom man tror; det fordras blott en fast vilja, så bli de lätt nog en god vana, som man sedan ej vill mista. Hon hade kärlek till naturen och gaf akt på dess rika, vexlande, aldrig tröttnande lif. Hon älskade äfven läsning och sysselsatte sig gerna dermed, när hon kunde, och dertill kan det alltid finnas någon tid, om man tager vara på stunderna.

Deremot kunde hon icke spela piano — visserligen en stor förlust för henne men det kom af det enkla skälet, att hon icke egde medfödda anlag dertill, och utan sådant blir inlärandet mera bortkastad möda och kostnad än verklig vinst. Men hon tyckte om musik, ty det kan hvar och en göra, äfven utan att vara i synnerlig grad musikalisk; musiken tilltalar, lyfter och förädlar sinnet.

Hon kunde icke heller måla eller sjunga, åtminstone icke i så hög grad, att det kunde fordra någon konstnärlig utveckling; men hade hon någon liten talang, så uppöfvade hon den för sitt eget och möjligen äfven andras nöje.

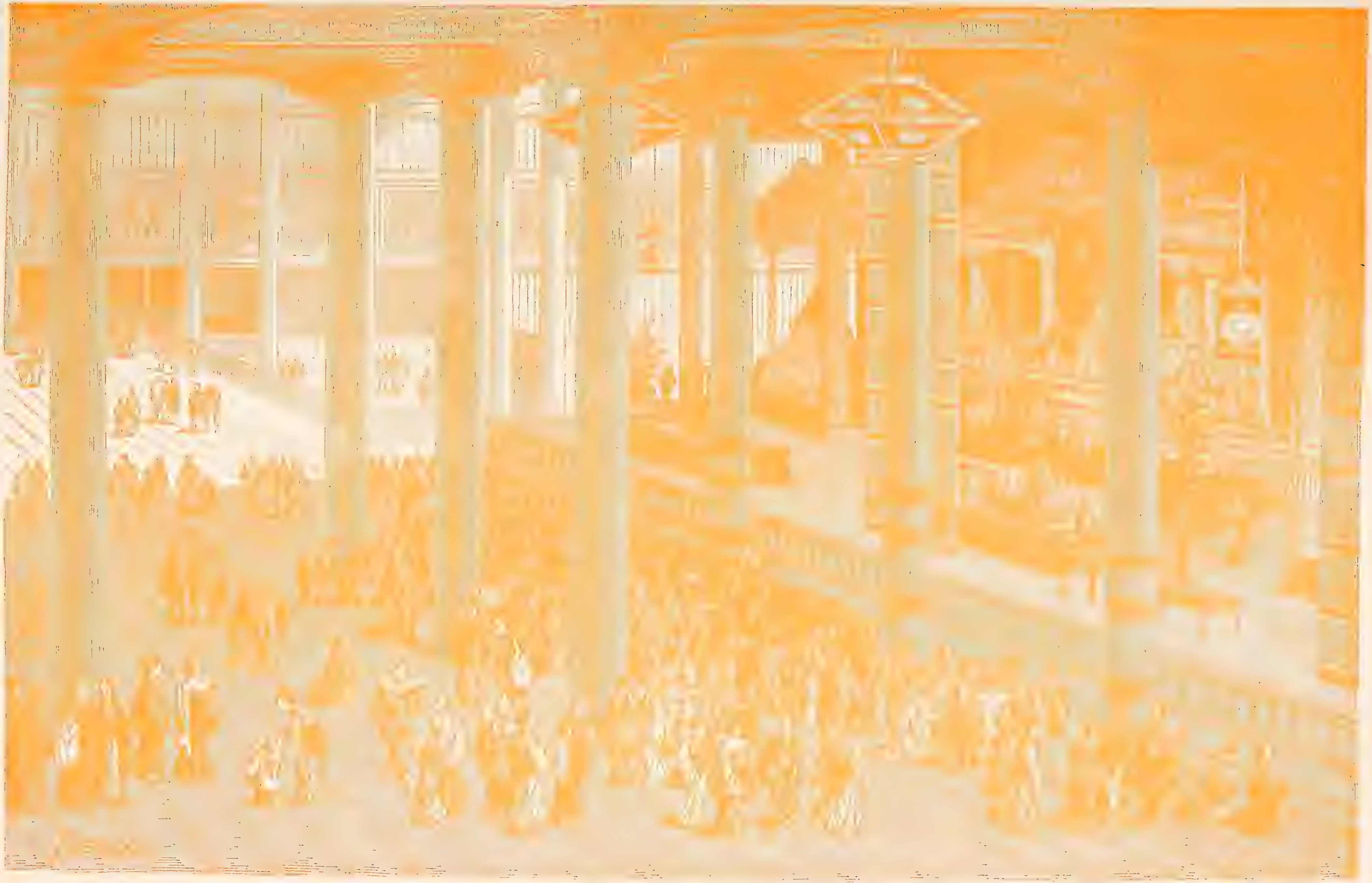
Men hon kunde sy — jag menar sy riktig, ordentlig linnesöm, utan att rispet stack fram eller sömmarne blefvo sneddragna; hon kunde laga sina kläder, ja, äfven klippa och sy nya, det hade hon fått lära sig. Till och med ett och annat litet prydnadsarbete till jul gjorde hon med smak och utan för stor kostnad, men dylikt fick blott vara som "dessert".

Hon hade, som du ser, icke någon ovanligt rik begåfning — det är icke allom gifvet! Hon var en helt vanlig flicka; men jag säger derför icke, att hon var af den sorten, af hvilken gå "tretton på dussinet" — nej, det var just, hvad hon *icke* var! Och hur kom sig då det? Jo, hon hade något "*inombords*". Det är litet svårt att beskrifva den saken närmare, men jag tror, att alla andra, som också ha det, förstå hvad jag menar, och de, som icke ha det, de förstå det visst icke i alla fall. Men jag vill ändock säga något derom: hon visste, att hon hade en Fader i himmelen och en fader och moder på jorden, och tänkte på, hvad hon var skyldig dem. Hon ville blifva en nyttig menniska, på hvilken plats hon än komme i verlden. Hon visste, att man *kan* böja sig för andra utan att derför upphöra att "vara sig sjelf", ja, att den sanna sjelfständigheten icke består i motsägelseanda. Hon trodde, att *det fans* saker, som hon icke ännu förstod, och att verlden var större än hon ännu hunnit med att se.

Men verlden vidgade sig för henne med hvar dag, och lifvet syntes så ljust; det sjöd så varmt inom hennes bröst, hon ville sjunga och jubla och slå armarne om alla, dem hon höll af — ty hon höll af dem så mycket!

Visst var solskenet varmare och gräset grönare och himlen klarare för henne än för de äldre, men hon tänkte derför icke stolt: "ingen förstår mig!"— ty hon visste, att så hade de också en gång sett det — åtminstone nästan så, ty alldeles lika med andra ser ingen menniska. Ibland sjöng hon ut sin fröjd, när den icke riktigt ville få rum inom henne, och då nickade mamma eller tant och sade: "du lockar fram försvunna tider! — det är, som när vårsol kommer åter och smälter drifvorna!"

Stundom var det ändock något, som icke *kunde* komma fram, hon visste icke sjelf riktigt hvad det var: än var det som en stilla, mild hviskning från höjden, än som en stråle så klar, så varm, att den ville smälta hennes innersta, ja, och *detta* ville hon behålla för sig sjelf, tills det tog form. Der bodde liksom en ande i allt omkring henne, hvilken nickade och vinkade, men hon förstod

Afgudadyrkare.

den ännu ej alldeles. Ja, verlden var skön! full af lif och kraft!

Men denna unga flicka — såg hon bra ut? Egentligen hade hon icke vackra drag, men om jag säger, att hon såg ut som folket gör mest, säger jag ändock icke alldeles rätt, ty hon såg intelligent ut och hade ett så godt uttryck i ögonen — och hvar kommer *det* ifrån? Dessutom hade hon ett friskt utseende. Begagnade hon då några skönhetsmedel? Ja, det gjorde hon verkligen: hon satt icke uppe halfva natten och läste spännande romaner, som förslappa själ och kropp, eller tillbragte afton efter afton vintern igenom på baler och supeer, och *derför* hade hon en så frisk hy och en sådan naturlig glans i ögonen, som en god sömn och ett gladt hjerta gifva. Hon gick äfven ut i skog och mark, och der sminkade den friska luften hennes fylliga kinder. För öfrigt tänkte hon icke mycket på sitt utseende, och detta gaf henne strax ett behag.

Hvad tänkte hon då på hela dagen? Hon tänkte på det, som hon hade för händer eller allt hon såg omkring sig, på hvad hon läst — och hon *tänkte på andra!*

I sin klädsel var hon nätt och snygg, men utan lyx. Hon var alltid "sig sjelf", sann och naturlig, äfven i sällskapslifvet — men det är icke det samma som att säga allt hvad man vill. Hon visste sin plats, eller åtminstone lärde sig att veta den. I hemlifvet var hon också på sin plats, och det är bestämdt det bästa en menniska kan göra, att söka fylla sin rätta plats, äfven om den är liten, och ej endast söka efter den största. Det gifves ändock ett "framåt" i allt, ty allting kan göras bättre och bättre. "Det fordras en viss grad af bildning till och med för att kunna torka dammet", som en erfaren och upplyst qvinna en gång sade.

Att göra det bästa af det som man *har*, kan ersätta begåfning, och ett godt omdöme i allt är till och med bättre än kunskaper.

Men "kunskaper äro goda" — vare det långt ifrån mig att säga något annat! — "låt dem dock ej blifva *mål*, utan *medel!*" De må vara bokliga eller praktiska, så är den ena vägen så god som den andra i det stora hela; hufvudsaken är blott, att man *kan riktigt*, det man kan.

Visst skulle vår unga flicka önskat att vara bland dessa af hennes jemnåriga, hvilka genom rikare utrustning och mera vidsträckt undervisning fått sin väg liksom klart utstakad för sig och kunde med säkra steg gå en större verkningskrets, ett högre mål till möte — men hon fick inte tappa modet för det! Kanske fans det ock andra af hennes väninnor, som sågo ned på henne en smula, för det de läst så mycket mera än hon, Men det vigtigaste spörsmålet är icke: "Hvar äro böckerna?" utan: "Hvar är tillämpningen?" Eljest kan det gå som för araben i öknen, som fann en pung med diamanter, men icke kunde få en bit bröd.

Och det är märkvärdigt, huru mycket ihärdighet och en god vilja kunna uträtta äfven med små medel!

*   *   *

Nu för tiden hör man jemt och ständigt föräldrar och uppfostrare säga: "Barnen måste i våra dagar inhemta grundliga kunskaper, i fall de skola riktigt ta sig fram här i verlden." Jag instämmer fullkomligt, fastän man dock ofta måste le åt all den vishet som proppas i de små gossarne och flickorna. Under det att de kunna uppräkna de romerska kejsarne, förmå de icke skrifva ett litet bref utan många stora fel, och medan de kunna göra väl reda för det linneanska systemet, föreläsa de så dåligt ur bibeln för sin mormor, att hon icke kan upptäcka något sammanhang. Men om det ock går förnuftigare till, såsom det ofta sker, — ja, förutsatt att barnen hafva fått en verkligt sund och grundlig skolbildning, — så må man dock akta sig för att öfverskatta detta stora goda. Det är ren vantro, om man tänker att den goda skolbildningen redan i och för sig erbjuder en säker garanti för lifvets lycka. En blick i fängelserna, en blick på de män och qvinnor, som nu underblåsa och leda den verldsförstörande anarkistiska rörelsen, måste med hårresande klarhet göra tydligt för hvarje menniska, som har ögon och öron, att denna goda skolbildning kan lika väl träda i djefvulens som i Guds tjenst. Den är som en skarpslipad yxa; den ene hugger ved med henne, den andre mördar kanske med henne hustru och barn. Skall den formella bildningen icke leda till inbilskhet och högmod, så måste den träda i Guds tjenst. All verldslig vishet är endast en välsig-

nelse för den, som har lärt sig att vandra inför Guds ansigte och att låta leda sig af Guds ansigte.

* * *

Efter hållen examen i högre allmänna läroverket i Norrköping hemförlofvade läroverkets inspektor, prosten E. H. Rodhe skolungdomen med följande ord:

"Och så vill jag rikta ett ord till Eder, I unge, som efter en termins lyktade mödor nu längten efter att få njuta en tids hvila i hemmets frid under den högtid, som nu stundar.

Skyll ej på brist på kraft! Hvar menska fått
Till lifvets skilda strid sitt strukna mått.
Vill du ej bruka det, så är det klart,
Att du är stukad tvärt, och det med fart.
Dig verlden skyr, och kommer allt omkring,
Till slut vår Herre vill dig ingenting.

Det är mycket värdt att vara medlem af en krets, hvars medlemmar sammanhållas af ömsesidiga aktningens och tillgifvenhetens band, en

en krets, der man är omfattad af kärlek, trots än så ringa gåfvor, der man ej behöfver köpa ömheten och deltagandet, der man är skyddad för afundens och det kärlekslösa förtalets pilar, der glädjen så väl som sorgen äro gemensamma, der en sedlig anda verkar tuktande, tillbakahållande, stärkande. O, lären Eder att värdera och älska edra hem, medan I egen dem, men lären Eder ock att blifva värdiga, gagneliga medlemmar af dem. Det gifves hem, som ingalunda likna den bild, hvars allmänna drag jag nyss i antydningar tecknade, som äro fast mer vrångbilder af hemmet i dess sanna, ädla gestalt — det är hem, hvilkas medlemmar icke inse eller iakttaga de pligter, som ställas på dem särskildt i förhållande till hemmet. Glömmen ej, att icke blott skolan, utan framför allt hemmen ställa stora kraf på Eder, att det är just i edra hem I hafven att visa i hvad mån de lärdomar, I inhämtat, burit frukt. Är du ödmjuk i ditt hem — tänk efter — böjer du dig villigt och lydigt under dina föräldrars makt, som Gud satt öfver dig, visar du oskrymtad vördnad mot de gamle, hvilka kanske ej mycket ega qvar af den kraft, som de nött ut i lifvets strid, hvilka kanske ej så mycket kunna följa med de unges sträfvanden och tankar, eller visar du dig der öfvermodig, inbilsk, trotsig, smittad af den sjelfviskhetens ande som i allt vidare kretsar söker lossa lydnadens band och bryta ned underdånighetens skrankor? Är du kärleksfull, tålig, fördragsam i ditt hem eller låter du der det onda lynnet beherska dig, det unga blodet sjuda öfver, de hårda, bittra orden flöda fram? Se der bland många andra några frågor, värda att ställa fram för tanken till ransakande pröfning. Ja, pröfven eder sjelfva mina vänner, pröfven edert förhållande till hemmen och låten det vara edert rätta allvar, att detta förhållande må bli värdigt den kristlige ynglingen, det kristliga hemmet. Kristliga — ja, i det ordet ligger uttalad hemmets höga uppgift så väl som hemmets rätta välsignelse. Det är först i kristendomens hägn hemmets lycka kunnat rätt spira upp, det var först när kristendomens ljus lyste in i hemmen, som det började bli rätt ljust och varmt och fridfullt der inne. Och så är det än från kristendomen allena, hemmets rätta välsignelse flyter. Först när Han får bli en makt derinne, Han som är verldens ljus och verldens lif, först då kan hemmet bli hvad det bör vara, och hvar och en af Eder kan först genom Honom bli för hemmet hvad han bör vara. Och se deri ligger den djupaste grunden dertill, att julen, den stora högtiden till Frälsarens ära, på samma gång är en hemmets högtid. Och härmed har jag då kommit till det, hvarmed jag började — en erinran om den förestående julhögtiden.

Fest-stunder i hemmet.

Med skäl må man kalla qvällsstunderna feststunder i hemmet. Här kommer affärsmannen, der bodbetjenten och kontoristen, här kommer landtbrukaren, der arbetaren och fabriksflickorna, och alla äro de trötta efter dagens möda. Hur ljuflig är hvilan, när man är trött. Och hvad det kännes godt att ha ett hem att gå till. Dörren öppnas, glada barnröster höras, ömma makan eller snälla syskon synas med glada ansigten mot den inkommande. Alltsammans välkomnar en. Och se på bordet i matsalen under den vänliga, ljusa lampan är en smakfull qvällsvard i ordning. Vänta bara tills alla bli i ordning och man hinner sätta sig och Emil eller Ellen eller båda få

läsa till bords, så skall maten smaka nam-nam. Ah, hvad de snälla husmödrarne borde klappas om för alla smakliga qvällsmål de laga till.

Redan då dörren öppnas och de, som varit borta under dagen, träda in, är det, som om alla blefve gladare. Då ha Emil och Ellen så mycket att tala om för pappa och bror Carl eller syster Anna, så det vill aldrig taga slut. Men när alla samlats omkring matbordet, då först börjar det blifva riktigt lifligt. Det är nästan, som maten skulle ha en lifvande verkan med sig. Och thekoppen är nästan som en språklåda, ty så snart man börjar svälja litet af innehållet, är det som tungan sluppe lös i alla munnar på en gång. En hinner icke på långt när sluta, hvad han ville säga, förr än tre andra falla in. Hysch! eller någonting sådant der säger farsgubben. Och han hinner nätt och jemt sluta sin uppmaning, så ropar Ellen: Åh vet pappa, mormor sa' att i Sverige skrämde man bort foglar genom att skrika "hysch!" Inte tror väl pappa, att vi ä' foglar inte?" Nu skratta allihop till och med gamla snälla mormor. I sanning, det är lönt att ha hustru, barn och hem bara för de trefliga

Farbror talar om äfventyr.

qvällsstunderna samt bordet och den rara maten om inte för någonting annat.

Men glädjen slutar icke i det samma som man slutat äta. Nej, på en mätt mage sitter ett gladt hufvud. Är det vinter, så är salsrummet varmt och salslampan tändes. Så godt det nu käns att sätta sig ikring den varma kaminen, sedan man är mätt. Nu har farbror, som varit sjöman i unga dar, en berättelse att omtala, och bara han får eld i den gamla pipan, så ska ni få höra bom. Det kan inte hjelpas, att han skall röka. Nog tycker mor och döttrarne, att det der tobaksbruket är snuskigt, men de måste dock fördraga, att den gamle farbrodern röker och till och med far i gården, ty de äro gamla och vana dervid. Och de tycka nog sjelfva att det är fult, så att de ville gerna vara fria derifrån, och en sådan der bekännelse hjelper till, att man har fördragsamhet med dem.

Men akta er, ni pojkar, som äro unga och oförståndiga. Nu talar emellertid farbror om en hel del äfventyr, så man nästan tycker, man är på hafvet, och man kunde bli mörkrädd, om det ej vore så ljust derinne.

Men den snälla, förståndiga pappa, han prenumerade på en 4 a 5 tidningar vid nyår, och nu har man tidningar, både svenska och engelska, lite till mans. Han är ej emot att hålla ett halft dussin goda tidningar i hemmet. När han får se en god tidning, skickar han efter den strax. Han sjelf, mor eller barnen skall ha den; och så, när han nätt och jemt hunnit att ta ut den ur postkontoret, skrifver han ett uppmuntrande bref till redaktionen och tackar för den präktiga tidningen och talar om, att alla i huset tycka om den. När redaktörerna få brefvet, ljusnar det i ansigtet på dem, och äfven de tycka nästan att det lönar sig att lefva i verlden, och så skrifva de en uppbygglig bit i tidningen derom. Men den der snälla farsgubben, han har flera ideer om tidningarne. Han tycker, att hemmet är en skola, och han tycker, att hvarje tidning är en professor och han sjelf rektor eller president. En af tidningarne är lärare i kristendoms-undervisning och kyrkohistoria, en annan lärare i literaturen, en tredje i historia o. s. v. Och han glädes, att han lyckats få så snälla informatorer för sina barn. Aldrig taga de till käppen och aldrig äro de retliga.

Men i en skola måste barnen ha sin tid med hvarandra som lekkamrater också, och snälla lekkamrater böra de hafva. Men barnens lekkamrater under vinterqvällen heta goda Berättelse-Böcker. En del komma från A. L. O. E:s hem, andra från E. Ross hem, åter andra från George Elliot, och åter andra från ett barnhem för värnlösa, som kallas barnbiblioteket. De allra flesta af dessa barn äro snälla lekkamrater, och så intressanta se'n, som de äro! Börjar en af de der barnen att berätta sin historia, så vet inte Emil, hur han skall kunna göra någonting annat, förr än han hört berättelsen till slut. O, hvad föräldrar borde vara tacksamma, att det finnes goda böcker att sätta i händerna på deras barn. Dessa böcker göra hemmet dubbelt trefligt för barnen och derjemte odlas barnasinnet för det, som är ädelt och skönt, om berättelsen är sådan. Goda berättelser böra vi aldrig förakta. Vår Frälsare talade sjelf om många sköna berättelser.

Men deremot otäcka berättelser och "dime noveller" borde man fly som pesten. De äro idel små onda andar i form af böcker i stället för i form af ormar. Gif edra barn goda böcker, men beskrif de dåliga böckerna och tidningarne, så att barnen afsky dem, när de se dem.

Har också nu hemmet sångbegåfvade medlemmar och en orgel eller piano derjemte, då är det nästan ett litet paradis med ens. Om det gifves något, som är riktigt ljufligt för örat, så är det sång. Den må vara enstämmig eller flerstämmig. Texten må vara svensk eller engelsk, sak samma, innerligt låter det. Stormen må hvina derutom i knutarne, eller det är lugnt och stilla, och månen lyser klart och tonerna höras långt, så är det, som man hörde högre toner och en himmelsk dialekt. Kommer så till sångarens hjelp kammarorgeln eller pianot, då är det högtid der. Det rikt utrustade instrumentet, orgeln, nästan ger en aning om, att dess musik är lik den musik, änglarne från himmelen skola spela, när denna verlden lik en oceanångare skall lägga till i den himmelska hamnen. Och pianoklangen låter som vi föreställa oss att det skall låta, när vi komma springande fram på gatorna af det himmelska Jerusalem.

Hvilket nöje, ädelt nöje, musik ger! Nog måtte musik blifva det himmelska tungomålet. Det är ett rikt hjertespråk och ett universelt språk redan här.

En liten flicka, som mycket älskade musik och som hade en snäll pappa, hvilken en dag hade råd att öfverraska henne med ett nytt, godt piano, sade: "Jag trodde att det ej var sant, att jag skulle få det. Jag kunde ej tro det. Jag tänkte någon annan skulle ha det; men sedan de satt in det och gubbarne gått ut, som hjelpte in det, ty det måtte vara tungt, så var jag så glad." För många dagar efteråt fick det pianot ej någon ro. Det var en beständig låt i det, så att det nästan till sist lät af sig sjelft, äfven om ingen rörde det.

Odlen för allt det nöje och nytta, sång och musik ha med sig, derför dessa ädla gåfvor! Sjung och spela och det så att det käns och hörs. Det lyftar upp eder sjelfva, och en nedtryckt, ledsen medmenniska skall ock uppmuntras deraf. Finge vi det, som vi ville, skulle hvarje hem ha en orgel och ett piano och hvarje stad och park en musikkår och hvarje kyrka en orkester, hvilka underhölles af staten för att spela skön musik åtminstone sju qvällar hvarenda vecka året om. Vi skulle då sannerligen ej ha så många olyckliga menniskor, som skulle gå och hänga hufvudet, som om verlden och allt i den — de sjelfva till på köpet — vore upp och ned.

Käre läsare, är ej sådant, och det finnes mycket mera, som vi ej nämnt, nog att göra qvällsstunderna i våra kära hem till verkliga feststunder? Vi förundra oss öfver, att det gifves så många äkta män och ungdomar, som önska försaka denna njutning genom att "gå ut", så snart de fått i sig qvällsmaten. De borde stanna inne och njuta af hemmet sjelfva och bereda de sina njutning genom sitt sällskap.

Vi hoppas alla snälla läsare, som läsa dessa rader, ha ett lyckligt hem och att de få många lyckliga och angenäma qvällsstunder samt hjelpa till att göra hemmet trefligt och efterlängtadt genom att hålla det rent, snyggt och varmt samt förse det med böcker, tidningar, musik och glada anleten.

Söndagseftermiddagen.

"Och Gud välsignade den sjunde dagen och helgade honom, emedan han på honom hvilade af allt sitt verk, som Gud hade skapat och gjort."

Det var en härlig dag, den sjunde dagen, på hvilken Gud hvilade, det är visst. Det var nog då full vår eller sommar. Solen, härlig och klar, höjde sig från öster, luften rörde sig knappt, och foglarne i de rikt löfklädda träden sjöngo dubbelt vackrare än på sjette dagen. Luften var ock fyld af blomsterdoft från de färgrika röda, hvita och blå blommorna.

De härligaste söndagar, vi minnas, voro just så der sköna, och sköna voro de derför, att det var sommar eller vår i naturen, just som på den första sjunde dagen. När det är klart och lugnt och jorden är grönklädd, är det, som om naturen hvilade. Och ofta är detta fallet om söndagarne under den sköna våren och den vackra sommaren.

Vi minnas huru vi under dessa söndagsmorgnar sutto och lyssnade till foglarnes qvitter i den omkring hemmet liggande trädgården och huru blicken flög än fram och än åter i den klara sommarluften från det ena grannhemmet till det andra och från den ena dalsänkan, der kreaturen stodo och njöto, till den andra och från den ena skogsdungen till den andra. Sedan man spisat frukost och derpå något hyfsat upp sig och tagit på de bästa kläderna, bar det af i sällskap med öfriga grannar till kyrkan. Det var glada anle-

Musik och sång i hemmet.

ten och vänliga nickar framifrån och bakifrån, och foglarne, som fingo se derpå, flögo lätt från qvist och qvittrade en visstump derom i idel glädje.

Men sedan man återkommit från kyrkan och fått en bastant middag, så hade vi eftermiddagen qvar af söndagen. Och det var om den, det föll oss i sinnet att skrifva något.

Det hände ofta, att man efter middagen blef så olustig, att man måste hvila en stund. Söndagen är ju en hvilodag. Vi tro ej, att det är synd för jordbrukaren t. ex., som trampat i jorden under sex föregående dagar, att hvila en stund på söndagseftermiddagen. Gud till och med hvilade efter alla sina verk. Det kännes till och med godt och är ofta nyttigt för en prestman att på söndagens eftermiddag få njuta en stund sådan hvila. Det veta vi af erfarenhet. Man blefve annars ofta så olustig, att man ej kunde predika ett godt ord på qvällen.

Efter en stunds hvila på så sätt fick man sig en bok att läsa i, om man ej dessförinnan fått främmande eller sjelf skulle gå att helsa på någon granne och vän. Det är helsosamma och nöjsamma stunder, man kan få med en god bok på söndagseftermiddagen. För vår del funno dessa stunder oss ofta fängslade vid någon berättelse i bibliska historien, under det vi hvilade under skuggan af träden. Från vår spädaste barndom lärde vår älskade fader oss att på söndagseftermiddagarne läsa dessa berättelser och få smak för dem. Det är en skörd från den söndagsskola, han brukade hålla med oss barn i hemmet. Nu efteråt hafva vi mer än en gång njutit af att läsa och reflektera öfver dessa berättelser. Och vi hafva äfven haft stor nytta deraf. Skulle du, käre läsare, vara en emigrant, som Jacob var, när han låg på en sten och drömde, så gör som han: gör upp ett förbund med Gud, att han skall vara din Gud, om han välsignar din färd och det land du intager. Är du ung, alldeles som Jacob var vid samma tillfälle, och du söker en maka för lifvet och ett hem, så gör som han: följ din moders råd, om hon är förståndig, som hon nog är, och gå till ditt folk. Sök en maka bland dem, som höra till samma samfund som du, skaffa dig en, som är tjenstvillig och vänlig mot sina föräldrar, som Rakel var, och skaffa dig en, som är förståndig, är en kristen och är ömhjertad, så att du kan älska henne af allt ditt hjerta. Är du, käre läsare, i nöd, i följd af sjukdom eller skulder eller misskänd eller baktalad och du tycker, att Gud och menniskor äro emot dig, läs då igenom Josefs historia, Moses' historia, Davids, Daniels och Jobs och sök upp en 30 a 40 löften, som Gud gifvit dig i den heliga skrift, så skall slutligen Gud hjelpa dig upp ur nöden och välsigna dig dubbelt för din trägna bön och trogna väntan på hans hjelp i Jesu namn, och du skall upphöjas såsom Josef, Moses, Job, David och Daniel och tusentals andra blifvit det. Är du prestman, så läs då, ja, studera Pauli predikningar och predikosätt, och Petri och framför allt Frälsaren och hans oändligt sköna och innehållsrika bergspredikan. Lär dig att sätta lif i framställningen och innehåll i hvad du predikar, så att du inte står der i predikstolen som en vaxbild med en fonograf i halsen och med en stämma så liflös, som hölle du på att dö och framsäger en predikan, som är tom på innehåll från början till slut. Låt din församling hellre säga om dig: Han predikar väldeligen och låt predikan vara full af salt eller socker allt efter som det behöfves. Bränn bara och det öfverallt, ty det behöfves ibland, men för all del gjut sedan helande balsam i de blottade såren. Är du åter församlingsmedlem och lärjunge, så sitt vid Mästarens fötter som Maria. Hör hvad han säger dig, och derför att du behåller det, har det fallit i god jord och skall bära hundradefaldt frukt. Är du gammal och liksom Jacob trött af att lefva, så vet, "han kommer snart." Då skall du såsom Elias efterskickas och i sällskap med änglar i en himmelsk vagn efter himmelska hästar i skyn åka *hem.* O, ljufliga hem.

Det är en skön sed af intima vänner att helsa på hvarandra om söndagseftermiddagarne. Hvad det är trefligt i alla fall att få besök af dem, som man tycker om. Det visar, att man är omtyckt af dem, och det tycker man om, det är klart, och så har man många nyttiga och goda saker, man får språkas vid om; saker om förr och om nu. Vi minnas, för att tala om våra minnen igen, och hvem har icke minnen; det bör man vara glad öfver. Vi minnas, sade vi, många förtrogna vänner till våra föräldrar, som ofta om söndagarne så der efter kl. 4 brukade komma och helsa på, och då tala om framgångna dagar i

Sverige och huru det var då; om genomgångna erfarenheter här, om förhoppningar m. m. När samtalet så hållit på en stund, plägade en god bok tagas fram och någon del deraf förelästes. Under sådan läsning brukade vår barnfantasi fara löst omkring sådana saker, som mera intresserade oss, och dröjde läsningen för länge, så att vi blefvo trötta på att sitta stilla, önskade vi af allt hjerta, att det måtte blifva slut på stycket eller att den, som läste, måtte af misstag hoppa öfver några blad i taget. Efter läsningen följde sång. Barn, som

Båtfärden.

fått "sjungande" föräldrar, med andra ord, sådana som älska sång och äro begåfvade med vacker röst och kunna sjunga mycket godt, kunna skatta sig lyckliga. Det hade vi.

O, vi minnas dessa sånger än. Om sommaraftonen, när det var lugnt och solen strandat bakom vestern, men månen hängde klar å den östra halfhimmelen, brukade de ofta sitta ute och sjunga, så att sångens toner gåfvo eko i trädgårdens gömmor. Ekot af dessa toner höras väl ej nu från den trädgården, i hvilken vi ofta ströfvade med vemodigt hjerta i den stilla sommarqvällen, men de höras i våra hjertan. Dessa toners små svallvågor skola ej stanna förr än invid den himmelska stranden. De voro himmelska, och derför gå de uppåt. Vi hafva sedan den tiden haft nöjet lyssna till den yppersta musik och sång, som konst och begåfning kunna åstadkomma, men njöto ej af denna så mycket som af sången i hemmet om söndags-eftermiddagarne.

Men bäst som sången så der höll på, brukade en kär röst höras: "Nu ska' ni komma till lite' aftonkaffe. Kom mr. J. P. J.! Var så god!" Hvem kunde låta bli? Att dricka aftonkaffe med, dervid var man nu en gång så van, att man ej kunde låta bli. Fick man det ej, så saknades något. Det var då visst. Och sedan man druckit ur hvar sin kopp kaffe, skulle det äfven drickas "påtår med bit". Sådant der var riktigt svenskt.

Men man blef svettig efter den varma kaffekoppen, och derföre gick man ut efteråt att spat-

sera. Då bar det vanligtvis af ut på åkrarne att se på de böljande hvetefälten, den frodiga majsen, de muntra fölungarne och de mätta, glänsande kreaturen. Var det synd? Att man skall fråga så, när det ej behöfves, då det är tyst, när det borde frågas. Gud satt på sjunde dagen och betraktade och gladde sig öfver sina verk, skulle det då vara synd för hans barn att på söndagen gå ut i naturen för att betrakta densamma och njuta af svalkan och doften? Gör man det, som mina föräldrar brukade göra: förundra sig öfver Guds vishet och godhet och tacka honom derför, då kan man vara förvissad om, att Gud gladde sig mera deröfver, än öfver sådana, som sutto inomhus och trodde det var synd att gå ut en stund i den fria naturen på söndags-eftermiddagen och njuta deraf och som äfven förbjödo sina barn samma privilegium, så att de till slut hatade den ledsamma söndagen af allt hjerta. Stackars barn!

"Det är för Gudi och Fadren en ren och obesmittad gudstjenst, att besöka fader- och moderlösa barn och enkor i deras bedröfvelse och behålla sig obesmittad af verlden." Den som drifves af en himmelsk kärlek till sådant, den drifves af motiv, som bereda honom många sälla glädjestunder. Icke är det tillfälle dertill hvarje söndag; det vore illa om så vore; men en och annan gång gifvas sådana tillfällen. Vi böra akta dem dyra. Hvilken lisa i bitter sorg det är, att ega medmenniskors sympati! De, som kunna skratta åt sina medmenniskors nöd och felsteg, ha ett förfärligt förhärdadt hjerta. De deremot, som sympatisera med sina medmenniskor, äro lika Gudasonen, som af idel kärlek böjde sig ned från himmelen till en syndig verld. De, som erfarit detta Gudamenniskans kärleksrika handlingssätt, kunna ock i någon mån visa samma kärlek mot sina medmenniskor. Icke andra. Och på söndagen är det skönt att få öfva denna kärleksverksamhet. Det, som sker af kärlek, det sker med nöje. Ty den, som får älska, han njuter deraf.

Det var en ung qvinna, som fått erfara något af Kristi kärlek och lefde i en lefvande gemenskap med honom. Vi tvifla mycket på, att en ung qvinna och en gammal också kan vara en *älskvärd* qvinna, utan att vara en kristen. Men är hon det, brukar hon ock hafva blygsamhet, hofsamhet, ömhet och tjenstvillighet, och det är dessa dygder, som göra en qvinna till en *god* qvinna!

Det var en söndagseftermiddag, den ofvannämda unga qvinnan blef bjuden af några sina vänner att med dem deltaga i en spatsertur i vagn ut till ett vackert sommarställe, der sällskapet hade anordnat ett trefligt möte längre fram på aftonen. Det är lätt att tänka sig, huru fängslande ett sådant tillbud är, isynnerhet för en ung qvinna, som ej alla dagar i veckan får njuta af sådant. Inbjudningen var mera lockande derför, att den bjudande var en, som hon var något fängslad vid. Men oaktadt allt detta afböjde hon tillbudet, derför att hon lofvat besöka en fattig sjuk enka på eftermiddagen. Hon tänkte på bibelversen, vi ofvan anförde, och att det var en ren och obesmittad gudstjenst att göra, som versen föreskrifver; huru det, hon blef bjuden på, kunde vara, visste hon ej, och derför svarade hon nej. Huru det unga sällskapet i vagnen lyckades att hafva nöjsamt för qvällen, veta vi ej; men den unga qvinnan, som besökte den sjuka enkan, hade en afton så säll, att hon ej glömde den efteråt. Hon hade med sig blommor och annat godt, som kunde glädja den sjuka, och vid hennes bädd läste hon, sjöng och bad till sent på qvällen. Hennes hjerta var fullt af glädje, när hon senare på qvällen gick hem. Och hennes hjerta fröjdades ännu mera, när hon ett par dagar derefter fick höra, att den unge mannen, som bjöd henne med sig på söndagsaftonen, blifvit gripen af hennes uppoffrande kärlek, så att han, som icke förut varit en kristen, nu ville blifva det. Den unga qvinnans uppoffrande kärlek hade beredt andra glädje och det syntes, som om Gud ville bereda henne dubbel glädje igen för hennes uppoffring.

Må vi tacka Gud för hvilodagen, söka upprätthålla den och använda den på rätt sätt. Då skola ock våra söndags-eftermiddagar vara för oss ljufva stunder, stunder, som skola påminna oss om en evig sabbatshvila utefter stränderna af den lefvande floden.

Födelsedagen.

Man har lika många födelsedagar, som man är år gammal jemte en till, så vida man ej är född på den 29 Februari. Men är man det, då har man många flera år i sitt lif än man har födelsedagar. I Wisconsin lefver en man, som var 64 år gammal i våras men han hade haft blott 16 födelsedagar, ty han föddes ett skottår den 29 Februari.

Det är utan tvifvel en god sed att fira födelsedagar. De små födelsedagsfesterna äro mycket trefliga, synnerligt för dem de äro egnade. De små presenter, som då gifvas, eller de familjefester, som då hållas, inplanta än mera kärlek hos de små för hemmet, för föräldrar och syskon.

Det kännes hos de små och de unge, som äro föremål för dessa tillställningar, som om de komme en trappa högre i lifvet. Blicken vidgar sig, de få mera att göra, de få större ansvar. När lillan fyller fem år, så får hon höra, att hon skall börja lära sig att läsa. Och så mystiska dessa bokstäfver i A. B. C-boken te sig för hennes ögon, men ändå med hvilket intresse hon betraktar dem och tycker, att hon skall blifva stor och lik mamma och pappa, när hon en gång kan läsa. Och när hon fyllt sju år, bör hon kunna läsa. Och när hon en gång fyller tio år, då skall hon ock kunna skrifva långa bref till onkel. När hon hör sådant, blir hon så hjertans glad deråt, att hon klappar i sina små hvita händer. När hon fem år senare fyller 15 år, då har hon vanligtvis läst sig fram och tagit första steget ut i verlden, som mor säger. Men så är hon också nu mammas piga. Ett år till, och hon är en blomma med 16 vårar på kinden. Hon börjar förstå, att hon snart skall bli qvinna — en ung qvinna. Ah, hvad det ordet klingar i hennes öron. Hon drömmer nu om större privilegier, en större umgängeskrets, och hon känner en underlig trängtan vakna till lif inom den svällande barmens lilla klappande hjerta. Hon vet ej, hvad det är, men något är det. Verlden är idel vår, lif och glädje. Två år till och hon firar till minnet en dag af sina fylda 18 år. Och nu är hon en ung qvinna. Vanligtvis har hon redan gifvit tecken om sig, hvad hon kan blifva för lifvet. Om hon med redan inöfvad flärdfullhet, högmod och lättja skall bedraga någon ung man med sina blommiga kinder, och ställa till ett olyckligt hem, eller om hon med redan invand flärdfrihet, blygsamhet, ömhet och arbetsamhet skall väcka hos någon ädel, manlig yngling hans hjertas känslor,

som sedan hos henne
blott finna sin sällhet.

Hennes lille brors födelsedagar få visst icke glömmas. Hans födelsedagar äro för honom de vigtigaste. Kände Lillian sig stor vid fem år, när A. B. C-boken sattes i hennes lilla knubbiga hand, då må man vara viss om, att bror John på sin femte födelsedag känner ovanliga känslor tränga in i sitt bröst. Och blir han 7 och 10, då känner han sig så pass manlig, som han någonsin kommer att känna sig. Då skall han vara lik sin pappa i allt. Går pappa i stöflar, så skall han ock gå. Röker pappa, då skall han ock röka, om det än blott är på en pinne. Tuggar pappa tobak, då skall han ock tugga, äfven om det blott är på en papperssudd, eller, om på båda, så mycket bättre, enligt hans mening, blott han får vara lik pappa eller farbror. När han blir 12 år, är det en vigtig dag för honom. Då börjar han att hjelpa pappa. När han fyller 15 år, 17 eller 20, så äro de alla vigtiga dagar för honom. Hvilka manliga känslor röra sig inom det sig stadigt höjande och sänkande bröstet. Huru verlden vidgas och huru kraften i armen tilltager! Ah, nästa år fyller han *21*. Ack! från *den* dagen är han *man*, *man* liksom *far*. Ah, hvilka vikingaplaner hvälfva sig inom den glada pannan! Från den dagen skall han få *rösta*. Han är medborgare. Från den dagen tycker

han sig vara en friboren man. Från den dagen skall nog mustaschen få växa och pryda hans läpp. Från den dagen skall han våga sällskapa med den han älskar, utan att blygas, när han i hennes sällskap möter en bekant.

Många föräldrar ställa till små familjefester vid deras barns, med afseende på deras ålder mera vigtiga, födelsedagar. När sonen i huset fyller 21 år, bjuda de hans vänner hem och hans pastor, som konfirmerat honom, och i hemmet är en glad familjefest. Pastorn lägger för den unge mannen vigtiga saker för lifvet. Han tager honom med sig tillbaka till barndomsåren, när han på knä vid modrens knän lärde bedja: "Gud som har små barnen kär." Han följer honom och visar honom barndomsminnen, kära ställen och saker, som blott blifva kärare med hvarje gång han låter tanken flyga tillbaka. Han följer honom till konfirmationsskolan och påminner honom om de stunder de der hade tillsammans. Om de varma böner hans föräldrar bådo för honom under denna tid. Om de heliga löften han gaf vid Herrens altare. Han tager honom till denna hans festdag, på hvilken han som man inträder i lifvet. Han visar honom de återstående ungdomsåren och den framom liggande mannaåldern. De faror, som här hota och de segrar och utmärkelser som här kunna vinnas. Det mål, som slutligen står hvar och en före, och den eviga glädje och hvila och återseendet af föräldrar och syskon och lärare och vänner, som han slutligen kan nå, om han blott vill. Här stannar läraren och ser innerligt på den unge mannen. Han slutar med välsignelser och välönskningar. Skall den unge mannen kunna glömma sin 21 födelsedag? Kommer ej allt detta att hafva ett helsosamt inflytande på hans karaktär? Det kan ej annat. Han tackar föräldrar och vänner för den glada födelsedagsfesten, och han går ut i lifvet med heliga intryck. Han ämnar med Guds hjelp blifva sina föräldrars glädje, en aktad man i samhället, en trogen medborgare, och det är en innerlig önskan, som föder begäret att bli en lycklig äkta man med en älskvärd hustru och ett kärt hem. Och först och sist vill han så lefva, att han blir evigt lycklig. Må han blifva allt detta, den käre unge, förhoppningsfulle mannen. Det är hvad vi innerligt önska honom på hans 21 födelsedag.

Col. H. Mattson, Stats-Sekreterare, Minnesota.

Det är många af dessa snälla barn, som glädja sina föräldrar, såsom dessa gladt barnen. Många barn ställa till familjefester, när fadern eller modern fyller 45 eller 50 år, 55 eller 60, 75 eller 80. Är det skönt och en god sed att fira de unges födelsedagar, så är det skönt och en ännu bättre sed att barnen fira sina föräldrars födelsedagar. Det är så mycket skönare, som det är ädelt hos barn att komma ihåg att ära och hedra sina föräldrar äfven på detta sätt. O, huru de gamle glädja sig öfver en sådan uppmärksamhet från sina barn och barnbarn. De äro som barn på dessa dagar, och sedan, huru de tala om, hvad de fingo på sin sista födelsedag! Den gamla, snälla, för alla så kära mamma glädes innerligt öfver den smakfulla gungstolen, som hon fick; och den gamle, snälle farsgubben är lika glad öfver den silfverbeslagna käppen, som han fick, när han fylde femtio eller sextio.

Snälla äro de föräldrar och förståndiga också, som komma ihåg att glädja sina barn äfven på detta sätt, som här ofvan påpekats. Och lyckliga äro de barn, som ej glömma att hedra och glädja sina föräldrar på deras födelsedagar och gifva dem presenter, som kunna glädja dem. Lycka och välsignelse skall följa dem genom lifvet, och de skola ärfva sina föräldrars glädje och lycka.

Hvarför få fromma föräldrar ofta vanartiga barn?

Läs 2 Kor. 4 kap.

Intet åstadkommer större skada i kristenheten än barnens försummande; skall man upphjelpa kristenheten, måste man derför börja med barnen. LUTHER.

Det är icke undervisning, som gör menniskan moralisk, utan det är uppfostran och framför allt religiös uppfostran. VICTOR COUSIN.

Uppfostra folket, var den första förmaning Penn gaf den koloni, som han grundade. "Uppfostra folket," var Washingtons testamente till den nation, som han hade räddat.

LORD MACAULAY.

Det som sås tidigt på våren slår djupast rot. Om också en annan åker senare blir besådd med samma säd, så håller sig den förra bättre i den torra tiden och lönar landtmannen med en rikare skörd. Hvad som tidigt blir inpregladt i barnets hjerta, gifver riktning åt hela lifvet.

AHLFELDT.

Uppfostringsfrågan är för det moderna samhället en fråga om lif eller död, en fråga på hvilken framtiden beror. RENAN.

Skrif öfver hvarje liten flickas vagga: "Se, Herrens tjenarinna!" och skrif de orden in i hennes hjerta under hennes uppfostringstid, och hennes lif skall blifva godt och ädelt, hurudan än hennes gåfva må vara, och hvarhelst hennes verkningskrets må blifva, skall hon ej lefva blott för ett inskränkt och sjelfviskt mål.

FR. BREMER.

Det är att frukta, att vår alltför sorgfälliga uppfostran alstrar dvergfrukt. LICHTENBERG.

Den svaga modren, som beständigt hotar och sällan skrider till handling, som stiftar lag i hast och vid tillfälle ångrar den, som behandlar samma förseelse än med stränghet än med mildhet, allt efter som hennes lynne för stunden förestafvar — hon drager elände öfver sig och sina barn. Hon gör sig föraktlig i deras ögon; hon gifver dem ett föredöme af brist på sjelfbeherrskning; hon lockar dem till öfverträdelse genom förhoppningen om att sannolikt undslippa straffet; hon framkallar ändlösa tvister och dermed följande skada för sitt eget och sina smås lynne; hon åstadkommer i deras sinne ett sedligt kaos, hvari framtidens bittra erfarenhet svårligen skall bringa reda. Bättre då en barbarisk styrelseform inom hemmet, hvilken med följdriktighet sättes i verket, än en human sådan som blir inkonseqvent utförd. Undvik tvång, när helst möjligt är, men då du finner din envåldsmakt verkligen af nöden, var despotisk på fullt allvar.

HERBERT Spencer.

Den menniska, som blir utan aga, blir utan uppfostran. MENANDER.

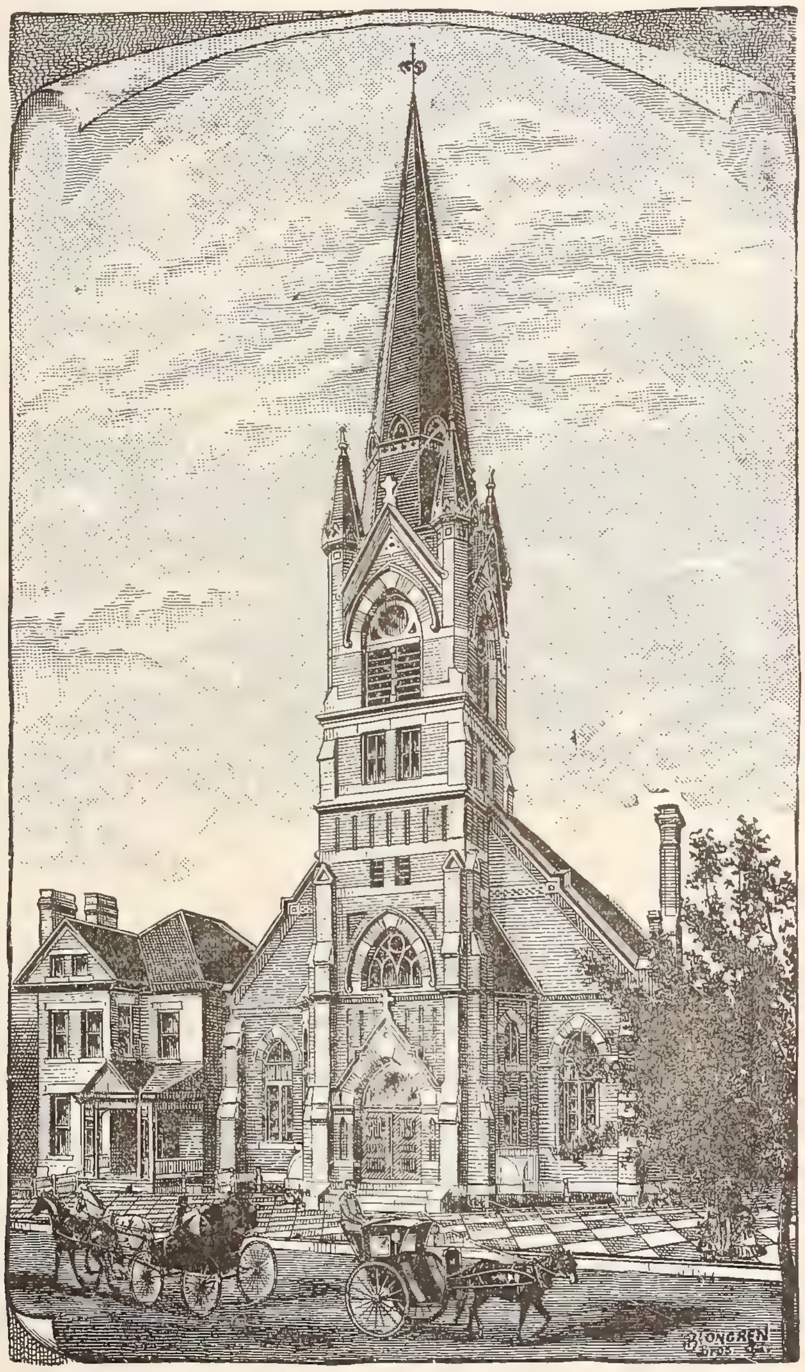
När man straffar, måste man i all synnerhet undvika att straffa i vrede. CICERO.

Att barnen i kristna församlingar och i kristliga hem ofta blifva elaka, hårda och vanartiga, åtminstone till en tid, är ett allt för väl kändt faktum, för att här med exempel behöfva belysas. Hvem kan tänka sig någonting sorgligare? O, huru många pastorer, huru många fäder och mödrar hafva icke sörjt, gråtit, bedt och hoppats i åratal, att det skulle blifva bättre, och ändå har det sett lika mörkt ut.

Huru är det möjligt, att fromma föräldrar kunna få vanartiga barn?

Frågan kan endast delvis besvaras. Först kan man af förhållandet i fråga se, att det onda ofta

går i arf. Kristna föräldrar nödgas ofta se sina egna ungdomssynder i sina barn, eller märka fel, hvilka gått i arf ända från mor- och far-föräldrarna. Bränvin, tobak, stöld, lögn, vällust och dans — allt går i arf. O, hvilken skräck den borde sätta i oss alla, tanken, att det onda går i arf. Sedan kan man ock säga, att icke alla kristna föräldrar äro goda uppfostrare. För att vara en god uppfostrare fordras både gåfva och lust och en rätt uppfattning af saken. Många föräldrar hafva aldrig tid eller lust att befatta sig med barnens små bekymmer. En kristen moder sade en gång: det värsta straff barnen i vårt hem veta af, är att nödgas sitta i pappas knä en halftimme, när de varit olydiga. Den fadern var en kristen fader. Våra barn äro vår största och vigtigaste jordiska skatt. Vi skulle med öm omsorg tänka på dem. Jag var en gång i samma sällskap som en rikt begåfvad kristlig qvinna. En vän sade till henne: "hvarför skrifver ni icke en bok?" — "Jag håller på att skrifva två." blef det lugna svaret. "Jag har hållit på med den ena i tio år och med den andra i fem år." "Ni öfverraskar mig," sade vännen, "hvilka djupsinniga arbeten måste de icke vara." — "Vill ni se dem?" Ja visst, det ville vi alla. Då kallade hon in sina två gossar och sade: "se, der äro mina böcker. Må de blifva erkända af honom deruppe, när han skall samla sina juveler." — Moder, huru skrifver du dina böcker? En kristen moders stora

Svensk-Lutherska kyrkan, Kansas City, Mo.

lefnadsuppgift är att fostra sin man och sina barn för himmelen. Ett större kall kan icke tänkas. Att vara moder är det ädlaste som finnes, sedan Guds Son lät en qvinna blifva sin moder. I älskade mödrar, tröttnen ej med de bullersamma, ostyriga barnen. Fån I en gång träffa dem alla, ja, alla säger jag, i himmelen, så skolen I ej längre komma ihåg besvärligheterna vid deras uppfostran. Och I fäder, varen tåliga, goda och ömma mot barnen, I också. Det är Eder pligt, glömmen ej det. Gören det villigt och ofta, så blir det snart en förmån i stället för en tung pligt. Ett hårdt fadershjerta blir ofta orsak till hårda barnahjertan. Doktor Potter omtalar, att han en gång stod och betraktade ett sällskap fångar, som skulle landsförvisas för sina brott. Bland dem såg han sonen af en framstående familj. Domaren sade till honom: ''Minnes du din fader?" — ''Jag minnes honom mycket väl," svarade fången, ''hvarje gång jag kom in i hans rum, sade han: ''spring din väg, pojke, och besvära mig icke." — Huru mycket hade faderns liknöjdhet att göra med sonens olycka? Hvem mer än Gud kan gifva ett sanningsenligt svar på den frågan. — Kristna föräldrar äro ej alltid så milda, hjertliga, vänliga, förtroliga med barnen, som de borde vara. Barnen blifva rädda för dem och för kristendomen och börja snart tro, att religionen är ett slags syndastraff. Käre föräldrar, talen tidigt med barnen på det barnsligaste och förtroligaste sätt om Jesus och himmelen och om deras barnarätt till himmelen. O, huru roligt, huru nyttigt för barnen, när föräldrarne göra detta. En fader talade med sina två små flickor om tron på Jesus såsom salighetens vilkor. Den minsta såg beslutsamt och förtroendefullt upp och sade: ''jag tror på Jesus nu, och det skall jag alltid göra." Den andra, som var två år äldre, sade: ''det gör jag med." Och himmelens änglar fröjdade sig, och den troende faderns hjerta uppfyldes af en salig glädje. Huru ofta tvingar man ej barnen att tro, det de redan äro fallna ur dopnåden. Jag träffade en gång en fyratiofem års gammal man. Han sade: ''jag hade fromma och stränga föräldrar. Tidigt talade de om synden, tidigt bragte de mig att tro, att jag hade fallit ur dopnåden. När jag efteråt tänkt på det, inser jag nu, att jag icke då hade fallit ur dopnåden. Men jag kom i en lagisk träldom, som jag aldrig kunnat riktigt befria mig ifrån." — Käre föräldrar, talen ljufligt till edra barn om Herren Jesus. Dopnåden är ett spädt, ömtåligt frö, som måste väl tillvaratagas, om det ej skall blifva om intet. Gud hjelpe dig, att vara vis nog, kärleksfull nog, lycklig nog, så att det slipper dö hos *dina* barn.

Men det faktum, att fromma föräldrars barn ofta åtminstone till en tid blifva vanartiga och onda, bevisar, att det ingen kungsväg finnes till himmelen, att tron icke strax eller nödvändigtvis går i arf, att man icke ens på en kristen moders tro kan blifva frälst, man måste tro sjelf.

"Hvar och en som tror."

Icke hvar och en som haft trogna föräldrar, utan hvar och en som sjelf och för sin egen del tror på Jesus. O, I unge vänner, som egt eller egen bedjande föräldrar, hvilkas böner ännu intet svar fått, huru länge skolen I stå emot? Låten bönhörelsen komma och komma snart. Den fromme pastor Spencer hade en vanartig son. Böner och förmaningar hulpo icke. Slutligen lemnade ynglingen hemmet. Långt borta blef han sjuk och kom in på ett hospital, der vården var kristlig. En morgon fans han badande i tårar. På frågan hvarför han grät, svarade han: ''Min faders böner förfölja mig, jag kan ej undslippa dem." Ja, så går det till slut. Endast föräldrarne troget hålla på att bedja, skola deras böner nog höras. Jesus hörer bön. Det Gehasis käpp (se det anförda kap.) ej kan uträtta, det förmår Jesu brinnande, allsmäktiga kärlek.

Käre föräldrar, vandren varsamt. Barnen se och höra och—följa exemplet. Kom ihåg hvad en liten gosse en gång sade. Han och hans fader vandrade uppför ett brant berg. Gossen hann ej så fort som fadern. Då ropade gossen till denne: ''pappa välj en god väg, ty jag kommer efter." Så är det. Barnen komma efter. Hafva vi då fått leda dem till Jesus, så skola vi få glädje på sistone. En gosse höll på att dö. Man frågade honom, om han visste det. ''O, då får jag vara hos Jesus i qväll. Och gråt icke pappa, ty när jag kommer till himmelen, skall jag gå rätt till Jesus och tala om för honom, att pappa visade mig till barnens bäste vän, när jag sjelf var ett spädt litet barn." O käre föräldrar, hållen på att bedja, ty Gud skall nog hjelpa i sinom tid.

ÄFVEN DU MIN SON.

Luc. 22: 61.

Och Herren vände sig om och såg på Petrus.

Ack äfven du, min son? så Cæsar tolkar
Sitt djupa qval med sorgsen röst,
Förr'n jagad ut af tre och tjugo dolkar
Hans hjeltesjäl flög ur hans bröst.
Min Brutus, äfven du, som ej bedröfvat
Mig nånsin förr, som städs min kärlek pröfvat,
Din fader lönar du med mord och hån!
Ack äfven du, min son?

Ack äfven du min son? Som skarpa pilar
Det milda ordet slår hans själ.
Liksom en anderöst, hvarthelst han ilar.
Det följer honom hamn i häl;
Det döfvar honom uti hafvets brusning,
Kringhväser honom uti vapnens susning,
Och vid Philippi hörs likt åskans dån:
Ack äfven du, min son?

Ack äfven du, min son? Med helig smärta
En gång en annan hjelte qvad,
Då fariseers ondskefulla hjerta
Hans dödsdom fällde utan vad.
Då de till blodigt råd kring honom sitta,
Ur hundra ögon skarpa dolkar spritta,
Blott ett han klagar vid allt hat och hån:
Ack äfven du, min son?

Ack äfven du, min son, som nyss har svurit:
"Nej, Herre, jag ej lemnar Dig!"
Falskt vittne mot din mästare du burit
Och brutit käckt din ed till mig.
Du stack en dolk uti mitt trogna hjerta,
Du fräckt förnekat mig förutan smärta;
Min kärlek har du lönt med lögn och hån.
Ack äfven du, min son?

Ack äfven du, min son? Så blicken talar,
När stum på lärjungen han ser.
Den blicken slår, men äfven mildt hugsvalar
Och lik en öppnad himmel ler.
Då går han ut i nattens stillhet åter;
Han kan ej hemta sig, han bittert gråter;
Och rörande det klagar ofvanfrån:
Ack äfven du, min son?

Ack äfven du, min son? Så Jesus klagar,
När en förlorad son han ser,
Och manar fram de forna gyllne dagar,
Som han ej bär i minnet mer.
O hör du ej hans kärlek sakta locka,
Liksom i skogen hemmets kända klocka
Svagt manar vilsne vandrarn fjerran från:
Ack äfven du min son?

Ack äfven du, min son? Hvad har väl blifvit
Af gossen, som vid altarrund
Nyss stod? dig Herren sköna gåfvor gifvit;
Hur har du brukat se'n ditt pund?
Ditt fadersarf—i frosseri uppätet!
Ditt hem—ack! öfvergifvet och förgätet!
Din lön är tårar, draf och menskors hån.
Ack äfven du, min son?

Ack äfven du, min son? O låt dig röras
Af blicken från din bäste vän!
Allt är ej än förbi; din bön skall höras;
Guds nåd gör allting godt igen.
Hör, Jesus kallar dig, hör, hur han beder!
Fall gråtande på tronens trappsteg neder!
Då klingar det så mildt derofvanfrån:
Ack äfven du, min son!

C. J. E. HATERIUS, Galesburg, Ill.
DR. E. NORELIUS, Rock Island, Ill.

L. A. JOHNSTON, Rockford, Ill.
S. G. ÖHMAN, Rockford, Ill.
JONAS SWENSSON, Författarens aflidne fader.

E. A. SKOGSBERG, Chicago, Ill.
M. E. PASTOR K. H. ELMSTRÖM,
Minneapolis, Minn.

II. MINNEN FRÅN KYRKAN.

Hvarför skola vi minnas det vi hört i kyrkan?

Hvad säga de flyende timmarne?

Tiden är kort. De som gråta, vare såsom de icke gräte, och de som fröjda sig, såsom de fröjdade sig icke.
1 Kor. 7: 29, 30.

HVAD säga de flyende timmarna mig?
De säga att tiden är kort.
De hviska: o käre försumma ej dig,
Och dröm ej din lefnadsdag bort!
Förgät ej att skynda till Jesus i tid
Och söka hos honom den trygghet och frid,
Som ej sviker.

Hvad säga de flyende timmarna mig?
De ropa: Var vaken, o själ;
O, följ ej de lösa föraktares stig,
Och blif ej en lustarnes träl.
Må verlden ej dåra, ej fängsla på nytt
Det hjerta, som en gång dess retelser flytt.
O, var vaken!

Hvad säga de flyende timmarna mig?
De säga: Var flitig uti
Det verk, som din Fader har gifvit åt dig,
Se'n han dig i Sonen gjort fri!
Var trogen att utså hans himmelska säd,
Och pundet han gifvit — o, ockra dermed,
Tills han kommer!

Hvad säga de flyende timmarne mig?
De hviska med vårvindens röst:
Du ängsliga hjerta, var stilla och tig,
Han lefver, din salighetströst!
Han lefver och råder, din Herre och Gud,
Och vågorna lägga sig än på hans bud,
Liksom fordom.

Hvad säga de flyende timmarna mig?
De sjunga: Se uppåt med fröjd!
Guds rike går framåt — hvi fruktar du dig,
Se utåt kring dal och kring höjd!
Se marken begynner att "hvitna till skörd",
Och lofsångens röst "blir allt vidare hörd"
Öfver jorden.

Hvad säga de flyende timmarna mig?
De hviska: Han kommer ock snart
Den Vän, som i tron dig trolofvat med sig,
Och då skall dig allting bli klart!
Då skall du fullkomligt den kärlek förstå,
Som här till en tid lade korset uppå,
Men ock bar det!

Jesus är välkommen.

ADVENT.

Uppenb. 3: 20.

Se, jag står för dörren och klappar.

Jag klappar på vid heliga Advent,
Framför din dörr jag står.
Ack, salig den sin herdes stämma känt
Och strax att öppna går!
Med honom skall jag nattvard fira,
För honom lifsens träd skall spira,
Och hela himlen öppen stå.
Jag klappar på.

Jag klappar på; härute är så kallt,
Re'n vintern kommen är;
Af is och höga drifvor höljes allt,
Och rimfrost skogen klär.
Ja, sjelfva menskans själ är frusen,
Här står jag vid de stängda husen;
Hvar fins ett hjerta, som mot mig vill gå?
Jag klappar på.

Jag klappar på; om en gång blott du får
Mitt trogna anlet se,
Min törnekrona, mina djupa sår,
Jag skall ej fåfängt be.
Ack, sökande det vilsna fåret,
Jag länge följde dig i spåret.
Till dig jag kommer denna dag också
Och klappar på.

Jag klappar på; så skön är vinterns qväll,
En helig tystnad rår;
Se jorden slumrar, och på himlens pell
Den klara stjernan står.
I sådan helig skymningstimma
Du bättre kan min röst förnimma;
O mins hvad Nikodemus gjorde då!
Jag klappar på.

Jag klappar på; blott lycka bringar jag,
Blott fröjd går ut från mig;
Marias frid, Zacchei glädjedag
Beskär jag ock åt dig.
Som för de trogna tolf i natten
Jag trädde fram på insjöns vatten,
Så vill jag också dig till mötes gå.
Jag klappar på.

Jag klappar på; din brudgum sjelf det är.
Hur har du prydt ditt bo?
Månn' friska blommor dofta mot mig der?
Säg, brinner än din tro?
Månn' åt min ankomst du dig gläder?
Säg är du klädd i bröllopskläder?
Är du beredd som brud för mig att stå?
Jag klappar på.

Jag klappar på; säg, häfves ej ditt bröst
Af längtan mig emot?
Förskräcks du väl af trogen kärleks röst
Som utaf åskans hot?
O, hör du ej med helig smärta
Guds röst uti ditt eget hjerta?
Vak upp, snart dagen gryr, o skynda då!
Jag klappar på.

Jag klappar på; säg ej: "det vinden är,
Som far bland torra löf."
Det är din frälsare, som kommer här;
O, ställ dig icke döf!
Nu kommer jag med stilla susning,
Men kanske snart i stormens brusning.
O låt ej otrons kalla ande rå!
Jag klappar på.

Jag klappar på; ännu som gäst jag far
Och kommer sjelf till dig;
En gång du här ej någon boning har,
Då kommer du till mig.
Var jag dig kär, du blir den dagen
I fridens salar emottagen.
Den mig försköt, får utanföre stå.
Jag klappar på.

GEROK.

KOM, HERRE JESUS!

Uppb. 22: 20.

Ja, kom Herre Jesus, kom och gör oss varma af din kärlek, trogna i din tjenst, uthålliga och glada på lifvets väg. Kom och välsigna denna adventstid på våra hjertan.

O, hvad tiden skyndar! Vi kunna knappt fatta det. Dag efter dag, vecka efter vecka och månaden står strax färdig. Snart är året gånget, ett år, många år, alla år. En kristen märker, att tidens fart alltmer öppnar hans ögon för

jordens fåfänglighet,

jordens tomhet, och längtan hem besjälar honom mer och mer. Att få hvila ut hos Jesus, det skall smaka godt för dem, åt hvilka jorden gaf få och

korta hvilostunder. Kom, Herre Jesus! Och nu äro vi inne i adventstiden. Det går så hastigt, så fort. Snart är Jul här och nyår. Den kristtrogna själen börjar redan längta dit. Hon vet hvilken makt ordet om Jesu menniskoblifvande eger. Hon minnes, huru glad och lycklig hon varit förr under denna högtid, och hvem kan förundra sig, om ur djupet af hennes själ den bönen tränger fram: Kom, Herre Jesus. Men i dag vilja vi, som älska Herren Jesus, med anledning af vår hjertas innersta, så fattas medelpunkten, det största och bästa i en menniskas erfarenheter. Stort är det att hafva ett lyckligt hem, att få sluta maka och barn till sitt hjerta, att älska och älskas så högt och så rent, som det kan ske på vår jord, stort är det att hafva sina medmenniskors aktning och kärlek, att kunna och få arbeta för den allmänna välfärden, att ej förspilla sitt lif fåfängt, så att säga; men större, störst af allt är att få göra allt detta i gemenskap med Gud, i

Första bibelstunden.

text och de känslor som den verkar hos oss blicka omkring oss bland våra bekanta och vänner och sända ut julhelsningen redan nu. trosförening med Jesus, med himmelen som mål och Andens vittnesbörd som pant på, hvad vi en gång skola få åtnjuta deruppe.

Kom till Jesus!

så lyder denna enkla helsning, men den innebär mycket, käre läsare, den innebär allt. Jesus är medelpunkten i hela verldshistorien, han vill ock vara det i din och min lefnadshistoria. Är han det ej än, uppfyller ej kärleken till Herren ditt

Du behöfver komma.

Utan Jesus, käre läsare, är Gud för oss syndare och just för våra synders skull en sträng domare. Du gör undanflykter, du tror ej på en sträng och rättvis domare i Gud. Det finnes likväl ingenting, som vi menniskor i allmänhet så

förakta och afsky som en orättvis domare, en domare som aktar någonting högre än lagen, hvilken står öfver alla. Jag syftar ej på en grym tyrann till domare, sådan som förra århundraden egt så många, utan tänker på en menniskovänlig person, en person som fruktar Gud och älskar menniskorna, äfven om han är en domare. Tänk, en domare som låter köpa sig, som låter beveka sig af blödiga menniskors tårar, af mäktiga slägtingars hotelser, en sådan domare kan ej påräkna menniskors aktning och förtroende. Gud är en rättvis domare. Hans rättfärdighet är omutlig. Den kan ej bestickas. Men Jesus har tillfredsställt den, Jesus är "vår försvarare när Fadren." Kom till Jesus.

Ingen frid utan Jesus.

Du behöfver komma, ty utan Jesus finnes ingen samvetsfrid eller hjertero. Hvarför känner du dig så tom och missbelåten efter ett jordiskt, annars trefligt samqväm, der Jesus ej var med? Det kännes, som om du varit på en andlig svältkur. Hvarför? "Utan Jesu nådesken, är mig allt till ångst och men." Huru mår en ung man, som tilbragt aftonen bland sup- och spel-bröder, när han kommer hem? Hvarför blir han ond, när man tilltalar honom, hvarför är han så vresig och misslynt? Han har ju haft roligt? Han känner sig bedragen, han har ingen frid eller ro. Utan Jesus ingen frid! Och när jungfrun kommer hem från danssalen, der hon haft så roligt hela natten, der hon glömt Gud och evigheten, der hon yrat i nöjets lag, hvarifrån kommer den djupa, ihåliga sucken? Säg, hvarifrån kommer den? Och den missbelåtna blicken? Ingen frid utan Jesus, det är gåtans lösning. Och der ser jag en kristen, som ligger på det yttersta, sjuk, plågad, ytterst medtagen, men se, hvilken frid, som hvilar öfver hans anlete. Se huru glad han är, se huru han öfvervunnit dödens förskräckelse. Huru var det möjligt? Jo, med Jesus frid, frid i lifvet, frid i döden. Tänk att en gång stå

för domstolen utan Jesus.

Något farligare kunna vi ej tänka oss. Käre broder, du som ej ännu eger Jesus som din Frälsare, nog behöfver du komma.

När man vill hedra sina gäster, så sänder man dem antingen en formlig inbjudning med sin egen namnteckning eller ock går man till dem i egen person, för att bjuda dem. Kom till Jesus, ty han har gjort bådadera. Han kommer till oss

i det heliga dopet.

Tänk, att innan vi kunna uttala våra andliga behof, vi kunna ju icke ens förklara våra naturliga, har Gud bevisat oss sin nåd. Barndopet är en stor Guds gåfva. Många drifva gäck dermed. De förstå icke bättre. Men vi tacka Gud för barndopet. Hans förbund står också fast. Det är i sanning en förmån utan like, att ifrån sin späda barndom vara medlem af det rike, der Guds Helige Ande på sitt himmelska och osynliga sätt verkar till vår frälsning. Huru ofta hafva vi icke sedan dess erfarit Herrens bjudning. Minnes du, när du satt på mammas eller pappas knä och frågade om Jesus och himmelen? Minnes du, huru ditt hjerta rördes, när du hörde om den store Barnavännen? O, hvad

barnaåren i det kristna hemmet

äro dyrbara och sköna. Och snart kunde du sjunga om Jesus, som hafver barnen kär, "De små barnen" eller andra sköna barnsånger. Då var du ej rädd för Gud, broder, då längtade du till himmelen och undrade om du icke snart skulle få komma dit. Och under nattvardsundervisningen, vid din konfirmation och första nattvardsgång kände du tydligt, huru högt Jesus älskade dig, huru kärleksfull hans inbjudning var. O, minnes du ej denna vårdag. Solen sken så vackert, alla träd stodo i sin första fägring, syrenhäckarne fylde luften med sin vällukt, kyrkan var högtidsklädd och det var du med, din pastor såg på dig så trofast och allvarligt, mamma bad Gud välsigna dig, när du gick till kyrkan på morgonen. Du minnes nattvardsbarnens sista möte ett par dagar förut, huru varmt din lärare ännu en gång bad dig gifva hela hjertat åt Gud. Du minnes väl dina tankar

den minnesvärda veckan.

Nu står du ändtligen inför Herrens altare och församling. Under konfirmationstalet och förhöret värmes ditt hjerta alltmer. Du tvekar, men du vågar ej låta bli, du ville och hoppas vara Jesu rätte lärjunge och vid nattvardsbordet tycker du dig redan smaka och se, huru ljuflig

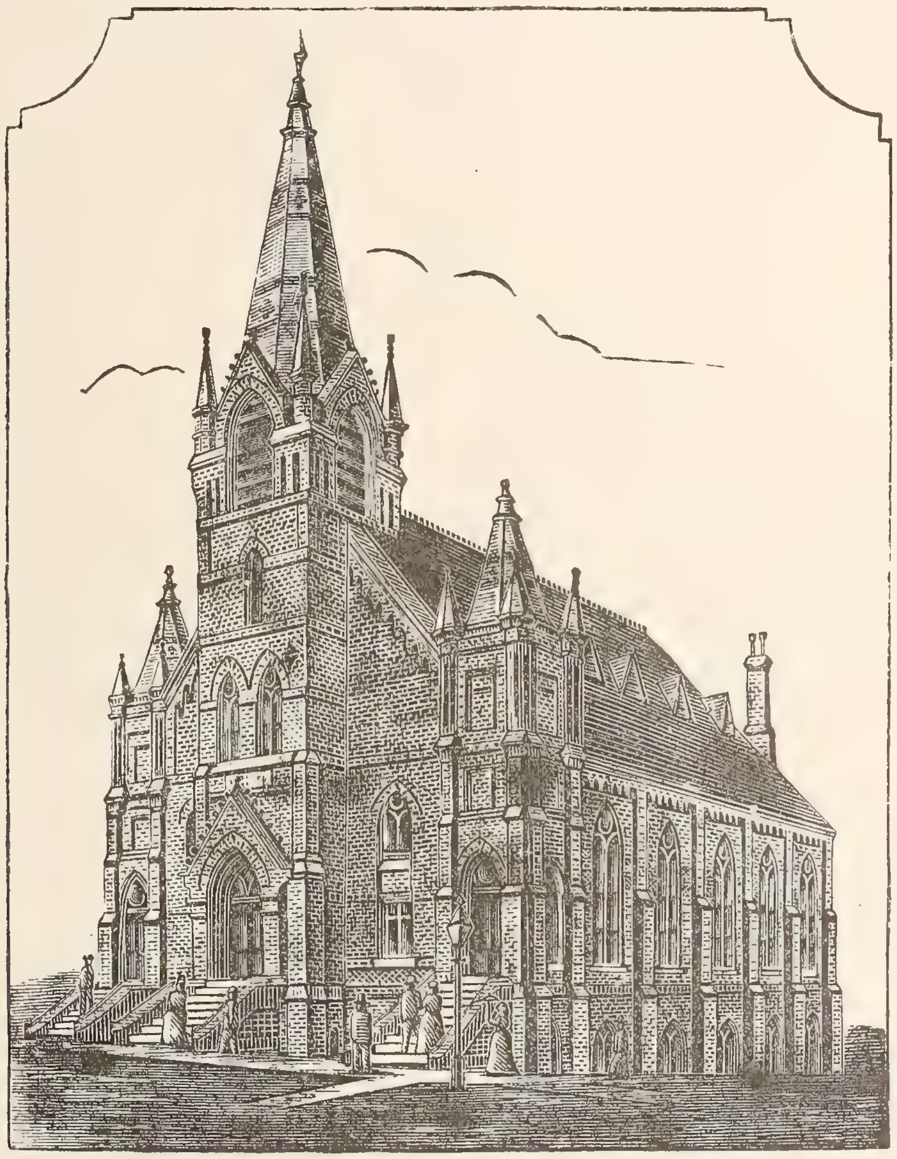
Herren är. Aldrig, aldrig ville du vara en sådan vän otrogen. Huru har du hållit det? Och många gånger sedan dess har den käre Frälsaren kommit till dig i lycka och i nöd, i helsa och sjukdom, i godt rykte och ondt rykte och tillvinkat dig sin himmelska kärlek. Kanske det var döden som klappade på. Det är oändligt helsosamt

att komma döden nära

för att lära känna dess allvar och betydelse, och hans hjertelag som afspeglar sig i hela anletet. Och nu upplyses han af himmelskt ljus. Hans armar räckas ut. Hans hjerta slår varmt och hastigt. O, hvilka ord gå icke öfver hans läppar. Under årtusenden hade slägtet

arbetat och varit betungadt.

Utarbetade, nedtryckta hade pilgrimerna fallit vid vägens kant. Hopplösa vårdar vittnade på sitt sätt om huru fåfängt vi söka frid och ro.

Största svenska kyrkan i Sioux City, Iowa.

mången har på det sättet kommit till rätta i andlig mening. Gud känner vägar och medel, han vet hvad han vill, och han väljer alltid den bästa vägen. Med så varma och så många bjudningar borde du veta, att

du är välkommen.

Jag ser Herren Jesus, hans älskliga anlete, skönare än menniskors barns. Hans om himmelskt medlidande och kärlek vittnande öga, "Kommen till mig I alle, som arbeten och ären betungade, jag skall vederqvicka eder och I skolen finna ro," finna ro — — ro — ro — och ekot af det välsignade ordet och löftet har ej dött än. På tusende evangelisters läppar föres det öfver land och vatten, från strand till strand, och millioner frälsta själar instämma i mångfaldiga och sköna harmonier, som säga att det var sant: hos Jesus finnes ro för den trötte och vederqvickelse för den betungade.

Ungdomslifvet: Ett kinkigt bref att afsluta.

Det är saligt att komma.

Ingenting kan medföra ett större mått af lycka och salighet än att komma till Jesus. Inga större förändringar hänflyta från något annat som vi kunna erfara än af detta. Förändringar i himmel och på jord, för tid och evighet. Men, hvad vill det då säga att komma? Det är en fråga, som bekymrat mången salighetssökande själ och gör det än. Kanske du, broder, som läser detta, är en af dem.

Hvad vill det säga att komma?

Komma och tro är samma sak. Hvad vill det säga att tro? I den mening vi denna gång önskade tala om tron, kunde vi till vidare förklaring säga, att det betyder att förlita sig på Herren Jesus af hela sitt hjerta. Hvem minnes ej den sköna sången på engelska: "Simply trusting, simply trusting in Jesus." När vi med all synd, all nöd, alla bekymmer våga genom Guds Andes nåd helt lita på Jesus, "vår försvarare när Fadren," då hafva vi kommit, då tro vi, och trons innersta kännetecken är dess oaflåtliga längtan efter Jesus och hans nåd, dess mål att med denna längtan, med hela sitt hjerta omfatta Kristus. Kristus allt i alla, se der programmets början och slut. Här få vi också ihågkomma, att den stora hufvudsanning, som tron alltid behöfver hålla sig vid, är, att Kristus är död för våra synder efter skrifterna. Och ju äldre kristna vi blifva, ju allvarligare vi kastas i pröfningens ugn, desto kärare och dyrbarare skall det blifva för oss att i trons enfald få hålla oss till den korsfäste Frälsaren, som i sin lekamen på träd har borttagit förbannelsen.

Alltså, lita helt på Jesus. Vänta ej att kunna bringa honom något offer af egen rättfärdighet eller fromhet, sök ej att köpa honom med dina goda beslut och löften för framtiden, Kom sådan du är. Det är saligt att komma. Vi få af Jesus och för Jesu skull förlåtelse för alla våra synder.

Skulden utplånas.

O, huru godt kännes det icke, när vi kunna betala våra penningeskulder. Hvilken lättnad, hvilken tröst! Och hvem kan beskrifva huru saligt det kännes, när vi erhålla visshet genom Andens vittnesbörd i vårt inre. Genom Guds ords ljus i vår själ, att syndens skuld är betald. En dag som aldrig kan glömmas, en erfarenhet, som aldrig tillfyllest kan beskrifvas. Sedan skänker oss Jesus dernäst

ett oändligt kapital

för tid och evighet, sin egen fullkomliga rättfärdighet. Hvem kan och vågar uttala hela fullheten af denna sanning? Hvem vågar mäta denna kärleks höjd och bredd? Att det som tillhör Kristus blir vårt, att vi för Kristi skull äro heliga och rättfärdiga inför Gud, o, under af Guds frälsarevishet, makt och kärlek. Kom då till Jesus, kära läsare, kom under denna adventstid.

Os. 192. 5, 6.

Strax förut.

ADVENTSSÅNG.

Han kommer! Hör de glada ljuden!
Han nalkas hit med nåd och fred.
Han kommer! Helgon, breden skruden
Och sänken edra palmer ned!
Lägg, jordens konung, ned din krona!
Du hjelte, dina lagrar strö!
Upp, psaltare och harpa, tona!
Sjung herrans ära, yngling, mö!

Stå fast, du man, och honom prisa;
Stöd den, du älskar, med din arm!
För skumögd otro frälsarn visa
Och hör hans röst trots tidens larm!
Cypress och rosor, fröjd och smärta
Nu offra villigt på hans stig!
Och har du blott ett syndigt hjerta,
Han tar den gåfvan ock af dig.

I mödrar, honom barnen räcken!
Han älskar hjordens späda lam.
I gamle, trötta händer sträcken!
I hinnen snart till honom fram.
O du, som ropar hosianna
I denna stundens högtidsglans,
Vrid se'n ej åt hans bleka panna
På frestarns bud en törnekrans,

I store, lysande bedrifter,
Trofeer fallen ned till jord!
I lärde, edra visa skrifter.
De få blott klarhet af hans ord!
I trogne, bringen själens smycken!
Hvem skänkte dem, om icke han?
Som blommor bryten viljor, tycken
För den som döden öfvervann!

I jubel frälsta skaror tåga;
Säll är den blick, som honom såg. —
O arma sångmö! Skall du våga
Att följa med hans segertåg?
Med nedsänkt blick På afstånd stanna,
Hans klädnad rör — och kraft du får;
Haf tröst, sjung glad ditt hosianna,
Och sök i verlden blott hans spår!

HERREN ÄR NÄR.

Phil. 4: 5. Se ock Ev. Joh. 3: 22—36.

Så hafva vi blott ett par veckor qvar till jul. Och med hvarje dag, som går, borde vi med allt ifrigare längtan sträcka oss framåt mot den stund, då "Han som redan är i antågande skall vara framme." O huru lång var icke profetians tid. Konungens tåg gick sakta genom hela Gamla Testamentet. Men det gick på samma gång säkert. Och i dag skymta fram i närheten af Bethlehem förtrupperna, så att säga, af konungens svit, och i spetsen för dem alla går den storslagne, stränge men älsklige, hårdhjertade men ömme Johannes, som med löftena bakom sig och fullbordan framom, ropar så att det genljuder genom hela landet: "Bereder Herranom väg, bereder väg, görer väg!" O, du lycklige Johannes, du barn af profeterna, Herrens närmaste vän, det himmelska nytestamentliga brölloppets marskalk. Gud välsigne dig! Herren är när, och i dag vilja vi hos Johannes med ledning af evangeliet sysselsätta oss med några kristliga och allvarliga

jultankar.

Hören, mine älskade, hvilken outsäglig gåfva det är att kunna tänka. Med denna sköna egenskap förbinda vi tid och evighet, bryta ned rummets skrankor, fara på englavingar genom rymden upp till Gud och skåda Fadrens anletsdrag. Huru tacksamma borde vi ej vara för denna Guds gåfva, och med huru mycket deltagande skulle vi icke tänka på den som förlorat tankeförmåga och förstånd, för hvilka solen gått ned i moln och natten redan blifvit årslång. Gud, gör oss tacksamma och ödmjuka.

Johannes sjunger i dag sin svanesång, som på samma gång är Jesu Adventssång. Med en otrolig ödmjukhet och sjelfbeherskning skrifver han slutorden i sin egen offentliga historia och ned-

lägger all ära vid Mästarens fötter. Hvilken Advents- och Jultanke är icke redan det.

En förödmjukande tanke

är det, att de kristna kunna disputera om småsaker, så att de glömma hufvudsaken.

Johannes lärjungar hade först med förundran och sedan med missnöje och afundsjuka skådat Jesu framgång och växande popularitet. I förhastande gjorde de t. o. m. orättvisa beskyllningar. rättast. Baptisten får gerna döpa genom neddoppning, endast han ock lemnar oss samma rättighet, den nemligen, att begagna det dopsätt, som är oss kärast.

Men märkom här ett. En god ledare är en Guds gåfva, men när

Johannes sättes mot Jesus,

då går det för långt. Jesus först och sist, A. och O, annars är det ej rätt ställdt. Huru ofta sätta

Diakonissor.

Nu blef det disputation om dopet. Vi veta icke, om det var om dopets betydelse eller det var om dopsättet, men disputation var det. Johannes lärjungar syntes, kanske dem sjelfva omedvetet, tro, att Johannes var den ende, som kunde döpa rätt.

Dopstriden är gammal.

Under tiden har man förspilt mycken kraft på många onödiga spörsmål. Hvarför skulle man t. ex. så grymt disputera om dopsättet? Låt hvar och en döpas efter det sätt, som han anser vi icke menniskor så högt, att Gud får ingen plats öfver dem. Luther, Augustinus, Johannes Döparen, Huss, Wesley voro store män, men Jesus var större. Det är från den sidan sedt vigtigare, att en själ blir frälst än att hon går in i eller hörer till den eller den församlingen.

Ett samfund som tror, att saligheten endast finnes inom dess gemenskap, står alltså ännu endast på gammaltestamentlig ståndpunkt och har ej ännu förstått, att Gud gjort menniskoslägtet af ett blod och att hvem som gör rättfärdigheten är honom täck.

Vårt eget anseende

är oss också ofta för dyrbart. När får en menniska nog af den varan? Mer, mer. Och om någon, som förr ärat oss, icke längre gör det, om vi varit mer omtyckta förr än nu, om det går baklänges för oss, huru många ibland oss kunna då vara belåtna. O, så lätt vi då börja tycka, att både Gud och menniskor behandla oss orättvist. Vårt högmod förderfvar så ofta saken för oss. Ack, att vi kunde erkänna det goda hvarhelst det än finnes. Nu blir det Jul, och från himmelen kommer budet: "Menniskorna en god vilje." Må det blifva så äfven på jorden och nu under Julen.

En sannskyldigt ödmjuk man

var Johannes Döparen. Hans lärjungar skulle reta honom till afundsjuka mot Jesus. Först hade folket med hänförelse mottagit Johannes, nu lemnade de honom och gingo till Jesus. Hvilken frestelse för hvilken menniska som helst. Men Johannes föll ej. Här se vi, huru stor Johannes var. Låtom oss då gifva akt uppå de lärdomar, som Johannes gifver oss.

"Menniskan kan intet taga utan det varder henne gifvet från himmelen." Det är en sanning, som passar för vår oroliga tid, som aldrig är belåten. Johannes visste sitt embete och sin plats. Han visste, att när folket upphöjde och nästan dyrkade honom, så var det en Guds gåfva. Han visste ock, att nu var hans tid slut, och att äfven det var af Gud. Så var han belåten. Så kunde en annan af Guds helige säga: "Gudi vare äran för allt." O, att vi alltid kunde komma ihåg, att anseende, framgång, förtroende, ära och rikedomar äro Guds gåfvor, dem han gifver och tager, visserligen ofta efter allmänna lagar men alltid efter sin egen vishet och kärlek. Den som tror detta, han är lycklig och glad. Han gör hvad han kan i det lekamliga, vill vara en trogen och snäll skaffare, men sedan lemnar han resten åt Gud. Huru olika är ej detta sinne mot denna tidens sträfvande.

Kommunism och socialism

äro samhällets farligaste fiender. De vilja taga tömmarne ur Guds händer och omorganisera verlden efter sitt eget tycke. Gåfvor, kallelse, flit, duglighet hafva ingen betydelse för dessa samhällsomdanare. Efter en liflös divisionstabell vilja de uppdela verldsegendomen, liksom om de ej visste, att om de kunde genomföra sina planer, skulle den gamla olikheten hafva inträdt igen före första dagens qväll. Och att i ett fritt land som vårt en enda lättjefull upprorsstiftare skall våga och kunna förmena tusende arbetare deras lofliga sysselsättning, det är en fläck på vår civilisations historia. Nu ser det visserligen ut, som om detta onda skulle sprida sig allt mer och mer, och att botemedlet skulle först då mottagas, sedan strömmar af blod flutit, men Gud kan i sin nåd afvända det onda. Med den fattige arbetaren böra vi hysa deltagande, och hvarje frisk och hederlig man är en arbetare, men med nutidens upprorsstiftare och anhängare af den röda fanan vilja vi icke hafva någonting att skaffa.

Johannes hade varit stor och ansedd, nu var han liten, snart skulle han vara glömd, men han blef ingen socialist ändå. Han var nöjd och glad och hade i sanning det rätta adventsinnet som väntar på den som komma skall. Stora ödmjukhet, stora nåd!

Vänner, äro vi sådana? Kunna vi tåla, att det går oss emot, att olyckor drabba oss, att man glömmer våra förtjenster, att ingen värderar våra gåfvor, att folk ej anse oss så högt som förr? Kunna vi tåla det? Guds helgon både förr och nu voro alla ödmjuka. Moses, Abraham, Job, David, Daniel—alla stora, alla små i sina egna ögon. Ju ödmjukare en menniska är, desto närmare är hon himmelen. "Hårdt vid ödmjukheten."—Så har ej heller någon någonsin

blifvit så berömd af Jesus

som den ödmjuke Johannes. "Störst af dem som af qvinnor födda äro." Ödmjukheten är ett godt betyg för oss både för tid och evighet. Och när det blir fråga om julglädje, så får man intet af det slaget, om man ej blir liten, ringa och ödmjuk som ett barn.

Huru stor och härlig vår Jesus är.

O, Johannes, huru berömmer du icke Herren Jesus! Jesus är brudgummen, ty han har bruden, och brudgummens vän, den älskliges ropande

röst, står vid sidan och gläder sig. Hvem kan läsa detta utan att känna, att

kristendomen är ett heligt mysterium,

själens innersta och största lycka, frid och salighet. O, de stackars menniskor, som aldrig fått smaka brudgummens kärlek, som aldrig erfarit brudens glädje öfver sin "röde och hvite vän." Är det underligt, att det går trögt för dem att vandra till himmelen, är det underligt att de tröttna, är det underligt att de vända om? Visst icke. Men kärleken gör vägen både kort och lätt och lyckosam.

Jesus är den som kommer ofvanefter. Julbudskapet är

en uppenbarelse från himmelen,

är icke någon jordisk visdom i en ny form och skepnad utan är den rätta och sannskyldiga himmelska visdomen, den ock englar lyster se. Och än mer, denne Jesus har Gud sjelf sändt oss till en Medlare och Frälsare. Hvad Jesus i himmelen har hört och sett, det vittnar han. Han är Guds

befullmäktigade representant

ibland oss. Hvad han säger, är derför Guds ord, lika sant och tillförlitligt, som om det vore taladt af Gud Fader sjelf. I och för detta göromål har han också Anden, Guds Helige Ande utan mått och all makt i sina händer. Derför kunna vi aldrig för högt berömma och prisa den käre Frälsaren. "Hans pris skall bo på tungan min, tills alla verldar stämma in." Låtom oss prisa och berömma Herren Jesus redan nu under denna julen. I himmelen får han lof och pris, må han få det äfven på jorden och bland oss.

Det går lätt att blifva frälst.

"Den som tror sonen, han hafver lifvet." "Herren är när." O, nu behöfva vi ej med ett sjukt och längtande hjerta blicka in i framtiden och vänta hjelp. Nu är hjelpen här. Tro sonen, lita på Herren Jesus. "Simply trusting," det är vägen. Förlåtelse, frid, arfsrätt till himmelen kunna egas strax. Inga gerningar skola göras. Frälsningen är en verklig julklapp och fås för intet. Inga vilkor, inga prof, endast att i bättring och tro fly till barnet i Bethlehemskrubban. Hvilken skön jultanke är icke det.

O, broder, vänd om! Tag mot Guds gåfva. Tag mot den nu, ty den, som icke tror sonen, han skall icke få se lifvet, utan Guds vrede blifver öfver honom. Och tager du mot den gåfvan, då blir det en glad och lycklig jul för dig och slutligen en evig julefrid i himmelen.

DEN HELIGA NATTEN.

Luk. 2: 1—14.

O Bethlehem, du lilla,
Hvad glans bestrålar så
I natten mörk och stilla
De gamla stenar grå?
Och herdarne som gå på vakt,
De se af gyllne skenet
Belyst den hela trakt.

Kring fårahjorden strålar
Det silfverklara sken,
Och hvarje grässtrå prålar
Liksom en ädelsten,
Och midt i ljusets högsta glans
Der står en Herrens engel
Med gyllne gloriekrans.

Han talar mildt de orden:
O rädens ej, I män!
Stort glädjebud till jorden
Jag för från himmelen:
"Åt jordens barn i Bethlehem
"I dag är född den Frälsarn,
"Som Herren lofvat dem."

"Dock mån I väl besinna
"Hvad här jag eder sagt:
"I skolen barnet finna
"Uti en krubba lagdt
"Och svept af moderns arma hand
"I simpla tunna bindlar,
"Ej fina purpurband."

Och alla himlens härar
Framträda plötsligt då,
En hvar med jubel ärar
Guds namn och sjunger så:
"Pris vare Gud i himlens höjd,
"På jorden frid, hos menskan
"God vilja vare röjd!"

Så klang likt krigstrumpeters
Och harpors mängda ljud
De himmelska profeters
Högstämda hymn till Gud.
Men snart förklingar sångens ström,
Blott stjernorna de tindra.
Var detta allt en dröm?

De fromma herdar finna
Besannadt engelns ord,
Hell dig, du hulda qvinna,
Du renaste på jord!
Hell Gudabarn, dig vare pris,
O rosenknopp, du späda,
Ur Herrens paradis!

Hell er, I läppar kära,
Som ren vid modrens bröst
Af smärtans kalk er nära
Så fromt och medvetslöst!
O öppna dig, du barnamun,
Uppfylld af lif och anda,
Du salighetens brunn!

Hell er, I ögon ljufva,
Ur hvilkas milda blick,
Som förr från arkens dufva,
Blott frid och frälsning gick!
Jag tusenfaldigt helsar er;
O sänden i mitt hjerta,
En enda stråle ner!

Hell dessa händer späda,
Som en gång lyftes opp,
De lidande att gläda
Och hejda stormens lopp.
Som än på korset öppnat sig
Att hela verlden famna;
Välsignen äfven mig.

Hell er, I späda fötter,
Som en gång förde fram
Min Jesus qvald och trötter
Till korsets bittra stam.
O hulda fötter, ack! jag ser,
Att frid I blott förkunnen;
O låt mig kyssa er!

Ja, låt mig hänryckt pressa
Dig, Jesu, intill mig!
Från fötter allt till hjessa
Jag ville famna dig.
Är dig min dyrkan angenäm,
Låt hjertat bli din krubba,
Mitt hus ditt Bethlehem.

Dröj qvar, väx upp derinne,
Du ljufva änglabild;
Uti mitt hus, mitt sinne
Du lyse skön och mild,
Så skall uti ditt nådeljus
Mitt hjerta bli Guds tempel,
Ett Bethel städs mitt hus.

GEROK.

En allmän klagan.

SINAI.

2 Mos. 19: 20.

Säg, känner du den jätten,
Som full af dyster prakt
På vida, öde slätten
Predikar Herrens magt?
Sjunk ned på knä och sakta
Drag af dig dina skor,
Att ödmjukt här betrakta
Det berg, der Herren bor.

Här Han i skyn sig sänkte
Till Mose mången dag,
Här åt sitt folk Han skänkte
Sitt ljus, sin helga lag.
Förstenad och förfrusen,
Dock verlden skådar här
Till senaste årtusen,
Att Herren är oss när.

Kring dessa klippohallar
Hörs inga foglars sång,

Mrs. Cleveland, Expresidentens gemål.

Här ingen stämma skallar,
Ej ljuder hästars gång;
Blott Herrens vindar susa
Sin gamla melodi,
Och Herrens åskor brusa
Som förr på Sinai.

Ej blomstra rosor röda
Vid detta bergets rand,
Här inga bäckar flöda
Att vattna öknens land;
Ty heta vindar qväfva
Allt lif, all kreatur,
Blott Herrens örnar sväfva
I himlens blå azur.

Förstår du dessa kala
Och tysta stenar, säg,
Som ännu till dig tala:
"Här hade Gud sin väg."
Ser du bland dunkla töcknen
En väldig skepnad der,
Som vandrar tyst i öknen?
Se, Mose sjelf det är.

Se der: i jättestilar,
Desamma dag från dag,
På bergfast grund *han* hvilar,
Guds rena, helga lag!
På skuldbetyngda jorden
Med stenhård blick *han* ser
Och, aldrig rubbad vorden,
Förskoning aldrig ger.

Ej glädjens rosor röda
Invid *hans* klippvägg stå,
Ej lifsens brunnar flöda
Utur *hans* stenar grå,
Och menskobarnet bäfvar
Och här sitt intet ser,
Och kring dess hufvud sväfvar
Domsörnen hotfull ner.

Bort falska gudar alla
Och eder tomma tröst!
Här må du nederfalla
Och slå dig för ditt bröst
Och säga: Med mig arma
Till doms, o Gud, ej gå!
Vill du dig ej förbarma,
Hvem kan för dig bestå!

Och när du här med bäfvan
Har böjt de matta knän,
Så gå med helig sträfvan
Dit ängeln visar hän

Och flyg på längtans vingar
Kring berg och dalar ut,
Till dess du upp dig svingar
På Golgatha till slut!

GEROK.

"HERRE, HO TROR VÅR PREDIKAN?"

När trogna föräldrar under dagar och veckor vakat öfver sitt sjuka barn, och det oaktadt döden beseglat sitt byte: när åkermannen plöjt, harfvat och sått, väntat och bedit om frukt, och det ändå blir missväxt; när lifräddningsbåten gång på gång varit det sjunkande fartyget nära, men beständigt tillbakadrifvits och ändtligen ser allt hopp vara slut; när en trogen pastor i åratal predikat, bedit, förmanat, och frukten det oaktadt är ringa; då förstår man något, hvad Esaias kände, hvad Johannes kände, då han med tanken på, huru

Herren Jesus mottogs

i verlden, lade den profetiska veklagan i hans mun. Jesus hade predikat, hade gjort underverk, hade föregått med goda exempel, och "ändå trodde de icke på honom." I dag höres Jesu bekymrade stämma tillsammans med den dystra stormen utanför, med hvarje kristens bönekamp inför Gud, med gråtande mödrars och sorgtyngda fäders suckar, och i den stämman hör jag kärlekens halft förebrående, halft förtviflade fråga:

"Herre, ho tror vår predikan?"

Vi skola betrakta vår text med den frågan qvar i tankarna. Vi märka då allra först, att

evangelii frukt är sällan så rik som man väntade.

Våra förväntningar krossas ofta af menniskornas otro. Våren är skön och sådan är ock försommaren, men sedan blir det ändå ofta ingen frukt. När Johannes predikade, lopp hela landet efter honom, när Jesus predikade hade han ända till sju a åtta tusen åhörare. Allt såg lofvande ut, allt bådade godt, men ack, huru liten frukt, "ändå trodde de icke på honom." När han står inför rätten, finnes ingen, som försvarar honom, när han hudflänges, höjer ingen sin röst som en

protest mot en sådan missgerning. En dag hosianna, den andra dagen korsfäst. Så gick det då,

hur går det nu?

Aldrig är frukten sådan, som vi hade skäl att vänta. Huru många menniskor höra icke evangelium nu, huru många nya fält äro icke upptagna och med hvilken omsorg, helst om man gör jemförelse med andra tider, skötas icke de gamla! Frukt saknas väl icke helt och hållet, men icke är den på långt när så rik, som vi skulle önska. Affallet är ock stort, och med två tusen år af undergerningar bakom sig, har icke ens vårt århundrade skådat, att alla tro på Herren Jesus. "Ändå trodde de icke på honom." Vi märka dernäst att

goda tillfällen försummas lika lätt som mindre goda.

Tänk hvilken tid Jesu tid var! Johannes hade gått förut med sin väldiga "ropandes röst i öknen." "Engelen," som Malachia lofvat, hade kommit. Sedan kom Jesus sjelf. När han sade det, så öppnades de blindas ögon; när han sade det, hörde det döfva örat; när han sade det, stannade begrafningsprocessionen och döden miste sitt rof; när han sade det, öppnades himmelens fönster och tusentals åto sig mätte af några enkla kornbröd och torra fiskar; när han sade det, stillade sig stormen och vågorna, och det vardt lugnt. Och denne underbare profet, som hade allt i sina händer och synbarligen kunde göra hvad han ville, hade ett så mildt och ödmjukt hjerta att när synderskan grät vid hans fötter, när röfvaren på korset bad om nåd, fick han genast hela himmelen; när Petrus grät öfver sitt fall, behöfde han icke vänta på förlåtelsen, och sjelfva Judas erhöll

i sista minuten

en varning, som borde hafva öppnat hans hjerta och öga. Det var på denna tid Jesus uträckte sina händer och sade: "Kommen till mig, I alle, som arbeten och ären betungade, jag skall vederqvicka eder." Tänk, att få höra ordet från Jesu egen mun. "Den till mig kommer, honom kastar jag icke ut" — tänk, att höra Jesus säga det sjelf, att se hans milda öga, att höra hans milda röst, hvilken tid och hvilka förmåner. "Och ändå trodde de icke på honom." Deras döda formväsen, deras stolta egenrättfärdighet, deras stora minnen och förfäder voro för dem en bättre religion än tron på Jesus af Nazareth, ty som de sade, icke hade Nazareth något rykte, icke var Galileen den landsända, från hvilken en stor

Prof. O. Olson.

man, som Messias, borde komma. Stor var den tiden, men hurudan är vår? Finnes det någon, som

vill byta vår tid

mot en annan? Om vi i dag finge välja att lefva på hvilken tid som helst i hela verldshistorien, skulle väl en enda af oss hellre vilja lefva på någon annan tid än vår? För visso icke. Det har aldrig funnits en tid så skön som vår. Aldrig har det yttre lifvet varit så beqvämt, så fullt af förmåner och rättigheter som nu, aldrig har Guds ord förkunnats så rikligt som nu, aldrig har Guds rike gått framåt med en sådan kraft som nu, aldrig hafva vi kunnat

förstå Guds ord så lätt och rätt som nu.

Alla tidsåldrar tjena oss. Kristi dagar tjena oss. Apostlatidehvarfvet tjenar oss. Medeltiden sträcker ut sin varnande hand emot oss. Reformationstiden ropar: friskt mod, revolutionstiden säger: drömmen icke om det, som är omöjligt. Alla tiders lärde och snillen tjena vår tid, som står der som

alla tidsåldrars drottning.

Nu borde hela verlden vara Herrens, nu borde alla riken tillhöra Kristus. Hvilken frukt bär vår tid? "Ändå trodde de icke på honom." I Ryssland nihilism, i England ateism, i Tyskland socialism, i Sverige allt ondt i smått, i Amerika allt ondt i stort, med ett ord, otro, otro. Har otron någonsin förr varit så fräck, så vidt spridd, så galen som nu?

Har anarkismen någon framtid,

har "striken" någon framtid, har gudlösheten någon framtid? Ja, väl, i den elden, som aldrig släckes, och der matken aldrig dör. Men icke på jorden, icke i våra dagar. Det är galenskap, men af det slag, som icke utgår utan blodsutgjutelse. Krig, hunger och pest, se der

Guds straffande treenighet,

som han än i dag måste sända, för att lära verlden frukta och lyda honom, som har all makt i sina händer. De rikas hårdhet, de fattigas trots, se der två beståndsdelar, som tillsammans utgöra en landsolycka, och båda bero på, att vi icke tro på Herren Jesus, som gör den rike mild och den fattige tålig. Huru många gamla församlingar likna icke i vår tid Jesu tids judar. Formen hafva de, namnet hafva de, stora ord föra de på tungan, men intet mera hafva de. O, att Gud finge sända ännu en allmän väckelse ibland vårt svenska folk innan straffdomens tid utbryter! O, att han finge visa sina kristna och i synnerhet de friaste ibland dem, att Guds rike icke består i ord utan i kraft, och att den kristendom, som endast omvänder tungan, men icke räcker till hjertat, handen, foten och penningepungen, är ingenting värd, och att sådana kristnas efterkommande blifva ett lösaktigt slägte.

Hvad vår Synod behöfver

är en allmän, genomgripande väckelse. De kristna behöfva det, de andra behöfva det i synnerhet, ty det finnes allt för mycken otro ibland oss. När vårt folk på utkanterna under stor glädjerörelse hörer Guds evangelium, så sitter mången i de äldre församlingarna hemma och sofver i både andlig och lekamlig mening. "Och ändå trodde de icke på honom."

Ovillighet att tro

verkar omöjlighet att tro. "Den som vandrar i mörkret vet icke hvart han går." Det är Guds straff, och det är fullt rättvist, att den, som länge stått emot Guds kallelse, blir förhärdad derigenom. I käre läsare, som nu i så många år hafven hört Guds rena, klara ord, huru och hvad har det fått verka i edra hjertan? Gud vare lof, att vi få lefva i en tid, då Guds ord finnes rikligt i landet och särskildt bland vårt folk. Men hvad har det fått verka? Många af de gamle, grånade hedersmännen äro inför Gud intet annat än formkristna, och många af dem synas så kalla och oåtkomliga, att allt hopp om deras räddning synes vara ute. En stor del af vår ungdom är ovanligt långt bortkommen både i grof ogudaktighet och grof otro. Det synes blifva allt värre med dem. Och Gud låter sitt ord fortfarande förkunnas, men på dem, som stå emot, verkar det förhärdelse. Textens ord äro hårda. Att Gud skulle förhärda en menniska synes oss så hemskt, att vi nästan rygga tillbaka vid blotta

tanken. Den kalvinska åskådningen har dock intet stöd i vår text.

Gud förhärdar icke

med villighet, med glädje. Det är ej Guds afsigt att förhärda menniskan. Gud kan dock ej hjelpa, vi tala menskligt, att följden blifver förhärdelse. Guds ord verkar, verkar alltid. Der det ej får förödmjuka menniskan, mer och mer, så småningom eller hastigt, der verkar det motsatsen. Gud kan dock ej låta sitt ords predikan afstanna, kan ej låta evangelii frälsningsverk stå stilla, derför att somliga låta sig krossas och förstöras, i stället för att låta sig frälsas. Otron är ofta

viljans synd

mera än något annat. Man vill ej tro, det är början och fortsättningen, man kan ej tro, det är slutet, det olyckliga slutet. Dit går det dock, Herren vare lof, ej så fort. Gud vill gifva hvarje menniska ett godt tillfälle att blifva frälst, han visar nåd och tålamod i öfverflöd. Tänk huru mycket godt, huru långvarigt tålamod han bevisat oss, vår kyrka. Huru skola vi löna honom? Hvilka trons och kärlekens frukter skall han finna? Predika vi så ofta och allvarligt som vi borde bättring och tro, eller hålla vi på att sjunka ned i en gammal luggsliten slentrian? Gud vet det.

Menniskofruktan och gudsfruktan

äro ofta dödsfiender. Många af de öfverste trodde på Herren Jesus, men de vågade ej bekänna af menniskofruktan. Fariseerna skulle hata och förfölja dem, om de gjorde det. Så tego de. Hvilken olycka, när de förnämste männen på en ort hata Jesus och hvilken olycka, när vi tänka högre om menniskors pris och beröm, än om Gud. Huru är det med dig, käre läsare? Tänker du icke ofta: hvad skall den eller den säga, i stället för: hvad skall Gud säga om det eller det? Jo, förvisso, Det finnes allt för mycket falsk menniskofruktan i vår tid. Tänk på

alla hemliga arbetare-föreningar,

som tvinga sina medlemmar att bryta både Guds och menniskors lag och handla illa mot sig sjelfva och andra. Och tänk, huru mången medlem i

Rev. C. A. Bäckman.

allehanda sällskap som ångrar sitt inträde och skulle önska, att han aldrig gjort det, men han vågar ej lemna. Han fruktar sin ordens ed, mera än sitt samvete och sin Gud. Ofta stå slägt och vänner i vägen för oss, när vi skola frukta Gud.

En otrogen man,

fader, kan bringa en hel familj i förderfvet genom sina dåliga exempel, liksom fromma föräldrar ofta göra en hel slägt lycklig. En enda ond, ogudaktig, sjelfsvåldig yngling kan göra mera ondt, än tio fromma ynglingar kunna återställa. Gud bevare oss från att stå i vägen för andras salighet.

Än är ljuset när oss

det är en glädjande tanke till slut. Nådens dag varar för oss. Gud har ej öfvergifvit oss. Han tänker på oss i nåd. Från Sinai blixtrar och dundrar det fortfarande, det är en nåd, från Golgatha höres fridshelsningen om reningen i Lammets blod, höres i dag, höres alla dagar, och det är en den allra största nåd. Gud har ej öfvergifvit sitt folk. Hans hjerta brister af förbarmande, så att han måste hjelpa. Ännu ljuder det: Allting är redo, kommen till bröllop. Ännu är det sant, att den, som tror på Herren Jesus, skall varda salig. O, att vi då ville vandra i ljuset, medan vi ega det, att mörkret icke måtte begripa oss.

Immanuel.

JULEN.

Nu är det högtid i alla hus
Och frid och fröjd i hvart sinne,
Nu tändas upp alla juleljus
Och alla sorger de slås i grus,
Ty julen, julen är inne.

Han går så tyst som en andedrägt
Igenom menniskovimlen,
Han går så stilla som vindens fläkt,
Ett barn i skinande stjernedrägt
En vänlig helsning från himlen.

Och hvart från hem och till hem han går
En himmelsk ljusning han sprider,
Och ögat strålar och hjertat slår,
Ty frid, Guds frid heter barnets spår
I verldens villande strider.

Till er han kommer, I späda små,
Och strax med jubel I kännen
På juleljusen, som stråla så
Ur lilla ängelens ögon blå,
Den länge väntade vännen.

Till dig han kommer, och dig, som re'n
Din lefnadsafton har inne,
Och väcker stilla med ljusens sken
Ifrån den strålande granens gren
Din barndoms skönaste minne.

Du glömmer striden på lifvets strand
Och allt hvad lifvet dig svikit,
Din sorg, din trängtan, din oros brand
I dag för ängelens späda hand
Ifrån ditt hjerta har vikit.

Du ser dig sjelf såsom barn igen,
Så ren, så god i ditt sinne,
Du ser din moder, din bäste vän,
Din faders boning, nu mins du den,
Med barnaglädjen derinne.

Och syns en saknadens tår dervid
Ur ögat tindrande falla,
Så är den tåren en hägring blid
En morgonstjerna för hjertats frid,
Ditt skönsta julljus bland alla.

Så väcker ängelen minnets röst
I dag i tusende hjertan,
Så gjuter fröjd han i barnets bröst
Och ljus och vår uti lifvets höst
Och frid åt sorgen och smärtan.

Du späda ängel med purpurmun,
Och stjerneögon så klara,
Lys upp all jordens och himlens rund,
Att jord och himmel i dag en stund
En enda julsol må vara.

Gå blid och skön i din stjerneskrud
Med ljus från boning till boning,
Gå, följd af jublande fröjdeljud,
Och för till alla Guds glada bud
Om frid och fröjd och försoning.

Att glädjens strålande juleljus
I dag må tindra för Herren
Ej blott i vimlet af lifvets brus,
Men ock i armodets ringa hus,
I ödemarkernas fjerran.

Att hvar i lust eller nöd vi bo,
Vi, under jublet och fröjden,
Må ha vår glädje och hjertero,
I samma sinne och barnatro,
På samma fader i höjden.

K. R. Malmström.

Nu är julen här. Se huru jul-ljusen tindra och huru alla menniskor fröjdas. Sjelfva natten måste blifva dag och ljudeligt hafva tornklockornas malmtungor i dag sammankallat oss i den tidiga morgonstunden för att fira en härlig dag, innan natten ännu är slut.

Huru sköna äro icke jultexterna i vår kära bibel. O, hvilken glädje att redan i ottesången få höra en af dem. Men skönare än allt det öfriga, härligt och klart, ljuder det ordet

Immanuel,

emot oss. Om jultexterna hade varit tusenfaldigt flera och äfven lika mycket härligare, hade de ändock icke kunnat säga mera än hvad detta välsignade ord innehåller. Immanuel låter himmelen komma ända hit ned på jorden, icke blott för en kort stund och för Bethlehemsängden utan för alltid och för alla menniskor. Nej, Immanuel lyfter hela jorden och menskligheten upp till Gud, helar hvad som brutits, återknyter gemenskapen, som var upplöst och skänker oss himmelens salighet och tröst redan i Kedars hyddor.

Tänk ändå huru mycket skönare det Nya Testamentet är än det Gamla. Tänk, när de skulle fira gudstjenst i Gamla Testamentet. Tänk, när Abraham och Isak skulle upp på berget för att offra. En åsna och en dräng med i högtidsprocessionen, och så vedbördan och knifven. Tänk, hvilket tempel deruppe på bergets ensliga höjd. Ingen gemenskapens hänförelse, ingen högtidssång, inga jultexter. Och när templet efter Babyloniska fångenskapen efter tjugo år af arbete och möda ändtligen var färdigt, så firades en jubelfest utan like, men tänk huru fattig den festen var mot en nytestamentlig jubelfest vid påsk eller jul. Tänk den tid, då de helige egde af bibeln icke ens Moseböckerna, och sedan en annan tid, då de hade endast "lagen" och offren och löftena. Och detta var "förbundsfolket," Guds älsklingar och särskilda vänner. Gud vare lof för

Nya Testamentets

härliga förmåner och utsigter. Bakom oss Guds underliga och fostrande ledning, öfver våra hufvuden Bethlehems-stjernan, som aldrig visar vilse väg, framom uppfyllelsen af hans rike, der på friden ingen ände skall vara. Vi äro ett lyckligt folk och lefva i en lycklig tidsålder, och i dag böra glädje och tacksamhet flöda öfver i allas våra hjertan, att det må blifva kraft och innehåll i vår bön och sång.

Immanuel!

I sju hundra år hade det hetat så i profetian. När skulle fullbordan komma? O, huru de helige hade väntat och fröjdat sig i hoppet. I denna natt voro några herdar i Bethlehem, som vaktade sin hjord. Sakta framskred natten, vemodigt letade sig deras känslor fram i rörflöjtens känslosamma toner. O, huru de förskräckas, spelet tystnar, allt tystnar, allt är bäfvan. Så förskräckas vi dödlige för sjelfva himmelen, det är så ovant, så otrefligt. "Varen icke förfärade, si, jag

bådar eder stor glädje,

den alla folk vederfaras skall. I dag är eder född Frälsaren" — Han väntade ej på svar, han väntade ej på inbjudan. Efter det program,

som var fastställdt af Gud före tidsåldrarnes början uppstämde den himmelska härskaran den nytestamentliga jubelsången om ära åt Gud allena, frid på jorden och menniskorna ett godt behag eller god vilje.

Och nu, käre läsare, hurudan jul ämnar du fira?

I det lekamliga hafva vi alla fått jul. Det är ej fråga om den saken nu, utan frågan gäller

om din själ fått jul.

gifva oss godt för intet. Här på jorden få vi nöja oss med att betala skatt t. o. m. på en "homestead," så snart vi skaffa oss fastebref derpå. Men nog äro de jordiska skatterna högre och tyngre än skäligt emellanåt, och mången går mot lekamlig undergång, emedan han ej orkar med sina utskylder. Juldagens text säger oss, att judafolket också var skattskrifvet och det under en hednisk kejsare. Men det är alltsammans idel barnlek emot den skattskrifning vi tala om.

Julträdet.

När man skall utreda vårt vigtiga ämne, så sker det måhända lättast genom en del andra frågors framställande. Här är en genast, som har stor betydelse. Har du erfarit

syndens och djefvulens skattskrifning?

Man klagar öfver höga och tunga skatter i lekamlig måtto och det både med och utan skäl, ty lekamliga förmåner kosta som regel lekamliga penningar. I sjelfva verket kan endast Gud

Syndens makt öfver menniskorna

är så stor, att det är hemskt att tänka derpå. Dryckenskapen skrifver först ut skatt på våra öfverflödsartiklar. Han är ej belåten dermed, nu gäller det redan en del af vår dagliga förtjenst. Är denne hårde öfverman belåten nu? Nej, sedan skrifver han ut hvad maka och barn skulle få bröd för. Han håller på. O, se der gå lille Carls och Annas kläder till pantlånaren, der har han tagit brudens vigselring. Är han nöjd med

det? Nej, nu skrifver han ut skatt på drinkarens vilja och förstånd, på hans kropp och själ, byter ut hans arfsrätt i himmelen för några supar på jorden, och sänder sin hemske rättstjenare Delirium att kräfva ut den sista skärfven. Der komma vällusten och sinnligheten nu näst. Är det icke underligt, att så många menniskor fira jul med att supa och dansa värre än annars. O, hvilken makt har icke sinligheten öfver menniskan. Den är lika stark som tobakens och rusdryckenskapens och ofta än starkare. Hemliga och uppenbara synder suga folkets lifsmerg och lemna slägtet vekligt och förslappadt. Skrifver den synden ut någon skatt? Ja visst, käre läsare. Se den der starke, blomstrande ynglingen. O, hvad hans blonda hår, hans himmelsblå ögon, hans manliga gång och höghvälfda panna intressera oss. Det kan blifva en man af honom, en man af heder och med en rik framtid. Men hvad är det fatt med honom om ett par år? Han är blek, hans ögon hafva förlorat sin glans, gestalten är lutande, blicken slö, lemmarne skälfvande, tankarne oroliga och orediga. Ett par år till. Han är konstig, säger man. O, broder, det är den syndens skattskrifning. Det är den hemliga syndens hemska men naturliga och säkra följd. Se den der jungfrun. Huru yr och glad är hon ej. Juldansen är hennes förtjusning. Skall man icke vara glad, när man är ung, säger hon. Och hon är så glad som en fogel i vårvind och grönska. Hon håller på, men hvarför bleknar rosen på hennes kind, hvarför faller den yppiga barmen in, hvarför öfvergifves hon af sina kavaljerer? Jo, det är lungsot, säger man, och snart bär det af till grafven, 23 år—gallopperande lungsot—ledsamt men det händer ju så ofta—så är hennes jordiska skattbetalning slut. Hennes kamrat och sällskapssyster lefver men med ett fläckadt namn, och en varelse utan faders namn och välsignelse skall förebrå henne synden så länge hon lefver och känner syndens skattskrifning! I huru månget hem och i huru månget äktenskap har ej den djuriska lustan dödat kärlek och förtroende, bringat sjukdom och nöd och till slut en för tidig död åt en trogen och älskande qvinna, som förtjenat ett bättre öde. Gud bevare oss för köttets begärelse. Är

Girigheten bättre?

O nej. Den förhärdar en menniskas själ, dödar de bättre känslorna hos henne. Sammankrymper hjertat, förfäar henne, gör henne hård och omensklig mot sina närmaste och sin familj och till slut så liten och lätt, att man ej behöfver lägga henne på vågen för att veta, att hon är för lätt för den evige domaren. Så är det med högmodet och flärden och egenkärleken och alla synder. Och äfven om Gud bevarar dig från grofva utvärtes synder, käre läsare, så hur är det med ditt hjerta? Känner du dig sjelf? Vet du huru dina saker stå, äfven om du är en kristen? Ty det må vi nu påminna oss, att aldrig hade det blifvit jul, om icke synden hade varit en så förfärlig fiende mot oss, och aldrig blir det jul för din själ, förr än du vet och känner, huru litet och föga du i din egen kraft kan vinna seger öfver synden och ditt syndiga hjerta. O, Gud gif oss ögon att se med!

Har du farit till Bethlehem?

Icke med medeltidens korsfarare, icke med heliga munkar och riddare, icke till Bethlehem i Palestina. Det skulle göra dig föga andlig nytta, och derigenom blefve det säkert en fattig jul för din själ. Och dock till Bethlehem. "Till Bethlehem mitt hjerta i stilla pilgrimsfärd. Nu skyndar från den smärta som bor bland tidens flärd. Der vill min själ sig gömma. Der har min tro sin skatt. Jag vill ej Jesum glömma, se'n han fått hjertat fatt.—O, kom! jag har upplåtit mitt hjertas dörr för dig, du som mig allt förlåtit, med Gud försonat mig. Kom Jesu, alltid gästa, uti mitt hjertas hus, kom att din brud dig fästa i nåd, i tro, i ljus"—Bethlehem betyder brödhus. Har du varit der? Du vet hvad meningen är. Guds ord är det lefvande brödet. Innan en menniska får lust och smak för Guds ord, blir det aldrig jul för hennes själ. Det är förunderligt med den saken. Så snart man kommer i andligt bekymmer eller endast blir sjuk och tror att man skall dö, så tager man strax till Guds ord. En inre profetisk aning säger oss, att der skall man söka och finna lifvets bröd. O, broder, begagna det flitigt, stanna länge i Bethlehem. Vänj din själ vid kosten som der vankas, ty den skänker helsa och lifskrafter och till slut det eviga lifvet. Och låtom oss komma ihåg, att icke ens i Bethlehem finnes någon Jesus utan i krubban. Minst af allt väntade man väl att finna honom der. I herberget, hos byns förnämste man—men nej, i stallet

Julscen.

och krubban. Bethlehem sjelf var ringa nog, men krubban ännu ringare. Så måste vi begagna Guds ord, att det är vårt hjertas åtrå och behof.

En stor glädje.

När själen får jul, så blir det en stor glädje. Då får man också börja sjunga med i änglarnes julkör. Äran hade menniskan stulit från Gud. Den skall Gud hafva och behålla. Då, käre läsare, blir det ej strid om rang och värdighet härnere. Då blir det ej dispyt om hvem som skall hafva den högsta platsen, ty den skall Gud och Guds Son hafva. På jorden och för jorden skall det blifva frid. Gud är vår vän. Synden är borttagen. Verldskrigen äro i sanning syndastraff, ty de stå i rak strid mot julhelsningen, och den tid vänta vi, då allt krig med blodig klädnad skall uppbrändt varda. Så är ock hvarje sann kristen en vän af frid och försonlighet.—"Menniskorna en god vilje."—Hvem kan beskrifva den härlighet som ligger häri. Gud har ett godt behag till oss. Men har din själ fått jul, så får du samma kärlek mot menniskorna som Gud har. Man ropar och skriar om

Broderskap och jemlikhet.

Stigen tillbaka, I stormän, och låten Bethlehemsstjernan lysa klart för eder. Hören himlakörens sång. Förstån hvarifrån broderskapets och jemlikhetens ide härstammar. En Gud, allas Fader, Jesus vår broder, ett i Kristus Jesus. O, I kristne, sluten då en gång upp med allt, som strider mot denna julhelsning och låten det blifva jul här nere hela året om.

En missionspredikan

på sjelfva juldagen. Jo visst. "De beryktade det ut." Det är det rätta missionssinnet. Det ligger i sakens natur, att den som har en god nyhet, ett stort glädjeämne, han vill omtala det för andra. Det är omenskligt att ega något godt ensam. Så skulle också vi vara varma missionsvänner. Du är det ock, om din själ fått jul. Och låtom oss med tacksamhet till Herren erkänna, huru rikt på goda gerningar vårt svensk lutherska folk som ett helt hittills varit. Gud vare tack för förmånen att få höra till och arbeta bland och för ett sådant folk. Hvarje ny kyrka, hvarje ny missionsstation, och gifve Gud att vi snart finge någon ny sådan äfven bland hedningarna, hvarje ny skola, hvarje nytt barnhem och hospital, hvarje ny kristlig bok eller tidning är en ny och kraftig juldags- och missionspredikan. Och de gamla inrättningarne stå der qvar som monument af Guds nåd och de kristnas tacksamhet. Broder, se till, att du för din del beryktar ut Herren Jesus och hans nåd särskildt nu under julen och böneveckan.

Den sista bönen.

HVEM VET?

Den natten, då jag förråddes,
På Oljoberget i smärta
Jag bad med bristande hjerta
Och svettades blod för dig.
Ve, och hvem vet, om nånsin
Du en gång tänker på mig!

När under slagen jag blödde,
När, törnekrönt och försmädad,
Jag blef bespottad och hädad,
Då tänkte jag blott på dig.
Ve, och hvem vet, om nånsin
Du en gång tänker på mig!

Bland syndare blef jag räknad;
Af Gud och menskor förkastad,

Med korsets börda belastad,
Jag gick i döden för dig.
Ve, och hvem vet, om nånsin
Du en gång tänker på mig!

Och döende bad jag fadren
Förlåta din skuld, att lifvet
Dock skulle blifva dig gifvet,
Och himlen öppnas för dig.
Ve, och hvem vet, om nånsin
Du en gång tänker på mig!

Se, himmel och jord med bäfvan
Förskräcktes och smärtan kände,
När jag i nöd och elände
Gaf upp min anda för dig.
Ve, och hvem vet, om nånsin
Du en gång tänker på mig!

Hvi fruktar du mig? Hvi flyr du?
Hvi är jag din ovän vorden?
Allt hvad jag gjorde på jorden,
Jag gjorde af kärlek till dig.
Ve, och hvem vet, om nånsin
Du en gång tänker på mig!

Att frälsa dig, arme broder,
Jag kom till att döden lida;
I himlen vid fadrens sida
Nu manar jag godt för dig.
Ve, och hvem vet, om nånsin
Du en gång tänker på mig!

Till mig i himlen jag ville,
Förlorade son, dig leda;
Der ville jag rum dig bereda,
Der tänker jag städs på dig.
Ve, och hvem vet, om nånsin
Du en gång tänker på mig!

LARS STENBÄCK.

"HERRE, LÅT DET STÅ ÄNNU ETT ÅR."

När läkaren dag efter dag med orolig väntan besökt den sjuke, och sjukdomen fortfar, säger han slutligen till anförvandterna en qvällstund i skymningen: om det ej blir ändring inom tjugofyra timmar, så är intet hopp öfrigt. Tänk, huru läkaren och slägtingarne vaka den natten, huru de med dämpad andedrägt lyssna till läkarens ord, när han ånyo undersökt den sjuke. Nu äro tolf timmar gångna — ingen förändring — sexton timmar — doktorn står upp från bädden, hans drag hafva ändrat sig, hans blick säger mera än några ord: hopp, hopp, krisen är lyckligt förbi, faran är öfverstånden. Men huru ofta slutar det icke på ett annat sätt. Man väntar förgäfves på ändringen. Timmarne gå sakta, och slutligen vänder läkaren sig bort från den sjuke. Han säger intet, men hans blick är så hopplös, så nedslagen, så modfäld. Det har misslyckats. Krisen kom ej. Hoppet är dödt. Käre läsare, hör du, huru Herren Jesus säger: Blir det

ingen ändring på ett år,

så är det försent. Tänk huru ifrigt och varmt han under detta sista år beder, klappar, söker, för att frälsa den själen. "Låt det stå ännu ett år." Och halfva året har nu gått — ingen förändring — sju månader — ingen förändring, men se nu stannar själen. O, med hvilken glädje Herren Jesus gifver akt derpå, med hvilken glädje detta budskap helsas i himmelen af Guds englar. Men under stundom lyckas det icke så väl. Äfven

det sista året kan förspillas.

Själen framhärdar i sin obotfärdighet och motstånd. Dagarne fly. Timglaset är snart utrunnet. Herren Jesus vänder sig bort. O, hvad hans blick säger mycket, hvilken smärta, hvilket lidande! Hvem har ej sett en total solförmörkelse. När jag var en liten gosse, vandrade jag flere mil ut på landet för att vara riktigt säker på att få se den. Jag minnes det så väl. Sommardagen var varm och klar, men fram på eftermiddagen inträffade solförmörkelsen. Mörkret kom, natten kom på ljusa dagen. Det kändes så ödsligt och hemskt. Boskapen kom hem. Foglarne gingo till hvila, och alla voro glada att det snart var öfver. När Jesu sista förbön har gått förbi, då blir det

total solförmörkelse

för den menniskan. Kanske det endast är på eftermiddagen af lefnadsdagen, men huru mörkt och

ödsligt blir det icke ändå, och den förmörkelsen går aldrig öfver. Vår text lärer oss, att det är både

saligt och farligt

att hafva med Jesus att göra. Det är saligt att hafva med Jesus att göra, ty vi känna på förhand hans hjertelag emot oss.

Jesu sinnesstämning

är ingen hemlighet. Han hungrar och törstar efter att göra oss godt. Skriften öfverflödar af sköna löften rörande denna sak. I veten, att när man riktigt längtar efter att få träffa en vän, uträtta ett vigtigt göromål eller bereda en kär öfverraskning, så kan man knappast stå stilla af otålighet. "Mitt hjerta brister af förbarmande," sådan är Herren Jesus. Jag stod för en tid sedan inför en af vår stats penningemän i afsigt att erhålla hjelp för vårt läroverk. Jag visste ej om han ville hjelpa oss eller ej. Han ville ej, ty han kände oss ej tillräckligt, och sådana lån äro i allmänhet osäkra, sade han. Sedan träffade jag en annan. Han icke blott kände oss och våra behof, utan han var äfven villig att hjelpa utan att taga med i räkningen, om vi kunna återbetala honom eller icke. Det är saligt att hafva med Jesus att göra, ty han

1:sta Lutherska kyrkan, Rockford, Ill.

verkar tron i våra hjertan.

Genom tron flyttas alla berg ur vår väg, som sedan är fri och öppen till lefvande Guds stad. Våra synder skilja oss ifrån Gud, våra synder anklaga och betunga oss, våra synder resa sig upp emot oss och göra oss olyckliga. Tänk, hvilken börda synden ändå är, och huru djupt vi också känna det, allenast vi vilja vara uppriktiga. Och när Gud fått väcka på samvetet, så blir bördan öfverväldigande. Man får ingen ro natt eller dag. En har för stora synder. Han har varit en drinkare, en hård och oförsonlig menniska. En annan har någon särskild synd som håller honom fången, en vana, en last, som han ej kan lemna. En tredje ser på sitt stora och långvariga nådesförakt, sitt motstånd, sin otro, sin köld och liknöjdhet, och han ryser, när han öfverväger det allt. Vid hans sida sitter

en gammal kristen,

som vandrar i sin Mästares fotspår i tio, tjugo år. Han har varit lycklig och glad förr. Han har känt ungdomsårens kraft och frimodighet, men nu en tid har det varit så besynnerligt för honom. Han känner ingen andakt under bönen, föga lust till Guds ords läsande eller hörande, ringa hat mot synden och litet intresse och håg för verksamhet och uppoffring. Han känner sig förslappad och uttröttad. Ingenting vill hjelpa, och när andra fröjda sig, så får han sorgekläder. Ack, broder, det är saligt att hafva med Jesus att göra, ty han både kan och vill taga våra synder bort. Vi sörja öfver att det finnes endast löf på oss och ingen frukt. Visst är det sorgligt, men det vore ännu sorgligare, om vi icke finge veta, att hans arbete och hans gerning skall icke vara utan frukt. När Jesus verkar tro i våra hjertan, så taga vi emot honom, lita på honom, och med honom få vi allt, ja, sjelfva himmelen.

Löftet om trons bönhörelse

bevisar vidare, huru saligt det är att hafva med Jesus att göra. Det är knappt lönt att predika öfver denna sanning. Det är vanligtvis förspild möda, ty få tro alls derpå och ingen såsom han borde. Med detta löfte, allt det I bedjen i bönen troende, det skolen I få, har Gud lemnat oss nycklarne till sin förrådskammare och gjort oss till sina förvaltare härnere på jorden. Hvad behöfva vi, hvad vilja vi, hvad nöd trycker oss,

hvad sorg bekymrar oss, bed, tro, och hjelpen skall förvisso komma. Tänk,

alla omsorger

få vi lägga på Gud. Du har dina egna omsorger, hårda tider, knappa tillgångar, dålig förtjenst, betryckt affärsställning, många och nödvändiga utgifter, barn som växa upp — "små barn, små bekymmer" — slägtingar som vandra på den breda vägen, dina egna skröpligheter — ja, nog räcker det till för hvar och en af oss. Du är ung kanske. Du kan ej se din lefnads framtid och kallelse så klart och tydligt som du gerna ville. Hinder stå i vägen. Du vet ej, om du skall fortsätta eller sluta upp. Penningar fattas, vänner fattas, allt synes dig fattas. Och sedan komma de allmänna omsorgerna för samhället, kyrkan, missionen, skolan. O, hvad tröst i löftet som vi fått. Felet är, vi bedja ej nog, och det lilla vi bedja är för trossvagt. Annars ville Gud underbart hjelpa oss i alla våra enskilda angelägenheter. Ja, käre läsare, se tillbaka, ser du icke en underbar, fast osynlig hand, som följt och ledt dig så länge och så väl. Fatta då tröst. Densamme Guden lefver än och han har icke tröttnat vid att hjelpa. Och när vi tänka på de stora allmänna behofven, så är det likadant der. För våra enskilda församlingar behöfs ju så mycket. Hvarifrån skall det komma. Kyrkan är för liten, hvarifrån skola vi få penningar att bygga en ny? Och för vårt läroverk behöfves ännu mycken och stor hjelp. Hvarifrån skall den komma. Bed, bed, bed! Gud hörer bön än i dag, liksom förr. Ack, att vi endast hade tron, så skulle det lyckas för oss. En sådan hjelpare som Jesus är det saligt att hafva att göra med. Men det är också

farligt att hafva med Jesus att göra.

Se i texten. Så hårdt Herren syntes handla mot fikonträdet. Låtom oss draga nytta af lärdomen som ligger deri. Han aktar ej löfven ringa, men han väntar något mer. Formen gör ej till fyllest. Tänk, huru formfulländad den judiska gudstjensten var, när Jesus kom. Hvilka noggranna föreskrifter för allting, och dock var textens löffulla och frukttomma träd en rätt bild af egendomsfolket på Jesu dagar. Bland oss märka vi ofta träd, som icke ens ega några löf. Huru många af våra landsmän både här och på andra platser lefva icke i grof och öppen ogudaktighet. Här och der kännes bränvinsstanken i sjelfva kyrkan, och kortleken och bränvinsflaskan utgöra menniskornas bästa nöje och tidsfördrif. Andra äro så verldsliga och giriga, att, om det berodde på dem, skulle intet Guds rike finnas på jorden. Ännu andra följa köttets lustar och begärelser och förstöra sig till både kropp och själ. O, huru skall det gå med det träd, som har hvarken löf eller frukt? Är du, som läser detta, kanske ett sådant träd?

Nya löf.

Här och der finna vi ett träd, som börjar slå ut löf. Tänk, huru uppfriskande det är att på våren se, huru knopparne svälla och löfven spricka ut och allting ser så ungt och friskt ut. Hvem kan låta bli att vara glad då. Detsamma erfar man då en menniska börjar visa tecken till bättring och lif, kommer flitigt i kyrkan, hörer på med uppmärksamhet, sällar sig till de kristnas sällskap, öfvergifver sina ogudaktiga kamrater och syndavanor och sålunda ger godt hopp om sig.

Stora och många löf

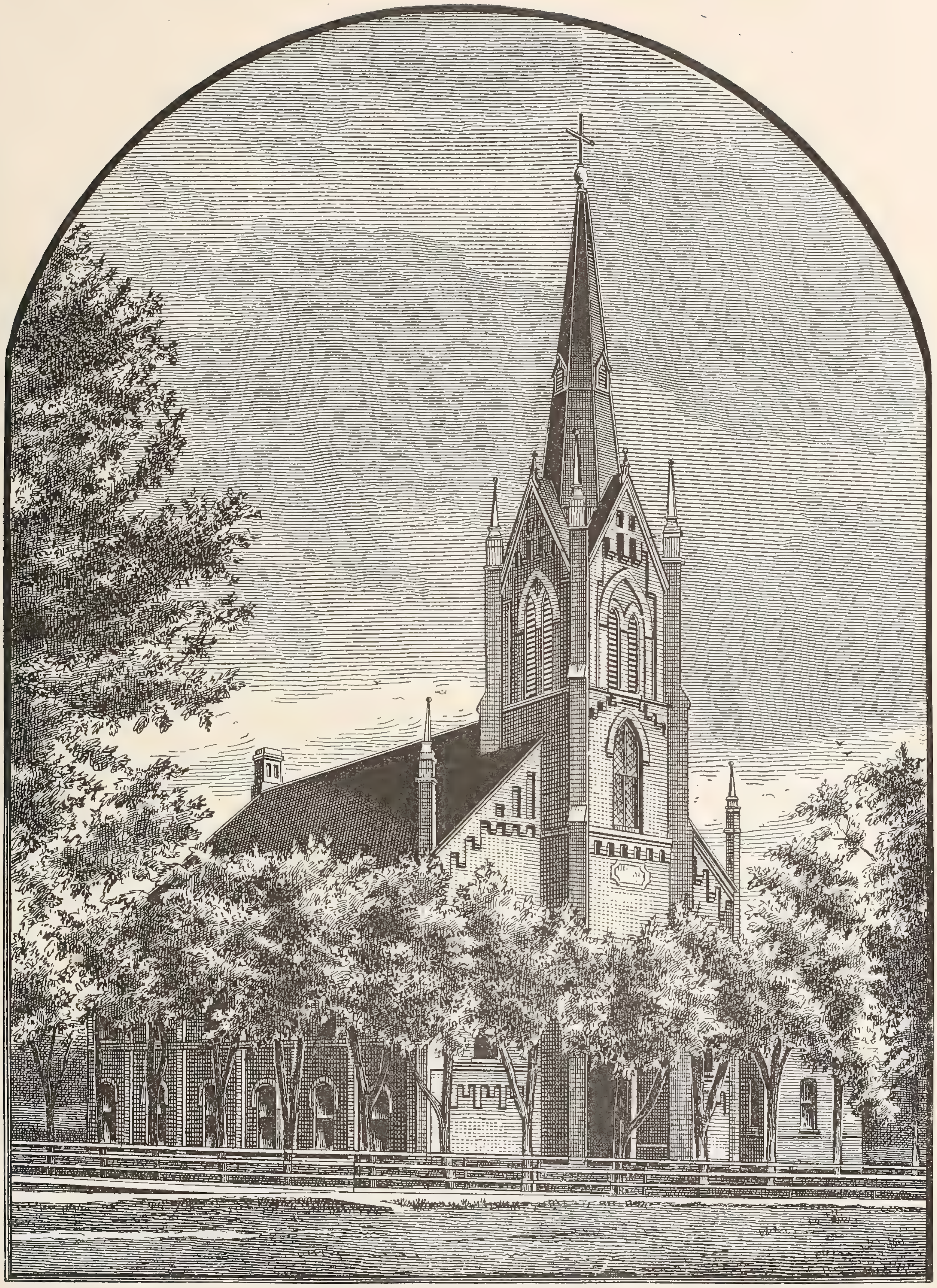
hafva gamla församlingar och församlingsmedlemmar. Många goda gerningar, goda vanor, kärleksverk och annat sådant. Allt detta är glädjande, men det är ej nog. Formen, löfven, äro ej att förakta, de skulle i stället vara ett bevis på den inre halten, men Gud väntar ock frukt. Det är

bättringens frukt,

han först söker. Det allmänna sinnet, tidsandan, om vi så få säga, är intet bättringssinne. Man syndar och är stolt öfver eländet. Ser man, att det är galet, så vill man ej erkänna synden ändå. Gud vill, att vi skola vara botfärdiga, att vi skola ödmjuka oss inför honom, gifva honom rätt i sitt ord. Ack, att Gud finge gifva oss detta botfärdiga och ödmjuka sinne i rikt mått. Dernäst är det

trons frukt,

Jesus söker. Vi äro ej hulpna, förrän Gud med sin Ande fått verka tron i våra hjertan. Huru mycket vi gråta öfver synden, bedja, läsa, sträfva

Svenska Ev.-Lutherska Immanuel-kyrkan, Omaha, Neb.

af alla krafter, så hjelper det ändå ej, förrän trons eld brinner på hjertats altare. Men när tron skådar Jesus såsom sin Frälsare, känner och vet sig vara rentvagen i Lammets blod från alla sina synder, då fröjdar sig hjertat, och själen blir glad. Denna glädje räcker ända upp i himmelen till Gud och hans englar, och vederqvicker oss på vägen som heter

helgelsens väg.

Ett godt träd bär god frukt, och om vi i bättring och tro kommit till Gud, så vilja vi ock vandra på lifvets smala väg mot himmelen. Det synes understundom, som om många kristna glömt detta, och lefva huru som helst hela veckan igenom och på söndagen äro goda kristna. Gud bevare oss från ett sådant löfverk! Kristi Ande och Kristi sinne skall beherska oss mer och mer, och då skall det ock blifva värme och innehåll i vår vandel.

Blind förr, men nu seende.

"SE, JAG STÅR FÖR DÖRREN OCH KLAPPAR."

Hvad är för röst, som i mitt inre ropar?
Hvem är, som klappar på mitt hjertas dörr?
Besynnerligt mig trycka nu de hopar
Af fel och synder, som jag öfvat förr.
Ack, på min själ de nu så tunga falla,
Guds helga bud, dem jag har brutit alla!

På syndens mörka stig jag tanklöst vandrat
Och föga aktat, evige, din lag!
Min nästas felsteg kärlekslöst jag klandrat,
Ej sett, hur sjelf jag bristfull är och svag.
Jag icke märkt, hur långt jag mig förirrat
I syndens mörker och från herren irrat.

Då lifvets morgon var för mig förgången,
Och jag vid korset första resan låg,
Hur lycklig då vid första nattvardsgången
Igenom tårar jag mot himlen såg!
O, närmre var jag då än nu till herran
Och hade ej så långt gått bort i fjerran!

Hur mången dag se'n dess har solen strålat
Kring jordens rund, hur mången natt har flytt;
Ack, ingen har gått bort, som icke målat
Mitt skuldregister med en fläck på nytt!
O Gud, för mina många synders smärta
Hvar får jag lindring i mitt arma hjerta?

"*Kom i min famn!*" Jag hör en stämma kalla
Så mild, så ljuf, "*kom själ, o kom till mig!*"
Hur dessa ord mitt hjerta genomsvalla;
O, det är Jesu röst, som höjer sig!
Det är han sjelf, jag rösten igenkänner,
Den bäste, trognaste af alla vänner.

Min frälsare! Jag är då ej förskjuten
Ifrån din saliga, din dyra famn.
Jag kan då än, i ångrens armar sluten,
Med tröstligt hopp få sucka i ditt namn:
"Förlåt, förlåt!" viss om att bönhörd blifva,
Den tron, det hoppet allt mitt väsen lifva.

Så tag då nådigt mot den suck af ånger,
Som pressas fram ur mitt beklämda bröst!
Jag vet, du ropas icke många gånger,
Förr än du skickar den betryckte tröst.
O tag emot och hör min bön, som brinner,
Och svara mig, att den mitt hjerta hinner!

Jag fattig, syndig menniska bekänner,
Att svårt jag brutit emot dina bud;
Att jag har älskat verldens falska vänner,
Ja, ock mig sjelf långt mer än dig, o Gud;
Att jag har syndens söta giftdryck njutit,
Men för din kärlek hårdt mitt hjerta slutit.

Jag vet, att så jag har din nåd förskjutit,
Trädt in på banan, till förderfvet går.
Jag outsägligt mycket mot dig brutit,
Gått fjerran bort från dina helga spår.
Jag vet, att jag förkastelse förtjenar,
Om du mig ej förlåtelse förlänar.

Men ock jag vet, det löfte är oss gifvet,
Du lyssnar till den ångerfulles bön,
Och i ditt helga ord för oss står skrifvet,
Att "blodröd skuld", som döden har till lön,
Kan "snöhvit" blifva, då den sänkes neder
I helsofloden, som oss hjelp bereder.

Guds helga lam, som verldens synd försonar,
O fräls mig, fräls mig, milde herre Gud!
Guds helga lam, som verldens synd försonar,
O hör mig, hör mig, milde herre Gud!
Guds helga lam, som verldens synd försonar,
Skänk mig den frid, som i din himmel tronar!

Ack ja, jag hoppas, att jag bönhörd blifver,
Jag hoppas, att din frid jag åter får,
Jag hoppas, du förlåtelse mig gifver
För all min synd. Och nu i tron jag går
Att vid ditt altar få ditt lifsbröd njuta
Och närmare till dig mitt hjerta sluta

O, dyre mästare! Vid dina fötter
Liksom Maria vill jag dröja qvar.
Din kärlek, må den djupt hos mig slå rötter
Och gro som plantor uti vårens dar.
Dig vill jag troget och beständigt tjena;
Nåd, helge ande, mig dertill förläna!

J. M. LINDBLAD.

En sann omvändelse och huru den tillgår, är ett vigtigt ämne för oss alla. Om du tror dig vara omvänd, så bör du pröfva, om det skett på det rätta sättet. Om du icke är omvänd, så borde du i sanning intressera dig för att få veta, huru du skall blifva det. I Bibeln hafva vi flera exempel på en sannfärdig och rätt omvändelse. Den käre Johannes, som i sitt evangelium är så mån om att framställa lifvet i Guds Sons tro, målar ock en sann omvändelse på det älskligaste sätt. Så t. ex. omtalar han för oss i det 3:dje kap. huru en judisk rabbi kom till Jesus om natten för att erhålla kännedom om salighetens väg. Det är svårt för

en lärd att blifva salig,

men det är långt ifrån omöjligt, allenast vägen bär till Jesus, äfven i den mörkaste natt. I vår text (2 Sönd. eft. Trett. 2dra årg.) visar oss evangelisten, huru en fattig syndig qvinna i Samarien föres till tron på Herren Jesus, vår käre Frälsare.

En biblisk omvändelsehistoria.

Käre läsare, må vi nu bedja om ljus och ledning, att vår betraktelse måtte göra det klart för oss, i hvad förhållande vi personligen stå till en sann omvändelse.

När det blir fråga om, huru vi skola blifva rätteligen omvända, så märka vi först, att

Jesus måste börja.

Den, som läser vår text uppmärksamt, skall genast inse, att det aldrig hade blifvit något att omtala, om icke Jesus börjat. Hade han icke i sin stora kärlek kommit den vägen i motsats till Judarnes ganska vanliga sed att gå omkring, så hade han icke stannat vid brunnen, när lärjungarne gingo in i staden. Hade han icke börjat samtala med qvinnan, så hade denna stora berättelse om Jesu herdekärlek, Jesu pastoralteologi och syndarens outsägliga behof af en Frälsare gått förlorade. Så gör Jesus än. Hvilket tålamod bevisar han icke gent emot hvarje menniskosjäl. Hvilken omsorgsfull kärlek, hvilken underbar ledning af alla våra lefnadsomständigheter, större och mindre. Jesus har börjat för längesedan. Har han fått fortsätta?

Han var trött af vägen. Ej underligt, ty det var redan midt på dagen. Men, min broder, kanske det ordet blir sant i en annan mening i dag. Kanske Jesus redan följt dig så länge, att han är trött af vägen? Tänk efter. Kanske det på din lefnadsdag redan är middag, och du ändå icke stannat för Jesus. När Frälsaren har kallat oss hela vår barndom, ungdom och till dess att solen står på sin middagshöjd, så är det icke underligt, om han vore trött, när sådan kärlek ej vunnit sin rättmätiga lön.

Men se nu, huru Herren Jesus förstår att leda denna qvinna på bättre tankar och bättre väg. Han börjar med att

väcka henne till eftertanke,

och det gör han på ett så enkelt och okonstladt sätt, att hon sjelf knappt gifver akt derpå. "Gif mig dricka." Så börjar han. Hvem anade det slut som denna början skulle leda till? Genast vinner han, hvad som i början åsyftas. Hon blir intresserad och uppmärksam. Af hans utseende

ser hon kanske, att han ej blott är en jude, utan måhända en judisk lärare eller i alla fall en mera framstående personlighet. Att en sådan af en samarit skulle begära att få dricka, var redan mot gällande sedvana, men att han begärde det af en samaritisk qvinna var ännu förunderligare. Tänk, hvad qvinnan aktades ringa i forntiden, och tänk huru mycket qvinnan har att tacka Kristus och kristendomen för. Det var Kristus, som visade henne den verkliga humaniteten, som ryckte henne upp ur den underlägsna ställning, hon förut egde och stälde henne vid mannens sida som dennes jemlike. För den samaritiska qvinnan var någonting sådant både oerhördt och oväntadt. Men nu var samtalet börjadt, och hvarje gång Jesus sade något, steg hennes förundran. "Förstode du Guds gåfva, och ho den är, som säger till dig: gif mig dricka, då beddes du af honom och han gåfve dig lefvande vatten." Men hon förstod ej ännu Guds gåfva, ej heller att Jesus, Messias, var henne så nära. Förunderligt, förunderligt tänkte hon. Det lät som skryt. Skulle denne främling vara mer än fader Jacob? "Den som dricker af det vatten, som jag honom gifver, skall icke törsta till evig tid."—Nu var måttet fullt af förundran och intresse. Hvilket vatten! "Icke törsta till evig tid!" och hon som hade gått fram och tillbaka hundratals gånger, i många år, med vattenkrukan på sitt hufvud. Nu ville hon då gerna få dricka af ett så underbart vatten, och med begärlighet beder hon honom. Men, märkom här, att intresse är ej nog. Huru många i våra församlingar äro ej intresserade kyrkogångare och församlingsmedlemmar, utan att derför vara rätteligen omvända. De älska sin församling och sin pastor och gudstjensten; äro med i allt arbete och alla företag, men någon kristlig hjertefrid veta de ej af. Jesus visste, hvad som behöfdes härnäst. Försigtigt, men med säker hand, blottar han hennes innersta. Huru ömt, men huru verkligt når han ej sitt mål. "Gack, kalla din man." Hvad kunde vara naturligare än att hennes man skulle vara med om ett så stort godt som detta lefvande vatten. Men hon hade ingen man i laglig mening. Denna enda fråga blottade således hennes synder och råkade samvetet.

Samvetet måste väckas,

om vi skola blifva rätta kristna. Kristliga predikanter och lärare måste alltid hafva det for ögonen. Innan Guds ord når samvetet, så må alla andra tecken tyda på en god utgång, men det blir ingenting af, ingen sann omvändelse det oaktadt. Och nu käre läsare, kanske det finnes i din lefnadshistoria, i ditt samvete någon sådan öm punkt, som Herren Jesus sökt påminna dig om. Du har slingrat dig undan allt hittills. Gör det icke längre! Det är bättre, att samvetet får tala här, än att det nedtystas här och sedan skall tala med förtviflans ord i dödens och domens stund.

Slingra sig undan. Ja, det sökte nog qvinnan göra också. Först sade hon: "Jag har ingen man." Men det lyckades ej. "Du sade rätt," och så förnam hon, att hon ej kunde undkomma på det viset. Nu blef hon på en gång religiös och ville öppna

en religiös diskussion

med Herren Jesus. Vi veta ej, om det skedde medvetet. Många menniskor löpa omedvetet bort från Herren, när han ville hjelpa dem att få saken på det klara. De göra det rent af i välmening. Nog var det vigtigt nog att veta, huruvida Garizim eller Jerusalem vore den rätta gudstjenstplatsen, men det var ej nu den stora, vigtiga hufvudfrågan, och derför blef Jesu svar, som vi minnas, också derefter. Och huru många nådetillfällen hafva menniskor icke förspilt på skadliga, andliga disputationer. När du en gång står vid grafvens rand och skall in i evigheten, så blir det ej så mycket fråga om, huruvida du på jorden varit lutheran, metodist, baptist eller missionsvän. Då blir frågan, om du trott på Herren Jesus eller ej. Låtom oss komma ihåg detta, och det isynnerhet om vi redan äro kristna. Må Gud få sina äldre kristna riktigt på allvar med i arbetet, så att

de icke taga permission

för tidigt, lägga sig på latbänken eller göra sig sjelfva till inspektorer och poliskonstaplar öfver dem, som vilja göra sin Herres vilja gladt. Inga undanflykter hjelpa, och nu vill hon icke längre undfly. Under undanflykterna, medan hon ännu höll på med dem, så vaknade en underbar åtrå och längtan hos henne. "Du är en profet!" "När Messias kommer, varder han oss allting undervisandes." Se, huru Herren Jesus i sin förunder-

liga frälsarevisdom så småningom väcker tron i hennes hjerta.

Tron ensam frälsar,

men oftast finnes det en gnista tro, en begynnande tro, der vi minst ana det. Månne icke vi kristna ofta tala så inkrångladt och högt om tron, att vi leda menniskor bort från tron i stället för att leda dem till henne? Frågan tål att tänka på. Om vi enkelt och rätt läsa om tron i Bibeln, skola vi märka, med hvilka underbart enfaldiga ord Guds ande beskrifver denna sak, isynnerhet när det gäller trons innersta väsende. Den ifriga åtrå och längtan efter visshet och förlossning, som en bekymrad själ ofta känner, är början till tron, när nämligen denna längtan fått Jesus till föremål. En annan och obestämd längtan efter hjelp kan vara trons förebud, men är ingen rätt tro. Tron har Jesus till föremål. Trons öfriga åtrå och längtan står till detta ena mål, Jesus, Frälsaren, Messias. Må vi också i vår Herres namn och å Hans vägnar framhålla detta i våra samtal och i våra predikningar, så att bedröfvade själar måtte erhålla tröst och hugsvalelse.

"Messias skall komma" — orden uttrycka ingen hög grad af längtan, men den låg der ändå. Till en början våga ju icke menniskor i andliga saker tala mer än till hälften, så att säga. Man är både blyg och rädd, men hvad som ligger derunder ser ändå Gud! Nu var stunden inne, att Jesus skulle uppenbara sig för denna själ. "Jag är densamme, som talar med dig." Hvilket ögonblick af förvåning och öfverraskning! Messias så nära, frälsningen så nära, Gud och saligheten så nära! Det var ju nästan idel omöjligheter. Och ändå kunde hon icke låta bli att tro. Så måste det ock gå. Gud gör alltså klart för vårt inre öga, att vi ej längre förmå att tvifla. "Då vågar jag ej att låta bli att tro och vara nöjd." Men se,

hvilken glädje-brådska!

Hon gjorde ingen fråga. Hon gaf ej akt på lärjungarne, som nu kommo tillbaka, hon sporde ej dem, om det kunde vara sant. Hon hade ej tid att taga sin vattenkruka ens. Med stor skyndsamhet gick hon sina färde för att omtala den stora upptäckt, hon hade gjort. Hvad verkan detta hade, skola vi få se i nästa Söndags evangelium.

Och nu, käre läsare, har Jesus blifvit stor och oumbärlig för dig, så berykta det ut! Säg äfven du: "Kommer och ser!" Vittna om Herren Jesus, och han skall ej låta ditt vittnesbörd vara utan frukt.

Den heliga stunden.

NATTVARDEN.

Joh. 6: 55.

Rike konung, ned vi falla
Längtansfulla vid ditt bord,
Dit du har oss bjudit alla
I ditt nåderika ord.
Fåfängt kostlig mat vi sätta
För de andligt hungrande,
Endast du kan själar mätta
Och åt hjertan svalka ge.

Ej den kost, som verlden tjusar,
Ställes här för Herrens gäst,
Ingenting, som sinnet rusar,
Fins vid denna fromma fest.
Dock det bröd, man här oss bryter,
Och den dryck, som här vi få,
Jag mot intet annat byter,
Som mig jorden kan bestå.

Om en drottning förr man talat,
Som en gång uti sitt slott

Millioner utbetalat
För en enda måltid blott.
Dock den kost, som bjöds vid festen,
Ej som förr var god och fin;
Ty hon satte fram för gästen
Blott en skål med dåligt vin.

Men sin höge gäst till ära
I den dryck, som med förakt
Han försmådde att förtära,
Hon en äkta perla lagt.
Sådan skatt ej skådats hade
I den hela vida verld;
Ty den var, så ryktet sade,
Halfva kungariket värd.

Dock från dig, förförarinna,
Och din kärleksdryck jag går
Att min gode herde finna,
Der han föder sina får.
I sin nattvard han beskärde
Oss en perla underbar,
En klenod, mot hvilkens värde
Din juvel en leksak var.

Denna perla, öfversvinnlig,
Skild från jordens tomma flärd,
Denna perla, oupphinnlig
För en rå och köttslig verld,
Denna perla Jesus bringat
Med sitt blod till jordens barn,
Då Han sig mot ljuset svingat
Segerrik ur dödens garn.

Frid vi denna perla kalla,
Frid, som verlden ej kan ge,
Kraft för svaga, bot för alla,
Tröst för arma syndare.
Hvarje jordiskt qval försvinner,
Hvarje jordiskt irrsken släcks,
Om jag denna perla finner
I den nattvardskalk mig räcks.

GEROK.

"GÅR, GÅR GENOM PORTEN, BEREDER FOLKET VÄG, m. m.

Es. 62: 10—12.

(Skriftetal.)

Ack, att jag i dag såsom en början kunde få lägga denna bönesuck på alla nattvardsgästers läppar.

O Jesus, öppna dörren för mig.

Huru allvarligt och uppriktigt borde vi icke bedja om en sådan gåfva, ty öppnar han icke sjelf dörren för oss, kunna vi aldrig blifva frälsta.

Den hufvudtanke, hvilken vi vilja ihågkomma under vår betraktelse lyder sålunda:

Den, som vill blifva frälst, han kan det.

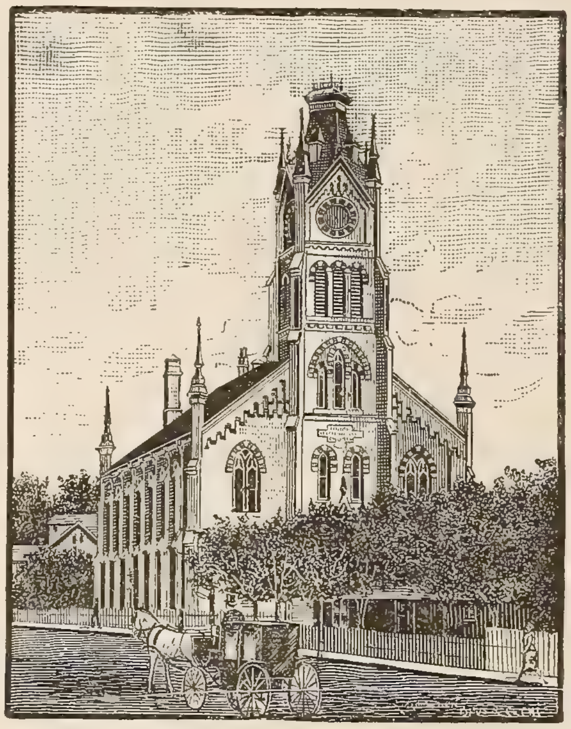
Det är ett tröstens och vederqvickelsens ord för alla ängsliga och ovissa själar. Det märka vi ock, att hela texten är idel trösteord, inga hotelser, inga domar, endast tröst för den, "som tröst begär, om tröst förlägen är."

Hör huru texten börjar: Går, går genom porten. Detta är allra först ett väckelserop, ett gif akt till oss alla. Jag hör deri dessa ord: porten är öppen, vägen är fri, passa på, passa på. Om vi i lekamlig måtto hörde någon ropa: går, går genom porten, så skulle vi straxt tyda det så, att det vore brådtom, att man borde skynda, innan porten stänges. Kunde och skulle porten icke stängas, så kallades han icke port. Så broder, hör i dag den sanning, att du bör skynda med din själs frälsning. Den angelägenheten bör du icke uppskjuta med, till dess alla andra äro undanskötta. Skynda, skynda, "tag mot Guds rike i dag."

Dessa ord äro ett varningsrop. Stå icke i vägen. Sök icke att stänga porten hvarken för dig sjelf eller för andra. Många menniskor vända ryggen mot solen hela lifvet igenom och se derför endast sin egen skugga i stället för solljuset. Dina föresatser, ditt goda uppsåt, dina goda gerningar stå oftast i vägen, när det gäller att gå "genom portarne till staden." Kasta bort dem, gå, gå, genom porten. "Våga dig. Dristelig, tro att Jesus gjort allt för dig." Stå icke i vägen för andra. Ogudaktiga föräldrar stå i vägen för sina barn, ogudaktiga grannar och umgängesvänner likaså. Hvilket ansvar. Har du tänkt på det inflytande du utöfvar? Hvilket ansvar för dig, mig. Gå genom porten sjelf först, sedan kan du ock hjelpa andra dertill. Babels stadsportar skulle öppnas för det fångna Israel. Se du ock till, när någon på allvar vill blifva frälst, vill vända sitt ansigte mot det himmelska Kaanan, att du öppnar porten för honom, om du kan, både den port, som han bör gå ut igenom

såväl som ock den port, genom hvilken han bör ingå.

"Bereder folken väg, görer väg, rödjer bort stenarna." Så lyder den fyrdubbla, alltjemt stegrade uppmaningen. Förstå vi den? I förra tider och i österlanden var det sed, när någon kung skulle göra en rundresa, att sända härolder, förelöpare, ja, understundom hela truppafdelningar, för att bereda väg för det höga sällskap, som skulle följa. När drottning Semiramis (2200 f. K,) tågade genom Persien och Medien lär hon (enligt Diodorus) låtit göra väg genom en hel bergskedja, hvilken väg under århundraden derefter kallades Semiramis väg. När Alexander den store tågade mot floden Indus, sändes en del af krigshären förut, att bereda väg för verldseröfraren. Emedan inga landsvägar finnas, så måste väg beredas för konungarnes följe än i dag i vissa trakter af österlanden. Så skulle nu ock vägen beredas för Guds fångna folk vid deras återtåg till det heliga landet. Men hvad lärdom skola vi hemta häraf? Jo, när det säges: bereder väg, då tänka vi straxt på, huru nödvändig undervisningen i Guds ord är. Den bör börjas redan på pappas och mammas knä. Har du gifvit akt på, huru gerna de små vilja tala om Jesus och himmelen? Har du sett den glädje, som afmålas i deras anletsdrag, när de betrakta himmelska taflor i sina bilderböcker? Ack, det är ett sammanhang och förening mellan deras hjertan och Jesu hjerta, hvilken kanske ej är så tydlig längre fram i deras lif. Huru olycklig, huru fattig är ej den fader och moder, som aldrig kan tala med sina små barn om Jesus, och till hvilken skada för barnens framtid i andligt afseende kan icke en sådan försummelse blifva. Men icke blott medan de äro små, utan hela lifvet igenom måste denna undervisning fortsättas. Der kommer församlingsskolan och söndagsskolan oss till hjelp. Deras göromål är att bereda väg, bereda väg. Den offentliga predikan måste ock vara en sådan undervisning i Guds ord, annars blir den snart matt och utnött. Understundom torde det t. o. m. vara nyttigt att hålla predikningar med det direkta syftemål att meddela undervisning i någon vigtig sak, med afseende på hvilken man annars kunde råka i villervalla. På så sätt beredes väg, ty tron kommer af predikan, men predikan af Guds ord.

Evangelisk-Lutherska kyrkan, Moline, Ill.

När nu texten fortsätter med: görer väg, så synes tillsägelsen der vara betydligt stegrad. Här gäller det sålunda att tänka på, att tillämpningen icke får fattas, förmaning och förbön få icke fattas. Huru många hafva icke laddat geväret på det förträffligaste sätt, men försummat att skjuta, eller ock tryckt af utan att sigta. En god tillämpning är lika nödvändig som en god utläggning. I hemmet och hvardagslifvet få vi ej glömma den kristliga förmaningen. Jag säger med flit: den *kristliga* förmaningen, ty det är något helt annat, än hvad som sorgligt ofta bär det namnet.

Att gräla på folk är ej att förmana dem.

Sådan förmaning bär dålig frukt. Den kristliga förmaningen är den medlidsamma kärlekens trogna samtal med våra medmenniskor. Sådan bär ofta god frukt temligen snart och skall förvisso göra det till slut.

Ibland hjelper ingen förmaning. Då få vi taga till förbönen allvarligare än nånsin förr. Den är vårt mägtigaste vapen. Det hjelper att tala med Gud om våra medmenniskors frälningsangelägenheter. Han hörer bön, endast vi bedja så, att vi verkligen vänta svar. Många bedja Gud ungefär så som en slarfvig springgosse framlemnar sitt bud. Så fort det är skedt, springer han tillbaka, utan att bry sig om något svar. Nej, broder, låtom oss alltid

vid våra böner foga det tillägg: svar väntas,

och ej heller upphöra förr än vi få svar. Herrens öron äro ej ännu lomhörda. Kunde vi nu

se orsak och verkan såsom vi en gång i himmelen skola kunna det, så skulle vi i sanning förundras, att det mesta och bästa goda Gud gör med oss beror på hans trognas förböner. Gör väg, bed!

"Rödjer bort stenarne." Detta hörer till den särskilda själavården. Många själar behöfva särskild hjelp, innan de kunna komma tillbaka till Jerusalem. Stora stötestenar ligga i vägen. Vägen nära det lekamliga Jerusalem är ofta så full af stenar, att man icke kan komma fram annat än till fots. Så ock med vägen till det andliga Jerusalem. Den är ej så beqväm för kött och blod, för vårt sinne för det beqväma, för vår egenrättfärdighet, som menniskor ofta önskade. Låt oss hjelpa dem. Ack, det vi i dag måtte kunna rödja någon sten ur vägen. Dessa stötestenar äro våra fördomar, skefva och orätta uppfattningar rörande salighetsvägen.

Der ligger en stor stötesten

strax. Det är syndens stora, tunga sten. Vi mena ej synden i allmänhet. Derom tro vi oss alla veta nog. Men bekymrade själar komma ofta i förlägenhet ändå. En säger: jag har för många synder. Hade jag ej flere än den eller den, så ginge det väl an, men mina synder äro många såsom sanden i hafvet. En annan säger: ack, mina synder äro så oerhördt stora. Jag har missbrukat Guds namn och dag, jag har legat i dryckenskap och andra dåliga vanor och laster. Vore det bara vanliga synder, så kunde nog Gud förlåta mig. En tredje säger: jag har särskilda synder. Jag har syndat mot bättre vetande. Jag har ofta varit rörd, har haft ett oroligt samvete, men ändå har jag haft mitt nöje i syndiga förlustelser och sällskap, har bedröfvat Guds ande, och huru skulle jag kunna våga tro? Ja, se der en förfärlig stötesten. Men Guds löften fatta uti den och kasta den långt ut i hafvet. Hör och tro!—"Jesu Kristi, Guds Sons blod renar oss af alla synder." "Den dig alla dina synder förlåter och helar alla dina brister." Var glad. Der synden öfverflödar, der öfverflödar nåden mycket mer.

"Jag är ej allvarlig nog." Sant säger du, broder, och du kunde gerna hafva tillagt: jag blir det aldrig heller. Jag har läst något uti min Bibel, men har aldrig funnit, att ditt allvar kunde köpa himmelen åt dig. Det står ingenting om ditt allvarliga hjerta i den goda boken, men Gud vare lof, det står mycket om ett annat hjerta, som menar renaste allvar med dig och mig, ett hjerta, som brister af förbarmande, ett hjerta, som låtit sitt hjerteblod rinna af kärlek till dig och mig. O, broder, se efter i dag, hvad det hjertat tänker om din sak. Jag har svaret i sångarens ord: I Jesu hjerta der är rum. Gud vet hurudana vi äro. Hör: Mig hafver du icke köpt Calmos för penningar. Mig hafver du icke fyllt med dina offers fetma, ja, mig hafver du arbete gjort i dina synder och mödor uti dina missgerningar. Jag, jag, utstryker dina öfverträdelser för *min* skull och kommer dina synder intet ihåg. Du har gjort din frälsare möda och arbete. Der kan du vara med, kanske det passar på dig. O, läs då till slut: Jag, jag utstryker dina öfverträdelser för *min* skull. Gläd dig, detta är för dig. Vänd dina ögon från ditt hjerta till Guds, och det skall snart uppgå ljus för dig.

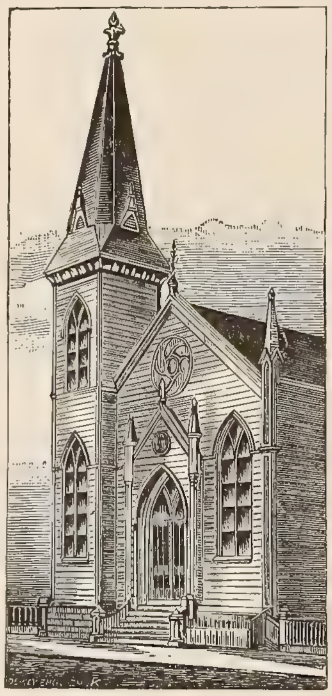
Du vill blifva en riktig kristen om du skall blifva kristen alls.

Detta är verldens allvarligaste stötesten. Hon ser de kristnas felsteg och brist och stöter sig derpå. En felaktig kristen väcker mera uppmärksamhet än tio fromma. Tio tusen skepp löpa in i New Yorks hamn, men tidningarna veta ingenting särskildt att berätta derom. Hundratusental jernvägståg ila ut ifrån hela landet och ingen gifver akt derpå. Men om ett skepp förliser eller ett enda jernvägståg utspårar, så vet hela verlden om det genast. Millioner kristna vandra troget i sin mästares fotspår dag ifrån dag och ingen synes gifva akt derpå, men om en enda begår ett misstag, eller faller, eller förnekar sin mästare i ord eller i gerning, så skrifver man derom i tidningar, talar derom och försmädar gerna alla kristna. Jaså, du vill blifva en riktig kristen, om du skall blifva en kristen alls. Du kanske icke inser sjelf, huru egenrättfärdigt och egenkärt ett sådant påstående är, du ser nog icke, huru långt det förer dig från frälsningen. O, huru glad du borde vara, att du får blifva kristen utan vilkor. När en menniska håller på att drunkna och någon kastar ut räddningståget till henne, så har hon ej tid att filosofera öfver huruvida det är lämpligt för henne att fatta uti just

det tåget. Hon gör endast en sak: hon fattar deruti så hårdt, att hon sedan knappt kan släppa. En man föll öfverbord. Han märktes och ett tåg kastades till honom, han nådde det och fattade tag i det och höll så hårdt, att det dröjde en lång stund, sedan han blifvit räddad, innan han kunde släppa sitt tag. Gör du detsamma med Jesu löfte, och du skall blifva en "riktig kristen." Så skall du ock snart lära tålamod och öfverseende med andra, ty din blick skall vändas från grandet i broderns till bjelken i ditt eget öga.

Du är rädd, att du icke skall hinna fram.

Många ursäkta sig dermed, att de icke våga börja, emedan så många som börja aldrig hinna fram. De peka på den och den och säga: han började en gång, men efter en tid var han likadan som förut. Jag vill icke likna honom. Om jag kunde blifva allvarlig nog, så att jag med frimodighet kunde se ut åt hela väglängden och känna, att jag skulle orka fram, så ville jag genast börja. Nu känner jag mig dock så kall, oduglig och svag, att jag aldrig skulle hinna fram. Jag är väl bara litet uppskakad i mina känslor, kan jag förstå. Nu skola vi icke söka bemöta dina invändningar, utan i stället bedja dig se åt ett annat håll. Jag vet en sak förvisso rörande din ställning. Den som aldrig börjar på allvar, han kommer säkert aldrig fram. Har du hört, att den, som icke ens börjar, har något hopp om att komma fram. Du skulle resa till Californien, men du blir qvar här i Lindsborg. Fastän du kunde få biljett, så ger du dig icke åstad. Hvem vet, om du skulle komma lyckligt öfver bergen och öfver sandöknarne till paradiset i Californien. Och så blir du qvar i Lindsborg. Hinner du någonsin fram på det viset? Aldrig, aldrig. Nå, så fatta då i Jesu namn ett fast beslut att börja, fortsättningen skall Gud sörja för. Nu är det hufvudsakligen fråga om att börja. Gör det ärligt, lemna dig helt i Jesu kärlekshänder och tro hans nåd allena, så skall han nog, så långt du vill blifva qvar i hans händer, hjelpa dig framåt på vägen till himmelen.

Svensk kyrka i San Fransisco, Cal.

Hör huru Bibeln vittnar: "Den uti eder ett godt verk begynt hafver, han skall det ock fullborda intill Jesu Kristi dag."

Du vill vänta till behagligare tid.

Vet du, hvarifrån den rösten kommer? Kommer den från Gud? Finnes det ett enda ställe i skriften, som kan gifva dig anledning att tro så? Visst icke. Gud säger: nu är den behagliga tiden, nu är salighetens dag. Guds stora predikan är: i dag, nu. Verldens och djefvulens och ditt otrogna hjertas predikningar äro: i morgon en annan gång. Hvem vill du lyda? Till hvem hyser du det största förtroendet? Hvem tror du, det är säkrast att lyda? Nu broder, hör ett ord. Detta är kanske en af de allra farligaste fördomar, som ligga i vägen för salighetssökande själar. Vet du, hvad det betyder? Farao vill icke släppa Guds folk. Han låter dig gerna tro på framtiden. När han ej längre kan hålla dig säker och lugn, så vet han, hvilken god bundsförvandt ditt hjerta är, när det blir fråga om det farliga och förderfliga uppskofssystemet. Skulle det icke vara en dubbelt behagligare tid nu? Jul bakom oss, påsk framför, med så många rika tillfällen att betrakta ordet om Jesu kärlek. Skulle det icke vara en behaglig tid nu, när så många söka Jesus? Jo nu är den bästa, den mest behagliga tiden. Hvarför skulle icke du nu komma till Jesus och få visshet om dina synders förlåtelse! Kom, kom, gå, gå, genom porten. Röj bort stenarne!

Reser upp ett baner!

Detta är textens glanspunkt. Fanan som Kristi kyrkas skepp förer, är en fridens och salighetens fana. Det är korsets fana. Vår första moder, Eva, längtade efter, att den fanan skulle vaja. Hon kallade derföre sitt första barn en Gudsman. Två tusen år senare, men ändå två tusen år innan Jesus kom, såg Abraham hans dag och vardt glad. Fem hundra år till och Moses

Daniel i lejonkulan.

skådade från Pisgah-bergets höjd Kanaans lyckliga land, ej blott det jordiska utan ock det himmelska. Fem hundra år till och David sjöng om detta baner så skönt, att det genljuder än i dag. Två hundrade och femtio år till och Esaias målade den korsfästes bild, så att dragen godt kännas igen än i dag. Två hundra år till, och Sakarias beprisar kraften af förbundsblodet, när det gäller att frälsa fångarne ur kulan, der intet vatten var. Röfvaren på korset såg henne vaja öfver slägtet på stridens och segrens stora dag, och det gaf honom mod att på sina syndiga läppar taga ord som varit döda och omöjliga: "tänk på mig, när du kommer i ditt rike!" Och svaret kom om den öppnade porten till Guds paradis, den port, som vaktats med ett bart huggande svärd, om den frälsning, som gäller alla, som gäller dig och så lyder det: "i dag skall du vara med mig i paradis" Hvad? Ja, väl, paradiset är öppnadt, och det är öppet i dag. Paulus såg på den fanan, när han bekände: "bort det, att jag skulle af någonting berömma mig om icke af Jesu Kristi kors." Med höjandet af korsets fana har det behagliga Herrens år gått in. Ty på den fanan står bilden af den som led och dog för dig och mig, och som i oändligt lidande varit upphöjd på förbannelsens träd för att draga alla till sig. Liksom de ormbitne fordom skulle räddas genom att se på kopparormen, så skola de andre syndarena nu räddas genom att se på Guds Lam, som bär och borttager all verldens synd. Har du sett den synen, har du sett den vid Jesu nattvardsbord? För hvar och en af oss, som tro på Herren, är korsets baner ett segrens baner. Det står på fanan: i detta tecken skall du segra. Hvad står det vidare på den fanan?

Herren låter höra sig allt intill verldens ändar.

Hvarhelst den korsfäste Kristus predikas, der blir det ro i hjertat, kanske ej genast, men dock till slut, och härligare ju längre det dröjer. Ingen annan predikan än ordet om den korsfäste duger, när det blir fråga om frid, frid för hjertat och frid för samvetet. Guds röst följer korsets predikan. Ja, just denna predikan är Guds röst till oss. Gud talade för Sinai, men det förskräckte menniskorna, så att de fruktade sig och flydde. Gud talade på Golgatha, men då drogos menniskobarnens arma, skuldbelastade hjerta till honom. De förstodo, att det var ett annat tungomål än det, som de hade hört vid Sinai, och de misstogo sig ej. Hör huru älskligt texten talar om Guds folk: Säger dottren Zion. Dottren Zion! Man känner genast evangelii rena, ljufliga och friska doft i dessa ord. Ja, här är det också fråga om evangelium. På korsbaneret står intet lagens och förbannelsens ord. Här vankas nåd för arma, här delas bara tröst, här heter det förbarma. Märk vidare, huru det heter. Si din salighet kommer. Vi tro ofta, att vi måste söka upp Gud, ja, kanske gå långa vägar, för att finna honom. Nej broder, så är det ej, Gud kommer till oss, och när han kommer, medför han hela sin salighet. Var viss på det, Gud har sökt oss länge, innan vi söka honom.

Hans arbete och hans verk skola icke vara utan frukt.

Här höra vi ännu tröstens ord. Det är sagdt till dig, du bekymrade själ. Du kanske icke vågar tro Guds nåd eller om du trott den, så bedröfvas du så djupt af din stora ovärdighet. Du tycker, att det är både för stort och till och med orätt, att du så der fritt skulle kunna blifva frälst. Hvad tänker du på? Hörer du orden här ofvan? Låt mig fråga dig: tror du att Jesus har dött förgäfves? Tror du, att Golgatha var en synvilla? Tror du, att du kanske var bortglömd i det stora köpet? O, nej, han skall bära frukt och bära frukt för dig, just för dig. Tror du det?

Jag ser vidare i dessa orden: det heliga folket och Herrens förlossade. Hvilka sköna benämningar. Det heliga folket. Du, som ingen helighet ser hos dig sjelf, hvad säger du om ett sådant namn? Ack det kanske bekymrar dig i stället för att glädja dig. Du ville så gerna vara helig, men du kommer ständigt till korta. Du känner ditt gamla hjerta vara så styggt och elakt. Huru står din sak? Jo, hörer du Jesus till, så hörer du till det heliga folket. Huru har det folket blifvit heligt? Jo, de hafva tvagit sina kläder i Lammets blod. Det gör oss heliga och täcka inför Guds åsyn. Har du tänkt på det? Och sedan får jag ock kraft och lust att vandra i ett nytt lefverne, fastän aldrig så kraftigt, så helt, så fullkomligt som jag efter den nya menniskan ville och åstundade. Herrens förlossade, hvad

betyder det? Jo, det betyder, att alla som äro rätta Israeliter äro frälsta, förlossade af blott nåd, fri nåd och oförskyld nåd. Det kännes nog förödmjukande för kött och blod att komma till himmelen på så sätt, men det är vägen och den enda vägen. "Den besökta staden," hvad lära vi deraf? Jo, ordet betyder icke allenast besökt utan ock eftersökt. De som höra till nya Jerusalem äro sådana, som Gud fått söka länge och allvarligt, innan de stannade, men han höll på, och till slut blef hans nåd dem öfvermäktig.

"Emot folken" — det är också ett stridsbaner, det kära korsbaneret. Huru ofta ser det icke ut i verlden, som om Guds sak ginge baklänges i stället för framåt. Ingen fara, käre broder. Segern skall stanna på vår sida, ty korsets tecken skall aldrig ligga nere på allvar. Det ser väl ut så understundom, men det är en synvilla. Den tid kommer, då denna verldens riken äro vordna vår Herres och hans Krists och då skall korsets fana vaja i evig seger öfver himmel och jord.

I dag hvilar detta baneret öfver Jesu bord, dukadt bland oss. Det är ett inbjudningens baner för alla bekymrade: kommer, ty allt är ju redo; det är ett förlåtelsens baner: det är gjordt, intet återstår, mera än att taga emot. Det är ett förvissningens baner: för eder, för dig, har Jesus gjort allt detta.

Kom härin du Herrens välsignade, hvarför står du derute?

Före en nattvardsgång.

Hvem klappar sakta på mitt hjertas dörr?
Har jag ej hört den ljufva stämman förr?
"Det är en vän ifrån din barndoms tider,
Hvad förr han led, för dig han ännu lider."

Ditt dunkla språk jag mägtar ej förstå;
Hvi klagar du och tröstar så ändå?
"Låt upp, låt upp! Min stungna sida blöder,
Och tungt är korset, som min skuldra stöder."

Ack, är det du, som i den sena qväll
Så klappa hörs på syndarns låga tjäll!
Hvi droppar blodet från din törnekrona?
"Med Gud, med himlen, vill jag dig försona."

Så ljöd hans ord, och hjertats dörr sprang opp,
Och till hans möte flög det glada hopp;
Det sög hans hjertblod ur de djupa såren,
Der efter korsets spik jag än såg spåren.

Han kom ej ensam; nej, med oskuldsblick
Min barndoms frid invid hans sida gick,
En vänlig engel, som i mörknadt sinne
Steg ned och gjorde allt så ljust der inne.

Och talte om de flydda bättre dar,
Då himmelsk klarhet låg på själen qvar,
Då ej mitt bröst för frälsarn än jag slutit,
Och ingen törnkrans åt hans hjessa knutit.

Då brast ur ögat ångrens bittra gråt;
Till frälsarns fot jag sjönk och bad: "förlåt!"
Och frälsarn tog mig upp i famnen åter
Och sade mildt: "din skuld jag dig förlåter."

Och nu, du verld med sorg och fröjd, farväl!
Åt vännen ljuf jag reder in min själ;
Han dröjer evigt i dess stilla boning
Med frid och glädje, kärlek och försoning.

Och när det klappar, o då vet jag hvem;
Det är ju *han*, som vill se om sitt hem!
Hvar qväll, hvar morgon kommer så han åter,
Förstår min suck och hviskar: "jag förlåter."

C. W. Böttiger.

Visshetens gåfva.

BARNATRO.

Nu skymmer den höstliga dagen,
Nu vissna de glada behagen
I sommarens grönskande skrud,
Och trötta, som barn uti qvällen,
När brasan har slocknat på hällen,
Gå blommornas själar till Gud.

Så säg mig, du flyende svala,
Hur vill du i rymder så kala
Nu hitta din villande stig?
— O, det ingen sorg mig bereder!
Min himmelske fader mig leder,
Han visar nog vägen åt mig.

Du fattiga sparf uppå taket,
När allt är så öde och naket,
Hvad skall du försörja dig med?
— Min fader skall stöda mig vingen;
Förutan hans vilja skall ingen
Af oss falla hungrande ned.

Du björk, som nu vindarna plundra,
Jag månde väl fråga och undra:
Hur skall du ej frysa i snön?
— O, banna ej himmelens väder!
Min älskade fader mig kläder,
När våren å nyo är grön.

Men du i den härjade parken,
Du vissnade löf uppå marken,
Hur hårdt att så värnlös dig se!
— Guds verldar, af under så fulla,
Rotlösa i rymderna rulla;
Jag har samma fäste som de.

Och du, o min ljung, du, den sista,
Som lefnadens rodnad skall mista,
Säg, sörjer du icke att dö?
— Hvi skulle mig vintern förskräcka?
Min fader, han skall mig uppväcka
En gång ur den djupaste snö.

Hur vet du det, hedarnas dotter,
När döden går ut uppå slåtter
Och sommarens blommor, de slås?
— Förgäfves han grafvarna gräfver;
Vår fader i himmelen lefver:
Så *kunna* vi icke förgås!

Haf tack, du min älskade ljufva
Och bleknande skogarnas tufva!
Din röst ur mitt innersta går.
Jag vet, att de mulnande höstar
Ej rubba den tro, som förtröstar,
Den själ, som Guds kärlek förstår.

"Om Gud nu så gräset bekläder,
Som här med sin fägring oss gläder
Och redan i morgon är torrt;
Vi klentrogne alla och svaga,
Hur vilje vi sörja och klaga,
Att Gud skulle glömma oss bort?"

Vår fader i himmelen känner
Den suck, som vårt innersta bränner,
Han mins oss i lust och i nöd.
Så vilje vi söka hans rike,
Att aldrig från honom vi vike, —
Hans barn uti lif och i död!

Z. Topelius.

"VI VETA, ATT HAN ÄR KRISTUS, VERLDENS FRÄLSARE."

Joh. 4: 27—42.

Den, som är fullt viss om en sak, kan lättare öfvertyga andra, än om han sjelf tviflade. En personlig visshet och öfvertygelse eger hardt nära otrolig öfverbevisningskraft. Vi må med allt skäl framhålla vigten af det objektiva, men hvad vi alltid måste lägga vigt på, är den oerhörda betydelse som ligger deri, att hvarje kristen för sin egen del och i sin egen erfarenhet vet

på hvem han tror.

Vi lägga för liten vigt på den sanna kristliga hänförelsen, och derföre äro vi också ofta så kalla och liknöjda som om vi helst ville slippa undan vittnandet om Herren Jesus. I andra förhållanden prisa vi högt den nitiska hänförelse, som icke vill veta af några hinder, men i vår salighetssak och när det gäller Guds rike, skola vi alltid vara

försigtiga och långsamma, som om Gud i himmelen skulle vara villig att låta hela verldsutvecklingen stanna en tid, medan vi finge tillfälle att grundligt öfverväga saken. Och dock har något stort enskildt eller offentligt ej ofta händt såsom frukt af en sådan oförsigtighet. Gud leder sjelf allt, vi skola endast lyda, gå hans ärenden, men vi skola göra det med den ifver, som kännetecknar stora härförares armeer.

Och Gud vare lof för hvad vi i det afseendet ändå få se. Den samaritiska qvinnan har varit föremål för Jesu missionsverksamhet och vi finna, att hon redan är med i ledet och vittnar om honom för sina medmenniskor. Så sker det ännu. Hvarje själ, som finner sin Frälsare och känner honom igen, blir en medhjelpare i det stora missionsarbetet.

"Kommer och ser",

så börjar hon sin hem-missionspredikan. Den, som har funnit något godt, vill gerna omtala det, och det är både rätt och naturligt. Ju större glädjen och lyckan, ja till och med endast förvåningen är, desto svårare är det att tiga dermed. Men, käre läsare, hvarför är det då så tyst vid våra bönemöten, under stundom ock så tyst, när missionskollekten upptages. Stäng icke glädjen inne. Låt den verka hvad den vill: öppna din mun, ditt hjerta och din penningepung.

"Kommer och ser" — två vigtiga ord i sanning. Om menniskor endast ville komma till gudstjensterna och komma flitigt och komma ofta, så vore ändå mycket vunnet. O, huru vi borde ifrigt uppmuntra alla att komma till Guds hus och deltaga med i gudstjensten, huru vi borde låta allting, sjelfva sången, upplysningen samt vänlighet och kärlek i allt vittna om att

det är lyckligt att komma

dit, der Jesus är. Men det är ej nog med att komma. "Ser," så heter det ock. Felet med många, som komma, är att de ej se. Det kan bero på tre ting. Kanske det är så mörkt, att de ej se för det. Gud hjelpe oss predikanter, att vi ej stå i vägen för ljuset. Men de kunna vara blinda, och då kunna de förvisso ej se. Understundom beror det helt enkelt på en stor och oursäktlig liknöjdhet: man har ej kommit för att se. Gudstjensten har blifvit en formsak. Man har intet personligt intresse i hvad som försiggår och hemma lefver man som

en civiliserad hedning.

O, käre Gud, tag bort både blindhet och liknöjdhet från vårt folk, att det måtte se. Ty huru mycket mer är det ej nu att se än då vår text nedskrefs!

I detta "kommer och ser" ingår som en vigtig del de kristnas personliga vittnesbörd om hvad Jesus gjort för och med dem. "Som har sagt mig allt det jag har gjort" — hvem skulle hafva väntat ett sådant innehåll i hennes tal. En dag förut kanske det sista, som hon önskat omtala, nu var det första. Bekännelsen om huru Jesus visat oss våra synder, öppnat våra ögon, är nyttig och verksam, när den endast är ödmjuk och okonstlad. När dertill då äfven kommer erfarenheten af Guds goda nåd i Kristus, så må en sann bekännelse förvisso både erkännas och uppmuntras.

Jesus frälsar hjertat.

Nu hade lärjungarne kommit med mat ifrån staden. Förundrade sågo de Frälsaren i samtal med den samaritiska qvinnan. Kristnas fördomar äro oftare svårare att öfvervinna än andra menniskors. Men de hade dock så stor aktning för Herren Jesus, att de icke gjorde några frågor. I stället bjödo de Frälsaren på den mat, som de medfört från staden. Detta gaf anledning till Jesu sköna yttrande, hvilket med skäl anses som

ett porträtt af Frälsarens hjerta.

Det var hans mat, att han gjorde Fadrens vilja och fullbordade hans verk. Det var för honom en stor glädje, att komma i tillfälle att få frälsa någon menniskosjäl. Glömsk af sin trötthet, hunger och törst i naturlig mening, fröjdade han sig innerligen öfver det som nyss tilldragit sig. Så fullt af kärlek till oss är Jesu hjerta, att ingenting fröjdar honom så mycket, som att få göra oss godt, andligt och timligt godt. Öppna då ditt hjerta för honom, käre läsare, gif Herren Jesus en glad och fröjdefull stund. Den skall ock blifva glad för dig.

En liten sanndrömmerska.

Äro vi lika Herren Jesus? Fröjda vi oss öfver de tillfällen vi få att vittna om Guds nåd? Söka vi med flit och allvar att erhålla sådana? Gud vet det.

Den stora skörden.

I utvärtes måtto var det fyra månader till skördetiden. Fälten omkring Sikar prunkade i sin rika grönska. Men från staden såg Herren Jesus menniskorna strömma ut mot brunnen, der han var. Herren Jesus kände, hvad som stundade. Han gladdes på förhand. För hans inre öga började folken hvitna till skörd. Och en stor och rik skörd blef det i sanning både nu och sedan i början af apostlarnes verksamhet i Samariens land. Och när en kristen i dag blickar ut på de böljande menniskomassorna, på de rika tillfällen för evangelisk verksamhet och många jemförelsevis nya sätt, hvarpå Kristi kärlek börjat vara verksam, så må han väl med skäl utropa: skörden är mycken. Men här märka vi ett. När skörden för oss synes aflägsen, kan den dock vara nära. Guds klocka går ibland fortare än vår. Strax före stora väckelsetider ser det ofta mörkast ut. Ibland oss hafva vi ju stora skaror af ungdom, för hvilka vi ju så gerna ville måla Herren Jesus. Ja, vi hafva ju gjort det hundratals gånger, men fälten äro, i våra ögon, ännu så omogna, frukten så ringa. Många, många äldre gå ännu främmande för Jesu nåd och förspilla tiden. Men låtom oss hålla på med att bedja, bedja ifrigt och troende. Kanske skördetiden är närmare, än vi tro.

Ännu ett. När Herren låter oss vara med under tiden, då hans sak på ett eller annat sätt går framåt mera än annars, så skola vi icke förhäfvas. Andra tider och andra män hafva gått förut och lagt grunden, och utan denna grund vore det närvarande omöjligt. Gamla testamentet lade grund för det Nya att stå uppå. Reformationen lade grunden för vår tid. Grunden är ej alltid så skön att se uppå som byggnaden, men ofta är den starkare, och derföre får man icke med pojkaktigt förakt och öfverlägsen min skåda tillbaka på andra tidsåldrars män och förhållanden, liksom om vi nu ändtligen hunnit fullkomligheten. Längre fram skall man se våra ofullkomligheter bättre och klarare, än vi kunna se dem sjelfva.

Våra ord och Jesu ord.

Det är i Guds ord, kraften ligger, icke i vårt. Se i vår text. Qvinnan fick väcka uppmärksamheten på Herren Jesus. De trodde hennes ord och kommo, men sedan trodde de för Jesu ords skull. Vi kunna icke mer än söka föra menniskor till Jesus, men sedan vill Herren Jesus föra dem till tron genom sin Helige Andes nåd. Och vi skola alltid få se, liksom qvinnan, att kraften är ej hos oss utan hos Jesus.

Ett stort ärende.

"DU ÄR MANNEN!"

2 Sam. 12: 7.

Då sade Nathan till David: Du är den mannen.

"Du mannen är! Du sjelf dig redan fällde,"
Så siaren med mod
Till kungen qvad, som sig för Herren ställde,
Förkrossad, stänkt med blod.
"Du öfver dig har sjelfmant stafven brutit,
"Du sjelf är den, hvars dom du så beslutit:
"Den detta gjorde, dödens barn han är!"
"Du mannen är!"

Du mannen är, som lysten från den arma
"Det enda lammet stal.
"Du njöt det hjertlöst, utan att förbarma
"Dig öfver bådas qval.
"Du, hvilken Herren ifrån Saul frälsat,
"Och som med tusen nådetecken Han har helsat,
"Du, som till harpan sjöng med fromt begär,
"Du mannen är!"

Du mannen är! O hör det du mitt hjerta
Och ej för hastigt döm!
Och om en broders fel dig bittert smärta,
Din egen synd ej glöm!
För ögat frukt och gerningar du skådar,
I hjertat fröet göms och rotens trådar.
I andras skuld att se din egen lär!
Du mannen är!

Du mannen är, som heligt inspirerad
I dag din harpa slår,
I morgon se'n af kött och blod regerad
I dyn att kräla går.
Till Davids brott och Petri ed den brutna,
Till Judas kyss och Abels blod det gjutna,
Till hvarje illbragd hvar som helst och när
Du mannen är!

Du mannen är; tycks ytan ren, derunder
Dock lustan hemligt rår,
Och när hon aflat uti mörka stunder
Upp utur bröstet går
En här af tankar, som likt drakar njuta
Af blod samt idel gift och lågor spruta.
Lätt detta allt din kropp och själ förtär.
Du mannen är!

Du mannen är! Om du som David badar
I nådesolens glans,
Säg aldrig dock: "mig fienden ej skadar."
Lätt röfvas ärans krans.
Ju högre Herrens stora nåd dig ställer,
Ju heldre ock den Ondes list dig fäller.
Ack, andans sådd man lätt i kött uppskär.
Du mannen är!

Du mannen är!—Jag skyldig mig förklarar,
Stor är min syndaskuld.
O Gud, hvars tålamod för evigt varar,
Förlåt mig, var mig huld!
Om du mig icke frälsar och förbättrar
Hvem löser mig ur syndens tunga fjettrar?
Hvem renar mig från brottsliga begär?
Du mannen är!

Du mannen är! Du för min synd vill bota
På korset med ditt blod.
Du mannen är, jag faller dig till fota,
Förbi är allt mitt mod.
Gud, frälsa mig från syndens stora våda!
Gud, med din andes kraft mig huldt benåda!
Du segrens bud till oss på korset bär.
Du mannen är!

GEROK.

"SÄG DETTA FOLKET: SÅ SÄGER HERREN: Si, JAG SÄTTER EDER FÖRE VÄGEN TILL LIFVET OCH VÄGEN TILL DÖDEN."

Jer. 21: 8.

Nästa Söndag lemnar oss endast en vecka qvar till den stora, stilla lidandesveckan. För Jesus gälde det då en vandring till döden. Men genom Jesu död kunna vi nu vandra till lifvet. Du kan välja fritt för evigheten, käre broder. Du kan blifva frälst eller gå förlorad, allt eftersom du sjelf vill. Hvilket vill du? Vi hafva haft en skön vintertid. Minnes du julen och böneveckan? Minnes du, huru du nödgades tänka på ditt eviga

väl då? Huru gör du nu under fastlagstiden? Vårsolen ler så vänligt mot dig. Lärkan slår sin glada drill. Träden börja knoppas, gräset grönskas, och hela skapelsen ropar redan innan det är Palmsöndag ett Hosianna och ett tack till Gud, vår käre Fader, och Jesus, vår vän och broder. Huru gör du? Är ditt hjerta varmt och öfverflödande af kärlek till honom, som är vår bäste vän?

få ett jordiskt hem än att leka, spela, dricka, slarfva upp och bort sin förtjenst. Spara, arbeta, försaka för att göra ditt jordiska hem så lyckligt som möjligt. Den är i sanning en Gudi behaglig gerning. Derför ett hjertligt lycka till åt hvar och en af dessa tusental, som söka nya hem i det nya vestern med dess bördiga floddalar, rika, fria slätter och höghvälfda himmel. Lycka till med plog och spade, Gud och ett godt sam-

Svenska kyrkan i Scandinavian Grove, Minnesota.

Men allt detta påminner oss om, att lifvet är

en pilgrimsfärd.

Hundratusental söka i år nya hem i vestern. På jernvägstågen i Kansas och Nebraska ser man dagligen folk, som skall längre vester, för att finna sig hem och utrymme. De se så hoppfulla ut. De tro så varmt på framtiden, ett eget hem, en egen härd, oberoende och välstånd, det är ju idel sköna och eftersträfvansvärda ting. Gud vare tack för hvarje lyckligt oberoende hem i detta vårt sköna, rika och lyckliga land. En ung man handlar i sanning bättre genom att spara ihop för att

vete, godt mod, tålamod, kraft, ihärdighet, och det skall lyckas.

Men jag ser ett annat tåg. Det är långt och det går fort.

Fjorton hundra millioner menniskor

äro dagligen på det tåget. Somliga hinna fram hvarje minut, men andra och flera komma i stället. Det tåget är sönderdeladt i tvänne. På två vägar nära hvarandra rusar det fram. Ibland är det flera, ibland färre på den ena af de två vägarne. En är lifvets väg. För den är Jesus, vår käre Frälsare, president. För den andra är den-

na verldens gud president. På lifvets väg är hvarje biljett, hvarje dokument undertecknadt med Jesu egen blodröda namnteckning. På den andra går det huller om buller och huru som helst, blott det går. Du käre läsare, eho du är, är med på den ena af dessa stora vägar, stambanor, som båda räcka ända till evighetens tvänne stora "Union Depots."

Vårt lif är kort. Äfven när det räcker som längst, är det kort. Sjuttio år äro endast en mycket kort tid. Hastigt, som om de vore rädda för hvarandra, ila åren sin kos. Men huru många blifva så gamla? Kristus blef på jorden endast trettiotre år. Alexander den store dog ung, Gustaf Adolf, Karl den tolfte, Lincoln och Garfield blefvo ej gamla. Om ett ögonblick kan det vara slut för hvem som helst af oss. Hvem anade vid skolmötet i Rock Island i julas, att dödens engel så snart skulle helsa på i det fridfulla älskliga professorshemmet bakom Zions kulle. Och dock har det skett. Lifvet är kort, käre läsare.

Vandringen är villosam,

man går lätt vilse. Vägen är känd för många stormar, olyckor och anfall af röfvare. På den ena vägen händer sådant dagligen, men äfven på den andra vägen hända ofta sorgliga olyckor. Särskildt har man gifvit akt på, att den som litar på sig sjelf, utsätter sig för stora faror. Judas, Demos, Ananias och andra sorgliga exempel finnas, som vi kunde nämna i detta sammanhang. Äfven vi kunna lätt taga miste. Ingen gör resan mer än en gång, man kan icke gå öfver en enda mil af vägen igen. Som det sker denna enda gång, så blir det. En gång, och den gången afgörande, se der den underbara lag, som ingen af oss kan för djupt och allvarligen begrunda.

När man talar om en lång väg, öfver hvilken man skall färdas, vill man veta, hvar och huru man skall finna den, dess beskaffenhet i allmänhet, hviloplatserna, sällskapet, och hvar den slutas. Vi skola också stanna och gifva akt på dessa saker.

Vägen till döden.

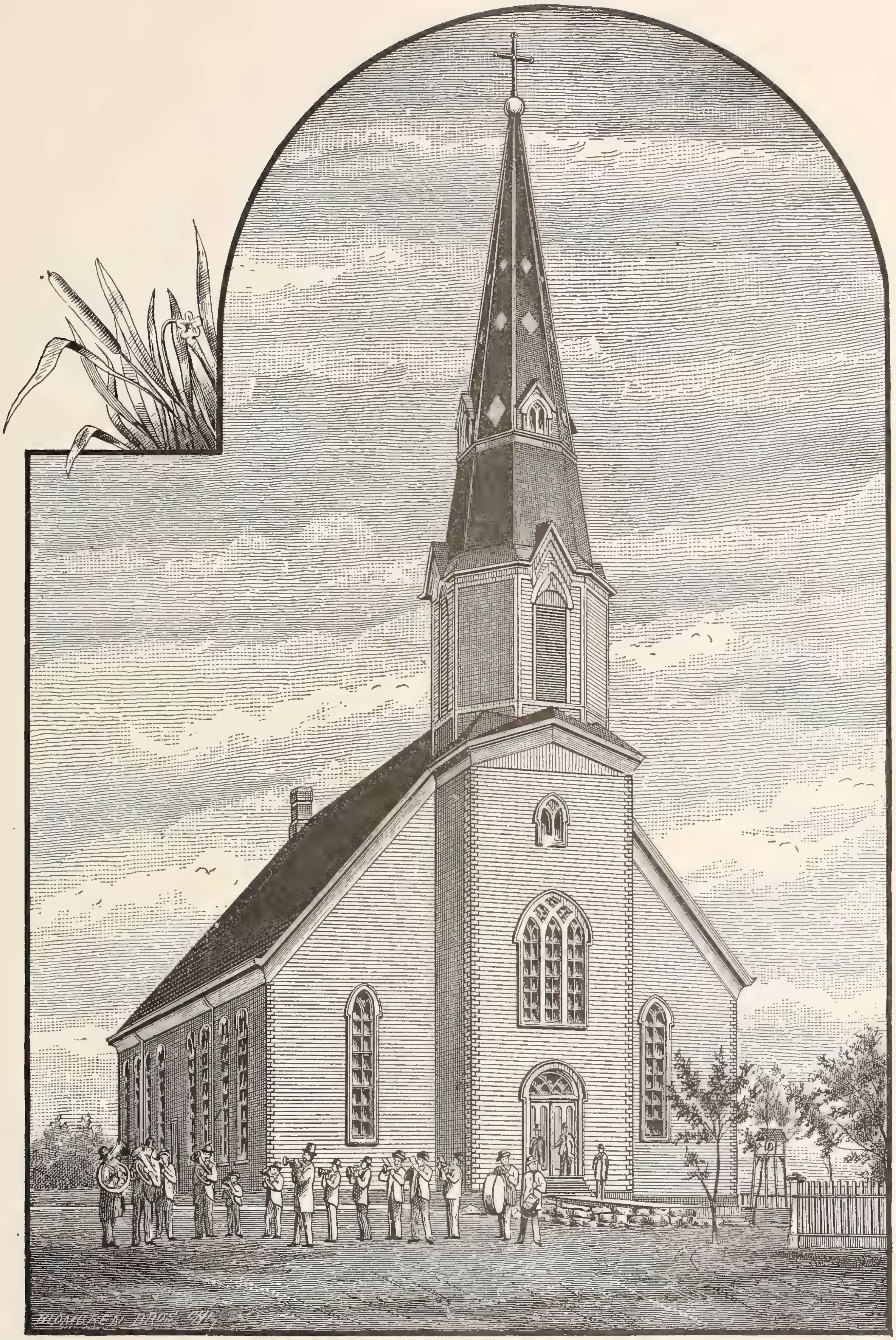
Det är ej svårt att finna den vägen. Du behöfver ej resa öfver land och vatten för att få reda på, hvar den är belägen. Vi äro på den alla af naturen redan. Ormagiftet från fallets sorgliga, molnhöljda, förmörkade dag har spridt sig genom alla folk och åldrar. Man kan se det på ett två års gammalt barn. Frön till lögn, falskhet, vrede, hämd finnas redan så tidigt och spira upp och bära frukt, innan barnet kan tala rent. "Mamma, slå syster," säger en liten beskedlig vårblomma, som ej kan tala med någon färdighet alls. Vägen till döden är den allmänna, stora stråkväg, som vårt naturliga sinne förer oss alla på, om icke några andra makter och inflytanden mellankomma. Om vi annars icke vore på den, så skulle vi ledas in derpå genom att

älska och göra synden,

äfven om vi en gång varit på en bättre väg. Sinnelaget betyder lika mycket som något annat och ibland mera. Är vårt sinne sådant, att vi älska det onda, så skola vi också snart göra det. "Synden blir icke saker eller fördold." Hjertats gestalt vinner yttre form. Man blir hvad ens hjerta är. Hjertat sätter sitt porträtt på sjelfva anletsdragen. Hvem minnes ej med fasa Neros porträtt? Hvem kan se på Luthers utan att älska och vörda honom? Och att man är på vägen till döden, när man *gör* synden, det vill väl ingen betvifla. Den arme vällustingen täres och tynar bort. Lifskrafterna hafva sinat ut. Hans sista dag kommer säkert och visst, om han ej låter Jesu kärlekshand räddande och frälsande fatta uti sig. Broder, du kan lika lätt hålla glödgadt jern i handen utan att bränna dig, som att hålla bränvinsglaset der utan taga skada till kropp och själ. Den arme drinkaren se alla, klandra alla, döma alla. Stackars man! Det bär allt hastigare ned, ned, ned, men han håller på ändå. Det är dödens väg, som har sin triumfbåge i hvarje krogdörr i den civiliserade verlden. Gud vare lof, att vi fått nedrifva den triumfbågen i Kansas, Iowa, Maine och att tio andra staters befolkning skall komma i tillfälle att göra det snart, om hon annars vill. Men äfven drinkaren kan räddas, räddas genom Kristi ord och makt.

Vägen är bred.

Ingen trängsel här. Godt rum, gladt sällskap, stort mod, stora ord, och så fortsätter tåget sin ilande fart. På denna väg får man göra allt hvad man vill, allt hvad köttet och sinnet lyster. Grof-

Svenska Ev.-Lutherska kyrkan i Stanton, Montgomery Co., Iowa.

va och fina syndare få godt rum vid hvarandras sida. Olika smak, aktning för sig sjelf eller för andras omdöme gör, att menniskor der lefva mycket olika, alltifrån den fine, hederlige fariseen till den djupt sjunkna synderskan. Vägen är dock densamma, det är dödens väg.

Hviloplatserna, haltställena

på vägen äro många och välkända. Många, många hålla till der hvarje timma på dagen. De första af de mera betydande platser, som vi hinna nämna, är liknöjdhet för Guds ord och hus. Du läste din Bibel förr, det har du lagt bort nu, du gick i kyrkan flitigt förr, det gör du icke numera. Du sjöng och bad förr. Intet sådant nu. Du har hvarken tid eller lust dertill. Det intresserar dig ej. Bibeln är tråkig, kyrkan tråkig, presten tråkig. Broder, du är bestämdt tråkigast sjelf. En dylik liknöjdhet betyder, att du håller på att gå in på dödens stora, farliga, hemska väg.

Förakt för Guds ord

är ännu ett steg längre. Det finnes menniskor, hvilka synas tro, att det är förnämt att vara en bespottare, att det är fint att vara en gudsförsmädare. Huru olyckligt, huru korttänkt, huru sorgligt. Käre läsare, en hund kan skälla, skälla bättre än någon annan, och ändå är det endast en hund som skäller. Hån och bespotteri äro billiga varor. De kosta ingenting och äro värda än mindre. Hvem bryr sig om Ingersoll nu, hvem frågar efter von Bergen? Som ljuset af en lysmask en qvalmig sommarqväll, som fosforsken från en ruttnande trästock, så är de ogudaktigas begabberi mot det heliga, så äro dessa förmenta ljus, som skola taga platsen af Jesu Evangelium och det ljus som är verldens lif. Akta det heliga högt, akta Gud högt. Den, som ej gör det, är redan ett långt stycke på dödens väg.

Lek och lust i synden.

Skall man ej hafva roligt? Skall man vandra genom verlden i en munkkåpa? Skall man aldrig le eller vara glad? Tyst, det är Gud som lärt kanariefogeln dess glada drill, det är Gud som målat leendet i solens varma anlete, det är han som låter hela skapelsen jubla på vårmorgonen, när lifvet är lössläppt ur vinterkyla och frost. Gud vill visst, att vi skola vara glada. Men det är skilnad på glädje. När man vandrar på gatan och ser halffulla, svärjande svenskar framför sig och hör deras råa, ohyfsade tal, så vet man nog, hvart det bär för dem. Stackars folk, man vet både hvarifrån de kommit och hvart de fara. Huru använder du din Söndag? Kanske i lek och lust i stället för i Guds tjenst och i Guds hus. Hvar är du mest glad? Det är ett skönt rum, så stort, så högt, så präktigt. Ljuskronorna sända ett skimrande ljushaf öfver hela sällskapet. Vällukt och ungdom, glädje och njutning! Men borta i vrån sitter ett spöke som heter Lungsot, som heter Fläckad Oskuld, som heter Ondt Samvete. Se, der kommer en tärna så yr och glad — hu, hvad spöket grinar — jag ryser — går hem — tre månader — sex månader, och grafkullen grönskar redan öfver tärnans stoft. Trifves du i den salongen?

Den törsten, den törsten,

hvad den har bedragit många. Tänk, huru fint mången krog är inredd, tänk hur förföriskt glaset fradgas — — — bort, bort. Såg du icke, huru ormen räckte ut sin blodröda, klufna tunga utmed korken i buteljen? Vet du ej hvad det betyder? Stanna, stanna, nej, fly, fly fort och hastigt till bergen, från hvilka hjelpen kommer.

Förtviflan.

Syndens rättmätiga slut är förtviflan. Syndens väg slutar i mörker och qval redan på jorden. Det skall blifva än mera så i evigheten. En nedbruten kropp, en förstörd helsa, en söndersargad själ, en missbrukad lefnad, ett misslyckadt lif — är det underligt, att mången blir bragt i förtviflan vid tanken derpå? Och dock kan Jesu blod läka äfven sådana sår.

Ett stort sällskap

vandrar på denna väg. Huru mån är icke verlden om, att det skall blifva än större. Ingen trötthet, ingen afslappning, friskt mod. Hemliga och öppna sällskap samla medlemmar så flitigt och så träget, att Guds församling får blygas öfver sin slapphet och liknöjdhet, när det gäller att värfva nya soldater för Kristi krigshär. Brö-

der, låtom oss taga mod till oss och vara starka i Herrens starkhets kraft. Alle man i ledet! Ingen får sofva, ingen får vara lat.

Slutet

på den breda vägen heter döden. Ett hemskt ord. Det mörkaste ord i alla menskliga lexikon. Huru hjertat darrar, huru pulsen slår, hela varelsen skälfver för döden, det onaturligaste och mest sjelfmotsägande af allt svårt och dunkelt, som vi veta om. Se blomman, hur skön och fager hon står på ängen, men solen skiner och bränner. Hon vissnar, hon faller af, försvinner och dör. Så är det med oss. Gräset på marken, höet, det är vi menniskor.

Hvarför måste vi dö?

Hvem som helst anar, ja förstår, att ej döden hörer till Guds skapareplan. Den är en olycka, ett åskmoln, en storm, en orkan. Det är synden som åstadkommer döden. Hade vi ej som slägte syndat, så skulle ej döden finnas bland oss. Döden kommer som lön och dom för synden, som syndens rättmätiga straff. Hade vi ej förtörnat en helig och rättfärdig Gud, så behöfde vi ej frukta för döden. Nu heter det dock: En gång dö och sedan domen. Det är det förfärliga i döden. På jorden kunna vi reda oss godt nog utan Gud, så tycker mången, men tänk hvad det skall blifva, när vi skola dö en gång. Hvad skola vi svara inför domstolen och domaren? Har du några ursäkter? Inga, inga. Har du något att betala med? Intet, intet. Har du någon, som talar väl för dig, som vill åtaga sig din sak? Ingen, ingen, om du förskjuter Jesus, den dyre Frälsaren. Så fly då till Jesus i dag, i morgon kan det vara försent.

Gif akt: Ställning!

DET EVIGA LIFVETS VATTEN.

Joh. Uppenb. 22: 1.

Och han visade mig en flod med lefvande vatten, hvilken, klar som kristall, utgick ifrån Guds och Lammets tron.

Liksom hjorten till sin källa
Skyndar, spännande hvar lem,
Så min längtans segel svälla
Mot min himmel, mot mitt hem,
Till det land, der sol ej släckes,
Till den brunn, der hjelpen räckes,
Hvarest själaherden sjelf
För sin hjord till lifvets elf.

Vågar du, min själ, väl drömma
Att mot sommardalar hän
Du ser nådens vatten strömma,
Der de susa lifsens trän,
Ser dess flod kristallklart blänka,
Andar i dess våg sig sänka,
Hur från Lammets stol det går
Som ett band kring Edens vår.

Hvad min själ af himlens under
Med sin aning genomflög,
Hvad i saligt sköna stunder
Droppvis blott mitt hjerta sög,
Der i all sin fullhet tjusar,
Oförgängligt kring mig brusar;
Saligheter våg på våg
Fylla der min själ, min håg.

Allt hvad förr af plågan, nöden
Här min själ i sorg försänkt
Blir af dessa vattens flöden
Öfversvämmadt och fördränkt;

Vederqvickelse hvar längtan,
Tillfredsställelse hvar trängtan,
Salig glömska allt, som här
Tårar pressat, finner der.

Själ, hvad glans skall dig ej hölja,
Se'n du badat dig deri,
Fått de trötta leder skölja
Och från stoftet blifvit fri,
Se'n i himlaoceanen
Hvit du blifvit såsom svanen,
Och det gamla evigt flytt,
Och din Gud gjort allting nytt!

Hur skall icke blicken stråla,
Himmelskt klar, gudomligt glad,
När i ögats bryn ses pråla
Perlor från det helga bad,
Der Siloahs vatten rinna,
Till att andra verldar finna,
Till att skåda Gud i skyn,
Skärpande en dödlig syn!

Trötta, sorguppfyllda hjerta,
Nu försänkt i skuld och nöd,
Tänk, när med din sista smärta
Ock din sista synd är död,
När din brist du öfvergifver,
Som Guds ängel fläckfritt blifver
Och ur nådens haf får gå
Att inför din Herre stå.

Jag som Nahman två mig ämnar
Sjufaldt i dess bölja sval,
Tills min heta glöd mig lemnar,
Tills de stillas mina qval,
Tills min själ, ej mer förkrossad,
Gladt står upp, från bojan lossad,
Änglaskön och änglagod,
Ur Jordanens reningsflod.

Som en örn ur badet hastar,
Skakar vingarna med fröjd
Och demanter kring sig kastar,
Stigande mot solens höjd,
Så, min själ, till nya höjder,
Sköna segrar, rena fröjder
I en annan, högre verld
Du konungsligt styr din färd!

Gud, min Gud! jag törstar, trängtar
Efter evighetens frid,
Led mig dit min ande längtar,
Lifvets Herre, från all strid!
Trött jag är på sorgens möda,
Trött på jordens fröjd, den snöda:
Gud, min själ blott söker Dig!
O, när vill du kalla mig?

GEROK.

"HVAD GÖRA VI?"

Joh. 11: 47.

Budet kommer som en helsning från Gud om friska pingstvindar i några af våra församlingar, redan innan vi firat påsk. O, hvad det är uppmuntrande att höra om sådant, huru varmt hjertat slår vid tanken på sådana tider, då man sjelf fått vara med om att draga noten i land vid något större fiskafänge. Guds fiskare vilja, äfven de, hellre fiska med not än bara få en fisk i sender på krok och lina, och hvem kan undra på det? Men, käre läsare, hvad göra vi? Hvilka påminnelser under de sista veckorna, hvilka hastiga dödsbud, och i dag kommer ånyo ett. Hvad får Gud verka genom sådant, hvad göra vi?

Hvad har Gud gjort?

Vi kunna aldrig tro Gud om för mycket godt. Hans handlingssätt med menniskorna är en lång rad af öfverraskningar, och än står mycket åter. Han hjelper oss dagligen och han hjelper oss ock till slut, när ingen annan kan det. Hans Fadersnamn går alltid och allestädes i fullbordan.

Jesus har dött

för oss. Det hörde till Guds frälsningsplan, att så skulle ske. Innan englarnes och morgonstjernornas tidiga "Te Deum" ännu afstannat, hade Gud beslutat om Jesu lidande och död. Profetian derom tog allt bestämdare form. Jesu historia visar ock, att Frälsaren sjelf tydligt visste, hvarför han kommit till jorden. Äfven fienderna hade beslutat om Jesu död. Hvilken underlig konselj i den stora domstolens sal, hvilket sällspordt ämne de behandlade. Resultatet veta vi. Jesus skulle dö. Vänner och fiender hafva sagt, det Jesus har dött. Omkring detta stora faktum rörer sig mensklighetens hela andliga historia. En lång och mörk dag var långfredag, men det var vändpunkten i vår historia och på påskmorgonen skiner solen åter så klart, så hoppfullt, efter den fyra tusen år långa förmörkelsen.

I vårt ställe

har Jesus dött. Hans död betyder annars ingenting. Har ej Jesus dött i vårt ställe, så är Gud

grym och obarmhertig, som ej hörde sin sons bön i Gethsemane och som lät honom hänga utan tröst på korset. Men det var i vårt ställe Jesus dog. Hvem minnes ej med djup rörelse schweitzaren, som med en helsning för barn och maka till sina kamrater, banade väg genom fiendernas fälda spjut genom att

trycka dem i sitt hjerta.

Han räddade sitt fädernesland, men det kostade honom sjelf lifvet. Så har vår Jesus gjort. Han har lagt århundradens sorger och synder på sina skuldror, han har tömt dvalakalken, han har tryckt dödens spjut i sitt hjerta och derigenom frälsat oss. Det var Guds råd, att Jesus skulle smaka döden för alla. Jesu fiender med Caiphas i spetsen sade ock, att det var nyttigt, att en man dog för folket. Det var före slafveriets upphäfvande. En herre reste på hafvet med sina barn och en slaf, som tog vård om dem. Skeppet förliste. Nu voro redan nästan alla räddade, och lifbåten lade till vid det hastigt sjunkande skeppets sida för sista gången. Båten var full. Då kom negern. Han bar en stor börda i sina armar. Sjömännen sågo på honom och hans börda. Den tungt lastade båten kunde ej bära allt. Antingen måste han lemna bördan eller sig sjelf. Negern stod rådvill ett ögonblick. Sedan upplöste han sitt knyte. Det var hans herres tvänne barn. Han lemnade barnen till folket i båten. "Säg min herre, att jag sökt rädda hans barn, som han bad mig." Och så gick han på däck. Snart slogo de vreda vågorna samman öfver honom och det sjunkande skeppet. Men barnen voro räddade, fastän räddaren köpte deras frälsning med sitt eget lif. Jesus har dött i vårt ställe. Vänner och fiender hafva sagt det.

Första Svenska Lutherska kyrkan, Galesburg, Ill.

Hvad göra vi?

När vi tänka på förra mörka tider och jemföra dem med våra, så borde vi blifva tacksamma. Tänk, när man för tjugo a trettio år sedan i Sverige reste och vandrade sex, åtta mil för att få höra ett rent Guds ord förkunnas. Nu är det förändradt. Guds ord finnes rikligen bland oss. Det förkunnas i andans och kraftens bevisning. När det derför blir fråga om, huruvida vi känna Guds vilja eller ej, så är svaret snart färdigt. Efter kunskapen känna vi Guds vilja väl. Vi känna till vår Bibel, vi kunna Katekesen, vi gå flitigt i kyrkan, vi känna alla de stora skiljolärorna, vår kunskap är stor nog. Om vi noga öfvervägde hvad detta innebär, så skulle vi både glädjas och förskräckas. Men vi veta ju alla, sedan vi voro barn att det icke är nog med kunskapen. Noaks timmerman visste, för hvad ändamål arken byggdes, Jerusalems innevånare visste, hvad Jesus hade sagt, visste huru stark den romerska krigshären var, men det räddade ej dem och deras stad från undergång. Kanske du är så stark i andlig kunskap och förstånd, att du kan disputera med motståndarena. Tänk huru lutheraner och methodister och missionsvänner och baptister bland oss svenskar hafva disputerat och än disputera. Det är en stor Guds gåfva att tro och älska sanningen i fråga om läran, att kunna försvara den ärligt och manhaftigt, att vara grundligt hemmastadd i sina skiljoläror, men allt detta är icke nog. Fariseerna voro mästare i konsten att argumentera med motståndarne och således försvara sanningen. Men de voro det oaktadt Jesu bittraste fiender. Renlärighet är tyvärr ej på långt när alltid detsamma som, eller förbunden med, kristligt lif. De skriftlärde och öfversteprester na voro så väl hemmastadde i profetian, att de på Herodes ängsliga spörsmål rörande Messias födelseort strax kunde svara, men de trodde ej på Kristus för det. Hvad göra vi? Huru är det med

våra erfarenheter?

vår personliga bekantskap med Jesus och hans nåd? Det är en helt annan sak att gå på vägen, än att endast hafva hört om den. Vi svensk-amerikaner, som äro födda i detta land och aldrig sett gamla Sverige, kunna hafva läst mycket om

det kära gamla fosterlandet, vi kunna berätta om Mälaren och Siljan och midsommarnatten, men hvilken matt beskrifning emot den, som ögonvittnen kunna aflägga. När en menniska får erfara Guds nåd, så vet hon på ett helt annat sätt än förut, hurudan frälsningen är. Hon har i egen person öst vatten med glädje ur helsobrunnen. Hennes börda är aflyftad, hjertat varmt och gladt och framtiden rik och hoppfull. Vägen till himmelen är kort, som om den strax kunde tillryggaläggas. En sådan själ börjar vandringen mot Kanaan i språngmarsch, så att säga. O, huru gerna man då vill arbeta, verka och uppoffra för den käre Frälsaren. Då betalar man församlingsafgiften nästan som ett privilegium i stället för som en börda, då går man med på missionsmötena, då beder man för sin pastor i stället för att klandra honom. Man blir en Aron och Hur för Guds sak på jorden.

Guds barns sorg

är, att de icke kunna vara så trogna, kärleksfulla och verksamma, som de gerna önskade. Visa mig en person, som i andliga ting är belåten med sig sjelf, och du har visat mig en skrymtare. Guds sanne lärjungar se märket så högt öfver sig, att de aldrig hinna dit. Ibland är det trons svaghet, som plågar dem. De ville vara starka i tron och så finna de motsatsen hos sig. Ibland blir det så mörkt för dem, att de icke tro sig ega någon tro qvar alls. Andra gånger få de sörja öfver sin kärleksbrist. När de höra och påminnas om, huru troget de borde tjena Herren Jesus, så tänka de bara på sitt tröga, kalla, liknöjda hjerta. Nog ville de älska sin bäste vän, men köttet är dem till hinders. Hjertat drages så lätt till jorden och de jordiska tingen. Så mycket på jorden vill fängsla deras håg. Då kommer andens tuktan och trofasta slag. De förskräckas och bäfva och blygas. Under stundom hemsökas de af de plågsammaste tvifvel. Allt mörknar för deras syn. Marken svigtar under deras fötter. De komma i mörker och nöd. "Utur djupen ropar jag till dig, Herre." Hvad göra vi? Till Jesus, till Jesus, broder, i all nöd, i allt mörker. Han hjelper de sina, han lättar bördan, han låter solen åter skina.

Du, som sofver,

borde i sanning vakna upp. Broder, innan du hörer väckelsens och förmaningens ord ännu en gång, kan budet hafva kommit, det bud, som ej återvänder. Skynda, skynda, och tag mot Jesus i dag. Gif akt: ställning!

Vägen till himmelen.

GOLGATHA.

Igenom tider många
Och evigheter långa
I andanom jag gått.
Dock hvart jag kosan tagit,
Har intet så mig dragit
Som Golgatha, der korset stått.
ZINZENDORF.

Igenom många länder
Jag gått med staf i hand
Och skådat fält och stränder
Från mången klippas rand;
Dock öfver alla höjder,
Som namn i häfden ha,
En kulle mest jag prisar,
Hans namn är Golgatha,

Ej reser han sin panna
Bland molnen isbekrönt,
Ej solens strålar stanna
Omkring hans hjessa skönt;
Dock så från jorden tagen,
Så nära himlarna
Jag aldrig känt mig dragen
Som der på Golgatha.

Ej stolta cedrar trona
På kala hjessan der,
Ej ekens höga krona
Hans nakna sida klär.
Dock alla konungscedrar,
Som Hermons lunder ha,
De böja sig för korset,
Som står på Golgatha.

Naturens under sköna
Ej här för ögat stå
Ej blomsterängar gröna
Med strömmar silfvergrå;
Dock all naturens under
För mig ej värde ha,
Då jag den ädle skådar,
Som dog på Golgatha.

Här inga blickar qvälla
Ur mossig klippas rand,
Att se'n till strömmar svälla,
Som vattna skog och land;
Dock under helga korset
En lifsens brunn vi ha, —
Han sprungit ur det blodet,
Som rann på Golgatha.

Ej kullens toppar glimma
I solens gyllne glans,
Nej utaf mist och dimma
Hon bär en ständig krans;
Dock under skönsta himmel
I Rom, i Attika
Till dina helga skuggor
Jag längtat, Golgatha!

Der slår den stolte hedning
Med ångrens qval sitt bröst;
I stilla dödsberedning
Fick röfvarn der sin tröst.
Der klinga änglaharpor
Ett saligt "gloria",
Och evigheter sjunga
En sång om Golgatha.

Du pilgrim, qvald och trötter,
Kom rasta här och bed,
Lägg för Försonarns fötter
Din syndabörda ned!
Gå sedan och förkunna
Med fröjd för menskorna,
Att vägen till Guds himmel
Går genom Golgatha.

GEROK.

"SI, JAG STÅR FÖR DÖRREN OCH KLAPPAR."

Uppb. 3: 20.

Det är oändligt stort och saligt, att vi få komma till Jesus, men än större är det, att han vill komma till oss. Stort vore det, om vi krypande gråtande, bönfallande, finge nalkas nådens tron, men större, saligare är det, att nådens och fridens konung kommer till oss, saktmodig, mild, klappande på dörren för att komma in. En sådan vän borde i sanning icke hafva någon ovän.

Golgata.

Men det har Jesus. Många göra hans ömma, kärleksfulla hjerta sorg, djup och oväntad sorg. Låtom oss, käre läsare.

göra Jesus glädje,

de äro många nog, som göra honom sorg. (H.) Skola vi göra honom, som står för dörren och klappar, glädje, så måste vi allraförst låta honom göra oss lefvande. Lazarus, som Jesus hade uppväckt, satt till bords med Jesus. Först och störst af allt är, att hafva mottagit af Jesus uppväckelse från döden och dermed ett nytt lif. Det är således ej fråga om yttre anständighet här, käre läsare, det gäller något mera djupgående och allvarsamt. Hela hjertat måste omskapas, hela vårt väsende förnyas, blifva ett annat. Frågan blir alltså: lefva vi verkligen trons nya lif med Jesus? Af naturen äro vi döda. Våra böjelser, vår lust har en jordisk och sinlig riktning. "Af jorden jordiska." Det synes ock för den, som känner sig sjelf, som börjar något känna verlden. Den andliga döden är visserligen icke osynlig. Den står, sitter och vandrar rundt omkring oss. Nu broder, låt Jesus göra dig lefvande. Äfven om du ligger i svåra, herskande och förfärliga synder, så kan Jesus hjelpa dig och göra dig fri. Unna honom den glädjen i dag; många nog göra honom sorg genom att äfven nu stå emot och säga nej.

Vi skola vidare göra Jesus glädje genom att

mottaga honom i våra hem.

Jesus var i dag, Palmsöndag, i Bethanien. Ofta och gerna kom han dit. I dess älskliga hemfrid med Lazarus, Martha och Maria hvilade Jesus ut efter dagens vandringar, tal och många mödor och pröfningar. O, hvad det är godt att ega ett lyckligt hem. Hvilken himmelsk skatt på denna syndiga jord, hvilken hvila och vederqvickelse för den trötte, hvilket argument om himmelen och Gud för den tviflande. Gud välsigne ditt hem, käre läsare. Vårda det väl, gärda omkring det väl, och glöm för all del icke att bjuda Jesus, den

store Hemvännen,

dit, bjuda Jesu vänner dit, låta allting derinne vittna om hvem som är det hemmets förnämsta och helst sedda gäst. O, vi känna, att i Bethanien blef det aldrig så godt och lyckligt, som när Jesus kom. Aldrig voro syskonen så glada, som när Jesu vänliga anlete lyste ibland dem. Ej underligt heller, ty med Jesus kommer "glädjen all." Gudsfruktan är hemmets förnämsta prydnad, vare det annars huru enkelt eller rikt som helst. Flere af våra församlingar i synoden ha fått det älskliga Bethanianamnet som sitt. Må de komma ihåg, hvad det innebär. Må den korsfäste Frälsaren trifvas väl hos dem. Martha, "herskarinna", bor i Bethanien. Tron på den korsfäste vinner seger öfver allt och ställer oss genast i första ledet, der striden är hetast och segern närmast. Men i Bethanien är äfven Maria, som betyder "bitter." Huru ofta bor icke det bittra både i hem och församling. Men om vi erkänna vår egen bitterhet, så blifva vi straxt älskliga och ljufliga i Jesu ögon. Maria synes hafva älskat Jesus högre och innerligare, än de andra två syskonen. Den, som lärt känna sig sjelf, behöfver just en sådan frälsare, som Jesus är. Lazarus var hemmets stöd i Bethanien. Lazarus betyder

Gud är hjelpare,

och det är i sanning vårt bästa stöd både i hemmet och församlingen. Mörkt och omöjligt synes det ofta för våra ögon, så, just så, såg det ut i Bethanien, när Lazarus hade legat fyra dygn i grafven, men der Gud är hjelpare kan allting förvandlas från ondt till godt, sorg i dag bli anledning till tack och lof i morgon. Och nu, käre församlingsmedlemmar, som läsen detta, gören Jesus glädje, det är många nog i församlingarna, som göra honom sorg.

Hvilken härlig förebild till Lammets bröllop i himmelen. Då skola alla, som erfarit betydelsen af det sköna Lazarusnamnet, sitta till bords med Jesus i det himmelska Bethanien, der den kostliga narduslukten skall uppfylla den stora gästabudssalen. Hjelp oss dit, käre Frälsare.

Vi skola vidare göra Jesus glädje genom att villigt och gerna

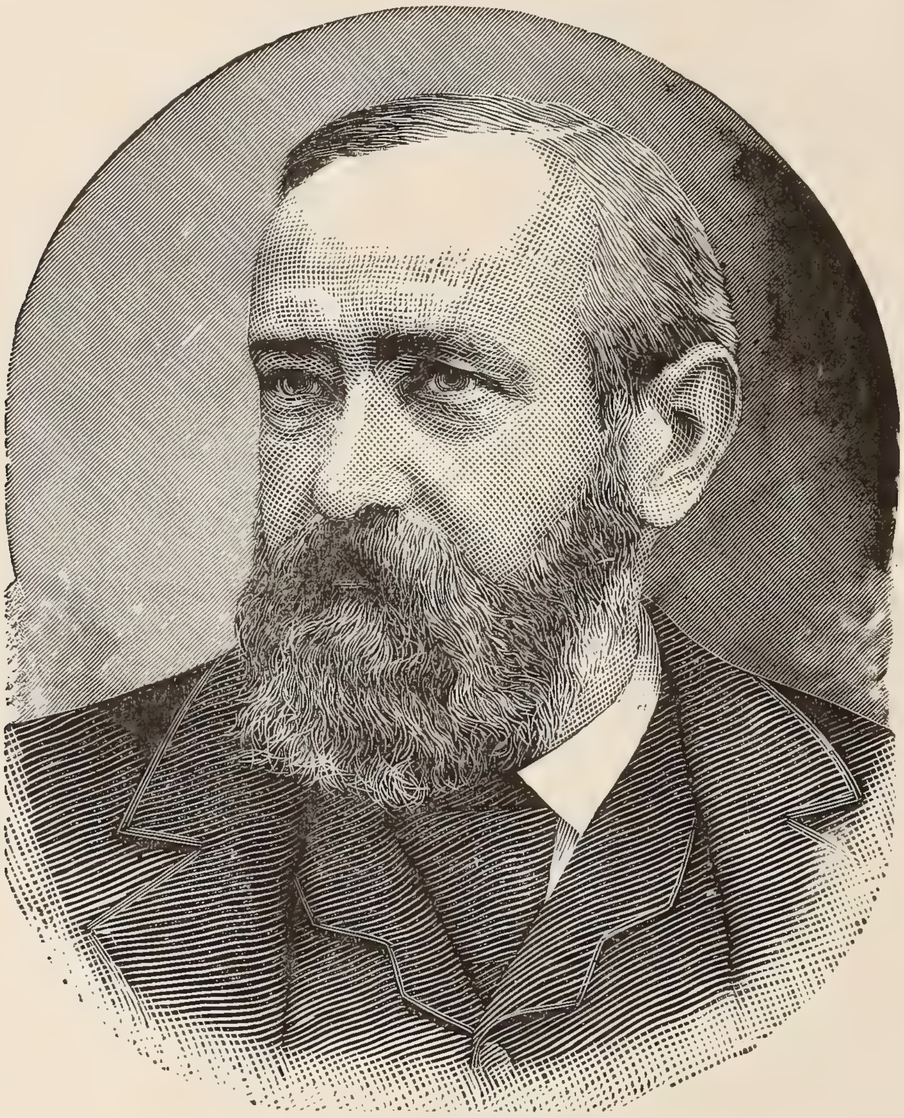
uppoffra för hans sak på jorden.

Hvad skola vi säga om den älskliga Marias kärlek till Jesus? Endast det, att Jesus var allt

i alla för henne, så kände hon det åtminstone i dag. O, hvad sakerna hade ändrat sig för henne genom Jesu kärleksfulla mellankomst. Hon trodde, att Jesus hade förgätit henne och hennes syster i deras nöd. Nu tänkte hon på, huru orättvis denna tanken var. Det smärtade henne, men på samma gång fröjdade hon sig innerligt, att Jesus icke hade vedergält henne efter förtjenst. Hon ville säga honom ett hjertligt tack. Hennes hjerta öfverflödade, hon ville och behöfde få visa, icke ett tvång. Jesus ser på henne med välbehag. Han älskar vår kärlek. Stora, himmelska under, att Gud frågar efter vår kärlek.

Judas, Judas, Judas!

Man borde ingenting mera säga. Man borde tiga om en sådan man och en sådan sak. Långt borta från sitt hörn har han sett Maria. Hans giriga blick slukar hennes uppoffring med vrede och hat.

President Harrison.

huru högt hon älskade Herren Jesus. Jesus, Lazarus och de öfriga lågo till bords. Maria smyger sig till Jesu fötter och utgjuter den kostliga smörjelsen öfver dem, dessa fötter, som gått så många den himmelska kärlekens fjät äfven för hennes skull. O, huru lycklig hon kände sig i detta ögonblick, huru föga hon tänkte på de penningar, som smörjelsen kostat. Hon har fått visa Jesus, att hon älskade honom, och denna kärleksuppoffring är henne en stor förmån och

O, Judas, hvad du är kärleksfull och öm mot de fattige! Tänk, att det ändå fins en, som tänker på de nödstälda! Hade han icke rätt? Smörjelsen kostade $40. Var det icke för mycket att "förspilla" på Jesus? Judas tyckte så, men Johannes, som kände honom i botten, sade, att det var ej kärlek till de fattige utan girighet, som lade orden i Judas mun. Jesus, som i högre mening än någon annan menniska var de fattiges vän och beskyddare, säger: Låt henne blifva. Marias

kärlek hade aningsfullt skådat längre än de andre; hon hade smort Jesus till hans begrafning. Hvad lärer oss denna händelse? Först att man kan

aldrig offra för mycket för Jesus.

Kärleken till Jesus kostar oss aldrig för mycket. Mycket annat kostar oss för mycket. Finnes det en enda lusta och begärelse, som icke kostar oss för mycket? Finnes det en enda synd, som är billig? Aldrig, aldrig! Tänk, huru verlden ömkar sig öfver församlingsmedlemmarna. Stackars, stackars, församlingsmedlemmar. Prestlön, organistlön, kyrkovaktarelön, afgift till skolor och mission, kollekter och subskription utan ända. Stackars, stackars församlingsmedlemmar, säger verlden. Det är underligt att icke alla församlingsmedlemmar äro på fattighuset för länge sedan. Och sedan skall man hafva orgel och sångkör, och här och der än mera. Hvad slut skall det taga? Halt, broder, halt! Hvem har blifvit fattig eller olycklig på sin kärleksuppoffring för Jesus och hans sak på jorden? Hvem har behöft ångra hvad han gjort för Guds rike? Hvem har gråtit öfver den nardusolja, med hvilken Jesu fötter blifvit smorda? Från alla tider och från alla folk kommer svaret: ingen, ingen! I våra nybyggen öfverallt mår kyrkofolket i regel bäst, och det står bäst till äfven i yttre och lekamlig måtto, der Guds ord och församling finnas. Ack, att då våra hjertan måtte blifva rörda af Jesu kärleks glöd, att vi måtte villigt och gerna offra för Herrens sak på jorden. Gör Jesus glädje, det är många nog, som göra honom sorg. I ett närgränsande "county" har man beslutit att skänka jernvägarne mellan två och tre hundra tusen dollars. Huru mycket vill man gifva, för att hafva

vägen öppen och fri till himmelen?

Alla jernvägsbolag hafva i dagarne indragit fripassen. På vägen till himmelen finnes ej andra biljetter än de, som kunna köpas "utan penningar och för intet." Tänk, huru tacksamma vi borde vara. Tänk, hvilka förmåner, som följa med Kristi evangelium. Sjelfva åkerbruksjorden är dyrare i ett kristet samhälle än annorstädes.

Gör Jesus glädje genom att

bekänna hans namn

och bedja för hans rikes utbredande. Lazarus var en lefvande bekännelse om Herren Jesus. Hvart han gick, pekade folket på honom och sade: se, der är den, som Jesus gjorde lefvande. Intet af Lazari ord är nedtecknadt, och ändå var han ett af Jesu allra väldigaste vittnen. Vi hafva något att lära deraf. Hela vårt väsende skulle vittna om Jesus. Vårt hjertas saktmod, vår kärleksfullhet, vår hedersamhet mot hvar man, vår ödmjukhet, vår tjenstvillighet skulle vittna, att Jesus gjort oss lefvande. Ett sådant lif talar väldigt till Jesu saks förmån. Äfven med orden och tungan skola vi kraftigt bekänna Jesu namn. Folkets Hosianna i dag bevisar det. Vår gudstjenst, vårt offentliga lif, gudstjenstlifvet, samfundslifvet skulle vara ett sådant "Hosianna," ett seger- och bönerop på samma gång. O, att Guds folk ock inbördes samtalade mera fritt och otvunget om det inre lifvets verkliga erfarenheter.

Gör Jesus glädje, ty

han är värd det.

Jesus var den störste hedersgästen, som syskonen i Bethanien kände till. Ingen annan var för dem på långt när så kär. Skulle det icke vara så med oss? Jesus är vår Konung. Tänk, huru härligt och hjertligt man mottager en Konung. Tänk, om Presidenten ville besöka vår lilla stad, huru brådtom vi då alla skulle få! Vi ville naturligtvis mottaga honom så värdigt och högtidligt som möjligt. Ingen skulle anse det annat än som en förmån och heder. Bröder, låtom oss handla så mot vår himmelske Konung. Han kommer, mild och saktmodig. Vi behöfva ej frukta för hans ankomst. Han kommer endast med frid och försoning. Mild, saktmodig, ett barn behöfver ej frukta för Honom, en åldring blir ej förbisedd af Honom. Han är vår blodsbrudgum, "hvit och röd." För Guds vänner är han "utkorad bland mång tusende." För dem vore lifvet omöjligt, otänkbart utan Jesus. De behöfva honom både natt och dag. Hvilka ljufliga stunder hafva de ej haft med Jesus, huru har icke han skingrat deras moln, borttorkat deras tårar och skänkt dem glädje och frid. Synden har han betalt, och i de många boningars hem har han beredt rum. Gode Jesus, att vi ändå älska dig så matt, så matt! Förlåt, hjelp!

Den stora fröjden.

PÅSKHELSNING.

Joh. 20: 11—18.

Hvi gråter du? Så talte Herren nyss,
O saliga Maria Magdalena!
Det ordet svalkar som en moders kyss
Och badar ögonen från tårar rena.
Till mig, som dig, det ljuder festligt nu:
Hvi gråter du?

Hvi gråter du? Så susar vårens vind
Sin varma helsning efter vinterns dagar,
Och ängens grönska, blommans späda kind,
Och solens stråle hvarje sorg förjagar!
Och lärkan sjunger, bäcken brusar nu:
Hvi gråter du?

Hvi gråter du? Ur tårar blicka upp
Och hör den milde blomstervännens stämma?
Osynlig vårdar Han hvar blomsterknopp
Och går omkring att tårars flöde dämma.
Till dig, du unga ros, han ropar nu:
Hvi gråter du?

Hvi gråter du? Månn' för din Herre kär,
Som verlden grymt och trolöst från dig röfvat?
O blicka upp, Han står dig ju så när!
I grafvens natt Han har ej länge töfvat,
Och genom lås och bom Han går ännu.
Hvi gråter du?

Hvi gråter du? Har verldens hat du känt?
O se, hur hon din Herres graf förseglat
Och sina väktare till dörren sändt,
Dock bröt han upp dess lås, fast väl förségladt,
Tror du då ej, att under ske ännu?
Hvi gråter du?

Hvi gråter du? Månn' öfver egen skuld?
Är det den börda, som din själ förskräcker?
O se, hur Jesus blickar god och huld!
Hans graf all verldens syndaskuld betäcker.
Ditt samvete har ro och hvila nu.
Hvi gråter du?

Hvi gråter du? Är det för timlig nöd?
Har jordisk smärta höljt din själ i dimma?
O se, hur påskens morgon purpurröd
Går upp att nattens skuggor öfvervinna.
Bed derför, tro och hoppas äfven du!
Hvi gråter du?

Hvi gråter du? Månn' vid din älsklings graf?
O sök ej det odödliga i gruset!
Det var blott stoftet man åt jorden gaf,
Men anden svingade sig upp mot ljuset,
Och stoftets band ej fängsla honom nu.
Hvi gråter du?

Hvi gråter du? Blir tiden dig för lång?
Säg, längtar du från hårda pilgrimsfärden?
Se Jesus skall dig taga mot en gång
Deruppe vid den faderliga härden.
O lid och bida några år ännu!
Hvi gråter du?

Hvi gråter du? Ack bästa trösten är
För hvarje qval, som menskohjertat sårar,
Att om ock smärtans kalk oss räckes här,
Skall Gud deruppe torka alla tårar,
Och änglar sjunga: "gläd dig menska nu! —
Hvi gråter du?"

GEROK.

"MAN SJUNGER MED GLÄDJE OM SEGER UTI DE RÄTTFÄRDIGAS HYDDOR. HERRENS HÖGRA HAND BEHÅLLER SEGERN."

Ps. 118: 15.

Man behöfver ej omtala, att detta (Påsk) är en glädjens dag. Allting i vår yttre omgifning har redan sagt oss det. Våra hjertans glada, underliga, lyckliga högtidsstämning bär samma vittnesbörd. Det är en stor dag i de "rättfärdiges hyddor." Millioner frälsta menniskor på jorden instämma i jublet på påskmorgonen. Utanför kyrkan må det storma och vara kallt, derinne är det fridfullt och gladt på denna dag. Och i Guds himmel, derifrån påskpredikanten sändes till Jesu vänner på den första nytestamentliga påskdagen, der har ock firats påska. Adam, Abraham, David,

Esaias, Johannes Döparen, apostlarne, de helige martyrer och en skara den ingen räkna kan, anförd af den stora englakören, hafva på denna morgonstund förvisso hållit en högtidsgudstjenst utan like, otänkbar för oss här nere.

"Herrens högra hand behåller segern."

Segerdruckna, om ock med en viss oro i hjertat, hade Jesu fiender lemnat Golgatha på lång-

Vice-President Morton.

fredagen. Det såg i sanning mörkt ut för Jesus och hans sak på jorden. Men nu är allt ändradt. Nu är det påsk. Vänner och fiender äro öfverraskade. Seger, seger, seger åt alla håll! Judarne voro besegrade. Deras plan hade misslyckats. Det som nu händt var än större, följdrikare, än Lazari uppväckelse. Pilatus var besegrad, dödens makt bruten, lärjungarnes otro måste vika, seger, seger, seger öfver allt! Mitt hjerta, låt äfven dig till fyllest besegras af den uppståndne Frälsaren, som är Guds högra hand, af hans rika makt och kärlek. Gud, gif seger äfven bland oss!

Vårt glada påskjubel:

Herrens högra hand behåller segern. Påsk är den största dag på hela året, den högsta punkt närmast himmelen. På denna glada dag skåda vi med fröjd och förtröstan, framåt, uppåt, hemåt, från seger och till seger. Låtom oss då allra först besinna,

huru viss Jesu uppståndelse är.

Tänk, huru många hinder, som voro i vägen för Jesu uppståndelse och för tron på densamma. Han var säkert död. Pilati krigsknektar satte den saken utom alla tvifvel. Det älskande hjertat var brustet, genomborradt. Allt nog, han

var död. Att stå upp igen, sedan döden inträdt, är oerhördt, står utom menniskors vanliga erfarenhet. Stenen, den stora stenen, låg för grafvens dörr. Den var stor och tung. Om Jesus varit skendöd och vaknat till lif igen, ett oerhördt och omöjligt antagande, så hade han ändå icke kunnat hjelpa sig sjelf ur grafven. Derutanför var vakten placerad. Vi veta ej, huru manstark den var. Någon har nyligen sagt, att den helt säkert bestod af sextio soldater. Så kommer härtill lärjungarnes stora och allmänna otro. Ingen af dem ville tro, att Jesus var uppstånden. Dock, bevisen äro så klara, att vi med salig fröjd och säkerhet säga: "Herren är sannerligen uppstånden." Se nu dessa vittnesbörd:

Englarnes vittnesbörd

kommer först. När något oerhördt stort varit å färde, har Gud sändt sina englar som vittnen. När paradiset slöts, blef engeln vaktmästare; när det öppnades, var engeln budbärare. Guds engel har sagt, att Jesus icke är bland de döda längre, utan att han har uppstått. Lärjungarnes vittnesbörd kommer dernäst. Vi måste först tänka på, huru tviflande och otrogna de voro. Ingen lät sig öfvertygas. Öfverstepresterna synas varit de ende, som antogo det strax. När Maria frambar Jesu helsningar till lärjungarne, så trodde de ej; när de öfrige bådade lärjungarne, så trodde de ej. Thomas var så envis i sin otro, att han föreskref ett det allra säkraste öfvertygelsemedel, man kan tänka sig. Gif nu akt uppå, att hvarenda Jesu lärjunge blef så öfvertygad om Jesu uppståndelse, att han efteråt under hela sitt återstående lif var villig att dö för denna sin visshets och tros skull. Till och med Thomas tvekade ej längre, sedan hans finger vidrört Jesu genomborrade hand och hans hand tagit på Jesu öppnade sida, sedan han fått falla på sitt ansigte med den vissa och saliga bekännelsen: "Min Herre och min Gud." Jesus visade sig under olika omständigheter för sina lärjungar, åt med dem, vandrade med dem, samtalade med dem, var hos dem på ett verkligt och i alla afseenden öfvertygande sätt. Han uppenbarade sig för mer än fem hundrade bröder på en gång, och alla blefvo oaktadt föregående tvifvel och otro, öfvertygade om, att Jesus var sannerligen uppstånden. Så blefvo också alla lärjungar genom denna tro andra menniskor, fingo en annan åskådning, började en ny verksamhet och blefvo evangelii vittnen i en annan mening än förr.

Pauli tro på Jesu uppståndelse

är ett väldigt bevis för en tviflande själ. Paulus var en Jesu fiende, när påskdagens händelse inträffade. Han gjorde allvar med denna sin fiendskap. Sin omvändelse och nya öfvertygelse tillskrifver han sjelf den omständigheten, att Jesus, den uppståndne Frälsaren, visat sig för honom, samtalat med honom och på det sättet vunnit hans hjerta. Paulus insåg, af hvilken betydelse tron på uppståndelsen var, han tvekar ej heller att klart och tydligt uttala denna sin uppfattning, men icke ett ögonblick i sin mörkaste stund drager han detta stora, historiska faktum i tvifvelsmål, att Jesus var sannerligen uppstånden. Krigsknektarnes vittnesbörd har ock sitt särskilda intresse. Deras vittne är negativt. Lögnen måste ock understundom bevisa sanningen. Så här. Vi känna deras köpta berättelse om Jesu uppståndelse. Att Jesus lemnade grafven, försökte de ej neka. Se nu, huru sjelfmotsägande hela framställningen är. Om de sofvo, huru kunde de då veta, att lärjungarne tagit bort Jesu lekamen. Det som händer, när man sofver, är man icke vittne till. Om tjufvar bryta sig in i våra hus medan vi sofva och försvinna innan vi vaknat, så kunna vi icke under några omständigheter vittna, hvilka tjufvarne voro. Men krigsknektarne vaknade. Nej, det är en ny sjelfmotsägelse. Om de vaknat, hade stölden blifvit ogjord. Jesu lärjungar voro mellan långfredag och påsk både få och svaga. Krigsknektarne hade aldrig, om de vaknat, tillåtit en sådan stöld, då deras vakt just gälde att förebygga en sådan händelse. Ännu en sak, om lärjungarne stulit Jesu lekamen och brutit Roms insegel, hvarför blefvo de ej straffade derför? Dessutom, hvem kan tro, att de romerske krigsknektarne sofvo på sin post? Krigslagar äro ej att leka med. Roms voro det allra minst. Ett sådant brott var belagdt med dödsstraff. Alltså, hade de sofvit, så hade de aldrig vågat omtala det. Endast den omständigheten, att de icke sofvit, gör hela lögnhisto-

rien sådan, att den kunde omtalas. Ett par antydningar ännu. Kunde stenen hafva bortvältrats på en månljus natt, midt i kretsen af soldater, som icke hade lof att sofva, utan att någon af dem skulle vakna? Och skulle Jesu bedröfvade lärjungar, så fulla af missräkning och otro som de voro, kunna besluta sig för ett sådant vågstycke? Omöjligt, omöjligt! Om de gjort det och lyckats, är det troligt, att de gjort sig så god tid i grafven, att de hunnit lägga lakanen och svettduken så väl tillsammans efter sig? Omöjligt. Om de gjort det, är det möjligt, att det blifvit oupptäckt? Skulle ej martyrdöden, verldskärleken, missämjan släppt ut hemligheten, medan något af de fem hundrade vittnena, som omtalas, ännu var i lifvet? Antag, att fienderna sjelfva stulit Jesu lekamen, och det är det enda antagande som återstår, utom sanningen sjelf. Om de gjort det, så skulle de förvisso framvisat den, som ett det allra bästa bevis för, att apostlarnes lära och tro var bedrägeri. På så sätt vittnar fiendernas lögn, genom dess sjelfmotsägelse, att Jesus är sannerligen uppstånden. Hela den kristna kyrkans bekännelse och historia vittnar detsamma. Tron på Jesu Kristi guddom och segerrika uppståndelse är kyrkans hörnsten med hänsyn till dess tro. Tänk huru omöjligt det vore att ens försöka förklara

Söndagen,

om icke Jesus hade uppstått. Det må vi ock ihågkomma, att kyrkans grundläggare talade sanning. Deras tro på den uppståndne gjorde dem till verldsomskapare. Kyrkans historia vittnar om en lefvande Frälsare. Tron på spöken verkar spöken och en spökartad religion, men icke ett så stort, ensamt stående under och verksamhet, som Kristi kyrka och församling.

Af allt detta sluter jag till

Guds löftens trofasthet.

Gud har lofvat många underbara ting. Han hade lofvat att "hans helige skulle icke se förgängelse." Ett stort löfte, men det hölls. Seger, seger. Gud har lofvat oss, sina trogna, stora och härliga saker. Mången långfredag går mellan löftets gifvande och infriande. Men det blir ändå påsk till slut. Gud håller, hvad han lofvar. Seger, seger.

Kristi sanna guddom

följer ock af hans segerrika uppståndelse. Han är kraftigt bevisad Guds son deraf, att han uppstod ifrån de döda. En sådan Frälsare behöfde vi, måste vi få. Endast på det sättet kunde Gud och menniskor återförenas. Det har skett. Den "rättfärdige mannen" var ock "Guds Son." Seger, seger.

Min egen frälsning är viss och säker

Hvilket arbete att frälsa en menniskoverld! Hvad det kostade! Väl hörde jag Jesus säga på långfredag: det är fullkomnadt, men skulle det gillas af Gud, den rättfärdige domaren i höjden? Fröjda dig, min själ, påskdagen har satt den himmelska öfverdomstolens insegel på Kristi frälsning, handlingen "Uti hans död min synd försvann, så är jag frälsad vorden." Seger, seger! Nu må djefvulen skjuta sina pilar på mig, döden må förskräcka mig, samvetet anklaga mig, i Jesu öppna sida har jag funnit en fristad utan like, der bor jag trygg och säker. Må nu lidande och sorg komma. För min Jesus gick vägen genom lidande till härlighet. Långfredag först, Påsk sedan, så ock för hans tjenare. Lidandet kort, fröjden lång. Lidandet lätt, härligheten tung och öfverflödande. Seger, seger! Så skall ock min Jesus hjelpa mig i dödens stund. Han har sjelf dött, han skall hjelpa mig dö väl och lyckligt. Han har sjelf legat i grafven, han skall borttaga dess förskräckelse för mig.

Vi lägga för mycket i grafven,

alldeles för mycket. Der sörjer en make öfver sin kära maka i grafven. Broder, hon är ej i grafven, hon är hemma hos Gud. Der gråter en moder öfver sitt barn i grafven. Moder, ditt barn är i himmelen och slår sin glada ton på "de harpor af guld." En församling sörjer sin lärare, som hvilar i grafven. Församling, han är hemma och deltager redan i den himmelska verksamheten. Alltså böra vi ej lägga för mycket i grafven. Och så randas till sist den stora Påskmorgonen, då det lilla, som är i grafven, skall fram, härliggjordt och förklaradt, för att få följa med in i himmelen. Du lyckliga Guds folk. Seger, seger öfver allt!

Jesus behåller segern.

Pilatus, landsflyktig, tog sitt eget lif. Jerusalem har fallit. Dess prester äro döda, men Kristi rike är stort och härligt. Jesu fiender hafva inga utsigter. Det är mörkt och dystert för dem i framtiden. De äro små. Han, som skakar den gamla jorden med sin minsta viljeyttring, han som segrat öfver död och djefvul, för honom är det en småsak att besegra alla sina fiender på jorden. Men han vill segra i nåd. Låt honom få det. Fall honom till fota. Nu är det tid, ett godt och saligt tillfälle. Seger, seger! Tack, käre Herre Jesus.

Den största gåfvan.

MIN GÅFVA.

Om jag egde tusen verldar,
Lysta utaf tusen solar,
Om jag alla stjernor egde,
Som kring himlens fäste dansa,
O, jag ville gerna ge dem
För en smula af din kärlek,
Du, som älskat mig i döden!

Om jag egde alla riken,
Egde alla furstekronor,
O, jag lade gerna ned dem
För att få vid dina fötter
Sitta som den minste tjenarn.

Om jag egde varma hyddor,
Om jag egde klara floder,
Dalar, berg och gröna skogar,
O, jag flydde gerna från dem,
Flydde ut i ödemarken,
Om jag der blott kunde finna
Spår af dig, som städs jag söker!

Men jag eger inga verldar,
Inga solar eller stjernor,
Inga riken eller kronor,
Inga berg och fält och dalar;
O, det enda jag kan ge dig,
Är ett armt, ett fattigt hjerta,
Fullt af synd och strid och oro,
Tärdt af tusende bekymmer!

Tag det, herre! Så jag gäldar
Allt, hvad du mig skänkt och skänker,
Ej en ringa smula endast,
Utan all din rika kärlek.

Tag det, herre! Så jag gäldar,
Att du ger mig nåd att tjena,
Nåd att glädjas af din vilja
Och att fröjdas af din stämma.

Tag det, herre! Så jag gäldar,
Att du leder mig beständigt
Genom lifvets torra öken,
Att du bär mig huldt och troget
Öfver lifvets strida strömmar,
Tills jag hunnit faderslandet.

Evigt vill jag dig besjunga,
Underfulle, som för intet
Skänkte allt åt arme syndarn,
När han blott af hjertat ville
Gifva dig sitt arma hjerta!

A. F. E. BECKMAN.

STÖRST AF DEM ÄR KÄRLEKEN.

1 Cor. 13: 13.

Det finnes en underbar himmelsk kraft i menniskoverlden. Den är osynlig men verksam, den

Den värdefulla gåfvan.

(Drottning Victoria af England öfverlemnar en bibel till en negerhöfding.)

är okroppslig men hardt nära allsmäktig. Den kraften vill, hvad ingen annan vill och kan, hvad ingen annan kan. Den har vunnit öfver alla andra och står qvar på slagfältet till sista man. Hennes namn är kärleken, och härligast bor hon hos och regerar Jesu vänner, som med Paulus hafva erfarit Kristi kärleks saliga kraft och verkan.

Det finnes en underbar och allmän kraft äfven i den yttre, oskäliga naturen. De lärde hafva sökt fatta den kraften på mångahanda sätt, men hon står qvar ofattad, onämnd. Ju mera man söker lägga henne under den kalla, logiska lagens herradöme och domvärjo, desto eldigare, friare och sjelfständigare uppenbarar hon sig. Att hon lyder vissa lagar, det ser man, att hon sjelf är tjenarinna, anar man ock, men hvad namn hon bär, hvarifrån hon härstammar, och hvart hon visar vägen, hvem vet det? Elektricitetens och magnetismens omätliga och ofattbara naturkraft har i kärleken en motsvarighet på det andliga området.

Kärleken är krafternas kraft, osynlig, synlig. Guds egen makt och skönaste egenskap, lössläppt bland menniskor och englar, himmelens lif och jordens hopp, ett mysterium, hvars lösning heter lycka och hvars låsta portar nämnas osalighet.

För en kristen är kärleken ett lifsvilkor. Utan kärlek finnes ingen rätt kristendom, ingen rätt kristen, ingen sannskyldig kristlig verksamhet och ingen Guds välsignelse.

Hvad menniskor ändå tänka orätt om den sanna kristendomen. Hvad tänker du? De tänka, att den sanna kristendomen består i vissa yttre gerningar, hårda, svåra, onaturliga, liksom om Kristus skulle hafva kommit, för att sätta ett nytt benrangel med en grinande dödskalle derofvan i stället för fariseismens sekelgamla skelettartade gudstjenst. Hvad säger Kristus? "Jag är kommen, för att I skolen hafva lif och öfver nog hafva." Ja, *lif*, det är hvad den sanna kristendomen är. Ett nytt lif, en salig metamorfos, en annan skapelse med Jesu, Guds Sons kärlek, såsom början, fortsättning och slut. I den sanna kristendomen har lifvets gudomliga kraft koncentrerat sig i den nya skapelsen, den regeras af Guds kärlek i Kristus Jesus. O, stora hemlighet! O, saliga verklighet!

Tron skall upphöra, emedan allt är vunnet, hoppet skall taga slut, emedan allt är utbytt i åskådande, men då skall

kärleken förblifva,

evigt förblifva, tredubbelt stark hos Gud och till Gud, till dess att tidsåldrarnes tidsålder blir ung på nytt och de år, som ej taga ända, hafva smakat ungdomskraft och mannamod efter en oslutad, oändlig fördubblingstabell.

Störst af dem är kärleken.

O, huru fattig är icke den, som ingen eger att älska, hvars hjerta aldrig klappar varmt och hastigt af kärlek till maka, barn eller vänner eller för någon stor och härlig sak. Men långt fattigare, mera afgjordt utblottad, är den, som ej kan och ej vill älska Gud, som sjelf är kärleken. Huru rik och lycklig är deremot den, som får *gömma* sig, ja, *glömma* sig i Jesu Kristi kärlek.

Kärlekens lydnad

är störst af all lydnad och är den enda lydnad, som Gud värderar och gillar. Före Kristus och efter Kristus har man velat förklara Guds lag såsom en utvärtes lag, hvilken endast vidrör bestämda utvärtes gerningar. Huru fattig och osann är icke en sådan uppfattning, och huru rik är icke deremot Kristi egen förklaring: "Älska Gud öfver allt och din nästa såsom dig sjelf." Jesus har sjelf gifvit exempel derpå, då han i omätligt medlidande har hållit kärleksbudet mot Gud och menniskor, såsom vår medlare. Det var äfven härvidlag Jesu kärlek, som gaf den rätta betydelsen åt hans verk.

Så ock med oss menniskor. Tänk när vi skola vara goda och fromma, endast emedan vi icke våga något annat. Men när vi mottagit nåd och förlåtelse af Jesus, älska vi Gud och göra gerna hans vilja. Det går så lätt att vandra på Guds vägar efter vår nya natur, äfven då köttet är oss till hinders.

Sjelfva det vanliga lifvet lärer oss, att kärlekens lydnad är störst. Hvad exempel gifva icke älskande makar på, huru kärleken gör oss villiga att lyda Guds bud gent emot hvarandra, glömma oss sjelfva och vår egen vilja för en annans vilja.

Och huru lyda icke goda barn sina föräldrar för kärlekens skull, äfven när gerningen annars vore svår nog att åstadkomma.

Kärlekens kraft

är större än all annan kraft. O, huru stod icke hela menskligheten en gång darrande vid Sinais fot inför den rättfärdige Gudens eldslågande ögon. Hvilken syn! Men sedan dess hafva menniskors barn fått stå vid Jesu kors på fridsberget Golgatha och utan förfäran betrakta denna saktmodige konung, som kommit för att frälsa dem. Jesu kärlekshand har fattat ljungelden och blixten på Sinai och fört dem bundna till dess att de på martermannen och hans heliga kors fått urladda sin yttersta kraft. Det var hans kärlek, som egde en sådan kraft. Vi tala om åskledare, som skola leda blixt och ljungeld oskadliga till jorden igen. Jesu kors är vår ofelbara åskledare. I det korsets skugga finner det uppskrämda och förtviflande menniskohjertat sin ro och hvila.

Det är kärleken, som ger anda och kraft åt det kristna lifvet och verksamheten. Se der det nya; sköna och formfulländade lokomotivet. Hvilken härlig skapelse, hvilken fullkomlig maskin! Hvarje del är felfri, allting felfritt, alla nya förbättringar, allt af prima qvalite! Men det står stilla, det rör sig ej ur fläcken, det bär inga bördor, det drager inga lass. Men dernere i bangården höres ånghvisslan. Ett stort lokomotiv rusar in, det har kommit med stor hastighet och dragit tunga lass. Det är nedrökadt och neddammadt af vägens besvärligheter, men det oaktadt står det der så fullt af lif och kraft, att föraren knappt behöfver vidröra det, förrän det är färdigt att visa underverk af kraft och snabbhet. Skilnaden, hvad är skilnaden? O, det förra hade ingen eld, in-

Ex-President Cleveland.

gen ånga. Så grant som det står der, är det den oskyldigaste och ofarligaste sak i verlden, men det senare hade båda, det hade kraft och verksamhetsduglighet—för eldens skull. Är det icke så bland menniskorna också? Mången är en

blankpolerad kristen,

som är vacker att se på, som för ett skönt språk på sina läppar, men som står stilla, som aldrig uträttar något, som icke injagar den ringaste fruktan i mörkrets härar. Hvad är orsaken? Det brinner ingen helig eld i hans hjerta. Elden fattas, och då hjelper icke allt det öfriga. Men der går en annan kristen. Han är

nedrökad och neddammad

af arbetets besvärligheter. Kanske verlden till och med smutskastat honom, beljugit honom. Han är ej på långt när så ståtlig som den förstnämde, men öfverallt och på alla sätt är han verksam i sin Herres tjenst. Den heliga elden brinner klart och varmt i hans hjerta. En sådan kristen är en farlig motståndare för både djefvulen och verlden, och derför fly de gerna undan för honom, sedan de förgäfves sökt döda honom. Han gör sin Faders gerningar i koja och palats, och för hvar dag erhåller han ny kraft och nytt mod, äfven när bördan annars är öfverväldigande.

Kärlekens glömska

är lika stor som dess kraft. Jesus stannade en dag utanför Sichem vid en brunn, trött och hungrig af den mödosamma vandringen. Lärjungarna gingo in i staden, för att köpa mat. När de ändtligen kommo tillbaka, var hans hunger stillad. Hvem hade burit honom mat? Han hade talat frälsningens ord till en fattig synderska, det var hans Faders vilja, och det var hans mat. Så glömde Jesus sig sjelf hela sitt lif igenom, och denna glömska nådde sin höjdpunkt, när han med genomborrade händer och fötter på korsets träd ändå bad för sina bödlar och lofvade den botfärdige röfvaren paradiset. Han glömde sin härlighet, sin gudomliga makt och ära, sin himmel, sig sjelf, af kärlek till dig och mig. Hvad hafva vi glömt och försakat för hans skull?

Se huru apostlarne glömde sig sjelfva ända derhän, att de med söndersargad lekamen tackade Gud för äran att få lida för Kristi skull. Maka, barn, lifvet, allt glömdt af kärlek till Jesus. Den långa raden af Jesu Kristi blodsvittnen i alla åldrar och alla land tala i varma hänförande ordalag om kärlekens glömska. Och än i dag, när en ung man lemnar slägt och vänner, lemnar sitt fädernesland och sin jordiska framtid för att blifva hednamissionär, hvad är det, som tvingat honom till denna glömska, som gifvit honom kraft till en sådan sjelfförsakelse, om icke kärleken? Hvad är det, som kan gifva en blomstrande och fager jungfru kraft och mod att glömma sin ungdom, att glömma hemmets frid och lycka, för att som diakonissa vårda lidande och elända medmenniskor? Det är Jesu Kristi kärlek, som utöfvar ett så underbart och himmelskt inflytande.

Denna sanning är nedlagd redan i den naturliga kärleken. Huru älskar icke

en moder.

Moder, o, det skönaste ord i menskligt tungomål! Hvem älskar så rent, så oegennyttigt, så varmt, som en moder. Hvem glömmer sig sjelf som en moder. Hvem vågade sitt eget lif för sitt barn, och hvem har gjort det många gånger sedan barndomstiden? Hvem vakar öfver barnet i långa och många sjuknätter? Hvem utsätter sig sjelf för feberns smitta, utan den ringaste eftertanke? Hvem är det, som aldrig tröttnar, som aldrig fordrar lön, som alltid är lika frisk, lika ung, lika varm? Det är en moders kärlek. Men den himmelska kärleken betygar: Om en moder än kunde förgäta sitt barn, så skall jag likväl icke förgäta dig. Sig sjelf glömde Jesus, oss kan han aldrig glömma. Sådan är kärlekens art.

Kärlekens förstånd.

Under vissa förutsättningar förstår qvinnan lättare, fortare, bättre än mannen. Hon blickar igenom och till slut på en sak utan den minsta ansträngning. Det är naturligt för henne att så göra. Hvarför är det så? Qvinnans kärlek och qvinnans förstånd höra nära tillsammans. De utgöra hvarandras förutsättning och hvarandras förklaring. En moder, en maka, hvilken skarp blick, hvilken klar insigt, hvilken profetisk aning besitta de icke ofta. Så gäller denna regel också

de andliga tingen. Den som vill förstå Gud, måste älska Gud. Huru olika är icke detta mot en kall och stel hufvudkristendom eller kritisk förståndsfilosofi, som med glasögonbeväpnad blick vill utforska den eviga sanningen. O, Gud, gif oss kärlek, på det vi också måtte förstå!

Kärlekens seger.

kommer till slut. Golgatha ser oansenligt och ringa ut, men det har vunnit en oåterkallelig seger öfver det stora och fasta Sinai. Korset står der som vår segerstod och intyget på denna himmelska kärlekens magt öfver mörkret, otron och synden. Kärleken skall segra. Jag stod en dag framför några af mästaren Dores taflor. En af dem skall jag aldrig glömma. Det var en scen ur Kristi lidandes historia. Jesus stod fången inför Pilatus. Mycket folk omgaf honom. Krigsknektarne helsade honom med hån och skrymtaktiga knäfall som Judarnes konung. I taflans förgrund synes den tomma sängkammaren med nattlampan brinnande, hvilken Pilati hustru nyss lemnat. Hon står derutanför i trappgången. En engel synes derbredvid, som hviskar kärlekens och barmhertighetens ord i hennes öra, rörande den bundne Judakonungen. O, huru jag betraktade den taflan, till dess allt syntes så lefvande, och sedan förstod jag mera än förr hvarför Pilatus ännu en gång måste göra en så kraftig ansträngning att gifva Herren Jesus lös. Men der stäldes kärlek mot kärlek och äfven der segrade kärleken, fastän det ej blef till Pilati båtnad.

Barmhertigheten och kärleken stoppa munnen till på motståndet. På de farligaste slagfält respekteras barmhertighetssystrarnes korstecken. Så på verldens stora slagfält. Kärleken vinner till slut, ty den är ett med Gud, och Han är herre öfver allt.

Vandringen når sitt slut. Portarne öppnas till kärlekens eviga hem, änglasång och harpolek strömma oss till mötes, evigt jubel, segerjubel hos Gud evinnerligen blir vår lott, och vår lycka skall vara då som nu, att älska, älska Gud!

Huru älskar du?

Den stora frågan.

HAR DU MIG KÄR?

Joh. 21: 17.

Sade Han till honom tredje resan:
Simon Jona, älskar du mig?

Har du mig kär? O hör det, Simon Jona!
Din Herre vid Tiberias frågar så.
Har du mig kär? O svär det, Simon Jona!—
Dock förr'n du svär, Hans fråga rätt förstå!
Han frågar ömt, men skarpt Hans öga dömmer
Hvad du i djupet af ditt hjerta gömmer.
O Simon, säg, hvi du så dyster är?
Har du mig kär?

Har du mig kär? Väl sade du förmätet:
"Om alla svika, jag ej sviker Dig."
Och dock hur snart blef löftet ej förgätet!
Du utan skam och blygd förnekat mig.
Är det den klippa, som jag sjelf mig korat?
O Petrus säg, hvi har du så mig dårat?
Du, som så hastigt evig trohet svär,
Har du mig kär?

Har du mig kär? Om skuld ditt hjerta sårar,
Jag frågar blott: har du mig ännu kär?
Kom, arma barn, kom, torka dina tårar!
Botfärdigt hjerta mig tacknämligt är.
Du brustna rö jag vill dig icke bräcka;
Du matta veke, jag ej vill dig släcka,
Om blott en enda gnista öfrig är!
Har du mig kär?

Har du mig kär? Med rätt jag det kan önska:
Mitt ok är ljufligt och min börda lätt;
Lät jag för dig ej goda beten grönska,
Då du min trogna ledning brukat rätt?
Jag herden är, som dig från afgrund räddat,
Åt dig på sina skuldror vänligt bäddat,
Som för sin kärlek slagen, dödad är:
Har du mig kär?

Har du mig kär, föd mina får, de svaga!
Sjelf räddad, nu din pligt mot andra vet!
O ädla bot för syndarn, sälla aga
För den, som brinner utaf tacksamhet!
Du irrat sjelf; så sök de vilseförda
Och vakta dem för honom, som vill mörda.
Förloradt får till herden åter bär!
Har du mig kär?

Har du mig kär, föd mina lam de späda!
De små jag anbefaller främst åt dig.
Af skymning höljda, de i lifvet träda,
För ut dem på den solbelysta stig!
Har du mig kär, så älska mina bröder,
Du älskar Herren rätt, när dem du stöder
Och emot dem en moders hjerta bär!
Har du mig kär?

Har du mig kär? En annan dig omgjordar
Och för dig hän, dit kött och blod ej vill;
Ty liksom herden skall man slå hans hjordar.
O Simon, hör du då ännu mig till?
För stora strömmar får ej kärlek bäfva,
Och heta flammor få ej kärlek qväfva,
Vid bödelns hugg till Gud sitt lof den bär!
Har du mig kär?

Har du mig kär? Du allas tankar känner,
Du vet, o Herre, hvad mig felas än.
Om med din kärleksglöd min själ du bränner,
Du ger mitt döda hjerta lif igen.
Skrif in din stora fråga i mitt hjerta
Och låt mig ropa ut med ångerns smärta:
Jag har bedröfvat Dig, mig nåd beskär!
Jag har dig kär!

GEROK.

"JESUS SADE: ÄLSKAR DU MIG?"

Joh. 21: 16.

Kristendom och religion äro ej former endast. Ingen form är så god, att man är en sann kristen, endast emedan man fullgör densamma. Gifva vi akt på Jesu lefnadshistoria såsom den finnes i evangelierna, märka vi huru Frälsaren alltjemt uttalade sig hårdt mot de i andligt afseende döda formmenniskor, som funnos på den tiden. Å andra sidan se vi ock, att hvar helst han fann ett hjerta, som i sin nöd vände sig till honom för att blifva hulpet, så skänktes hjelp och frälsning under hvilka omständigheter som helst. Kristendomen är förnämligast hjertats sak. Kärleken är Guds största och mest himmelska egenskap, och i samma mån som vi ock ega den äro vi honom lika. Kärleken till Gud öfver all ting och till vår nästa såsom oss sjelfva är lagens fullbordan. Evangelii fullbordan är ej annorlunda, fastän bevekelsegrunderna, eller kraften, som gör verklighet af vårt inre lif, härstammar från den saliga tacksamheten i det senare fallet, då Sinais åskor och pligtbud skola skänka kraften i det förra.

Nu är det redan tvänne veckor sedan påsk. Den uppståndnes kärlek kan ej betviflas. Kärleken har vunnit, kärleken skall vinna. I dag står den käre frälsaren och frågar med allvar och på ett hjertgripande sätt:

Älskar du mig?

Frågan kommer från en som sjelf har älskat, älskat och älskat oss högt. Herren Jesus gaf oss säkra bevis härför, då han i Gethsemane i nattens svalka utkämpade kampen mot egen vilja och egna känslor och behöll segern, då han inför domstolarne tyst bar smädelse och hån och blottade i himmelskt saktmod och tålamod sin rygg för dem som honom slogo. Han har bevisat denna kärlek till oss, då han på korset innan den första förskräckelsen och smärtan än var slut bad för sina okunniga bödlar, att illgerningen, de gjort, skulle skrifvas på deras räkning, och då han sjelf led helvetets qval för att kunna lofva den botfärdige röfvaren att vara med sig i paradiset. Min broder,

Jesu kärlek har ej kallnat.

Hur lätt kallnar ej den jordiska och menskliga kärleken. Låt menniskors intressen korsa hvarandra, så får man se, hvad kärleken är värd, får man se huru varmt hjertat slår hos den ene för den andre. Men Jesu kärlek är af annat slag.

Alltid lika varm, alltid lika oegennyttig, alltid lika uppriktig, tålig, väntande, full af hopp och tillit. Han har älskat oss länge, käre läsare. Det var han, som tog oss så tidigt i sina armar, att vi sjelfva ej minnas det, och som sade, att vi skulle nämnas med hans namn och höra honom till. Med outtröttligt nit har han sedan dess vårdat sig om oss. Med hvilken betydelse kommer ej frågan från en sådan person. Skall ett barn älska sin fader, skall en brud älska sin brudgum, skola vi älska Jesus?

Och denna kärlek måste vara fri och otvungen. Ingen konstlad, ingen sjelftillverkad vara duger. Kärleken tål intet tvång utom sitt eget och trotsar och bryter alla tvångsåtgärder. Kommer den ej naturligt och frivilligt från hjertat, så kommer den ej alls. Men när hjertat värmts af den himmelska elden, så kan kärleken ej heller slås i band eller utrotas.

Vi minnas den duktige, djerfve Petrus sedan passionstiden. Sådana karakterer kunna vi ej annat än älska och känna oss dragna till, äfven om vi märka deras egendomliga fel och svagheter. Petrus ville ej sofva bort sin tid och sina tillfällen, men han

öfverskattade sin egen förmåga,

sin kärlek och tillgifvenhet för Herren Jesus. Vi minnas huru sorgligt det slutade för Petrus, men vi glömma ej heller hvad verkan Jesu kärleksblick hade på Honom. Ej heller våga vi taga förbi Jesu hjertliga och särskilda helsning till Petrus på påskmorgonen. Petrus visar också sin gamla oförstälda kärlek till Frälsaren. Han älskade mera kraftigt och hängifvet än de andre, men det var farligt för honom sjelf att veta det. Hans svaghet måste vara hans kraft, liksom motsatsen egt rum förut. Nu skulle

Jesus hålla examen

med sin lärjunge. Trenne gånger ställes frågan till honom. "Älskar du mig mera än dessa?" nödgade Petrus att erinra sig sina stora ord och löften för några dagar sedan. För Petrus var detta en smärtsam påminnelse. Han svarar, men huru dämpadt och tillbakahållet mot förr. Han vågar ej ens begagna samma höga, rena ord om kärlek som Jesus begagnat i frågan. Men det visste han ändå, att han höll innerligt af den käre Frälsaren, att han hade honom kär. Än en gång frågar Jesus samma fråga, och Petrus blifver orolig, men ger samma svar. För tredje gången kommer frågan, men nu begagnar Jesus samma ord som Petrus. Bedröfvad svarar lärjungen äfven på den sista frågan. Jesus visste allt, han visste huru det hade gått för Petrus, han visste ock, att Petrus ännu, ja, mera än någonsin förr, hade honom kär. Hvilka allvarliga lärdomar hafva vi icke att hemta af denna händelse.

Alla församlingslärare

ställas här på prof. En sak för dem är vigtigare än någon annan. Om de lätt eller knapphändigt kommit igenom andra examina, huru stå de sig i Jesu prestexamen med dem? Hvad kunna de svara på Jesu stora, hjertgripande fråga? Och det måste man fordra af hvarje rätt lärare, att han kan svara, om än med bekymmer, liksom Petrus: "Herre, du vet allting, du vet, att jag har dig kär." Eger man ej denna kärlek till Jesus, så att det är sant, att "Kristi kärlek tvingar," och då bör man förvisso ej blifva prest. Det fordras trofast, tålig, hoppfull kärlek hos den, som skall hafva detta embete. I samma mån som man sköter detta arbete och kallelse, uppfyld af Jesu kärlek, i samma mån går det lätt och kraftigt. Och det är just af nöden att se till, om kärleken är en personlig känsla, om den förenar personligen med Jesus, så att vårt lif ej blir ett blott och bart embetslif utan ock ett personligt, hjertligt lif i Jesu gemenskap.

Alla församlingsmedlemmar

komma dernäst med. En god församlingsmedlem är ett uttryck, som ofta begagnas i verlden. Men den bäste församlingsmedlemmen är den, som älskar Jesus högst och renast. Kommen ihåg det, käre församlingsmedlemmar. Kommen ihåg att I alle ären kallade att vara ett konungsligt presterskap. Den eländiga delegationsteorien!! Olycka, olycka! Så tänka ofta församlingsmedlemmarna, att de lagt alla sina offentliga kristliga pligter på prestens skuldror, och derför sitta de sjelfva hemma på latbänken. När de efteråt blifva trötte på sin tjenare, då drifva de honom bort, och så är detta sorgedrama i två de-

Ynglingens grubblerier.

lar utageradt. Nej, mina käre, våra kristliga pligter kunna vi icke afbörda oss på ett dylikt sätt. Då först skall Kristi församling blifva så stark, som den kan blifva, när hvarje enskild medlem älskar Herren varmt och uppriktigt, och gör sin del med i det stora arbetet.

Kärlekens härliga uppdrag.

I Jesu rike är allt arbete ett kärleksarbete. Kristi stridsmän äro alla frivillige soldater. Inga legda, inga köpta, inga tvingade stridsmän. Visserligen behöfva stridsmännen mat och dryck och kläder medan de äro härnere, och utsvultna soldater förrätta som regel det sämsta arbetet, men motivet måste vara kärlekens tvång. Kan du låta bli att blifva prest, så blif det aldrig. Jesu hjord är för dyrbar, för att den skulle lemnas i händer på hvem som helst. Endast den, som älskar öfverherden, kan och bör blifva underherde. Märkom nu sjelfva uppdraget. "Gif näring åt lammen." Tag väl vara på barnen, på dem som nyss blifvit kristna. "Led mina får." Se till, att de äldre kristna i Jesu namn och kraft må hållas vakna och vandra på rätta vägar. "Gif näring åt mina små får." Glöm ej ungdomen med dess särskilda faror och frestelser.

Guds ord är betesmarken.

Tänk hvilken förfärlig synd, om vi slarfaktigt och på ett tråkigt och söfvande sätt förkunna Guds ord. Och tänk hvilken hemsk församling det är, som håller sin pastor på half svältkur, ger honom ringa lön, och den först året efteråt, och ändå väntar och fordrar, att predikningarna och hela verksamheten skola vara färska och saftiga. Men det må vi ock säga: Vi hafva som prester ingen rätt att vänta, att folket skall regelbundet och gerna komma och se på, huru vi tröska på den gamla halmen. Under bön till Gud må vi söka att hålla oss sjelfva färska genom att försöka vårt bibliotek, läsa våra böcker, fatta den tid i hvilken vi lefva och söka rätta våra fel i stället för att stelna i dem. En prest får ej vara maläten, äfven om hans rock för fattigdomens skull är det. Det bästa och färskaste, som han genom bön och arbete och Guds Andes inspiration kan åstadkomma, är han skyldig "Guds hjord." Och sådana prester har vår tid, Gudi lof, flere än någon föregående tid, och antalet växer.

Våra söndagsskolor och våra församlingsskolor komma här med. Tänk huru glada och tacksamma vi borde vara, derför att vi ega dem, och med hvilken villighet vi borde offra tid och medel, för att göra dem så goda som möjligt. I dem är det Jesu barn undervisas om vägen som drager till lifvet, läras att hålla allt det Jesus har befallt. Våra högre läroverk äro ock lifsvilkor för oss som samfund. De som skola vårda Guds hjord behöfva en grundlig och ändamålsenlig förberedelse. Våra prester och skolmästare behöfva allt bättre underbyggnad, och derför glädas vi med skäl öfver dessa läroverk. Gud välsigne dem och oss alla.

Älskar du Jesus?

Ett skönt hopp.

"GACK, DIN SON LEFVER!"

Ingen vet, huru mycket ett barn är värdt, utom den, som har ett. Föräldrakänslor måste erfaras, för att kunna förstås. Man kan tala och skrifva vackert om barnen, men hvad betyder det? Hvad vet man derom, förrän man hör sina egna barn kalla sig fader och moder? Tänk, hvilket hjertligt välkommen ett barn kan gifva, huru god sjelfva ensamheten blir i ett barns sällskap. Barnets joller gläder hjertat, och barnets kärlek är värd sjelfva lifvet för en moder. Huru offra icke också föräldrar penningar, arbete och försakelse för sina barns bästa — allt för barnens skull. Och när barnen blifva sjuka, och dödsengelen sitter på sängkanten, huru kämpa, bedja och hoppas icke fader och moder! Man vill ej, man kan ej släppa sitt hjertas älskling. Och när de små ögonen slutas för sista gången, och den lilla munnen aldrig mera säger pappa och mamma, så bäres kistan och barnet ut, men det är mera, som följer med: ett stycke af föräldrahjertat gör sällskap till grafven eller himmelen, och aldrig glömmes förlusten af ett barn. Huru ofta tryter ej lifvets glädje i ett hem, sedan de jollrande, pratande, ostyriga små ej mera finnas der.

Huru många barn växa upp och blifva stora? Poesien omkring dem försvinner med åren. "Små barn och små sorger, stora barn och stora sorger." Så går det ofta. Föräldrasorg är lika svår att fatta för en oerfaren som föräldraglädje. Det finnes en död, som är tyngre för föräldrahjertat än det späda barnets. Det finnes en graf, som ej vattnas af det ljufva minnets hugsvalande tårar. Det är syndens, affallets och otrons graf. Den grafven är namnlös och glömd, men far och mor veta hvar hon är. Engelen derofvan, som förer de himmelska böckerna, han vet hvarför fadrens hufvud böjes och modrens lockar blifva grå. Han vet namnet på den förlorade son, som lefver och dock är död, som finnes, fastän han är borttappad.

Gack, din son lefver,

det ordet kommer ofvanifrån. Det kommer som ett vårbud efter den långa vinterkylan, som en rosenknopp i den tidiga sommaren, det kommer med himmelsk hugsvalelse. Nej, det budet kommer för mången ej förrän på den sena hösten. Det kommer dock innan dödens vinternatt brutit in. Hvad är det om ej den sköna "indian-sommaren", som Gud unnar sina vänner, innan de fara hädan i frid?

När vi tänka på föräldrasorg, märka vi, att

kristna föräldrars barn

understundom äro sannskyldiga sorgebarn. Förklaringen är mångfaldig. Föräldrasynder gå i arf. Det, som man gjort sig skyldig till före sin omvändelse, kan man få se stå upp igen i sina barn. Eller ock äro de kristna föräldrarna dåliga uppfostrare. Icke alla kristna ega konsten att uppfostra barnen rätt. Eller ock är föräldrarnes kristendom af det kalla, frånstötande slaget, som man så snart skiljer sig vid. Det är så kallt och kyligt, att man rent af fryser. Eller ock kanske barnen ha fäst sig vid något särskildt fel, som föräldrarne gjort sig skyldiga till. Men i sjelfva verket går alltsammans ut på att bevisa, huru sant det är, att

tron icke går i arf.

Man kan icke blifva frälst på en annans tro, icke ens på en trogen moders. Man måste sjelf tro, annars hjelper det ej. Här är det som många barn taga fel. De lefva, som om de trodde, att det vore nog om far och mor vandrade mot himmelen, och att de sjelfva kunde lefva hur som helst.

Vi märka dernäst, att

ungdomen i våra församlingar

icke alltid är glädjeämnen. Man borde hafva skäl att vänta, så synes det, att unga män och

qvinnor, som äro fostrade i kristna hem, gått åratal i söndagsskolan, varit med i konfirmationsskolan, hört Guds ord ofta och klart, skulle blifva goda och gudfruktiga menniskor, men det går ej alltid så, tyvärr. Pastorer och kyrkoråd hafva ofta sorg just af sådana personer, som borde vara glädjeämnen i församlingen. Svåra andliga sjukdomar råda bland de unga. När man ser en ung man börja få

kärlek till glaset,

så är det tid att slå alarm. Man börjar med att dricka ett glas öl, man vill snart hafva det som är starkare, man råkar äldre och erfarne syndatjenare, och snart är programmet färdigt. Det är en dödlig sjukdom, och man gör väl i att taga sig i akt i god tid. Skulle man kunna se den sjukdomens härjningar utan att rysa dervid? Eller när man hör en ung man börja

missbruka Guds namn

med en fräckhet, som är förvånande, skulle man då kunna vara lugn? Månne en ung man besinnar hvilka följder svordomssynden har? Månne han vet, att den synden dödar hans bästa egenskaper, gör honom rå och ohyfsad, trycker en stygg stämpel på hela hans uppsyn, utesluter honom från godt sällskap, gör honom till slaf och bringar Guds dom öfver honom? Vi svenskar äro kända som svåra svärjare. Nu svär vår ungdom hellre på engelska, och fastän de engelska svordomarne icke äro så groft hädiska som de svenska, är vanan ändå lika afskyvärd och syndig, och mindre ursäktlig här än i gamla Sverige. Skulle man kunna se en sådan ung man utan att veta, att han har en svår andlig sjukdom, är sjuk till döden, om ej hjelp kommer emellan.

Andra unga män hafva fått

spelsjukan.

I stället för att gå i kyrkan på söndagen, sitta de på någon krog tillsammans med likasinnade kamrater och spela kort. Kortleken har en dålig historia. Den är det mångtusenfaldigt gifna betyget på huru ytlig och grumlig tiden är. Att förståndiga menniskor finna nöje uti att på det sättet "döda tiden" är lika oförklarligt som det är syndigt. Det visar, att sådana personer äro lätta inomhus, ej ega något själsinnehåll, intet nyttigt hafva att samtala om, intet mål i lifvet, intet för evigheten. Man spelar först, emedan det är oskyldigt, sedan emedan det är roligt, slutligen emedan man ej kan låta bli. Först spelar man för ro skull, sedan för en cigarr, så för ett glas öl eller en sup bränvin, så för pengar, till en början sina egna, sedan andras, och så är man en spelare, en tjuf och bedragare. Unge man, sök en bättre sysselsättning än kortleken. Att spela till sig en annan persons egendom, kan ej betraktas som annat än tjufnad. Vinstlystnaden lusten efter nästans egendom, visar sig bland annat just på detta sätt. Det är ett af vår tids största onda. Det sprider sig på alla områden, hela lifvet blir ett slags tärningsspel. Man spelar på lek, men leken blir snart allvar. Den fattige får sitta emellan, man spelar om hvete, majs, "broomcorn," om allt, och det skall ändå kallas ärligt spel och affärer. Gud förbarme sig öfver en sådan blindhet.

När en ung qvinna börjar få lust till

högfärd och lyx,

då må man med allt skäl sörja öfver hennes tillstånd. När man hänger allt detta vackra utanpå, så blir själen tom och ödslig, ögonen fula hela personen frånstötande. Och så kommer danssalen dernäst. Den är ett annat af de "oskyldiga nöjena." Hvarför läser man ej dansens historia, hvarför väger man den ej på en vanlig våg och efter vanlig vigt. Då skulle man snart komma under fund om, att den moderna dansen har en dålig historia. Det är sinnligheten, som håller den vid lif. Eller hvarför ställer man icke till baler, der endast herrar eller damer dansa? Det vore ej roligt, svarar man. Det är ock ett rätt svar, ty man vill njuta af det nöje, som menniskans starkaste passion begär, man vill njuta deraf om ock i raffinerad form. O, bort med denna oblyghet, med dessa friheter, som ensamt höra till danssalen, bort med dem för alltid. I unge, som försvaren dansen, hvad skullen I tycka, om eder pastor ginge med till danssalen, dansade med som Ni? Åh, det passar icke för pastorn, svaren I. Just så, men hur kan det då passa för eder? Och att en ung man

vill hafva till hustru en gammal dansande halftoka, som ändtligen är mätt på nöjet, sedan hon varit hundrade kavaljerers leksak i danssalen, är svårt att fatta. Och huru en skär och ren jungfru vågar förtro sig åt en ung man, som varit en balsalongens hjelte, är lika svårt att förstå. Det var Herren Jesus som sade: Salige äro de renhjertade, ty de skola se Gud.

Fritänkeriet

florerar ock bland de unga här och der. Man är numera för klok att tro på bibeln. Man har fått en högre upplysning. Den bok, som hållit profvet mot fienders anfall och vänners klenmod i två tusen år, den boken är nu ej längre att lita på. Man tror, att man är klok i sin dårskap. En och annan ärlig tviflare finnes nog än i verlden, men men det är ej om dem vi nu tala. Tidnings- och samtalsfritänkeriet är det allmännaste bland vår ungdom. Det är liknöjdhetens otro, ej forskningens. Så öfvergifver man Guds ord och församling och blir borta från de heligas samfund. En svår sjukdom, en dödssjukdom.

Nöden skall bringas till Jesus.

Vi hafva ungdom, som är vårt sannskyldiga glädjeämne. Vi tacka Gud för den och med den. De andres nöd bära vi ock till Jesus. Han är den ende, som här kan hjelpa. O, du fader och moder, som tänker på en förlorad son eller dotter, bär nöden till Jesus. Han kan och vill hjelpa. Nog händer det under stundom, att bönhörelsen låter vänta på sig, att den käre Frälsaren ställer sig, som om han vore hård och kall. Han är det ej. När en jordisk fader har något godt för barnet, så låtsar han emellanåt motsatsen, men se huru ifriga de små då blifva. Deras bön blir dubbelt, deras längtan dubbelt ifrig, och så måste pappa fram med hvad han har. Så med Gud. Han vill pröfva vår tro. Han vill göra den stark och ifrig. Han vill fostra den, men aldrig, aldrig vill han bortdrifva oss från sitt ansigte. Han älskar oss för högt, vi äro för dyrbara i hans åsyn för att han skulle kunna göra det. Bedjen derför, käre föräldrar, bedjen ifrigt och varmt, bedjen ett år, två år,

tjugo år,

till dess, att Herren hörer eder bön. En dag skall omsider svaret komma: Gack, din son lefver, och då skall du för glädjes skull ej kunna upplåta din mun.

O, att här vore någon ung man eller qvinna, som i dag ville vända åter på fullt allvar, gifva Herren sitt hjerta, komma hem till det rätta hemmet och blifva äfven sina jordiska föräldrar till stor glädje! Huru skönt vore ej det. Och den som vill komma, är välkommen!

Också en decoration-dag.

En vigtig regel.

MINNETS LUND.

Ps. 77: 6.

En stilla trädgård grönskar
För mig på skuggig grund,
Att vandra dit jag önskar
I mången enslig stund.
När dyster blifver dagen,
Och stugan blir för trång,
Af hemlig längtan dragen
Jag ställer dit min gång.

När ödets blixtar ljunga,
Och eld min skörd förtär,
För milda vingar gunga
De gyllne axen der;
När afundsmännen ryta
Och krossa grymt mitt hopp,
Der kunna de ej bryta
En enda rosenknopp.

Der blomstrar än den blomma,
Hvarmed jag lekte gladt,
När hos min moder fromma
I famnen än jag satt;
Der dofta blad så gröna
Från vårar, som ha flytt;
Till gamla toner sköna
Jag lyssnar der på nytt.

Der ser jag dessa lunder,
Der förr jag gått allen,
Och läser Herrens under
På mången mossig sten;
Och dessa skuggor kära,
Som jag begråtit så,
På gröna fält helt nära
Invid min sida gå.

Och om jag plötsligt spårar
En välkänd grafsten der,
Jag gjuter sälla tårar,
Ej bitter sorg mig tär;
Ty ljuft kring stenen sväller
Den mjuka mossans bädd,
Af ros och eterneller
Är korsets stam beklädd.

Du qvalda sorgsna hjerta,
Kom hit till denna lund,
Förglöm din bittra smärta
Och hvila här en stund;
Här sväfvar kring din panna
En frid, som ingen stör,
Och furierna stanna
Med bäfvan utanför.

Och om du har fått dricka
Ur källan här, min vän,
Skall klart ditt öga blicka,
Din själ bli ung igen;
Hvad helst ditt öga skymmer,
Hvad helst ditt hjerta tär,
För denna trolldryck rymmer,
Och nyfödd står du der.

Om du är enka vorden,
Som brud på nytt du står
Och ögat blygt från jorden
Opp mot din brudgum slår;
Om du som gubbe stultar,
Ditt hår blir gult igen,
Som liten pilt du tultar
I barndomshemmet än.

Om du i hafvet summe
Vid stormens vilda brus,
Från hemmet du förnumme
Tornklockans milda sus;
Om du som brottsling sträckte
Dig på en bädd af halm,
Som menlöst barn dig väckte
Din moders morgonpsalm.

Står du, om allt förlägen,
Försänkt i syndens grus,
Du skall dock finna vägen
Hem till din faders hus,
Om till den lunden sälla
Med ångerns tår du smög
Och ur dess underkälla
Förnyad ungdom sög.

När nådens röster locka
En arm, förlorad son,

Hvad är det? — Hemmets klocka,
Som manar fjerranfrån.
När ånger rör hans sinne,
Hvad sprängde hjertats dörr?
Ett dunkelt, smärtsamt minne
Utaf ett saligt "förr".

Hvad kan det högsta vara,
Som tänkarn finner här?
Ett flygtigt minne bara
Af tingens grund det är.
Hvad var den fröjd, som renast
Jag fann på lifvets elf?
En hastig flygt allenast
Till ursprungskällan sjelf.

För menskoslägtets öden
Hvad mål har Herren satt?
Hvart syfta lifvet, döden?
Blir allt en evig natt?
Nej, tidens flod skall rinna
Dit, hvadan först hon flöt,
Och sist sin hvila finna
I skaparns eget sköt.

Se, derför ofta önskar
Jag fly till denna lund,
Som oförvanskligt grönskar
På aldrig härjad grund.
Mot qval han lindring räcker,
Föryngrar gråhårsman,
Hos syndarn ånger väcker,
Och *minne* kallas han.

GEROK.

"HAF AKT PÅ DIG SJELF."

1 Tim. 4: 16.

Utan en djup och sann sjelfkännedom kunna vi icke frälsas. Men den rätta sjelfkännedomen är en svår konst. Den bästa menniska måste medgifva det, och gamla grånade kristna få ej taga förbi detta allvarsamma:

Gif akt!

En verklig och sträng uppmärksamhet är här af nöden. Man kommer ej till en rätt sjelfkännedom genom en slump. Lägg märke till detta, glöm det icke, studera dig sjelf, sätt dig in i dina egna förhållanden, var vaksam, ställ dig utanför dig sjelf och betrakta noggrant ditt eget porträtt.

"Dig sjelf." Att studera andra är jemförelsevis lätt. Det är mera naturligt för oss att se på andra, än att se på oss sjelfva. Ett är dock säkert, att om vi ej ega en rätt sjelfkännedom, så blir också vår menniskokännedom haltande och skef.

Hvad skola vi hafva akt på?

Allraförst

om vi kommit till rätta.

Det är en ytterst vigtig angelägenhet för oss att veta, om vi stå i ett rätt förhållande till Gud. Vårt samvete bär oss här vid lag klart och tydligt vittnesbörd. Guds ord gör detsamma. De två stämma öfverens. Vilja vi derför veta, om vi kommit till rätta eller ej, så behöfva vi endast gifva akt på Guds ord och på vårt samvete. Skada blott, att

menniskor hafva så brådtom,

att de ej hinna få denna sak på det klara. Guds ord hinna och vilja de ej läsa. Arbete, affärer, nöje, lek, liknöjdhet stå i vägen. Samvetet vilja de ej heller lyssna till. Det är färdigt att visa, huru affärerna stå, men man har ej tid i dag. Den, som ej har tid att lyssna till samvetets röst nu, handlar illa mot sin egen framtid, bereder sig sura frukter för det kommande. Samvetet är vår vän, en trogen vän allt in i döden. Bibeln är vår vän, och en person, som ej har tid eller lust att lyssna till sina vänner, han handlar som en dåre. Käre vän, har du lyssnat till ditt samvetes röst nu på länge? Om ej, så hvarför? Hvarför?

Men om vi kommit tillrätta och fått frid med Gud, behöfva vi hafva akt på,

huru vårt lif utvecklar sig.

En sann omvändelse är ett stort och vigtigt steg mot det rätta målet, men än är det långt qvar till perleportarne och nya Jerusalems stad. Det nyfödda lifvet behöfver utvecklas och stärkas, annars dör det. Huru är det med denna utveckling hos dig? Du blef en kristen då och då, för ett år sedan, för trettio år sedan.

Huru mycket har du tillväxt? Hvad riktning har din tillväxt tagit? Kanske du lefver på gamla erfarenheter i stället för Guds nåd? Kanske du sofver och derför ej ser skilnaden mellan mörker och ljus så klart som förr. Kanske du växt in hos dig sjelf och gräft ner ditt pund i jorden. Kanske du har alla yttre former, men hjertat är dödt. Haf akt på dig sjelf!

Allramest behöfver du pröfva, i hvad förhållande du står till synden. En kristen blir aldrig

Svenska Evangelisk-Lutherska kyrkan i Des Moines, Iowa.

qvitt synden, så länge han är här på jorden. Det måste vara

en beständig strid,

en kamp på lif och död. Den kampen kan upphöra. Han kan lätt och småningom blifva slapp och aftaga. Vi äro i oss sjelfva svaga och kunna lätt öfvervinnas. Se derför till, hurudan denna strid är hos dig. Hatar du synden på allvar? Bor Guds nit mot det onda i ditt hjerta? Sörjer du uppriktigt öfver dina felsteg? Eller kanske du börjat lefva ett lif, der du icke

är så noga

med hvad du gör eller säger? O, huru farligt. Mången kristen har affallit genom att få kärlek till någon särskild synd. En gammal kristen kan blifva girig, grälsjuk, oförsonlig, elak i sitt hem och så förlora hjertats frid. En ung kristen kan få kärlek till nöjen och flärd, börja besöka teatern, och operan, deltaga i allehanda opassande upptåg, sitta vid spelbordet, börja dricka, fatta kärlek till en ogudaktig yngling eller jungfru, allt efter som förhållandet är, och så gå miste om lifsens ovanskliga krona. Gå ej till teatern, dina lustar kunna råka i brand lätt nog ändå. Teatern ger själen samma rus som krogen ger kroppen, så sade en gammal erfaren man, hvars kallelse fordom fört honom regelbundet till teatern under en lång följd af år. "Jag kunde gerna vilja gå och höra den eller den operan för musikens skull (han var musiker), men jag vill ej utsätta mig för frestelsen." Detta onda börjar gripa omkring sig bland vårt kyrkofolk, och de som borde ega bättre förstånd, sätta exempel,

som kunna bringa många på fall. Må vi vakna upp rätteligen i detta afseende. Man får höra berättelser från våra större och mindre städer, från våra mest ansedda familjer, som fylla hjertat med grämelse. Bort med denna "fåfänglighetens marknad" och bort med den på allvar. Det är värre att vara kristen nu än förr, emedan så många, som förr varit kristna lefva i ett

hemligt affall,

hafva intet allvar mer, vilja ej tala om Herren Jesus, ursäkta synden, göra den, och vilja ändå vara kristna. Hurudant är ditt förhållande mot synden?

Kommen ihåg judefolkets låga, religiösa ståndpunkt på Jesu tid. Är ej detta ett sjelfpröfningsskäl för oss? Deras religion hade blifvit ett skelett utan kött och blod och nerver och lungor och hjerta — bara ett skelett, ett dödt formväsende. De förnämste bland folket klandrade Jesu lärjungar för att de åto med otvagna händer, men sjelfva voro de obarmhertiga mot sina föräldrar, mot enkor och fattiga och hade förgätit barmhertigheten och domen. Bland dem var han den bäste kristen, som höll fädernas stadgar bäst. Döda ben, döda ben!

Och dock var detta

det mest benådade folk

af alla. Från Sinai till Golgatha, hvad ligger ej deremellan af nåd och godhet? För detta folk var Moses en ledare och profet, för detta folk vittnade Samuel om Guds förbund, för detta folk sjöng David sina oförgätliga psalmer, diktade under skuggan af lifvets träd, för detta folk profeterade Esaias om den kommande Frälsaren, för detta folk uttalade Johannes Döparen den allvarligaste bättringspredikan. Det var ock till samma folk som Herren Jesus sjelf kom. Tänk, hvilka predikanter det folket hade haft. Och nu hade de Guds Son, vår Frälsare till prest.

Jesus som pastor.

Här fattades det således ej goda predikningar och föredömen. Annars få de stackars presterna ofta skulden för tillståndet bland menniskorna. Man synes tro, att om blott presten vill, så går hvem som helst till himmelen. O, huru orätt! Huru lyckades Herren Jesus som prest? Hvilka väckelser framkallade han? En fiskare från Galileiska hafvet predikade så, att tre tusen blefvo väckta på en gång. När fick Herren Jesus en sådan glädje? Aldrig. Nej, fastän folket var så benådadt, missbrukade det sina förmåner. Hvilket afstånd mellan Davids och Esaias verkliga troslif till

fariseernas tvättbalja.

Hvilket fall. Hvilken blindhet. Och detta är en varning för oss. Tänk huru klart och troget Guds ord förkunnats för oss under en lång följd af år. Skola vi nu blifva torra, beniga fariseer eller ock förmätna sadduceer? Gud hjelpe oss till en varm, frisk och sannskyldig gudsfruktan.

Var rädd om sanningen.

Haf akt på dig sjelf i det stycket. När man börjat vika af från sanningen, så kan ingen säga, hvad slutet skall blifva. Det finnes ingenting så lågt, så dumt, så vämjeligt, att icke en menniska kan falla på det, när hon vänder Guds ord ryggen. Så har man mormonerna midt i det upplysta nittonde århundradet, så blir katolska kyrkan med dess helgondyrkan och vidskepelse platsen, der vår tids lärde och bildade hamna i större antal än man tror. Så får man nu för tiden höra unitariernas osammanhängande ordsvammel kallas religion. Och just i vår tid skulle också alla möjliga hemliga sällskap uppstå med sin religion, som är en religion utan Jesus, utan Lammets blod, utan erkänsla af synd eller syndaförlåtelse. Broder, kanske du håller på att börja tro, att det ena kan vara lika godt som det andra! Haf akt på dig sjelf! Sanningen, hela sanningen, vare det vårt valspråk!

Andligt munväder

gör ingen till en kristen. Man blir nästan rädd, när man läser om huru Herren Jesus gisslade de fromme fariseerna för deras innehållslösa gudsfruktan. "Detta folk hedrar mig med sin mun och nalkas mig med sina läppar, men deras hjerta är långt ifrån mig." Vill då icke Gud längre, att vi skola prisa och lofsjunga honom? Vill han icke, att vi skola höra till hans kyrka och församling? Förvisso, men han vill, att hjertat skall

Idyll.

vara med. Gud hatar allt skrymteri. Tänk huru vackert judarne talade, sjöngo och vittnade om Gud, men samme judar korstfäste härlighetens Herre. Pröfva dig, min broder. Det är ej nog med att du går med Guds folk, att du sjunger med och beder, att du läser ditt kapitel i bibeln, att du går till Herrens nattvard, du är kanske ej ändå en rätt kristen. Gud ser till hjertat! Din

pastor tänker godt om dig,

din granne finner inga fel på din kristendom, men är ditt hjerta långt borta, så ve, ve! Och äfven under sådana omständigheter höres Jesu vänliga, nådefulla stämma: Gif mig ditt hjerta. Det är hjertat Jesus vill hafva.

Menniskorna sätta så lätt och så ofta annat i i stället för Guds ord. Först sker detta i form af tillägg till Guds ord, sedan sättas de nya buden i jemnbredd med Guds, och slutligen blifva menniskobuden de förnämsta. Så var det bland Judarne, så är det än i dag bland menniskorna. Mennoniterna äro skilda i två partier, emedan en del sade, att det var lyx och orätt att hafva knappar i rockarne, och så uppstod knappmennoniter och häktmennoniter. Är icke sådant barnsligt? Jo visst, men sådana äro vi, och på så sätt blifva bisaker hufvudsak och tvärt om. Vi behöfva Gudi lof

icke lägga något till Guds ord.

Andlig addition är lika farlig som andlig subtraktion. Tätt vid ordet, tätt vid ödmjukheten, der är vår rätta plats. Hvad Gud befaller är nödigt till salighet, hvad menniskor bjuda är det ej.

Domen är, att den som ej håller sig vid Guds ord till slut, blir blind, så att han icke ser. Det är domen öfver villoandarne.

Haf akt på dig sjelf!

Det går sakta, otroligt sakta för oss att lära oss inse Guds ords auktoritet. Vi vilja i sjelfva verket vara små gudar, hvilkas omdöme och insigt skall gälla öfver Guds eget ord. Men i Guds skola få vi ändå lära oss att lita på ordet, och då blir det också vår sträfvan att allt mera förstå och fatta detta ord, växa in i det, blifva lika den ''gudsmenniska'' som i ordet framställes. Vi blifva små, Gud blir stor, och då känna vi oss sjelfva rätt. Haf akt på dig sjelf, så skall du lära inse, huru väl du behöfver Jesus.

Vår församling.

"ICKE ÖFVERGIFVANDE VÅR FÖRSAMLING, SÅSOM SOMLIGA HAFVA FÖR SED."

Ebr. 10: 25.

Hvem kan uttala, huru högt vi borde värdera Guds rike på jorden? Och dock, huru oväntadt tröga äro vi icke i detta hänseende. Verlden värderar sina inrättningar. När hemliga sällskap hålla sina storartade möten, huru beprisa icke de stora dagtidningarna all den ståt och härlighet, hvarmed de omgifva sig. Med klingande spel och i prålande uniform draga skarorna fram genom festsmyckade gator och prydliga triumfbågar. Och dock, hvad betyder allt detta, huru fattig, huru tom och fåfänglig, huru full af sken och yta, men utan innehåll är icke denna hedniska gudstjenst. Käre, kristne vänner, icke är det nya testamentets förbunds-Gud, icke är denne Gudens rike och medlemskap deri värdt att aktas högre än någon annan förmån på hela jorden? Högre än nordstjerne- och vasaordnar är det tecken, i hvilket Guds rike har segrat och skall segra. Den korsmärkta drägten är skönare, ädlare och bättre än ''rike mannens purpur''.

Guds rike, vår församling med Guds ord och sakrament, är jordens mest himmelska inrättning.

Blygens ej

för att tro, tänka och säga detta. Det finnes allt för mycket klenmod bland oss kristna, allt för mycken feghet och fruktan, när det gäller vårt härliga, kristna namn. Och dock står Kristi kyrka i dag i verlden såsom ett bevis derpå, att Jesus sade sant: "Helvetets portar skola icke vara henne öfvermäktiga." Roms kejsare jagade hennes medlemmar, som hade de varit vilddjur, kastade dem för tigrar och lejon på den blodstänkta arenan, nödgade dem att böja sina hufvuden under bödelns yxa. Roms påfvar hafva bygt fängelse, uppfunnit helvetiska pinoredskap och tagit djefvulen sjelf till allierad i striden mot evangelii sanna bekännare. Kristi sanna kyrka har stelnat i främmande former, har nästan qväfts af statens verldsliga famntag, har slitits och sargats af förrädare och villoandar, och dock står hon i dag qvar såsom verldshistoriens största underverk, ett ljus i mörkret, hopp midt i förtviflan, lif midt i död och undergång. Blygens då ej för Guds kyrka och församling, och detta är sagdt särskildt till Eder, I unge vänner.

Ungdomen glömmer Gud

och hans ord allt för lätt. Åtminstone är detta ofta fallet. Man går i konfirmationsskolan, man är djupt rörd på sin första nattvardsdag och ämnar hålla sina heliga konfirmationslöften. Så kommer man sedan ut i verlden och möter olika menniskor, nya förhållanden och starka frestelser. Frestelsen ansätter vårt mod kanhända hårdare än något annat. Det blir fråga om, huruvida vi våga och töras bekänna Herren. Då tröttnar så mången. Han förnekar sin Gud och hans ord. O, hvilken dårskap att öfvergifva sjelfva konungens gunst för att göra några gatpojkar till viljes. Gör icke så, unge broder; tänk öfver saken väl och blygs ej för ditt kristna namn! O, huru gladt och uppfriskande det är, att träffa ungdom, som gifvit Gud sitt hjerta tidigt! Det är blommor och sommardoft, det är lukten af salfvan i Gilead, af Israels läkedom, af det himmelska paradiset redan här på jorden. Näst barnens hosianna — som de utan text och melodi uppstämma till hans ära, som beqvämt sig att begagna ord i sitt förhållande till oss äldre, — för vår skull, icke för sin egen, — näst detta hosianna och barnens tillitsfulla blick, finnes väl näppeligen något skönare än att en ung menniska med kärlekens och tacksamhetens hänförelse tjenar sin Gud och Frälsare.

Vårt lutherska namn

borde ock vara oss kärt. Huru mången har icke rusat åstad i ogjordt väder för att härvidlag göra ett byte. Vårt lutherska namn är en minnesstod till Guds nåd, uppenbarad i sextonde århundradets reformation. Genom den gudsmannen Luthers uppträdande för bibel- och samvetsfrihet lades grunden till en ny tid. Med sin penna ruskade han på Roma-lejonets krona, och med sin tordönsstämma skakade han hela verlden. De grundsatser, för hvilka han kämpade, hafva bestått profvet. Hela vår tids civilisation skulle vara otillåten och omöjlig utan Luther och hans verk. På det andliga området står ock vår lärofader hufvudet högre än alla reformatorer både då och nu. Detta må vi särskildt komma ihåg vid våra årliga reformationsfester samt bedja Gud, att han ville gifva oss något af Luthers ande och kraft, af hans himmelska hänförelse i vår tids lutherska kyrka. Huru stel och kall är icke mången lutheran nu för tiden. Han är icke mera lik Luther, än Barnums uppstoppade Jumbo är lik det lefvande jättedjur, som det skall föreställa. Gud gifve oss eld och lif! Gud gifve oss sinne att i rätt mening värfva och vinna för hans sak, som också är vår!

Våra minnen,

o, huru de hänga tillsammans med kyrkan. Der hafva vi i vår tidigaste barndom, i dopet, blifvit burna i Jesu famn och armar. Der hafva vi tillsammans med våra föräldrar besökt gudstjensterna redan medan vi voro små. Tänk huru vi lyssnade, huru vi undrade, huru vi understundom eldades — och var det icke måhända af Guds kärlek? Der i vår kyrka hafva vi gått i söndagsskolan. Hvilken kär och efterlängtad timme var icke detta, om vi hade en söndagsskollärare af det rätta slaget, och vi sjelfva voro snälla barn.

Om skalkar locka dig, så följ icke.

Och I, gamle barn, som nu sjelfva äro fäder och mödrar, erinren eder, huru I längtaden efter barnfesten vid jul, och huru glada I voren, när den ändtligen kom!

Vår kyrka, vår konfirmation! Hvilka ord för vår ungdom! Minnes du, huru flitigt din pastor arbetade med dig under den tiden? Minnes du, huru rörd och mjuk du var på din stora högtidsdag? O dessa hvitklädda skaror, denna högtidsungdom! Ja, många minnas det väl och tacka Gud för den tiden och för den nåd, som sedan dess varit dem beskärd. Konfirmationen är en af vår tids skönaste inrättningar, ett minne, ett arf, som vi ej få bortbyta, derför att en och annan höjer sin röst deremot.

O, huru god den käre Guden sedan dess varit mot oss i sitt tempel, i vår kyrka! Vi hafva kommit dit, kalla och tröga, och han har värmt oss med sitt evangelium; vi hafva kommit, fulla af bekymmer, och han har tagit bördan bort; vi hafva kommit med krossade hjertan och sjunket mod, och han har helat oss, låtit oss smaka sin härlighet vid nattvardsbordet. Eller kanske vi kommit med glömska af och förakt för hans godhet, och hans kallelse har gått ut till det förvillade barnet. Vi hafva kommit för att nöta bort en stund af en annars tråkig dag, och han har mött oss med sin ande och sin kraft och tagit bort stenhjertat och gifvit oss ett nytt hjerta och ett nytt sinne. O, huru skön är icke söndagen och kyrkan!

De förförare,

som vilja leda oss bort från Gud och vår församling, äro många. En heter andlig lätja. Vi äro för lätjefulla, för att flitigt begagna Guds ord och gå i kyrkan? Hör på tåligt nu. När läste du i din bibel senast, unge vän? Hvar är han? Har du glömt denne gamle, trogne vän, som församlingen sände med dig ut i verlden på din konfirmationsdag? Hvilka kyrkliga tidningar läser du? Var nu uppriktig. Kanske du hvarken läser bibeln eller någon annan andlig lektyr. Då är det i sanning icke underligt att du

sällan är i kyrkan.

Ack, käre broder, gör helt om, och gör det i tid. Härtill kommer nu, att dålig och förderflig läsning kommer i stället. Hvem kan i våra dagar lefva utan att läsa? Hvem kan lefva utan att till och med läsa tidningar? Tiden är nu en gång sådan, och vi kunna icke göra om den, äfven om vi vore dåraktiga nog att vilja det. Gud regerar tiden och äfven vår tid. Läsa måste vi, och det utan någon lag som påbjuder det. Men hvad läsa vi? Svaret är brokigt. Många, många finna sitt nöje i de haltlösaste och farligaste romaner, — läsning så fattig, så usel, att drafven, hvarmed svinen föddes, var ädla godbitar mot sådant skräp. Så förgiftas sinnet, att man slutligen intet annat tål eller vill hafva, och då blir man borta från kyrkan utan mycken ansträngning.

Akta dig för den der mannen, unge vän. Ser du icke på ansigtsfärgen, på blicken, att han icke passar som kamrat för dig? Akta dig för honom, liksom man är rädd för en huggorm. Var stark nog att säga nej, ett tusenfaldigt nej, när han bjuder dig sitt sällskap. Var rädd för honom, fly honom. Sedan man en gång råkat i ett dåligt sällskap, då är det icke så lätt att komma derifrån, och så bär det af utför, till dess att en sådan ung mans jordiska historia slutar med en förtidig graf. Gud är ej ansvarig för sådant elände, men vi menniskor äro det ofta genom orätta lagar, köld och liknöjdhet, hvarigenom en ung persons välfärd sättes på spel.

Gud vill gifva oss

så oändligt mycket godt i sin kyrka och församling. När vi behöfva undervisning, så vill han gifva oss det. En annan gång behöfva vi varning och förmaning, då få vi det. I dag behöfva vi tröst, och då hugsvalar oss Gud, såsom en moder hugsvalar sitt barn. Ja, hela fullkomligheten af sin salighet vill han skänka oss i och genom sin församling. Unge vänner, byten ej bort denna salighet mot verldens synd och skam, mot krogens målade fönster, danssalens ljusa portar eller logens halfmånsdunkel. Gud i himmelen vet, hvad ett sådant byte betyder. Gören eder icke sjelfva olyckliga. Läsen eder bibel, kommen med till kyrkan, deltagen i gudstjensten, sjungen med af hjertans lust. O, huru vi glädjas öfver edra klara, kraftiga röster. Varen med, der Gud

och hans församling fira gudstjenst, och så skola vi ock en gång få vara med deruppe, der förförarens snaror och frestelser höra till det som är tillrygga, och skenet från gatorna af guld, ljudet af den himmelska kören, Herren Jesu egen närvaro skola komma oss att förgäta, att vi någonsin voro gäster och pilgrimer i ett främmande land. Der är vårt mål.

Den stora hemligheten.

JAG LÄNGTAR HEM.

Hebr. 13: 14.

Ty vi hafva här ingen varaktig stad, utan vi söka efter den tillkommande.

Jag längtar hem till trogna fadershuset,
Till fadrens ömma bröst;
Långt bort ifrån det vilda menskobruset
Jag söker frid och tröst.
Jag gick i verlden ut med namnlös trängtan,
Jag vänder åter hem med stilla längtan.
Hvar jordisk önskan är mig snöd och slem.
Jag längtar hem.

Jag längtar hem, är trött af qval och pina.
Farväl, du falska verld!
Jag längtar hem, är mätt på fröjder dina,
De voro idel flärd.
Om Gud så vill, skall jag min klagan dämpa
Och manligt genom denna verld mig kämpa.
Dock hjertat trår till sitt Jerusalem,
Jag längtar hem.

Jag längtar hem. Jag såg i sälla drömmar
Ett bättre fosterland;
Der fins en fader, som för barnen ömmar
Och räcker dem sin hand.
Förbi är sommarn, svalan hemåt svingar
Högt öfver berg och dal på lätta vingar.
Blir foten snärd, hon flyr med bruten lem;
Hon längtar hem.

Jag längtar hem. När förr som barn man hade
Mig fört till lekar ut,
En liten stund jag mig åt dessa gladde,
Sen var mitt jubel slut;
När än som stjernor brödrens ögon blänkte
Af hat och fröjd, min blick sig dystert sänkte,
Och lekar, namnam, icke såg jag dem.
Jag ville hem.

Jag längtar hem. Ett fartyg går mot hamnen,
En flod mot hafvet ner,
Och barnet ilar gladt i modersfamnen,
Jag vill ej heller mer.
Ack, verldens lust och qval ej mycket väger,
Det har fördunstat allt — och qvar jag eger
Blott trenne ord, jag gömt i hjertat dem:
"Jag längtar hem."

GEROK.

"SÅSOM BEDRÖFVADE OCH DOCK ALLTID GLADE."

2 Cor. 6: 10.

Det är ej svårt att se det sorgemoln, som hänger öfver menniskoverlden. Ju äldre menniskan blir, desto mera sorg råkar hon ut för. Barnet gråter, men det är bara en elak dröm om sorg. Ynglingen sörjer en stund, och så är det glömdt, men i mannaåren och på ålderdomen sörjer man på allvar. Så talar man om lifstidssorg, och sådan finnes. Guds folk är intet undantag från denna synbarligen allmänna regel. Den väg på hvilken Guds folk börjat vandra, de lefnadsreg-

ler de uppstält för sig, den ''korsmärkta drägt'' de bära — allt gör, att de i en mening hafva

mera sorg än andra.

Vägen går för dem igenom öknen. Ju längre man kommer i en öken, desto ödsligare, desto gånger hålla vi på att krossas. En olycka i öknen, hvilken mörk tanke, och dock huru många ökenolyckor hafva de kristna icke sett och delvis varit med om.

Nu är det snart Pingst (6 S. eft. Påsk.) Att vi så der mellan de stora högtiderna skola genom våra texter (Joh. 15: 18—27) tvingas att tänka

Salems Svenska Evangelisk-Lutherska kyrka, Chicago, Ill.

hopplösare. De kristna lära mer och mer att inse tomheten och fåfängligheten af det jordiska. Gud vill fostra dem för himmelen. Sorgen och lidandet intaga en framstående plats i hans uppfostringsplan. Sorgen kommer icke lika tung öfver alla på en gång. Det är icke sagdt att det skall vara mulet på alla ställen på samma dag. Understundom är det en smula lättare, andra på sorg och lidande är anmärkningsvärdt. Det är icke så alldeles angenämt till en början, men förstår man det rätt, så står sammanhanget fram tydligt nog. Bedröfvelse kunna vi icke undgå, men finnes det då tröst mot bedröfvelsen? Ja, det finnes något, som är ett läkemedel mot sorgen. Hör Paulus: Såsom bedröfvade och dock

alltid, alltid glada.

tare. Detta beror på dess okunnighet, men sedan ock på dess hjertas hårdhet. Det är i alla fall ett dåligt betyg för verlden, ett betyg, som borde hjelpa till att väcka den till besinning. Och nu om Gud gifver dig, käre läsare, bättre insigt och förstånd, så var tacksam, och döm verlden från Jesu kärleks synpunkt, alldeles som Jesus sjelf gjorde. "Tröst i all bedröfvelse." Det är ej heller något nytt, att

andliga förmåner missbrukas.

Det är visserligen en af de allra sorgligaste erfarenheter vi göra i verlden, att nemligen menniskorna icke värdera sina andliga förmåner, men vi få dock icke gifva hoppet förloradt för det. Intet nytt händer oss. Judafolket hade på Jesu tid de härligaste och största förmåner. Aldrig förr och aldrig sedan har Gud sjelf i menniskoliknelse varit ibland menniskorna, varit dem så nära. Men det oaktadt, synes allting hopplöst. Endast ett ovanligt ringa fåtal trodde på Jesus, mottogo honom. Vi vänta ofta, att verlden skall omvändas på en dag, så att säga. Vi arbeta hårdt och sträfsamt, och ändå blir frukten ovanligt ringa. Då uppgifvas vi, blifva modfälda och tro att vi tagit miste om vår kallelse. "Herre, ho tror vår predikan?" Ack, att lärjungen skall våga vänta mera än Mästaren. I Jesu fotspår skola vi uthärda äfven det lidandet. "Tröst i all bedröfvelse."

Tröst, stor tröst!

Sista delen af texten är den skönaste. Der talar Jesus om den Helige Ande och hans verk. Med två namn nämnes den tredje personen i gudomen. Ack, den gode Frälsaren visste hvad vi arme barn behöfde allra bäst. Han visste, huru svårt det är för oss att taga tröst till oss i all vår bedröfvelse. Han visste huru en äldre kristen känner det vid tanken på sina ringa framsteg. Hugsvalaren har ett skönt uppdrag. Att torka bort tårarne, att stilla det upprörda hjertat, att tillfredställa domsrösten, o, hvilket skönt uppdrag. Broder, du går bekymrad öfver mycket och mångahanda. Din tro är svag och dålig, din kärlek ljum och matt, ditt hopp till hälften förbleknadt. Du har icke din förra lefnadsglädje. Du vet icke hvarför.

O, låt Hugsvalaren tala med dig, stanna, gif dig till freds. Ingen förebråelse, intet hot, endast tröst, endast hugsvalelse. Det är nästan omöjligt att tro, att Gud är så god som han är. Vi vilja nästan alltid skjuta in våra menskliga mellansatser i hans gudomliga löften. Det skola vi dock ej göra. Låt hugsvalelsens ord hugsvala oss i all vår bedröfvelse. En själ, som vaknat upp öfver sitt tillstånd, har svårt för att tro, att Gud vill hugsvala henne. Hon har så ofta och så länge trampat Guds nåd under sina fötter, att hon rent af häpnar vid tanken på, att hon skulle få hugsvalelse. Derför går hon också som regel länge under träldomens ok, under lagens hot och förbannelse, ja, ända till dess, att Hugsvalaren kommer och gör henne fri. O, hvilken hugsvalelse, o, huru allting synes i ett nytt ljus, huru själen fröjdar sig och jubilerar i känslan af och vissheten om syndernas förlåtelse. "Tröst, stor tröst i all vår bedröfvelse."

Sanningens Ande

kallas han äfven. Sanningen, det som består, det rätta, det verkliga, det som har väsen och innehåll. Och om sanningen vittnar den Helige Ande. Vi hafva hållit på och bedit och förmanat förgäfves i åratal. Sanningens Ande synes på ett ögonblick kunna vinna seger på menniskornas hjertan. Se, på den stora pingstdagen. Jesus har predikat så väldigt, så troget, men utan frukt. Petrus, den okunnige, bristfällige lärjungen predikar en liten stund, uppfyld med den Helige Ande, och tre tusen själar blifva väckta. Så kommer den Helige Ande med mera synbar kraft under stundom än annars. Derför få vi dock ej tro, att hans verksamhet icke är ihållig och fortvarande. Derest och hvarest evangelii sanning förkunnas, der är den Helige Ande med sin öfvertygande kraft och nåd. Finge han ej öfvertyga oss först, skulle han ej få hugsvala oss efteråt. Men han gör det, och för evangelii andeuppfylda ord skola alla mörkrets fästen falla.

"Tröst i all bedröfvelse."

Det såg mörkt ut för Abraham, men Gud halp honom och fröjdade hans hjerta. Det såg mörkt ut för David i öknen och kulan, men Gud hade

ej förgätit honom. Det såg mörkt ut för Daniel i lejonkulan, men lejonens mun tillstoppades, och Guds tjenare blef oskadad. Det såg mörkt ut för Herren Jesus i Gethsemane och på korset, men det blef ljust på påskmorgonen. Vi kristna hafva det på samma sätt. Det blir ljusare längre fram och högre upp. "Såsom bedröfvade och dock alltid glada."

TÅRARNES LOF.

Luk. 6: 21.

Salige de, som nu gråta, ty I skolen le.

Jag vet en källa underbar,
Hon strömmar ej ur molnens sköt',
Och dock en dagg så himlaklar
Än aldrig ned från rymden flöt.
Jag vet en brunn, dess ådror rinna
Ej upp ur klyftans dunkla snår,
Dock skall du ingen källa finna,
Som ur så djupa kamrar går.

Alltsedan menskan drifven var
Ur paradisets lunder ut,
Den källan städse flödat har
Och flöda skall till verldens slut.
Om hettan torkar bäckar alla
Och ingen dagg från himlen går,
Dock städse skall den källan svalla
Med samma flöde år från år.

Och sjunger jag de vattens pris,
Som Herrens nåd åt jorden gaf,
Att skapa der ett paradis,
De ädla floder, vida haf,
Som släcka törsten, svalka bloden
Och gifva helsa alla år,
Så förs min tanke till den floden,
Som varm ur menskoögat går.

Jag *tårars* källa prisa skall:
Ty som ur klippans sköte töms
En källas friska klara svall,
Som yppar hvad i djupet göms;
Så flödar ock ur menskans hjerta
En tårekälla, silfverklar,
Som gör dess dolda fröjd och smärta
I ljusets strålar uppenbar.

Och när som regnet svalka göt
Välsignande kring berg och land,
Och nya skott hvar trädgård sköt,
Och blommor kransade dess rand,
Så står, bestänkt af tårars droppar,
Ditt hjertas gård i ans och tukt,
Då öppnas själens blomsterknoppar.
Då mognar hvarje andlig frukt.

Och liksom vattnets ande går
I lätta dunster upp mot skyn
Och, så förmäld med himlen, står
I skära dimmor för vår syn;
Så hemtar tyst i gyllne skålar
En ängel dina tårar opp,
Att perlor likt i ljusets strålar
De glänsa må vid slutadt lopp.

Så sjungom tårars lof i dag,
Fast verlden aldrig det förstått!
Der skördas fröjd af tusen slag
Af dem, som *här* i tårar sått.
"Säll den, som har bedröfvadt hjerta!"
Så jordens bäste son ju sagt,
Och sjelf i jordens nöd och smärta
Han pröfvat tårens helga magt,

Den tår jag prisar, som i *sorg*
En pilgrim ur sitt öga göt,
Som ur hans hjertas brustna borg
Af qvalet pressad bittert flöt.
När under våren rankan tåras,
Då rör sig der den ädla saft;
När menskan utaf sorgen såras,
Då vaknar hennes bästa kraft.

Den tår jag prisar, som i *bot*
En menska Gud till offer bar,
Se'n hon den hulde Frälsarns fot
Lik Magdalena famnat har;
Den tår, som likt en vårflod smälter
Isskorpan hos en syndaträl
Och gamla synders börda välter
Från en pånyttfödd menskosjäl.

Och kristlig *kärleks* varma tår
Högt prisas må, när full af glöd
Ur Samaritens bröst den går,
Som ömmar för en broders nöd,
Den medlidsamma kärlekståren,
Som droppar, helande och sval,
Likt balsam i de öppna såren
Och lindrar hjertats bittra qval.

Den tår jag prisar, som af *fröjd*
En salig stund ur ögat rann

En rik mans slut.

Och der som sol, i daggen röjd,
Ett återsken af himlen brann,
När tacksamhet sitt offer bringar
Till Herren utan ord och röst,
Och när naturens skönhet tvingar
En tår ur ett beslägtadt bröst.

Så sjungom tårarne en sång
Ännu i jordens tåredal!
Den åter sjungas skall en gång
Af fröjd och tack i himlens sal:
Då skall vår blick förklarad skina
Af fröjd, som aldrig tager slut,
Och Herren sjelf ifrån de sina
Mildt alla tårar plåna ut.

GEROK.

Tankar vid ett synodalmöte.

"GUDS FRID!"

"Guds frid!" Hur hjertligt klingar
Ej detta helsningsord,
När säll jag foten svingar
På hemmets kända jord!
"Guds frid!" Från långa färden
Jag vänder hem igen,
Dock ingen ton i verlden
Är mig så kär som den.

Italiens veka tunga
Melodiskt smekte mig,
Och öknens söner unga
Mig helsat: Frid med dig!
Jag hörde palmer brusa
Och lagrar rad vid rad,
Nu hör jag åter susa
Den kära lindens blad.

"Guds frid!" för mig det klingat
Så ljuft på hemmets strand,
Som om det helsning bringat
Ifrån ett himmelskt land.
Så underbart det tjusar
Och vandrarn svalka ger,
Som när ett bladregn susar
Från trädens kronor ner.

"Guds frid!" hvar morgon klingar
Som lärkans sång så gladt
Och hvarje sorg betvingar,
Som dag förjagar natt.

"Guds frid!" hvar afton ljuder
Som trastens milda slag
Och ljuflig svalka bjuder,
Som dagg på qvalmig dag.

"Guds frid!" i rymden talar: —
Och som när Abraham
I sina lugna dalar
Jehovahs röst förnam,
Så må på fält, i hagar,
I skogens tysta brus,
Du höra alla dagar
Guds Andes milda sus.

"Guds frid!" uti din boning! —
Som när Maria fick
Ett bud om ljuf försoning,
Som från Gud Fader gick;
Så må ock Herrens ängel
Gå in uti *ditt* hus
Och med sin liljestängel
Dig bringa frid och ljus.

"Guds frid!" i glädjens tider
Må krydda ljuft ditt bröd.
"Guds frid!" när hjertat lider,
Dig tröste i din nöd.
"Guds frid!" åt menskor alla
I denna jämmerdal,
Tills honom vi åkalla
En gång i himlens sal!

GEROK.

"SI, VI GÅ UPP TILL JERUSALEM."

Luk. 18: 31.

(Läs Luk. 14: 25—35.)

Hvilken underbar bekännelse är icke ett synodalmöte. Den säger oss, att det finnes menniskor, hvilka icke äro belåtna och tillfredsstälda med det jorden eger att bjuda, utan söka ett bättre och varaktigare. Och så hafva vi, som fira denna högtid, sammankommit från landets olika trakter såsom representanter af ett hundrade tusen menniskor, hvilka genom sin samfundsgemenskap bekänt, att jorden ej är nog för dem. Vi vilja gå till Jerusalem, till himmelen: låt den tanken aldrig dö.

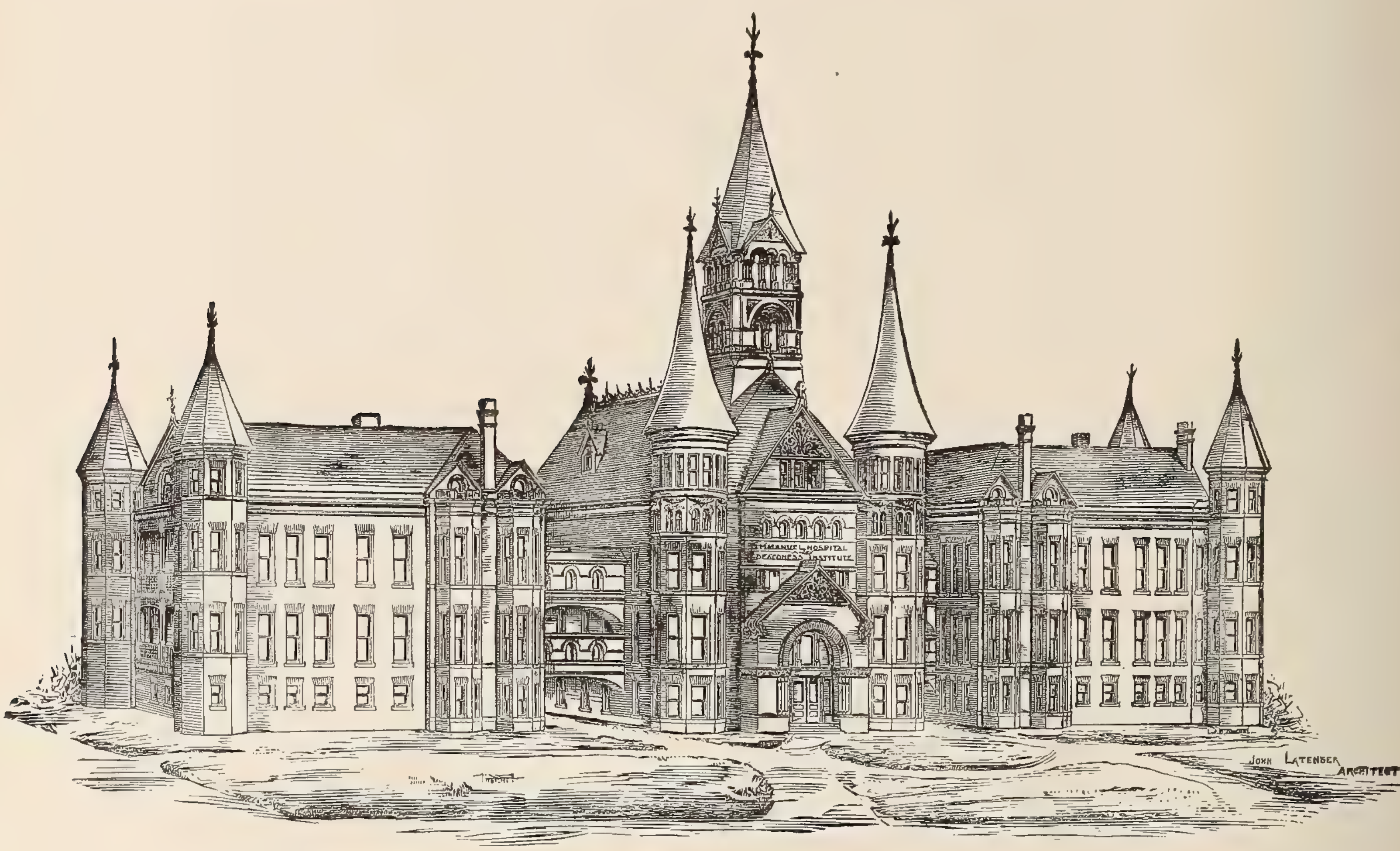
För Jesus gick vägen till Jerusalem genom mycket lidande, ja, genom sjelfva döden. "Si, vi gå upp till Jerusalem, att all ting skola fullbordade varda." Gethsemane, Caiphas, Herodes, Pilatus, Judas, o, hvilken rad af lidande. Denna lidandesväg förde dock vår käre Frälsare och förelöpare till härlighet. Vägen till Jerusalem, till himmelen går ännu genom lidande. Det gäller att träda i Jesu fotspår, att lida med honom, innan vi få regera med honom. Bröder och trossyskon, låtom oss ihågkomma detta, men icke så att vi derigenom skulle låta afskräcka oss, utan så att vi med ständigt nya och unga krafter må sträcka oss efter målet och lönen. Med anledning af såväl den upplästa texten som dagens högtidsbetydelse för öfrigt vilja vi såsom ämne framställa:

Vet du, hvad det kostar, att gå till himmelen?

Man må ju genast antaga, att denna stora högtidsförsamling vill gå med till himmelen. Låtom oss dock icke förhasta oss. Vi lefva i en affärsålder. Man vill alltid och i allt veta, om det betalar sig. Man frågar ständigt: hvad kostar det? Så vilja ock vi i Herrens namn fråga, när det gäller vår själs frälsning och salighet. Vi hafva tre svar på frågan, hvilka vi ordning skola betrakta. Det första svaret är:

det kostar intet

att gå med till himmelen. Gud vare lof att vi få börja så, och att den fria nådens nådetid ännu

Immanuel Hospital och Diakonisse-Institut, Omaha, Nebr.

varar. Den gamla texten i dag handlar om den stora nattvarden. Bröder, vägen till himmelen är öppen och fri. Låtom oss bjuda, låtom oss nödga våra medmenniskor att gå med till himmelen. Minnas vi icke i dag skriftens uttryckliga ord, att vi äro af Gud älskade sedan evighet. Fri nåd å Guds sida innan en menniska fans till. Och köpet på Golgatha, der Guds Sons blod var köpeskillingen, hvad betyder det annat än fri nåd, fri förlåtelse! Säg mig, broder, huru du fick frid första gången? När samvetet vaknat, när dina synder stodo för dina ögon och döden och domen förskräckte dig, säg broder, huru fick du frid? Jo, genom den fria nåden. Det blef klart för dig, att "i Hans död din synd försvann, så är du frälsad vorden." Då blef det ljust i ditt hjerta, då fick du nytt lif, du minnes den dagen väl. En

sådan dag glömmer man aldrig.

Så fäder och bröder, blir det vårt hufvudsakliga göromål att alltid och allestädes förkunna för våra medmenniskor, att vägen till himmelen är öppen och fri. Detta gäller också icke blott omvändelsen och våra första erfarenheter i Jesu efterföljd. De gamle kristne, som grånat i Jesu efterföljd och till hvilka vi yngre i dag blicka upp med gladt förtroende, huru har det gått eder under alla dessa år? O, det har varit mörkt och svårt mången gång. Det har sett omöjligt ut. Ibland har hjertat varit så kallt och uppfyldt af otro, understundom har det varit särskilda personliga fel som stigit i eder väg, andra gånger hafva sorg och bekymmer böjt eder till jorden. Huru hafven I fått frid och glädje igen? I eder egen helgelse? I eder egen kärlek och tro? Aldrig, aldrig! Endast hos Jesus, i hans sida, i skuggan af hans välgörande kors, vid helsobrunnen som flödar från hans genomborrade hjerta, der och endast der funnen I frid. Unga och gamla kristna följas åt till himmelen, och för alla är det fritt, fritt af nåd för Jesu skull.

Att menniskor dock skola vara så tröga att tro detta. O, så sorgligt! I åratal kunna de hålla på med att söka sin själs frälsning, men det blir aldrig något helt och verkligt ändå. De vilja gifva Gud

ett slags förskottsbetalning

för att få gå med till himmelen. Broder, Jesus har erlagt den förskottsbetalningen en gång för alla. Någon annan hvarken behöfs eller gäller. Fritt, af nåd för Jesu skull.

Men nu, käre åhörare, måste vi ock se saken från den andra sidan. Hvilken allvarsam text. Man nästan darrar af förskräckelse, när man betänker sakens allvar. Hvad kostar det att få gå med till himmelen?

Det kostar allt.

Tänk, när I skullen resa till Amerika, och det gamla fosterlandet skulle mottaga edert afsked. Hvad gälde det då? Jo, det gälde ganska ofta allt, allt. De gamle föräldrarne, det gamla hemmet, de minnesvärda platserna, måste alla öfvergifvas för det nya hemmet, hvilket man hoppades få i detta fjerran aflägsna land. Men än mera måste vi ofta afsäga oss för att få gå med till himmelen. Låtom oss se hvad texten säger.

Det kan kosta vänner och slägtingar att gå med till himmelen. Jesus menar icke, att vi skulle hata våra närmaste. Skulle han, som sjelf är kärleken, kunna förbjuda föräldrakärleken, kärleken äkta makar emellan, barnakärleken, vänners kärlek och förtroende? Förvisso icke. Men det menar han, att om våra närmaste stå oss i vägen, stå emellan oss och vår Frälsare, så måste vi bryta med dem och lyda Gud mer än menniskor. Huru mången from qvinna får icke dragas med ett tungt kors, emedan hennes man är otrogen, hård och ogudaktig. Huru mången gudfruktig man har icke beständiga sorgedagar, emedan hans hustru icke fruktar Gud utan är lättsinnig, fåfänglig och verldskär. Huru mången moder sörjer icke i denna stund öfver förlorade barn, hvilka föra hennes grå hår med sorg i grafven. O, bröder, vi kristna kallas fantaster och trångsinta menniskor. Det är en lögn. Vi äro de som ega de rätta, stora vyerna. Vi äro icke belåtna med mindre än att föra hela menskligheten tillbaka till Guds rika, älskande fadershjerta, derifrån vi alla härstamma. Men i ett afseende äro vi olika alla andra: Kristus är A och O för oss, begynnelsen och slutet. Då måste allt som står i vägen vika. Så mycket kostar det att gå med till himmelen. Hvad kostar det vidare?

Ditt eget lif.

Så säger texten. Icke menar Jesus att vi skulle blifva misantroper och pessimister. Långt deri-

från. Kristi evangelium är pessimismens rätta och enda botemedel. Hvad menar han då? Jo, att en Jesu vän ofta måste försaka beqvämligheter, penningar, egna åsigter, framtidsutsigter, vanor, allt för Jesu efterföljds skull! O, tänk huru svårt, huru omöjligt för kött och blod, huru gerna man drager sig undan. Kött och blod äro oss ofta till hinders. Huru svårt t. ex. för en prestkandidat att gå dit behofvet är störst, äfven om lönen är ringa och obetydlig. Huru lätt går det icke vid flyttningar att se på lönevilkoren och om arbetet är lätt eller ej. Huru svårt vid ett synodalmöte att tåla dem, som i många frågor hysa olika åsigter mot en sjelf. Huru svårt att i det dagliga lifvet endast tänka på Herrens ära och döda sitt kött med dess lustar och begärelser. Och dock måste allt detta ske, om vi skola gå med till himmelen.

Vår text talar vidare om ett byggande. När man bygger, bör man på förhand veta, om man kan fullborda sitt företag eller ej. Byggandet bör påminna oss om huru hos en kristen den nya menniskan skall tilltaga och tillväxa, till dess hon blir en fullkommen man i Kristus. Det är fråga om att bygga upp en ny, himmelsk och Kristuslik karakter. Det är fråga om att likt Kristus blifva god, tålig, fridsam, kärleksfull och försonlig. Diamanten måste slipas, kantigheterna måste bort, egenviljan måste böjas, stoltheten och egenrättfärdigheten måste qväfvas, innan denna nya byggnad blir färdig. Broder, tröttna ej. Ett torn bygges ej på en dag. God grund först. God grund, god grund, sedan sakta och väl, en dag i sender, en sten i dag, en i morgon, och till slut skall det lefvande templet stå färdigt. Så mycket kostar det att gå med till himmelen.

Herren Jesus talar dernäst om en strid för dem som skola gå med till himmelen. Bilden säger oss, att det är en farlig och ojemn strid. Vi skulle aldrig ensamma kunna vinna seger i den. Striden gäller våra andliga fiender, djefvul, kött och verld. Här hafva vi nu åtskilligt att gifva akt på. Tänk först på din egen svaghet. Blif aldrig stolt eller sjelfbelåten. "Blir du sjelfbelåten, är du re'n från stråten." De ödmjuke, de som se Herren i händerna efter allt, äro de som skola segra.

Dernäst får du aldrig tänka att din plats är så svår, att det ej lönar sig att hålla på. Har Herren satt dig der, så blif *qvar*. Hvilken skön dygd är icke detta stora, himmelska: *blif qvar!* Fly icke, feg och modstulen, din väg. Så få ej soldater handla. Det är ej du utan Jesus, som bestämmer, hvar du bäst tjenar honom. Han är ansvarig för följderna. Du kan vara lugn, så länge du vet, att du är, der Gud stält dig. Blif qvar, blif qvar! Det är belagdt med dödsstraff att somna på sin post i en jordisk krigshär. Lika farligt är det för en Jesu Kristi stridsman att sofva på sin post. Var vaken, bed och arbeta, så somnar du icke. Halfsof icke ens, var icke belåten med hvad du vunnit. Framåt, framåt, mer och mer! Gud hjelper oss att vara vakna och beredda på hans ordres.

Herren Kristus talar slutligen om de kristna såsom jordens salt. En allvarlig och förträfflig bild. Utan salt kunna vi icke reda oss i lekamlig måtto; utan Guds barn som jordens salt kunde verlden icke reda sig i andlig måtto. Låt verldsmenniskorna komma i håg detta. Låt dem minnas, att Gud skonar dem från mycket ondt för de Guds vänners skull, hvilka bo bland dem. Men å andra sidan är det saltets egenskap, som gör att Guds barn så ofta få ofrid på jorden. De berömmas och prisas så länge de icke äro ett salt, eller endast ett mildt salt. En predikant prisas så länge han bestraffar andras synder eller synden i allmänhet, men kommer hans ord och exempel som en hand full af salt i ett öppet sår, se då är det slut med hans popularitet hos de fleste. Det oaktadt skall saltet finnas och forfarande utöfva sin välsignelserika verkan. Märkom dock här ett: saltet är till intet nyttigt i tvenne fall. Först gäller detta, när saltet mister sin sälta. Fins det något oduggligare än ett saltlöst salt? Det duger ingenstädes och är allas afsky. Finnes det något sorgligare eller jämmerligare än en kristen, som ej längre är ett salt, som ej vågar eller ej vill vara sin Frälsares efterföljare i anda och sanning. Verlden föraktar honom, Guds folk likaså, och Gud kan ej erkänna honom. Broder, hur är det med dig i detta stycke? Är du rädd för att skada dina egna affärer, din utkomst, din ära och ditt anseende bland dina medmenniskor genom att bekänna din Frälsare? Pröfva dig, känn efter.

Saltet måste sjelf smälta,

om det skall tjena till någon nytta. Det var den andra omständigheten vi skulle minnas. Hvad kan det betyda annat, än att en kristen måste offra sig sjelf och allt för sin Herres skull och för sina medmenniskors gagn. Ljuset brinner sjelf ned, när det lyser för andra, saltet måste börja smälta, innan det blir till något gagn. Förr är det intet salt i praktisk bemärkelse. Så med en kristen. Innan Jesu Kristi kärlek smält hans hjerta och sinne till ett innerligt förbarmande och medlidande med menniskornas nöd, förr är han till ingen nytta för någon annan, äfven om han sjelf är en kristen. Han är ett salt, som ligger qvar i tunnan eller ock ett styft strängt salt, hvilket man använder att skjuta på elaka hundar med. Kristus är barmhertighetens frälsare, de

"Allt det I bedjen troende i bönen, skolen I få."

kristna äro barmhertiga, menniskovänliga, fridstiftande, ödmjuka, brinnande af kärlek till sina medmenniskor. När de under sådana omständigheter låta saltet smälta vid Jesu kärleks varma, himmelska låga, så blir deras inflytande och verksamhet till den allra största nyttan. Så mycket kostar det att gå med till himmelen. Är du villig, är du färdig?

Otrons opåkallade fråga: hvad kostar det?

Den frågan är otron alltid färdig med, och svaret blir: det kostar för mycket, för mycket, alltid och allestädes för mycket. Otron vill omvända verlden efter sin på börsen och i marknaden vanliga och brukliga räntetabell. Skada blott, att Jesu börsrapport så ofta förgätes: att en menniskosjäl, både för menniskan sjelf och för sin Gud är värd mera än hela jordens silfver och guld. Den otrogna otron frågar med hån och begabberi: hvad kostar det? Hvad kosta församling, kyrka, prest och skolor? Ofta har man förundrat sig öfver att Augustanasynodens folk icke är utfattigt. Fritänkarne hafva ej dessa stora utgifter, separatisterna ej heller. Vår kärlek till Kristus kostar oss, sådan den framstår i den statistiska tabellen, ungefär en half million dollars om året. Det är en stor, en ofantlig summa, icke sant? Jo visserligen, det är i sanning en uppmuntrande siffra. Det vore väl, om en del storskräflande tidningar och predikanter ville väga sin och sitt folks kärlek och gudsfruktan på guldvigt en gång om året åtminstone, men det låta de bli.

En half million dollars för Jesus.

Det är hvad krogarna kosta Chicago på en dag ungefär. Hvarför gör icke otron sin fråga på detta område? Hvarför hör hon ej den uttärda och öfveransträngda makans rop efter bröd, efter hjelp, efter hvila? Hvarför ser hon ej de utmärglade barnens jämmer och nöd? Hvarför begriper hon ej, att det vore både bättre och billigare att bygga kyrkor och skolhus än fängelser och schavotter? Ack nej, otron är blind, det är orsaken. Tig otro! Tag din plats i skamvrån, der hör du hemma! Göm ditt mörka, hemska gröngula anlete, göm det, göm det! Det kostar för mycket, att lyssna till otron, men ej för mycket att följa med Jesus till himmelen. Den otrogna otrons dom har sin grund i dess verldskärlek, girighet, njutningslusta och oförmåga att döma om andliga ting.

De kristnas otro

är ett sorgligt kapitel. O, att vi, som ändå i botten af vårt hjerta älska den store Mästaren, ofta äro så otrogna och knorriska! Huru blifva vi icke slöa, giriga, stolta och sjelftillräckliga! Huru ofta får man icke vid konferens- och synodal-möten och än mera vid de årliga sockenstämmorna höra: hvad kostar det? — och det mânghöfdade svaret: det kostar för mycket. Gud hjelpe oss, att vi ej få straff derför! Bättre är att följa godt exempel. Såsom Kristi stridande kyrka äro vi i krig och lefva i krigstider. Minnens I, vänner, huru det var under inbördeskriget? Beständigt kräfdes mera folk, mera pengar. Så ock i dag i Jesu arme. Tag till mera, min broder, när du blir trött och surmulen. Det är en god och förträfflig medicin. Allt för Jesus icke blott i ord utan ock i plånboken, när han så kräfver och hans sak så fordrar.

Hvad kostar det?

Hvilken underlig fråga, när man tänker närmare på den. Så förståndig och ursäktlig, så oförståndig och oförsvarlig! O, mina bröder, tänk om Jesus frågat så i Gethsemane, inför Pilatus och på Golgatha! Då hade här ej firats något synodalmöte, då hade intet kött blifvit frälst. Så frågade ej Paulus, då han landsflyktig och hudflängd för Jesu skull fröjdade sig öfver Guds kraft i sin svaghet. Så frågade ej martyrerna, hvilka genom den minsta afprutning på priset kunnat rädda sina lif. Ej från pinbänken, ej från den fuktiga fängelsehålan, ej från stupstocken och ej från arenan, der vilda djurs grymma hunger och raseri väntade dem, hördes den frågan, som blifvit ett hvardagsord i vår tid: hvad kostar det? O nej, med bålets röda, flämtande eldtungor blandades de kristnas lof och pris. För Jesus kostade det mycket, för dem litet eller intet, och derför skulle Lammet hafva all ära och pris. Och när vår

kyrkas lärofader, med den nyare tidens förmåner och fri- och rättigheter omedvetet i sin hand och bekännelse, stod framför allt hvad det stora kejsardömet och påfvemakten egde stort och härligt, då frågade han ej, hvad det kostade, oaktadt vän och fiende tänkte detsamma om utgången af en sådan frimodighet. "Här står jag — — — Gud hjelpe — — —" och den gamla tidens mörker och vidskepelse och lögn och förtryck hade fått dödsstöten. När evangelii sak längre fram stod i fara och budet derom nådde folket i högan Nord, så frågade ej vår älskade svenske hjeltekonung: hvad kostar det att här hjelpa? Han drog åstad med sina hjeltetrupper, han vann en ny och varaktig seger för Gud, Kristi evangelium och samvetsfrihet. Lofvadt vare Herrens namn för denna djerfhet, detta hjeltemod, denna glömska af att göra den annars så vanliga frågan: hvad kostar det? När Augustana-synodens patriark på stranden af detta nya land behöfde kraft och mod för att hålla ut, då stod vid hans sida en älsklig qvinnogestalt, hans maka, hans följeslagerska, och hon frågade ej: hvad kostar det? Om den frågan gjorts då, hade kanske vår synods historia blifvit oskrifven. När denna församling, husvill och utfattig genom den stora branden, samlades vid kyrkans rykande ruiner för att rådgöra och besluta om sin framtid, så tog den frågan: hvad kostar det? ej ut sin rätt, och väl var det. Då spordes det ej, om man kunde komma ut med $125,000. Nej, herden först och hjorden efter: framåt, uppåt, hemåt, och derför firar Augustana-synoden nu för andra gången sitt årsmöte hos sin kraftigaste församling i dess nybygda kyrka. Gud vare lof, att otrons fråga ändå så ofta kommer på skam. O, huru vi i dag få blygas öfver vår otro. Bröder, tagen till mera! Låtom oss vakna upp till en ny hänförelse, till ett nytt mod och beslutsamhet! Konungen går före oss i striden, låt oss endast se till, att vi följa i hans fotspår, tätt intill honom och hans segerbaner! Hvilket fält hafva vi icke framför oss! Hvilka utsigter, hvilka möjligheter! Tänk huru trosstärkande vår historia har varit hittills, må det blott vara början! Hafva vi blott tron, så skola vi få se än större ting hädanefter. Må vårt valspråk blifva:

Allt för Jesus!

Icke allt för Minnesota, icke allt för Illinois, icke allt för Kansas, men allt för Jesus och hans rikes heliga sak bland oss, bland våra landsmän.

Synod betyder ju de, som gå samma väg. "Si, vi gå upp till Jerusalem." Med hvilken glädje helsa vi icke hvarandra, när vi träffas år efter år vid våra synodalmöten, hvilken glädje, hvilken uppmuntran! En gång, broder, skall det blifva synod derhemma, deruppe, utan skilsmessa, utan strid och sorg, utan meningsskilnad. Låt den tanken trösta och hugsvala oss! "Hemma, hemma få vi hvila.

Och nu, sedan du vet hvad det kostar, vill du ändå gå med till himmelen?

Den stora synen.

TABOR.

Math. 17: 1—9.

På Tabors berg hvad öfverjordisk glans
Mitt öga plötsligt når!
I purpur flammar bergets klippokrans,
I skugga dalen står.
Är det blott aftonljuset,
Som molnen glöden ger?
Månn' redan här i gruset
Jag paradiset ser?

O, Jesu kär, i detta gudaskick
Du aldrig syntes mig,
Som snö din drägt, som solens sken din blick!
Jag faller ned för dig,
I himlarne det ljuder,
Likt stilla åskors dån,
Och bifall hjertat bjuder:
"Han är min käre son!"

Till höger, venster, hvilket ädelt par
Utaf gudomlig stam,
Elias der i lysande talar,
Här Mose, Herrens man!
Och himmelskt ljufva toner
Halft drömmande jag hör,
Från högre regioner
Mildt ljuder änglars kör!

Och du, min själ, af synd och sorger tung;
Hur lätt du andas här,
Som när på breda vingar foglars kung
Den blåa etern skär,
Har redan af du kastat
Det låga stoftets skrud?
Har redan anden hastat
Opp till sitt hem till Gud?

Hur djupt, hur djupt der ligger jordens dal!
Och som en fjerran ström
Hörs verldens brus; och jordens fröjd och qval
Mig tyckas som en dröm.
Bort verld med all din pina
Och all din tomma tröst!
Lugn hör jag stormen hvina,
Trygg vid min Herres bröst.

Här är oss godt! Så låt oss bygga då
Tre hyddor opp åt er
Och evigt här i salig skådning stå
Och aldrig skiljas mer.
Här långt från verlden bo
Och Herrens klarhet skåda, —
Det vore himmelsk ro.

Dock ve mig! vaknad ur min ljusa dröm,
Jag ligger här i grus.
Det mörknar re'n, och som en väldig ström
Hörs aftonvindens sus.
Försvunna äro männen,
Och skenet bleknat har,
Men ack! den bäste vännen,
Min Mästare, är qvar.

Och blir du qvar, och får jag skåda dig,
Då, Herre, har jag nog,
Och nöjd jag vandrar åter pligtens stig
Och sätter hand till plog.
Jag bär ju i mitt hjerta
Min sällhet och mitt hopp,
Och kommer jordens smärta,
Jag ser till Tabor opp.

Nu nedåt, framåt! Ingen rast och frid!
Till verket vill jag gå:
Först kämpa tåligt i den helga strid,
Och sedan hvila få.
Från Tabors glans, den flydda,
Först till Gethsemane!
Må sist mig Gud en hydda
På himlens Tabor ge!

GEROK.

"JESUS ALLENA."

Hvilken kort text, hvilket himmelskt evangelium! Det är i dag Kristi förklaringsdag och alla våra texter äro idel högtidsglädje, fröjd och frid midt i sommarvärmen, hugsvalelse och tröst i torka och missväxt. Gud vare lof för sin

rika tröst och hugsvalelse!

Det är icke så godt att vara glad alltid. En del menniskor äro så fromma, att leendet alltid krusar deras läppar och glädjen står högt i taket. Bara det vore verkligt, bara det funnes djup och väsende i fröjden! Ack nej, det är icke så godt att vara glad och belåten på jorden. När åkermannen har plöjt, harfvat och hållit ogräset borta, och torka och "chinch bugs" blifva de tvenne objudne skördemännen, så är det icke så lätt att vara glad och nöjd, som om ingenting händt. När affärsmannens affärer stå stilla och kassaboken visar förlust i stället för förtjenst, så är det icke så lätt att taga saken lugnt och prisa Gud för allt. När handtverkarens lön beständigt nedsättes och elaka kamrater ställa till strejk, och mor och barnen börja gråta efter bröd, så är det icke så godt att sjunga lofsånger och vara belåten med sin lott. När farmarfar är hård och sträng mot sin dräng och gör dagen lång och natten kort, så går det icke af sig sjelf att vara en god och tålig tjenare. När husmodern är vid dåligt lynne och ingenting är henne till lags, när hon är bitter och tvär och ser missbelåten ut med alla försök, som göras för att tillfredsställa, då är det icke så godt att vara en lydig och snäll tjensteflicka. När sjukdom och död helsar på i det jordiska hemmet, så är det icke så lätt att tänka, att det är himmelens förgård på jorden. När skulder skola betalas, och ingenting finnes att betala med, är det icke så godt att taga på sig en fridfull min, likasom ingen fara stode för handen. Nej, nej, nej, det finnes så mycket af sorg, lidande och ett bekymradt hjerta på jorden, att glädjen blir mycket uppblandad, glädjevin blandadt med tåreregn. Den

L. O. Jäderborg med familj, Enterprise, Kansas.

rätta glädjen är förvarad i himmelen. Det, som vi få af glädje på jorden, är sådant, som flödar öfver deruppe, droppar endast, som ej blifva så gamla, som ej räcka länge nog. Huru svårt är det icke, att i sommarvärme och under en oändlig brådska med hårdt och sträfsamt arbete frukta Gud med hela hjertat, utan att knota och utan att förtröttas. Och dock höres under hela verldens lidande och jämmer och under dina och mina solopartier och duetter i detta väldiga sorgedrama en grundton af himmelsk fröjd, kärlek och harmoni. Jesu kärlek lössläppt, med oändligt medlidande och Guds egen allmakt till hjelp, sprider ett sken och en glans öfver lidandet, som ingen kunnat tro eller ana. En kort tid af sorg, en lång tid af glädje, en liten vigt af lidande, en omätlig vigt af härlighet. Det är Guds regel för sina barn härnere. En gång skola vi nå förklaringsberget äfven vi, en gång slut på tårar och jämmer och förnedring och misstankar och orätta beskyllningar och det egna onda hjertat också. Tack, gode Gud för sådana framtidsutsigter, för ett sådant hopp!

Har du någonsin skådat din frälsares härlighet?

Vänner, här komma vi till gudstjenst och sjunga, bedja och äro tillsammans med Guds folk vecka från vecka, år från år. Hvad har det verkat hos oss? Äro vi i dag sanna, verkliga kristna eller endast hvitmenade grifter? Har vår religion genomsyrat hela vår varelse, eller är den endast en kappa, som vi hängt utanpå det gamla eländet? Så länge vi icke i tron skådat vår Frälsares härlighet, kunna vi icke vara sanna kristna och Guds barn. Tänken derför efter, käre vänner, huru saken förhåller sig för Eder personligen. Straxt före texten i dag (Joh. 13: 31, 32) heter det, att Judas redan gått ut. Skola vi få skåda vår Frälsares härlighet, så måste vi vara i rätt sällskap, i Jesu sällskap. Det är för bedröfligt nu för tiden, att menniskorna skola vara så vårdslösa om församlingsgemenskap och inbördes sällskap med Guds folk. Äfven sådana som högt berömma sig af andligt lif och erfarenhet stå utom församlingsgemenskap. O, så sorgligt, så skadligt, så förvillande. Hör till det samfund, der ditt samvete ställer dig, men var ingen andlig landsstrykare, som ingenstädes hörer till eller är hemma. Tro icke för mycket på dig sjelf. Du är för visso icke för helig, ren eller from, för att tillhöra Guds församling i utvärtes måtto här nere på jorden. Vore du så ren och from, att du ej längre passade för församlingen på jorden, så skulle Gud längesedan hemtat dig till de härligas församling deruppe. — Egentligen menade vi dock att påminna unga och gamla om, huru nödvändigt det är att lemna alla dåliga och syndiga sällskap, om man vill blifva frälst och få skåda sin Frälsares härlighet. Du är en ung man, du har af en händelse kommit i sällskap, som ej passar för en kristen, kanske t. o. m. blifvit medlem af någon af tidens många ordnar. Du ångrar dig, du ville blifva fri. Du har vänner, som bedja Gud för dig, vänner som älska dig och din välfärd högt, som göra dig påminnelser. Du håller i hjertat med dem, men det är så svårt att taga steget fullt ut. Broder, var modig, var en man, i Jesu namn och i Guds kraft. Bryt hellre ett orätt löfte och förbund än du håller det. Sök kristet umgänge och sällskap. De kristna skola taga emot dig med fröjd. Du skall sjelf blifva glad och tacka Gud för ombytet. Du läser flitigt. Läs ock din Bibel igen. Läs Guds ord. Bed Gud, att han leder dig rätta vägen. Han hörer bön.

Gud hörer bön.

Var viss om det. Hans gamla löften äro trofasta och sannfärdiga. Här är en ung qvinna. Hon är kraftigt berörd af Guds ord. Hon vill blifva frälst. Kanske hon är en tjensteflicka. Huru skall hon blifva frälst? Genom att sällskapa med sådan ungdom som icke fruktar Gud? Nej, tvärtom. Hon måste söka upp sådana, som vilja detsamma som hon. I bespottarenas, i de lättsinnigas sällskap finnes ej Jesus, der får man ej se hans härlighet. Mången ung qvinna har förlorat sin frälsare och sin samvetsfrid genom att blifva qvar ibland eller hålla sällskap med sådana, som ej älska Herren Jesus. Men, I kristne, tagen då emot med öppet hjerta och hus sådana, som behöfva eder andliga hjelp. Varen vänliga mot dem, hjelpen dem, uppmuntren dem. Läggen icke ett isstycke på den gnista, som blifvit tänd. Uppfriska den, sen till, att den må tilltaga och blifva stark.

På Jesus förklaringsdag skola vi betrakta vår frälsares lidande och död. Har du skådat din frälsares härlighet i hans lidande? O, huru Jesu lidande går emot alla våra köttsliga föreställningar, hvilken motsats för det menskliga förnuftet. Jesus skulle likväl just genom lidandet blifva härlig. Lidandet och döden uppenbarar för oss

Jesu himmelska kärlek.

Vi älska våra vänner, det är naturens lag. Mot fiender följa menniskor än i dag fariseernas gamla regel: öga för öga, tand för tand. Att älska fiender, huru svårt. Den, som ej än mycket försökt af verldens falskhet och menniskors trolöshet, vet ej huru svårt det är att älska sina fiender. Jesu kärlek var himmelsk, ty det var en kärlek mot fiender, mot sådana, som alltid stått emot, som aldrig varit med. Se vid hans korsfästelse. Gjorde han som andra korsfäste ofta gjort, förbannade han, rasade han? O, nej, han bad för sina bödlar, och dina och mina synder voro då med och bragte Jesus på korset; han bad för oss, han led och dog för oss, som redan af naturen voro onda och derför hans motståndare. Jesu kärlek var himmelsk, ty det var en kärlek till de elända. De fattige, de spetälske, de borttvinade, de bekymrade, de förtviflade, de utstötta och bortglömda, de besatte, de blinde, alle samlade sig omkring Herren Jesus och hade i honom sin höfvidsman. Se, huru han tröstade äktenskapsbryterskan, huru han uppmuntrade Zakeus och talade vänligt till synderskan i Simons hus. Det var honom ett hjertebehof att han skulle få förbarma sig. Minnes du hans hjertliga kärleks- och frälsareblick på Petrus, som förnekat honom? Sådan var Jesu kärlek då, sådan är den nu. Har du sett dess härlighet?

Jesu kärlek utan like.

Han visste, hvad Gethsemane hade att bjuda på, han såg på förhand, huru han skulle behandlas inför domstolarna. Han kände, huru tung vägen uppför galgaberget skulle blifva, han erfor de tre långa mörka timmarnes qval och förtviflan, och ändå, ändå blef han vår frälsare och led villigt och gerna som ett offerlam. Tänk huru godt, att vi icke veta om våra lidanden på förhand. Hvem skulle vilja veta om sitt lif och dess erfarenheter på förhand? Ingen, ingen. Jesus visste om sitt lidande och död förut och ändock gick han dem till mötes. Han visste, att de utgjorde nödvändiga förutsättningar för syndares frälsning och derför tvingade honom hans kärlek utan like, att med längtan och kärlek tänka på sin martyrdöd. Såsom Jesu kärlek var, aldrig någons varit har.

Jesu himmelska makt.

Jesus bar allas våra synder. Så säger skriften. Hvilken börda, hvilken tyngd. Gud kastade denna tyngd på Kristus. Han svigtade icke, han krossades ej. Jesus icke blott bar våra synder, han bar bort dem. O, hvilket saligt evangelium! Vi skola åter i dag få höra om denna stora, saliga sanning, "Jesus allt betalt" — "en blick på den korsfäste lifvet dig ger." Sjelf döende kan han derför genom sin oändliga kärlek och makt lofva röfvaren paradiset. Vägen är lika öppen och fri i dag. Hans kärlek lika mäktig. Han kan och vill bära både dig och din börda. Han kan lyfta bort isberget, som gör ditt hjerta så kallt. O, käre Jesus, förklara dig för mig och för oss alla, att vi måtte tro och blifva lyckliga och frälsa själen. En sådan kärlek och makt har Jesus. Har du sett hans härlighet?

Jesus har förklarat sin Fader för oss genom sitt lidande och sin död.

Att det finnes en Gud veta alla. Vi behöfva der hvarken bevis eller argument af något slag. Hedningen i Afrikas urskogar, indianen på den gränslösa prairien, alla veta, att en Gud finnes. Ibland oss kristna vore det både synd och skam, om man icke visste, att det finnes en Gud, men hurudan är denne Gud? Hvilka egenskaper har han, hvilket sinnelag gent emot oss? Se, der komma vi på underliga förhållanden. Hvilka vrångbilder af Gud hafva menniskorna icke framstält för sig! Gud är vår bäste vän, och dock är det ingen, som vi så mycket frukta för som Gud. Barnet, ynglingen, mannen, åldringen — alla äro de rädda för Gud. Hvad kan orsaken vara? Jo, vi äro syndare och känna Guds dom öfver synden i vårt samvete, se der är orsaken. Nu har

Kristus kommit och visat oss Guds faders- och kärlekstankar emot oss. Gud är rättfärdig. Hans rättvisa kunde icke låta muta sig. Men hans kärlek fann på råd. Sonen utgafs. Mensklighetens stora syndaskuld betalades i Jesu död, och så kommo Guds rättfärdighet och kärlek i den allra skönaste harmoni. För alla, som nu tro på Herren Jesus, är Gud deras älskande och trogne Fader. Hvilken förmån! Förut rädd för Gud, nu Guds vän, Guds barn. Så bär Jesu kärleksdöd de allra härligaste frukter. Så blifva både Fadern och Sonen förklarade. Hafva de blifvit det för dig?

"Jesus allena" — så slutar den gamla texten i dag. Sköna ord! Tiderna vexla. Sjelfva förändras vi år från år. "I pilgrimslandet är mörkt och farligt; här går jag miste och stapplar snarligt." Jesus allena. Han är alltid lika. Lika öm, lika öm, lika kärleksfull, lika stor mästare i att förstå mig. Gode Gud, hvilka under redan på jorden! Och när en gång tecknet skall synas i skyn och alla himmelens härskaror instämma i hela verldens befrielsesång, när jublet väckt de döda i grafvarne och himmelens förlåt upprullas, då skall en sitta på stolen, en gammal, en trogen vän för Guds barn på jorden och i himmelen, och i ett nu skola de alla med en mun i tusenfaldig endrägt instämma i evighetens glada fridslösen: Jesus allena, Jesus allena! Går du med? Går du med? Du är välkommen!

DET HERREN ÄR!

Joh. 21: 7.

Då sade den lärjungen, som Jesus älskade, till Petrus: Herren är det!

Det Herren är! Ha'n I det ordet sport
Från sjön Genesareth?
O sägen efter det från ort till ort,
Tills hvarje själ det vet.
I måsten honom Herre kalla,
Och jordens folk bekänna alla:
Det Herren är!

Det Herren är! Ej finns förutan Dig
Välsignelse och frid.
Med nätet natten lång jag mödat mig,
Men fåfäng var min id;
Beständigt mina tårar runnit,
Men med min sorg jag intet vunnit:
Det Herren är!

Det Herren är! Sannfärdig är Hans lag,
Och saligt är Hans ord.
Mitt nät jag lade på Hans råd en dag,
Då var min lycka gjord.
Af ingen får man sådant röna,
Så kungligt kan blott *en* belöna;
Det Herren är!

Det Herren är! Invid hans fot jag låg,
Men kände ej min vän.
Natt var i hjertat, skumma ögat såg
Ej morgonstjernan än.
Pris vare Gud! nu mörkrets timmar
Ha flytt, och tron i hjertat glimmar:
Det Herren är!

Det Herren är! *Johannes* såg det snart;
O sköna prof af tro!
En ödmjuk själ hör nådens susning klart
I hjertats tysta bo.
O sök ock du i hjertats kammar,
Och plötsligt ljuset för dig flammar:
Det Herren är!

Det Herren är! I hafvet *Simon* steg;
O kärlek skön och stor!
Framåt i eld och flod, jag är ej feg,
Ty jag på Herren tror.
Med fröjd jag genom böljor sträfvar;
Han stöder mig, jag aldrig bäfvar:
Det Herren är!

Det Herren är! De *andra* följde snart
Som fromma lam helt tryggt.
Tyst följer troheten med stilla fart
Den varma kärleks flygt.
Var ej för färdens längd förlägen,
Vi äro dock på rätta vägen:
Det Herren är!

Det Herren är! Så hören då hans röst
Och kommen till Hans bord!
Han spisar Eder med margfaldig tröst,
Med nådens ljufva ord.
O sköna äro Jesu fester,
Och högt välsignade Hans gäster!
Det Herren är!

Det Herren är! Man Honom mer ej spör:
Hvem är och hvad gör Du?
Fast är vår tro, att, hvad Han också gör,
Han är sig lik ännu.
Om Han oss fröjdar eller agar,
I lugnets eller stormens dagar,
Det Herren är!

Det Herren är! Ack korta stunder blott
Jag hör Hans nåderöst.
Mig fjettrar dödlighetens tunga lott;
Dock tålamod, mitt bröst!
En gång jag står i fadershuset
Och jublar högt i himlaljuset:
Det Herren är!

GEROK.

Vid en pastors installation.

Svenska Ps. 314.

VI ÄRO GUDS MEDHJELPARE, I ÄREN GUDS ÅKERFÄLT, GUDS BYGGNAD.

1 Kor. 3: 9.

Kristi församling är den skönaste inrättning på jorden. Den gifver oss flere förmåner redan här än någon annan förening. Men ännu större äro dess evighetsförmåner. Guds församling på jorden och i himmelen äro icke tvänne särskilda inrättningar, utan ett och detsamma. Vi äro glada öfver att hafva en Guds församling bland våra landsmän på denna ort. Ingen inrättning i någon stad bör gifva oss så stor uppmuntran och hopp, som församlingen. Vi fröjda oss att Gud hulpit församlingen under dessa år, så att hon icke under de många skiftningarna blifvit till intet och upplöst. Särskildt fröjda vi oss i qväll öfver denna högtidsstunds betydelse för eder, käre vänner. Huru hafven I icke kallat och väntat och bedit, innan Gud åter sände eder en herde för hjorden. Nu äro edra böner hörda. Församlingen har en egen lärare. Gud välsigne honom och eder alla rikligen.

Huru olika tankar har man icke om det heliga predikoembetet, icke blott bland menniskor i allmänhet utan ock ibland de kristna. Man vill på många sätt bortförklara det heliga predikoembetet. Man gör det lika med det andliga prestadömet, som tillhör hvarje kristen. Hvarje kristen man och qvinna tillhör det konungsliga presterskapet, men det heliga predikoembetet är en helt annan sak. Man påstår, att predikoembetet är ett delegeradt andligt prestadöme, men de pligter, som höra till det andliga prestadömet, hvarken kan eller bör en kristen delegera på någon annan. Paulus hade höga tankar om predikoembetet. Hör hans ord: Vi äro Guds medhjelpare. Att vara Guds medhjelpare är i sanning ett stort kall, en härlig och himmelsk uppgift. En rätt pastor är en Guds medhjelpare med afseende på utförandet af Guds stora, allmänna frälsningsplan. Gud vill frälsa alla. För att kunna komma detta mål så nära som möjligt, har han dels gifvit åt sin församling ordet och sakramenten, dels upprättat ett särskildt embete, som har till uppgift att förkunna ordet och utdela sakramenten, såsom vår synod i sin barnalära tror och fasthåller. Pastorer, herdar och lärare hafva således ett särskildt embete och uppdrag och vår ytliga, revolutionära tid gjorde väl i att gifva akt derpå. En pastor är

en Guds tjenare.

Gud är hans herre. Han är först och sist ansvarig inför Gud. Vore han en "delegerad" embetsman eller en "representant" af församlingen i sin embetsutöfning, så vore han ju ansvarig först och sist för församlingen. Detta är han icke. Gud är hans herre. Han har gifvit honom ett särskildt göromål. Detta må han fullgöra i Herrans fruktan. Församlingen må vara sådan, att hon icke tål detta, att hon kritiserar och dömer en trogen herde. Han får icke låta saken falla för det. Gud och icke församlingen är hans Herre först och sist, men i Herren och för Herrens skull är han församlingens tjenare till Kristi kropps uppbyggelse. Den moderna ideen, att en pastor är församlingens nåde- och rotehjon är både omanlig och hvad värre är obiblisk.

En annan rik tröst eger en pastor deri, att

Gud är ansvarig

för resultatet af hans verksamhet. Det är öfverbefälhafvarens sak att ansvara för utgången af fältslaget som ett helt. Underbefälhafvarne lyda orders, det är allt. Hvarje man trogen på sin post, hvarje man full af förtroende till öfver-

befälhafvaren. Kanske det synbara resultatet icke blir så stort, kanske det blir lysande, i hvilket fall som helst är Gud ansvarig för följderna och han skall hafva pris och ära för allt. Han skall ock se till att ingen stridsman förgäfves utgjuter sitt blod eller förspiller sina lifskrafter. Frukt, frukt för evigheten!

och sist se till, att han fyller sin plats i predikstolen så väl som möjligt. I vår tid af andliga pratmakare, som intet veta och intet ega att säga, må en trogen lärare vara ytterst mån om att alltid hafva något verkligt att säga, och att sedan säga det så väl som möjligt. I veten alla, att i lekamlig måtto beror det icke alltid hvarken på

Simson i fängelset.

En pastors förnämsta göromål är att förkunna Guds ord, att

predika, predika.

Han bör visserligen göra husbesök, öfva själavård, samtala, undervisa, men han må dock först

mängden eller slaget af maten, som ställes på bordet, utan på tillagningen. Somliga matmödrar få aldrig maten att smaka väl, andras mat är alltid förträfflig. Gud gifve sina tjenare, pastorerna, den senare egenskapen. Om den gåfvan må ock en pastor ofta och ifrigt bedja. Låt pre-

dikan vara färsk. Hvad betyder det? Kanske ingen kan gifva en rätt definition derpå. Kanske att det icke vore orätt om man sade, att en pastor bör vara i samma sinnesstämning när han börjar sin predikan, som han önskar finna hos sina åhörare när den är slut. Dit hörer, att icke stå och bulta hit och dit, utan slå spiken på hufvudet, men skall detta ske, så måste man ock ega spikar (points), annars går det ju icke. Hufvudsumman blir dock, att

predikan är full af Kristus.

Hvad menniskorna behöfva, hvad som rörer deras hjertan mera än något annat, är Kristi oändliga himmelska kärlek och deltagande. Kristi evangelium är ett ljufligt och gladt budskap. Glädjen är ej en lättsinnig glädje, ytlig, uppsluppen, förgänglig, utan en ljuf, hjertlig, tacksam, varaktig fröjd, som härstammar från vissheten om vår personliga frälsning genom Jesus. Vi behöfva höra, att Gud är vår vän, att äfven vi, jag, kunna frälsas, att vägen är öppen och fri, hindren äro undanröjda, kallelsen och inbjudningen allvarliga och uppriktiga. Synd och nåd äro de två stora hufvudtemata i den kristna predikan. Synden måste beskrifvas, bestraffas. De rikes synder och den fattiges synder äro lika syndiga inför Gud: de böra äfven så anses inom församlingen på jorden. Men syndens kännedom verkar nöd, och då kommer det ljufliga budskapet om den fria nåden väl till pass. Broder, du som skall verka på detta nyttiga fält, vittna varmt och fulltonigt om den fria nåden, om Jesu rika, obeskrifliga kärlek till oss menniskor, oss syndare.

Långa predikningar äro farliga. Mången predikant har genom sista qvarten förstört, hvad han under timmen uppbyggt. Låt oss vara lutheraner och med Luther sluta medan intresset ännu är varmt, så kommer folket gerna för att höra på än en gång. Med våra många sammankomster och predikningar finnes ej någon ursäkt för den långa predikan. Icke ens under åratal åsamkade vanor gälla såsom en sådan ursäkt.

En predikant måste hafva lust, tid och tillfälle till studier. Studerkammaren bör vara det käraste rummet i hela pastorshuset. Den, som har många utgifter, måste hafva inkomster derefter, annars gör han snart nog konkurs; så ock i andligt afseende. Ett godt bibliotek är derför en lycka, som är afundsvärd. Men böckerna måste läsas, innehållet måste smältas, sinnet erhålla hvila. Församlingar kunna gästa sin pastor för mycket. Han får aldrig någon ro eller ledighet, kan derför ej studera, sinnet förslöas, predikningarna blifva dåliga, och det är församlingens egen skull. Der pastorslönen är knapphändig, borde församlingen en och annan gång, hvarför icke vid jul, gifva sin pastor en särskild penninggåfva att köpa böcker för och betala tidskrifter med.

Pastorn är lärare och undervisare. Ju mera begåfning och öfning han här eger, desto bättre för honom och församlingen. Söndagsskolan och konfirmationsskolan, hvilka tillfällen, hvilka nådeinrättningar! Och aldrig kan en pastor offra sina krafter bättre, insätta dem der de bära en härligare frukt, än i konfirmationsskolan. Bandet, som knytes mellan läraren och nattvardsbarnen, är ett heligt, ett evigt band, och många kristna i våra församlingar och många af våra pastorer hafva blifvit vunna för Herren under eller straxt efter konfirmationstiden.

En pastor måste i sitt förhållande i församlingen så lefva, att han eger förtroende bland sina medlemmar. Utan ett sådant förtroende kan han ingenting uträtta, och personligt umgänge och samtal utan detta förtroende bli oftast utan all god frukt.

Bönekammaren, bönekammaren,

o, hvad skola vi säga derom? Der är pastorn i sin rätta embetskrud. Der rapporterar han till öfverherden, själarnes biskop, hvad han funnit, vet och behöfver. Jag skulle vilja säga, att derifrån utgå de telefontrådar, genom hvilka han står i direkt förbindelse med himmelen. Han behöfver bedja för sig sjelf om kraft och frimodighet i sin predikan och umgänge, om nåd och framgång i sin embetsutöfning, om lif och ljus för sig personligen i sitt förhållande till Frälsaren. Det är förvisso en god sak, när en kristen beder särskildt, dagligen, ofta, för särskilda personer i församlingen och samhället. Gud har gifvit rika löften om bönhörelse. Låtom oss taga honom på orden, låtom oss bedja i tro och tålamod!

Församlingen är

Guds åkerfält.

Hurudan finner en pastor ofta denna åkermark? Understundom är den obruten. Menniskorna i

kristenheten lefva ofta i den mest beklagliga okunnighet. Då gäller det att bryta mark, att undervisa, lära och förmana. Understundom är marken icke blott obruten, utan ock stenbunden. Uppfostran och dåligt sällskap göra marken stenbunden. Barn, som äro uppfostrade i ogudaktiga hem, unge män, som kommit i dåligt sällskap och blifvit förderfvade, äro en sådan stenbunden mark. Här fordras mycket och tåligt arbete. En annan del af åkern kan vara torr, ja, förtorkad. Det finnes godt om folk, som sett bättre dagar förr i andlig måtto. Här gäller det att återuppväcka, hjelpa och stödja. Guds ord är den goda säd, som skall sås i åkern.

Församlingen är en

Guds byggning.

När en byggnad skall uppföras, så får man använda mycket tid och materialer på ställningar. Utan dessa ställningar vore det svårt för att icke säga omöjligt att uppföra en byggnad. Äro ställningarna slarfaktigt eller osäkert uppförda, så hända ofta de allra svåraste olyckor. Guds rikes utvärtes författningar, konstitution, församlingsordning, skolor m. m. äro detta ställningsarbete. Vi få icke förakta det, vi få icke tänka ringa derom. Vi måste se till, att ingenting härvidlag sker slarfaktigt eller osäkert. Å andra sidan få vi icke

Bönhörelse.

heller tänka, att det är nog med att hafva goda ställningar. Huset sjelft skall uppföras och det af "lefvande stenar". Tänk, hvilka lärdomar! När vid ett husbygge stenarne skola huggas, slipas, kantas, så måste det ske med den allra största omsorg, annars blefve alltsammans förstördt. Så böra menniskorna ock behandlas med mycken ömhet, omsorg och medlidande. "Faren sakta med menniskorna!" Här blir det fråga om fostran, inflytande och vägledning. För hela denna byggnad är Kristus hörnstenen, A och O, begynnelsen och änden. Så fortsättes arbetet dag från dag, år från år. En gång skall det blifva afslutadt. I himmelen skall det nya templet stå färdigt i hela dess härlighet och prakt. Käre åhörare, går du med?

Och nu, käre församlingsmedlemmar, tagen emot denne eder nye pastor såsom en gåfva från Herren, såsom en hans tjenare. Uppmuntren honom, varen vänlige mot honom, bedjen för honom, bemöten honom med förtroende, låten honom hjelpa eder, att han till slut må komma med glädje och bära sina kärfvar.

Är du missionsvän?

"JAG SÄNDER ER!"

Matth. 10: 16—20.

Jag sänder Er. Gån ut i alla länder,
Eröfren dem åt mig!
Som får bland vilda vargar jag Er sänder,
Som värnlös man i krig.
Dock vandren modigt edra banor!
I dragen ut med vigda fanor.
Ej kan Er Satans hela magt slå ner.
Jag sänder Er!

Jag sänder Er, jag Herren, som Er kallat
Från fiskarnät och ref.
Jag sänder Er; till Er Guds maning skallat,
Det är ert fullmaktsbref.
Och vill man ej Er tak och läger unna,
Så sägen: "Vi ej Gud förneka kunna.
Han vill det; plats, o verld! fall, afgrund, ner!"
Jag sänder Er!

Jag sänder Er. Som ormar kloka varen
Vid verldens hot och tvist;
Som dufvor fromma dock, att I ej faren
Med falskhet, svek och list.
Låt se den stam, hvaraf I stammen,
Den andes eld, hvaraf I flammen,
Barn, lyden ej hvad denna verlden ber.
Jag sänder Er!

Jag sänder er. Gån in i lärdomssalen
Och spriden der *mitt* ljus.
Jag sänder Er. Om *mina* domar talen
I höga furstars hus.
Den jag har sändt han aldrig veknar
Och ej af menskofruktan bleknar,
Han ej för någon afgud faller ner.
Jag sänder Er!

Jag sänder Er. De skola Eder dömma,
Liksom man mig har dömt;
För skarpa gissel edert blod skall strömma,
Se'n jag först kalken tömt.
Men, skall er kropp af plågor svida,
O minnens då hvad jag fått lida,
Hvars blod på nesligt kors har runnit ner.
Jag sänder Er!

Jag sänder Er. För hvad I skolen säga
Bekymren Er ej då!
Min andes höga kraft I skolen ega
Och skolen trygga gå.
Och när I stån för domarbordet,
Jag inger Eder rätta ordet.

Gå, lilla hop, min frid jag Eder ger.
Jag sänder Er!

Jag sänder Er! En gång jag Er skall kalla
Till sabbatshvilan min.
Då träder hänryckt ibland änglar alla
Den trogne tjenarn in.
Så stor den Herre är du lyder,
Så rik den krans din hjessa pryder.
Här råder strid, men *der* en himmel ler.
Jag sänder Er!

GEROK.

GÅN UT I HELA VERLDEN OCH GÖREN ALLA FOLK TILL LÄRJUNGAR o. s. v.

Matt. 18—20.

Vår text påminner oss om missionsarbetet. Den visar oss vår Frälsare efter fullbordadt försoningsarbete nedlägga för sina lärjungar, sin begynnande församling, förhållningsregler och arbetsplan för alla kommande tider, till dess ingen tid är mer. Verldens frälsning var möjliggjord, ja, i en mening verkliggjord, men nu skulle också de, som trodde detta och på sina hjertan erfarit frälsningens kraft, bringa budskapet till andra.

Från Golgatha hade frälsningen utgått,

dit skulle den ock leda tillbaka. Den botfärdige röfvarens och den hedniske höfvitsmannens långfredagshistoria säger oss, att der Jesu kors uppreses, der börjar både den inre och yttre missionen af sig sjelf. Vårt ämne i dag skulle också vara :

Missionen är Kristi kyrkas stora rikssak.

Kristi kyrkas missionsarbete är en förkastelsedom öfver menniskans egna frälsningsförsök. Det är derför af en verldsomstörtande beskaffenhet. Det nedrifver det gamla, der detta icke redan af egen vanmakt fallit, och det sätter något helt nytt i stället, och detta utan att rådfråga menniskors omdöme, utan att stå der rådvill med afseende på följderna af sin i sanning ödesdigra verksamhet. Troner ramla, verldsvälden blifva till intet, och Kristi kyrkas missionärer förvånas icke, de hafva väntat detta. Ett så underbart förhållande ger oss en osökt anledning att fråga efter

den kristliga missionens auktoritet,

eller på hvilkas uppdrag och befallning den bedrifves.

Den kristliga missionen härstammar från Gud sjelf. Den är icke resultatet af menniskoandens egen verksamhet. Gud har framhaft missionens förutsättningar såsom frälsningsarbete, och på hans befallning skall den fortsättas intill verldens ända. Långfredagen bevittnade den stora verldsstriden i dess höjdpunkt, och Jesu segerord, "det är fullkomnadt," har gått ut i verlden som den underbara nyckel, hvilken öppnar vägen till alla Guds kärleks- och frälsningsskatter samt på samma gång besvarar och tillfredsställer menniskoandens längtan och behof af frälsning. Ormens hufvud är krossadt. Kerubims bart huggande svärd är honom fråntaget. Skulden är betald och vägen till nådastolen och lifsens träd är öppen och fri. Detta lifsträd är Jesu kors, och Jesu verkliga och sannskyldiga uppståndelse är Guds insegel på frälsningens fullgiltighet. Jesus såsom Guds Son och menniskoverldens representant och medlare har vunnit seger öfver alla våra fiender, han har med sitt blod återlöst oss åt Gud, derför är han också konung. Väldigt och betydelsefullt ljuda derför textens ord för våra öron: "Mig är gifven all makt i himmelen och på jorden, gån för den skull ut."

Här hafva vi missionens auktoritet. Missionen är Kristi kyrkas rikssak, men riket är sådant, att Han, Konungen, bär herradömet på sina axlar. I yttersta hand hafva vi alltså alltid att betrakta

missionsarbetet såsom Kristi egen sak,

hvilken aldrig skall ligga nere, förrän vän och fiende erkänna sanningen af Jesu maktförklaring i början af dagens text.

Detta förhållande ger också den rätta kraften åt arbetet. Missionen är en himmelsk och gudomlig kraft, lössläppt i menniskoverlden, och detta förklarar dess saliga verkningar. Samma förhållande inger också mod och lust i detta ofta svåra och för tillfället lönlösa arbete. Arbetet är Guds.

Han är ansvarig derför. Han har kallat mig: mitt arbete är hans, och han skall, enligt sin vilja, välsigna det. Guds Son, det i den första skapelsen lifgifvande Ordet, skall också genom sitt evangelium, förkunnadt under den kristna missionsverksamheten, ånyo bevisa sig såsom den allsmäktige Skaparen.

Om det första, nemligen den heliga döpelsen, vilja vi icke mycket säga vid detta tillfälle. Det synes dock klart af vår text, att lärjungeskapet hos Kristus står i den närmaste förbindelse med den heliga döpelsen. "Alla, som skola blifva Jesu lärjungar, måste döpas." Vår kyrkas lära om barndopet har således i vår sköna text ett af sina säkraste stöd, ty skola alla, som vilja blifva Jesu lärjungar, döpas och alla folkslag göras till lärjungar, så äro äfven barnen medräknade.

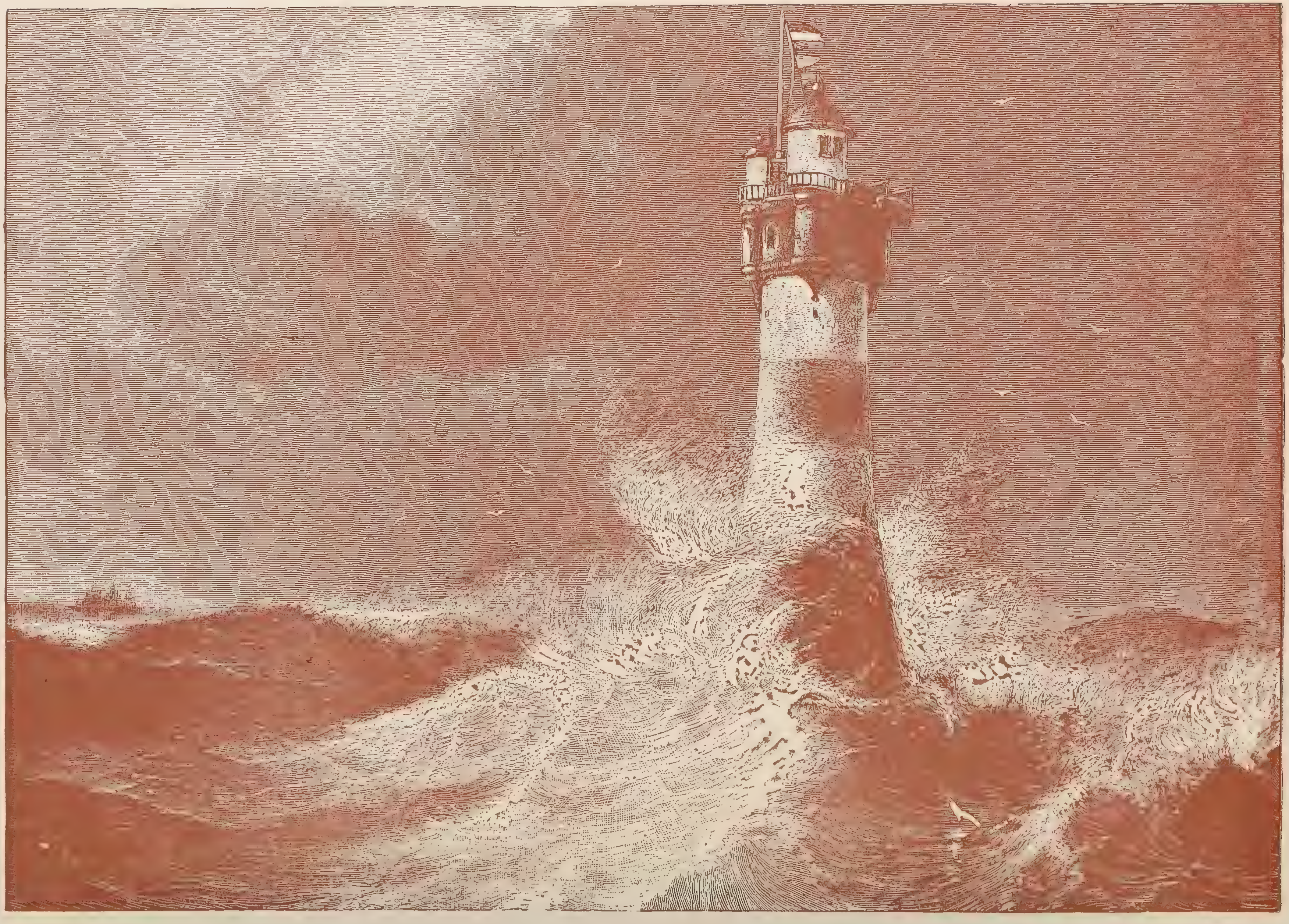
På farmen.

Att dopet synes vara så ringa och obetydligt för förnuftets ögon, bör ingalunda förbrylla tron. Den, som stiftat dopet och fästat så härliga löf-

Låtom oss vidare tillse

huru missionen skall bedrifvas,

eller medlen för arbetets utförande. Derom säger texten: döpande dem — lärande dem hålla hvad jag hafver eder befallt.

Fyrtornet.

ten vid detsamma, har både vilja och makt att fullborda hvad han lofvat. Här stannar tron vid instiftarens makt och kärlek och glömmer medlets utvärtes ringhet. Denna gång vilja vi särskildt tänka på lärandet att hålla det Jesus befallt. Att denna sak måste vara mycket betydelsefull, förstå vi deraf, att hon sättes i jemnbredd med sjelfva den heliga döpelsen. Detta oaktadt är hon ofta förbisedd, äfven i den kristna församlingen, som i sorgligt många fall i denna vigtiga sak behöfver en väckelse af Gud. Låtom oss fatta den något närmare. Vi märka då först, att denna verksamhet skall vara ett lärande, ett undervisande. Vackra utrop och allehanda frasartade utgjutelser skola icke kunna åstadkomma hvad som här åsyftas. "Hvad Jesus befallt." Guds ord måste så framhållas både i predikan och skolan, att menniskorna må få allt större insigt i Guds frälsningsplan, allt bättre förstå Guds vilja. Der detta icke sker, utvisa följderna att man handlat orätt.

Men detta är icke nog. Jesus säger: lärer dem *hålla* allt det jag eder befallt. Detta visar på

den uppfostrande verksamheten genom undervisning i Guds ord.

Menniskan behöfver denna uppfostran. Af naturen har hon afvikit från Guds väg och vilja, och hennes sinne är en fiendskap mot Gud. Derför hjelper det icke här med ett blott uppradande af salighetssanningarna, utan Guds ord måste äfven tillämpas både på unga och gamla, dels så att hvar och en måtte fatta sin ställning, dels så att alla måtte isynnerhet inse sin ansvarsskyldighet inför Gud och hans ord och derför icke höra det och lära sig det såsom hvilket annat ämne som helst. Detta lärer oss Jesus i vår text, då han säger: det *jag* eder befallt. Vi ega icke såsom menniskor, och än mindre som kristna, valfrihet med afseende på vårt ansvar inför och enligt Guds ord. Der stå vi alla med ett gemensamt ansvar, som på samma gång är ett personligt. De ord, som Jesus talat, skola döma oss på domedag. Ju förr en menniska lärer sig inse och känna detta, desto bättre är det.

Att man här, särskildt med afseende på inre missionen, bör tänka på

barnens kristliga undervisning,

är ju alldeles sjelfklart. Det är kristna föräldrars största pligt och förmån, att gifva sina barn en kristlig uppfostran. Föräldrar, som icke inse detta, äro ovärdiga att bära det höga och dyra faders- och modersnamnet. Näst föräldrarnes, och kanske i jemnbredd med deras, kommer församlingens skyldighet att uppfostra barnen och ungdomen i Jesu namn och Guds fruktan. Huru tillgår nu härmed? Mitt hjerta blöder, när jag besinnar huru många föräldrar, som härvidlag äro försumliga och liknöjda och som, om de ock hafva omsorg om en jordisk uppfostran för sina barn, icke ens tänka på att uppfostra dem för himmelen. Huru skola barn uppfostras för himmelen

i ett hem, der man aldrig frågar efter Gud och Hans ord,

der familjealtaret icke upprättas och ingen förmaning till Herrens fruktan höres af?

Med den kristliga församlingsskolan står det ock mycket illa till. Många församlingar inse icke vigten af denna verksamhet. Derför vilja de ej heller uppoffra något derför, vare sig det blir fråga om penningar till skolans underhåll eller om den tid, som deras barn behöfva för att gå i skolan. Stor brist råder också på lämpliga skollärare, hvilka ega den nödiga utbildningen, de behöfliga naturgåfvorna, det tjenande och uppoffrande sinnet och den sanna, ödmjuka, kristligt enfaldiga anda, som erfordras hos en lämplig barnaundervisare. Gud skall dock hjelpa äfven i denna sak, om vi ifrigt och ihärdigt bedja honom derom.

Äfven med afseende på den offentliga skolan ("Public School") har en kristen pligter, som icke få försummas. Det är ett himmelskriande ondt, att vi så väl i stad som på land, hafva så litet intresse i fråga om hvilka, som väljas till skolråd, och hvilka och hurudana lärare, som antagas för dessa skolor. Vi vilja icke lemna våra hästar och öfriga husdjur i hvems händer som helst, men

våra barns uppfostran äro vi ofta villiga att öfverlemna till den minstbjudande,

äfven om denne vore en gudsförsmädare eller i andra afseenden helt och hållet oduglig som barnalärare, sedt från kristlig synpunkt.

Den moderna predikan är ock i fara att urarta. Huru mången predikant i våra dagar predikar icke efter "som dem kliar i öronen", och huru mången församling vill icke hafva det så? Andra stelna i kalla, dogmatiska framställningar af sanningen, en framställning, som är tillbörlig på sin plats och inom sitt område, men som aldrig kan ersätta den verkligt kristliga predikan, hvilken bör vara ett personligt, trosvarmt och liffullt vittnesbörd om den korsfäste Frälsaren, framburet med gudomlig auktoritet.

Guds ord har en förunderlig kraft. Detta bevisas af så väl den inre, som den yttre missionens historia. Med detta enda medel har Guds rike vunnit den ena segern efter den andra, både öfver enskilda och öfver hela folkslag. Man måste vara blind för att icke se detta. Af "tigrar hafva blifvit lam" och af hednafolk, försjunkna i synder, okunnighet och mörker, salige Jesu bekännare. Vårt århundrade har lagt talrika exempel till dem, som redan funnos förut. Vi behöfva i vår tid, som äfven på det andliga området är så uppfinningsrik, komma ihåg denna Guds ords kraft. Icke genom nya menskliga metoder och medel, utan

genom det välsignelserika, gamla Guds ord är det, Guds rike skall gå fram,

äfven bland oss och i vårt århundrade. Saliga ord! Himmel och jord skola förgås, men icke Guds ord. Surdegen skall till slut genomsyra allt, och då ingår vårt rätta jubelår.

Det hör icke till vår uppgift att i dag tala om vigten af de personliga krafternas beskaffenhet i fråga om missionens bedrifvande. Så mycket må vi dock i förbigående säga, att här gäller det för Kristi kyrka att vara på sin vakt, så att ingenting får träda i stället för det verkliga troslifvet i Kristi gemenskap, det åt Gud och hans sak helt hängifna sinnet. Finnes detta, så må sedan den menskliga sidan af en pastors eller en missionärs utbildning icke försummas, ty

tiden är sådan, att den kräfver den allsidigaste och gedignaste uppfostran hos alla evangelii förkunnare.

Missionens mål är enligt vår text att "göra alla folkslag till Jesu lärjungar."

I kristenheten skall sålunda evangelii predikan och undervisning i evangelii sanningar jemte sakramenternas skriftenliga förvaltande fortgå, så länge nådens dag varar och det finnes en syndare, som behöfver nåd. Detta borde väcka oss till en större ifver och nitälskan för själars frälsning än vi nu hafva. Hvilket saligt uppdrag är det icke, att i våra familjer, för våra grannar och i våra församlingar vittna om den korsfäste Frälsaren. Tänken sedan på alla våra förskringrade landsmän i stad och på land i Unionens olika stater! Dessa behöfva vår hjelp. Skola de få den? Gud hjelpe oss, att i hans namn säga ett kraftigt och af gerningen fullföljdt ja som svar på denna bön. När våra landsmäns nöd en gång är afhulpen, eger vår synod att upptaga sin andel af det stora allmänna inre missionsarbetet bland detta lands sextio millioner menniskor.

Ett stort verk ligger framför oss.

Gud hjelpe oss att vara den himmelska kallelsen trogna!

Hednamissionen ligger också alla kristna ömt om hjertat. O, huru sjelfviska voro vi icke, om vi vore belåtna med att sjelfva ega evangelium, men icke tänkte på de arme hedningarnes nöd! Men en kristens hjerta gripes djupt vid tanken på de millioner, som ännu icke ens hört Jesu välsignade namn. Har man sjelf fått smaka och se, huru ljuflig Herren är, då får man ock strax bekymmer om sina bröders frälsning, de må vara våra jordiska grannar, eller de, som bo i Kina, Indien eller Afrika. Detta är Kristi sinne, och allt efter ifvern och visdomen i vårt missionsnit likna vi vår dyre Frälsare.

Gud gifve att vår kära synod snart måtte hafva en egen mission bland hedningarne! Månne det icke börjar blifva ett lifsvilkor för oss att få en sådan? Vi kunna icke i längden vara belåtna med att vara andras underlydande i hednamissionens bedrifvande. Medlen skulle ej fattas. Vi tro att detsamma gäller om de personliga krafterna. Mer än en af våra unga män och qvinnor skulle i Kristi kärleks kraft vilja offra sig och sina gåfvor på hednamissionens altare. En direkt förbindelse med missionsfälten bland hedningarne skulle återverka på vårt kristliga och kyrkliga lif här hemma såsom en jemt blåsande pingstvind. Tänken en-

dast på Hermansburg och Herrnhut! Vår fara är att stanna i en formfulländad, högdragen kristendom, som icke längre egentligen vet om det enfaldiga, trosfriska lifvets hjertlighet och kraft. Frisk och stadig verksamhet i korsets närhet och i den Korsfästes kraft är vår räddning. Uppmuntrande är också i sanning såväl inre som yttre missionens framgång under detta århundrade. Aldrig förr, icke ens under apostlatiden, har Kristi rike vunnit så stora och allmänna segrar som nu. Aldrig förr hafva alla kristna med sådan gemensam ifver upptagit missionen såsom Kristi stora rikssak. Detta är glädjande, det bevisar, att "Guds ord och löfte skall bestå. Det är vår stora tröst under detta arbete, att vi äro i gudomligt sällskap, beskyddade af Gud och hans heliga änglar. "Si, jag är när eder alla dagar intill verldens ända." När vi predika och undervisa i Jesu evangelium och förvalta de heliga sakramenten efter Guds ord, är Kristus midt ibland oss till vårt beskydd och till vår tröst. Hednamissionären, som verkar uti Afrika eller Kina, känner sig ofta modfäld eller öfvergifven, men han är icke ensam. Jesus, hans Herre, är med honom och skall gifva honom hjelp och tröst. En församlingslärare kan komma i djupa bekymmer, kan

Bild från Michigans skogar.

få göra de mest nedslående erfarenheter af vänners otrohet och satans list, men vid hans sida står en osynlig hjelte, Guds Hjelte, Herrens Krist, och segern skall blifva sanningens och Guds. Kristi kyrka som ett helt tyckes understundom hafva ytterst ringa hopp om framgång och isynnerhet om slutlig seger. Men detta är endast en synvilla. Hennes Frälsare är en lefvande Frälsare, och konungen heter Kristus, som är när henne och skall regera, till dess han lägger alla sina fiender under sina fötter.

Upp derför, kära nådesyskon, nu är tiden att troget arbeta och verka af kärlek till Honom, som arbetat så hårdt och så troget för oss! Missionen är vår stora, gemensamma angelägenhet; gifve Gud oss att öfverallt, hvar och en i sin kallelse, vara Jesu missionärer, Jesu vittnen! Uppväcke han många af våra söner och döttrar med duglighet, vilja och lust att träda i missionens tjenst, och må han bevara vår kära synod och hela kristenheten från försoffningens och liknöjdhetens stora synd! Gud är med oss! Immanuel! Segern är då också vår.

Vår egen kraft ej hjelpa kan,
Vi vore snart förödde;
Men med oss står den rätte man:
Vi stå af honom stödde.
Frågar du hvad namn han bär,
Jesus Krist det är:
Han är den Herren Gud,
Som klädd i segerskrud,
Sin thron för evigt grundat.

Amen.

Hvad är Kristus för dig?

ÄR DETTA ALLA DINA SÖNER?

1 Sam. 16: 11.

"Är detta alla dina söner?"
Till Isai talte Samuel.
"Ej någon ibland dem jag kröner
"Till konung öfver Israel.
"De stå i blomman utaf lifvet,
"Rätt raska gossar alla sju,
"Dock ingen bär på pannan skrifvet:
"Här Herrans smorda skådar du!"

Då först man efter David sänder,
Som ifrån Bethlems ängder snart,
En blygsam herde, hemåt vänder
Med skön gestalt och öga klart.
"Upp, denne är det, som jag korar!"
Så ljuder tydligt andens rop,
Som siarn i sitt inre spårar;
"Begjut hans hår med oljans dop!"

Är detta alla dina söner?
Jag sade, när i ärans slott,
Der lagerkransen hjeltar kröner,
Jag sökte mensklighetens drott.
Skön till gestalt och full af adel
Jag fann väl mången qvinnoson,
Dock ingen utan vank och tadel
I verldens hela Pantheon.

Med buller, som när åskan ljungar,
In styra först sin stolta färd
De starke *hjeltar*, höge kungar,
Beväpnade med blanka svärd;
Af segrare en blodig lista
Från Filips sköne, store son
Till verldsomhvälfvaren den sista,
Den tragiske Napoleon.

Gån fram! — I förden fårahjorden
På blodig mark med kopparstaf
Och gräfden i den röda jorden

Åt tusenden en tidig graf.
Ja folkens plågoris I varit,
Guds hårda gissel, tunga ok,
Tills I likt nötta qvastar farit
I elden, dit Han Eder vrok.

Men mildare gestalter träda
Nu fram i vid och luftig skrud,
Konstnärer, skalder, som oss gläda
Med gyllne harpors sköna ljud,
Allt från den fryntlige Homeros
Med lager i sitt silfverhår
Till verldens siste skaldeheros,
Hvars sångartron i Weimar står.

Jag helsar Er; med gyllne lyra
I tjusat hafven verldens rund;
Ljuft genomströmmar mig er yra,
Om blott min själ är glad och sund.
Dock sägen: har er sång väl frälsat
Från synd ett enda menskobröst?
Har den ett enda hjerta helsat
I dödens qval med himmelsk tröst?

Från anderikets bleka kullar
En annan skara träder fram
Af *vise* män med stift och rullar,
Med minen tankfull, allvarsam;
Här Plato med sin tänkarpanna,
Der Voltaire med sitt qvicka hån.
O sägen! eger väl det sanna
Sin tron hos någon menskoson?

I mörka tider mången gnista
Af ädelt ljus I spridit kring.
Ert vetande, det högsta, sista
Är dock: "vi veta ingenting."
De andligt fattige sig närma
Förgäfves till ert stolta hus;
Ej kunnen I ett hjerta värma
Invid "förnuftets" matta ljus.

Och I, som gjorden upptäcktsfärden,
Som genomforskat land och haf
Och fredligt öfvervunnit verlden,
Gån fram med vattenpass och staf!
Kolumbus med martyrekransen,
Kopernikus bland stjernors här
Och Humboldt du, som afhöljt glansen
Af Kosmos både när och fjär.

Gån fram! — Till lydnad ha'n I tvingat
De starka elementers slägt
Och menskligihetens gång bevingat
Med ångans kraft och vindens fläkt.

På tråd af jern I ordet leden
Från pol till pol med blixtens fart;
Dock vägen till det sälla Eden
Har ännu ingen visat klart.

Är detta dina söner alla?
Hvar är den menskosonen ung,
För hvilken vi må nederfalla
Och hylla såsom verldens kung?
Den, hvilkens makt min ande prisar
I fruktan och i salig tro?
Den herde, som mig vägen visar
Från jordens strid till himlens ro?

Det vandrar en på Jordans stränder,
Han är min hjelte, helig, ren;
Ej rasslar svärd invid hans länder,
Ej är han prydd med ädelsten.
Han kommer ej med kämpaglafven,
Den herde god från Bethlehem;
Hans spira det är herdestafven,
En törnekrans hans diadem.

Dock alla *hjeltesöners* styrka
Försjunker för hans andes makt.
De sköna *konster,* som vi dyrka,
Förblekna inför korsets prakt.
På skam de vises *lärdom* bringas
Utaf hans barnsligt enkla tal.
Hos honom *verldsomseglarn* tvingas
Att söka hamn från nöd och qval.

Jag hyllar honom i mitt hjerta
Och säger: ack! hvem är som han?
I honom, vigd af helig smärta,
Guds valda folk sin herde fann.
Hög står hans tron bland andars hvimmel
På nåds och sannings fasta häll,
Och tusenstämmigt jord och himmel
Framjubla: hell, Immanuel!

GEROK.

MEN HVAD SYNES EDER? o. s. v.

Math. 22: 28—31.

(11 Sönd. efter Tref.)

Vi hafva i dag en underlig, men särdeles lärorik text. Den säger oss, att Gud är icke en slumpens ej heller en egoismens Gud. Han är kärleken, lika frivilligt god, lika allmänt barm-

hertig som kärleken. Han älskar alla och vill förbarma sig öfver alla, och i dag skulle vi i sansanning, efter det sköna och efterlängtade regnet, vara tacksamma mot vår Fader i himmelen, som gör oss så mycket godt. Tänk, om han finge värma våra hjertan och sinnen, så att vi blefve uppmuntrade äfven till den invärtes menniskan.

Käre läsare, är du lik den sonen, som sade nej, men sedan ångrade sig, eller är du lik den, som sade ja, men ändå icke gick? Ettdera är du helt visst.

Ett idogt folk.

Har du hört Jesu nådekallelse,

och hvad svar får Jesus af dig på sin kallelse?

Har du hört Jesu nådekallelse? Ja, visst hafva vi alla hört denna kallelse. Ingen af oss kan neka dertill. Antingen du i dag är en gröfre syndare, som lefver ett uppenbart ogudaktigt lif, eller en finare syndare, som trifves rätt godt under skrymtarekåpan, så har Gud icke försummat att kalla dig. "Gud han glömmer ingen, fast han ofta glömmes." Huru sant sjöngo vi icke nyss: "Till den himmel, som blir allas, hvilka

honom höra till, ingen är, som icke kallas, ingen han borttappa vill."

Gud kallar oss på ett rätt känbart sätt, redan medan vi äro små barn. Om vi varit lyckliga nog att hafva en from moder, så är detta en riktigt himmelsk nådekallelse till oss i vår barndom. Gud vet, huru mycket en from moder är värd för sitt barn. Och minnas vi icke, huru ofta vårt barnsliga hjerta rördes af framställningen om den store Barnavännens kärlek till de små, huru vårt samvete slog oss, när vi varit olydiga och elaka, och huru vår håg ofta drogs mot himmelen? Det var Guds kallelse. Minnes du, huru vi sporde om qvällens stjernepell, och ljungelden och åskan? Hvem sände dessa underliga, aningsrika tankar i vårt hjerta? Kanske vi då ännu stodo i dopnåden, kanske vi ej hade fallit från den första kärleken. Lyckliga och oförgängliga barndomstid hemma hos pappa och mamma, hemma hos vår himmelske Fader!

Men när du började bli gammal nog att förstå predikan och mottaga undervisning i Guds ord, så minnes du nog den stilla rösten derinne, som bar Gud vittne. Detta gäller i synnerhet om din konfirmationstid. Gud vare lof, att en pastor eger detta underbart rika tillfälle att undervisa de unga om Guds vägar. Fins det enda person ibland oss, som icke med djup rörelse minnes sin konfirmationstid? Minnes huru han allt klarare förstod Guds vilja, och huru sanningen genom Guds Andes verk blef personlig för honom? Minnes du det sista samtalet före konfirmationen mellan dig och din pastor? Minnes du, huru ömt och kärleksfullt han uppmuntrade dig att göra allvar med din själs frälsning, och huru denna hans uppmaning fann ett svar, ett eko derinne, som midt under din rörelse hördes öfverallt och genom det öfriga: "Si, nu är den behagliga tiden, si, nu är salighetens dag. Det var Guds kallelse, den bästa, den varmaste, den lättaste att svara på kanske i hela en menniskas lif. Minnes du

din första nattvardsdag?

Hvilken stor högtid. Hvem kan någonsin glömma en sådan dag? Underliga, himmelska, öfvernaturliga känslor uppfylde ditt inre, när du mottog den dyra måltiden. Himmelen på jorden — löftets ark — barnaskapets insegel — nya Jerusalems medborgareskap — allt, allt! Huru gladt du skulle ila mot din Jesus, huru kort vägen syntes, huru ringa hindren, huru lycklig du var sjelf. Det var Guds Ande, som på detta kännbara sätt kallade dig till delaktighet af Guds nåd. Huru lydde du? Hvilken son blef du lik?

Sedan dess har du hört Guds kallelse mången gång. Kanske du varit med vid någon större, allmän väckelse? Understundom går Guds rike fram med en sådan kraft, att hvar man känner sig berörd deraf. Hvilka härliga nådetider är det icke då? Det är en stor förmån att få vara med om sådana erfarenheter. Om du varit med, hvad nytta fick det göra dig? Men om du icke varit med om någon sådan allmän väckelse, så har Gud gifvit dig personligen sådana besökelsetider. Såsom svar på trogna lärares varma och långvariga trosbön, såsom svar på kristna föräldrars rop till Gud om nåd, såsom svar på den store förebedjarens Jesu mellankomst, sänder Gud sin Ande med särskild makt och inflytande öfver särskilda personer under särskilda tider. Du minnes med hvilket allvar du nödgades tänka på de eviga tingen, huru vigtig din själs frälsning var och huru gerna du ville blifva ett Guds barn. Du minnes det. Huru handlar du mot

Guds kallelse?

Du har varit sjuk. Hvilket kärleksbud en sjukbädd kan vara för en menniska. Huru många hafva icke på det sättet kommit till rätta och blifvit vunna för Herren och hans rike. Du blef sjuk. O, huru annorlunda hela verlden med ens såg ut, huru litet och obetydligt, det som du förr ansett högt och vigtigt. Men en sak stod framför dig med obeveklig magt: huru skall min själ blifva frälst, huru skall jag få frid med Gud? Du sände bud efter din pastor. Du bad honom bedja för dig. Du kämpade dag och natt. Det var Gud som kallade dig. Hvad fick han vinna med sin kallelse? Nu är du frisk igen, du slapp dö. Minnes du,

hvad du lofvade Gud, om du endast fick lefva?

Huru har du hållit dessa löften? Skall Gud höra din bön när du blir sjuk härnäst? Tänk efter, tänk efter!

Du har hört många predikningar i din dag. Om somliga har du sagt, att de voro bra, om andra att de voro dåliga. Men understundom har du lyssnat till predikningar, som bokstafligen passade in på dig. Du kom liknöjd till kyrkan, men straxt i början af predikan märkte du något ovanligt. Ditt intresse väcktes. Du glömde höra efter, om det var en god eller dålig predikan. Allt syntes passa för dig. Långa stycken passade bokstafligen in på ditt tillstånd. Du förvånades. Det var Guds kallelse till dig. Förstod du det?

Hvilka underliga tankar, som uppfylla ditt inre, när du sitter för dig sjelf, eller när du vakar om natten! Du känner dig så olycklig och ensam, så svag och skuldbelastad, rädd för Gud, rädd för döden, rädd för domen och evigheten. Det var Guds kallande röst, som vill påminna dig, att du är en syndare inför Gud och att allt härnere är fåfängligt, att snart, snart skall du stå för Guds dom. Broder, huru handlar du gentemot dessa tankar, som Gud uppväcker hos dig? Är du lydig, hörer du till, vill du veta Guds vilja, gör du den?

Ja, nog har Gud kallat oss, ofta och länge. Han har kallat oss med en oförliknelig och oegennyttig kallelse. "Såsom Jesu kärlek var, aldrig någons varit har."

Hvad svar får Jesus på sin nådeskallelse?

Texten talar om en son, som tvärt sade nej, han ville icke. Många svara med ord eller gerning eller bådadera ett rättframt nej på Guds kallelse. Publikaner och skökor hade gifvit ett sådant svar. En menniska, som lefver ett rättframt ogudaktigt lif, aflägger dermed sin bekännelse: Jag går icke till himmelen, jag vill ej blifva frälst. Den, som bedrager sin nästa, ger ett sådant svar på Guds kallelse. Den, som har sin glädje i starka drycker, har tydligt svarat nej på Guds kallelse. Den, som använder sin söndag till syndiga nöjen och förströelser, som sitter sorglös och sofvande i kyrkan, som är girig och verldskär, elak i sitt hem, olydig mot sina föräldrar, otuktig i ord och gerning, som missbrukar Guds namn, som hädar heliga ting och förnekar Gud och hans heliga ord, han har sagt till Gud: jag vill icke. Den, som lägger sina planer, sköter sin kallelse, knyter sina förbindelser utan att tänka på Gud och hans heliga vilja, är förvisso stadd på samma dåliga väg.

Många svara synbarligen ja.

I texten liknar Jesus fariseerna vid den, som sade ja, men som det oaktadt icke gick i vingården. Detta är en ytterst allvarsam jemförelse. I hela det judiska samhället fans det inga, som voro mera allvarsamma med sin gudsfruktan än fariseerna. De voro regelbundna i allt. De De voro verksamma och idoga. De blygdes i sin bekännelse. Skulle man dömt efter det yttre, så voro

fariseerna de bäste kristne i verlden.

Jesus tyckte dock aldrig om dem. Han tålde dem icke. De hade icke den gudsfruktan, hvarpå han kunde sätta sin stämpel. De hade allt, utom lifvet i Guds Sons tro. Det var allt, som fattades dem, men dermed fattades allt. Det finnes godt om fariseer äfven nu i församlingarna, i kyrkoråden, bland "trustees" och "deacons", ja, till och med på sjelfva predikstolen. De äro i utvärtes måtto rätt gudfruktiga och nitiska, uppoffrande och allvarliga, men kalla, tvära och frånstötande för den inre kristliga känslan. De tro på sina goda gerningar och älska egentligen sig sjelfva. Det märker man, när deras gudsfruktan icke får visa sig på det sätt, som de sjelfva önska. Då vredgas de, och ve den, som kommer i deras väg. Gud hjelp oss för fariseerna, hjelp oss för fariseen i vårt eget hjerta. Gör oss uppriktiga, troende och trogna. Älskar du Jesus, käre läsare? Behöfver du lefva af Guds nåd alla dagar, i dag mera än i går, mera än i fjor, mera än någonsin förr?

Många af dem, som till en början svara nej, ångra sig efteråt och gå in i vingårdsarbetet. Detta är ett gladt budskap. Saken kan ändras. Vi få aldrig uppgifva hoppet om en menniskas räddning och salighet. I elfte stunden kan Gud vinna en själ. O, det blir gammalt att tjena synden! Då kanske samvetet får tala. Gud väcker oss upp af syndasömnen. Han visar oss vår fara. Han nödgar oss med kärlekens ömma, frälsande tvång att vända om, att gå till vår Fader med bön och bekännelse. O, hvad det blir godt att

Vid Döda Hafvet.

få lemna allt annat och fly till Jesus, Guds Lam, och låta dig frälsas ur afgrundens djup.

Jag erinrar mig i detta sammanhang en liten tilldragelse ur lifvet. Två unge män besökte det beryktade ''Hästskofallet" vid Niagara. Några grofva timmerstockar hade samlat sig i floden strax ofvanom fallet. Genom att gå ut på dessa stockar kunde man få en den mest storartade utsigt. En af de unge männen hade mod nog att våga försöket. Han lyckades komma ganska långt, men den sista stocken var mycket slipprig och han halkade af — ned i djupet. Nej, han hade själsnärvaro nog, att gripa fast i understa sidan i stocken och på det sättet hålla sig qvar, med hälften af sin kropp hängande öfver djupet. Kamraten stod på stranden, förskräckt och rådlös. Hjelp fans ej i närheten. Slutligen råkade han på en man, som kom och körde. Genom att sönderskära seldonen och deraf sammanfoga tåg, lyckades de båda männen att rädda den olycklige, som redan så länge sväfvat i dödsfara. När räddningståget räcktes honom, var han förståndig nog att släppa sitt eget tag, som, huru fast det än var, ej kunde hjelpa honom i längden. Släpp allt eget, min läsare, och *fly till Jesus!*

Ett farligt tillstånd.

HVAD VINNER DU?

Hvad vinner du, som endast söker
Och fikar efter gods och gull?
Du, som din skatt hvar dag föröker,
Men får till sist tre skoflar mull.
Den vinner mer, som med det lilla
Framlefver lugn, förnöjd och stilla.

Hvad vinner du, som alltid sköter
Blott dina nöjen, dag från dag?
Du tror väl att du endast möter
I lifvet rosor och behag? . . .
Den vinner mer, som vet att söka
Hvar dag sin kunskap att föröka.

Hvad vinner du, som helst framlefver
I oro och omåttlighet?
Som öfver andra dig upphäfver
Och ej af sans och ordning vet . . .
Blott den kan vinna lycka, trefnad,
Som förer en rättskaffens lefnad.

J. A—N.

OM I ICKE TRON, ATT DET ÄR JAG, SKOLEN I DÖ I EDRA SYNDER.

Joh. 8: 21—30.

Den gamla texten talar om, att Jesus gråter öfver Jerusalem och dess obotfärdighet. Det var ett allvarsamt och rörande ögonblick. Tänk, Jesu tårar öfver obotfärdigheten! Hvilken nåd, hvilken dom. Vår text i dag är lika allvarsam. ''I skolen dö i edra synder," hvilken mörk och dyster möjlighet, hvilken fasansfull och otrolig verklighet, när det en gång hinner så långt.

Vi äro samlade under allvarsamma omständigheter i dag. Tre dödsfall hafva timat inom vår församling på ett par dagar: ett barn, en qvinna och en gammal man hafva hädankallats af döden. Hvilken kraftig påminnelse för oss alla att vara redo. O, huru borde vi icke knäppa våra händer och sucka: Gud, gör mig rätt botfärdig, rätt troende, att jag utan förskräckelse må kunna mottaga budskapet om den sista, dyra färden.

Vi hafva alla hört om den förskräckliga jernvägsolyckan, som inträffade i Illinois för några dagar sedan. Hundratals menniskor på lustresa till Niagara, i ett ögonblick dödade, lemlästade och sårade! O, hvilken varning! Så resa vi ju alla mot evigheten, så fort, så afgörande. Niagara — åh nej, ett farligare djup, en hemskare olycka förestår den, som för sitt motstånds och sin otros skull skall dö i sina synder.

Sök din frälsare i tid.

Det borde vi alla göra. Låtom oss nu se till, huru vi i verkligheten handla. När Gud talar till oss direkt, så vilja vi strax vända udden ifrån oss. Se i vår text. Jesus talade med dem på det allvarligaste rörande deras personliga ställning. De ville icke höra talas derom alls. De började sinsemellan fråga, om Jesus ämnade taga lifvet af sig, efter som de icke kunde komma dit han skulle gå. En sjelfmördares öde ansågs såsom särskildt hemskt och förbannadt och, menade de, blir Jesus en sjelfmördare, då är det nog sant, att vi, som äro hederliga och rättskaffens menniskor, platt icke komma dit han går. Att de stodo i fara att dö i sina synder, det rörde dem föga. Bort med udden från det sofvande samvetet, bort med udden! Käre läsare, tror du icke att

det går på samma sätt nu för tiden?

Många åhörare ha gått länge och hört Guds ord. De hafva varit flitiga kyrkobesökare i åratal, men de äro inga sanna kristna än. Gud har rört dem många gånger, understundom så kännbart, att de knappt vågat fortsätta på syndens och dödens väg. Men hur har det gått med dem ändå till slut? De hafva slagit bort sådana tankar ur sitt hjerta, de hafva pratat bort intrycket, som de mottagit, de hafva

frågat bort sin salighet.

Frågat bort sin salighet? Jo, just det, alldeles som judarna gjorde. En del menniskor, som icke kunna helt undslippa Guds kallande röst, äfven när de varit fulla verldsmenniskor, börja fråga en hel del omöjliga frågor i stället för att bedja Gud om förlåtelse för sina synder. De vilja hafva reda på, huru långa skapelsedagarne voro, hvem som var Kains hustru, huru det hängde tillsammans med Josuas sol och måne och Jonas hvalfisk och andra likartade frågor. Jag hyser ingen sympati för sådana frågor. De äro så små, så obetydliga i jemförelse med den stora hufvudfrågan, huru jag skall blifva frälst för evigheten, att de icke äro värda att ens taga med i räkningen. En menniska, hvars salighetsbekymmer icke fört henne längre än till skapelsedagarne och Jonas i hvalfiskens buk, har icke haft mycket bekymmer än. Hon är högmodig och lättsinnig, hon är icke ärlig och uppriktig, annars skulle andra och vigtigare frågor snart börja spsselsätta henne. När döden och domen och evigheten stå för min syn, hinner jag ej bråka med många andra frågor, det är säkert och visst. När en pastor kallas till en dödsbädd, så gäller det icke längre att förklara, huru långa skapelsedagarne voro utan hur man skall kunna blifva lycklig under den långa evigheten. Derför, käre läsare, när du märker att Guds ord och Ande tränga sig på dig med kraft, så slå icke döförat till, krångla icke bort saken med en hel del obetydliga spörsmål. Säg i stället med Samuel fordom: tala Herre, ty din tjenare hörer till. Då skall du snart få veta och höra mera, då skall din själ blifva frälst.

Vi märka dernäst, huru olika allting ser ut

från jordisk och himmelsk synpunkt.

Jesus förklarar judarnes handlingssätt och åskådning genom att säga: I ären nedanefter. Han förklarar ock sin ståndpunkt genom att säga: Jag är ofvanefter. I lekamlig måtto beror intrycket, som man får af en sak, på den synpunkt, hvarifrån man betraktar den. En fotograf är noga med att porträttera från den bästa synpunkt. En landskapsmålare är noga i valet af den plats, hvarifrån han skall teckna det vackra sceneriet. Man säger att, betraktadt endast från en luftballong, några tusen fot öfver jorden, ser allting härnere så smått och obetydligt ut. Huru skola vårt jordiska sinne och sysslor, våra åkrar och hus, te sig från Guds ståndpunkt? Ack, min broder, svinga dig upp i höjden på trons och hoppets vingpar och betrakta från den synpunk-

ten ditt lifs både sorg och glädje och du skall blifva förvånad öfver resultatet. Jag mins, att den artist, som i vintras skulle göra en tafla af vår kära skola, måste föreställa sig, att han stod

I Målare-atelieren.

högt uppe och derifrån skådade ner på skolan och dess omgifning. Så få vi aldrig någon sann och tillförlitlig bild af tingen från himmelsk ståndpunkt. Huru ser menniskan ut för oss ifrån jordisk synpunkt? Jo, arbete och sparsamhet från första början, på det att man må hafva det godt och bra, när man blir äldre. Goda vänner och grannar, ett lyckligt hem, en älskad maka, snälla och förståndiga barn — allt hör det hit. Så vill man hafva

en fridfull och bekymmerslös ålderdom till slut.

Godt, godt, ropa vi alla! Det var en skön tafla, en härlig bild, och alla borde vi tycka om den. Men nu stiger jag högre upp och betraktar samma tafla. Hvad ser jag? Ingen bibel behöfves der, intet Guds ord, ingen sång och bön. Hvad ser jag mera? Jo, Guds församling aktas för intet. Jag tillhör hellre de hemliga sällskapen, som vårda min kropp och mitt jordiska lif, än till Guds församling, som vill vårda min själ. Ett dåligt byte i sanning! Man kan ej hoppas på frälsning, då man föraktar frälsningsmedlen. Hvad ser jag mer från den himmelska synpunkten?

Jag måste få min själ frälst,

först af allt, ja, först och sist. Kan jag sedan få det andra, så tackar jag Gud för det. Men jag ser från min synpunkt huru kort och ovaraktigt lifvet är, huru snart det kan taga slut, men i himmelen är lyckan evig. Inga hårda år der, inga jordiska bekymmer och vexlingar: en gyllene tidsålder från början till slut. Hvilken lycka! Och hvem, som vill, kan blifva delaktig deraf. Gör nu käre vän, allt hvad du gör

i den rätta riktningen,

med det rätta målet för ögonen. Sök din Frälsare i tid, så skall du tids nog sedan få det öfriga också.

Dernäst ser jag klart och tydligt, att

tron är hufvudvilkoret

för vår frälsning. "Om I icke tron, så skolen I dö i edra synder." Tron är ett verkligt lif. "Tron är det sinne, att man vill blifva frälst af nåd," sade den käre prof. Olson vid synodalmötet i Chicago. Nu tro många, att de skola lära sig tron, som man lär sig en jordisk sak, ett jordiskt ämne. Det går icke. Tron är ett lif, vi återuppprepa det. Tron är Guds lif, verkadt af den helige Ande. Detta nya lif är liksom ett nytt sinne, hvarmed man kan fatta, känna, erfara de himmelska tingen. Eger du ej denna tro, så fattas vilkoret för din personliga frälsning ännu. Bed, sök, bönfall tills du funnit, sök din Frälsare i tid! O, broder, trons sinne är barnens sinne. Så enkelt, så enfaldigt, så barnsligt, så helt och hållet som ett barn litar på pappa och mamma, måste du lita på Guds löfte. "Simply trusting, simply trusting," se der den stora hemligheten, så enkel, så klar på samma gång. Gud, hjelp oss att blifva små, ödmjuka och läraktiga, så att vi ock må kunna tro.

Den korsfäste Frälsaren

måste predikas, annars blir det ingen tro och ingen hjelp. Jesus säger, att när de hade upphöjt honom skulle de förstå, att det var han. När vi fått vara med på Golgatha, så äro vi lyckliga. Visst voro vi alla med på Golgatha i en mening, men när vi i erfarenheten få det klart för oss, att vi voro med, att "Jesus allt betalt", att intet annat återstår än tro och taga emot, si, då uppgår det ljus i själen, tro och hopp. Vi behöfva något fast och visst att stå på, annars skulle vårt evighetshus ramla omkull och slå ihjäl oss i stället för att frälsa oss. Vakta dig för dem, som hålla den korsfäste Frälsaren ringa. Taga de honom bort, som älskat mig in i döden, som dött i mitt ställe, som betalt skulden, hvad har jag sedan qvar? Intet, intet. Nej, mine bröder, låtom oss behålla den gamle, bepröfvade Frälsaren, som vi kände igen just der han hängde på korset af kärlek till dig och mig! Låtom oss behålla honom, behålla honom i lif och död! Vi skola en gång i dödens stund och på domens dag icke ångra vårt val.

"Dö i synderna,"

hvilket hemskt och förskräckligt ord! Synd och död hänga tillsamman såsom orsak och verkan. Syndaren måste dö. Syndens lön är döden, det är sant, men att dö i sina synder med domen öfver sitt hufvud, sedan Jesus lidit döden för oss alla, se det är det hemskaste af allt, vi kunna tänka oss! Menniskorna vilja icke göra bekantskap med sitt verkliga tillstånd. De vilja icke se sina synder, förr än de i dödens stund blifva tvungna dertill, med det vaknande samvetet som anklagare. Guds lags andliga sida taga de förbi. När de lefvat ett ärbart lif i yttre måtto, så tro de, att det är väl. Vi ha helt andra tankar om vår godhet än Gud, som dock har auktoritet i denna fråga. Bättre är det i sanning, att få se sina synder här,

Kontraster inom fågelverlden.

sörja öfver dem här, få förlåtelse för dem här, än att "dö i dem", med domen öfver sitt skyldiga hufvud. Fresta icke Guds tålamod för länge, min läsare! Du kan det, gör det icke!

"Då trodde många på honom."

Gud vinner segrar i verlden. Många göra honom emot, det är sant, många tro på honom och frälsa sina själar. Guds vittnesbörd kan ej blifva utan frukt. För dig är det dock det vigtigaste, om det fått bära frukt på ditt hjerta eller ej. Personligen gör det ingen nytta i hela verlden, om din familj, din maka, din slägt blir frälst, om icke du sjelf blir det. Tänk på det, det är hög tid! Gör ett klokt val! Sök din Frälsare nu! Svara icke nej på kallelsen. Gå med, med!

Den andliga helsofrågan.

FARISEEN OCH PUBLIKANEN.

I judatemplet upp två israeliter vandra
Att egna Jehovah en hvar sin bönegärd:
Den ene farise, en publikan den andra;
Den förre lagens tolk, af Gud den andre lärd.

"Dig tackar jag, min Gud!" — så fariseen beder —
'Att ej som andra menniskor jag lefva plär:
En föresyn i dygd, en man af tro och heder:
Ej röfvare ock ej som denne man jag är".

Men publikanens bön i dessa ord sig kläder:
"O Gud, mot mig af nåd miskundsam var och huld!"
Han ej i templet fram likt fariseen träder:
På tröskelns bönepall bekänner han sin skuld.

Nu dallrar rättvis våg i högste domarns händer,
Med himlens vigter på. Af bönens kämpar, hvem
I denna täfling vann? Jo, *"tullnär'n återvänder,*
Rättfärdigad långt mer än fariseen, hem."

Se'n dessa grundlagsord den samme Guden skrifver,
Som under blixt och dån steg ned på Sinai:
"Den som sig höjer upp, likväl förnedrad blifver:
Den, som förnedrar sig, skall en gång upphöjd bli."

Så löd den vishetsdom, rättfärdigheten fälde.
Af ytlig, vrångvis verld ej döms på lika sätt.
Hur många "ädle", högt på dygdens skala stälde,
Uppå dess noll-grad stälts af Aller Högsta Rätt!

Se der en hjelte båld, som usla likar dömmer!
"Fullkomlighet och ljus" i guldskrift bär hans bröst.
Hvad mer! En pyntad graf, som multna benen gömmer:
Ur svarta hvalfvet hörs blott dödens hemska röst.

Väl några lagens bud af honom slafviskt lydas,
Men deras bokstaf blott. Hur sjelfförnöjd och trygg!
Hur vränges ordet ej, hur sanningar förtydas!
Kameler sväljer han, men silar ängsligt mygg.

Med falska läppars lof sin Jehovah han prisar;
I tempel, gatuhörn det sjungs ett stolt "Hallel"!
Dock hör, dess föremål slik hyllning från sig visar:
"Haf bort din visas larm; jag skyr ditt psaltarspel."

Ett ståtligt babelstorn man öfvermodigt murar,
Hvars spira, tror man, upp till himlen räcka skall.
O ve! En iskall vind, förgängelsen, der lurar —
Han sopar tornet bort. — Så högmod går för fall.

I hatets kalla dal, en vrå djupt mellan bergen,
Dit ingen solblick når, en bortstött usling bor,
Förfallen urtidsgrift, ej prydd med oskuldsfärgen:
På gråa hällen fritt den dunkla mossan gror.

Med blygsel ser han upp till Zions tempeltinnar:
Uti hans själ sin eld har lagens åska tändt;
Hur sällsamt lifvets tråd den helga Nornan tvinnar:
En gryning nådens sol i grafvens natt har sändt.

Uppå hans helgedom förderfvet tryckt sin stämpel;
Der läses: "Synd och skuld".—En blixt! Hon står i brand!

Men se, på *klippans* grund uppväxer fridens tempel,
Och öfver dörr'n "Af nåd" det skrifs med Gudens hand.

Ej någon mensklig makt kan sådant gudshus timra,
Det säkert stånda skall, trots härars stormanlopp;
Från zenith går ej sol'n, hvaraf dess väggar skimra;
Dess gyllne spiror nå till himlars himmel opp. —

Så döm, blott ej *för*döm, din svage, usle broder,
Ty han kan dömma dig på evighetens jord.
Och vet, på räddningsbåten, styrd af Herrens roder,
Gå publikaner förr än fariser om bord.

Om än du räknas plär till hel'ga syskonringen,
Men hat i hjertat bor, så vet, der uppgått har
Rättfärdighetens sol med frälsning under vingen,
Der spirar *kärlek* fram, en blomma ljuf och rar.

Du stolte farise, som tiggardrägten skyler
Med dygdemanteln hvit inför en helig Gud;
När liemannens ishand dina pulsar kyler,
I lumpna trasor byts din sköna helgonskrud!

Men, skall en gloria ej falsk ditt änne sira,
Från diktad höjd stig ned, dig djupt i stoftet böj;
Och skall du gudstjenst se'n lik publikanen fira,
Som han dig *ödmjukt* upp på bönens vingar höj!

E—N.

VILL DU BLIFVA HELBREGDA?

Joh. 5 : 6.

En onödig fråga kan understundom vara den mest betydelsefulla. När Jesus vandrade i de fem olika afdelningarna bland den mängd af sjuka och elända, som funnos der, utvalde han endast en. Framför honom låg hopkrumpen på en torftig bädd en eländets son framför andra. Hans aftärda kropp, hans hvitgula hy, hans hopkrumpna lekamen, hans broskbundna leder, hans hopplösa blick, hvilken syn för den barmhertige och kärleksrike Jesus. O, du elände man, hvad hopp finnes det för dig? Och Jesus ser på honom och frågar: Vill du blifva helbregda? Synes icke den frågan onödig? Vi behöfva endast gå öfver gatan till vår sjuke vän och broder, som legat värkbruten dessa fem, sex år, och fråga honom, om han vill blifva helbregda, och han skulle se på oss och undra, om vi antingen vore elaka eller ock galna. Blifva helbregda, ja visst, det är just det han vill och har behof af. I trettio åtta år hade mannen i vår text legat sjuk. Huru länge han legat i Bethesda veta vi ej, men troligtvis ganska länge. Han hade föga hopp qvar. Hade det gått så långt med honom månne,

att han blifvit van vid sitt elände?

Man kan blifva det. Man kan glömma sin förlust, man kan lära sig att nästan föredraga fängelset för friheten. Kanske han redan intagits af en hopplös likgiltighet, och då kom Jesu fråga icke såsom en onödig utan såsom en fråga, som innebar kraft och lif, en fråga som betydde uppståndelse från de döda.

Käre läsare, huru länge hafva vi varit i Bethesda, i Guds rike och församling på jorden? Vilja vi blifva helbregda? Den frågan är kanske af nöden. Gud gifve, att den måtte blifva rätt vigtig och allvarsam för alla, som somnat i den vanliga och dock så farliga liknöjdheten.

Huru ser det ut i menskligheten nu? Har man skäl att framställa samma fråga till vår tids Adamsbarn, eller har ställningen förbättrats? Ack, mine käre, synd och elände äro ännu bofasta på jorden. Man kan icke frigöra sig från en svår och genomgripande tanke vid denna betraktelse: Huru stor olycka har icke

synden bragt i menniskoverlden.

Solen har, lugnt och felfritt, gått sin bana i tusentals år, utan sjukdom och reparation. Millioner stjernor sväfva omkring i rymden, årtusende efter årtusende, så regelmessigt, så harmoniskt skönt, så härligt, att deras tysta harmoni påminner om ett himmelskt hallelujah. Hvarje vår grönskar jorden och blommorna sända ut sitt doft, skaparkraft och skaparvilja genomströmma hela naturen, men menniskan, Guds egen afbild, en evighetsvarelse såsom Gud, med en själ så rik, så rymlig, att, sedan den omfattat himmel och jord, är den ändå tom, tills dess

Gud sjelf bor derinne,

— menniskan, underbara ord, måste börja lida så fort hon föddes och hålla på att lida och gråta, till dess hennes förgängliga del hvilar i grafven. Hvad är orsaken? Synden, synden. Tänk att

ligga sjuk i trettioåtta år, hvilken lefnadshistoria, hvilket betyg på menniskans förmåga att hjelpa och yrseln komma såsom en lindring? Gå till den vansinniges offentliga hem, hvilken syn, hvil-

Den Heliga Nattvarden instiftas.

sig sjelf. Gå till den febersjuke. Hvarför skall en Guds afbild plågas, till dess att sjelfva raseriet ken predikan: ett lif utan namn och en tillvaro utan lif. Gud hjelpe oss, hvad kan vara orsaken

till allt detta? Och åter igen kommer svaret, tusen gånger upprepadt: synden, synden. Se den unge, kraftfulle mannen, se huru rodnaden flyr från hans kind, se huru hans blick slocknar i ögonhålan, se huru handen darrar som aspens löf och huru gestalten lutar. Maskstungen, maskstungen, säger du. Ja väl, maskstungen af synden, synden, Se på de arme spetälske. Hvem har lofvat döden triumfera, innan begrafningen har försiggått? Hvem har tillstadt förgängelsen att håna lifvet. Synden, synden. Och från hela jorden, i vårbräckningen när lifvet föds på nytt, men den lidande menniskan dör fortare än annars, i högsommaren, på vinterns sena qväll, höres ett verop, ett eländesskri, ett disharmoniskt ackord i skapelsens stora Te Deum, och texten till musiken har varit och skall blifva: syndens lön är döden. Skall blifva, sade vi. Ja, skall blifva, till dess en ny himmel och en ny jord i Guds behagliga tid skall fortsätta den sången med ett

men,

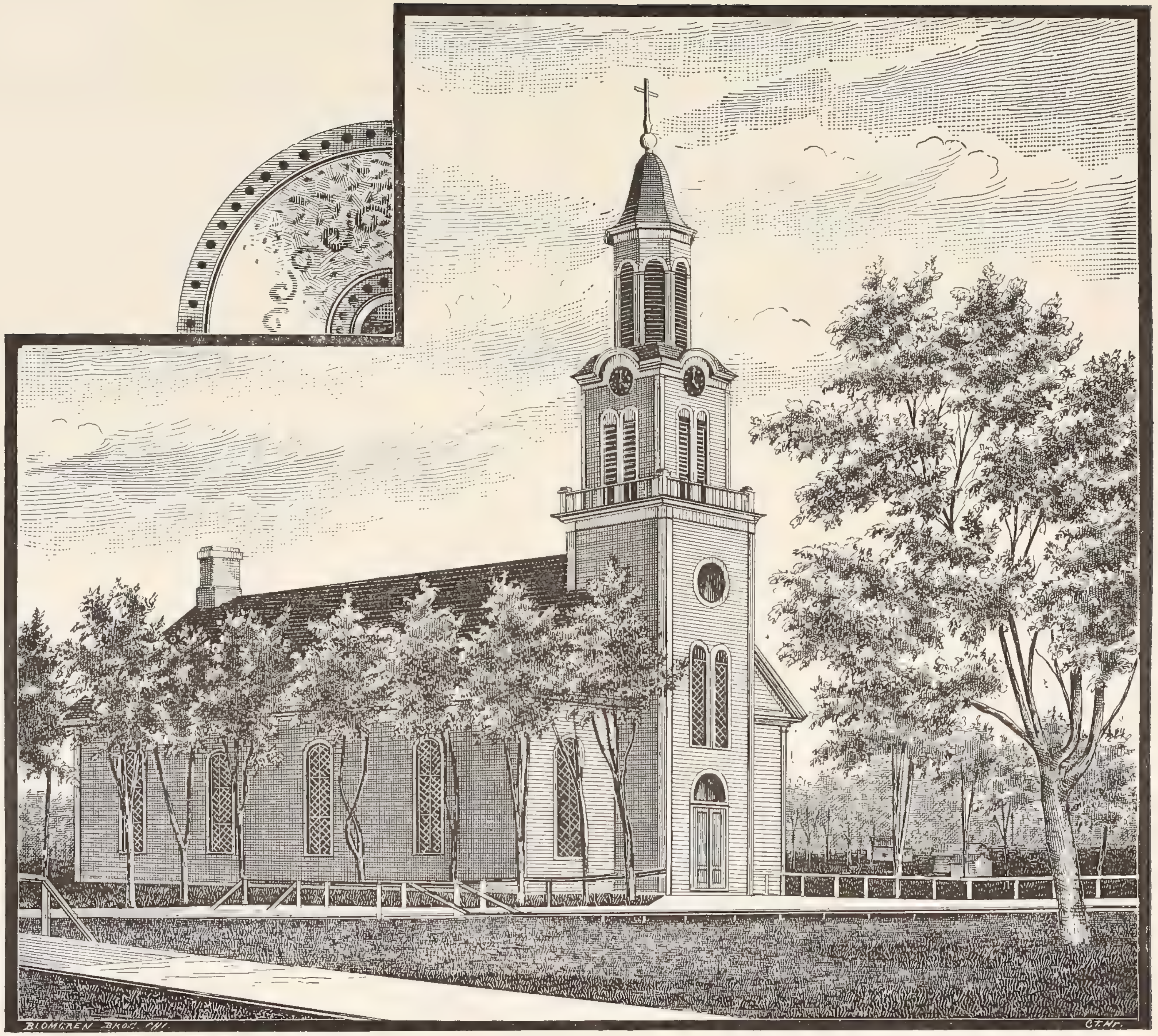
som skall förskräcka djefvulen och helvetet, men fylla lofvet inför Guds stol, "men Guds gåfva är det eviga lifvet." Vill du blifva helbregda? Ställer synden till så mycket elände på kroppens förmögenheter och på det lekamliga lifvets område, huru mycket mer inom det andliga området, huru mycket mer inom det andliga lifvets gränser. Det jordiska hemmet skulle ju vara ett lyckligt och fridlyst område på vår jord. Ja visst, svaren I alla. Makarne älskade hvarandra så innerligt före bröllopet, på bröllopsdagen och någon tid efteråt. Men det dröjde ej så länge, kanhända, innan det blef så kallt, så isande kallt. Hårda och kärlekslösa ord hördes i stället för kärlekens ömma tilltal. Det blef så ödsligt och tomt, så fattigt på glädje och tillfredsställelse. Barnen äro slafviskt rädda för pappa och elaka mot mamma. Hvad är det som fattas? Synden har trängt in, mine käre, trädt in på det fridlysta området och lagt sin kalla hand på hemmets lycka och frid och de hafva vissnat och dött. Vill du blifva helbregda? Se, huru det ofta tillgår i det menskliga samhället. Småsinne, lögn, oärlighet, orättvisa beskyllningar — det finnes intet otacksammare än att tjena allmänheten, hvarför, hvarför? Jo, för syndens skull afundas menniskor hvarandra, klaga menniskorna på hvarandra, ljuga menniskor på sina välgörare. Är det bättre på kyrkans område? Fariseerna voro Jesu svåraste fiender. De förstodo icke frälsarens menniskovänlighet och barmhertighet. Hvilken köld, hvilken inbilskhet har det icke funnits och finnes det icke bland många, som skulle vara Guds vittnen i verlden. När en kristen blir kall, hård och oresonlig, då är det en sorgligare syn än när en vanlig menniska blir det. Se ock huru

synden förstörer den enskilde.

En är sjuk, har ingen andlig helsa, ingen matlust, inga krafter, ingen arbetsduglighet. En annan är blind, ser icke sin fara, synes icke ens ana den, tager det sista steget utför branten lika lugnt som ett vanligt steg. En tredje är halt, vandrar understundom med Guds folk och understundom med verlden, vet icke huru det skall sluta, gör åtminstone aldrig sig sjelf en sådan fråga. O, synd, "du är en farsot, du har inga vingar, men flyger, har inga klor, men griper, har inga tänder, men biter ihjel." — Vill du blifva helbregda?

Hvar göres denna fråga?

I Bethesda. Bethesda betyder barmhertighetshus och är derför en skön bild af Guds församling på jorden. Guds kyrka härnere är ett stort sjukhus. Vi blifva aldrig utskrifna derifrån, förrän vi få flytta till himmelen. De, som någorlunda tillfriskna, få hjelpa till att sköta de andra. Jag minnes från skoltiden i Paxton att några sjuknade nästan samtidigt i nervfeber. Somliga fingo rätta läkemedel genast och blefvo om några dagar så friska, att de kunde vaka med vid de andras sjukläger. O, mina läsare, vi hafva alla i andlig mening blifvit sjuka ungefär samtidigt. Nu skola vi, som fått det rätta läkemedlet icke mot nervfeber utan mot syndens nerv-, hjern- och hjert-lidande, hjelpa de andra, att de ock måtte tillfriskna. När vi förstå detta rätt, så få vi ock det rätta församlingsbegreppet och den rätta uppfattningen af Guds rikes uppgift på jorden. I Bethesda helsar Jesus på för att göra sin stora frälsarefråga: Vill du blifva helbregda? Förakta derför icke Guds församling, förakta icke de menniskor, som om ock icke ännu hel-

Svensk-Lutherska kyrkan, Paxton, Ill.

bregdagjorda, ändå hafva nog stora frälsningsbehof för att vara i Bethesda!

Hvem frågar?

Jesus frågar. Ingen annan kan fråga så, som Jesus frågar. Ingen annan har ett så barmhertigt ömt hjerta, som Jesus har. Se huru han utväljer denna den eländigaste af alla, att bevisa sin nåd uppå. Låt oss än nogrannare höra Jesus fråga! Vi märka då allraförst detta mäktiga ord: *du.* Vill *du* blifva helbregda? Man får icke förstå det, som om Herren Jesus enligt den menskliga deklamationens regler lade en konstlad tonvigt på det eller det ordet. Nej det var hjertats, kärlekens tonvigt, och den är bättre än all konst. Du, du. Tänk, dermed skiljde han den arme sjuklingen från alla de andre. Det var honom ensam, som frågan gälde. Så borde vi höra Guds ord alltid. Drif alla de andre ut ur kyrkan, när du vill få den rätta nyttan af Guds ord. Hör ordet, som om det gälde ingen annan utom dig. Då skall du ock af det hörda ordet erhålla en sällspord kraft. Vi märka dernäst det andra lilla ordet: *Vill, vill* du blifva helbregda? Detta ord är ett oändligt vigtigt ord för oss menniskor. Hvad allvar hafva vi med vår salighetssak? Har Gud fått gifva oss den rätta viljan, så att vår själs frälsning blifvit vår förnämsta angelägenhet? Denna sak hänger på det närmaste tillsammans med det sista ordet: *helbregda.* Många vänner, som hafva en kristlig yta, äro icke kristliga i hjertat. De sträfva synbarligen derefter, men hinna aldrig till målet. Jag hörde en gång om två män, som i rusigt tillstånd skulle i en båt fara öfver en sjö. Det var på qvällen. De rodde, rodde och rodde hela natten till dess att det redan var i morgongryningen. Då sågo de till sin stora förvåning, att de aldrig lösgjort båten från stranden: de voro alltså qvar på alldeles samma punkt, oaktadt deras ifriga, nattlånga arbete. Så är det med många i andlig måtto. De lyssna med glädje till predikan. Ju bättre och allvarligare det predikas, desto större glädje för dem. De tala till och med om sitt andliga tillstånd med andra, men det oaktadt komma de aldrig till någon frid eller visshet. Hvarför? De äro ännu fast vid syndastranden. Båten är icke lösgjord. Någon fin egenrättfärdighet, något personligt vänskapsband, någon penningesumma eller annan egendom hindrar dem från att antaga Jesus helt och hållet. De vilja icke blifva helbregda. Vill du blifva helbregda? Ju längre obotad, ju mindre hopp, men Gud vare lof, äfven under sådana omständigheter kan Jesus hjelpa. Efter trettioåtta års lidande ser Jesus ännu nöden, varkunnar sig och hjelper.

Hvad vill Jesus gifva?

Helsan. Af alla jordens lystmäten, af guld och ädelstenar, af rikedom och prakt, af affärer och framtidshopp var det intet, som betydde så mycket för den arme sjuklingen som denna enda sak, helsan. Den hade han saknat i mer än en vanlig mansålder, den behöfde han få igen, han behöfde helsan bättre än han behöfde något annat. Så vill Jesus gifva oss helsan i andligt afseende. Han vill förlåta oss alla våra synder, ikläda oss sin rättfärdighet, gifva oss ett nytt hjerta och sinne och till hopp sjelfva himmelen. Visserligen behöfva vi härnere ny helsa dagligen och stundligen. Men engång i himmelen skall allt vara fullkomligt botadt och återstäldt.

Ordet är det medel, hvarigenom Jesus vill meddela oss sin himmelska kraft. Den helige Ande är den, som gör detta ord lefvande och kraftigt på våra hjertan: Vill du blifva helbregda, så begagna detta ord flitigt och tåligt; äfven om det till en tid ser ut, som om du skulle få ligga qvar ohulpen, så förtröttas icke för det. En dag skall Jesus i Bethesda finna äfven dig och göra dig helbregda. Men försumma icke ordet, det enskilda bruket i ditt hem, det offentliga ordet vid gudstjensten. Hit hörer ock det flitiga bruket af Herrens nattvard, det högsta och härligaste nådemedel, Gud gifvit sin församling.

Märk nu till slut Jesu stora vänlighet mot de arma och elända, mot den svaga tron, och hemta tröst deraf, om du vill blifva helbregda.

Hvad är vigtigast?

"SE HUR DRÖMMARN KOMMER DER!"

1 Mos. 37: 18—19.

Som de nu långt ifrån fingo se honom, förr än han kom när intill dem, rådslogo de till att döda honom, och sade inbördes: si, drömmaren kommer der.

Gladt sin hjord i Sichem vallar
Josef, klädd i brokig drägt,
Och det gyllne håret svallar,
Fladdrande för vindens fläkt.
Dock hans bröders falska skara
Håller ej den unge kär;
Rått de håna honom bara:
"Se hur drömmarn kommer der!"

Ja, hvarhelst ett barnasinne
Sluter sig till fadrens bröst
Och, ur stoftet höjdt, derinne
Söker aningsfullt sin tröst,
Blinda verlden, som ej fattar
Hvad en himmelsk längtan är,
Åt Guds barn försmädligt skrattar:
"Se hur drömmarn kommer der!"

Om en menska bär en himmel
Utaf kärlek i sin själ,
Och i verldens vilda hvimmel
Sträfvar blott för bröders väl;
Hennes grop man gräfvit redan,
Lömskt man hand på henne bär,
Hånande den arma sedan:
"Se hur drömmarn kommer der!"

Om en yngling syndens snara
Djerft som Josef sönderslet,
Och lät rock och mantel fara
Blott för själens salighet;
Fjerran ifrån brödrens hopar
Lik en bannlyst går han här,
Och med tanklöst hån man ropar:
"Se hur drömmarn kommer der!"

Darren, blinda, en gång låter
Herren straffets timma slå,
En gång kommer drömmarn åter,
Drömmarne besannas då.
Bäfvande på knä I liggen,
Ångest edra hjertan tär,
Ödmjukt I om misskund tiggen;
Se då kommer drömmarn der!

Fram i kunglig prakt han träder
Uti Faraos gyllne skrud,
Höljd i hvita sidenkläder,
Stor och härlig som en Gud.
Darren! Skall han er förbanna?
Nej, hans öga tårfyldt är,
Och han sänker mildt sin panna.
Se så kommer drömmarn der!

Edra kärfvar nu sig sänka
Utaf ödmjukhet för hans.
Sol och måne härligt blänka,
Blekna dock mot sonens glans.
Dock er broder sig förbarmar,
Kan ej hysa hämdbegär,
Möter er med öppna armar.
Se så kommer drömmarn der!

Mången stor profet, föraktad
Af sitt blinda folk en gång
Och som drömmare betraktad,
Kommer så med jubelsång.
Djerft han skrider fram sin bana,
Herren honom kraft beskär;
Segersäll med utbredd fana,
Se så kommer drömmarn der!

En gång himlens konung trädde
Fram i ringa pilgrimsskrud,
Honom falska bröder hädde
Och begabbade hans bud.
Slamrande en pöbelskara
Spikar, spjut mot honom bär,
Giftigt hån de icke spara:
Se hur drömmarn kommer der!

Höljd af blod, bestänkt af dammet,
Under korsets ok han skred,
Böjde tyst som offerlammet
Vördnadsvärda pannan ned.
På den öde pinoståten
Ingen vän är honom när,

Ensam går han och förlåten;
Se så kommer drömmarn der!

En gång dock han kommer åter,
Och de ting, som dolts förut,
Till er skräck han yppas låter;
Drömmarne slå in till slut.
Bäfvande på knä I liggen,
Ångest edra hjertan tär,
Ödmjukt I om misskund tiggen; —
Se nu kommer drömmarn der!

Fram i kunglig prakt han träder,
Gudastor han möter oss,
Höljd i hvita sidenkläder,
Skönare än Salomos,
Med sin faders legioner,
Himlens ljusa segerhär,
För att dömma millioner, —
Se så kommer drömmarn der!

Sänker nådigt han sin panna,
Skynden då, att han ej vred
Må er straffa och förbanna,
Fallen strax för honom ned!
Innan domsbasunen dundrar
Och med häpnad himlens här
Sonen hyllar och beundrar:
Se nu kommer drömmarn der!

GEROK.

ETT ÄR NÖDVÄNDIGT.

Lukas 10: 42.

(15 Sönd. efter Trin.)

Man bör tala mest allvarligt med sina vänner. Kärleken är icke blind. Passionen är blind, lustan är blind. Kärleken har klar blick, klarare än någon annan egenskap. Kärleken är skarpsynt, ser väl både på nära håll och långt ifrån. Den har till och med en aningsfull profetisk förmåga och skådar frestelsen och faran redan innan de stå för dörren. Men kärleken är icke hård utan mild, äfven när den tuktar och straffar.

I Bethanien är Jesus hos sina vänner. Tänk, att äfven Gud finner glädje i sina vänners umgänge. Både vår församling och läroverk hafva nämnts med det sköna Bethania-namnet. Jag tycker mig förstå, hvarför församlingen fick det namnet. Det heter om Jesus och Bethanien, att

Han kom ofta dit.

Ofta och gerna kom han dit, se så ville denna församlings grundläggare, att förhållandet mellan Jesus och församlingen skulle uttryckas. Men äfven i Bethanien gjorde han en åtskilnad: det fans ett hus, hvilket han besökte heldre än andras. Kanske det är så i vårt Bethanien. Han är "besynnerligen deras frälsare som tro." Ack att han funne oss sådana, att han särskildt utvalde oss. Vårt läroverk har ock fått detsamma namnet, Bethania. Det är ett ringa och fattigt namn i och för sig, men Jesus har gifvit det en stor och skön betydelse. Så är vår konferens en af de minsta bland sina bröder, så var vår skola ringare nästan än någon i sin början, så äro dess lärare och föreståndare, dess styrelsemedlemmar i de flesta fall unga och derför jemförelsevis oerfarna, men ett önska och bedja vi dock allt fortfarande: att Jesus måtte gerna och ofta göra besök hos oss med sin frälsande nåd, med sin himmelska kraft och välsignelse.

Bethanien låg nära Jerusalem.

Må både vår församling och läroverk ligga nära det himmelska Jerusalem, att vägen mellan de två må vara väl känd och ofta begagnad af "bönens dufva," af Guds heliga englar, af Gud sjelf, af oss alla i Guds behagliga stund. I dag är det dock en sjelfpröfningens dag för alla. Låt ej tiden gå sitt allt hastigare lopp i den tanke, att allt är väl beställdt med dig. Du är i fara att taga miste. Du kan hafva sålt din förstfödslorätt. Pröfva dig, pröfva dig.

Hvad är nödvändigast för dig?

Ett ärligt svar, min broder. Inga undanflykter, inga ursäkter. O, hvilken mängd af svar, hvilka olika svar. I dessa svåra knappa tider hörer jag mången svara: det nödvändigaste för mig är, att jag måtte få penningar att betala mina skulder med. Ja, min broder, penningeskulder äro värre än alla andra bördor med ett undantag: syndabördan är tyngre. O, jag förstår nog, hvarför fåran i pannan är djupare än vanligt, hvarför det matta ögat vittnar om sömnlöshet och nattvak. Arbete och sparsamhet synas icke göra tillfyllest. Brist uppstår ändå. Lån skola betalas och penningar fattas. Gud hjelpe dig, att

bördan icke blir för tung, men anförtro dig åt honom och gör ditt yttersta, och kom ihåg äfven under dessa bekymmer, under denna svåra pina och ängslan: ett är nödvändigt. I himmelen skola penningebekymren icke plåga Guds vänner. När Fadern lemnar oss nycklarne till sin skattkammare af guld, silfver, ädla stenar, klenoder, i oändlig mängd och rikedom, då blir det för Guds folk slut på fattigdomens bekymmer. Och jag material som du. Visserligen känner du ej än mycket af de bekymmer och det ansvar, som skall falla på din lott, ifall din önskan går i fullbordan, men det är godt, att du vill försöka, att du icke vill stå med i kretsen af de lata, liknöjda och slöa unga män, som ingen ambition ega, och som derför aldrig blifva något hvarken för denna verlden eller den tillkommande. Men min broder, äfven för dig är ett nödvändigt. Tänker du på att

En jättebyggnad.

Auditorium, Chicago.

hör från de unga männens rad, från dem, som arbetat länge för andra och än göra det, ett annat svar. Hvad jag behöfver är

ett tillfälle att blifva oberoende.

Här går jag och arbetar för andra, tills mina bästa krafter och år äro gångna. Gud välsigne dig, unge vän. Det kan blifva något af sådant

skaffa dig ett hem på andra sidan? Har du dina papper klara för den sista dyra färden? Vet du, att gudaktigheten är nyttig till allting både för detta lifvet och det tillkommande. Ett är nödvändigt.

Jag hörde ett annat svar. Det kommer från en samhällets vän. Han säger: hvad som är nödvändigast för oss nu är

ett godt och ymnigt år för hela vår stat.

Vi hafva haft ett knappt och hårdt år. Folket har stora behof efter sådana erfarenheter. Nu skulle ett godt år blifva ett rätt jubelår. Det skulle komma som balsam på såren. Det skulle än en gång fylla våra visthus och göra vårt sinne liksom nytt och friskt. Men tänk, det goda nådens år är ju redan här. Guds nåd är öppen och fri. Gudsfruktan, ett trons och kärlekens lif, är nödvändigare för folk än något annat. Ett är nödvändigt.

Jag hörer ännu ett svar. En statsekonom, en man, som ser sakerna i deras djupare och innersta sammanhang, säger: hvad vi behöfva för att blifva ett lyckligt samhälle, är fabriker och verkstäder. Vi behöfva en klass i samhället, som i mängd förbrukar hvad en annan i mängd producerar. De höga jernvägstaxorna först från vestern till östern och sedan samma väg tillbaka igen, förstöra oss. Sant säger du. Vi behöfva fabriker och verkstäder, och äro vi ett klokt och förståndigt folk, så skaffa vi oss dem också. Men det finnes en taxa, som är högre och dyrare än alla jernvägstaxor, och det är syndens taxa. Synd är ett folks förderf. I all vår sträfvan att förbättra vår lekamliga ställning, få vi ej glömma våra evighetsintressen. Snart behöfva vi ej jordens penningar och guld. Lyckliga äro vi då, om vi ega tillgång på mynt, som är gångbart i himmelen. Ett är nödvändigt.

Och såsom ett minne ifrån förliden söndag och dess text hörer jag ännu ett svar. Det kommer ifrån en värkbruten och förlamad medmenniska. I flera år hafva läkare förgäfves försökt sig på detta sjukdomsfall. Förgäfves, förgäfves, hvilket hårdt ord för den sjuke. Förgäfves i ett år, tre år, sex år. Hvilken historia. Ej underligt att den sjuke vänder på sig, när han hörde alla svar, som vi redan genomgått, lyfter upp sitt hufvud och säger:

gif mig helsan åter.

och jag är nöjd. Då har jag penningar, ett godt år, en oberoende ställning och allt hvad jag önskar mig. Helsan är mera värd för mig än någonting annat. Helsan är nästan mera värd än lifvet, åtminstone under dessa omständigheter och erfarenheter. Gif mig helsan åter. Mitt plågoläger är gammalt och hårdt, min kropp är öm och trött af det myckna liggandet. Ack haf förbarmande med mig. Gör mig frisk igen, gif mig lifvet åter. Skänk mig tillbaka åt min stackars, tåliga hustru och mina mer än faderlösa barn. O, broder, vi höra ditt svar. Vi tänka på huru mycken rättvisa och billighet som ligger deri, vi önska att det stode i vår förmåga, att sända en fridens och undergörandets engel till din bostad i detta ögonblick för att bryta dina hand och släppa dig lycklig och glad ur ditt långa fängelse, men saken hvilar i högre och bättre händer än våra. Lekamlig sjukdom är svår, men är ej det värsta, som kan hända en menniska. Själens sjukdom är värre, farligare, olyckligare. Får Jesus behålla din själ frisk, så skall han genom sjukdomen

bereda dig en större härlighet.

Lida vi med, så skola vi med regera. Tålamod, broder, stunderna blifva ej så många eller långa. Snart skall himmelens dörrar upplåtas, värk och plågor vara slut, kryckorna kastas bort och jublet och lofvet aldrig sluta. Ett är nödvändigt.

Så kommer nu hela skaran af vår vetgiriga skolungdom och säger: hvad vi vilja hafva är kunskap och uppfostran. Ett skönt svar, I käre unge vänner. En god uppfostran är för eder värd mera än en qvart land, äfven om den ock kostar lika mycket eller mer. Gud vare lof, att edra föräldrar hafva förstått detta och således sändt eder hit, att det hårda, knappa året icke förmådde eder att stanna hemma. Arbeten hårdt och flitigt, medan I ären i skolan, glömmen aldrig, att skolan är ett medel, icke målet, att skolan bereder för lifvet. Derför finnes det en kunskap, vigtigare än all annan, den nemligen, som lärer oss både lefva och dö på det rätta sättet, Jesu Kristi kunskap. Den, som har sonen, har lifvet, glömmen det aldrig, låten hela edert skollif bära den pregel, att hvar man må se och veta hvem I hören till, hvars andas barn I ären. Ett är nödvändigt.

Systrarne i Bethanien gifva oss också svar på hvad som är nödvändigast. De voro båda Jesu vänner och lärjungar. De älskade sin mästare högt och uppriktigt. Men deras karaktär var olika, deras lynne olika, deras uppfattning olika.

I Martha se vi en person, som är kraftfull och verksam. En sådan person är intresserad i Guds rikes framgång som ett helt. Martha kunde icke stillatigande åse den stora nöden i menniskoverlden. Hon vill hjelpa, missionens framgång ligger henne ömt om hjertat. Hon besinnar hedningarnes nöd, de förskingrade landsmännens nöd, "mormonernas" nöd. Martha är en vän af läroverk och skolor inom Guds rike. Med hennes praktiska riktning förstår hon lätt deras betydelse. Hon vill arbeta för deras väl och uppoffra för deras framgång. I sanning, vi måste ju älska Martha, vi måste önska, att det funnes många, som liknade henne. Martha var verksam af kärlek till sin mästare, hon var dugtig, mera i rörelse än andra, hon märkte att icke andra voro lika dugtiga, derför kunde hon också rätt dugtigt förebrå dem. När vi tänka närmare på saken, så pratade Martha kanske allt för mycket, var kanske för ytlig och i all sin välmening bragte hon öfver sig sin mästares påminnelse om det ena nödvändiga.

Maria, Maria, den älskligaste karaktär, man kan tänka sig. En varm och hängifven själ. Ett hjerta, som brann af kärlek till den gode mästaren. Maria bland qvinnor och Johannes bland män voro Jesu älskligaste lärjungar. De tillhörde dessa djupa begrundande Jesu vänner, som i sina betraktelser lemnade jord och verld långt bakom sig och trängde Frälsarens kärlekshjerta helt nära. Var Maria arbetsam? Ja, det var hon. Hon hade arbetat hela morgonen, men Martha var troligen lik andra äldre syskon: hon klagade på sin yngre syster i tid och otid. Klagomål i Bethanien, hvad, är det möjligt? Ja, visst. Då är det ju ej heller underligt, att det är klagomål mellan de kristne nu för tiden. Maria kunde också lätt och villigt uppoffra för sin Frälsare. Hvem minnes icke hennes kostliga smörjelse någon liten tid derefter? Men hon behöfde sitta vid Jesu fötter och hemta lärdom, förmaning och tröst. Hon var lärjunge och icke mästare. Hon ville gerna göra Guds vilja och icke envisas med sin egen. Hon ville fråga Jesus till råds i allt. Hon stillade sitt hjerta inför Herren. Hon var lycklig och salig. Hon pratade och väsnades icke bort sin frid. Lyckliga Maria! Du har förvisso utkorat den goda delen. Den delen består i lif och död, den består i domens stund. Och nu käre läsare, hvad är nödvändigast för dig? Ödmjuka dig inför Herren och bed allvarligt och tåligt om den goda delen!

Hvarför jag är en kristen?

TVIFLET.

Se, men'skan är en gåta Och lifvet blott en dröm
Brist ut låt ögat gråta En väldig tåreström,
Hvari du dig må sänka Och uti glömska dränka,
Ty säll den ofödd är!

Se, anden är en villa Och själen blott en fras!
Hvad kan du väl förspilla? Din kropp blir blott ett as.
Tag nu all verldens tågor Och ända alla plågor
Med rep för hvarje hals!

Se, sanning är blott saga Och rätten fantasi!
Nu skall man hurtigt jaga På dörr'n allt hyckleri,
Hvi längre egna dyrkan Åt annat än åt styrkan?
Hvad som är till är rätt!

Se, pligten är en vana Och samvetet en dikt!
De unga bör man dana Att rätt förstå sin vigt.
Då låta de ock ramla Det der utdömda gamla,
Som ej är med sin tid.

Låt frihetshjelten draga In i vår ungdomskrets,
Att han må kunna taga Sin plats i deras spets.
O, hvilken lossad tunga Att bringa dessa unga
Sin djupa visdomsskatt?

Sjelf en utaf de lärde Han mycket hört och sett.
Han funnit dem besnärde, Ty presten dem förledt.
Nu skall han dem upphöja: De böra sig ej böja
För någon enda magt.

Han börjar med att prisa Sig såsom fördomsfri,
Och så vill han dem visa Det tunga slafveri,
Hvari de hållas fångna. "Den tillhör tider gångna,
Föräldralydnads tid."

"I bören icke glömma, Att nu är eder tid.
I fån ej längre drömma, I måsten ut i strid!
Det gäller att bekämpa Allt, som vill frihet dämpa
Ty friheten är allt!"

"I skolen granskning skänka Åt allt, som ej är ungt,
Och sjelfva börja tänka, Om icke just till punkt."
När de då blifvit vana, Så börjar han förmana
På mera tydligt språk:

"Enhvar är sjelf sig närmast Och grannen först dernäst;
Skall man då sjelf bli fjermast, Och andra ha det bäst?
Nej! har en annan mera, Och jag kan dividera;
Blir hans produkt min qvot.

Hvad tjenar det att dölja Hvad som ändock skall fram?
Ty floden skall nog skölja Ur vägen sådant dam.
När jag är högst af alla, Hvem vågar väl befalla
En mensklighetens man?

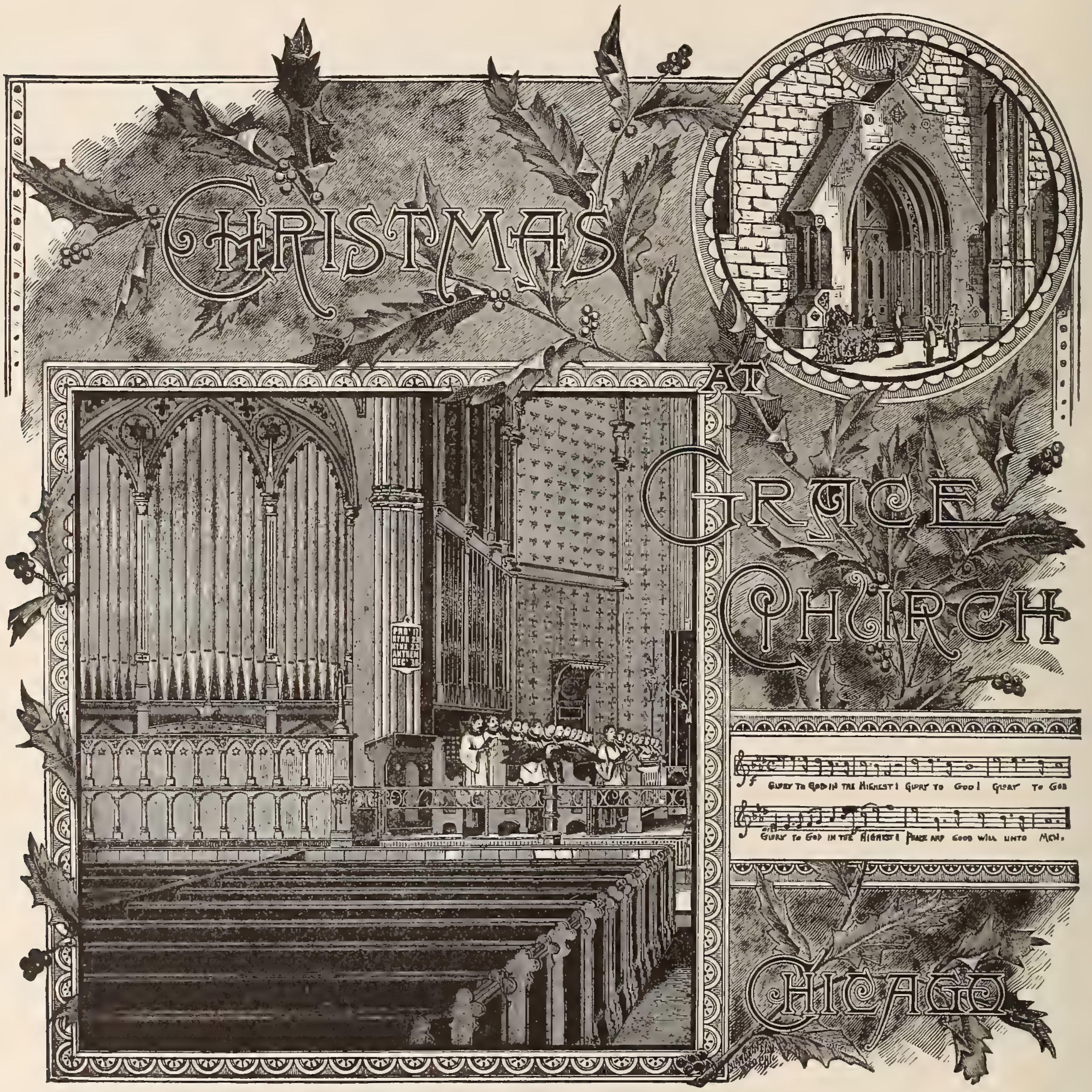
H—M—S.

HVARFÖR JAG ÄR EN KRISTEN.

Striden mellan sanning och lögn är en verldsgammal kamp. Allt sedan den gråa forntiden har en hemsk, mörk och listig skepnad lurat i den hvita himladrottningens fotspår. Sanningen är hvit, ty hon är obrottslig och skuldfri och härstammar från Gud. Lögnen deremot är mörk, ty hon är brottets moder och barn af mörkrets fader. Segerglad och segervan har sanningen skridit framåt genom otaliga strider till nya segrar, som hvarje århundrade och årtusende bevittnat och beseglat. Men derunder har det mörka vidundret alltjemt hväst fram sin motsaga och visat den dubbla, spetsiga tungan mellan giftblåsans huggtänder. Mörkret har varit dess rätta element, och vid sjelfva middagens glöd har det gömt sig i skuggan af den flydda natten eller den mot aftonen lutande solen och helst huggit bakifrån. Striden har varit het och kostat lif och blod å båda sidor. Den slutliga segern har dock alltid stannat på sanningens sida, och i dag svajar hennes hvita fanduk med den välkända korslagda blodstrimman från oräkneliga fästen, som lögnen och fördomen efter ett hårdnackadt motstånd måst utrymma. Utmed stråkvägen för verldsstriden vittna de urblekta benrangeln af sanningens fiender derom, att Andens tveeggade svärd biter väl och biter djupt, att intet stål och intet pansar ute-

stänger detsamma. Men sorgligast i den tanken är det att nödgas påminna sig derom, att många af de nedgjorde en gång kämpade bland segervinnarne, men blefvo öfverlöpare och ledo skeppsbrott på tron samt erhöllo sådan gernings stränga, omutliga lön. Deras förmultnade hufvudskallar säga åt den, som förstår den rösten: ostraffad har aldrig någon än lyssnat till den klufna gifttungans ord, ostraffadt har ingen hittills lemnat lifvets stig, för att gå på ''de syndares väg och sitta der de bespottare sitta''. Men från de gröna grafkullarne, der sanningens kämpar efter utståndna mödor hvila sig till en tid, höres bland tårpilens vemodsfulla susning en hoppets stämma i ljuf harmoni med de kronlagda grafkorsens lätt uttydda mening, och hon säger: än aldrig har någon ångrat sin trohet mot Gud och samvetet, än aldrig har döden förskräckt sanningens stridsmän, än aldrig hafva korskämparnes hopp förbleknat på öknens sand, ty ljuft är att kämpa, att lida, att dö för honom, som med sitt blod har återlöst oss åt Gud.

Striden har nått intill oss. Hon är ej mindre het än förr. Det är ej nu ovigtigare än under

Juldagen i Grace-Church, Chicago.

flydda tider att veta hvart man hör och under hvilken fana man kämpar. Lögnen har i sanning ej förlorat i skarpsinnighet och krigslist under den långvariga kampen. Det gör faran för sanningens vänner desto större. De behöfva vara mera vaksamma än förr, mera skickliga i bruket af sanningens förträffliga skydds- och anfallsvapen, de behöfva med ett ord kunna gifva skäl för det hopp, som i dem är.

Det är från den eviga gudomliga sanningen, kristendomen härstammar. Den har kommit från himmelen och dit leder den tillbaka igen. Den är således Guds egen uppenbarelse och den himmelske Faderns rika, oförlikneliga gåfva till sina annars säkert lätt vilseförda barn på jorden. I kristendomens sköte äro vi födda, förbundsbeseglade och uppfostrade. Från honom härleda sig direkt eller indirekt de stora förmåner vi åtnjuta såsom ett kristet och civiliseradt folk. Det oaktadt har kristendomen och de kristna mäktiga fiender, hemliga och uppenbara, och fiendernas vapen är än i dag den klufna ormtungan, lögnen. Skolen I, käre unge, kunna bestå i profvet? Guldet på kassakistans botten, glasets röda, lockande färg, danssalens och teaterns berusande nöje, logerummets dunkla mysterier — alla stå i eder väg och oskyldigt affärsmessigt säga de, pekande på den sinliga lyckans alla bilder, som skimra i omvexlande färgprakt: allt detta vill jag gifva dig, om du tillbeder mig — men derofvan sväfvar den himmelska visdomen med kronan på hjessan och korset och palmen i handen, pekande på martermannen med de genomstungna händerna och fötterna och det brustna hjertat och säger: Detta har *han* gjort för dig, hvad vill du göra för honom?

Den brytningstid, som måste försiggå och som mångenstädes redan inträdt inom våra svensk-amerikanska nybyggen och församlingar, innan den gamla stammen gått till hvila och den nya tagit dess plats, innan vi blifvit fullt inympade i den stora amerikanska statskroppen, medför stora och förföriska faror i samma rigtning. I hafven säkert alla hört, hvilka olika åsigter man har om denna amerikanisering. De finnas verkligen, hvilka förfäkta en sådan amerikanism, som i korthet kan kännetecknas så här: Mammonsdyrkan, d. ä. uttydt materialism, fin otro, d. ä. uttydt kristusförnekelse, och hemliga sällskap, d. ä. uttydt en falsk gudstjenst och en osann idealism. De stora evangeliska samfundens apostater eller affällingar äro deras religionslärare, guldet deras praktiska mål och logens mysterier deras ideella grundtanke.

Det finnes synbarligen många, som tro dessa läror och skrifva under denna trosbekännelse, isynnerhet kanske i följd deraf, att de flesta af våra från Sverige inflyttade och äfven många här uppfödda landsmän icke egt nöjaktiga tillfällen för religiös och andlig uppfostran.

Den amerikaniserade svensken skulle, om hans tanke är rätt, se ut ungefär så här: En "smart" affärsman med rymligt samvete och stor pung, lagom mycket politiker och med lagom stränga, äfven politiska åsigter, ingen församlingsmedlem, ingen kyrkobesökare (åtminstone icke mer än vid jul och påsk), måttlighetssupare (ifall det behagas), teaterbesökare samt medlem i hemliga sällskap efter råd och lägenhet. Hans bibliotek bör isynnerhet innehålla skönliteratur, den hårresande och lätta sorten icke att förglömma. Dessutom bör der finnas några om ock olästa naturvetenskapliga arbeten, isynnerhet ur den ultra-rationalistiska skolan. Med afseende på moral och religion stå Voltaire, Paine, Thomas, Swing, Beecher och Ingersoll, der mycket tolerant och frisinnadt, som sig bör, vid hvarandras sida. Luther, Arndt och Rosenius äro knappt kända till namnet längre. Icke ens på söndagsmorgonen samlas familjen kring den gamla, nu för länge sedan i kofferten på vinden neddammade och glömda bibeln. En amerikansk sådan i fint läderband och med vackra planscher, ligger väl på förmaksbordet, men endast för at ses, icke för att läsas. När tornklockan manar till gudstjenst, tager husfadern upp sin dagliga tidning för att läsa nyheterna. Hjertat är stolt, tänker icke på Gud eller evigheten och föraktar en sann och verklig bibelkristendom. Är detta en diktad eller verklig bild? Jag lemnar svaret till den, som känner till förhållandena midt ibland oss. Och denne nu ändtligen lyckligt amerikaniserade svensk skulle vara en ättling i rakt nedstigande led af den uppriktige, starke och rättrådige, gudfruktige och ödmjuke nordmannasonen från forna dagar! Sätt då hans bild bredvid Gustaf Adolfs gossar, gula och blå, bland tolfte Karls bussar, hvilka voro mäktiga att öfvervinna verlden, och säg mig upp-

riktigt, om slägtskapen icke synes liten, synes hardt nära utplånad?

Men dit vill man leda Eder, unge vänner. Man vill säga Eder, att den sanna, allvarliga kristendomen icke är tidsenlig på engelska eller i Amerika. Man vill narra den tron i Eder, att Beecher, Thomas och Swing representera den rätta, amerikanska och eftersträfvansvärda kristendomen, fastän en sann kristen i Amerika och Sverige måste hafva samme korsfäste Frälsare, samma försoningsmedel och samme Gud.

Det är således af den yttersta vigt, att I, unge kristne vänner, i en sådan tid och under så mycken och fin förförelse hafven den satsen klar hvar och en för sig:

Hvartör jag är en kristen.

Strider och motsägelser skola icke göra oss förtviflade. Nej, segern hörer oss till, men fienderna skola göra oss den ofrivilliga tjensten, att våra fästningsmurar blifva bättre befästade och att vårt svärd hålles blankt och skarpt, redo till sanningens och trons försvar. Och der behöfves ungdomens eld och hänförelse, mannaålderns kraft och insigt och ålderdomens mogna erfarenhet och visdom. Gifve den gode Guden oss alla någon af dessa goda gåfvor!

Med en kristen förstå vi icke blott en person, som sjelf kallar sig så, utan en som ock sjelf motsvarar detta namn. I våra dagar vilja otrosmän och framför allt alla slags rationalister eller förnuftsdyrkare gerna heta kristna, ehuru de icke hafva någon rätt till en så skön benämning. En kristen har sitt namn och sitt lif från Kristus sjelf. Genom Guds helige Andes ledning har han blifvit förd till den rätta tron och qvarbehållen i densamma. För honom är bibeln Guds ord, den korsfäste Frälsaren med sitt lidande, död och uppståndelse den enda salighetsgrunden, synden hans svåraste onda, och Kristi kyrka med sin sköna bekännelse och gudstjenst hans andliga hem och medlemskapet i henne härnere ett saligt hopp och pant om det himmelska medborgarskapet med helgonen. Hans andliga lif är ett verkligt sådant med erfarenheter af ljus och mörker, frid och nöd för hvarje dag. Han växer in i Guds heliga frälsningssanningar mer och mer under årens lopp, men icke från mästarens utan från lärjungens ståndpunkt och på jorden börjar han lefva för himmelen.

Jag är en kristen, emedan jag har ett samvete och har hört och påaktat dess röst.

Hvilket omutligt vittne har icke Gud beställt åt sig i menniskornas samvete! I alla tidsåldrar, bland alla folkslag och under alla möjliga lefnadsförhållanden höres dess vittnesbörd och dess dom, understundom sker det sakta och vemodsfullt som ett mollackord i en jubelkantat, som aftonvindens aningsfulla susning på sommarqvällen. Något fattas, hjertat har ett tomrum, man är lycklig och dock olycklig, man längtar efter något bättre, högre, som skulle gifva åt anden, hvad han känner sig behöfva. Mången ungdom har trott, att den jordiska kärleken skulle fylla det tomrummet och tillfredsställa detta behof, och en sådan tanke innehåller mer än mången tror. Lycklig den yngling och den jungfru, som vid foten af Jesu kors helgat äfven en jordisk kärlek och som ock derför med glädje väntar på den lycka och frid, som ett lyckligt hem på jorden har att erbjuda. Men den jordiska kärleken är ej nog. Hjertats allra heligaste är än tomt, och när den jordiska kärleken hunnit öfver förlofningen och bröllopsdagarne, och de unga älskande gjort den vanliga upptäckten, att ingen af dem var en engel, så kännes behofvet af något högre och himmelskt äfven i det lyckligaste jordiska hem, hvilket dessutom är som bäst blott en tillfällig inrättning.

Men understundom höres samvetets dom äfven på ett annat sätt. Det mörknar der ute, fastän solen ej än gått ned. Vindens röst har tystnat, qvalmet har varit olidligt, molnen tjockna der bortom vesterns kullar, enstaka blixtar korsa hvarandra i skyn, de synas oftare, molnet rullar sin hemska tyngd framåt, allt hastigare blir dess lopp, åskans dån blir mera döfvande, stormens furier äro lössläppta, och menniskan känner i detta ögonblick huru liten hon är, huru rättvis Gud är och tror kanske att hennes sista stund är inne. Men just så kan samvetet vittna. O, när en menniska får se den mörka taflan af ett i synd förspildt lif, får se huru dåraktig och brottslig hennes otro har varit, får se döden och domen och fördömelsen ansigte mot ansigte — det är en syn, som

medför den djupaste och allvarligaste förskräckelse. Syndens börda blir tung, Guds rättvisa dom kan när som helst gå i fullbordan, och hvar skall man finna någon tillflykt? I unge hafven ofta både hört, läst och sjungit den underbart sköna Davidspsalmen 139. Deri målar den höge sångaren för oss samvetets betydelse såsom Guds- och rättsmedvetande hos hvarje menniska. Lyssnen till de mäktigt gripande orden:

Herre, du utransakar och känner mig.

Ehvad jag sitter eller uppstår, vet du det, du förstår mina tankar fjerran.

Det är intet ord på min tunga det icke du, Herre, vet.

Du är omkring mig, både före och efter och håller din hand öfver mig.

Hvar skall jag gå för din Anda och hvart skall jag fly för ditt ansigte?

Fore jag upp i himmelen, så vore du der, bäddade jag åt mig i helvetet, si, så är du ock der.

Toge jag morgonrodnadens vingar och blefve ytterst i hafvet, så skulle ock der din hand föra mig.

Om jag sade mörker må betäcka mig, så måste natten ock vara ljus omkring mig.

Ty ock mörkret är icke mörkt när dig och natten lyser som dagen.

Jag är en kristen, ty jag har hört den rösten, jag har känt skilnaden mellan mig, syndaren och den rättfärdige Guden och i Kristus och hans evangelium funnit den gudomlige medlaren mellan Gud och menniskor.

Våra ungdomliga reformatorer bland vårt svenska folk i Amerika borde besinna samvetets plats och betydelse mera än de göra. Hvad kan Ingersolls förnekelse af Gud, och de svenska öfversättningarna af dem, uträtta mot tusen millioner menniskors samveten? Äfven om den kan bidraga till att nedtysta samvetets röst till en tid, så att det blir lugnt derinne, så är detta intet annat än det välkända lugn, som föregår orkanens lösbrytande. Det är sant, att samvetets vittnesbörd icke är ofelbart. "Samvetet är ett fickur, men Guds ord är solen sjelf." Fickuret är fullt tillförlitligt endast när och så länge det visar samma tid som solen. Och dock är det nödvändigt att gifva noga akt på, hvad samvetet säger, och för allmänna ändamål är dess vittne godt. Hvad är en menniska utan samvete, hvad är en nation utan samvete? En skurk af värsta slag, en nation af giftblandare, förrädare och mördare.

Men detta lätta, triviala och moderna sätt att tala och skrifva om synden, om Gud och heliga ting, ja, denna väl úttänkta plan att så vidt görligt är slippa nämna synden med dess rätta namn, åtminstône ej såsom en skuld inför Gud men att i dess ställe satirisera allt andligt allvar för evigheten, hvad skall det verka annat än förslöade samveten? Och anklagelsen härför måste man i allmänhet göra mot den s. k. liberala svensk-amerikanska pressen. Det moraliska ansvar som en sådan ståndpunkt och verksamhet innebära, må i sanning räknas till det största och tyngsta.

Jag är en kristen, ty jag vill blifva lycklig och salig.

Djupt nedlagda i vår natur, äro önskan och behofvet af lycka och salighet. Det är en inre drift, som har sin utgångspunkt i vårt höga och gudomliga ursprung. Salighet hörde till oss såsom vårt bästa fädernearf, men arfsbrefvet har länge varit förderfvadt och bortkommet. Vi hafva ju nyss talat om samvetets dom öfver menniskan i hennes naturtillstånd. Det är denna dom, denna känsla af syndaskuld inför Skaparen och den evige Guden, som stått och äfven af alla folk och nationer erkänts stå mellan menniskan och det med hoppets klara sken i fjerran vinkande målet:

frid och salighet.

För att nedslå denna medelbalk och hinna målet har man offrat allt. Den indiska modern lössliter sin älskling från sitt bröst och hjerta och kastar ut honom till föda för de rofgiriga krokodilerna i Indus och Ganges. Den lätt hänförde söderns son böjer sig utan sorg under Jaggernauts stora vagn för att krossas till döds, den österländske fadern lemnar den förstfödde att stekas lefvande i den grymme Molochs glödande armar — och alla hafva de gjort det af samma anledning:

de trodde sig derigenom skola blifva saliga.

Men hafva de blifvit det? Mitt hjerta gråter, då jag med djupt vemod åskådar denna långa

rad af skuldbelastade samveten, som vilja hafva frid utan att dock finna den rätta frälsningsbrunnen — då jag jemför dem med många af vår tids namnkristna, hvilka med korset och saligheten inom synhåll likväl peka finger åt Jesus och skratta honom i ansigtet. — Och dock — hvad offra vi icke än i dag för att blifva lyckliga! Behofvet är ej dödt än — det finnes qvar om äfven ganska bortblandadt och jordiskt, och det talar med maktspråk liksom förr. Vår tid vill dock i allmänhet för rena penningar köpa sig lycka och salighet — hon väger allt på guldets vigt — och derför blir lyckan derefter. O, huru sorgligt är det icke att se, att många äfven af vårt svenska han var en riktig girigbuk på köpet. Fick han någon gång en så riklig måltid, att han icke orkade med den, så delade han visst icke med sig, utan då han var vid särdeles godt lynne och i det stället försakade han all annan glädje för att vakta sin förmenta skatt, kringstående höns och kalkoner till stor sorg. Jag minnes än med hvilken uppsyn af half blygsel, half ilska han morrade, när någon kom hans egodelar närmare än önskligt var. Men till slut somnade han, och när han vaknade, var det som utfattig— hans skatt var försvunnen. Så går det med den girige. All verklig själslyftning, all ideel tanke och handlingskraft blifva honom allt mera främ-

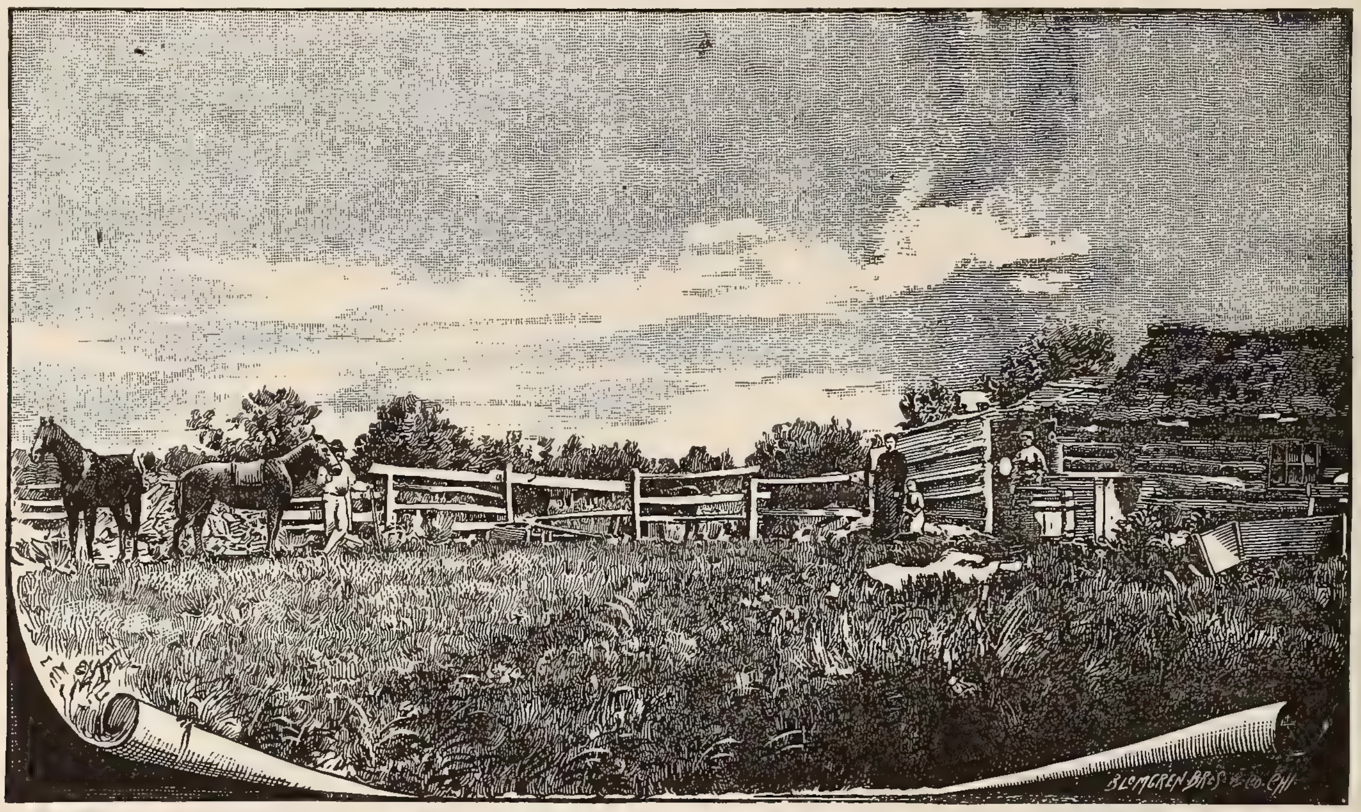

Bild från nybyggarnes lif.

folk hafva nedsjunkit till den ståndpunkt som i ett civiliseradt land är närmast djurens och som med allt skäl kunde förleda den gamle Darwin att upprätta menniskornas stamtafla så som han gjorde. Det är detta omättliga förvärfsbegär och denna allting uppslukande mammonsdyrkan, som börjar blifva så allmän äfven bland oss, jag syftar på. Hafva vi blifvit sämre än hedningen? Hafva vi till den grad glömt både vårt ursprung och vårt mål att vi äro belåtna med en sten, låt vara att den är guldblandad, när vår odödliga ande beder om bröd? I mitt föräldrahem hade vi en gammal hund, som var ett slags trotjenare. Men mande och hela hans lefnadsprogram består i att, olikt vår gamle hund, sjelf svälta och sedan i ängslig oro vakta sin skatt, så att ingen och intet få någon nytta deraf, till dess han i dödens sömn — uppvaknar utfattig — i evigheten. Unge vänner, vakten eder för denna praktiska materialism, som är snart lika farlig som andens. Varen flitiga och kloka i edert arbete och i eder kallelse, ty slarfaktiga kristna äro ett oting för Gud och menniskor, men blifven aldrig den lifs- och glädjelösa guldkalfvens dyrkare.

Tron på Kristus gör redan detta lifvet lyckligt. Det i kristendomen inneboende ljuset och lifs-

kraften kasta sitt förklarande sken öfver hela naturen och öfver lifvets olika förhållanden. Hvem kan njuta af de stora undren i naturen, af vårdagens doft och fogelsång, af sommarqvällens blåa stjernströdda himlapell utan att tro på Gud? Hvem kan med något nöje skåda den eviga snön på bergjättens hufvud eller lyssna till Niagaras dån utan att tänka på Skaparegudens oändliga makt.

Och är icke förhållandet enahanda inom de sköna konsternas verld. Hör icke den religiösa känslan till sjelfva konstnärssinnet såsom ett sine qua non? Hvarifrån skall tonsättaren, poeten, målaren och bildhuggaren få inspiration, sina ideal för den eviga sanningen och skönheten, om de icke tro på en Gud och på himmelen? Härom sade nyligen en framstående konsttidning (Musical Herald, Okt. 1881):

En konstnär, för att förtjena detta namn, måste röras, för att icke säga beherskas, af ett religiöst element. Konstens källa är *en*, antingen produkten sedan blir en skön tafla, ett anslående skaldestycke eller ett musikaliskt mästerverk. Denna ena källa är Guds kärlekshjerta. Den sanne konstnären måtte hafva både hjerta och hufvud. Den, som endast har ett ovanligt förstånd, åstadkommer blott torra och kalla konstalster. Konstverket är ju i vanlig bemärkelse ett uttryck af *menniskan*, ett porträtt af skaldens innersta själ, och då skola förståndet och känslan, hufvud och hjerta i konstskapelserna hjelpas åt i åstadkommandet af stora och ädla ting. Detta förklarar ock den religiösa känslans stora företräde inom konstens verld. Den sanne konstnären stannar icke i sin flygt, förrän hans hopp, kärlek och tålamod och hängifvenhet lemnat de jordiska gränserna nedom sig och hunnit Guds eget hjerta och de himmelska tingens oändliga härlighet. Men sedan värmer ock den heliga elden alla hans alster, och den gudomliga nåden och den himmelska hänförelsen, härstammande från Guds outtömliga källor, gifva en kraft, en lyftning som är okänd och omöjlig för den, som af jorden är jordisk. Men denna känsla, detta samband med det oändliga och eviga är nödvändigt i och för skapandet af verkliga konstalster. Fäderneslandet, familjen och äfven enskilda ting synas i ett annat ljus och åstadkomma en annan, en högre art af hänförelse och poetisk inspiration, när de stå samlade inför Guds och evighetens åsyn. — —

Man borde icke behöfva påminna Eder om värdet af den religiösa inspirationen i sången. Hvad var det som gjorde Händel, Haydn och Bach odödliga? Och hvad är det som gör den enkla, nordiska folkvisan så skön, så högstämd, så hjertlig och anslående? Jo, de stora mästarne drucko sin inspiration ur kristendomens lifskälla, och folkvisan är dock ett uttryck af en religiös känsla, den nemligen, som Paulus beskrifver, när han talar om skapelsens suckan efter frihet från förgängelsens träldom.

Akten eder alltså, I unge, för den torra, sjelfkloka nyttighetsfilosofi, som mäter allting efter dess värde i dollars och cents, som förlorat det lilla skönhetssinne det en gång egt, och som derför saknar all lyftning och sann glädje. Viljen I älska det sköna, viljen I förstå det sanna och njuta af äfven detta lif i samma bemärkelse, så varen kristna. Men viljen I tjena tidsandan och blifva mammonsdyrkare, viljen I söka eder glädje och lycka på krogen eller danssalen, så sägen farväl till Kristus, ty den glädjen kunnen I godt ega utom honom, men aldrig med honom.

Men äfven den största jordiska lycka räcker ej för alltid. Derför är ej heller en sådan lycka oss nog. Vi behöfva det som är varaktigt, icke som förgås utan ständigt tilltager och blir härligare.

Äfven med anledning deraf är jag en kristen,

och just i synnerhet af den orsaken, ty på intet annat sätt än genom Kristus och kristendomen kan jag få visshet om den eviga saligheten. Den indiska modern, den hänförde sydländingen, den ifrige Moloch-dyrkaren fingo ej hvad de sökte, blefvo ej saliga genom sina offer. Fåfängt synas de arma sträcka sina händer mot den himmelska staden, ty än är vägen dit fördold för dem. Men vid Kristi kors knäböjer en fattig själ, som känner sig sämre, mera utblottad än någon annan. Hon har intet offer att sjelf frambära, men hon litar på honom, som med ett offer hafver evinnerligen fullkomnadt dem som saliga varde. Och hon sökte ej förgäfves. Hennes själ uppfylles af ett ljus, en fröjd och en visshet, som kan erfaras och som dagligen erfares af millioner kristna, men som ej tillfullo kan beskrifvas. Och under det

åren fortskrida, grundas och rotas hennes själ allt mera, Kristus blir hennes lif i allt högre bemärkelse och med allt större längtan lyfter hon sin trosblick mot höjden, sägande: Jag åstundar skiljas hädan och vara när Kristus, hvilket ock mycket bättre vore. Och när hemförlofningens stund en gång är inne, så må seglatsen öfver lifvets haf hafva gått genom huru svåra stormar som helst, inloppet i hamnen blir lugnt och fridfullt. Dödens natt blir en af nordens midsommarnätter — aftonrodnaden är på samma gång morgonrodnad. Jag hafver kämpat en god kamp, och jag hafver behållit tron, härefter är mig förvarad rättfärdighetens krona. — Jag vet, att min förlossare lefver — och gladt lutar barnet sitt hufvud mot Frälsarens bröst — och så är flyttningen skedd — den bräckliga stofthyddan nedslagen och evighetshuset taget i besittning.

Millioner frälstas enstämmiga vittnesmål i lifvet och i dödens stund förvissar mig derom, att dessa erfarenheter äro verkligheter och icke drömmar. Men *så* vill *jag* lefva, så *dö* — *den* saligheten vill *jag* ega, *derför är jag en kristen.*

Jag är en kristen, emedan jag vet, att Kristus är menniskoverldens ende, men ock tillräcklige Frälsare.

Redan den hedniske filosofen kom till den slutsatsen, att endast en Gud, eller en af Gud uppfyld menniska, kunde lära oss sanningen. Historien lärer oss detsamma, men en Frälsare måste ock vara en försonare. Hafva vi icke redan sett, att behofvet af frälsningen alltid gifvit sig form i behofvet af försoning. Men en sådan Frälsare var Kristus. Hans gudamenskliga personlighet lämpade honom, och endast honom, att utföra detta stora värf. Derför tro vi på Kristus såsom Guds och menniskones son, såsom vår sanningslärare, vårt ideal på den goda vägen, men ock såsom vår försonare, som betalt syndens skuld och frambragt den eviga rättfärdigheten. Vi tillåta oss att här anföra, hvad en af Sveriges ypperste lefvande teologer härom yttrade för några år sedan:

Den innersta kärnpunkten i Kristi kristendom, den allt det öfriga uppbärande grunden i bibelns kristendom, är Kristi person såsom *verldsförsonaren.* Och detta motsvaras ock af vårt hjertas kraf. Ty det är visst: djupare, outplånligare än allt annat ligger i hvarje menniskobröst den känslan, att vi behöfva försoning, godtgörelse inför den helige Guden för allt hvad vi mot honom brutit och bryta. Detta försoningsbehof ligger till grund för hela hednaverldens religiösa lifsyttringar, det vittnar detta samvetsrop med en högljuddhet och en kraft, som ej kan nedtystas, öfverallt hvarest skuldbelastade syndare finnas; den kan aldrig fullständigt utplånas, denna törst efter försoning, icke ens der, hvarest filosofens sjelftillräcklighet eller lättsinnets sjelfförbländelse göra allt för att förinta den.

Men försoningen, hvarefter vårt hjerta längtar, kräfver med nödvändighet *Gudamenniskan.* Skall en verldsförsoning ske, så måste hon ske genom en personlighet, som å ena sidan verkligen tillhörer oss, och som kan handla och offra i mensklighetens namn, och som å andra sidan står i den ställning af absolut gemenskap med det gudomliga väsendet, att han kan underhandla med Gud om vår frälsnings sak, kan i kraft af sin persons oändlighet bära upp hela slägtet såsom dess medelpunkt och allt sammanfattande målsman, kan i oändlig kärleks medkänsla tillegna sig och bära hela mensklighetens nöd samt genom oändligheten af sin person gifva absolut värde och betydelse åt sin sjelfuppoffring för oss. (ULLMAN.)

Huru mycket besvär har icke otron haft med denne vår Frälsare och vår Kristus, med både hans person och verk! För att bortförklara Kristi gudomliga natur, har man nödgats antaga underverk ännu större än det bibliska. Man har gjort Jesus, den store profeten från Nazareth, idealmenniskan, menniskan i hennes fullkomliga utveckling till — hädelsen är ej vår — en lögnare, bedragare och hädare. Ty det är visst, att Kristi vittnesbörd om sig sjelf innebär ingenting mindre än hans verkliga gudom — är nu det vittnesbördet icke sant, huru kan man då, såsom dock rationalismen, efter snart två tusen års försök att slippa det, måste göra, huru kan man kalla Jesus idealmenniskan?

Likaså med afseende på den bibliska läran om Jesu uppståndelse. Evangelisternas och apostlarnes vittnesbörd om den första kristna påskdagens händelser är så enkelt, på sak gående och i sak så enstämmigt, att de mindre olikheterna i detalj, här som vid hvarje vittnesmål, blott be-

kräfta sanningen. Otron, som förnekar underverk, har sagt, att Kristus var skendöd, och alltså kunde stå upp, att han visade sig i syner eller att lärjungarne sågo honom i sin öfverspända fantasi, såsom om han varit lefvande ibland dem. De gröfsta hafva gått längre, men derom vilja vi ej tala. Och under alla dessa bortförklaringar står dock det enkla historiska fakum af Jesu verkliga uppståndelse fast och oomkullkastligt, under det att alla ''naturliga förklaringar'' äro så onaturliga och orimliga att de vid närmare eftertänkande innebära sin egen vederläggning. Också visa sig, såsom en välkänd författare för ej länge sedan sade, numera bland sjelfva förnekarne af uppståndelsens under åtskilliga tecken dertill, att de börja vara betänkta på återtåg, sedan det påtag-

Syskonkärlek.

ligen visat sig, att alla otrons anlopp mot den historiska verkligheten af Jesu uppståndelse krossas mot sjelfva detta faktum, att bestridandet af densamma leder till de oförnuftigaste konseqvenser, ja, rent af till historiska omöjligheter.

Angående den numera kanske vanligaste förklaringen af Jesu uppståndelse tillåta vi oss, att *in extenso* anföra följande af lektor Ullman:

Visionshypotesen eller att uppståndelsen är en synvilla är ej blott ohistorisk, d. v. s. hon står i afgjord kontrast till de historiska vittnesbörd, man säger sig vilja lägga till grund för sin åsigt: hon är ock i högsta grad *oförnuftig* och *orimlig*. En uppjagad fantasi skapar bilder af sådant, som man hoppas och väntar, men Jesu lärjungar voro efter hans död så långt ifrån tanken på hans lekamliga uppståndelse, att de endast med yttersta svårighet och nödgade genom den öfverväldigande bevisningskraften i föreliggande fakta bragtes till öfvertygelse derom. Och hvad Pauli vittnesbörd angår, kunde han hvarken vänta eller ens önska något sådant, att Jesus, hvars bekännare han förföljde, skulle synligen visa sig för honom och genom makten af sitt himmelska majestät kasta honom till marken. Och vidare, huru är det tänkbart, att hela lärjungaskaran (vid ett tillfälle öfver 500 på en gång) kunde plötsligt försättas i en sådan extas, att de på en och samma gång tyckte sig se den uppståndne. Dock hafva vi ej ännu vidrört det, som gör ifrågavarande visions-hypotes allra onaturligast. Apostlarnes verksamhet såsom den uppståndnes vittnen och budbärare i verlden har ej spårlöst gått fram. De mest afgjorda motståndarne måste erkänna de verldsomskapande verkningarna af deras apostoliska förkunnelse. Fästom oss särskildt vid aposteln Paulus, denne man, som hvarje sansad man med skäl tillmäter en så genomgripande betydelse i och för kristendomens utveckling och dess utbredning i den stora grekisk-romerska folkverlden. Hvilken ställning har han ej i verldshistorien, en af de väldigaste andar, som någonsin lefvat på jorden, full af den mångsidigaste andekraft, en skarpsinnig tänkare af främsta rangen, en karaktär af upphöjd renhet och styrka, bepröfvad i nödens och förföljelsens eld. Och hvad betyder han ej, denne man, särskildt just för vår verldsdel? Han är den, som bragt Europa (och dermed äfven Amerika) kristendomen; hans apostlaverksamhet är alltså grunden till vår verldsdels kristliga kultur. Och hans vittnesbörd är ju äfven i sjelfva verket grundvalen för reformationen således och den historiska grunden för alla de oöfverskådliga omskapelser på alla menniskolifvets områden, som genom den framkallats. Men hvad var det, som utgjorde utgångspunkten och drifkraften i denna aposteln Pauli verksamhet med alla dess storartade och välsignelserika följder i verldshistorien? Enligt Pauli eget vittesbörd var det Kristi död och uppståndelse, i lefvande tro omfattad, som utgjorde denna drifkraft, liksom det ock enligt apostelns egna upprepade försäkringar allenast var den uppståndnes uppenbarelse för honom vid Damaskus, som af den mordlystne fariseiske fanatikern hade skapat denne Jesu Kristi apostel. Och denne man, hvars lifsgerning bär upp verldshistorien sedan 18 sekler tillbaka, han skall nu förklaras för omyndig, så att hans ord ej få gälla för hvad de vilja gälla. När denne man öfverallt i sina skrifter försäkrar, att Kristi verkliga, lekamliga uppståndelse från de döda ligger till grund för hela hans apostoliska lif och verk, då skall man ej göra afseende på dessa försäkringar, derför att våra dagars rationalism behagar dekretera, att en sådan uppståndelse ifrån de döda, enligt dess förmenande, är en omöjlighet! Enligt hvad fienderna påstå, har ju Paulus lika litet som de andre apostlarne och lärjungaskarorna, i verkligheten sett den uppståndne, utan endast haft den föreställningen, att så var förhållandet. Och denna grundlösa fantasi hos Paulus och hans medapostlar, att Kristus lekamligen uppstått ifrån de döda, denna rent af subjektiva föreställning, om ock omfattad med en så entusiastisk öfvertygelse, den skall hafva åstadkommit en historisk realitet, sådan som den kristna kyrkan! Hafva våra filosofiska motståndare till den grad förgätit den orubbliga förnuftslagen om en tillräcklig grund, att de våga komma fram med sina påståenden? Här tvingas uppståndelseundrets förnekare att antaga ett under, långt vidskepligare än det, som de med sitt förnekande vilja röja undan. Ty att utur en grundlös föreställning, oaktadt allt motstånd, kunnat framväxa en skapelse, som faktiskt visat sig vara hela den följande verldshistoriens bestämmande och befruktande makt, detta är och förblifver en fullkomligt olöst gåta, ett för-

I dödens käftar.

nuftsvidrigt paradox, som gör föga heder åt den logiska förnuftighet i tänkandet, hvaraf våra motståndare framför andra säga sig vara i besittning.

I detta sammanhang vågar jag än vidare anföra, hvad en fullkomligt opartiskt man, filosofieprofessor Ribbing i Upsala i denna sak yttrade för någon tid sedan.

"Undren betraktas i Nya Testamentet icke på något sätt stridande emot naturlagarne, utan såsom kraftuppenbarelser af Jesu kärlek till menniskans lekamliga och, i omedelbart sammanhang dermed, religiösa förbättring. Att man ej kunnat förklara dem, beror derpå, att man saknar förklaringsgrunderna, d. v. s. just naturlagarne. Man säger, att de strida mot naturens lagar, men var så god och visa mig, hvilka dessa äro? Vi känna ännu föga om lagarne för lifvet i dess helhet, samt förhållandet mellan det andliga och kroppsliga! Den, som förkastar allt, som ej stämmer med hans abstrakta begrepp, han använder mot sig sjelf ett okunnighetsbevis. Att somliga af undren äro lättare, andra svårare att förklara, beror derpå, att somliga ligga närmare den verld, som vi känna till, andra fjermare. Må vi lemna denna fråga, huru långt det är möjligt att förstå undren såsom motsägelselösa, till dess vi blifvit lika rena och Gudi hängifna som vår Frälsare. Vi komma slutligen till uppståndelseundret. Låt oss, mina herrar, helt enkelt erkänna detta faktum; ty endast ur detta såsom faktum förklaras öfvertygelsen hos apostlarne om Jesu Guds-Sonskap och den radikala förvandling, som med dem försiggick: från modlöse till modigt vise, från halfjudaiserande till rent andlige.

Ju äldre man blir i studier och vetenskaper — och äfven jag smickrar mig med att hafva studerat vetenskaperna — desto farligare ser man det vara att med det abstraherande förståndet råka i ensidigheter. De lärdes syndaregister är stort. Huru ofta hafva de ej proklamerat fakta såsom omöjligheter, som sedan visat sig ega verklighet. Uppståndelsen från de döda är något ovanligt, och derför synes den osannolik; men det är ännu ej detsamma som omöjlighet: det är osannolikheten, som får maka åt sig för verkligheten. Man har förklarat Jesu uppståndelse för en vision (synvilla), men hvad menar man då med vision? Frälsaren syntes för lärjungarne ej på samma kroppsliga sätt som förut, men likväl ej blott såsom ett spöke; ty han åt och drack med dem. Huru skall man förstå denna mellanexistens? Härtill fordras ett sinne, som är så pass vändt till det inre lifvet, att man kan blifva lika viss om detta, som det yttre lifvets förhållande."

Dessa ord lästes i Stockholms Dagblad för den 8 April 1882 och väckte stor uppståndelse. Skämttidningarna och andra försökte gyckla bort saken. Men det går ej så lätt. Att säga: "Detta begriper icke jag," det må vara rätt och godt; men att med detta vilja bevisa, att det icke kan vara så, det är dåraktigt. Om man för ett århundrade sedan hade med våra förfäder talat om jernvägar, telegrafver, telefoner o. d., så hade de säkert med hånlöje förklarat allt sådant för omöjligheter, ja dumheter. Icke desto mindre äro alla dessa "dumheter" och "omöjligheter" nu verkligheter. Nu står jag i mitt rum och talar i min telefon med personer, som bo ända till några mil långt ifrån mig. Vi höra tydligt hvarandras röst, äfven om vi bara hviska. Men för några år sedan hade hvem som helst kunna visa mig att sådant "strider mot naturlagarne." Allt kött är hö.

Alltså tror jag, att Jesus Kristus, Gudamenniskan, har lidit, dött och uppstått såsom min Frälsare, och derför är jag en kristen.

Men jag är en kristen, äfven emedan jag tror, att bibeln eller den heliga skrift är Guds ord.

Den, som tror bibeln vara Guds ord och är en förståndig menniska, måste ock vara allvarligt angelägen om att vara en kristen. Bibeln talar icke dunkelt om oss menniskor, antingen vi tänka på vårt ursprung, vår närvarande frälsning eller vår framtid. Gud är vårt ursprung, Guds gemenskap vår bästa lott på jorden, och Gud är också vårt mål. Detta lärer oss bibeln. Derför blir också dess dom sträng öfver synden och motsägelsen, som dock ligger så djupt inrotad i vårt naturliga oomdanade hjerta. I detta förhållande ega vi ock att söka orsaken till det långvariga utrotningskrig, för hvilket bibeln varit föremål. Roms kejsare och Roms påfvar hafva jagat bibeln såsom ett farligt vilddjur och i tusental bränt den å bål. Greklands och Roms filosofi, medeltidens skolastik och den nyare tidens månghöfdade rationalism och fritänkeri hafva hotat den allt intill döds!

Man har sökt att förfalska dess dopattest och bevisa, att den vore oäkta född, man har anklagat den för lögn och falskhet, för grymhet och barbarism. Man har sändt den i dåligt sällskap med falska vänner såsom dess uttolkare. Man har sökt tömma den på allt gudomligt och inspireradt innehåll. Huru har man lyckats?

Hvad är detta?

Guds källa hafver vatten tillfyllest.

Vår gamla bibel står i dag på säkrare grundval än någonsin. Fiendernas angrepp hafva likt den strida vårfloden endast bortsköljt sanden, så att hvar man desto tydligare kan se klippan, hvarpå huset hvilar. Långt borta i för tusen år sedan begrafda och gömda städer vittna under gräfningar funna liflösa stenar och hällristningar om, att Gud vetat hvad han sagt. 200,000,000 exemplar af bibeln äro spridda på inemot sex hundrade öfversättningar till olika språk och dialekter. På ett enda år antages spridningen belöpa sig till åtminstone 5 millioner exemplar, och än i dag är vår faders ord som förr vår tröst i nöden, vår

fröjd i glädjen, vårt ljus i mörkret och vårt hopp i döden.

O, att vi alla älskade denne vår barndomsvän innerligt och af hjertat? O, att vi deri sökte ljus på vägen, så skulle icke vår fot slinta!

Bibeln är ingen vetenskapsbok, och dock innehåller den sjelfva naturvetenskapernas äldsta urkund. I begynnelsen skapade Gud himmel och jord, huru enkelt, huru omfattande och huru sant! Något bättre har ingen vetenskapsman än kunnat säga.

Bibeln är ingen lärobok i filosofi, och dock, hvar finnes lösningen af alla filosofiska gåtor och problemer, t. ex. det ondas och godas problem, menniskans ursprung och framtid m. m., så enkelt och djupsinnigt framstäld som i bibeln. Jesus Kristus är den sanna filosofiens medelpunkt och hjerta, sade för några tiotal af år sedan en framstående filosof i Europa.

Bibeln är ingen framställning af lagfarenhetens principer och regler — och dock, när har den menskliga lagfarenheten kunnat framvisa ett motstycke till De Tio Budens lag?

Bibeln är ingen samling af profver på skönliteratur och poesi — och dock, hvar finnes en poesi så djupsinnig som Jobs, så hjertlig och lifsfull som Davids, så storartadt skön, som Esaias' och Johannes'?

Men ett är bibeln — det är den himmelske Faderns ord och budskap till sina älskade menniskobarn på jorden, och på det området är bibeln störst, skönast och mest oumbärlig. O, att vi förstode, huru sant och skönt den andlige trubaduren i Sverige har strängat sin harpa till bibelns, Guds ords, lof och pris på följande sätt:

Hvad är den kraft, hvad är den makt,
Den kristna riddarskarans prakt,
Den skärm, den sköld för hären,
De blanka, slipade gevären,
Som aldrig föllo ned till jord?
Det är Guds ord, det är Guds ord.

Hvad är som ett tveeggadt stål,
Som aldrig något motstånd tål,
Och intet pansar utestänger,
Men genom själ och anda tränger,
Och egen vanmakt känna lär?
Det är Guds ord, Guds ord det är.

Hvad brusar så med stormens ljud,
Och öfverröstar åskans bud,
Hvad dundrar uti syndarn's öra,
Som domens röst han skulle höra
Och straffet honom frukta lär?
Det är Guds ord, Guds ord det är.

Hvad susar som en vestanfläkt
Och kläder allt i sommarns drägt,
Hvad friskar upp de slagna hjertan,
Hvad ropar tröst i syndasmärtan,
Hvad drifver sorgen fjerran hän?
Det är Guds ord, Guds ord det är.

O kraftens ord, du lifsens ord!
Till salighet uppå vår jord,
Af Herren Gud du är oss gifvet,
I dig är sanningen och lifvet,
Och vägen du till himlen lär,
Ty Herrens, Herrens ord du är.

Jag är en kristen, ty jag vet, att Kristus skall behålla segern och hans fiender ligga nere öfvervunna.

"Se bort mot Jesu kors på Golgatha och de få bäfvande lärjungarna, som med förskräckelse och på afstånd betrakta den hopplösa synen — och blicka sedan omkring dig på alla de folkslag och nationer, som styras och regeras genom och af den tro, som så att säga utströmmar från samma kors, och gif akt på skilnaden. Lägg märke till dessa historiska fakta, så kan du ock förstå något litet af Kristi kyrkas härliga framtid." En annan författare säger: Kristus Jesus är den heligaste ibland de mäktige och den mäktigaste ibland de helige. Med sin genomborrade hand har han lyftat kejsaredömen från deras grundvalar och vändt hela verldshistorien in i en annan strömfåra, och med samma makt leder och styrer han ännu tidsskedena.

Många gånger har lögnen vunnit skenbara segrar, men de hafva ock varit endast skenbara, icke verkliga. Förkämparne för otron och motståndet hafva i beaktansvärdt många fall egt en sorglig och ömklig lefnadshistoria, särdeles med afseende på deras sista dagar och erfarenheter. Ja, vilja vi se ett af de mest upprörande bladen i verldhistorien, skola vi slå upp det, som handlar om de store s. k. fritänkarnes död. Voltaire, jätten bland dem alla, som med sin spetsiga penna lofvat göra slut på kristendomen på mindre än 20 år och som författade 260 större och mindre skrifter, bad i halfförtviflan på sitt yttersta en

katolsk prest om den heliga nattvarden. Paine, af hvilken Ingersoll är ett svagt och förvändt eko, beklagade kort före sin död hela sin verksamhet och det myckna, onda han gjort dermed. Fredrik II, den bekante krigaren och otrosmannen, sade under sista delen af sin lefnadstid, att han vore villig att en af hans största segrar blefve förvandlad till ett nederlag, om han dermed kunde gifva sitt folk den gamla auktoriteten tillbaka i stället för den nya.

Men hvar finnes i hela verlds- och kyrkohistorien en enda kristen, som på sitt yttersta legat i förtviflan, som på sin dödsbädd ångrat, att han bekänt sin Frälsare och trott på försoningsblodets kraft? Hvar skola vi finna en enda? Sänd ut Julianus, affällingen, i den första kristna tiden att finna ett sådant exempel. Han måste efter sitt fruktlösa sökande, sitt trotsiga motstånd gifva upp. Galileern har segrat. Sänd i den nyaste tiden, i vår tid, ut "misstagens apostel" att finna en kristen, som på sitt yttersta nödgats säga: det var ett misstag, att jag trodde på och tjenade min Herre Jesus. Sänd honom till de kristna missionsfälten bland hedningarne och här hemma, till de kristna skolorna och läroverken, till de kristna barnhemmen och hospitalen, sänd honom öfverallt dit, der Kristi kärlek i den store Mästarens efterföljd lindrar nöden, skingrar mörkret och lisar smärtan — och ingenstädes skall bland alla dessa, som bokstafligen slitit ut sina krafter i Kristi tjenst, finnas en, som vid slutet af sin lifsgerning ångrar hvad han gjort och lidit för sin Herre och Gud.

Och medan motståndet blir starkare och mera enadt, vinner Guds rike och sanningen allt större segrar. Aldrig förr har kyrkans historia vittnat om så stora kraftgerningar som nu, så många framgångar och så rik verksamhet åt alla håll som just nu. Detta pekar mot målet — men målet är, att denna verlden och dess riken skola blifva vår Herres och hans Krists,

och äfven derför är jag en kristen.

Och nu till slut ett par ord till Eder, unge vänner. Varen den svurna fanan, det gamla välkända sannings- och korsbaneret trogna och trogna till döden.

Ett är nödvändigt.

Huru ljöde den sköna sången i de väldiga Messiaskörerna för Eder, om sopran eller melodistämman vore tyst? Huru tomma och oharmoniska blifva icke de öfriga tre stämmorna, när den ledande är borta? Men när första stämman är med, då komma ock de öfriga till sin rätta heder, och allt blandar sig till en enda skön harmoni. Så ock här. I unge bören i Eder andliga sträfvan sjunga en fyrstämmig sång — sopranen om det himmelska hemmet — den sjunger Maria — alten om det jordiska hemmet — den sköter Martha — tenoren, den klara klingande tenoren, om evangelii hugsvalelse och tröst inom Guds rike här nere och basen med manlig, kraftig stämma om den kristne medborgarens pligter mot äfven det jordiska fäderneslandet. O, hvilken skön harmoni det då blir af det hela: Sopranen sjunger ej allt för fint och högt — allra minst skrikigt — basen icke för barskt eller djupt och minst af allt rått och groft, och då heta mellanstämmorna sammanhanget och harmonien mellan himmelen och jorden, mellan det andliga och lekamliga.

Än varar verldsstriden. Understundom äro vi närmare, understundom fjermare från dess vigtiga valplatser. Men alltid och allestädes deltager hvar och en af oss i denna kamp, antingen på den ljusa himladrottningens eller ock det mörka, hemska vidundrets sida. Gud gifve Eder och mig nåd och kraft att varda befunna på den rätta sidan, att vi ock med glädje på sistone måtte få vara med om ljusets och sanningens slutliga och afgörande segrar.

Rikedom och Fattigdom.

Är du tacksam?

HVARFÖR SÖRJA?

O, hvarför sucken I så och klagen,
Som evig vore er sorgedag?
O, edra bördor med hopp fördragen
Och tänken städse: ske Guds behag!
Er tåligt böjen
I lifvets strider,
Och blicken höjen,
Då hjertat svider!
Ty här I pröfvens en liten tid
Och se'n deruppe I finnen frid.

Till edert bästa er pröfning länder,
Ty den är kommen till er från Gud;
Och snart Han sorgen i glädje vänder
Och väljer friden till sändebud.
Den bästa lönen
Till sist I finnen,
Och sist med bönen
I seger vinnen.
Ty sen mot höjden och fatten mod
Och kämpen sedan en kamp så god!

Hvad gagnar kifva? I verldens tvister,
I dårars trätor ej tagen del!
Och när I märken er nästas brister,
Tron ej att sjelfve I saknen fel!
O, hvarför kifven
I så på färden?
För evigt blifven
I ej i verlden.
O, varen redo, ty inom kort
I allt fån lemna och flytta bort!

Hvad gagnar ängslas? Må dunkel vara
Hvar olöst gåta till lifvets slut!
Ty då deruppe skall Gud förklara
Hvad dunkelt syntes för er förut.
Er faders boning
Är er gemensam,
Ty om försoning
Är ingen ensam.
Och varen glade och sen med hopp
Mot grafven neder, mot himlen opp!

O, lugn är hvilan och ljuf i mullen,
Och ingen gråter i grafven mer!
Som sköld sig hvälfver den gröna kullen,
Uppöfver kämpen, som myllats ner.
Och ljuf är friden,
Som anden känner,
Då efter striden
Af gångna vänner
Han blir välkomnad i ljusets land
Och tager lönen ur Herrens hand.

Ja, varen glade och varen trägne
Och blöden tåligt i lifvets strid!
O, varen trogne och angelägne
Om evig glädje och evig frid!
En vän i höjden
Ett rum bereder:
Hur ljuf är fröjden,
Som väntar eder!
Och när den kommer, den sista dag,
Så sägen glade: Ske Guds behag!

Hur ljuft som engel mot ljuset ila,
När här man stammat sin sista bön!
Hur ljuft deruppe bland stjernor hvila,
När grafven klädes härnere grön!
O, grafven gömmer,
Och vännen gråter;
Och verlden glömmer
Och Gud förlåter.
Och i det höga, i evig vår
Bland englar själen lustvandra får.

M.

Det höres öfver ljudet af de öfriga sanningarna i vår sköna text: ("De tio Spetälske,") en klagande vemodsfull fråga, en fråga lastad med väntad och dock oväntad sorg, en fråga ur Jesu egen mun:

HVAR ÄRO DE NIO?

Man kan taga den frågan såsom ämne, men icke betraktelseämne i vanlig mening, utan fastmera såsom ett memento, kom ihåg, under be-

traktelsen. Den frågan utgör en kyrkhistoria för i dag, en inskription som mången pastor nödgas sätta öfver listan på sina nattvardsbarn, ett prestbetyg för många församlingar och samfund. "Hvar äro de nio?" — Ack, att orden finge genljuda i våra öron, till dess att någon, att många kunde svara: Herre, här är en, här är jag, hemta mig åter, att jag icke förgås.

I vår text göra vi först bekantskap med

den villige hjelparen.

Hvem behöfver väl icke hjelp? Högburet hufvud i dag, böjda knän i morgon, myrtenkrans och glädje i dag, sorgeprocessioner i morgon. Mensklighetens lidanden, Guds hemlighetsfulla ledning med menniskors barn, hafva fått en fullständig, hemlighetsfull tydning i Jobs bok. Och fastän vi alla behöfva hjelp, huru ovilliga äro vi icke många gånger att hjelpa. En villig hjelpare visar oss vår text. Han heter Jesus. Vandrande på gränstrakten mellan Galileen och Samarien, närmar han sig en by. På afstånd synes en grupp menniskor. Nu äro de närmare och deras olyckliga "tame" vittnar om hvilka de äro. Spetälskan är sjukdom och elände i deras höjdpunkt. En lefvande död, ett dödt lif, grafven i hemmet, hemmet en graf, o, hvad dessa personer voro olyckliga! Jesus syntes också alltid hysa stort medlidande med dessa samhällets olycksbarn. Han hörer deras bönerop, han är villig att hjelpa och sänder dem strax i väg med helsans löfte i sjelfva sin befallning.

Märkom dock ett här. De måste tro hans ord. Icke nog dermed, de måste tro det, innan de erfarit dess helsogifvande kraft. "Gån och visen Eder för presterna," men ännu voro de arme, spetälske varelser. Så ock i dag. Många menniskor vänta förgäfves på förvissning om barnaskapet och frid med Gud, emedan de icke äro villige att göra som de spetälske: tro Jesu löfte på förhand. De vilja blifva friska innan de intagit läkemedlet. Kom broder, tro Jesu löfte, tro det, innan du känner dess omskapande kraft. Lita på honom, han är lika villig att hjelpa i dag som förr, och förstår äfven din nöd.

Vi märka dernäst, huru nära

nöd och bön

höra tillsammans. I hela Jesu omgifning höra vi i dag endast en bön och den kommer från de spetälske. De väntade ej på några yttre former, ej på någon presentation, utan så snart Jesus syntes, upphöjde de sina klagorop, sin bön: "Jesu, Davids Son, varkunna dig öfver oss." Det var deras nöd, som tvingade dem dertill. Är det icke så ännu i dag månne? Hvem beder bland oss? Hvem beder så, att bönen når Gud och bringar hjelp och bönhörelse? I veten det alla. Endast den, som känt nöd, bekymmer och lidande, kan bedja med något allvar. När du känner syndens spetälska i ditt eget hjerta, när du ser dess härjningar bland andra, och vet, att endast Jesus kan hjelpa, o, huru du då bönfaller vid Jesu nådastol! Då höres äfven från dig de spetälskes bön: Jesu, Davids son, varkunna dig! Men märkom här ett. Regeln är ju, att Gud skall gifva oss sina bästa gåfvor såsom svar på våra böner. Lärer oss nu nöden att bedja, så är ju den ock en nåd. Så borde vi tänka, men huru svårt är ej detta, när vi komma till sjelfva erfarenheten. Då tro vi antingen på en sträng och hård Herre i himmelen, eller också slumpens Gud. Så skulle vi icke göra. Den föreställningen är osann och olycklig. Gud är vår Fader. Han är det icke blott om våren och sommaren, utan ock på hösten och vintern. Samma hand, som bjöd vårsolen lysa så mildt och varmt, sänder stormmolnen och regnet. Samme Gud, som skänker lifvets glädje, sänder ock dess sorger och nöd. Nöden gör oss ödmjuka, lärer oss bedja, förer oss till Jesus, och hos honom finnes hjelpen.

Låtom oss vidare tillse huru

nöd förstår nöd.

De spetälske hörde tillsammans genom deras gemensamma nöd. Vi veta ej om något annat band som förenade dem. Så är det ock alltid. Den, som ej sjelf lidit, förstår ej, hvad det vill säga att lida. En rätt tröstare måste först sjelf hafva behöft och erhållit tröst. Se, när gamla soldater råkas. Se huru deras ögon lysa af gemensamma känslor, när de tala om Bull Run, Pittsburg Landing, Chickamauga och Vicksburg. De kämpade samma strider med samma faror och mot samma fiender. De ledo tillsammans. Och när de nu efter mera än 20 år träffas, så är

det med glädjetårar och ömsesidiga välönskningar. Dessutom hade de ett gemensamt mål att kämpa för. Så hafva ock de kristne. Vår nöd

Minnesota-bild.

är gemensam, vårt mål är gemensamt, vår fröjd skall ock blifva gemensam.

En rik tröst hafva vi ock i den sanning, att Jesus förstår vår nöd. I våra lidanden lida vi oftast grymmast derigenom, att vi tro, att ingen förstår dem. När vi kunna meddela oss med förtrogna vänner, så blir det strax bättre. Jesus förstår dig, han är de lidandes vän, han känner din nöd, — han — "en öfversteprest, som kan varkunna sig

öfver oss, "emedan han ock varit frestad. Är du fattig, så tänk på Menniskosonen, som icke egde en plats, der han kunde luta sitt hufvud. Lider du af kroppsliga plågor, så tänk på Guds helige på korsets träd med en sargad lekamen och feberns tärande eld i hvarje lem. Svika dig dina vänner och får du otack till lön, så kom ihåg Judas' förräderi — och du skall finna, att nöd förstår nöd! Jesus har haft värre än du, han sympatiserar med dig. Hela hans hjerta strömmar ut i ädelt och himmelskt medlidande med menniskors nöd.

Vi märka dernäst, huru

"lika foglar skockas."

De spetälske voro i sällskap, de otacksamme voro i sällskap, de nio voro i sällskap. Detta är en praktisk sanning, som vi ofta förgäta. Dem, vi umgås med, blifva vi lika. Vi behöfva icke hafva det till mål. Det går så ändå. Vi kunna icke förhindra det. Betrakta verlden och menniskorna omkring dig, och du skall få se, huru sant detta är. Se den ynglingen. I dag är han gäst vid Jesu bord. Han kommer bort från hemmet, han råkar i dåligt sällskap, besöker krogen, danssalen, teatern och snart logen af något hemligt sällskap. Huru går det med hans kyrkobesök, hans gudsfruktan, hans gamla bibel, moderns böner och faderns förmaningar? Glömda, glömda! Det fradgande bierglaset och den blodstänkta kortleken hafva utöfvat sitt inflytande, och den unge mannen frågar icke mera hvarken efter Gud eller menniskor. "Lika foglar skockas." O, fader, se till ditt barn i tid! Sänd honom ut i godt sällskap (1 Joh. 1 : 3,) bedjen, att han må trifvas der väl.

Söndagseftermiddagen!

Hvilket ord för vår svenska ungdom! Gud hjelpe oss! Hvarför äro gatuhörnen så kära? Hvarför stå så många utanför kyrkan på qvällarne? Unge broder, stig in, bryt dina vanor, bryt med dina kamrater. Kom in, och du skall finna, huru skön en dag i Herrens gårdar är, att äfven der är det sant, att "lika foglar skockas." Guds folk böra lägga det på hjertat. Om bönemötena vore bättre besökta, om de kristna vore varmare i hvardagslag, villiga, färdiga att bära hvarandras bördor, så skulle vägen till himmelen blifva lättare, gladare. Vi kalla hvarandra bröder och systrar, låtom oss ock vara det i anda och sanning. Jesu märke på oss är, att vi älskas inbördes. Det är vårt ordensmärke. Skola frimurare och United Workmen få öfverträffa de kristna?

Oväntad sorg, oväntad glädje.

Undret hade skett. De spetälske voro rene. Kraften från höjden hade mött dem på vägen. Hvilken hjelp! Hvilken uppståndelse från de döda! Först sårnader, bölder, död, förtviflan, sedan ny helsa, ungdomskraft, lif, lycka! Tänk huru de bort skynda till Jesus med glad tacksamhet! Men hvar äro de nio? Ingen af dem kom, ingen vände åter till den villige hjelparen. Mest glömd af alla är den, som skänkt oss den största hjelpen. Så gick det då, så går det än. De nio voro troligen judar, medlemmar af Guds folk. De borde varit mest tacksamma. De voro det minst. Huru ofta få vi icke oväntad sorg på samma sätt! Kristen slägt, fromma föräldrar, trogen uppfostran, ogudaktiga barn, sorgebarn, förlorade barn. Kristna föräldrars barn göra mera sorg, mera skada med ett ogudaktigt lif än andra. Exemplet smittar. "Kan han, kan hon, som har en sådan fader, en sådan moder göra så och så, kunna äfven vi det." Så går det till. Och mången moder får gråta sig till sömns för sina barns skull. Mången fader har med sorg gått i en förtidig graf för en förlorad sons eller dotters skull. O, hvad man väntade mycket af de barnen, och hvad man fick litet! Oväntad sorg.

Oväntad glädje! En af de tio kom tillbaka med tack och lof. Af alla var han just minst väntad. En främling, en samarit. Vid Jesu fötter tackade han varmt och innerligt för undfången hjelp. Den oväntade kom tillbaka. Så händer det understundom oss. Guds ords verkan visar sig, der man minst väntade det. Är det torrt i kristenheten, så blomstrar det ute bland hedningarne. Är det torrt och otacksamt i månget kristligt hem, så väcker Gud syndare fjerran efter. En främling, en samarit, blir botad och kommer och tackar Gud. Förlorade barn finna det tungt, ödsligt och obehagligt der borta i det främmande landet och vända hem. Då blir det glädje. Pau-

Stormens verk.

lus, Augustinus och tiotusen sedan dess hafva så tackat Gud för frälsningen i Jesus Kristus. Oväntad glädje för den, som erfar hjelpen, oväntad glädje för Jesus och hans vänner.

Trons seger.

Så slutar texten: ''Din tro hafver frälst dig.'' Så fick han ännu en ny glädje och ny salighet. Vi vilja derom intet tillägga eller säga. Käre vän, räcker din tro så långt?

En hvardagsfråga till alla.

PÅ KNÄ.

Han var så modig, så käck och stark,
Han flög som storm öfver hed och mark
I vårens stolta dagar.
''Jag böjer ej knä,'' föll djerft hans ord,
''För någon i himmel eller på jord.
Min vilja sjelf ger lagar.''

Så gick han om sommarn i doftande dal;
Der sjöng för rosor en näktergal,
Der log en svartögd tärna.
För svällande läppar och snöhvit barm
Han föll på knä så blossande varm
Och vardt en slaf så gerna.

Ack, rosorna vissnade dock till sist,
Och svällande läppar sin purpur mist,
Och tystnad snart var sången.
Då vinkade äran i höstens dag;
Han böjde knä för ett riddarslag,
I magtens fjettrar fången.

När vintern sin snö på hans hjessa tömt,
Hans kraft var bruten, hans namn var glömdt
Och sopadt bort hans minne.
Då föll förkrossad han sist på knä
För lifvets Herre på korsets trä
Med ödmjukt barnasinne.

FJALAR.

DÅ HAN VARDT FET OCH MÄTT, VARDT HAN KÅTER.

2 Moseb. 33: 15.

(I engelska öfversättningen heter det: ''Waxed fat and kicked.'')

Israels historia är en sannskyldig menniskospegel. Som Israel handlade så handla menniskor än i dag under samma förhållanden. Man märker isynnerhet i förbundsfolkets historia, att när Gud lät det få framgång mera än annars, så blef öfvermod och högmod frukten. Israel var mera lydaktigt under motgångens tid än under lyckans. Tänk, huru bångstyriga, omöjliga att tala med, oresonliga på allt sätt, israeliterna voro!

Sådana äro vi

menniskor än i dag. Ingenting är allmännare, ingenting är farligare än öfvermodet. När en menniska börjar högmodas, så är det föga hopp om henne, förrän hon varit på kastoskofveln. Bångstyriga kristna äro öfvermodiga kristna och tvärtom, antingen det nu gäller prest eller folk. Trots och otro mot Gud äro vanliga frukter af Guds godhet och tålamod.

Det är sorgligt att nödgas tänka på, att vi ofta löna Guds godhet sämre än hans stränghet. En enskild, en församling, ett folk, som fruktade Gud i fattigdom och ringhet öfvergifver honom i bättre dagar och tider. ''När han vardt fet och mätt, vardt han kåter.'' Öfvermod och gudsförgätenhet äro slägt. När man sjelf blir stor, behöfver man ej Gud. Man öfvergifver honom, förnekar honom. Må Gud hjelpa oss alla, ty hvem har ej högmod och öfvermod att dragas med?

Barnets öfvermod

visar sig allra först i olydnad och längre fram i trots. Våra små hinna ej blifva gamla, innan de visa tecken till syndaförderfvet, som är vår gemensamma olycka. Huru ofta vilja de icke göra

tvärtom, när pappa eller mamma beder om ett eller annat. Deras små, knubbiga händer resa sig till motstånd, den lille älsklige munnen för-

En Österlandets dotter.

vandlas till ett stormmoln, solsken och glädje vika, och olydnaden står der så ful, så afskyvärd, som hon i verkligheten är.

Ungdomens öfvermod

visar sig isynnerhet i ett omätligt stort omdöme om sitt eget förstånd. Man är klokare i ungdomen än någon annan gång i hela sitt lif. Hvilken vanlig skolgosse som helst har stunder, då han tror sig förstå saken bättre än hans lärare. Det ingår

som en ej ringa faktor i hela det ungdomliga lifvet, helst sådant som vår tid ofta har missbildat det, att tro sig förstå nästan hvilken sak som helst bättre än de gamle. Felet är ej svårt att spåra. Det är först längre fram man vet, att ingen skolgång kan jemföras med den, som sker i erfarenhetens skola. När man är ung, är det ej långt till målet. Allt är så förtrollande nära.

Derför lära sig de unga ofta nya vanor och nya seder. Så är det isynnerhet bland vårt folk i Amerika. Kristna föräldrars barn börja tycka, att fars och mors lefnadsregler äro för trångbröstade. Sjelf begriper man saken bättre och vidgar derför ut på dem. Så der kan man vänja sig, till dess att man i sitt öfvermod

tillåter sig sjelf hvad som helst.

Snart kan man supa litet, spela litet, dansa med, besöka teater och i allmänhet deltaga i hvilket verldsligt väsende som helst. När de äldre säga emot, inlägga sin protest, se ledsna ut, så talar man om en förfluten tidsålders gammalmodiga åsigter och ser så sprängla̋rd ut, att man kunde hålla tal med på hvilka skolfester som helst. Denna

ringaktning för de gamle

är ett svårt lyte. Snälla och lydiga barn blifva lyckliga menniskor och Guds välsignelse hvilar öfver dem under hela deras lif. Unge man, tänk på, huru din fader uppoffrat för dig, kanske sjelf försakat, för att du skulle slippa att lida brist, arbetat bittida och sent för ditt bästa, undervisat dig i Guds ord, visat dig den rätta vägen — skulle du nu löna honom med otacksamhetens svarta, spöklika förakt. Unga qvinna, din moder är din bästa vän, din uppriktigaste vän, din ömmaste vän. Hon ser väl genom sina glasögon, hennes blick är skarp, ty den är full af kärlek. O, hvad din moder gjort dig mycket godt. Äfven hon har en gång varit ung, men sedan dess har hon hvad du ej har — hon har pröfvat på lifvets allvar, lifvets arbete, lifvets pligter, lifvets sorger, hör henne derför med tålamod. Hör henne, ty att lyssna till en god moder är vishet.

Mannaålderns öfvermod

hör hemma på kraftens område, så att säga. Man har arbetat och sträfvat. Man har sett olyckan och motgången i hvitögat och segrat. Torfhyddan, stockhuset, drängtiden, tjenstetiden — allt ligger bakom. Man är sin egen, har arbetat sig uppåt och framåt. Huru skönt! Hvilket förträffligt land vårt är, der sådant är möjligt äfven för den fattigaste. Men huru lätt blandar sig icke en smula öfvermod med. Man tror på sin egen kraft och glömmer, att Gud har gifvit både kraften och välsignelsen.

Härtill kommer, att man under en sådan sinnesstämning lätt

glömmer evigheten.

Dagens brådska, tröttheten på qvällen, själskrafternas öfveransträngning, framtidens hägringar, möjligheternas Eldorado förena sig att tränga himmelen och evigheten åt sidan. Man hinner ej, så heter det i början, man vill ej, så heter det sedermera, man kan ej, så kan det komma att heta till slut.

Välmågans öfvermod.

De rika falla lätt i allehanda frestelser. Välmågans öfvermod är hemskt att tänka på. "När han vardt fet och mätt, vardt han kåter," så heter det i sanning om mången stor jordegare, fabriks- och bruks-egare, jernvägskung och millionär. O, huru

de närvarande arbetareoroligheterna

med alla sina öfverdrifter likväl predika om välmågans öfvermod, de rikes stolthet och tyranni.

Icke alla rika äro sådana. Det finnes fromma män, som äro rika och som tjena Gud och menniskor med sin rikedom. Ofta grälar man alltför mycket på de rike. Man sätter likhetstecken mellan rik och elak. Det är ej rätt. Abraham var rik, David var rik, en gång skola alla kristna blifva oändligt rika.

Rikedomens stolthet visar sig först i förtryck. En rik vill gerna göra alla fattiga till sina tjenare. Han tycker om, när de fattiga tjena honom villigt, annars tycker han ofta om att tvinga dem dertill. Ordet *förtryck*, förtryck mot tjenare och underlydande, mot fattiga och enkor, står med blodröd skrift tecknadt i rikedomens historia. O, hvad den skriften skall läsas tydligt, när Gud låter evighetens klara solljus falla på densamma.

Den rike är vidare utsatt för frestelsen att tänka, att han eger rätt att

handla som han sjelf vill,

emedan han är rik. På det sätt blir den rike ofta orättvis mot andra, för att ej säga mot sig sjelf. Den rätt, som grundar sig på rikedom, är okänd hos Gud. Han har gjort samma lag för rik och fattig. Det, som är rätt för den fattige, är rätt för den rike och tvärtom. I närmaste sammanhang härmed står

rikedomens njutningar.

En fattig menniskas njutningar äro begränsade af nödvändighetens lag. Hennes sfer i det fallet är mycket liten. För en rik är det ej så. Han har pengar, och hvad kan man ej få för pengar, och hvad kan man ej slippa för pengar? En stor förmån är det således att ega pengar. Men huru nära ligger ej öfvermodet här. Huru mycket starkare, lugnare, större, känner ej menniskan sig med fyld penningpung. Nu blir det fråga om njutningar, njutningar, som kosta pengar. En festmåltid på $200,000 hörer redan till vår republiks historia. I oförnuftig extravagans slösar mången millionär med sina skatter. De andra följa med så godt de kunna. Sina sedliga pligter tänker man ej på. Ej heller tänker man på Guds rikes direkta anspråk på vår hjelp. Så komma ock njutningar, som ej kosta pengar utan kosta mer, kosta heder och ära för en och för båda parterna, njutningar, lika namnlösa som afskyvärda. Har du fått välmåga, så begagna din rikedom inför Gud och ditt samvete med tanken på domens dag.

Det finnes ett slags öfvermod, som vi kunna kalla

slägtskapens öfvermod.

Judarne, fariseerna voro fulla af det öfvermodet. Gud, Abraham, David hörde dem till. De voro Guds folk, andra menniskor voro hundar. Understundom ledes man att fråga, om icke en smula af detta öfvermod hör till vår tids kristendom. Man är stel och formfulländad, eller är man å andra sidan så uppfyld af känsla och eld, att måttet ej längre kan blifva fullare. Så föraktar man andra och hvarandra. Man är kristen monopolist, liksom en sådan ej vore lika afskyvärd som den lekamlige. Barn af kristna föräldrar kunna tro, att det skall finnas en särskild himlaväg för dem, för deras föräldrars skull, medlemmar af församlingar med trogna och nitiska lärare kunna tro, att de kunna blifva frälsta på prestens ord. Allt sådant är idel sjelfbedrägeri. Genom Kristus stå alla på samma ståndpunkt, och hvar och en måste blifva salig för sin egen del, på sin egen tro, men den tro, som här duger, är tron på den korsfäste Frälsaren.

Embets-öfvermod.

Embetsansvar, hvilket ord! Men det ordet glömmes ofta af öfvermod både i det andliga och verldsliga regementet. Man har ett embete i samhället, och strax är man hufvudet högre än allt folket. Man har ett embete i församlingen, och huru lätt blir man ej påfve och biskop. President Cleveland skulle göra allting väl, och han har kanske menat väl, men se nu hvad hans närmaste vänner tänkte om honom: han var tyrannisk och sjelfgod. Den, som i kyrkan mest skriker om biskopsvälde är ofta en småpåfve i botten af hjertat. Allt detta visar oss förra dagars historia och "äpplet faller ej långt ifrån trädet" — det går ungefär nu som det gått förr. — Tänk på huru embetsmännen i ett "township" t. o. m. äro ansvariga för hela samhällets utveckling, och pastor och kyrkoråd sedan. O, låt oss utbyta embetsöfvermod mot tanken på embetsansvar. Låt presterna bättre bereda sig på sina predikningar, söndagsskollärarena på sina lexor, professorerna ifrigare instudera sig i nutidens fordringar på sådan verksamhet, politiska embetsmän på sina embetsåligganden, och då skall Gud gifva oss större välsignelse.

Det andliga öfvermodet

visar sig deri, att man dömer andra hårdt, omildt och strängt, men sig sjelf, mildt, silkeslent. Gud gifve oss ett mildt och ödmjukt sinne i detta sköna, rika och storartade land, så att vi ej må blifva feta, mätta och öfvermodiga.

Rom i lågor.

Det nödvändigaste.

FÖR MIG.

Glömd och ensam, hjertat fryser,
I min barm och mörkt och öde
Är mitt lif och grafven hyser
Dem jag älskat, bland de döde
Helst min tanke dväljs.

Hvarför lefva? Hvad är lifvet,
Tomt på kärlek, tomt på lycka?
Hvarför blef ej döden gifvet
Också mig barmhertigt trycka
I sin kalla famn?

Spirar väl i dunkelt fjerran
Ock för mig en glädjeblomma?
Skall en ängel, sänd af Herran,
En gång i mitt hjerta tomma
Gjuta fröjd och frid?

Du sjunger så gladt i villande skog,
Du fogel på gungande gren,
Du sjunger, fast döden din maka tog
Och lemnad du blifvit alle'n,
O säg mig du fogel, hvi sjunger du så?
Ej kan jag din glädje, du lille förstå —
Jag sjunger, ty skaparen gifvit åt mig
Att sjunga för sorgsna att sjunga för dig!
För mig!

Du bäck, som din väg ifrån snöiga fjäll
Framletar med djerfvaste hopp,
Befuktande ängar, som lycklig och säll
Ej hinder har känt i ditt lopp,
Som skum utaf silfver frikostigt utströr,
Ack säg mig, hvem spelar, hvem sorlar du för?
"Jag spelar och sorlar, ty Skaparen mig
Bad spela och sorla för sorgsna, för dig."
För mig!

Du stjerna, som lyser på fästet hvar qväll,
Som blinkar så vänligt och ler
Mot rikemans boning och fattigmans tjäll,
Och helsning från himmelen ger.
Ack säg mig du stjerna, om spörja jag tör.
Hvem lyser så vänligt i qvällen du för?
"Jag lyser, ty Skaparen sade åt mig
Att lysa för sorgsna, att lysa för dig."
För mig!

Du värmande sol, för hvars blickar de fly,
De väldiga drifvor af snö,
Som marken bekläder med blomsterdrägt ny
Och det som var nära att dö
Uppsöker och åter det lefvande gör,
Du värmande sol, säg hvem strålar du för?
"Jag strålar, ty Skaparen sade åt mig
Att stråla för sorgsna, att stråla för dig."
För mig!

Från Golgatha flyter en underlig ström,
Af Guda- och menniskoblod
Der hviskar en stämma så ljuflig, så öm:
"Din sak är i himlen gjord god,
Nu, nu, är den rätta, behagliga tid,
Från himlen jag kommit att bjuda dig frid,
Jag sökte dig upp på din irrande stig,
Ty strömmen han flyter för sorgsna, för dig."
För mig!

För mig sjunger fogeln i villande skog,
Och liljan hon doftar för mig,
För mig sorlar bäcken, för min skull han tog
Från fjellen sin stupande stig,
För mig grönskar skogen och stjernan hon ler
För mig, och för mig hon om qvällen sig ter,
För mig strålar solen att lysa min led,
För mig flyter strömmen från Golgatha ned,
För mig!

Så jubla min ande, bort sorger och qval!
För mig har ju Herren gjort allt,
För min skull han har från sin allherskarsal,
Det skapade vara befallt,
Ty jag är ju men'ska och henne han skänkt,
Båd' jorden och himlen, på henne han tänkt
I nåde, ej längre förgäten jag är,
Frid fyller mitt hjerta, fröjd lifvet nu bär
För mig!

LUDVIG.

HVEM VILL PÅ ALLVAR BLIFVA OCH VARA EN SANN KRISTEN?

När det blir fråga om den saken, hvilket frågande och spörjande blifver man då icke vittne

till, hvilka invändningar och undanflykter. Mången har söft sitt samvete med allt för mycket frågande, som ej i botten var uppriktigt. "Hvad är sanning?" "Hvem har rätt?" Huru skall man förklara det och det i bibeln?" "Hvilket samfund har rätt, och hvad skall man då ändtligen tro?" "Om jag hade allting klart, så skulle jag blifva en kristen." "Om alla, som bekänna

Alprosen.

"Hon Alpens ros blef kallad. Hur skön förtrollad blomma,
Hon lyser mellan bergen uti sin täcka skrud."

SÄTHERBERG.

sig för att vara kristna, vore uppriktiga, så ville jag blifva en med." — Ja, så frågar man, och

sedan lägger man frågan under sitt hufvud och sofver sött sin gamla sömn i syndens och verldens tjenst eller ock ställer man frågan midt framför sig på vägen mot himmelen, och i hvilket fall som helst blir hon ett salighetshinder för oss.

Kristendomen är ej rädd för frågor,

men den har annat att göra i verlden än att stå och evinnerligen svara på sådana frågor, hvilka allenast vilja försena tiden dermed. Kristendomen har öfverfullt med arbete öfverallt i verlden, arbete, som kräfver den allmännaste och tåligaste ansträngning, och kan sålunda ej stanna mera än ett litet ögonblick emellanåt för att svara på alla möjliga dåraktiga inkast.

De många samfunden inom kristenheten bevisa icke blott, att Guds församling är skröplig och bristfällig på jorden, hvilket den sjelf också alltid bekänt, utan de bevisa ock, att församlingen lefver och är verksam. I medeltiden behöfde man ej klaga öfver de många samfunden. I China och Afrika ligger ej det spörsmålet öfverst, men hvem ville, om han än kunde, återkalla sådana hemska och mörka tider? Nej, hvarje truppafdelning har fått sitt uppdrag, sitt göromål, och så länge soldaterna icke slåss inbördes, så kunna de uträtta sin Herres verk, hvad namn de än bära.

Se samma förhållande på det borgerliga samhällets område. Finnes det ej partier der? Finnes det icke ett republikanskt, ett demokratiskt, ett tredje parti o. s. v.? Hvem tviflar på republiken för det? De olika partierna hålla hvarandra vakna, alla älska republikens välfärd, och i bottnen också hvarandra som personer och som medborgare. Detta är åtminstone regeln och bör alltid vara fallet, och i det stycket hafva vi häftiga och uppbrusande svenskar ofta mycket att lära. Tänk, huru vi republikaner fruktade, när landet erhöll en demokratisk president! Men se, allting gick sin jemna gång, republiken står ändå, och landet har lärt en god politisk lexa. Alltså bort med den stötestenen, bort med den frågan, om du på allvar vill blifva en kristen!

Tiotusen jernvägståg

ila dagligen på sin bestämda bana mot sitt bestämda och rätta mål, men verlden och tidningarne säga ingenting derom. Först när någonting går orätt, kommer det i tidningarna och ut i verlden. Tänk hvilket uppseende den hemska jernvägsolyckan i Ohio för några månader sedan väckte i hela landet, och alla fingo ju reda på *det* jernvägståget strax. Ingen kan glömma den der mannen från Washington, som hade halfva sin kropp utom, som

var till hälften frälst,

men som ändå gick förlorad. Men hvem hinner tänka på huru många tåg, som lyckligt i åratal farit den vägen fram utan den ringaste olycka? Och så med de kristna. De millioner män, qvinnor, ynglingar, jungfrur och barn, som "göra sin Herres vilja gladt," säger verlden ingenting om. Deras kärlek, deras uppoffringar, deras tålamod, deras sjelfförsakelse — allt får gå utan anmärkning. Men om en enda kristen faller, om en prest, diakon eller söndagsskolföreståndare råkar i någon svår synd, då veta alla tidningar och hela verlden det strax, det väcker uppseende. Prisadt vare Herrens namn, att de kristnas affall och synder äro så pass sällsynta, att de väcka uppseende. En fallen kristen gör icke kristendomens sanning om intet, det säger ju sjelfva uttrycket och ordalydelsen.

Vår text (Joh. 7: 14—18) gifver oss sköna lärdomar för den, som på allvar vill vara eller blifva en kristen. Den svarar på månget vigtigt *huru*, som en sådan själ framställer. Det blir först fråga om

vår vilja.

Herren Jesus gifver oss ingen lärd afhandling om den fria viljan, men det oaktadt framställer han en djupsinnig sanning, och den är, att det måste blifva så ställdt för oss, att vi uppriktigt

vilja blifva frälsta,

innan vi blifva det. O, mine käre, huru falska och ytliga vi menniskor äro i det stycket. Vi äro alltför obestämda, alltför liknöjda, alltför ombytliga, när det gäller vår frälsningssak. Gud hjelpe oss i det stycket, så att vår vilja måtte blifva vänd mot det rätta hållet.

Viljan skall hafva som mål görandet af Faderns vilja. Många af dem, som söka salighe-

ten, vilja alltid frälsas på sina egna vägnar, och derföre erhålla de ej heller någon rätt visshet. De söka och söka, men famla ändå i mörkret. De följa sitt eget ljus, bära sjelfva lyktan på en stång framför sig och hafva ingen annan vägvisare. Den, som vill botas, måste följa läkarens föreskrifter. Så ock här. Sinnet skall vara sådant, att man vill lemna sig i Guds hand för att frälsas efter Guds och ej vår frälsningsplan.

Vänta ej med att komma till Herren Jesus, till dess att

alla tvifvel äro undanröjda!

Du kan få vänta för länge på så sätt. Jesus lärer oss, att andlig insigt, andligt förstånd och andlig visshet komma ej på det sätt allena, som du tänker dig, käre läsare. För dig är det en hjernprocess. Hjertat är Guds operationsbas och derifrån intager han lätt och säkert äfven hjernan och gör ett underbart och himmelskt helt af dem båda. Den högsta och bästa andliga insigt kommer genom lydnad. Den fortfarande upplysningen och tillväxten i nåden kommer på samma sätt. Hvad skola vi då göra? Jo, lyda Guds vilja, så långt vi förstå den. Gör Guds vilja uppriktigt, så långt din insigt räcker. Mera begär ej Gud, och är du då okunnig, så skall Gud gifva dig kunskap, är du svag, skall han gifva dig styrka, är du bekymrad, skall han gifva dig glädje, är du skuldbelastad, skall han taga dina synder bort. Du manas att läsa Guds ord flitigt, att gå i kyrkan flitigt, att bedja ofta och allvarligt. O, broder, följ den maningen, den kommer från Gud! Du känner en inre öfvertygelse, att du borde öfvergifva dina syndiga sällskap, dina kamrater på den onda vägen, att bekänna din tro på Gud och Herren Jesus. Följ äfven den maningen och gör det strax. Ju längre du dröjer, desto svårare blir det att lyda.

Vidare märka vi, att Gud pröfvar menniskans allvar och uppriktighet genom att göra lydnaden till ett vilkor för erhållandet af ljus i salighetssaken. Vi hafva talat något derom allaredan, men vilja påpeka saken från denna särskilda och nya synpunkt.

Äro vi villiga att göra Guds vilja,

så långt som vi förstå den?

Stanna en stund, käre läsare, lägg handen på din barm och öfverväg saken grundligt, innan du svarar. Hafva vi barnaskapets Ande, så att det är vårt lif och vår lust, ja, vår mat att göra Faderns vilja? Gud hjelpe oss vid denna pröfning, att vi ej må afgöra saken för hastigt! O, vi må bäfva och skälfva, när vi verkligt öfverväga, hvad det är fråga om. Månne det icke är här, som vi äro allra svagast? Men om vi ändå i djupet af vårt hjerta åstunda, längta och trängta efter att göra Guds vilja, om vi känna denna inre drifkraft, som förer oss framåt att dagligen försöka oss på detta lifstidslånga göromål, så skall

Gud beständigt hjelpa oss längre.

Det skall ej blifva stillestånd, ej tillbakagång, utan en stadig och fortfarande tillväxt. Många väckta och salighetssökande själar komma aldrig till frid, emedan de ej lydde den insigt, de redan genom Guds Andes verk egde. Mången kristen lefver i dag ett torrt och ödsligt lif, emedan han ställt sitt ljus under skäppan, dragit sig tillbaka, skrufvat ned bromsen så hårdt som möjligt, ej längre är med i verksamheten och arbetet som förr, och således ej följer den insigt Gud gifvit honom

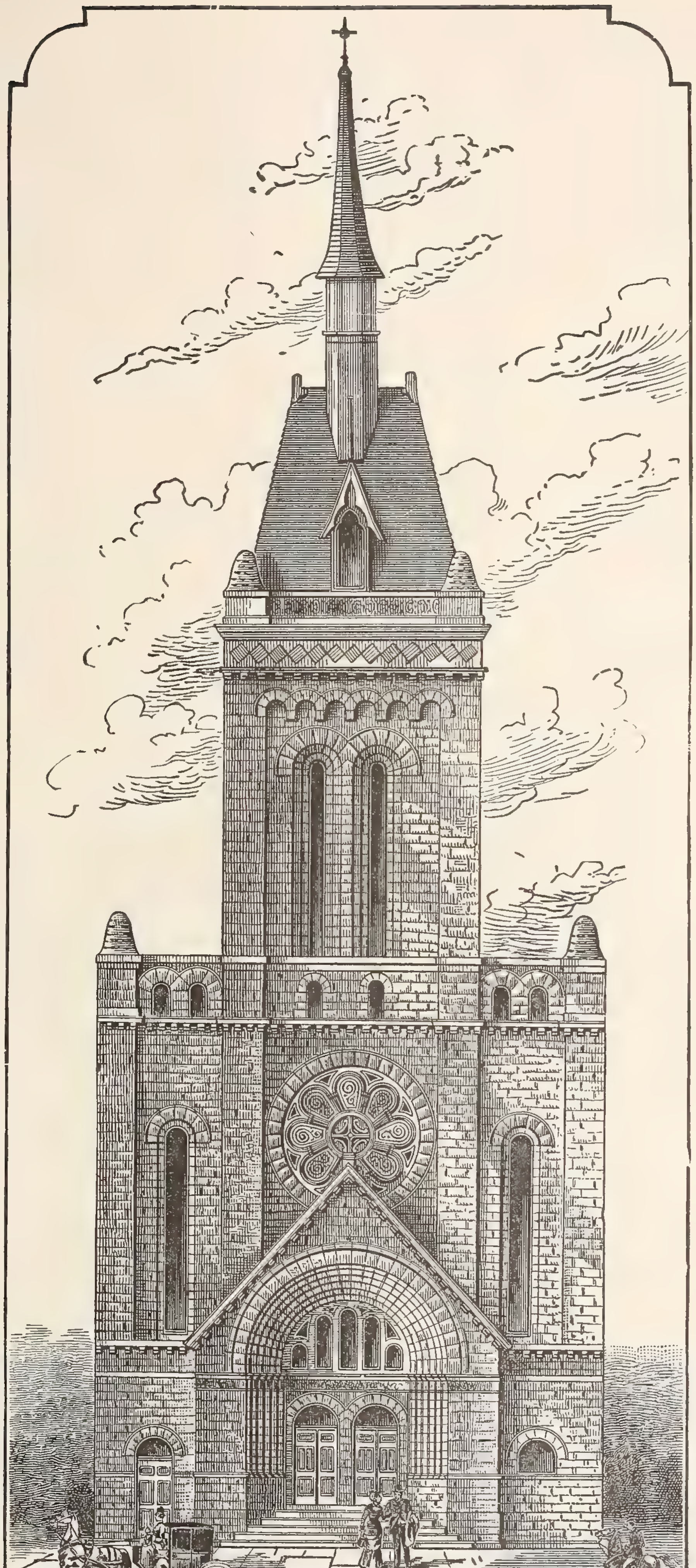
Äro vi ej villige att göra Guds vilja så långt som vi förstå den, så är felet

i hjertat, ej i hufvudet.

Vi vilja ej blifva frälsta. O, käre läsare, tala nu sanningen en gång. Du vill ej ännu blifva frälst. Synden är dig för kär. Lustan är dig för kär. Syndkamraterna äro dig för kära, dina tvifvel äro dig för kära, din klanderlystnad är dig för kär. Du vill ej, vill ej, vill ej! Men du vill försumma den dyrbara nådens tid, du vill trampa dina föräldrars och lärares förböner under dina fötter, du vill förstöra kropp och själ, tid och pengar i syndens tjenst. O, broder, handlar du ej illa, gör du icke orätt med ett sådant tillvägagående? Tänk öfver den saken noga!

Domsprincipen.

Gud skall ej afkunna lika sträng dom öfver alla. Domen skall blifva i enlighet med de tillfällen, det ljus och den insigt vi egde på jorden. Det blir drägligare för de ogudaktigaste hedningar

Svensk-Lutherska Gustaf Adolphs-kyrkan, New York.

än för de skenheligaste formkristna på domens stora dag, drägligare för Sodom och Gomorra än för Capernaum. Det är en svår anklagelse mot en menniska, att hon ej begagnar det ljus, hon eger, ej lefver efter sin insigt och sin kunskap. På så sätt blir man värre och värre, sjunker allt djupare och blir så helt förlorad, kanske hjelplöst förlorad. Det finnes ej en af tio bland de omvände, som ej har bättre kunskap än hans lif visar.

Men den, som lyder Guds maning i dag, skall få allt större insigt, föras allt längre framåt på den rätta vägen och till slut deruppe skåda Guds härlighet med obetäckt anlete.

Nådens frälsning.

"AF NÅDEN ÄREN I FRÄLSTE."

Eph. 2:8.

Frälst af nåd är ett allmänt talesätt bland vår tids kristna. Det är ett af dessa talesätt, som betyda så mycket eller så litet, allt efter som de användas med allvar och uppriktighet eller ej. Må vi, käre läsare, höra till dem, som taga saken allvarligt och såsom inför Guds ögon. "Frälst af nåd" är en härlig bekännelse för den, som lefver i trons gemenskap med Frälsaren Herren Jesus.

Kallelsen af blott nåd.

Det är af blott nåd Gud kallar någon af oss till delaktighet i sitt rike. Vi skulle höra Gud till redan i följd af vårt dopförbund. I alle, som läsen detta, hafven således en gång varit Guds barn och sanna kristna. Men en fråga: Huru många af oss ha varit trogna, huru många blefvo beståndande? En och annan kristen har varit det från sin spädaste barndom, men det händer i allmänhet så sällan, att man riktigt förvånar sig öfver det. De flesta gå tidigt bort. Sådana äro vi, sådana våra föräldrar och så ännu längre tillbaka. Tänk, huru menniskor i allmänhet behandla den käre Frälsaren! Ingen annan skulle uthärda något sådant utan att med missnöje och förakt vända sig bort från oss. När vi äro barn, vilja vi ej lyda kallelsen, i vår ungdom äro vi för yra för att på allvar lyssna till, och i vår mannaålder ha vi för brådtom och på ålderdomen äro vi för sjelfrättfärdiga — och ändå kommer Gud med sin kallelse till oss hela lifvet igenom. Det ser ut, som om han icke tänkte på vårt handlingssätt, utan allenast på vår stora nöd, vårt stora behof. Orubbligt god och barmhertig kallar han alla, kallar ofta, länge. En sådan kallelse är af nåd, icke af förtjenst.

Så har då kallelsens röst gått ut äfven i dag. Har du hört den, har du förstått, hvarför du fick höra den ännu en gång?

Barnaskapet af blott nåd.

Det är af blott nåd Gud upptager oss att vara sina barn. Det är anmärkningsvärdt, att öfver allt, der Gud utlofvar oss något särskildt godt, der sättes aldrig en enda gång vår förtjenst såsom grund derför. Detta är godt för oss att veta och komma ihåg, emedan vi i våra mörka stunder hafva det så i våra hjertan, som om Gud icke vidare ville hafva något med oss att skaffa,

emedan vi inlagt alldeles för liten förtjenst, varit för dåliga kristna. Se då här några löften: "När Herren är nåd och mycken förlossning när honom." Ps. 130,7. Nåd — mycken förlossning — hos Gud, hvilken rik tröst. Icke förtjenst, nåd, förlossning i stället. "Han skall föra mig i ljuset, så att jag skall se min lust uppå hans nåd." Micha 7. Hvem har icke sett de numera så vanliga och moderna "War Panoramas?" En oansenlig byggnad att se uppå, en lång, mörk gång sedan man betalt inträdesafgiften och sedan är man inne.

Men hvilken öfverraskning, när man hunnit upp för att skåda den stora, märkliga taflan. Huru mången ibland oss har icke stått stum af förvåning och beundran fem a tio minuter eller mer. Så med Guds nåd och godhet. Ringa och oansenliga äro hans löften för det utvärtes ögat, en lång och smal väg leder dit upp, men hvilken öfverraskning när man hinner fram, mången gång redan här på jorden, men ännu mera en gång i himmelen. Då skall Guds nåd blifva så stor och intagande, att vi skola erhålla en sannskyldig njutning och vederqvickelse vid betraktandet af den samma. "Genom Herrens Jesu Kristi nåd tro vi, att vi skola saliga varda." Apg. 5 : 11. Detta är samma sak i nytestamentlig språkdrägt. Vårt salighetshopp, vårt barnaskap hvilar ej på förtjenst utan på Guds nåd. Paulus utropar ock i Rom. 3 :29: "rättfärdige utan förskyllan af hans nåd." Detta ordet "utan förskyllän" böra vi gömma noga i djupet af våra hjertan och detta i sammanhang med "Hans nåd." Det är ett vittnesbörd om frälsningen genom nåden,

Ärones Konung.

som är väldigt och trosstärkande. "Och hafver tagit oss sig sjelf till barn genom Jesum Kristum, efter sin viljas goda behag, sin härliga nåd till lof." Eph. 1:5, 6. Läs detta, käre broder, till dess du genom Guds Andes nåd ändtligen vet, hvarpå ditt barnaskap hvilar: Hans viljas goda behag, Hans härliga nåd. O, hvilken outsägligt stor sak är det icke att få vara Guds barn. Hvad innebär det? Jo, allra först, att Gud räknar så med oss, som om vi aldrig hade begått en enda synd. Jesu genomborrade hand stryker öfver och utplånar hela skuldregistret, och Gud Fader ser med godt behag derpå. Men icke nog dermed. Sedan skulden är betald, krediterar Gud oss med en oerhördt stor summa, som räcker till för våra behof för både tid och evighet, och rikedomen heter Kristi rättfärdighet. Dermed inskrifvas också våra namn i de lefvandes bok, och vi äro medlemmar af Guds familj, hans husfolk, ja, hans barn. Gud vare lof för en sådan nåd!

Bevarandet af nåd.

Det är af blott nåd Gud behåller oss i tron intill ändan. O, huru en kristen ofta med stor oro blickar mot framtiden, sin andliga framtid. Han frågar mer än en gång med ångest och bekymmer, skall jag väl kunna uthärda och hinna målet? Se, i hufvudet och förståndet må vi hafva det huru som helst, i praktiken få vi det gerna så här: sedan Gud nu hulpit mig, så att jag blifvit en kristen, så måste jag sedan hjelpa mig sjelf till målet. Hvad säger nu Skriften härom? "Den uti eder ett godt verk begynt hafver, han skall det ock fullborda intill Jesu Kristi dag," Phil. 1: 6. "Gud är trofast, som eder styrka skall och frälsa från det onda." Gud behöfver också fortsätta och fullborda det. Han har äfven lofvat detta, som vi härofvan sett. Nog är det förödmjukande och bekymmersamt, att vi såsom kristna äro så skröpliga, svaga och bristfälliga, men det vore än värre, om vi derunder vore öfvergifna af Gud. Men nu säger oss hans ord i stället: "Om vi bekänna våra synder, han är trofast och rättvis att han förlåter synderna," Joh. 1: 9. Så äro vi då i vår Faders hand äfven för vårt andliga lifs utveckling, och det är godt att få veta det. Blott nåd, blott nåd äfven här!

Tjenandet är ock en nåd.

Det är af blott nåd vi få tjena honom här på jorden. Tänk hvilket stort förtroende det är, när Gud låter oss få något uppdrag å hans vägnar. Jag samtalade nyligen i vår stats hufvudstad med en af representanterna från vårt county, en landtbrukare, som erhållit förtroende att väljas till talman i representanthuset. Det var ej svårt att märka, hur högt han värderade och hur djupt han kände detta förtroende och helst när han tänkte på, att man redan talade om, att bevisa honom ännu större medborgerligt förtroende. Men hvad är ett sådant förtroende emot det att få tjena Gud, vara hans talman och representant på jorden. När en nyvald president utnämner kabinettsmedlemmar, tulluppbördsmän, allmänna åklagare, postmästare m. fl. embetsmän i tusental, händer det ytterst sällan, om någonsin, att han erhåller som svar: Jag vill ej åtaga mig det uppdraget, ty det är för besvärligt och arbetsamt." Nej, tvärtom anse både personerna sjelfva och andra det som en särdeles lycka att på så sätt blifva ihågkommen. Skulle vi icke i Kristi tjenst hafva enahanda sinne? Eller erkänna vi icke längre Kristus som vår president eller konung? När Gud kallar en ung man att blifva pastor eller missionär, så säga vi ofta, från vår jordiska synpunkt, att han försakar och frånsäger sig sin framtid, när vi i stället borde säga, att han betryggar sin framtid i evigheten. Vi få sannerligen icke se så mycket på arbetet och besvärligheterna, som fast mer på lyckan och saligheten i att få tjena Jesus, som först har tjenat oss. Af allt tungt, som kan hända en menniska på jorden, vore det väl bland det tyngsta, om hon ej längre finge tjena sin Herre och Gud. När vi se våra vänner och bröder väljas till diakoner och kyrkovärdar, så skola hvarken vi eller de tänka på arbetet och besvären, de åtaga sig, utan fastmer på det glädjefulla deri, att Herren velat bevisa dem ett så kärleksfullt förtroende. Hvem vill icke gerna åtaga sig besvär för dem, man älskar. Älska vi Jesus och hans sak ibland oss, få vi alltså ej vara för rädda för besvär. Och när jag tänker på vår ungdom, som är med i våra sångföreningar och som numera i våra kära församlingar spelar med vid högmessogudstjensterna, så tänker jag ej på de många öfningstimmarne,

tålmodet, nattvaket och annat, som hörer till all allvarsam öfning, utan på huru god Gud är, som skänker vår ungdom en sådan glädje och förmån. När en ung qvinna förbereder sig på att blifva lärarinna för barnen i församlingskolan eller på missionsfältet eller sjuksköterska eller diakonissa, så har hon åtagit sig en hel del försakelser. Det är sant, men hvilken nåd att äfven på det sättet få tjena Gud. Denna uppfattning af vår tjenst skall lära oss två ting: ödmjukhet och tro. Äro vi Guds tjenare af blott nåd, så äro vi icke stolta och stormodiga utan ödmjuka och tjenstaktiga. Det passar sig icke för en dräng att uppföra sig eller tala, som om han egde hela gården. Ingen tycker om en sådan tjenare. Gud icke heller. Ju ödmjukare, vänligare, kärleksfullare en Guds tjenare är, desto bättre för honom sjelf och den sak, han tjenar. Men vi behöfva också ett rikt mått af tro. Hvem vill hafva en dräng, som alltjemt bara talar om, att husbonden ej kan reda sig, icke betala sina utskylder, icke infria sina löften. Men Gud har många sådana tjenare bland oss menniskor, som hvarken gifva Gud kredit på ett hundra eller ens 25 dollars. Månne det icke är sant, att den, som skall vinna någon seger för Jesus, måste redan på förhand hafva den visshetens kraft, för hvilken hvarje motstånd viker? Vi tro det, och ett är säkert, att den, som tjenar Gud och lemnat sig sjelf i Guds hand och ledning, han skall erhålla vinkar, antydningar och tillfällen, som skola sätta honom i stånd att såsom ett ringa medel dock få vara med om sådant, som han icke anade.

Himmelen af blott nåd.

Ej ens Guds barn kunna förtjena himmelen. Tvänne prestmän i England hade länge arbetat tillsammans i en församling. Nu låg den ene af dem på sitt yttersta. Den andre kom en morgon dit och frågade: "Broder, hvad gör du?" "Jo, svarade han, jag håller på att samla ihop alla mina penningar, alla mina böner, alla mina goda gerningar, alla mina onda gerningar och jag skall kasta dem alla öfver bord och gladt simma in i härlighetens hamn på den fria nådens frälsningsplanka." Hvarje pastor vet ock från erfarenheten vid sjuk- och dödsbäddar, att när det lider mot slutet, behöfver äfven den äldste och bäste kristen den tröst, som hänflyter från vissheten om Guds frälsande kärlek i Kristus. Det hörer till barna- och ungdomsåren i Kristi efterföljd att tänka stort om sig sjelf. Paulus, den gamle bepröfvade veteranen, hade ingenting att berömma sig af om icke sin svaghet, och var han något, så var han det af Guds nåd. Godt är det dock i sanning att få veta, att efter arbetsveckans slut stundar den sköna och roliga sabbat, som aldrig tager slut. Ack, att det löftet alltid finge stå för oss, så att vi hvarken blefve högmodiga heller verldsliga, ej heller vankelmodiga och förtviflade. En gång der hemma i vårt himmelska hem skola vi få hvila ut efter arbete, tårar och nattvak på jorden. Gud vare lof för sin outsägliga gåfva.

Är den nåden din?

Fiender i lifvet—bröder i döden.

Alla fiender svarslösa.

DU HAR SEGRAT, GALILE!

Psalm 2: 10—12.

"O Galile, du segrat har!"
Så ljuder ett förtviflans rop
Från kejsarn, som till marken far,
Kringhvärfd af vilda hästars hop.
Han drabbats af ett dödligt sår
På midten af sin segerban.
Sjelf nu den stolte blöda får,
Och stoft blir kejsar Julian.

Ja, Israels hjelte segrat har,
Han, på hvars namn du icke tror,
Som du bekämpat alla dar,
Och som ett evigt hat du svor.
De starke kufvas af ett ord
Från Sonen på Guds högra hand;
De stolte digna ned till jord,
Förskräckta för hans anlets brand.

Dock skada på ditt tappra mod!
Med rätt du bar ditt herskarsvärd;
Du var ett äkta hjelteblod
Och dina stora fäder värd.
Att spela hycklad kristendom,
Försmådde stolt din romarsjäl;
Du stormade Guds helgedom
Och trotsade Immanuel.

Du vinkade med herskarstaf
Ett vredgadt "halt" åt tidens lopp,
Du väckte ur den friska graf
De nyss försjunkna gudar opp.
Se, dundrets gud sig reste vild,
Mars hamrade sin sköld med dån;
På Gudasonens bleka bild
Apollo såg med segerhån.

Du kallat från Elysium
Hvarenda vis, i Grekland fans,
Med Kristi evangelium
Att kämpa djerft om segerns krans.
Homeri lyra täflar med
Kung Davids djupa harpoton,
Och Platos höga vishet stred
Med Jesu enkla religion.

Du med de kristnas eget guld
Lät nya gudahus uppstå;
Mot kättare du städs var huld,
Som ogräs ibland hvetet så,
Du tog till nåder Abrams son,
Så hatad uti alla land:
"Upp, Jude, bygg till Kristi hån
Ett tempel nytt ur grus och sand."

Förgäfves! Hvad i dag man gjort,
Om natten slöks af jorden opp,
Ej väcks ur grafvens mörka ort
Af mensklig magt den dödes kropp.
Förgäfves! tidens hjul med tvång
Ej någon furste hejdat har,
Och den, som korsar Kristi gång,
Han krossas af Hans segerchar.

Förgäfves! Som ett stjernskott far,
Så flög ditt korta lif förbi.
"O Galile, du segrat har!"
Så ljöd ditt sista klagoskri.
Förgäfves! Blott ett brännmärkt namn
Du skall i häfdens böcker ha.
Du stöttes ut ur kyrkans famn,
O, Julian apostata!

Så hören då, I store män,
I vise, på min varningssång!
Upp, hyllen Sonen, allas vän,
Och följen fromt hans segergång,
Förrän hans vredes glöd Er bränt,
Förrän af Er blott stoft är qvar,
Och döende er mun bekänt:
"O, Galile, du segrat har!"

GEROK.

"Och ingen kunde svara Honom ett ord." — Math. 22: 46.

Understundom låter Gud menniskorna leka med sig. Han handlar, såsom om han hvarken såge deras gerningar eller hörde deras ord. Ogudaktigheten rasar fritt, otron smädar utan svar, egenrättfärdigheten bygger sina himlastegar i det

aldra lugnaste väder. Men understundom stiger Gud ner ifrån sin himmel och

skådar fienderna i ansigtet.

Då blifva deras Babelstorn aldrig färdiga, deras tomma skryt tvinar bort på läppar, som stå tysta, egenrättfärdighetens prål smälter ned såsom glittrande ispalats för vårsol och värme. Och *Han* står ensam qvar på slagfältet.

Vår text förer oss midt in i

hopen af Jesu fiender.

Saduceerna hade försökt sin qvicka djupsinnighet på Herren Jesus genom att begära hans mening och utslag rörande den der välbekanta berättelsen om qvinnan, som varit gift med sju män, och som enligt desse vises mening skulle få betydligt besvär med afseende på hvem af de sju hon skulle tillhöra i uppståndelsen. Jesu svar var kort, innehållsrikt och dräpande. Saduceernas lust att söka snärja Jesus upphörde straxt. Som piskade hundar drogo de sig slagna och skamflata tillbaka. De hade fått nog.— Fariseerna nästan gladde sig öfver saduceernas nederlag, och de skyndade för att nu riktigt tydligt och straxt visa sin öfverlägsenhet. Men deras fröjd blef af kort varaktighet.

Ingen kunde svara Honom ett ord.

De stodo än mer svarslösa än före dem saduceerna.

Gud ger ständiga svar gent emot sina fiender. Han gör det i stort i mensklighetens och civilisationens historia. Men han gör det ock i enskilda personers erfarenheter. Jesu fiender skola förr eller senare alla stå svarslösa. När den mäktige, när den Evige af dagarne talar, så tvekar, så tystnar motståndets pladder och högmodets sqvallrande talträngdhet. Väl är det. Väl är, att Gud än har all makt i sina händer.

Jesu fiender stå svarslösa.

Hvad skola vi säga om ett sådant ämne? Först fråga vi: Hvilka äro Jesu fiender? De äro Saduceer och fariseer. Saduceerna äro i allmänhet alla otrons målsmän, men i synnerhet den fina, bildade otrons förkämpar. De äro Jesu fiender, emedan hans lära och hans sätt att gå tillväga äro dem för enkla och barnsliga. De äro slafvar under sitt förnuft på dess nuvarande ståndpunkt. De tro på utveckling, men glömma, att den sanningen, tillämpad på dem sjelfva, betyder, att de, äfven de, nödvändigtvis, om lagen är sann,

förstå blott endels,

att deras förstånd bör tilltaga, att de tio år härefter böra hafva långt bättre insigt än nu.

Fariseerna låta vi representera den falska andligheten i alla dess former; och de falskt andlige äro lika mycket Jesu fiender som saduceerna. Ett dödt formväsen, ett liflöst och stenhårdt fasthållande af ordets yttre sanning och bokstaf, eller å andra sidan en ytlig, mensklig omvändelse, äro alla Herren en styggelse. Den falska andligheten har tagit miste om religionens inre väsen. Egenrättfärdigheten tager förbi hjertat, och nutidens ytlige salvationister glömma att taga förstånd och vilja med i räkningen. Att vara kristen genom att sila mygg och svälja kameler, eller genom att flyktigt blifva rörd vid ett stormande väckelsemöte, kan komma på ett ut ungefär.

Hvika frågor hafva Jesu fiender stält på den käre Frälsaren?

Saduceerna, eller den fina otron, hafva frågat Herren Jesus om själen och de dödas uppståndelse. Strax före våra textord hade just dessa frågor framkastats, och man gjorde sig lustig på bibelns bekostnad. Man sökte framhålla allt i en löjlig dager och hittade på en hel del endast tänkta svårigheter.

Man har frågat Kristus, kristendomen och bibeln rörande verldens och menniskornas skapelse. Man har predikat om Kristus och bibeln en hel del saker, hvilka platt icke finnas i Guds ord. Man har sagt, att bibelns skapelsehistoria är enfaldig och barnslig, och att vetenskapen för länge sedan bevisat dess absurditet.

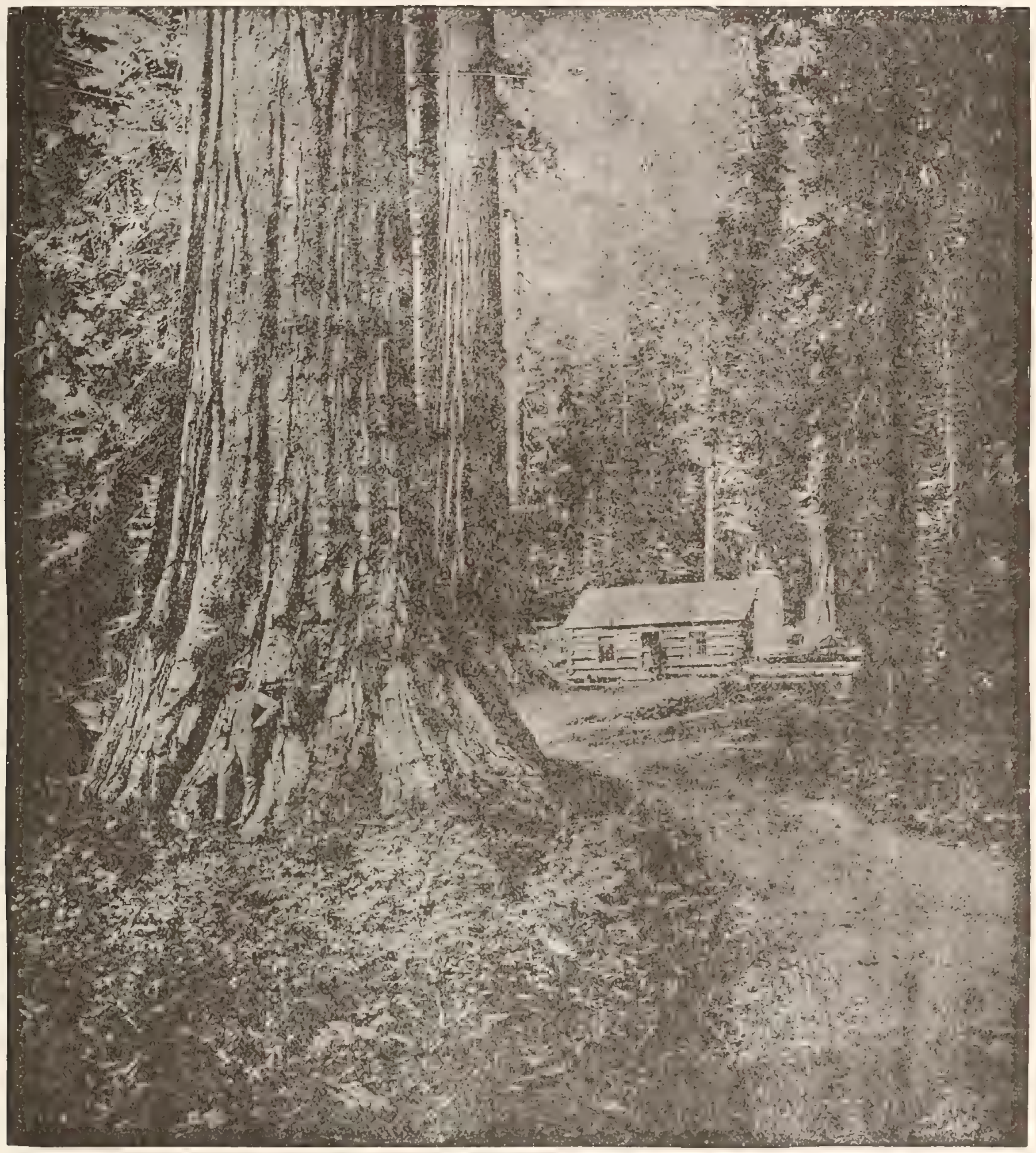
Om menniskornas skapelse har man ock framkastat svåra beskyllningar mot bibeln. Man har sagt, att menniskan så småningom utvecklat sig från djur till menniska, och att Första Mosebok egentligen ingenting vet om menniskans tidigaste historia.

Rörande Kristus och kristendomen har man framkastat frågor och påståenden, som skulle sätta Kristus på samma plan som Zoroaster, Confucius och andra berömde religionslärare. Man har frågat, huru Kristus kan vara Gud. Man har velat veta, huru Kristus kunde uppstå från de döda. Man har midt i kristenheten velat göra kristendomen till en myt, en saga endast. Detta gäller i synnerhet den bibliska berättelsen om Kristi underverk, hvilka alltid varit en nagel i ögat på otron.

Fariseerna, de falskt andlige, de egenrättfärdige, de för Kristi kärlek blinde, hafva

gjort Jesus och hans sak mer skada

än alla saduceer tillsammans. Med en kyla, som tvingat hjertats späda intresse för det rätta att frysa till döds; med en hårdhet, som hellre sänder menniskorna till helvetet än till himmelen; med en envishet, som väl frågar efter bevis, men sedan hånfullt kastar dem åt sidan; med fördomar och oriktiga uppfattningar af lifvets största intressen såsom sin egentliga tro, har fariseismen varit Kristi fräckaste, farligaste, framgångsfullaste fiende. Katolicismen i dag är fariseism, sjelfrättfärdighet, andligt godtycke och förnekelse af det väsentliga i evangelium. Skåden med häpnad, bröder, huru det romerska vidundret höjer sitt hufvud med trots, med utmaning, med segerhopp mot hela den protestantiska verlden. Hörden I de hädiska, lögngenomsyrade smickrets ord, som uttalades rörande Rom vid de romerske lekmännens storartade konvent i en af landets största städer för några dagar se-

Ett Skogs-nybygge.

dan? Gåfven I akt på, huru friborne amerikanske medborgare klappade händerna och med dånande applåder helsade nämnandet af påfvens namn? Då veten I hvarifrån anfallet i verldens sista tid mot Kristus och hans evangelium skall komma. Fariseismen har frågat Kristus, frågar än:

hvad är sann gudstruktan?

Fariseerna hade olika uppfattning rörande det väsentligaste budet i religionsfrågorna. Somliga ansågo omskärelsen vara det, andra gåfvo företrädet åt offerlagen. De frågade för att snärja Jesus, de sökte ej upplysning. O huru många galna meningar hafva icke menniskorna rörande denna vigtiga hufvudfråga! Omskärelse, offerlag, knappar eller häktor i rockarne, vissa snitt på kläderna, vissa ceremonier vid gudstjenstfirandet, vissa slag af mat och dryck, vissa lefnadskallelser, o, hvad man våldfört och misshandlat religionen!

Hvilka svar hafva Jesu fiender fått?

Jesus måste nästan alltid börja med en tillrättavisning. Menniskorna förstå sällan hvad de fråga. De fråga i lättsinne och öfvermod. Huru många af bibelns förnekare hafva läst igenom den boken en enda gång? Huru många hafva satt sig in i bibelns anda, tidsomständigheter m. m? Knappt någon. Och ändå äro de så snara att döma, att afgöra, att förkasta.

Saduceerna i textsammanhanget tänkte, att de hade Jesus på ett trångt rum. En hustru, sju män, huru skulle detta gå tillsammans i uppståndelsen? Men de förstodo icke sjelfva frågan. De voro okunniga. För dem var himmelen jordisk och det andliga köttsligt. Deras vyer voro för trånga. I himmelen blir det ingen könsåtskilnad, i himmelen inkommer ej det sinliga, i himmelen blifva vi såsom Guds englar. Begär, åtrå, passioner, som höra till vår lägre del, som höra till oss som medlemmar af djurverlden, allt det der stannar utanför himmelen. Med denna förklaring föll hela saduceer-beviset. De stodo stumma, de förlorade lusten att för tillfället göra några nya invändningar.

Huru många af dem, som anklaga

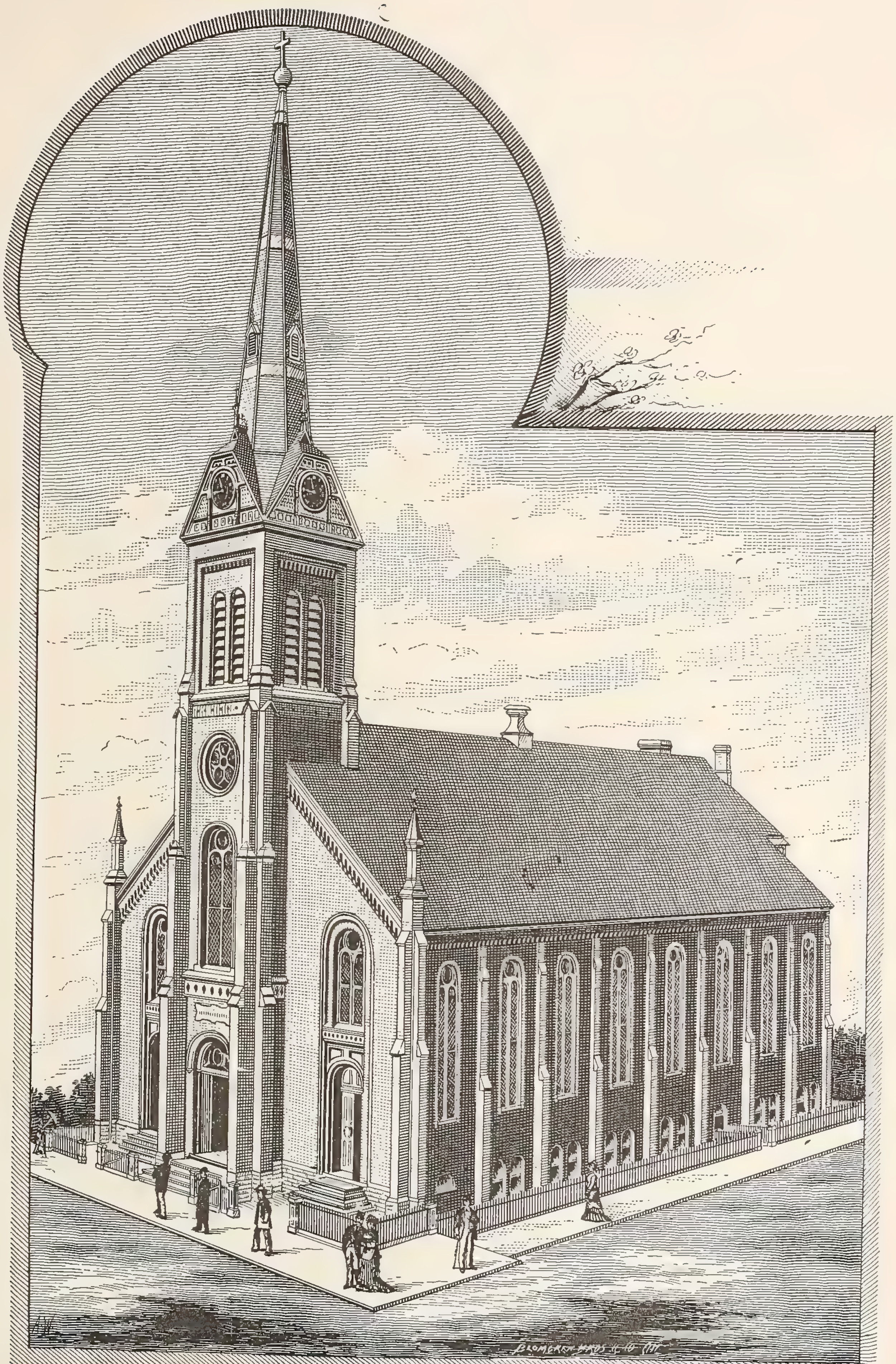
bibelns skapelselära,

hafva noggrannt satt sig in i den? Huru många söka fatta och förstå den? Finnes det i Första Mosebokens första kapitel en enda rad, ett enda ord, som icke är sant och som icke, rätt förstådt, låter förena sig med naturvetenskaperna?

Naturvetenskaperna, o hvad jag älskar och högaktar dem! Näst det, att förstå Gud som den fullkomlige Frälsaren, ställer jag utan tvekan förmågan, tillfället att förstå Gud i hans skapade verk. Vissa kristnes sed att alltjemt se ned på och smutskasta naturvetenskaperna, bevisar endast deras egen okunnighet. De göra som saduceerna, de tala i ogjordt väder. Stora naturvetenskapsmän hafva varit ödmjuka Jesu lärjungar. Det är skönt att veta, att det troligen i dag finnes flere kristne naturvetenskapsmän, än någonsin förr. Endast då förtjena naturvetenskaperna näpst, när de vilja sätta sig öfver Guds uppenbarade ord. Allt vårt vetande är endels, naturvetenskapernas vetande är ock endels. Mycket är ännu endast mer eller mindre trovärdiga antaganden. När naturvetenskapen förstår sig sjelf fullständigt och vi alla förstå bibeln fullständigt, skall det mellan de två finnas en förunderlig, gudomlig, dyrkansvärd harmoni. Må den dagen skynda!

I begynnelsen skapade Gud himmel och jord. Hvem har sagt det bättre och skönare? Men hvem kan sätta årtal på den versen? *En* kan det. Han har icke gjort det. Då göra vi bäst i att låta bli försöket. Hvem vet, huru lång tid, som förgick mellan första och tredje verserna? En vet det, men har ej omtalat det. Hvem vet, huru långa de sex skapelsedagarne voro? En vet det, och han ensam, men han har icke uppenbarat det. Kunde Gud skapa verldar alls, kunde han ock skapa dem på sex vanliga dagar, men om han ville, kunde han äfven göra hvarje dag till en tidsålder. Det står icke, huru långa dagarne voro. Att de första ej voro vanliga dagar är ju klart deraf, att solen ej märkbart stod i samma förhållande till dag och natt som nu. "För Gud äro tusende år som en dag och en dag som tusende år." Rädda kristne och stolta vetenskapsmän behöfva bägge läsa om bibelns skapelsehistoria, innan de döma.

Med afseende på menniskans urhistoria har man haft många gissningar och gjort många antaganden. Af dessa talas mest om den s. k.

Immanuel-kyrkan, Chicago.

darwinismen. I detta sammanhang betyder detta läran om evolution, eller att menniskan skulle så småningom utvecklat sig från apa eller något dylikt till menniska. Läran om evolution jemte läran om ''the survival of the fittest" innehåller en hög och dråplig sanning, men när man utdrager denna lära derhän, att Skaparen onödiggöres, och att menniskan är endast ett förädladt djur, så har man gått för långt. För menniskans medvetande, såväl som för hennes tanke, är Skaparen nödvändig. Man må förflytta skapelsen huru långt tillbaka i tiden som helst, den blir lika nödvändig för vår tanke för det. En god förklaring eller ett godt antagande blifva båda löjliga, om de tillämpas på allting. Om de nämnda teorierna säger den beryktade Carlyle (*Times*, Jan. 17, 1877): Det är en sorglig, en förskräcklig syn, att se nästan en hel generation af män och qvinnor, som göra anspråk på bildning, blicka stenblinda omkring sig i universum utan att finna någon Gud. — — — Och dit hafva vi kommit. Allting från grodrom, jord-evangelium är dagens lösen! Ju äldre jag blir, och jag står nu på evighetens brant, desto mera tänker jag på, hvad jag i min barndom lärde i katekesen, och det får en allt större betydelse: Hvad är menniskans förnämsta uppgift? Att ära Gud och vara evigt salig i hans gemenskap. Intet jord- eller smuts-evangelium, som lärer att menniskan härstammar från grodan med apan som föreningslänk, kan göra detta om intet. — Prof. Dana säger: Den högsta art af apa har en hjernkapicitet af tretiofyra tum, med ett skelett, som ej är danadt för upprätt ställning. Den lägsta art af menniska har en hjernkapicitet af sextioåtta tum, och hvarje ben i skelettet är danadt för den upprätta ställningen. —

Vid antropologkongressen i Wien i medio af Augusti 1889 var den ryktbare professor Virchow president och belyste i ett längre föredrag antropologiens forntid och framtid. Först uttalade han sig om den stora svårigheten, ja, omöjligheten af att åtskilja de särskilda folkslagen på grund af hufvudskallarnes bildning, och yttrade sig sedan om Darwins descendens-teori på följande vis:

När vi för tjugu år sedan voro församlade i Innsbruck, var just den tid, då darwinismen hade gjort sitt första segertåg genom verlden och min vän Vogt genast med stor liflighet hoppade in bland kämparne för denna lära. Vi hafva sedan förgäfves sökt de mellanleder, som direkte skulle förena menniskorna med aporna. Urmenniskan, den egentliga proantropus, har ännu icke blifvit funnen. Antropologien har i allmänhet icke haft att göra med denna proantropos. I drömmen kan möjligen vetenskapsmannen se proantropos, men i vaket tillstånd kan han icke säga, att han har kommit honom nära. I Innsbruck såg det den gången ut, som skulle det i stormen vara möjligt att konstruera descendens-förloppet från menniska till apa. Men nu kunna vi icke utreda de enskilda rasernas descendens från hvarandra.

För ögonblicket kunna vi säga, att bland folken från den gamla tiden det icke har funnits något enda, som har stått aporna närmare än vi. Jag kan säga, att det för närvarande icke finnes någon absolut okänd folkstam i verlden. Mest okända äro folken i centralbergen på Malakka; men eljest känna vi eldsländarne lika väl som eskimåerna, baschkirerna, polynesierna och lapparne. Ja, vi veta mer om många af dessa stammar än om några af de europeiska befolkningarne; jag vill här endast erinra om albaneserna. Hvarje lefvande ras är fullt mensklig; ännu har ingen blifvit funnen, som vi kunde beteckna såsom aplik eller såsom mellanform af apa och menniska. Om det ock hos enskilda visar sig företeelser, hvilka endast äro egna för aporna, såsom t. ex. de hos enskilda folk förekommande tillväxterna på hufvudskålen, så kan man likväl icke påstå, att dessa menniskor endast derför äro aplika.

Hvad pålboningarne angår, så har det lyckats mig att kunna underkasta nästan alla der funna hufvudskallar en jemförande undersökning, och det har härvid redan visat sig, att vi väl anträffa motsatser mellan olika stammar, men att det bland alla dessa icke finnes en enda, som står utom kretsen af vår närvarande befolkning. Man kan bestämdt bevisa, att under förloppet af fem tusen år icke någon förändring af typerna egt rum, som är värd att omnämna. Om I frågen mig i dag: Voro de första menniskorna hvita eller svarta? så måste jag svara: ''Jag vet det icke... För tjugu år sedan påstodo målsmännen för vår vetenskap, att de visste mycket, som de i sjelfva verket icke visste. I dag veta vi, hvad vi veta. Vi hafva icke lånat något från hypoteserna; vi be-

höfva icke lefva i den ängslan, att, hvad vi veta, i nästa ögonblick skall vederläggas. —

En af de främste svenske vetenskapsmännen i detta land sade för ej länge sedan i ett enskildt bref till en vän: Än har vetenskapen intet funnit, som bestrider mensklighetens ursprung från ett enda menniskopar. Bibelns enkla lära, att Gud skapade menniskan till sitt beläte är än i dag det enda svar, som håller profvet.

Vid Skogskällan.

Underverkens verklighet

har ofta blifvit förnekad. Man kan icke förstå, att ett underverk kan ega rum. Det man icke förstod, ville man icke tro. Premissen är orätt, derför blir slutsatsen ock galen. Hvem kan förklara näsan på en blodhund? Erfarenheten tvingar oss dock att tro på blodhundens oerhörda, oförstådda luktsinne. Luther säger: Hvem har någonsin kunnat utröna eller säga, huru det går till, att ett litet blad växer fram ur ett träd, eller huru ett litet frö blir till en rot, och huru ett körsbär växer fram ur blomman, likaledes huru en menniskas kropp och lemmar ögonskenligen växa och tilltaga. Eller hvad är dock ögonens seende? Huru går det till, att tungan bildar så många olika ljud och ord, hvilka på olika sätt gå in uti så många öron och hjertan? — Vi måste dagligen tro på och hålla för sant mycket som vi icke förstå. Är det icke också anmärkningsvärdt, att

kristendomens fiender i de första tidehvarfven icke sökte förneka, utan hufvudsakligen endast bortförklara undren? Hvarför upptäcktes aldrig deras falskhet, när de skedde — och de egde ju rum midt på ljusa dagen — om de voro falska? Huru kom det sig, att apostlarne genast efteråt anförde underverken såsom bevis, utan att man kunde eller vågade förneka dem? Huru kunde Paulus tjugu år efteråt våga säga, att hundradetals vittnen till Jesu uppståndelse ännu lefde, om det varit svårt att finna dessa vittnen? Det är utom alla tvifvel, att de första kristna trodde, att underverken egt och egde rum, och att hörnstenen i deras tro var vissheten om Jesu uppståndelse från de döda. — Vi som veta så litet, huru kunna vi vara vissa om, att vi känna alla naturlagar ännu? Och äfven om vi kände dem, så måste lagstiftaren, så säger oss vårt förnuft, vara herre öfver lagarne. En af Englands störste naturvetenskapsmän sade nyligen, att det vore barnsligt att förneka underverkens möjlighet. Hvad han ville få, var endast bevis, att de verkligen timat, det var allt. Den lag, som styrer ett fickurs verksamhet, tvingar visaren att göra sitt kretslopp inom en viss tidrymd. Den lagen hindrar ej mig, fickurets egare, att på en enda minut eller än mindre tid tvinga visaren öfver samma distans. Än lättare är det för Gud att uträtta det underbara, det underliga, underverk. — Rörande

Jesu uppståndelse

äro bevisen så tydliga, så öfverväldigande, att intet annat historiskt faktum har bättre grund att hvila på. Alla försök att bortförklara undret sluta med orimligheter såsom resultat. Det fordras mera tro, för att tro på förklaringen än på sjelfva uppståndelsen. Det bör ock här märkas, att tron på Jesu mandomsanammelse, uppståndelse och himmelsfärd äro nödvändiga delar af vår salighetslära. De stå ock qvar som verkligheter, sedan otron i så många århundraden försökt bevisa motsatsen.

Kristendomen sjelf är ett underverk.

Att Kristi kyrka i dag existerar, är ett särdeles anmärkningsvärdt förhållande. I profetian var det sagdt: Han skall heta Underlig. Namnet har gått och går i fullbordan. Underlig i dess ringhet var början till Kristi rike på jorden. Att desse tolf olärde män skulle vinna verlden för en korsfäst frälsare, såg underligt, såg omöjligt ut, men inom tre hundrade år vajade korsets fana, der förut den romerska örnen tronat.

Tänk hvilka hemska strider

kyrkan måst genomkämpa. Tänk på alla blodsvittnen, tänk på allt lidande, alla marter, för hvilka de kristna varit utsatta. Och ändå är Kristi kyrka i dag mångdubbelt mäktigare än någonsin förr. Ej mindre underligt är detta, när man besinnar, att de kristne ofta missuppfattat Guds mening och på så sätt kommit på afvägar af allehanda slag. Att dessa misstag, att dessa afarter af en sann och verklig kristendom ej bragt ruin öfver Kristi rike som ett helt, bevisar att den Underlige, den en gång döde men nu för evigt lefvande Frälsaren sjelf sitter vid styret och är sitt rikes konung. De kristna hafva ofta i köttsligt nit kämpat inbördes med hvarandra: samfund mot samfund, krets mot krets, skola mot skola, så har det ofta varit, så är det delvis än, och ändå har segren icke svikit korsets baner. — Kristendomen vill att menniskor skola tänka. Den är för, ej emot tankefrihet. Den fruktar ingen ärlig tankepröfning, men den vet ock, "att tänka fritt är stort, att tänka rätt är större." Inga tyranner, inga påfvar hafva vågat säga: ransaken, ransaken skrifterna! Men Kristus och kristendomen ropar så allt jemt. Kristendomens förträfflighet äfven här vid lag bevisas derigenom, att de

mest kristne äro de lyckligaste

folken i verlden i dag. De som skrifva lagar för menniskorna, de som göra upptäckter, de som uppfinna, äro som regel alla från kristna länder. Kristendomen har i yttre måtto odlat slägtet. Läran om Kristus som Gud och menniska har gifvit en dittills okänd höghet och ädelhet åt begreppet menniska. Hon får en högre lycka, ett bättre mål än hvad sinligheten i grof eller raffinerad form kan bjuda på. Hon blir en evighetsvarelse, men hon blir mer, hon blir en evighetsvarelse med verkligt hopp för all framtid, både den jordiska och den eviga. Att vara Guds barn, en broder till Kristus, det betyder hopp, det be-

tyder himmelen sjelf. Hvar är Muhamed, hvar Confucius, hvar den välsignelse de bringat menniskorna, hvar det hopp, som aldrig vissnar, som planterats af deras hand? Men Jesus Kristus har bringat hopp, lif, kärlek, mildhet, har bringat sjelfva himmelen hit ned på jorden. "Ingen kunde svara Honom ett ord." — Fariseernas fråga: hvad är en sann gudsfruktan, hvad är religionen? har ock fått svar. Omskärelsen är intet, bockablod och oxblod ett intet, långa böner och breda fållar äro intet, men kärlekslifvet i Guds Sons tro, det är allt. Huru underligt måste det icke hafva synts fariseerna på Jesu tid, att höra Jesu svar: kärlek till Gud först, kärlek till nästan dernäst. Så ovant, så likt ett främmande tungomål, så föga påminnande om deras stolta böner i gathörnen och på torgen och deras skenfagra uppförande i allmänhet. Helig kärlek är grundegenskapen i Guds väsen, detsamma bör vara sant om kristendomen och de kristna. Kärleken är religionens innersta grund. Den binder oss vid Gud och fäster Gud vid oss. Den, som älskar Gud, är sant lycklig, är god och pålitlig. Han älskar äfven sin nästa, och så är lagen fullbordad. O, att vi alltid i de tio budorden kunde spåra den heliga kärlek, som talade på Sinai likasåväl som i Gethsemane och på Golgata!

Der religionen är af detta slag, behöfvas för menniskorna inga lås eller bommar, inga domare eller fängelser, ty kärleken till Gud och nästan föda i oss ett nytt lif, ett lif, som i sin praktiska verksamhet i hemmet, i skolan, i församlingen, i samhället, på missionsfälten, i sjukhus och barnhem och allehanda asyler "stoppar munnen till" på allt motstånd. "Ingen kunde svara Honom ett ord.

Segerns dag skyndar oss till mötes. Morgonrodnaden börjar synas. Fiendernas mod svigtar, och deras makt blir matt. Men Jesus bär Herradömet på sina axlar, och han skall segra till slut. Hvilken härlig jubeldag, när Hans heliga kärlek skall stå oändligt segerkrönt på tidens stora slagfält! Broder, se till att du får vara med i glädje då, annars skall du icke kunna svara Honom ett ord.

Sommarens budbärare.

Praktisk kristendom.

BED OCH ÄLSKA.

Bön och kärlek ställ som himlavakter
mot begärens smygande försåt!
Strid och segra mot de onda makter,
hvilka skilja Gud och men'skan åt!

Aldrig den i striden dukat under,
som i Gud sin fasta sköldborg haft;
Bed och älska! — och i profvets stunder,
skall du röna nådens segerkraft.

Tillskrif ej dig sjelf, om seger vinnes,
byt ej själens kraft i öfvermod!
Fråga hjertat, om det städse minnes
Honom, som på korset göt sitt blod.

Må du ej de plågans uddar hvässa,
som der genomstinga djupt hans bröst;
fläte du ej törnen kring hans hjessa,
härme ej din synd hans bödlars röst.

Bed och älska! — bed att han benådar
dig med mod att kämpa, som du bör!
Älska honom i hvad skönt du skådar,
prisa honom i hvad godt du gör!

Se, af palmer binds den segerkrona,
som dig väntar efter stridens larm;
Jord och himmel engång dig försona,
och du sjunker till Försonarns barm.

"Saliga äro de saktmodiga, ty de skola besitta jorden."—Math. 5:5.

"Den, som upphöjer sig, han skall varda förnedrad, och den sig förnedrar, han skall varda upphöjd."—Luc. 14:11.

Man talar i våra dagar mycket om praktisk kristendom. Dermed förstås en kristendom, som griper in i det dagliga lifvets förhållanden och omskapar det, till dess att den jordiska umgängelsen blir en aningsfull förebild af paradisets lycka och fröjd. Hvem vill icke hafva en sådan religion? Våra textord gifva oss en vink, eller rättare en hel serie af vinkar, om huru vi skola ernå en sådan lycka. De säga oss, att det är möjligt att vara lycklig redan på jorden, att redan här, i vårt förhållande till den yttre verlden, känna förmånen af att vara Guds barn.

Att vara saktmodig är icke att vara så liten, så utan sjelfkänsla, att man icke kan blifva ond eller känna sig förolämpad. Det är icke att frånsäga sig sina fri- och rättigheter och försaka alla förmåner som menniska och kristen. Saktmod är icke feghet. Det är någonting helt annat.

Saktmod är

motsatsen till häftig vrede.

O, hemska vrede, som upplossar på en sekund och ställer till de svåraste brandskador i hjerta och samvete. Den saktmodige blir ej lätt utsatt för sådana olyckor. Saktmodet är motsatsen till hat och afund. Den, som hatar, är häftig och orolig. En inre brand störer sinnets jämnvigt. Den, som afundas, lider af dålig andlig matsmältnng och är derför alltid vid dåligt humör. Hårda, kärlekslösa ord undfalla honom. Sneda blickar komma från hans ögon. Hans hela varelse är frånstötande. Han är retlig och opålitlig. Den, som

ej glädes öfver nästans lycka,

är ingen lycka värd sjelf. Saktmodet är motsatsen till hämd. Den, som vill hämnas, lider af andlig hjernfeber och ser spöken på ljusa dagen. Han yrar, och i yrseln begår han mycket, som är både dåraktigt och elakt. All hämd är okristlig, utom den, som samlar kärlekens glödande kol på ovännens hufvud. Det är den saktmodiges hämd, och den lyckas alltid på det förträffligaste.

Den saktmodige lemnar sig stilla i Guds hand, förtror sig åt hans ord och äfven åt hans tuktan,

följer hans fingervisningar, är nöjd och belåten med hans vilja och är vänlig mot hvar man.

Saktmod och ödmjukhet äro tvillingbarn, men den siste är den förstfödde. De skiljas aldrig åt. De komma och de fly i sällskap. Den, som har en, har gerna båda. Att vara

både ödmjuk och saktmodig

innebär derför, att kunna mottaga förolämpninningar utan att låta vreden brinna. Det är svårt att lida oförrätter utan att vredgas, att blifva föremål för orätta beskyllningar, att blifva smutskastad och förolämpad, utan att betala med samma mynt igen. Den saktmodige tager det lugnt, äfven när det smärtar, söker vedergälla godt för ondt och vinner på det sättet sköna segrar.

Den ödmjuke och saktmodige är tyst, när han icke kan svara mjukt och stilla. Hårda ord blifva icke till nytta. Det är ett mjukt svar som stillar vrede. I en tvist behåller den segern, som är lugn och stilla, icke den som är häftig. Mjuka ord, vänliga blickar och åtbörder afväpna den ondsinte. Läsare, försök det, om du icke nu kan tro det.

Den sant saktmodige och ödmjuke

visar sitt missnöje

utan opassande häftighet. En kristen måste ofta visa sitt missnöje med synd, flärd och ogudaktighet. Om han icke gör det, så såras hans samvete. Men han får icke göra det med opassande häftighet. När Moses såg guldkalfven, slog han sönder lagens taflor. Han måste reparera skadan. Somliga kristnas opassande häftighet gör, att deras förmaningar bli odugliga. De förarga, i stället för att väcka ånger. De tala med fariseisk myndighet, såsom om de aldrig syndat sjelfva, såsom om de redan vore fullkomliga, under det att hvar man känner äfven deras svaga sidor. Man måste vara både saktmodig och ödmjuk, om man skall förmana en annan till nytta. När du ställer dig sjelf på hans plats och i hans ställning, när du talar till honom i Kristi ödmjuka och milda ordalag, då skall du hos syndaren kunna väcka ånger och förkrosselse. Sinai förskräcker, Golgatha försmälter våra hjertan.

En saktmodig och ödmjuk menniska är

lugn, när andra äro upprörda.

Om du kommer i en krets, der vredens skålar koka öfver, så blås icke på elden. Ställ ditt lugn mot de andras hetta, så skall elden snart förtära sig sjelf. Haf saktmodets och ödmjukhetens eldsläckningsapparat med dig. Haf det iordningsstäldt på bönens och förbönens starka pålitliga vagn. Då skall allt väl lyckas.

Korteligen, vi skola icke låta oss lätteligen retas till vrede, men alltid lätt försonas. Låtom oss hellre förlåta tjugo oförrätter än att hämnas en enda.

Hata ej din ovän, hämnas icke på honom. Hämden hör Gud till. "Min är hämden, jag skall vedergälla det, säger Herren" (Rom. 12:19) Hämden är Guds sak. Sätt dig icke i hans ställe. Det har endast han rätt att göra, det han har lofvat göra, det bör icke du söka taga ifrån honom. Lemna din sak i Guds händer, han skall väl göra det.

Saktmod och ödmjukhet

gifva sinnet frid och lugn.

Det bevisar ock den rätta själsstorheten att kunna vara saktmodig. Grundt vatten uppröres af minsta stormil, ej så med det stora, djupa hafvet. Vi borde alla hafva ett hjerta i god mening för stort, för ädelt, för högt ("vår umgängelse är i himmelen") för att vredgas och förolämpas af lifvets alla och mångahanda små förtretligheter. Det saktmodiga sinnet ser med medlidande på sina ovänner. "Fader, förlåt dem det." Det är rätt, kristne broder. Håll dig lugn. Bry dig ej mycket om lifvets bandhundar, hvilka nedskälla dig. Om du i lifvets strid uträttar något godt, så skola hundarna skälla på dig, och ju mera du uträttat, desto flere hundar skall du råka på din väg. Var lugn, var lugn!

De saktmodige

skola besitta jorden.

Det är ett allmänt löfte om framgång och välsignelse för den saktmodige och ödmjuke. Den vänlige, snälle, saktmodige, ödmjuke och tålige,

blir af Gud välsignad. Den retlige, otålige, grälsjuke, missnöjde, argsinte skaffar sig snart säkert fiender, förlorar gerna i sina tvister, nödgas använda mycket af sin tid i gräl och allehanda krångel. Ingen vill hjelpa en sådan, när han behöfver hjelp. Då står han ensam. Då finner den saktmodige och ödmjuke alltid vänner.

Den saktmodige och ödmjuke får ostörd njuta af umgänget med sin Gud, sin familj, sina vänner och sig sjelf. Ödmjukheten är sin egen belöning. En fransk general red i spetsen för sina trupper. Han hörde en man i ledet klaga och säga: det är en lätt sak för generalen att kommendera ''framåt marsch'', när han får rida, men vi få gå till fots, vi. Då steg generalen af sin häst och tvingade den missnöjde att rida i sitt ställe. Marschen förde truppen genom en dalsänkning. Om en liten stund träffades den ridande soldaten af en skarpskytts kula och stupade. Då sade generalen: o, huru mycket tryggare är det icke att gå till fots än att rida. Läsare, var ödmjuk!

Den, som upphöjer sig.

Många upphöja sig i verldsligt hänseende. Huru ofta händer det icke, att barn upphöja sig mot sina föräldrar. Far och mor äro ålderstigna och gammalmodiga. De känna sig aldrig riktigt hemma i detta land. Barnen äro krya och raska, hafva gått i de offentliga skolorna, hafva läst tidningar och lärt sig engelska ganska väl. De föredraga sedan att begagna det språket. Och så börja barnen se på föräldrarne med förakt, vantrifvas i hemmet och vilja ut i verlden på egen hand så fort som möjligt. De tro, att gudsfruktan, bibelns läsande, bön och sång höra till de gamla svenskarne, och att sådant bör man icke bry sig om här. Föräldrarnes bud blifva icke åtlydda. Man är sin egen herre. Huru går det sådana barn? Vänta, vänta! — Eller kanske de gamle upphäfva sig på ett orätt sätt öfver barnen. Barn och ungdom äro icke de gamles lifegne. Så långt räcker icke det 4:de budet. Somliga föräldrar äro för hårda mot sina barn. De göra intet för att hemmet skall vara

Familjelif på 1500-talet.

barnens trefligaste plats på jorden. Bara gräl och bannor och hårda ord och kanske stryk på köpet. Inga goda tidningar och böcker, ingen hvilodag, intet ombyte från lifvets prosaiska enformighet. Religionen användes i stället för karbasen. När barnen varit elaka, skola de som straff tvingas att läsa en predikan eller ett kapitel i bibeln. Att barn och ungdom ock hafva rättigheter, hafva sådane gamle glömt. — Huru vanligt är det icke i vår tid, att arbetare upphäfva sig mot sina arbetsgifvare. För en del arbetare är

ingenting godt nog.

Arbetstiden är för lång, arbetet för tungt, lönen för liten. Kan man kugga sina husbönder, så gör man det. Drängen vill vara bättre herre än den, som legt honom. En snäll, trogen och lydig piga är en sällsynt Guds gåfva. De flesta äro kinkiga, ovilliga och uppstudsiga. I många hem ser det nästan ut, som om matmodern vore piga och pigan fru. Att så många af våra svenska flickor äro trogna och pålitliga tjenarinnor, är alltså för dem ett ovanligt godt betyg. En snäll piga blir snart en lycklig matmoder, en elak vill ingen så småningom veta af. — Å andra sidan äro somliga arbetsgifvare i vår tid ofta omenskligt hårda och hjertlösa. De pressa blodet ur den fattige. De trampa på honom med båda fötterna. Bara de blifva rika sjelfva, så må det gå med arbetaren huru som helst. Huru många affärsmän gifva icke sina biträden en så ringa lön, att det är skamligt att bara tala om det. Så med fabriks- och grufegare. Stackars de fattige arbetarne i vår tid! På många ställen är deras lön allt annat än afundsvärd äfven i det rika Amerika. På många ställen talar man alltid illa om de rike. Det låter, som om man trodde det vara

synd att vara rik,

som om ingen hederlig menniska kunde vara rik. Man glömmer, att penningar och egodelar äro Guds gåfvor, hvilka man bör värdera såsom sådana. Det är lyckligt att slippa vara fattig. Att ega sitt eget hem skuldfritt, att vara oberoende. Det borde vara lyckligt att vara rik. Många rika förtjena omdömet de erhålla. Jag tror dock, att det finnes ovanligt många snälla rika nu för tiden, många sant kristna bland dem. De hårdhjertade, som för sina penningars skull äro så oändligt stolta och dryga, finnas dock qvar i stort antal ännu. Penningen är deras gud! Den, som är rik, akta och värdera de; den, som är fattig, förakta de, vore han än aldrig så god eller from. Med en rik hafva de barmhertighet, honom hjelpa de gerna; med en fattig visa de ingen misskund. Af honom utpressas den sista skärfven. Hans böner och nödrop väga mindre än ett grand i vågskålen. — I andlig måtto finnes det sådana, som i sjelftagen andlighet anse sig mycket

heligare än alla andra.

De uppställa hårda, godtyckliga regler för menniskorna. Deras mun är full af hårda domar. Den, som icke är gjord efter samma mått som de, duger icke. Mot den felande är deras hjerta fullt af obarmhertighet. De äro förståndigare än alla andra. Med en förundransvärd tvärsäkerhet afgöra de alla frågor. I samtal och bevisföring äro de helt enkelt omedgörliga. De hafva satt sig så högt, att de ej längre förstå sig på bevis. Huru skall det gå med alla desse, som upphöja sig?

De skola

blifva förnedrade.

Till alla högmodiga, stolta och sjelfgoda skall Gud förr eller senare säga sitt förfärliga: sitt ned!

Huru har det gått i historien med elaka barn? Aldrig tur, alltid olycka. Tänk på den stolte Absaloms öde! Tänk på Goliath, när du vill förhäfva dig öfver din egen makt! Tänk på Haman, när du känner dig hämdlysten och elak! Tänk på Daniels anklagare och deras öde, när du dömer Guds barn hårdt. Tänk på slutet för Achab och Isebel, när du frestas att vara hård mot de fattige och begagna din makt och ditt inflytande mot den svage. Tänk på Cæsar, tänk på Napoleonerna, när ett: sitt ned! synes omöjligt med afseende på dig.

Andlig sjelfupphöjelse får samma dom. Gud säger ett allvarsamt: sitt ned! till hvar och en, som ej har det rätta lärjungasinnet. Fariseerna hörde detta Guds: sitt ned! i de romerska härskarornas larm, i dånet af de fallande stadsmurarne. De sågo det tecknadt i eldskrift i det brinnande templets eldtungor, som stego mot

Svensk-Lutherska Zions-kyrkan, Rockford, Ill.

skyn. Församlingarna i Mindre Asien, som i en försoffad förmätenhet trodde sig ega nog och behöfva intet, ligga begrafna under

sekelgamla ruinhopar.

Gifve Gud, att det andliga skrytet i våra dagar, att de olika samfundens högmod och stolthet gent emot hvarandra, att den i oväntade rum funna bitande fariseismen kunde botas med mindre smärtsamma medel. — En kristen vet, att om han tycker sig något vara, om Gud låter honom hafva lugn och framgång till en tid, och han deröfver förhäfver sig, så förestår honom sträng tuktan från Guds sida. Gud säger på det sättet ofta till sina mest älskade barn: sitt ned, sitt ned! Inre nöd och mörker, pröfningar af alla slag, inre och yttre strid, bitter ånger och samvetssmärta, se der det recept, som ofta fylles på Guds apotek, när hans barn lida af andlig vattensot och blifva uppblåsta och märkvärdiga, medvetet eller omedvetet, på egna vägar eller genom andras förvållande. Den, som

förnedrar sig, skall upphöjas.

Detta är sant i lekamligt hänseende redan. Ödmjukhet, tålamod, vänlighet vinna seger öfverallt. Den, som är villig att börja långt nere, får som regel så småningom sitta bättre upp. Detta böra alla unga personer komma ihåg. Sök icke komma till stegens högsta punkt på en gång. Var villig att vänta, var villig att gå ett steg i sender. Haf ringa och passande tankar om dig sjelf, var trogen mot den närvarande stunden, så sköter framtiden sig sjelf. Af den ringe och ödmjuke farmarsonen blef president Lincoln, af garfvaren i Galena blef general och president Grant, af kanalpojken blef president Garfield. Af vedhuggaren i Moline blef statssekreterare Mattson, af den fattige, enarmade, okunnige gossen i Red Wing blef kongressman Lind. För några år sedan syntes en liten svensk lumpsamlare med sin röda kärra på gatorna i Rockford. För några veckor sedan kom budet, att densamme med heder tagit filosofie doktorsgraden vid detta lands förnämsta läroverk. Hemligheten af vårt svenska folks framgång ligger deri, att det varit belåtet med en ringa början och sedan med tålamod och ihärdighet allt jemt förbättrat sin ställning. Må det uppväxande slägtet likna sina fäder! Under franska revolutionens dagar marscherade skolbarnen på en plats med följande inskription på sin fana:

Darren, tyranner, vi växa upp!

O, att alla syndens och lastens tyranner måtte hafva skäl att darra vid tanken på, hvad våra barn genom sin ödmjukhet, sitt tålamod, sin dygd skola uträtta.

I andlig måtto välsignar Gud än rikligare den, som förnedrar sig sjelf. ''Var vid godt mod, min son, dina synder förlåtas dig. Gack i frid!" På sistone skola Jesu ödmjuka vänner få erfara sanningen af löftet: lida vi med, så skola vi med regera. Läsare, får du vara med då?

Huru skall jag blifva en kristen?

FRID.

Frid är fröjd; der frid ej råder,
Ingen glädje hemma är.
Fridens stilla helsoåder
Lif och lust och krafter när.
Frid är lycka, tröst och hägn,
Frid liksom ett sommarregn
Kommer mildt från höjden neder
Och välsignelse utbreder.

Frid vill Herren i det höga,
Bjuder, skyddar, älskar den;
Fridfull ligger för hans öga
Utan gränser himmelen;
Frid och kärlek är den ton
Englar sjunga kring hans tron;
Frid af fromhet, nåd, försoning,
Det är lifvet i Guds boning.

Frid på jorden, skall den komma,
Innan jordens dag är all?
När slår stunden, då den fromma
Utan strid här lefva skall?
Gud, i denna pröfningstid
Styrk oss med din himlafrid,
Gif oss hopp att den få skåda,
Der du bjöd den evigt råda.

JOHAN LUDVIG RUNEBERG.

Så underligt det än är, äro de likväl icke få, som tänka och i sitt hjerta tvifla på möjligheten för dem att blifva kristna. Orsakerna till sådana tankar kunna vara mångahanda, botemedlet är i hvilket fall som helst dock endast ett. Låtom oss tänka på en del af dessa orsaker.

En sådan är en förvänd uppfostran i föräldrahemmet. Ett sakförhållande står härvid fram, det nämligen, att religiösa fantasters och villolärares barn nästan såsom regel blifva antingen uppenbara fritänkare eller ock tviflare af det slag, som här omhandlas. Många af dem äro hyggliga och redbara menniskor i utvärtes måtto, men om man talar till dem om det inre kristliga lifvet, så antingen bespotta de alltsamman eller ock säga de, att de kunna icke blifva kristna, huru gerna de än önskade det. Så är Ingersoll en "revival"-predikants son o. s. v. I allmänhet kan man säga, att de föräldrar, som icke lägga sig vinning om att meddela sina barn en sund och gedigen kunskap i kristendomens hufvudläror, bidraga till att leda dem in på förnekelsens eller tviflets slippriga bana och förorsaka, om än på ett negativt sätt, sina efterkommandes timliga och eviga ofärd.

En *andra* orsak är nutidens myckna, slappa och ytliga omvändelsearbete. Man kan rysa, då man allvarligt tänker härpå. Huru skall det till slut gå med de många, som någon gång under vintern hvarje år under s. k. väckelsemöten blifva upprörda för en kort tid, men sedan återfalla i sitt forna lif? Är det underligt om man efter någon tid från sådana läppar får höra uttryck liknande detta: jag kan ingen kristen blifva? Nej, vi förundra oss ej deröfver. Vi böra i allmänhet vakta oss för att bygga vårt salighetshopp på något känslovásen, men i synnerhet böra vi vara på vår vakt, så att vi icke med ord eller gerning må gifva våra medmenniskor anledning till den tanken, att en känslouppskakning är detsamma som omvändelse till Gud, eller att den senare icke kan försiggå utan den förra. I vår upprörda tid må man i allmänhet misstänka ett omvändelseverk, som försiggått på några minuter eller timmar, och med mera förtroende fästa sig vid ett Guds verk, som varit mera grundligt och långvarigt, ehuru hvarken den ena eller den andra af dessa omständigheter är nog för att afgöra omvändelsens äkthet eller icke-äkthet. Gud kommer understundom med åskstormens hastighet, men kanske ännu oftare, utom under särskilda besökelse- och väckelsetider, i den stilla vårvin-

dens fortsatta susning. Så mycket är och blir säkert, att *ingen* är omvänd derför att han står upp vid en bönestund och säger sig vilja blifva ett Guds barn. Det kan vara början till ett Guds verk i hjertat, men oftast är det kanske icke ens så mycket.

En *tredje*, orsak, som lätt kan gifva anledning till den i vår öfverskrift uttalade tanken, är ett långvarigt stående under den helige Andes känbara inflytande utan att steget tages fullt ut. På det sättet kan man slutligen komma så långt, att man tviflar på möjligheten att få sin sak klar med Gud. Man blir van att känna sig rörd, men äfven van vid att efteråt lugnas utan att den rätta friden har blifvit hjertats egendom. Att ett sådant tillstånd är mycket farligt, behöfver man knappt säga, och att det lätt kan sluta med hjertats förhärdelse, åtminstone för en lång tid, är lika klart.

En *fjerde* orsak kunna vissa af personen i fråga utöfvade hemliga eller uppenbara synder vara. Det är ganska vanligt att salighetssökande själar så stanna med sina tankar vid en enda synd eller syndavana, att de glömma bort syndernas mängd och myckenhet samt hufvudsynden, otron, emedan denna ena synd synes dem så himmelsskriande svår och vederstygglig. De kunna gå den ena veckan efter den andra, längta efter förlåtelse och frid på ett visst sätt, men aldrig erhålla dessa dyra gåfvor, och under tiden kanske den der ena synden eller syndavanan blir dem öfvermäktig allt mer och mer. På så sätt kunna de komma derhän, att de tro sig af Gud öfvergifna och att deras fördömelse redan är bestämd.

Mot alla dessa orsaker, mot denna farliga andliga sjukdom i alla dess former, finnes blott ett enda botemedel, och det är uttaladt i apostelns ord: *om de omvände sig till Herren, så vorde täckelset borttaget*, (2 Kor. 3: 14.) Nu vilja vi blott säga, att ingen, som uti sitt hjerta känner behof af och vill blifva frälst, behöfver misströsta om möjligheten deraf. Jesus är en stor, mäktig och fullkomlig frälsare och genom sin hjerteomskapande himmelska kraft kan han hos oss väcka ett nytt andligt lif och skänka oss nya lifskrafter som skola uppehålla oss i striden mot kött och verld, hvarunder vårt inre, nya själslif skall alltmer utvecklas under trons fortsatta omfattande af Her-

Dakota-landskap i vinterdrägt.

ren Jesus, till dess vi i himmelen skola blifva vår Frälsare lika i åtnjutandet af den himmelska friden och saligheten.

En af de härligaste egenskaper, hvilka utmärka Kristi evangelium, är den, att det icke är inskränkt till vissa rum, tider eller personer. Lika allmän, som planen i Guds frälsningsråd är, lika allmän ville han i sin rika kärlek outsägligt gerna, att tillämpningen skulle blifva. Fadershjertat klappar af förbarmande, och Frälsarens hela innersta glöder af kärlek, och målet för båda äro de förlorade och vilsekomna barnens återförande till ljusets, sanningens och fridens kunskap och gemenskap.

Så länge det är nådatid för dig, käre läsare, så är det ej sant, om du säger: Jag kan ingen kristen blifva. Röfvaren på korset, synderskan vid Jesu fötter, tviflaren Thomas, den skenhelige och egenrättfärdige Saulus, funno alla ljus och visshet, frid och förlåtelse genom att vända sig till Herren Jesus för att få hjelp, och till honom är äfven du hjertligt och allvarligt inbjuden att komma.

Det bibelord, som skulle tjena till ledning för några korta betraktelser denna gång, återfinnes i 2 Kor. 3:16, så lydande: *Om de omvände sig till Herren, så vorde täckelset borttaget.*

Den första lärdomen, vi af vår text inhemta, är den, att man i andligt afseende kan lefva med förbundna ögon. Bilden är talande och lätt att förstå. Du minnes ju från våra barndomslekar, då vi brukade göra en af sällskapet till blindbock och sedan läto honom försöka få fatt i någon af de öfrige deltagarne och söka känna igen dem. Du påminner dig, huru han famlade i mörkret midt på ljusa dagen och säkert aldrig fått fatt i annat än tomma luften, om ej någon sjelfvilligt eller af misstag ställt sig i hans väg. Minnes du, huru svårt det var för honom att känna igen sin fånge, äfven sedan han höll honom fast, fastän han en kort stund förut sett och lätt igenkänt honom. En talande bild, vi återupprepa det. Och ett sådant täckelse hänger för ögonen på den oomvända menniskan, så snart dett gäller att förstå Kristi evangelium. Äfven när hon fått någon omsorg om sin salighet, så blott famlar hon omkring utan resultat, ända till dess hon intagit det läkemedel vi längre ned skola omtala. Käre läsare, är det sant, såsom det förvisso är, hvad vi här läsa om ett täckelse för ögonen på dig, då finnes ju ännu hopp, derest täckelset kan borttagas, och på det du må blifva dess vissare om, att vi ej misstydt texten, så tag fram din bibel och läs der texten i sitt sammanhang. Gör du detta, så finner du lätt, att aposteln framhåller såsom orsak till judarnes otro, att täckelset var oborttaget. Det samma är ock orsak till så väl dina tvifvel som din otro.

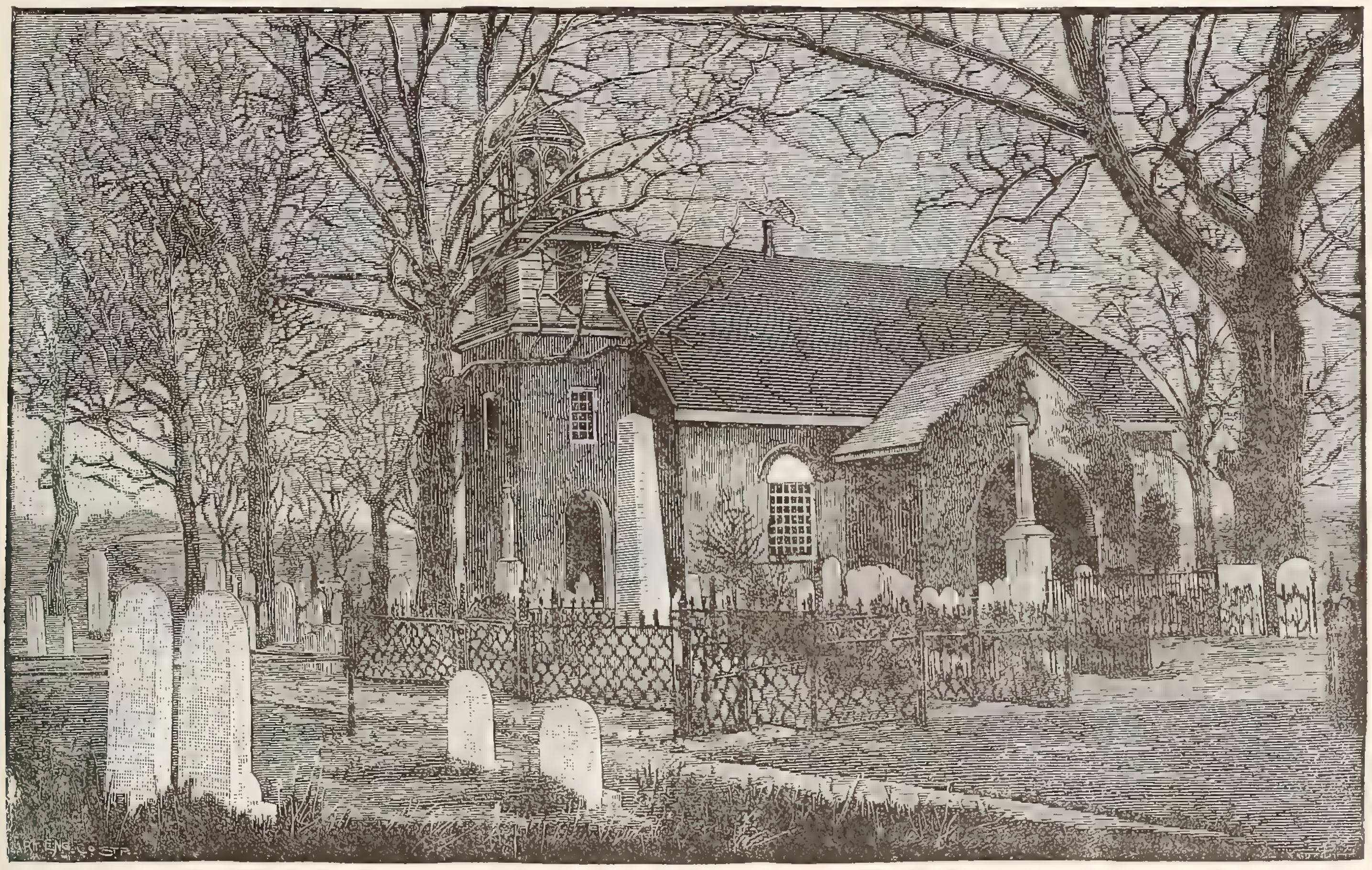
Kan täckelset tagas bort? Det blir af stor vigt för oss att söka ett rätt svar på den frågan. Ett sådant gifver oss vår text: Om de omvände sig till Herren, så vorde täckelset borttaget. En rätt omvändelse till Gud angifves här såsom medlet för den andliga blindhetens botande. Hvaruti består då denna omvändelse? Sjelfva ordet angifver det: man måste vända om. Så länge man blott lefver för jord och verld, obekymrad om sina synder och brott mot Guds lag, har man ej omvändt sig till Gud. Så länge man finner lust och behag i att göra som köttet och sinnet lyster, skall man ej lyda det antydda rådet i vårt lilla språk. Berättelsen om den förlorade sonen förklarar den rätta, sanna omvändelsen på ett tydligt och förståeligt sätt. Han gick bort, kom i nöd, tänkte då på fadershuset, beslöt gå hem och bekänna sina synder samt bedja om förlåtelse, stod upp och gick, mötte fadern, fick förlåtelse och blef outsägligt lycklig. Till den rätta omvändelsen hörer sålunda först, att man får se och känna sina synder. Den, som gjort denna erfarenhet, kan ej längre lefva sorglös om sin själs frälsning och salighet, utan kommer i nöd och bedröfvelse angående den saken. Han trifves ej längre i sina synder, han längtar efter befrielse, han tänker med den förlorade sonen på fadershuset. Lycklig den, som ej låter det stanna dervid. Det är ett afgörande ögonblick, då en person känner sig manad att besluta sig för att taga steget fullt ut. Mången låter sig nöja med att tänka på saken, längta efter ett bättre tillstånd, men längre kommer det ej. Guds ande manar dock till afgörande, och dessa maningsstunder äro, vi upprepa det, vigtiga ögonblick. Den, som manar, gifver ock kraft till gerningen sjelf. Lycklig derför du, om du med den förlorade sonen säger: Jag vill stå upp och gå till min fader o. s. v. Fatta i Jesu namn det beslut, att du icke längre vill vara borta, du vill komma hem igen, kosta,

hvad det kosta vill och på hvilka vilkor som helst. Den, som fattar ett sådant beslut, må också se till, att han med den förlorade sonen verkligen beger sig åstad under bön och syndabekännelse, för att nå det föresatta målet. Att fadern längtar efter att få sluta det förlorade barnet till sitt hjerta, behöfva vi väl knappt nämna. Och när en förlorad son eller dotter hvilar i faderns famn, då har täckelset fallit bort och dermed äfven orsaken till misströstan och förtviflan. "Jag är en kristen", står nu i stället för: Jag kan ingen kristen blifva. Läsare, äfven du kan få hvila ut, syndfullt och eländigt som ditt hjerta är, i din Frälsares sköte.

* * *

Guds ord lärer oss, att den sanna omvändelsen helt och hållet ett Guds verk. Så starkt uttrycker sig bibeln härom, att den säger: Vi kunna icke ens tänka något godt af oss sjelfva. Gud börjar verket, fortsätter och fullbordar detsamma. Käre läsare, du kan icke sjelf omvända dig; ingen annan menniska kan heller göra det, ty det fordras något mera än hvad någon menniska, hon må vara huru god och from som helst, kan åstadkomma: det fordras Guds kraft.

Men nu förstå många bekymrade själar ofvanstående vigtiga sanning så, som om Gud skulle på något underbart sätt uppenbara sig för dem, liksom på en gång taga dem ut ur syndens och otrons rike och hos dem verka tron på Kristus. Detta är sant från en sida sedt, men från en annan sida är det en af de farligaste andliga lögner, man kan råka ut för, såsom en salighetssökande själ. Gud måste på ett underbart sätt uppenbara sig för den, som skall blifva en rätt kristen, men det gör han genom att öppna själens ögon för den uppenbarelse af Gud, hvilken vi i Guds ord och i Kristus Jesus redan ega. Gud måste äfven taga oss utur syndens och otrons rike och verka tron i våra hjertan, det är en vigtig och dyrbar sanning, men tror du, att du först skall kunna lemna synden och otron, och sedan du sålunda blifvit snäll och lydig, komma till Kristus och tro, så tager du illa miste om saken. Eller tror du, att denna förändring hos dig, som kallas ny födelse, tro och rättfärdiggörelse, skall ske ungefär så, att Gud skulle komma och göra ett utvärtes under med dig, sänka himmelen ned på jorden,

Svensk-Lutherska kyrkan i Wilmington, Del.

liksom tvinga dig att tro, o. s. v., så får du vänta förgäfves på att blifva en kristen. Gud har gifvit oss sina dyra nådemedel, genom hvilka hans Ande är verksam till vår omvändelse, och vi hafva ej skäl att vänta, att vi skola blifva sanna och lefvande kristna utan just genom dessa nådemedels rätta bruk. Det gör att den frågan i detta sammanhang är berättigad: hvilka medel bör jag använda för att blifva en sann kristen?

Då måste svaret i första hand blifva: *ransaka skrifterna.* Skall du blifva kristen, behöfver du finna Kristus; han finnes i skrifterna; sök honom der. Läs och begrunda Guds ord, som om hela din frälsningssak berodde på den rätta fliten dervid. Men läs för att finna Kristus, icke för att uppfylla något lagbud. Läs bibeln sjelf, ty den är af alla böcker den, som en frälsningssökande själ först och sist bör läsa. Men läs äfven andra goda andliga skrifter och utläggningar. Läs hvad en Luther, Arndt, Bogatsky, Rosenius och andra hafva genom Guds nåd fått vittna om. Läs utan att förtröttas och gif noga akt på hvad du läser! Läs för att blifva undervisad och upplyst, eller med andra ord: se till, att du har det rätta, ödmjuka lärjungasinnet under ditt ransakande i skrifterna!

Men skall du läsa rätt och till din välsignelse, så måste du *bedja.* Sucka i ditt hjerta till Gud om hans Andes utgjutande i ditt hjerta, ty först då blir det ljus för dig i mörkret, när den Helige Ande får upplysa dig. Uppsök dig en stilla bönevrå och var flitig der! Var så ifrig och flitig i bönen, som om du dermed skulle kunna omvända och rädda dig sjelf, fastän, såsom vi förut anmärkt, du icke kan det. En drunknande kan ej rädda sig ur faran genom sitt skriande om hjelp, men är han tyst och ingen hörer hans nödrop, så blir han ju ohulpen. Af samma orsak bör du, som vill blifva frälst vara en flitig bedjare. Gud har lofvat dig, att han skall höra ett sådant nödrop och sända dig hjelp.

Öfvergif dina forna syndasällskaper. Den förlorade sonen lemnade svinen och det främmande landet, och begaf sig hemåt; gör du sammaledes! Vill du få din själ frälst, så får du icke sitta, der de bespottare sitta, eller gå på de syndares väg. Du måste säga ett afgjordt farväl till alla dina kamrater i synden och sålunda i utvärtes måtto aflägsna synden ifrån dig. Detta är af den allra största vigt för dig, om du vill taga saken på allvar och icke gå och halta på båda sidor.

Rådgör med din pastor och lärare eller med andra gudfruktiga och fromma personer! Blygs ej, att omtala ditt bekymmer och att bedja om råd! En menniska, som är hemma i Guds vägar med menniskors barn, kan för en sådan bedröfvad själ få peka på Guds Lam och derigenom blifva till stor välsignelse, blott hon ihågkommer att omvändelsen är Guds verk och ei hennes.

Först och sist bör du då, käre läsare, lägga saken i Guds egen hand. Glöm ej detta! Och om du gör detta, om du söker din Frälsare i ordet om honom, om du tager i akt de ord, du får, så skall täckelset falla från dina ögon. När Gud får visa dig, att evangelium är för dig, att Kristus är död för dig, då tror du, då är du en kristen, då ser du, att det var en af själafiendens farligaste lögner, när han hviskade i ditt öra: du kan icke blifva en kristen.

Sorgen.

Sorgen.

SÄG!
(Efter engelskan.)

"Säg mig, du mägta vind, Som fjerran efter går!
Fins det ingen plats, Der ej fälls någon tår,
Ej någon fridfull dal, Ej något stilla bo,
Der, fri från nöd och qval, Min själ kan finna ro?"
Ur vinden sakta hördes det hviska: "Nej,
Du arma själ! O ve, jag kan det ej!"

Säg mig, du vida haf, Svallar ej din våg
Kring någon ödslig ö, Som aldrig sorger såg,
Vid någon fjerran strand, Vid någon ljuflig kust,
Kring något bättre land, Der ej fins sorg och pust?"
Ur vågens svallning hördes det sucka: "Nej,
Du arma själ! O ve, det gör den ej!"

"Du måne, skön och klar, Och stjernor sägen mig,
Om I sett något rum, Der död ej visar sig,
Dit endast frid och fröjd, Och glädje kunna nå,
Der jag kan bli förnöjd, Få stillad min åtrå?"
De draga bakom molnen. — Ett ängsligt "nej"
De synas vilja säga — förmå det ej.

"O, du min arma själ! Hvarthän vill du väl gå?
Fins ingen alls, som vet, Hvar sällhet står att få?"
Då kommer Herrens ord, en ljuflig röst man hör:
"O själ, du här på jord Det icke söka bör,
Som blott i himlen finnes". (Välkomna ljud!)
Ditt lif, din frid, ditt allt sök blott hos Gud!"

Hm—S.

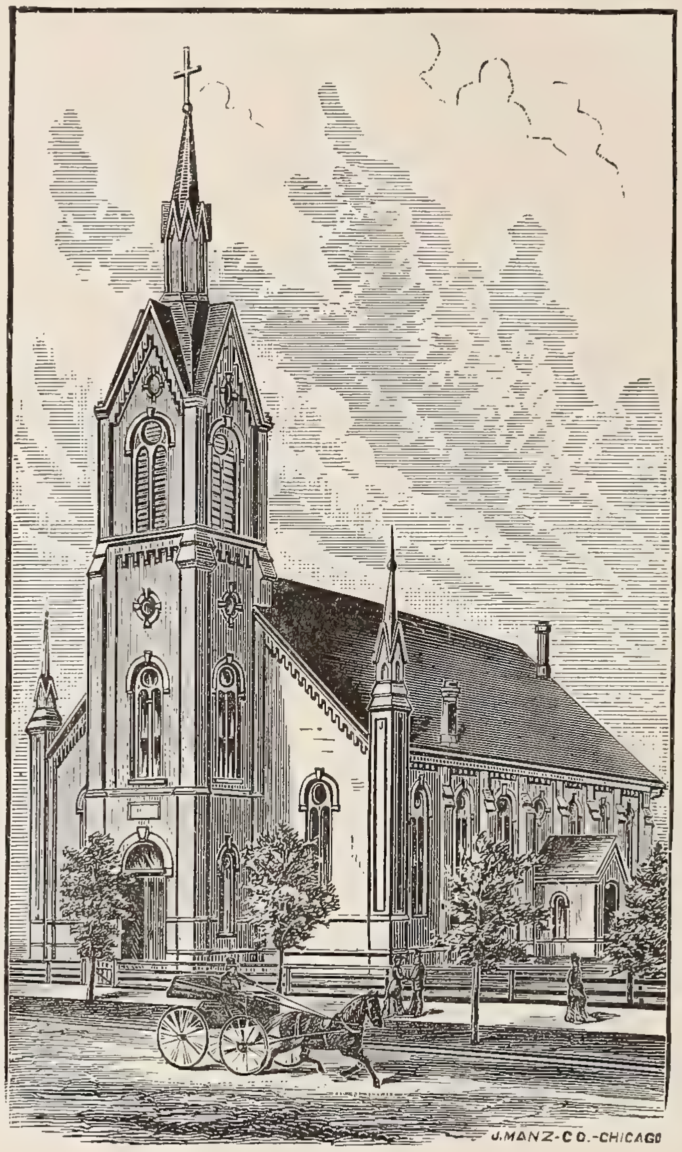
"Gud skall aftorka alla tårar."
Uppenb. 7: 17.

Sorgen, så heter det ämne jag valt för detta tillfälle. I undren säkert, hvarför just detta ämne. Ingen sorg synes ju här till. Alla ansigten se så glada och frimodiga ut. Sjelfva luften kännes dofta af tillfredsställelse. Det är ju också ett festtillfälle, och då böra väl alla vara glada. Eder undran med afseende på mitt ämne synes alltså vara fullkomligt berättigad. Och likväl är hon det icke. Sorgen är kosmopolit. Hon finnes öfverallt och är i det stora hela mången gång lika verkligt närvarande vid en årsfest som vid en begrafning. Men hon tager olika skepnad. Ej alltid kommer hon i svart drägt med sorgedoket öfver hufvudet. Ack, allt för gerna gömmer hon sig under den hvita högtidsdrägten, och när man som minst anar det, står hon fram på sjelfva bröllopsdagen. Förlåten mig då, om jag just vid detta glada tillfälle talar till eder om ett så allmänt och välkändt men också allvarsamt ämne. Låtom oss hoppas, det något godt också under talet måtte blifva sagdt.

Jag sade, att sorgen är någonting allmänt i verlden, och hon är det. Hon är *den rikes och fattiges gemensamma egendom*, och olikt all annan egendom, så är det högst få som vilja ega henne. Det krönta hufvudet, som hvilar på de mjukaste kuddar och som kan bestå sig den trognaste och talrikaste uppvaktning, måste ofta vaka under sorg och oro, när mången fattig Jakob med sitt hviloläger på blotta marken och med en sten till hufvudgärd ser en stege ända upp till himmelen, och derför hvilar både gladt och lugnt. Denna jordens store äro mången gång store äfven med afseende på sina sorger. Man tager ofantligt miste, om man tror, att de höga och eftersökta platserna i verlden äro de sorgfriaste. Maktens, rikedomens, ärans och lärdomens höjder äro, äfven vidtberyktade, mången gång, kanske oftast, kala och melankoliska klippor, der föga grönska eller växtlighet finnes, och der glädjens och tillfredsställelsens goda genier sällan i längden blifva bofaste. Det är sant äfven om de rikaste och, som man brukar säga, lyckligast lottade, att lifvet är för dem möda och arbete, äfven om deras strängaste arbete varit idel sysslolöshet. Det barnet, som leker med vackra såpbubblor är lyckligt så länge förvillelsen varar, men när bubblan brustit, är det olyckligare än en vanlig gatpojke.

Är det sålunda sant, att sorgen ingalunda glömmer de store och rike i denna verlden, så må det väl med allt skäl sägas, att hon på ett särskildt sätt kommer ihåg de fattige. Det är sant att för de fattige knoppas månget glädjeblomster, som den rike icke ens känner till namnet, men sorgerna och deras orsaker äro ock talrika. Hvarom vittna dessa många böjda och lutande män och förgråtna qvinnor, som öfverallt påträffas bland de fattige. Ack, jo, äfven de hafva tecknat ett blad i sorgens historia, och bläcket var kanske rödt, var kanske deras eget blod. Ja, nog är sorgen allmän! Konung och tiggare länkas tillsammans vid hvarandras sida. — Den åldrige och barnet hafva båda sina sorger och de fleste tycka, att *deras* sorger äro de tyngsta, äfven om de knappt väga ett grand i vågskålen jemförda med andras.

Men hvad är då sorgen? Hon är bekant för eder alla, och likväl torde ingen af eder i korta ordalag kunna beskrifva den välkände gästen. Sorgen är ett mysterium, till hvilket vi alla hafva lösningen, men som ingen af oss begriper, äfven sedan det är löst. Först när man börjar tänka öfver ämnet börjar man förstå, att man aldrig i grunden känt till det. Sorgens olikartade former, orsaker, verkningar m. m., ana och se vi något litet, men längre komma vi näppeligen. Men låtom oss likväl stanna en stund vid detta lilla och söka utveckla dess innehåll. I otaliga former och skepnader möter oss sorgen i verlden. Vi se en uppenbar och hemlig sorg, en berättigad och oberättigad, en sjelfförvållad och af andra åstadkommen sorg. Låtom oss se hvad vi kunna af denna stora och mångsidiga tafla.

Nya Kyrkan i Andover, Ill.

Derborta, i det der stora och vackra huset, med den sköna trädgården och orangeriet, bor en rik man. Han sjelf och hans familj lefva hvar dag kräsligt och hafva allt hvad penningar kunna köpa och de sjelfva önska. Hela staden lyfter på hatten, då de fara fram, och en hvar anser sig hedrad, om han får en liten nådig nick af de store. Har man någon gång varit med på deras bjudningar, så är det en aldrig glömd ära. Offentliga och enskilda äreplatser erbjudas den rike och han fyller dem med lugn och värdighet. Men en dag frustar ej såsom vanligt det eldiga spannet framför marmortrappan. Ingen af familjen synes till. Dörrarne till palatset stå stängda, och en i början tyst, men sedermera temlig högljudd hviskning sprider sig såsom en löpeld genom staden: den rike har gjort bankrutt. Snart bekräftas ryktet. Den vackra trädgården, det sköna palatset, det smakfulla möblemanget och de dyrbara målningarne, allt, allt måste säljas för det prosaiska ändamålet att betala skulder till otåliga fordringsegare. När du ser den fordom rika familjen morgonen efter auktionen församlad till en mycket tarflig frukost uti ett lika tarfligt rum i en af stadens utkanter, så förvånas du öfver den stora skilnaden i utseende och later hos dessa fordom så lycklige och beprisade. Ack, sorgen och mången gång sorgen stegrad till förtviflan, har satt sin kalla och hemska prägel på de store. Men jag ser en liten koja långt borta der vid ändan af den här undangömda gatan. En talrik familj bor der. Fadern är ingen drinkare och modern ingen slöserska, och ändå vill brödet ej räcka till. Fordom var det väl annorlunda, men nu hafva sjuk-

dom och små arbetsförtjenster bragt den yttersta fattigdom in i det lilla hemmet. Just i dag på morgonen utdelades den sista brödbiten till barnen. Men intet arbete och derför inga penningar, och i qväll fingo barnen ingen aftonmåltid. Sågen J de arme föräldrarnes ansigtsuttryck, när de ej längre kunde stilla sina barns hunger? Sågen J den älskande modrens bittra tårar och den trogne faderns tysta sorg? Sågen J det, så sågen J likväl blott ett vanligt blad i sorgens historia.

Jag vänder tillbaka från denna sorgens boning, men på vägen möter mig en ännu sorgligare eller åtminstone beklagligare syn. En man och en qvinna vandra der. Först märker jag ingenting ovanligt, men snart ser jag, att mannen ej går med fasta och rediga steg, samt att han esomoftast söker vända tillbaka. Den arma qvinnan söker öfvertala honom att följa med hem, men med ringa framgång. Slutligen rycker mannen sig lös och bär sig föröfrigt åt som en galen menniska, och den arma qvinnan står der rådlös, till dess att en kraftig man kommer och på ett äfven för en drinkare öfvertygande sätt visar den druckne vägen hem.

Sådant sker midt på ljusa dagen i den goda kristna staden Moline, utan att många fästa någon synnerlig uppmärksamhet dervid, ty i Moline såg jag den synen. Men hvad var det jag såg? Endast ett annat aktstycke i sorgens stora drama. Den försupne mannen hade en gång lofvat denna arma qvinnan trohet och kärlek, och fordom lutade hon förtroendefullt sitt hufvud mot hans manliga barm. Men allt detta är i dag blotta minnen. Nu har satan blifvit deras hyresgäst, men han är en hyresgäst, som aldrig gifver, men alltid fordrar hyra, der han vistas.

Men jag viker af till höger och fortsätter vandringen en stund. Snart hinner jag fram till en fridfull och stilla plats, derifrån den yttre verldens bullersamma och alldagliga verksamhet synes utestängd. Jag befinner mig på det rum, dit vi alla under vårt jordelif få göra flere eller färre tunga sorgefärder, och der vi sjelfva slutligen skola finna ett trångbodt, men tillräckligt stort rum för vårt sista hviloläger. Men äro kyrkogårdarne sorgens hemvist? Ej nödvändigtvis. En stilla himmelsk frid lägrar sig mången gång öfver de små gröna grafkullarne, då det hvita marmorkorset och den täcka förgät-mig-ej hviska om lammet derofvan. Och likväl, när vi vilja studera sorgens historia, hvar göra vi det lämpligare än här? Tänk, om dessa grafvårdar kunde tala! Tänk om vi kände deras historia, hvilka hvila här! Men grafstenarne ljuga oftast, och de döde tiga stilla, men ändå kunna vi med visshet om sanningsenlighet ana ett och annat. Jag påminner mig, huru en beryktad poet derom diktat följande vackra sång:

I drömmar sänkt jag vandrat glömsk af verlden,
Och riktat blindt till denna trädgård färden,
För hvilka blomstra dessa rosor röda?
"För döda."

Hvi tvekar du, min fot, ditin att träda?
Hvi frodens I så rikt, I blommor späda?
O, sägen hvadan denna doft J hafven?
"Från grafven."

Se, menska, här, hvar dina vägar ända,
I hvilka slingringar de än sig vända.
De vissna löfven hviska tyst de orden:
"I jorden."

Hvar äro nu de vexlingsrika öden,
Den ljufva glädjen och den hårda nöden?
Ett vet du blott, se'n de förbi dig farit:
"De varit."

Hvar äro alla de, hvars hjertan slogo
Så lifligt förr, som greto nyss och logo,
Som kärlekens och hatets flammor närde?
"Förtärde."

Hvem äro dessa hulda, sköna väsen,
Som nyss i solsken vandrade bland gräsen?
Hvad gömmer väl den mossbevuxna stenen?
"Blott benen."

Hvar äro dessa stormande titaner,
Som tornat upp så himmelshöga planer!
En kråka svarar kraxande från kullen:
"I mullen."

Hvar kunna väl de dyra vänner finnas,
Dem nyss man heligt svor att evigt minnas?
Cypressen hviskar doft; "i grafven gömda
Och glömda."

Kan ingen längtan deras boning finna,
Och inga bud till dem från jorden hinna?
De dystra granar sina kronor svinga:
"Nej inga."

Och aftonvindens suck kring fältet strömmar,
Jag sjunker här i vemodsfulla drömmar
Till vesterns port är Solen redan hunnen:
"Försvunnen."

En förunderlig känsla genomströmmar mitt väsende, när jag stannar på en kyrkogård vid de olika grafkullarne. Jag är i samma verld som en stund förut, men det kännes så olika. Ett djupt allvar, ett beständigt vemod, ett kraftigt "hvar är du?" finner jag alltid der. Men det var ju *nu* sorgen, som vi ville spåra äfven här. Ser du den der färska grafkullen derborta? Omkring den stod för några dagar sedan en skara sörjande vänner. Hvem var det, som gömdes der? Fråga den sorgklädda qvinnan, som äfven nu står nedtryckt af bedröfvelse. Det var hennes make, som gömdes der. Några få korta dagar hade deras lycka varat, och så kom döden oförmodadt och hastigt. Ett vanligt blad i sorgens historia! Men hvem hvilar derborta under den lilla kullen der? Vi läsa på grafstenen namnet, åldern, dödsdagen och denna beskrifning: *enda barnet* till o. s. v. Huru mycket säga icke dessa korta ord! Huru mörkt blef ej föräldrahemmet, när de orden måste inhuggas i den kalla marmorn, huru blek är ej ännu modrens kind. Hennes lille älskling klappar ej mer mamma med sin mjuka, fina hand, och de strida tårarne kan han ej heller kyssa bort. Äfven detta är ett vanligt blad i sorgens historia. Här hvilar en älskad moder, som rycktes bort, när hennes familj som bäst behöfde henne. Der ligger en ung lilja, som nedmejades, när hennes fägring var som störst. Här slumrar en af Herrens herdar, och fåren och lammen stå der ännu sörjande omkring griften. Der hvilar stoftet af en af landets stormän, och tusenden fälde tårar vid hans bår.

Men långt borta der under en grönskande tårpil, ser jag en liten grafkulle. Hvems är han! Jo, der hvilar en förlorad son, som vandrade sin egen väg och bragte skam och vanära öfver sin familj samt i sjelfva döden kom sin älskade moders hjerta att brista.

Och huru mycket skulle ej alla dessa förgätna och obemärkta grafvar kunna tala om sorg och lidande, men de äro stumma. Der hvilar ensam mången pilgrim från annat land, som här sökte helsa, rikedom eller annat godt. Nu vet endast domsengeln, hvar hans stoft hvilar, ty öfver detsamma är ingen grafvård upprest, ingen blomma planterad.

Nu lemna vi denna plats. Endast mycket matt och fattigt har jag kunnat antyda något litet af hvad som der är att se och tänka på.

* * *

En annan art af sorger står framför oss, de hemliga hjertesorgerna, som kanske ingen förstår eller känner utan den som bär dem. Dessa äro långt talrikare än vi vanligtvis tro. Jag höll på att säga, att nästan hvarje menniska har någon större eller mindre, inbillad eller verklig, hjertesorg. Mången gång är det ett syndaminne, som följer med hela lifvet igenom, äfven sedan synden är förlåten. Än kan det vara medvetandet om ett oupptäckt brott, än åter delaktigheten i ett sådant. En annan gång är det synder och frestelser af sådan beskaffenhet, att de blifva orsak till hjertesorg. För en annan kan ett svårt misstag, som han begått, vara orsaken till en sådan sorg, ty man kan begå misstag, som sträcka sig med sin verkan utöfver hela ens efterföljande lif. Mången gång blir en krossad förhoppning, en ouppfyld hjerteönskan, ett ständigt ämne till grämelse och sorg. När en vän sviker en annan, när heliga löften brytas, när årslångt förtroende rubbas, då brister mången gång hjertats ömmaste strängar och sorgen blir lifstidssorg. Allt för många strö med lugn, med ett djefvulskt lugn, ut sådana törnetaggar på vägen för sina medvandrare. När en fader eller moder ser alla sina bemödanden för en son eller dotter vara fruktlösa, när inga böner höras, och ingen hjelp synes till, då kommer till stånd hos sådana föräldrar den bittraste och djupaste hjertesorg, en bedröfvelse, som ej sällan fórer deras grå hår med sorg ner i grafven.

Ett annat slag af sorger vill jag ännu påpeka. Det är de fullkomligt oberättigade. Den snåle och girige sörjer hela sitt lif igenom, och egare af hundrade tusenden taga lifvet af sig af fruktan för hungersnöd. Det berättas om en rik svensk farmare, att hans hufvud betydligt hvitnade af sorg och grämelse, emedan hveteskörden ett år slog fel. Icke bättre beställdt är det med den

högfärdige. Både han och den girige få vaka hela nätter och sörja af hvar sin orsak, den ene derför att pengarne ej räcka till att gifva glans nog och den andre, emedan han fruktar att någon ingen af dem någon välsignelse. Den vällustige är ock midt under all sin njutning utsatt för många sorger och grämelser, ty ju mera man dricker ur nöjets bägare, desto mera vill man dricka.

Frid.

kunde komma och taga dem bort. Girighet och högfärd äro ofta tvillingbröder, men den ene är *röd* och luden och en jägare; den andre är visst icke *slät*, och olikt det bibliska tvillingparet får

Ofullständigt hafva vi nu sett något litet af sorgens allmännaste former. Ett steg ännu vilja vi se, men vi skola dock först ett ögonblick eftersinna, hvad verkningar sorgen kan hafva. Allt för

störande, förhärjande synes hon ju vara. Men ej alltid är hon det. Hafven I ej märkt, huru himladrottningen, solen, understundom kastar åskmolnens och stormens mörka dok öfver sig och gråter strida tårar, men hela jorden blir uppfriskad och fruktbärande derigenom. Så med vår sorg. Först derigenom blifva ofta vårt verksamhetsfält och vi sjelfva rätt uppfriskade och fruktbärande. Härom sjunger en skald följande sköna stycke:

Aldrig under glädjens jubel
Har min diktnings morgon grytt,
Aldrig våren jag besjungit,
Förr'n dess ljufva fägring flytt,
Diktens röst af lifvets höghet
Blef till blygsam tystnad bytt;
Först när jag en lycka mistat,
Vaknar hon i sång på nytt.

Först i gråa vinterdagar
Vårens glans och blomsterskrud
För mitt sinne fram jag manar
Uti trånadsfulla ljud;
Först i lifvets dystra stunder,
När jag möts af sorgens bud,
Svingar sig på sångens vingar
Qvalda hjertat upp till Gud.

Så i stormig Majnatt sjunger
Näktergal'n med ökad glöd;
Först när so en sjunkit, höjes
Månens skifva purpurröd;
Först när strängen börjat darra,
Tonen skönt från honom ljöd;
Perlor högt på stranden vräktes,
När af oro hafvet sjöd.

Först på logen tröskadt kornet
Guldgult fram ur axet far;
Först i pressen trampad flödar
Drufvans purpurkälla klar;
Och sin plats den ljufva rosen
Tätt vid hvassa törnet har;
Hästen utaf sporrar stungen,
Kungligt språng från marken tar.

Ja, i sorgens sköte mognar,
Först vår rätta fröjd och tröst;
Höga himlatankar födas
Ofta i ett plågadt bröst;
Klarast lysa himlens stjernor
Till oss i den mörka höst;
Milda nådebud från Herren
Taga ofta sorgens röst.

Ja, när sorgen svartklädd kommer,
Klagar du i himmelshöjd;
Dröjer hon, igenom floret
Snart dess englablick blir röjd;
När hon går, som gäst hon lemnar
Qvar en skänk, och glad och nöjd
Ropar du med tacksamt hjerta:
Se, min smärta blef min fröjd!

Så välkomna sorgestunder,
Herrens helga pröfningstid!
Hell dig, kärlek som mig tuktat
Uti jordelifvets strid!
Under korsets tyngd, o hjerta,
Böj dig tyst och tåligt lid!
För hvar pröfvad själ ur korset,
Skina skall en himmelsk frid.

Den sista versen talar särskildt om en annan slags sorg och pröfning, som vi längre fram få tillfälle att omtala. Men huru sant skildrar ej skalden sorgens nytta. Bibeln säger, att bättre är sörja än le, och det är sant. Sorgen sansar oss; glädjen berusar. Sorgetårarne äro ofta fruktbart utsäde. Härvid blir dock af vigt att förstå både den inre orsaken till all sorg såväl som ock orsaken till dess nytta. — Det var en tid, när sorgen ej såsom menniskors erfarenhet fans till. Men denna tid blef af kort varaktighet. Glädjeblomstren torkade snart bort, och det var syndernas brännande ökenvind som verkade ödeläggelsen. Synden är alltid i yttersta hand sorgernas orsak. Ej alltid erkännes detta, men förhållandet sjelft står lika fullt qvar. Vore synden borta, så vore sorgen ock borta, men så länge synden finnes, så länge skall ock sorgen finnas. Å andra sidan är det sorgen, som mången gång gör oss medvetna om synden. I så fall har sorgen fullgjort en vigtig mission, ty syndakännedom ligger till grund eller är rättare en nödvändig förutsättning för både sjelfkännedom, verldskännedom och Gudskännedom. Den sorg åter, som synden väcker, ty der synden blir känd, der blir det sorg, kallar bibeln en sorg efter Guds sinne, och dess välsignelserika följder omtalas, då det heter, att hon blir till sinnesändring och till salighet. Först när denna sorg blir det öfvervägande elementet äfven i den senare rent naturliga sorgen, är det som sorgen kan utöfva sitt mest välsignelserika inflytande. Sorgen öfver synden är den tyngsta af alla sorger. Ingen jordisk hugsvalelse förmår häf-

På väg till mammas dödsläger.

va den. Ingen jordisk vän förmår lindra den smärtan. Får denna sorg fortfara utan den rätta trösten, så slutar den i förtviflan. Men det finnes *ett* botemedel, en läskedryck, och det botemedlet är bepröfvadt, den drycken är lefvande vatten för en törstande själ. Vi befinna oss ju uti en kyrka. En kyrka är himmelens förgård. Huru vet jag det? Jo, hon är ju Herrens hus, och Herren sjelf bor der. Kyrkorna böra derför vara rätta fridsboningar, och de äro det, der de förtjena sitt namn. Der ljuder det himmelska evangelium, förlåtelsens och försoningens glada budskap, och den sorgsne, den betryckte, får höra, får tro, får taga emot och lägga sin börda neder och glad återvända. Många af eder veta det af egen erfarenhet. Ett sådant tempel har Gud låtit eder bygga. I hafven byggt Herranom ett skönt hus och dermed hafven ock I en skön fridshydda. I hafven låtit murarne resa sig mot höjden, och det sköna hvita hvalfvet påminner om de höghvälfda himlasalarne i det nya Jerusalem, Derutinnan hafven I gjort rätt, men jag prisar eder ej så mycket derför. Jag vill hellre tyst glädja mig deråt. Lagen nu blott så, att i dessa hvalf tröstens och hugsvalelsens ord alltid må genljuda för sorgsna och elända menniskobarn. Låten edert tempel vara för eder hvad det vill vara, en fridsboning. Söken ej friden på andra ställen. I templet blir Herren Gud, der är nådastolen upprest. Der är himmelens port. Låtom oss älska en så skön plats. Men skola vi kunna göra det, så är det nödigt, att trons heliga lära brinner på våra hjertealtaren. Låtom oss bedja derom! Och sedan, när den bleka sorgen, när motgångens stormar och svåra syndafloder stänga oss ute från glädjen, då vilja vi komma dit hungrande och törstande och vi skola i sanning och i öfverflöd blifva mättade. Då vilja vi omtala vår sorg, och hon skall lättas, vår ängslan, och hon skall försvinna. En sådan tillflyktsort hafva vi i Guds hus. Skulle vi ej då med glädje uppoffra för detsamma? Jo, vi borde det. En sådan kärlek har himlafadern bevisat oss. Äro vi ej skyldige honom tack? Förvisso. Låtom oss då just med tanken på de många sorgerna i verlden, tacka honom för hans himmelska frid. Låtom oss med tanken på Herrans helga gårdar och skatterna der, i stilla längtan efter något ännu bättre instämma med sångaren:

I hjertat då sig sänker
En längtan efter frid,
Som ingen Sabbat skänker
I jordelifvets strid.

En längtan från all möda
Bort till en salig kust,
Der glädjens drufvor glöda
Med mild förädlad must.

Ett land der smärtan söfves,
Och evig sällhet rår,
Och ingen sol behöfves
Att skänka ljus och vår.

En dag som ej skall sluta
För dem på Herren tro; —
O, Gud, när får jag njuta
En evig sabbatsro?

Hurudant är det i himmelen?

HVEM GER MIG BUDSKAP?

Hvem ger mig bud från evighetens strand,
Dit själen flyr från jordens främlingsland?

Mig "fogeln" sade: högt min flygt väl går,
Men dock ej högre, än dit molnet når.

Och "molnet" sade: öfver mig sin väg
Far vinden stark och fri, till honom säg!

Och "vinden" svarade: jag vet det ej,
Men kanske solen; hon ej svarar nej.

Och solen sade: mycket visst jag såg
I höjd och djup, men *det* för högt mig låg.

Då märkte jag att vid min sida stod
En ljusklädd ängel, allvarsam och god.

Jag ville fråga här på nytt, men han
Tyst pekade på *bibeln* och försvann.

J. M. LINDBLAD.

Hvad intet öga sett och intet öra hört och hvad i ingen menniskas hjerta har uppstigit, har Gud beredt åt dem, som älska honom. 1 Cor. 2: 9.

En samling pilgrimer! En skara resande! En arme, som bor i tält! Sådane äro de kristne. Jorden är ej deras blifvande stad. Resan skall slutas. Striden blir seger, tälten hoprullas och vi få komma hem.

Hemåt! Hemåt.

ropa vi här åt hvarandra. "Hemma, hemma få vi hvila." Från lifvets höjdpunkter och från dess djupaste, svartaste, hemskaste dalar få vi se, när Gud vill, de löftets stjernor, som lofva oss, att när klockan ändtligen visar rätt tid, skola vi vara framme. Bort med resdammet, bort med slitna kläder, bort med trötthet, modlöshet. *Hemma* blir glädjen fullkomlig och lofvet evigt nytt.

Hvad veta vi om himmelen?

Vi veta först, att det är ett särskildt rum. *Himmelen* har lokal. Gud är öfverallt, men han är särskildt i himmelen. Men ingen geografi säger oss, hvar denna lyckliga plats är belägen. Ingen upptäcktsresande har undersökt landet och kommit hit igen, för att berätta det för oss. Gud vet det. Hans budbärare, de heliga englarne, råka vägen dit.

Himmelen är också en tillvarelseform, ett sätt att vara till. Sådana, som vi nu äro, skulle vi icke kunna bo der. Vårt sätt att vara till måste ändras. Vi skola blifva annorlunda. En dag skall förklaringen komma. Men det blir himmel att blifva lika vår Jesus. Vi behöfva icke bättre himmel än så.

Vår kunskap är bristfällig.

Vi veta ej så mycket om himmelen, som vi gerna önskade. Mycket är dunkelt för vår blick. Vi äro närsynta, och när man glömmer trons och hoppets glasögon, blir det mörkt och dimmigt på närmare håll än så. Ett barn följde sin moders stoft till grafven. När kistan sänktes dit ned och pastorn läst Fader vår och välsignelsen, såg den lilla med tåruppfylda ögon ned i den trånga kammaren och frågade:

är det himmelen?

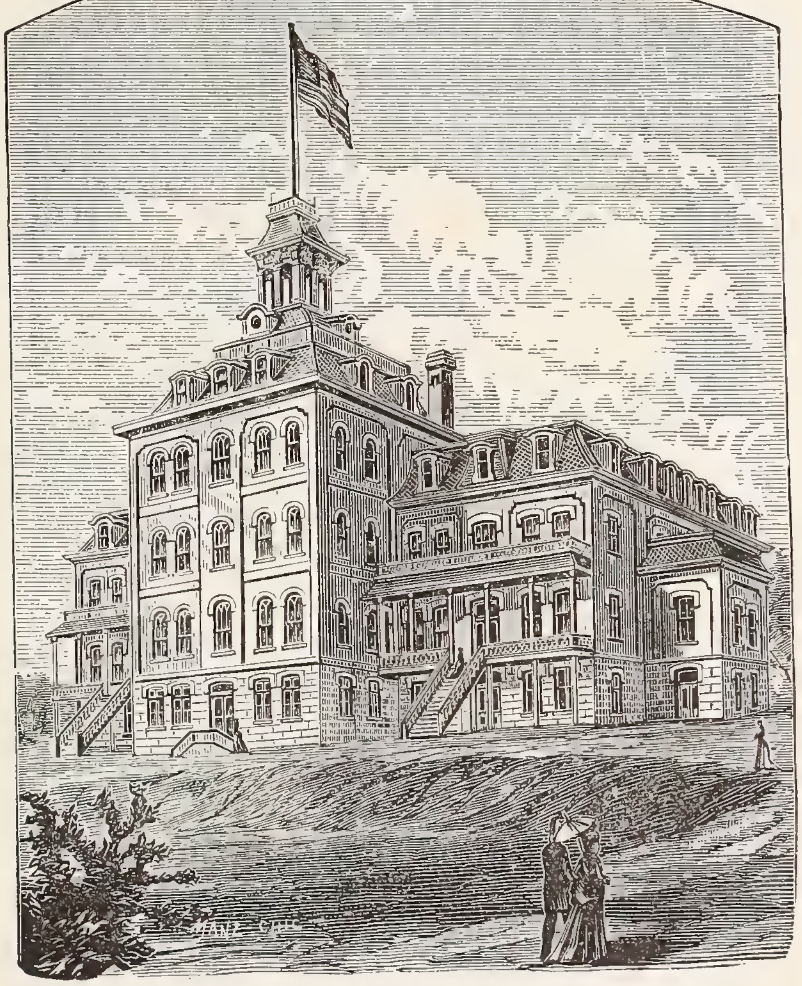
Broder, har icke du gjort ungefär på samma sätt mången gång? Du har förgätit löftena, förgätit faderns trofasthet, hemmets verklighet. Du ser icke längre än den lilla flickan. Grafven är ej vår himmel. Den är endast en öfvertäckt

vagn, i hvilken vi åka en stund på vägen dit. "Grafvarnes dörr vetter åt himmelen till."

Vi böra icke göra oss några ensidiga, förvetna och sjelfgoda frågor om himmelen. Någon kom en dag med sådana spörsmål till John Bunyan. Han sade: Lef ett gudfruktigt lif och gå sedan och se efter sjelf. Ett godt och sant svar. Käre läsare, lefver *du* ett sådant lif, får du komma dit sjelf och se efter. En liten flicka kom hem från söndagsskolan och frågade helt oförmodadt: pappa, skola vi betala hushyra i himmelen? Fadern, som var mycket snål och girig, svarade: dagen kollekt för hedningarne skulle upptagas, och neuralgia, när man samlade penningar för den inre missionen, och hufvudvärk, när offer skulle upptagas för barnhemmet. Han knäppte sina händer samman och sade: Gud, jag har varit en riktig gnidare, förlåt mig, och hjelp mig att hädanefter samla egodelar i himmelen.

Bibeln innehåller icke så många underrättelser om himmelen, som vi gerna önskade. Gud talar just om lagom mycket för oss, sina älskade, men ännu omyndiga barn. Vi kunde icke

tåla att veta allt

Augustana College, Rock Island, Ill.

nej, mitt barn, men hvarför frågar du så? Flickan omtalade då, att hon på vägen hem hört några tala om honom och sagt: om diakon B. kommer till himmelen, så blir det rysligt fattigt för honom der, ty han har sannerligen icke sändt några egodelar före sig dit. Barnet visste, att fattigt folk betalade hushyra till andra, och så trodde hon, att hennes fader skulle göra det i himmelen. Det blef ett stygn i hjertat på diakonen. Han kom ihåg, att han fått gikt den sön- om vårt himmelska hem. Glädjen kan döda likaväl som sorgen, och Gud vill icke, att vi skola hvarken glädja eller sörja oss till döds. Men bibeln innehåller dock ganska många underrättelser om Guds vänners saliga tillvaro i en annan, bättre verld. Himmelen kallas ett lif, ett evigt lif, en herlighet utan like, en frälsning, en förlossning, en ljuflig hvila. Den talar om paradiset och nya Jerusalems stad. I Uppb. 21 kapitel läsa vi derom utförligt. Hvilken härlig stad.

Någon har sagt, att man behöfver två veckor för att se London, fyra veckor för att se Venedig och sex veckor för att se Rom, men vi kristne säga icke för mycket, när vi påstå, att man behöfver en hel evighet, för att se nya Jerusalem.

De mått, Johannes nämner, begagnas endast för att öfvertyga oss om, att

det är godt om rum

i himmelen. Huru skulle jordiskt mått kunna mäta himmelen! Men hör, huru stor staden är. Trehundrade sjuttiofem mil lång, lika bred och lika hög, eller trehundrade sjuttiofem mil i kub.

Staden omgifves af en tvåhundrade sexton fot hög mur. Kyrktornet i Andover är endast 130 fot, Immanuelskyrkans torn 150, denna mur 216 fot. Muren hvilar på tolf ädelstensrader, jaspis, hvit, skiftande i grönt, saphir, himmelsblå, kaleedonier, blågrå, smaragd, grön, sardonix, röd med hvita strimmor, salder, rubin, röd, krysolit, guldglänsande, beryll, sjögrön, topaz, gul, krysopras, gulgrön, hyacinth, violett, amethyst, ljusblå. På denna ojemförligt sköna grundval hvilar den högo jaspismuren, som är hvit och grön, som glas, på hvilket solen skiner.

Innanför muren synes stadens egen svindlande höjd. Hvad är Washingtonmonumentet eller Eiffeltornet mot nya Jerusalems höjd! Byggnadsmaterialet är klart guld, men genomskinligt, eller kanske rättare glänsande, glatt, reflekterande som glas. Igenom staden flyter lifvets elf. På dess stränder stå träd, som bära sin frukt alla månader på året, och löfven äro hedningarnes helsa. I dess svalka hvilar man ut, hvilar ut på allvar.

På qvällen af midsommardagen 1887 voro vi, ett tjugutal kristna vänner, deribland prof. Olssons moderlösa familj, i Lincoln Park, Chicago. Vi hyrde den stora familjebåten, och i den vackra, bländande elektriska belysningen rodde vi omkring en timme eller två. Vi sjöngo kristliga hemlandssånger i fyra stämmor, och det hela lemnade ett oförgätligt intryck. Men, mina bröder, hvad var det emot att gemensamt i nya Jerusalems parker få sjunga lammets nya sång.

I himmelen finnes det sång och musik af ojemförligt skön beskaffenhet. I andanom fick Johannes höra den himmelska orkestern och oratorieikören. I hans öron påminde det först om dånet af ett mäkta stort vatten.

Jag stod en gång under och bakom det mäktiga Niagarafallet. O, hvilket majestät!

Så, när det himmelska orgelverkets pedalstämmor utdragas för att göra det himmelska Halelujaet fullkomligt och starkt.

Broder, laga, att du får vara med om den sången och musiken.

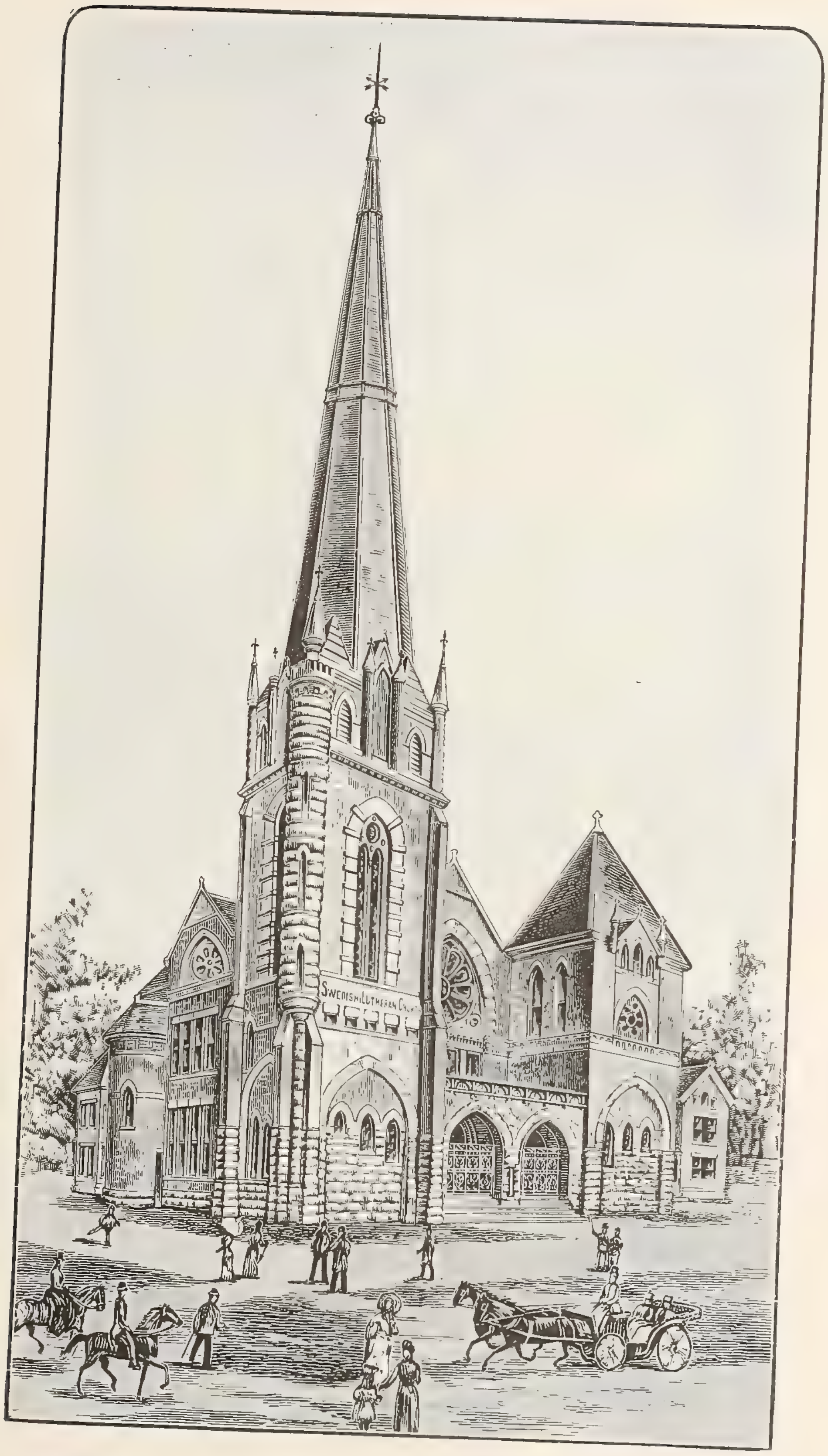
Men i majestätet af detta tonhaf, skall allting på samma gång vara det allra ljufligaste och mest smekande. "Såsom harpolekare de der leka på sina harpor." Jag har en gång hört Amerikas mest beryktade harpovirtuos. Hvem kan glömma ett sådant spel? Och när mot slutet händerna nästan såsom endast till hälften synliga andeväsen jagade hvarandra blixtsnabbt öfver strängarnes mångfald och derunder såsom i en stilla och dock berusande ljuflighet läto melodien till

"Om en kort liten tid"

höras, var måttet fullt. Det kunde ej ifyllas längre. I himmelen skall det blifva skönare och herrligare ändå. Gud vare lofvad för ett sådant hopp, hoppet att allt skönt på jorden der skall få förklarad gestalt och fullkommad fulländning.

Ingen sjukdom eller ålderdom i himmelen.

Jorden är ett stort sjukhus. Gråt är vårt första tal och sista med. Smärta och lidande höra till oss alla. Vi börja knappt lefva, förrän vi börja dö. Tandvärk, hufvudvärk, ryggvärk, gikt, febrar, allt ondt, se der det vanliga programmet. Gläd dig, i himmelen finnes ingenting af allt detta. Ingen värk, ingen sjukdom, intet lidande. Der skall det vara en evig ungdom. Farfar och barnbarn lika gamla, mormor lika ung och frisk och glad som sonsonen. Inga värkbrutna, böjda gestalter, inga fåror i pannan, inga krymplingar, ingen vanskapnad, allting utan vank. Om millioner år lika friska, lika unga, lika lyckliga som första dagen! O, hvad lisa för den sjuke, den lidande, den hopplöst plågade. Glädjen eder, i himmelen finnes hopp. En ung dam blef hastigt och svårt sjuk. Hennes ena sida förlamades, hennes syn var nästan slut, och familjedoktorn hviskade till de omkring stående: "stackars barn,

Svenska Ev.-Lutherska kyrkan i Denver, Colo.

(Nu under byggnad.)

hon har sett sina bästa dagar". "O nej," utropade hon, "mina bästa dagar vänta mig, när jag kommer hem till min frälsare.

Inga själslidanden der! O, min broder, hvarför skall Gud låta menniskor förlora sitt förstånd? Jag vet det icke. Hvilken mörk och dyster gåta! Tänk när en menniska dör medan lifvet ännu ej under åratal är slutadt, när hon lefvande begrafves utan hopp, utan framtid, borta från sina kära och älskade. Jordens största sorgehus äro asylerna för de sinnessvaga, men i himmelen skall det vara annorlunda. Intet själslidande, inga grubblerier, inga svaga hjernor, intet rubbadt förstånd skall det finnas der. Alla skola både till kropp och själ vara fullkomligt friska och lyckliga. Käre vänner, jag låg en gång en skön sommarskymning i Kansas i hängmattan och såg mot himmelen. Så länge det var ljust på jorden, syntes ej himmelens stjernor, men när det mörknade härnere, trädde de fram i prakt och glans. Så här. Ju mörkare och trängre jorden blir, desto ljusare och närmare himmelen. En sydländsk jungfru vandrade en höstdag i skogen och trampade de fallande löfven under sina fötter. "O, huru mycket bättre utsigt vi nu få mot himmelen" utropade hon med glädje. Ja, när de jordiska nöjena, och glädjen och hoppet såsom löf för höstvinden flytt sin kos, då blir utsigten mot himmelen efter Guds välbetänkta råd, allt större och härligare.

Återseendet i himmelen.

Man frågar understundom: Skola vi känna igen hvarandra i himmelen? Låtom oss i stället spörja: kunde det annars vara en verklig himmel? Knappast. Jo, vi skola med glädje känna igen hvarandra i det himmelska hemmet. Vid en dödsbädd sade en ung broder till mig: "jag skall stå vid stranden och vänta, och när pastorn kommer, o, hvad jag då skall blifva glad." I himmelen skall det blifva en stor och evig återseende-"reunion". O, hvad fröjd! Fader och moder hafva gått förut, nu komma barnen efter. En hel familj i himmelen! Den trogna hustrun gick förut, mannen lemnades förkrossad qvar på jorden med sina moderlösa små. Nu äro de återförenade för alltid. O, den grafkullen der, gömde ett älskadt, enda barn. Modern grät och fadern stirrade viljelöst. Det syntes dem omöjligt att bära förlusten. Men när deras farkost lade till vid evighetens kust, stod det älskliga barnet der med harpoklang och välkomstsång helsande dem: välkomna hem! Alla syskon hemma hos Gud, ett återupprättadt hem i himmelen, hvilken outsäglig fröjd, hvilket härlighetens hopp.

Aldrig farväl!

Här på jorden är lyckan så flyktig. Det, som är trefligt, varar aldrig länge nog. Innan man vet ordet af, så ljuder det farväl, farväl! För de små bara julafton en gång om året, för de större, snart slut på julen, böneveckan, och så lifvets prosa igen. Vänner måste skiljas, makar måste skiljas, föräldrar och barn skiljas. Jorden rundt höres ekot af det tusenfaldigt upprepade farväl, som varit vår lott alltsedan våra första föräldrar för syndens skull måste säga farväl till paradiset. men i himmelen är det ordet okändt. Intet farväl der, ingen skilsmessa! Der få vi vara tillsammans alltid. Gud vare lof för ett sådant hopp!

Vi få se Jesus!

Af allt saligt i himmelen blir ingenting skönare än att få se Jesus. Vid presidentens mottagningar i Washington står rummet fullt af folk. Allas ögon riktas mot dörren, från hvilken landets högste embetsman skall komma. Nu slås dörrarne upp. Der står han! Broder. när vi kommit hem, skola vi knappt hinna helsa på hvarandra, innan vi fråga: hvar är Jesus, den högt lofvade Frälsaren? Portarne upp! Der står han! Se hans milda anlete, hör hans ljufliga röst. Han vinkar dig att komma närmare. O, nu får du fatta i hans hand och öfverlycklig blicka upp i hans trofasta, kärleksfulla ögon. En kristen moder och hennes lille gosse betraktade en dag ett tafvelgalleri. Den lille gossen blef stående framför en skön Kristusbild. När modern kom igen, efter att hafva sett de öfriga taflorna i rummet, stod den lille ännu qvar framför Kristusbilden. Med ett lyckligt småleende pekade han på taflan och sade:

Se, huru lik han är sig!

Broder, när vi få se Jesus, skola vi med lätthet känna igen honom. Det är samme Jesus, vi

hafva trott uppå, som tröstat och hugsvalat oss i all bedröfvelse på jorden, som höll vår hand så troget i dödens dal.

Hemåt: —
"Stäm in i englars kor."

Illustrationer i ord och händelser, att läsas tillsammans med kyrkominnena.

Tvenne upplysta män voro i begrepp att i en färjbåt fara öfver en af detta lands större floder. Under tiden uppstod dem emellan en disputation om tro och gerningar — den ene påstod, att gerningar voro af mindre betydelse, men tron deremot allt; den andre försäkrade motsatsen. Då ingendera af dem var i stånd att öfverbevisa den andre, bad färjkarlen om tillåtelse att få uttrycka sin åsigt. Detta tilläts, och han sade: "Jag håller i mina händer tvenne åror. Den här i min högra hand kallar jag 'tro', och den andra i min venstra hand kallar jag 'gerningar'. Nu, mina herrar, varen så goda och gifven akt! Jag ror nu med trons åra och med henne ensamt. Se, huru båten går blott rundt omkring, men gör intet framsteg. Jag gör nu på samma sätt med gerningarnes åra, och med precis samma resultat — intet framåtskridande. Märken! Jag ror med båda tillsammans, och vi komma framåt; och inom några få minuter äro vi vid landstigningsplatsen. På samma sätt är jag i min enfaldighet af den åsigt, att hvarken tro utan gerningar eller gerningar utan tro är tillräckligt. Låt det blifva båda delarne, och den himmelska strandens ljufliga ro skall visserligen uppnås."

* * *

En fältprest berättar följande:

Lazarettet var alldeles uppfyldt af sårade. Ibland dessa var äfven en ung man, dödligt sårad och oförmögen att tala. Det var nära midnatt, och ute på fältet lågo hundratals, sofvande den sömn, ur hvilken ingen utan Jesus kan väcka dem. Fältskären hade gjort sin rund hos de sjuka, och för ett ögonblick var allt stilla och lugnt. Plötsligt utropade nämnde unge man, som förut varit tyst, med klar, bestämd röst: "Här!" Fältskären skyndade fram till hans bädd och frågade hvad han önskade. "Ingenting," svarade han, "det var upprop i himmelen, och jag svarade på mitt namn." Han vände sitt hufvud om och hade gått bort — gått att förena sig med den stora arme, hvars uniform är hvittvagen i Lammets blod.

Läsare, skall ditt namn höras en gång vid det stora uppropet i evigheten?

Skall du då kunna svara: Här!

* * *

En kristen i Virginia säger: Jag har sett män dö på slagfältet, sett barn dö och äldre dö, men aldrig har något varit så tilltalande för mig, som då jag en gång stod vid en troende qvinnas dödsbädd. Jag kände henne sedan hon var en ung flicka. Hon blef gift och fick fyra barn. Mannen dog, och lemnade henne i små omständigheter. Hon arbetade och sträfvade bittida och sent för att uppfostra sina barn och gifva dem skolun-

dervisning. Hon lyckades. Sönerna graduerade vid en College och flickorna vid högskolan. Sedan de afslutat sina studier hängåfvo de sig åt sina nöjen och förströelser. Den stackars qvinnan fortfor ännu i tre år att arbeta åt andra genom sömnad, för att hålla sig och barnen uppe, och husarbetet kom dertill uteslutande på hennes lott. Men nu voro hennes krafter uttömda, och hon nedlades på sjukbädden. Denna blef ock hennes dödsbädd, och nu vaknade barnen till besinning af hvilken dyrbar gåfva, de voro nära att mista.

Alla barnen stodo gråtande omkring den döende modern. Äldste sonen böjer sig öfver henne, tager henne i sin famn och säger: "O, älskade mamma, du har varit en god moder för oss!"

En upphöjd ställning.

Dessa ord af kärlek voro så öfverraskande för den döende qvinnan, att hennes dödsbleka kinder lätt rodnade, under det hon med svag röst sade:

"Min son, så har du aldrig sagt förut."

Sedan var det slut. Hon insomnade i Herren.

Ett ord, som vittnar om kärlek, är godt på dödsbädden. Men är det rätt, att söner och döttrar gömma alla kärleksbevisningar till dess att deras föräldrar skola skiljas hädan? Du, som ännu har en fader eller moder, förgät icke att, medan du kan, bevisa dem kärlek både med ord och gerningar. Bär det icke såsom en hemlighet till deras dödsbädd, att du värderar dem, ty sådant sänder dem med förkrossadt hjerta till en förtidig graf.

* * *

Moder är du en kristen? — Ett inflytelserikt fruntimmer, hustru till en framstående advokat, berättade vid ett bönemöte följande händelse, rörande sin omvändelse:

I går afton kom min lilla dotter in till mig och sade: "Moder, är du en kristen?"

"Nej, Fannie, jag är det ej."

Hon vände genast om och gick ut, och i detsamma hörde jag henne säga: "Väl, om icke min moder är en kristen, så bryr jag mig icke heller om att bli det." Och jag skall säga eder mina vänner, att jag då genast stod upp och med ens gaf mitt hjerta åt Jesus.

Mödrar hören barnets röst: "*Moder, är du en kristen?*"

* * *

Romerska senatorerna sammangaddade sig emot Julius Cæsar för att döda honom. På väg upp till senaten mötte han en vän Artemidoris, en grekisk talare, som räckte honom ett papper med: "läs detta och allena." I detta var hela sammansvärjningen afslöjad och Cæsar blef varnad, men han gaf sig ej tid att läsa de varnande orden, utan lade detta papper bland de öfriga, som han förut hade i sin hand. Helt sorglöst gick han in i senathuset, der han mötte sina mördare.

Verlden, köttets lustar och djefvulen hafva svurit menniskorna undergång, men hvarje ordets förkunnare har ett bref i sin hand: Guds ord, uti hvilket dessa sammansvärjningar omtalas, och menniskorna blifva varnade. Hvilken tror vårt budskap? Många menniskor äro så upptagna af verldsliga nöjen och hafva ingen läglig tid att höra de varnande budskapen, eller läsa våra bref, för den skull rusa de hufvudstupa mot sin egen ruin och undergång. Min vän, är äfven du ibland dem, som låta sig bedåras? Hur skall jag kunna undfly min fiende höres någon fråga? Göm dig vid Jesu hjerta!

* * *

På en öppen plats i Kalkutta stod en dag en kristen missionär och talade med en bramin om kristendomens sanning. En hedning, som hörde på, sade, att fastän han ej förstod, hvad de sade, (de samtalade nämligen på engelska), visste kan dock, hvem som hade rätt. Ty han visste, att den, som förifrade sig, kände sig hafva orätt. Detta är i allmänhet ett godt sätt att bedöma saken. Försök att undvika all strid med menniskor. Säg din mening och låt dem säga sin. Om du ser, att en käpp är krokig, och du vill, att andra skola se, huru krokig den är, lägg en rak käpp bredvid den krokiga. Det skall vara alldeles nog. Men om du nödgas in i ett meningsbyte, använd starka och klara motskäl, men mycket mjuka ord. Vanligen kan man aldrig öfverbevisa en menniska genom att rikta svärdet mot hans öfvertygelse, men du besegrar honom genom att vinna hans kärlek.

* * *

"Pappa, hvad vill det säga att vara en drinkare? Maria Karlson sade, att du är en drinkare; och hennes pappa sade alldeles detsamma!"

Hade en blixt slagit ned midt framför denne fader, skulle han icke blifvit mer förfärad, än han blef vid denna fråga af hans lilla dotter. Han satt der stum, och man hade kunnat höra en knappnåls fallande, så tyst var det i rummet. Men Karin lät sig icke afskräckas. Sedan hon väntat en stund, upprepade hon sin fråga, och fick nu till svar: "Det är en man, som förtär rusdrycker och gör sig sjelf lik ett osjäligt djur."

"Men gör du det pappa?"

en.

"Jag har gjort det ibland," sade fadern med qväfd röst.

"Men är det icke otäckt?"

"Jo, mitt barn, det är det otäckaste en menniska kan göra."

"Är det derför mamma gråter ibland, utan att jag vet hvarför. Är det derför jag får gå med så trasiga kängor?"

Med händerna hårdt slutna öfver ögonen, svarade fadern ett doft: "Ja!"

"Men gör det aldrig mer, snälla pappa: mamma är så god, och jag vill så gerna hafva ett par nya kängor. Pappa, du får icke längre vara en drinkare." Med dessa ord blickade lilla Karin förtroendefullt upp i fadrens ansigte. Han tog henne i sitt knä och böjde sitt hufvud mot hennes axel.

"Pappa, lofva att du aldrig mer vill göra det!"

"Ja, mitt barn," sade han, "med Guds hjelp vill jag aldrig mer smaka en droppe. Gud välsigne dig, min älskling; du har räddat din fader."

Denna stund blef afgörande för denne stackars drinkare. Några dagar derefter såg man lilla Karins fader med ett blåbandsmärke i knapphålet af sin rock. Och det nykterhetslöftet, han då gaf, har han troget hållit.

* * *

Då den vise hedningen Sokrates talade om själens odödlighet, sade en af hans lärjungar: "O, Sokrates! om vi ändå hade ett ord utaf Gud, så skulle vi på detsamma liksom på en stark farkost säkert gå genom detta lifvet till ett annat lif bortom grafven." Vi kristna ega, hvad denne hedning trånade efter. Ja, vi ega mer än *ett ord* af Gud, gamla och nya testamentets heliga skrifter har han, den nådefulle Guden, lemnat i våra händer. I våra hem och med vårt husfolk få vi läsa dem. I vår bönekammare få vi betrakta dem. I våra tempel förkunna fridens härolder Guds fridstankar om den menniskoverld, som Jesus återlöst med sitt lif och blod.

> "Det fins ett ord för mig så kärt,
> Så fast och så anammansvärdt
> Till själens lif och helsa:
> Att Jesus verldens synder bar,
> Att han i verlden kommit har,
> De fallna till att frälsa;
> O, nådens evangelium:
> Att han, som röfvaren ett rum
> I paradis förunnar,
> Sig öfver mig varkunnar."

Guds ord har en kraft såsom intet annat. Det kan väcka själen till ett verkligt medvetande om henne sjelf. Det förmår uppväcka evighetens djupa behof i hennes inre.

* * *

"Hvarför kommer du hit, Maria" sade Tordell till sin hustru, när hon inträdde på krogen.

Det är så långsamt hemma och din sysselsättning tillåter dig så sällan att blifva der," svarade den ödmjuka och beslutsamma hustrun. För mig finnes intet sällskap, som kan ersätta dig, och emedan du ej kan komma till mig, så måste jag gå till dig. Jag har ju rättighet att dela dina nöjen så väl som dina sorger".

"Men att precis komma till en sådan plats som denna," invände Tordell i förebrående ton.

"Ingen plats, hvarest min man är, kan vara opassande" svarade Maria. "Dem Gud har förenat skall icke en menniska åtskilja."

Hon tog det rusdrycksglas, som krögaren just nu hade påfylt åt hennes man.

"Nå, nå, du ämnar väl icke dricka ur det, du?" sade Tordell förvånad.

"Hvarför icke? Du säger, att du dricker det, för att förgäta sorgen, och äfven jag har sorger, som jag borde glömma."

"Qvinna, qvinna, du tänker väl icke gifva dylikt åt barnen," ropade Tordell, när Maria räckte dryckesglaset åt dem.

"Hvarför icke? Kunna barnen någonsin få ett bättre exempel att följa än sin egen faders? Det som är godt för honom, skall väl äfven vara det för dem. Drycken skall hjelpa dem att somna, och de skola derigenom glömma, att de frysa och äro hungriga. Drick mina barn, det är värme och sängplats, det är föda och kläder. Drick, I sen väl huru mycket godt det har skänkt eder fader."

Med synbar motvilja tillät Maria sin man att leda henne hem, och den natten bad han länge

och ifrigt, att Gud skulle hjelpa honom att bryta med sina gamla vanor och bistå honom i det nya beslutet att blifva en bättre menniska.

Hans förändring blef verklig och hans hustru är nu en af de lyckligaste qvinnor som finnas, under det hon till och med förnöjsamt erinrar sig sitt första och sista besök på krogen.

* * *

"Min herre, jag tycker om den lära, ni predikar och jag tror mig kunna försaka allt utom *en* sak."

"Hvad är det, min fru?" frågade predikanten.

"Att spela kort — min herre."

"Ni tror, att ni icke skulle kunna vara lycklig utan kortspel?"

"Nej, det skulle jag icke kunna vara."

"Då min fru, är kortspelet er gud, och då får ni genom denna er gud söka frälsning." Dessa ord ledde henne till att allvarligt tänka på saken och hon blef snart en kristen.

Låtom oss aldrig glömma, att det, som vi älska högre än Gud, är vår afgud. Ack, huru många afgudadyrkare fins det icke! Må hvar och en göra sig den frågan — älskar jag någon eller något högre än Gud? Om så är, är detta din afgud.

* * *

Snälle Alfred, gif icke lille Karl vin! Jag ryser, då jag ser honom dricka det med välbehag. Jag ryser vid tanken på, att vi derigenom kunna hos vårt barn framkalla en kärlek till starka drycker, som skall bringa oss en fruktansvärd frukt."

"Ah, icke är det farligt att gifva honom sådant vin som detta. Tror du, att vår son någonsin blir en drinkare? Var icke så der barnslig, du gumman min. — Kom hit, min gosse, vill du smaka med pappa af hans goda vin?"

Och den lille gossen stapplade fram till bordet, der hans pappa satt, läppjade på det af fadren framräckta glaset och jollrade på sitt barnsliga sätt: "Lille Karl tycker om'et, när han blir stor som pappa, lille Karl dricka hela dagen."

Modren bleknade, men fadren kastade sig bak öfver stolen och utbrast i ett hjertligt skratt samt tömde ett glas för, såsom han sade, sin lille gosses stora vett.

En räddare.

År hafva flyktat! Allt är förändradt. Från ett mörkt kyffe å en bakgata höras barska och fruktansvärda svordomar. En poliskonstapel tillkallas, som går in i det rum, hvarifrån bullret kommer. Ack, hvilken syn! Der borta i hörnet låg en död qvinna, hvilkens kropp ännu var varm; midt på golfvet låg en gammal, sargad, blödande och döende man i en stor blodpöl. Bredvid stod en yngre, fruktansvärd person som i raseri svängde ett mördande vapen öfver sitt hufvud och skrek af alla krafter: "Min mor är död af sorg, jag har dräpt min far. Hvad bragte mig dertill? Jo, bränvin, bränvin! Då jag var liten, gaf man mig det och berömde mig, då jag svälj-de det med glupskhet. Då jag blef vuxen kunde jag icke lefva det förutan. Häng mig nu! Häng mig och gör en ände på detta eländiga lif! När någon säger: Är det något ondt deri att gifva ett barn vin? så peka på den galge, der jag dinglar, och säg: Se der det onda deri!"

* * *

En kattuntryckare i Manchester öfvertalades af sin hustru på deras bröllop, att lofva henne en mugg öl om dagen. Han var sjelf en måttlig drinkare, och han drog sig för att gifva detta löfte; till sist gjorde han det emellertid.

Tiden gick. De arbetade båda hårdt. Hon fick dagligen till sin mugg öl och han drack vanligen 2 eller 3. De hade varit gifta ett år, och om morgonen på deras bröllopsdag såg mannen på sin lilla hustru med en viss förebråelse, i det han sade:

"Marie, vi ha ej haft någon fridag, sedan vi blefvo gifta, och hade jag en enda krona, skulle vi ha gjort en liten utflykt till landet för att helsa på din moder."

"Skulle du vilja resa, John?" sade hon blidt, i det en tår skimrade i hennes öga, af glädje öfver att höra honom tala så vänligt — precis som i forna dagar. "I fall du vill resa, John, skall jag bestrida utgifterna."

"Du bestrida utgifterna?" sade han halft gäckande. "Har du fått någon förmögenhet, min lilla hustru?"

"Nej," svarade hon, "men jag har fått den der muggen öl."

"Fått hvad?"

"En mugg öl om dagen." John förstod henne ej, förrän hans trofasta hustru hemtade en gammal strumpa, som låg instoppad under en sten vid spiseln, och räknade upp sin dagliga "mugg öl" i form af 365 femcentare, lade dem i hans hand och utbrast:

"Du skall ha din fridag, John!"

John skämdes, blef förvånad och ville ej röra dem.

"Har du ej haft din del? Då vill ej heller jag ha min!" sade han. Han höll ord.

De firade sin bröllopsdag hos modern, och hustruns lilla kapital blef grundvalen till en hopsparad summa.

* * *

När fröken Fulton, som var läkare, slöt sig till missionärerna i Kanton, Kina, blefvo infödingarne mycket tillfredsstälda med den verkan, som hennes medicin åstadkom.

En dag kom en qvinna till henne och anhöll om en medicin, som kunde bota hennes man, hvilken, sade hon, var mycket, mycket dålig.

"Hvad fattas honom?" frågade fröken F.

"O, det är hans hjerta! Det är hans hjerta!" ropade qvinnan. "Han har ett mycket dåligt hjerta."

"Har han svår smärta?"

"Nej, nej, det är hans dåliga hjerta," upprepade den stackars qvinnan. "Jag vill ha medicin, som botar hans hjerta."

"Men jag måste veta någonting angående hans symptom, innan jag kan ordinera för honom," vidhöll fröken Fulton. "Huru yttrar sig hans sjukdom?"

"Han slår mig, drager mig i håret, sparkar mig och söker att svälta mig. O min fru, hans hjerta är mycket dåligt, mycket dåligt," svarade hon, storligen upprörd.

"Stackars qvinna! Min medicin botar icke syndens sjukdom," återtog fröken Fulton, "men här har jag en bok, som omtalar, huru man skall blifva befriad från sådana hjertan," och dervid framtog hon en bibel.

Den hedniska qvinnan lyssnade uppmärksamt till ordet om Jesus och hans kärlek och om blodet, som renar från all synd. Gång efter annan kom hon tillbaka för att höra mera om Frälsaren. Hennes man fattade äfven tycke för bibelns läsning, och innan många månader förgått, hade han fått ett nytt hjerta — ett hjerta, som i stäl-

let för att drifva honom till att misshandla sin hustru och sina barn, ledde honom till att älska och sörja för dem.

* * *

En liten flicka, som var mycket rädd för åskan blef af sin moder uppmanad att bedja, när hon kände fruktan.

En dag kom hon efter en fruktansvärd storm till sin mamma och sade, att det hjelpte inte att bedja, när det var någon fara — hon var lika rädd ändå.

"Då skall du försöka," sade hennes moder, "att bedja, medan solen skiner. Få se, om det inte skall taga bort fruktan."

Barnet gjorde så. Och när nästa åskväder bröt ut, sade hon med lugn röst: "Mamma, det bästa sättet är att bedja, medan solen skiner, ty nu är jag inte det minsta rädd."

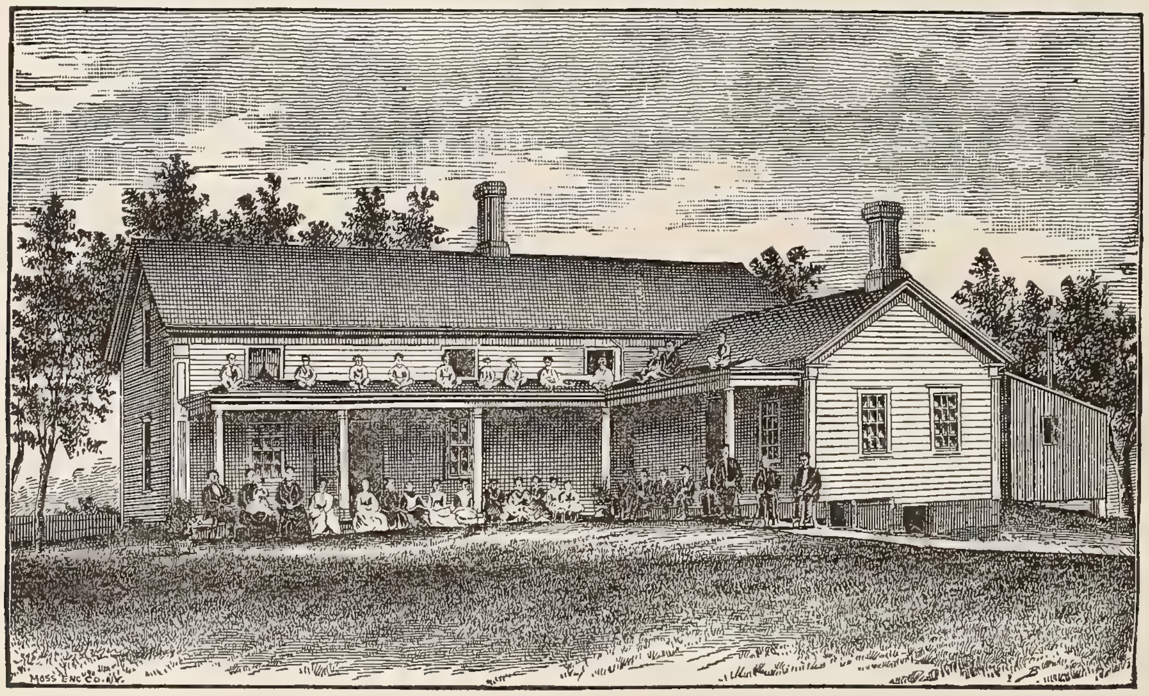
Hvilken lexa för oss äldre! Huru ofta hålla vi oss icke borta från Herren, till dess lifvets stormar drifva oss till honom för att finna skydd och hjelp!

Om vi endast under de ljusa, glada dagarne ställa oss till hans tjenst, skola vi icke behöfva frukta så mycket, när de mörka dagarne komma. Huru mycket gå vi icke miste derigenom, att vi icke under hela vår pilgrimsfärd hålla oss nära Jesus!

* * *

"Icke ännu!" sade en liten gosse, som lekte med sin boll och snurra ute på gården; "när jag blir äldre, vill jag tänka på min själ."

Och den lille gossen blef äldre och stod der snart en uppväxt yngling. "Icke ännu!" sade ynglingen, "jag skall just nu välja mitt lefnadskall. När jag kommit mig i ordning och ser, att allt går bra, då skall jag få mera tid att sörja för min själ." Och den unge mannen "kom i ordning", och allt "gick bra" i det kall han valt.

Från Missionsfältet.

"Icke ännu!" sade den verksamme mannen, "nu måste jag sörja för mitt hus och mina barns uppfostran, när de en gång kommit i ordning, så får jag intet annat att göra, än tänka på min själ."

Och han lefde ännu många år, såg sitt hus blomstra upp och sina barn komma ut i verlden.

"Icke ännu!" sade dock den grånade mannen. "Jag skall nu snart draga mig tillbaka till privatlifvets lugn, och då kan jag hela dagen igenom läsa och bedja."

Men herren i himmelen, som hört alla dessa dagtinganden, ja, till hvilken de egentligen voro stälda. Han hade nu också ett ord att säga, och

Lättingar.

(Bulgariska tiggare.)

det lydde så: *Härtill, men icke vidare!* Du dåre, i denna natt skall din själ ifrån dig tagen varda. Och så skedde. Denna själ, som under ett helt långt lif varit föremål för Herrens nådekallelser och dock lefvat utan Gud i verlden, fick slutligen fara hädan, utan hopp och utan frid.

Min vän, i dag, om du hör Hans röst, så förhärda icke ditt hjerta. Akta dig för: Icke ännu!

* * *

En förmögen handlande satt en dag vid sin pulpet. En mängd bref lågo utbredda på bordet framför honom. Hela hans själ tycktes uppfyld af omsorgerna för hans vidsträckta affärer.

En vän, som lifligt nitälskade för Guds rikes framgång, inträdde och sade: Jag ville gerna göra dig bekant med och intressera dig för åtskilliga företag för evangelii utbredande i vår stad.

"Ursäkta, käre vän," afbröt köpmannen, "men jag har verkligen icke tid att sätta mig in i den saken nu; kanske får jag framdeles mer tid."

"Men under tiden lefva rundt omkring oss menniskor i djupaste elände till kropp och själ, och dö utan hopp för evigheten," återtog vännen.

"Det är ganska beklagligt," menade köpmannen och såg på sin klocka"; men jag har verkligen icke tid nu."

"När kan jag träffa dig på en mer läglig tid," frågade vännen.

"Det kan jag icke säga. Jag har verkligen så mycket i mitt hufvud. Alla stunder af dagen äro upptagna. Ursäkta mig, men jag har alls icke tid."

Och vännen gick med bedröfvelse bort. Och han var icke den förste, som blifvit afvisad. I mensklighetens och kristendomens intressen hade flere än en vändt sig till den rike köpmannen och alltid fått samma svar. Han hade icke tid för mer än ett: sina affärer. Äfven på hvilodagen hade han ingen tid öfrig för sin eller andras själar.

Men en dag inträdde på hans kontor helt tyst en ganska obehaglig främling, lade sin kalla, fuktiga hand på hans panna och sade: Kom och gå hem med mig.

Och köpmannen måste lägga ned sin penna, hans hufvud kändes tungt; han lemnade sitt kontor, gick hem och drog sig tillbaka i sin sängkammare.

Den ovälkomne gästen följde honom dit, satte sig ned vid hans säng och hviskade i hans öra: Du måste följa med mig.

En iskyla trängde sig genom köpmannens hela kropp; hans hjerta slog våldsamt; dunkla bilder af sedlar och bref och skepp dansade rundt omkring för hans ögon. Emellertid blef pulsen allt svagare, hufvudet allt tyngre, ögat allt skummare och hans tunga nekade att tala. Då förstod köpmannen med fasa i hjertat, att den ovälkomne gästen var — döden.

Alla andra besökande, hvilka i menniskokärlekens, sedlighetens eller kristendomens intressen kräft hans uppmärksamhet, hade alltid blifvit hastigt aflägsnade med det ordet: Jag har icke tid nu. Men då döden kom, gälde icke denna ursäkt — han var tvungen att hafva tid att dö.

Käre vän, du som läser detta, vakta dig, att du icke måtte vara ibland de många, som icke gifva sig tid med det, som är det stora ändamålet med hela vår tillvaro. Och då du tycker dig icke hafva tid att söka din själs frälsning eller att göra något för att hjelpa andra till själ eller kropp, kom ihåg den gästen, som du måste hafva tid att följa, då han kommer. Han låter sig icke afvisas med den ursäkten: Jag har icke tid nu.

* * *

Skriften talar om sådana menniskor, som glädja sig öfver orättfärdigheten, och sådana finnas, ty värr, i mängd allt jemt. Men det finnes äfven menniskor, icke allenast orättfärdiga, utan sådana, som vilja särskildt vara Guds barn, hvilka glädja sig öfver och finna ett nöje uti att utpeka fel och skröpligheter hos andra kristna. Dessa kunna med nytta läsa följande:

Det var en ogudaktig smed, som städse sökte finna fel hos de kristna, isynnerhet när han kom att tala med en kristen, eller åtminstone när någon sådan kunde höra hvad han sade. Man kunde då vara säker på att få höra en målning af någon verklig eller inbillad skandal, och handlade den om en prest eller diakon eller söndagsskolföreståndare eller söndagsskollärare, så mycket bättre. En dag stannade en gammal prest

utanför smedjan för att få sin häst skodd. Derunder begynte smeden på med sitt älsklingsämne. Pastorn hörde tåligt på en stund och frågade slutligen: Har ni någonsin hört berättelsen om den rike mannen och Lazarus?

"Ja, naturligtvis har jag det."

"Kommer ni ock ihåg de der hundarne, som vid dörren slickade Lazari sår?"

"Ja, men hvarför det?"

"Nå väl, ni påminner mig om dessa hundar, som alltjemt slickade såren. Allt, som ni kan se hos en kristen, är hans sår, hans fel; och er tunga är ständigt sysselsatt med att slicka dem."

Smeden hade icke mer att säga. Men denna tillrättavisning gäller icke blott den smeden, den gäller alla, som smida förtal.

* * *

En otrogen fader togs för någon tid sedan ur tiden genom sjukdom. När en dag några af hans gudlösa vänner besökte honom, hade han vid ena sänggafveln upphängt en träskifva, på hvilken han med krita skrifvit orden: "God is nowhere" (Gud är ingenstädes). Sedan vännerna aflägsnat sig, kom hans älsklingsbarn, en liten flicka, in. Han kysste henne och lyfte henne upp i sängen. Hon började stafva högt och utropade sedan alldeles förtjust: "O, pappa, det blir: 'God is now here! (Gud är nu här)!" Barnet upprepade flere gånger dessa ord med synbarlig förnöjelse. Den häpne fadern var tyst. Barnets ord gingo som pilar genom hans hjerta. Hågkomsten af hans egen barndom trädde plötsligt för honom. Han tyckte sig stå vid sin älskade döda moders sida och för henne uppläsa de bibelspråk, hon tidigt lärt honom, deribland detta: "Du Gud ser mig." Denna stund blef en vändpunkt i den otrogne mannens lif. Den Helige Ande kämpade mäktigt inom honom. Lik publikanen började han bedja: "Gud miskunda dig öfver mig syndare!" Den sökande syndaren och den väntande Frälsaren möttes, och det blef glädje i himmelen öfver denne fader, som hade omvändt sig och ändrat sitt sinne.

* * *

Det berättas om en man i Kansas, hvilken var en drinkare och dog en drinkares död eller af fyllerigalenskap. Hans hustru gjorde allt för att rädda honom, men omöjligt. Hon förestälde honom det förfärliga i hans lif och det hemska i hans död, men alla hennes böner voro förgäfves. Dock, såsom hustrun fört sanningens språk för sin man i lifvet, ville hon äfven föra sanningens talan om mannen i döden och beslöt resa en grafvård öfver den aflidne. Hon lät då förfärdiga en granitpelare, omkring hvilken slingrade sig en orm, likaledes uthuggen ur pelaren. Denna grafvård vittnade om sanningen af den vise Salomos ord: "Se icke till vinet, att det så rödt är och står dägeligt i glaset och går lätteligen in; men på sistone biter det såsom en orm och stinger som en huggorm."

* * *

Jag tror det. En man säger: "Hvad gör ni med det språket?" — "Jag gör ingenting." — "Huru förklarar ni det?" — "Jag förklarar det icke." — "Huru uttolkar ni det?" — "Jag uttolkar det icke." — "Hvad gör ni då dermed?" — "*Jag tror det.*"

* * *

"Ty Kristi kärlek tvingar oss så, efter vi det hålle, att om en är död för alla, så äro de alla döde. Och han är fördenskull död för alla, att de, som lefva, skola icke nu lefva sig sjelfvom, utan honom, som för dem död och uppstånden är." 2 Kor. 5: 14, 15.

En väfvare i Frankrike, vid namn Timmerman, som tillika var sånganförare i den katolska kyrkan, blef öfvertygad om katolska kyrkans eller påfvedömets villfarelser och genom evangelii predikan förd till sanningens erkännande.

Hans utträdande ur romerska kyrkan gjorde så mycket mera uppseende, som de katolska presterna gjorde allt för att draga honom tillbaka, men förgäfves; intet kunde rycka honom från hans tro.

Då han en dag var på väg att besöka några kristna trosbröder, gick han in till en af sina gamla kamrater för att tända sin pipa. "Nå, Timmerman," sade denne, "hvad för nytt?"

"Det enda jag vet," svarade Timmerman, "är detta: att Jesus Kristus är död för mig och för

dig, hvarför det är skäl uti att du omvänder dig, eljest går du förlorad."

Dessa få ord träffade den, till hvilken de voro sagda, så att han förgäfves ansträngde sig för att blifva dem qvitt; beständigt genljödo de uti hans innersta, och lemnade honom ingen ro, förr än äfven han genom en sann omvändelse fann lifsens väg och kunde tro, att Herren Kristus äfven hade blifvit hans egen Frälsare.

* * *

Luther blef en gång uti Wittenberg kallad till en döende student, och frågade honom: "När du nu går ur verlden till din Herre Gud, hvad har du att komma med?" "Ingenting annat än godt." "Jag förnekar visst icke, att jag är en syndare," svarade den sjuke, "men jag har ett förkrossadt, med Jesu blod bestänkt hjerta, och detta vill jag gifva min Herre Gud." "Frid vare dig, min son," sade Luther, "med den gåfvan skall du blifva mycket välkommen."

Under sitt vistande i Wittenberg öfvervar Luter ofta gudstjensten och äfven en gång då en student skulle predika. — Då denne bestigit predikstolen, fick han se att den berömde doktorn och reformatorn befann sig bland åhörarne, och intogs dervid af en sådan förskräckelse, att han efter uppläsandet af dagens text icke kunde få fram mer än de orden: "Jag är den gode herden." Stammande upprepade han dem gång på gång och teg slutligen helt och hållet.

Sträng kunde Luther vara, när det gälde predikoembetet eller någon del af dess utöfning. Han gick derför hastigt upp på predikstolen, hviskande till studenten hvad denne sedan ej behöll för sig sjelf:

Den lille konstnären.

"Du kan måhända vara ett godt får, men en god herde är du icke," hvarpå han med den utomordentliga vältalighet, som utmärkte honom, höll en predikan, till hvilken församlingen lyssnade med häpnad och beundran.

* * *

"Mamma, är Gud alltid hemma?" sade en liten sexårig flicka. "Kan Gud höra oss, när vi

bedja?" Hon var ibland rädd, att Gud skulle vara för mycket sysselsatt för att lyssna till hennes böner, emedan tusentals personer på en gång uppsända böner till honom. Hade han då tid att lyssna till ett litet barn?

Gud lofvar, att vi få bedja, närhelst vi önska. Är det icke underbart? Jo, men när vi bedja, säga vi "Fader vår!" och detta förklarar allt. Det är naturligt, att då Gud är vår Fader, böra vi aldrig vara rädda att tala med honom. Han är en öm Fader; och hans kära barn, t. o. m. de allra minsta, kunna alltid säga honom hvad de önska; och de kunna vara vissa om att bli bönhörda.

* * *

Det hände en gång att en karavan färdades till norra delen af Indien, och i dess sällskap befann sig en missionär. Under färden blef en stackars gammal man öfverväldigad af hettan och resans besvärligheter, sjönk ned på marken och lemnades att dö på vägen.

Missionären såg honom, knäböjde vid hans sida och hviskade i hans öra: "Broder, hvad är ditt hopp?"

Den döende reste sig litet för att svara, och med stor möda lyckades han få fram de orden: "Jesu Kristi, Guds sons, blod renar oss från alla synder," och dog genast af ansträngningen.

Missionären blef mycket öfverraskad af ett sådant svar; men utaf mannens lugna, fridfulla uttryck kände han sig viss om, att han hade dött i tron på Kristus. "Huru, eller hvar," tänkte han, "har denne, som tycktes vara en hedning, fått detta hopp?" Under det han så tänkte, fick han se ett stycke papper, som den dödes hand hårdt omfattade, men hvilket han lyckades framdraga. Hans förvåning och glädje voro stora, då han fann, att det var ett enkelt blad af bibeln innehållande första kapitlet af Johannes första epistel, der dessa ord förekomma. På det bladet hade mannen funnit evangelium.

* * *

De första nybyggarne i Northampton i Amerika begingo, ehuru till största delen, kristna, den oförsigtigheten att kalla en prest, utan att på förhand hafva förvissat sig om hans andliga lif. Till sin ledsnad märkte de, såväl af hans predikningar som lefverne, att han icke hade det rätt med sin Gud. Hvad skulle de nu göra? Kanske håna och baktala honom eller helt och hållet upphöra att besöka Guds hus? Nej, de togo sin tillflykt till den bästa utvägen och anropade, vid en särskildt dertill förordnad bönestund, Herren om deras själasörjares omvändelse. Då några af dem på vägen till denna sammankomst, hade att gå förbi prestens hus, blef denne dem varse och frågade dem hvad som stod på. "Vi gå tillsammans för att bedja om er omvändelse," blef svaret. "Det måtte väl då vara tid, att jag beder för mig sjelf," tänkte presten, hvarpå han tillbringade hela dagen inför Herren i bön, och genom Guds synnerliga nåd, blefvo både lärare och åhörare bönhörda. Den förstnämde var från denna dag en ny menniska, hvilken till stor välsignelse för de senare skötte sitt ansvarsfulla kall.

* * *

En gudfruktig skomakare hade en lärgosse, med hvilken han till en början var mycket belåten, men som inom kort blef så elak, att mästaren började tänka på att skilja honom från sig. En dag, då han härom talade med gossens fosterfader, sade han bland annat: "Jag förehåller honom dagligen både himmel och helvete samt huru godt det är, att tro på Herren Jesus; men han lyssnar alls icke till mina ord, utan fortfar i sitt ogudaktiga lefverne." "Har ni," invände fosterfadern, lika ofta talat med Kristus om honom, som med honom om Kristus?" Härpå svarade den redlige skomakaren: "Nåväl, jag skiljer icke gossen ifrån mig, förrän jag försökt ert råd." Inom kort fick han magt med lärgossen, hvilken senare blef en rättskaffens och troende menniska.

* * *

Ludvig XII, hvilken för sin välvilja erhållit namnet Folkets fader, besteg 1498 Frankrikes tron. Han gjorde nu en lista på alla, hvilka under hans företrädares, Carl VIII:s regering ha-

Morfar är en dålig barnflicka.

tat och förföljt honom, samt satte ett kors vid sina hätskaste fienders namn. Af fruktan för hvad som följa skulle, ville dessa, som erhöllo kännedom härom, gripa till flykten. Konungen lät tillkalla dem och sade: "Hvad tron I, jag skall göra er? Korset bör för en kristen icke vara tecken till hämnd, utan liksom Kristi kors, till fullkomlig förlåtelse och glömska af alla oförrätträtter. Konungen af Frankrike vill icke bestraffa det onda, man tillfogat hertigen af Orleans.

* * *

Konung Christian III af Danmark gick en gång hos sin hofpredikant, Andreas Martin, till skrift. När Konungen knäböjde framför presten, började denne, hvilken nyligen tillträdt sitt embete, tilltala honom med höga titlar, såsom stormägtigste, allernådigste konung m. m., men Christian föll honom i talet: "Mäster Andreas!" sade han, "hvad är detta för en början? Jag knäböjer här såsom en syndare inför min Gud. Ni bör tilltala mig, icke såsom en undersåte sin konung, utan såsom en Kristi tjenare och en biktfader sitt skriftebarn, och då heter jag icke stormägtigste, allernådigste konung, utan rätt och slätt Christian."

Ett dylikt drag omtalas ur den svenske konungen Carl XI:s lif. Landets erkebiskop hade i bönen låtit införa följande ord: "Gud bevare och välsigne hans majestät, vår allernådigste konung och herre!" Detta misshagade höga vederbörande, och på drottningens föranstaltande befalde konungen att i dess ställe sätta: "Gud bevara vår älskade konung!" "Ty," tillade han, "när jag och mina undersåter med våra böner ligga inför den Allsmäktiges tron, passar det ingalunda att prunka med stora och höga titlar. Jag är ej annat än stoft och aska och behöfver för hvart ögonblick Guds uppehållande nåd." Då han föll i en svår sjukdom, yttrade han: "Jag märker, att Gud skickar bud på mig och vill hos sig unna den ro, hvilken på jorden icke finnes för mig. Det är derför tillbörligt, att jag bereder mig till min bortgång och pryder min själ med den purpur, som är färgad i Kristi blod, alldenstund inför Gud hvarken kunglig purpur eller krona har något värde.

För ett hundra år sedan dog en tysk grefvinna. Hon var bland den tidens "upplyste", d. ä. gudsförnekare. Hon föreskref, att hennes graf skulle kringsättas med stora stenblock, på densamma läggas en massiv granitskifva och allt sammanfästas med väldiga jernband. På graniten skulle inhuggas dessa orden: "Denna grafplats får icke öppnas till evig tid." På detta sätt ville hon trotsa den Allsmäktige. Men *ett litet frö* fans under betäckningen någonstädes och begynte utveckla sitt synliga lif; det fann väg för sitt fina skott emellan stenarne och växte långsamt men säkert, tills det omsider sprängde jernbanden och lyfte de stora stenblocken från hvarandra, så att af det hela endast en ruin återstod, i hvilken det lilla fröet växte och blef allt starkare såsom en stor *ek*. — Så förgicks det menskliga storverket genom det lilla fröet med sitt osynliga och kraftiga lif. Menniskans storverk utan Gud äro i all sin storhet och glans förstöring och död underkastade, men Guds *ord*, såsom en *lefvande säd*, och Guds *verk* genom samma ord, huru ringa och svagt det ock synes vara, skall ej förgås, utan förblifva och förstöra allt, som står detsamma emot. 1 Petri 1: 24, 25.

* * *

En ung flicka, som höll på att sopa ett rum, höll plötsligt upp, gick fram till fönstret och släppte ned rullgardinen.

"Det ser så dammigt ut, då solen strömmar in," sade hon.

O, må vi akta oss för att göra som denna unga flicka. Guds ande är lik solskenet i det dammiga rummet. Han uppenbarar, hvad som ligger doldt i hjertats kammare. När vi börja känna oss oroliga öfver våra synder, skola vi icke försöka nedtysta denna oro. Låtom oss icke släppa ned gardinerna, och inbilla oss, att det icke finnes något dam, någon orenhet. Det är den helige ande, som talar i våra hjertan. Han vill lära oss känna oss sjelfva, och hvad ännu bättre är, visa oss till honom, som kan rena och lyckliggöra oss.

* * *

I en af Amerikas fristater talade en missionär till en skara indianer om den gode herden, som

kom till verlden för att uppsöka och frälsa de förtappade. Han skildrade med stor klarhet och innerlig värme Jesu lidande i Getsemane och på Golgata, allt för att frälsa oss menniskor. Stor rörelse förmärktes bland de församlade, och då föredraget var slutadt, framträdde en af indianerna till missionären och sade:

"Dog Jesus också för mig, för mig, arme indian? Jag kan icke gifva honom något land, ty de hvite männen hafva tagit det ifrån mig, men

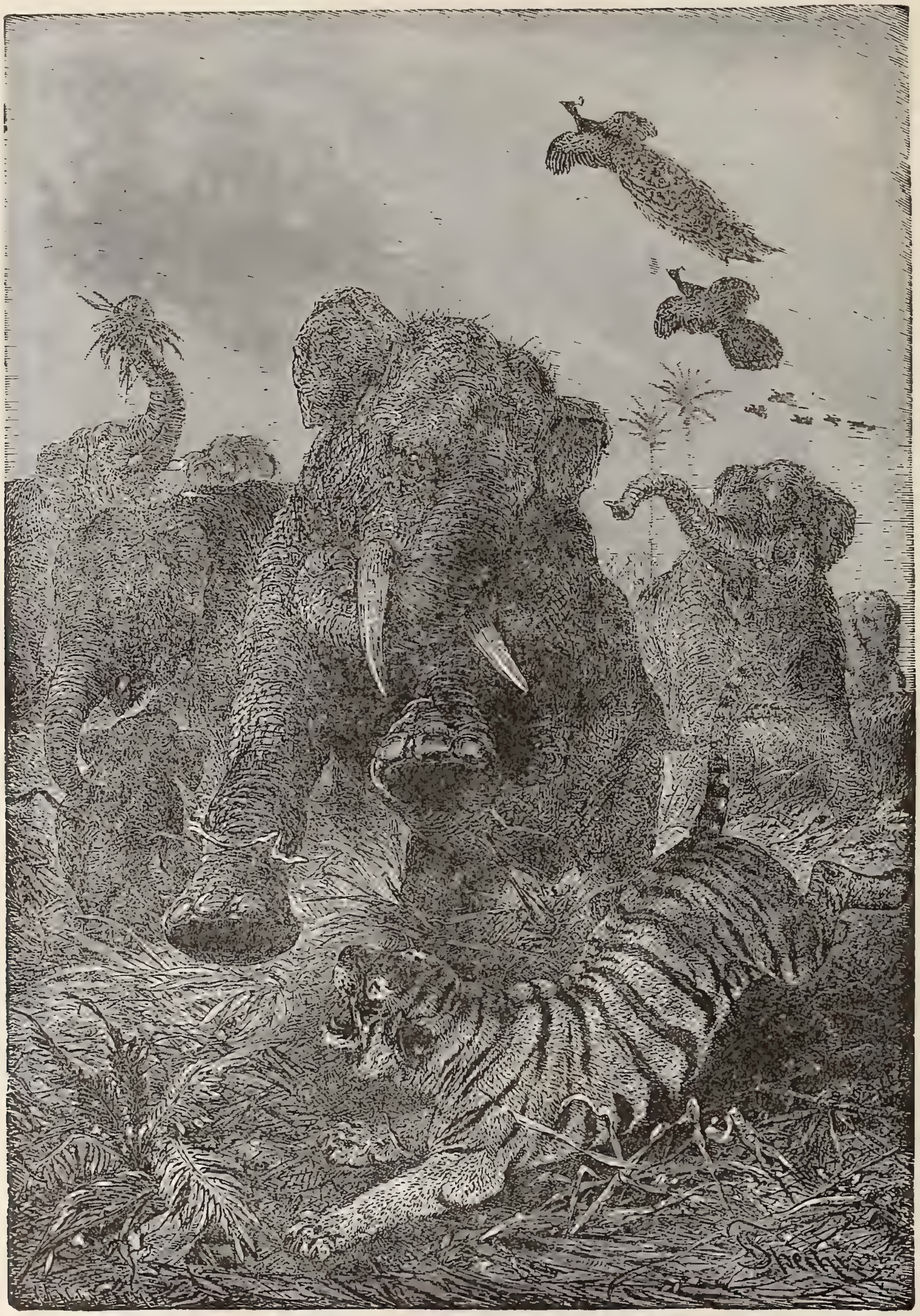

Bild ur det tropiska djurlifvet.

jag vill gifva honom min hund och mitt gevär."

Missionären svarade, att Herren Jesus icke kunde mottaga sådana gåfvor.

"Jo," vidhöll indianen, "jag gifver honom min hund, mitt gevär och min yllefilt. Jag är en fattig indian, som icke har mera — jag gifver Herren Jesus allt hvad jag eger."

Då missionären ännu en gång upprepade hvad han förut sagt, blef den stackars indianen mycket bedröfvad och satte sig ned djupt begrundande. Efter en stund stod han plötsligt upp, gick fram till missionären, blickade honom tillitsfullt in i ansigtet och sade:

"Här är den stackars indianen sjelf — månne Jesus vill hafva honom?"

"Ja," svarade missionären, "det är den gåfva Herren Jesus vill hafva; ty han har sagt: Gif mig ditt hjerta."

* * *

En regnig höstafton begaf sig en läkare till en aflägset boende sjuk. Då han åkt ett stycke väg, mötte han en kärra, dragen af en usel, mager häst. Han såg efter kusken, men fann ingen. Han fortsatte sin väg, och en stund derefter mötte han en man i rusigt tillstånd, som raglade vägen framåt. "Der är egaren till den magra hästen," tänkte han. Då läkaren kom honom nära, stannade han sin häst för att säga några ord till den arme drinkaren; men denne förekom honom, i det han stammade fram: "Är det ni, herr doktor? Vill ni gifva mig ett recept? De säga, att ni skall vara så god mot fattiga. Kanske ni vill gifva mig det för intet."

"Mycket gerna, min vän," sade läkaren; "hvad fattas er?"

Den stackars drinkaren svarade: "Jag behöfver ett recept för att hålla mina fötter ifrån att gå in i krogen."

"Ett sådant recept kan jag icke skrifva åt er," svarade doktorn, "men jag har en mycket god vän, den store Öfverläkaren, Jesus Kristus, han kan gifva er det. Vänd er till honom. Han har sagt: "Den, som kommer till mig, honom kastar jag sannerligen icke ut."

Månader förflöto. Åter var doktorn ute på sjukbesök, då han på samma väg mötte samme man. Nu var han dock icke rusig. Äfven nu måste doktorn stanna, och mannen gick fram till honom, grep om hans hand och sade med tårar i ögonen: "Gud välsigne er!"

Det var allt. Men doktorn förstod, att mannen verkligen vändt sig till den store läkaren, och att han helbregdagjort både hans kropp och hans själ. Ty för honom är ingenting omöjligt. Han kan frälsa äfven den djupast sjunkne.

* * *

Vid en katekisation, der en troende lärare gick omkring ibland gamla och unga och gjorde frågor till dem öfver Luthers lilla katekes, stannade han omsider framför en liten gosse och frågade: "Nå, hur långt har du kommit i katekesen, min lille gosse?"

Barnet blef förvirradt och började gråta. Vänligt uppmuntrande förnyade läraren sin fråga, hvarpå den lille gossen blygt svarade: "Jag har icke kommit längre än till: "Efter sin barmhertighet gjorde han oss saliga'."

"Gråt icke, min gosse," svarade läraren med ett småleende. "Jag har icke heller kommit längre."

* * *

Då en förnäm medborgare i Florence låg döende af pesten, öfvergifven af sina betjenter och lemnad af sin familj och sina vänner, bönföll han en skara menniskor, som samlat sig nedanför hans fönster, om hjelp och förbarmande.

"Nej," sade en af dessa, "du är ej rik nog för att köpa oss. Våra lif kunna ej köpas för guld." Men en ung man skyndade genom folkhopen och mot ingången till den sjukes bostad, utropande: "Jag kommer upp till dig, icke för penningar, utan af tacksamhet; ty jag är en af dem, som du räddat ifrån döden."

Sålunda talar den kristliga kärleken. Till Herren Jesus säger hon: "Jag kommer till dig, icke för lön, icke för ära, utan emedan jag är den, som du frälst ifrån döden."

En fattig qvinna i Irland hade råkat i stor nöd. Hon hade hvarken mjöl eller penningar och hennes barn voro nära att dö af hunger. Gråtande gick den stackars modern till en brödbutik och erbjöd försäljerskan några slitna klädespersedlar i pant, till dess hon skulle kunna betala det bröd hon nu behöfde. Fruntimret i boden fann emellertid de gamla kläderna vara helt och hållet värdelösa, och hon lät derföre den stackars qvinnan gå, utan bröd.

Efter en stund ångrade hon sin hårdhet, men nu såg hon ingen utväg att kunna hjelpa. Qvinnan hade gått sin väg, och hon sjelf kunde icke lemna sin butik. Då hennes man om aftonen kom hem, beklagade hon sig för honom, och han ilade strax med bröd till den fattiga qvinnans boning.

Här mötte honom en förfärlig syn. Modern låg död på en bänk, och tre halfnakna små barn stodo gråtande omkring hennes lik, medan den fjerde förgäfves sökte näring vid hennes bröst. Mannen stod såsom förstenad. I hast utdelade han brödet emellan de större barnen, tog det minsta på armen och begaf sig med alla fyra barnen till sitt hem.

Hans hustru var otröstlig. Hvad ville hon icke hafva gjort för att godtgöra sin försummelse. Nu kunde hon icke göra annat att bevisa uppriktigheten af sin ånger än att blifva en kärleksfull moder för de fyra moderlösa barnen, och det gjorde hon.

* * *

Såsom de fleste kristnas lif är enkelt och vanligt, så ock de flestas död. Den företer intet märkligt, de slumra i Jesu namn stilla, obemärkt, eller hafva de kanske en kamp att utstå i det sista. Med somliga sker undantag. Herren, som låter en och annan trogens lif vara mer gladt och roligt än andras, ger ock åt somliga sina barn en synnerlig ljuflig och triumferande hädanfärd.

Svedberg berättar någonstädes: "Jag må berätta hvad mig i Upsala hände i min ungdom. Jag satt vid den ståtlige mannen dr Brunneri säng, när han skulle lida af. Då lyfte han sina ögon och sina händer mot himmelen och sade: *O chorus angelorum! O chorus angelorum!* O englakor! O englakor! Dermed gaf han upp sin anda och sin själ, den englakoren mottog och förde till himla. Derpå lade jag med våta ögon hans ögon sammans: Gud låte oss vara så sinnade, när vi skola skiljas hädan. Gud låte oss sådan tröst vederfaras. Min själ dö med de rättfärdigas död. Och min ande vara som deras ande!"

Något dylikt förnam den salige Arndt på sitt yttersta. På sin sotesäng föll han strax före sin död i en kort slummer. Strax derefter uppvaknade han, slog ögonen upp och utbrast: "vi sågo hans härlighet såsom ende Sonens!" Hans hustru frågade, när han sett den härligheten? "Nu har jag sett den. O, hvad för en herrlighet, den intet öga sett, intet öra hört, i ingens hjerta stigen är, denna herrlighet har jag sett." Hans andedrägt aftog. "Det ädla, trogna, klara ögat brast". Han hade ljuft och saligt afsomnat.

* * *

"Har du någonsin varit på teatern?" tillfrågade en ung man sitt sällskap, en ung flicka, som höll hans arm under det de promenerade gatan framåt. Flickans kinder antogo en högröd färg i det hon svarade nekande samt tillade: "Min moder har lärt mig ifrån barndomen att fly sådana ställen." "Men är det ej möjligt, att din moder har inhemtat falska fördomar mot teatern genom öfverdrifna beskrifningar? Jag har ofta hört henne säga, att hon aldrig i sitt lif bevistat någon föreställning."

Han beskref nu med stor vältalighet åtskilliga scener samt lade mycken vigt vid, hvilka vigtiga lärdomar man der kunde inhemta om den menskliga naturen.

"Gå med mig för en gång," bad han, "och döm sedan sjelf."

Öfvertalande och nyfikenhet segrade öfver naturlig princip och exempel, så att hon svarade tvekande:

"Jag skall gå med dig, men blott för en gång."

Hon gick och hon tjusades alldeles som dufvan tjusas af ormen. Hon gick åter och åter, och från detta tillhåll af skämt och bullrande uppsluppenhet fördes hon till ett annat ställe, genom hvars portar hon aldrig återvände.

Målaren och modellen.

I närheten af Elberfeld i Tyskland bodde två kristna, som hyste stor vänskap för hvarandra. Den ene af dem, hvilken hade en verldsligt sinnad hustru, blef sjuk. På sin dödsbädd tog han löfte af sin vän, att denne skulle besöka hans snart ensamma hustru, bedja för henne och icke försumma något tillfälle att tala med henne om den Guds nåd, som är oss uppenbarad i Jesus Kristus. Efter mannens död besökte vännen, enligt sitt löfte, hans enka, och så länge hennes sorg varade, mottog hon gerna hans besök och lyssnade begärligt till sanningens ord. Tiden förflöt, och småningom, allt eftersom såret begynte att läkas, tycktes enkan känna sig besvärad af hans besök. Slutligen sade hon honom rent ut, att han gerna kunde hålla sig borta, om han ej ville välja något behagligare samtalsämne. Nedslagen, men icke sårad, upphörde mannen då med sina besök. Dock fortsatte han att bedja för henne. Efter någon tid glömde han henne emellertid alldeles, till dess han en natt efter två års förlopp plötsligen vaknade och kände sig synnerligen illa till mods. Bland annat tänkte han på sin vän och dennes enka, och under djup ånger bad han Gud om förlåtelse för den stora synd han begått genom sin slapphet och försumlighet i att icke bedja för henne, såsom han hade lofvat sin döende vän.

Tidigt följande dag steg han upp, och oaktadt han hade öfver en mil att gå, kom han redan klockan sex om morgonen till enkans boning. Han ringde på och frågade: "Kan jag få lof att tala med frun?" Tjenstflickan såg förundrad på honom och gick, men kom strax tillbaka och sade: "Var så god och stig in, frun längtar efter att få se er; hon ligger för döden."

Till sin öfverraskning fann han henne, full af glädje och frid i tron på sin Frälsare. Hon räckte honom handen, sägande:

"Ack, jag har funnit en Frälsare, just en sådan, som jag behöfde!"

Han bad henne då att, om hon ej kände sig för svag, berätta sin omvändelse, och hon omtalade nu följande:

Innan hon förliden natt insomnat, hade hon känt sig mycket orolig. Under natten hade hon en underlig dröm. Det förekom henne, som om en vagn körde upp till huset. Betjenten hoppade af, öppnade vagnsdörren och sade henne, att hon var inbjuden till konungens sons bröllop, men att hon måste kläda sig skyndsamt, emedan han icke kunde vänta. Hon sprang in i sin garderob och tog fram sin helgdagsdrägt, men då hon skulle sätta den på sig, föll den samman till stoft och aska. På samma sätt gick det med ett par andra klädningar. Tjenaren ropade nu: "Skynda er, annars fara vi vår väg." Hennes egen tjenstepiga sprang in i vagnen, dörren slogs igen, och då hon hörde vagnen rulla bort, sjönk hon ned öfverväldigad af sorg och blygsel. Huru länge hon låg på detta vis, visste hon ej, blott att hon till sist väcktes upp ur sin dvala af en röst, som hviskade i hennes öra: "Ikläd dig Herren Jesus Kristus."

Hon vaknade nu och fann, att det var en dröm; men ehuru synen var förbi, stod dock den klara verkligheten för hennes öga, att hon var en stor synderska inför Gud. Hon ropade och bad till honom, och innan dagen grydde, hade hon funnit nåd och frälsning i Jesu Kristi blod.

Få timmar derefter lemnade hon denna jorden för att vara med Herren för alltid.

* * *

För en gammal kristen klagade en gång en yngre broder och sade: "Jag hör så mycket Guds ord; och jag hör det med glädje. Men jag kan behålla så litet deraf. Efter en stund är det åter borta. Hvad nytta har jag då deraf?"

Den gamle sade: "Tag ett af de två glas, som stå der på bordet, och följ mig." De gingo så ut till brunnen. Då sade den gamle: "Fyll glaset med vatten och utgjut det åter på marken." Ynglingen gjorde så. "Gör det ännu en gång," sade den gamle. Den unge mannen gjorde det ännu en gång. Och på upprepade tillsägelser gjorde han det flere gånger.

Sedan återvände de till den gamles boning. Då sade han: "Ställ nu detta glas bredvid det andra och säg, hvilket som är renare."

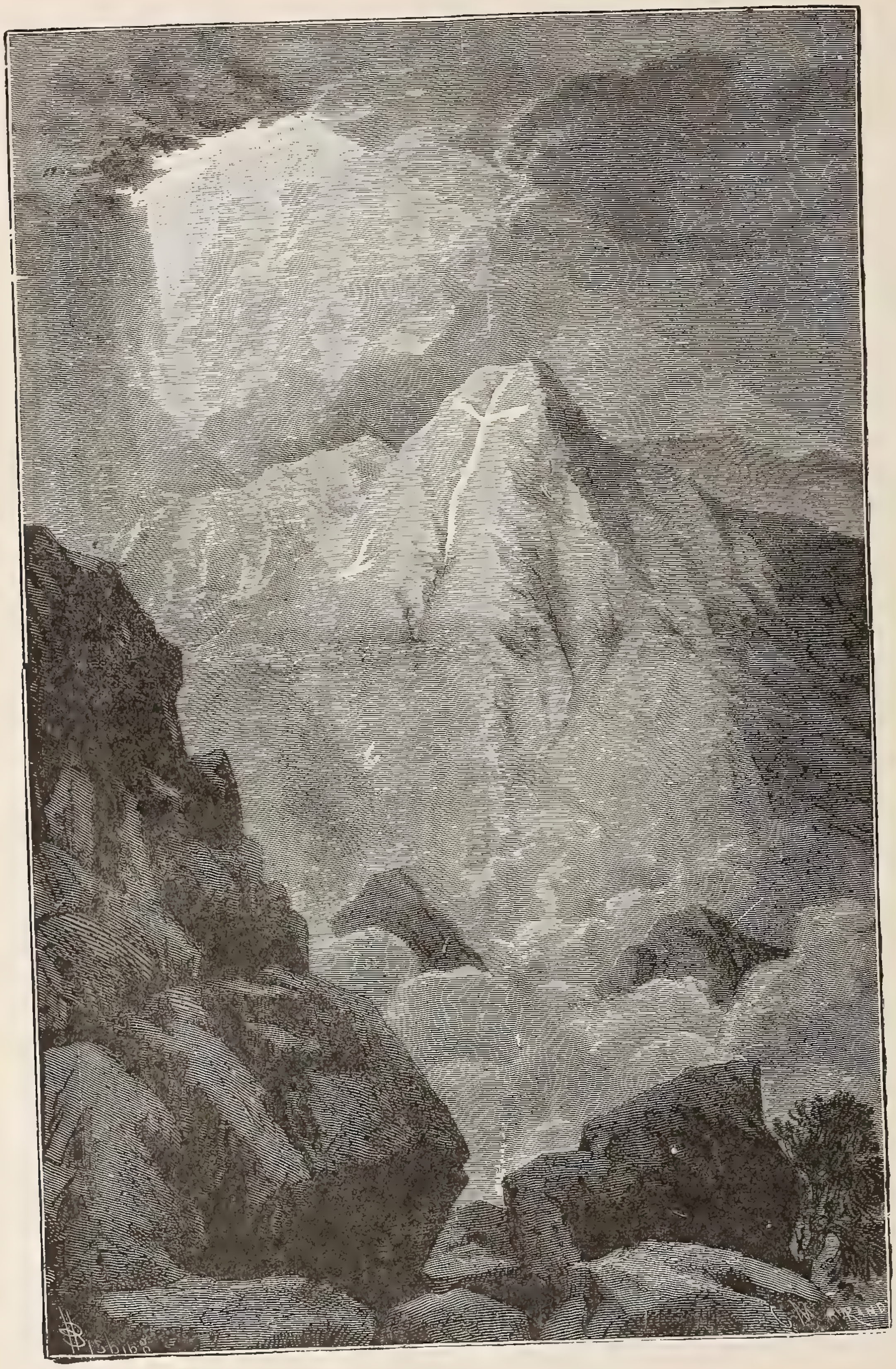
"Nu förstår jag, hvad ni vill säga," svarade ynglingen.

"Ja, må du ock minnas det," fortfor den gamle. "Detta glas har väl icke fått behålla allt det vatten, du hemtat deri, utan ånyo blifvit uttömdt; men det har dock genom denna ifyllning och ut-

tömning blifvit renadt och klart. Det andra glaset deremot står der lika orent och dunkelt. Så går det ock med våra själar. Fastän vi kunna behålla allt det Guds ord vi höra och läsa, utan att det synes såsom förspildt, så har dock bruket af Guds ord, ehuru stundom helt hemligt, den saliga verkan, att det renar vårt sinne, vårt förstånd, vårt lefverne och gör allt detta omsider mer och mer rent och klart."

* * *

Till den gamle fromme Pimenion kom en nitisk evangelii förkunnare och träffade gubben, sittande i skuggan af en klippa. För honom berättade han åtskilliga erfarenheter under sina bemödan-

Ett pass i De Klippiga Bergen.

den för själars frälsning och beklagade, att deras hjertan voro hårda som sten.

Pimenion svarade: "Skåda denna sten här bredvid oss. Så ofta det regnar, droppar vattnet från den öfverhängande klippan oaflåtligen ned derpå. Hvad är hårdare än sten och hvad är mjukare än vatten? Och likväl hafva dessa vattendroppar i stenen gjort de djupa hål, som du ser deri. Så är det med menniskohjertat och det gudomliga ordet. Hjertat är väl hårdt som sten, och Guds ord synes ofta vara svagt och lent. Men då det flitigt brukas, kan det göra de djupaste intryck. Dock nekar jag icke, att en menniska kan stå emot Guds röst i ordet och "sjelfviljande synda," samt att Herren då till heligt straff så förhärdar henne — såsom han gjorde med Farao — att hon sedan icke förnimmer något intryck af Guds ord och Ande. Men de som bekymras derom och oupphörligt bedja Gud om den nåden att få Guds ords kraft i sina hjertan, de skola aldrig komma på skam i sådan väntan. Herren gör det bästa med alla sådana själar, om än på helt annat sätt, än de hafva tänkt.

* * *

En yngling, som under en väckelse kommit till tron på Jesus, men sedan fallit i synd, låg för döden på ett sjukhus. En troende man besökte honom. Då denne hört hans bekännelse om synd och ånger, talade han med honom om Jesu kärlek och bad samt sjöng den sköna sång, som börjar med följande vers:

"Det fins en källa, fylld med blod,
Som flöt från Jesu sår;
Och syndarn tvagen i dess flod,
Förlåtelse undfår."

Då den troende mannen några dagar derefter besökte sjukrummet, var ynglingen död. "Huru var det med honom i det sista?" frågade han sköterskan.

"Den der sången, som ni sjöng för honom, sjöng han sedan oupphörligt," sade hon. "Det allra sista jag hörde honom hviska fram, var de orden:

"Och syndarn tvagen i dess flod,
Förlåtelse undfår."

Då den väldige predikanten Whitefield en dag på öppna fältet för en stor samlad skara predikade Guds evangelium, hade han till text: "Och dörren tillstängdes." Dessa ord upprepade han flere gånger med djupt gripande allvar.

Några tanklösa unga män, som stodo nära predikanten, tyckte, att sådant upprepande vore öfverflödigt. Under ett uppehåll i predikan sade den ene till den andre: "Nåväl, hvad betyder det, om dörren tillstänges. Om en dörr stänges, öppnas en annan."

Whitefield, som hade skarp hörsel, uppfångade dessa ord, och då han åter började tala, sade han: "Somliga säga: Hvad gör det, om en dörr stänges. Då kan en annan öppnas." Och det är alldeles sant. Om himmelens dörr tillslutes för dig, skall en annan öppnas — nämligen helvetets.

Dessa ord trängde till de unga männens hjertan. Efter predikans slut stannade de för att samtala med predikanten, och genom Guds nåd blef han ett medel att föra äfven dessa unga män till Kristus.

* * *

Vid en middag i Astor House, under det Daniel Webster var statssekreterare under president Fillmore, yttrade en af sällskapet:

"Mr. Webster, vill ni säga mig, hvilken är den betydelsefullaste tanke, som någonsin upptagit edert sinne?"

Mr. Webster förde sin hand sakta öfver sin panna och frågade med hög röst en, som satt honom nära:

"Är det någon här, som icke känner mig?"

"Nej, alla äro edra vänner!"

"Den betydelsefullaste tanke, som någonsin upptagit mitt sinne," yttrade Webster, "var om *min personliga ansvarighet inför Gud.*" Efter att för tjugo minuter hafva talat öfver detta ämne i de högtidligaste ordalag, reste han sig tyst från bordet och återvände till sitt rum.

Denna händelse kan tjena såsom belysning af stora tänkares förhållanden till de eviga tingen. Stora män äro inga bespottare. Det är dåren, som säger i sitt hjerta, att det icke är någon Gud. En stor man har behof af att känna och vörda någon större och högre än sig sjelf.

En ung man, lockad genom Kaliforniens guld, begaf sig på resan för att i det mångprisade landet söka sin lycka. Hemmet, sin unga hustru och sitt enda barn lemnade han, och huru svårt det än var för honom att skiljas ifrån sina kära, hoppades han dock, att snart kunna låta dem komma efter till sitt nya hem i guldlandet, så snart han funnit hvad han sökte. Men hvad hände? veckor, ja månader förgingo och de qvarblifne sågo förgäfves ut efter det väntade budskapet. Hans förhoppningar slogo fel. Men efter en lång, ängslig väntningstid anlände brefvet med uppmaning: ''Kom!" Allt hvad de hade blef skyndsamt sammanpackadt och den långa resan till det fjerran landet anträddes, ångaren styrde sin kurs mot det efterlängtade målet. Den största delen af färden var lyckligt tillryggalagd. Då ljöd plötsligt förskräckelseropet: ''*elden är lös!*" Förskräckta rusade passagerarne på fördäcket. Alla pumpar sattes i rörelse för att släcka elden — men förgäfves. Elden spred sig omkring vidare. Faran hotade allt mer, helst som det fans ett krutmagasin om bord. Inom kort tid skulle elden bana sig väg dit och förorsaka en fruktansvärd explosion. Räddningsbåtarne utsattes skyndsamt för att bringa passagerarne till den icke så aflägsna stranden. Alla trängde sig till båtarne. De fyldes på ögonblicket, de voro små och få. Blott en ringa del kunde inrymmas. Den ene efter den andre stötte ut från fartyget, den ene efter den andre aflägsnade sig, men en stor del måste qvarstanna. Faran växte från minut till minut — o, huru lång blef icke tiden för de i dödsångsten qvarstannande att vänta på de återvändande båtarne! Och dock kunde icke ens denna gång alla medtagas. Den sista båten stötte ut. Inom få ögonblick måste skeppet gå i luften. ''Haf förbarmande, tag ännu mig och mitt barn med!" ropade qvinnan om bord. ''Det är omöjligt!" ljöd det åter från båten. Hon ropade, bönfallande: ''Mottagen dock en enda!" Och de svarade: ''Men också blott en enda!" Då tryckte hon sitt barn ännu en gång till sitt hjerta, kysste det, räckte det ut i båten och sade: ''Min son, när du kommer till din fader, så säg honom, att jag har dött för dig! Då utstöttes båten, några årtag aflägsnade den från skeppet — i luften for nu det brinnande fartyget med en förskräcklig knall — och modrens hjerta slog icke mer.

Är en syndig menniskas kärlek så stor, huru mycket större är icke då den helige Gudasonens kärlek, som dog för oss, han, som af ingen synd visste!

* * *

När jag stundom om nätterna återvänder från någon dödssjuk patient, fäster jag alltid blicken vid ett fönster i vår källarvåning, hvilket jag ofta sett öppnas eller stängas af en gammal gumma med ett blekt, magert ansigte, grått hår och hvit mössa på hufvudet. När jag om dagen gick förbi det lilla fönstret, satt hon vanligen med sin strumpstickning i handen bakom den lilla hvita gardinen och de vackra rosorna och geranierna, som hade sin plats på fönsterkarmen; men på bordet framför henne låg alltid bibeln uppslagen.

En natt, det var en rigtig kall och bister vinternatt med snöyra och storm, satt hon ännu på sin plats, då jag vid 3-tiden återvände från ett sorgens hem, der en hustru måst gå bort från man och fem barn. Gardinen var icke dragen för fönstret, och en liten lampa brann på bordet, så att jag ej kunde undgå att stanna och titta dit in. Hvilket snyggt rum trots den stora enkelhet, ja fattigdom, som tycktes råda derinne! De omålade stolarne voro blänkande hvita, sängtäcket med det blommiga öfverdraget såg nästan inbjudande ut, och på de dåliga väggarne smögo sig slingerväxter vänligt och försökte dölja de värsta platserna. Gumman satt vid bordet med den uppslagna bibeln framför sig; men hon läste icke — hon rigtade ögonen med ett sorgset uttryck mot dörren, liksom väntade hon någon — och hufvudet lutade hon liksom lyssnande mot fönstret. Morgonen derefter kom det bud upp till mig, att den gamla qvinnan var häftig sjuk, och jag ilade derför ned i det lilla rummet, der hon låg i sin säng med ett ansigte, hvarpå jag tydligt kunde läsa det allvarligaste af alla ord.

Jag satte mig på en stol vid sängen, och kännande henne på pulsen, frågade jag henne, hvar hon erfor de största plågorna.

''Det är i bröstet," svarade hon med bruten

röst; "det är nog hjertat, som icke kan hålla ut längre."

"Känner ni er glad vid tanken på att gå bort?" frågade jag, sedan jag undersökt hennes bröst och funnit, att hon dömt rätt om sjukdomens beskaffenuet.

"Och detta band?"

"Det är min gamle, skröplige man; hvem skall nu sköta honom om dagen, och hvem vill väl sitta uppe och vänta på honom om natten?"

Hon förde handen till ögonen.

Har ni länge varit gift på detta sätt, min

Sjömannens sabbatsstund.

"Ja, doktor, jag är mycket glad öfver att bli hemförlofvad och få flytta upp till min fader i himlen; men det fins likväl ett band, som håller mig fast vid jorden."

snälla qvinna, att ni måst vaka hvar natt?" frågade jag deltagande och lade min hand på hennes. "Blott i 30 år!" Det fans något i dessa ord, som kom mitt hjerta att klappa med säll-

spord häftighet. ''Blott 30 år.'' Hvilken ofantlig kärlek måste icke rymmas i ett qvinnohjerta för att kunna uthärda, hvad hon uthärdat! ''Men hvarför har ni icke lagt er om qvällarne i stället för att sitta uppe, min snälla qvinna?''

''Jo, det är lätt förklaradt. Min man kommer nästan alltid hem berusad — det är bränvin, som håller honom ute, ser ni, och när han kommer, passar jag alltid på att öppna dörren, eljes skulle han väsnas för mycket, och folk peka finger åt honom dagen derpå, ty jag håller af honom, förstår ni.''

Just nu flög dörren upp, och i rigtning af sängen kom en gammal man, på hvilken dryckenskapslasten tryckt en tydlig stämpel. Ansigtsfärgen var askgrå, och dragen voro slappa. Dock strök någonting liknande en solglimt öfver den döendes anlete, när han nalkades.

''Kommer du och ser till mig, Alek?'' hviskade hon kärleksfullt oeh drog honom ner på sängkanten, medan tårarne trillade på de magra kinderna. ''Nu får du stanna hos mig under min sista stund; doktorn tror, att det snart är ute med mig, min käre gubbe, och då vill du icke öfvergifva mig, det vet jag nog. Huru tungt det likväl är att säga dig farväl, min älskade! Men det är nog det bästa för oss båda, ser du — och som trofasta vänner skiljas vi ju — icke sant, vännen min?''

Den gamle mannen brast ut i högljudd gråt. Vid de sista orden: ''vännen min,'' tycktes han helt och hållet mjukas upp; måhända väckte dessa ord en återklang från deras kärleks vår, från den tid, då två unga, förhoppningsfulla hjertan slöto sig till hvarandra i kärlek och lofvade hvarandra trohet i lif och död.

''Mary!'' snyftade den gamle mannen, i det han strök den darrande handen öfver sin hustrus panna: ''du har haft svåra dagar hos mig, min stackars hustru, men i allt mitt elände har jag hållit mer af dig än af någon annan i verlden, och jag kommer att sakna dig af hela mitt hjerta, när du är borta.'' Han blickade sorgset mot stolen vid fönstret. Derpå brast han åter i gråt.

''Minnes du, när vi i forna dagar stämde möte med hvarandra?'' frågade hon, tydligen uppbjudande sin sista kraft för att kunna tala.

Han nickade jakande, men förmådde icke svara.

''Nu i min dödstund har jag lust att ännu en gång stämma möte med dig; vill du komma?''

Han såg förvånad på henne: fantiserade hon? Nej, blicken vitnade om full sans.

''Vill du möta mig i himlen?'' frågade hon med darrande stämma och tog hans båda händer i sina: ''vill du möta mig, kanske snart nog, i den ljusa staden derofvan — vill du?''

Han lutade sitt gamla hufvud mot hustruns trofasta bröst, och under tårar och bön stämde de sitt sista, men största möte med hvarandra, deruppe, hvarest alla äro förenade i gemensam tro, hopp och kärlek. Med ett lycksaligt leende afsomnade hon strax efter att ha anbefalt sig åt Gud. Nu var hon befriad från all sorg och smärta, hela hennes lefnad låg nu bakom henne som en dröm, ur hvilken hon vaknat upp till en underbar verklighet på evighetens kust.

Men vid dödsbädden satt den gamle, sörjande mannen med hjertat fullt af välsignelse öfver sin trofasta hustru och fullt af hänryckande tankar —— tankar på det härliga mötet med sin ungdoms brud deruppe bortom de tindrande stjernorna.

Berättelsen slutar med att omtala, att det gick lyckligt för den gamle drinkaren, att han verkligen blef frälst och således fått eller får möta sin maka.

* * *

Ett snällt, kristligt sinnadt fruntimmer gjorde en gång besök hos en gammal enka. Denna enka var mycket fattig och mycket sjuk, men hon var dock glad och lycklig. En bibel, som hon hade begagnat under många år, låg på bordet. Den besökande vände på bladen i denna bibel och såg här och der en vers, kring hvilken ett streck var draget, och i kanten midt emot voro i stor stil prentade bokstäfverna P. och F. Fruntimret frågade sin gamla väninna, hvad meningen var med dessa bokstäfver. Hon svarade: ''De betyda 'pröfvadt och försökt'. Guds dyra ord och löften hafva uppehållit och tröstat mig under alla mina pröfningar. Och allt efter som jag har pröfvat dem, det ena efter det andra, och funnit, huru vissa och sanna de äro, har jag satt dessa bokstäfver bredvid dem för att visa, att jag har pröfvat och försökt dem. När jag först började

få se, att jag var en syndare, läste jag detta ljufliga löfte: 'Kommen till mig — — — jag skall vederqvicka eder.' Jag trodde hvad Jesus sade. Jag kom till honom och fann hvila. Då satte jag P. och F. bredvid det löftet, emedan jag hade pröfvat och försökt det. När min man dog och efterlemnade mig såsom en enka med flera oförsörjda barn, blef mitt hjerta uppfyldt af sorg och bekymmer. Men jag läste dessa dyrbara ord: 'Lemna dina faderlösa! Dem vill jag bevara vid lif; och må dina enkor förtrösta på mig!' (Jer. 49: 11.) Då anförtrodde jag mig och mina barn åt Guds omsorg och beskydd. Gud uppfylde detta sitt löfte. Då satte jag P. och F. bredvid det. Sedan dess har jag haft många pröfningar och bekymmer, men jag har alltid funnit några dyrbara löften i Guds ord, hvilka tycktes hafva blifvit skrifna i ändamål att trösta mig. Och jag har aldrig funnit, att något enda af dem sviker. De äro vissa och säkra löften. Och om vi blott göra ett rätt bruk af dem, skola vi kunna skrifva P. och F., pröfvadt och försökt, bredvid dem alla."

* * *

En gammal troende man omtalar följande: Jag var ett barn, då mina föräldrar dogo. En välbergad fru tog mig till sig för att uppfostra mig. Men hon fann icke den rätta vägen till mitt hjerta. Var det söndag, så hette det alltid: "Hans, i dag går du till kyrkan!" Höll en beryktad predikant en predikan, så hette det: "Gå och hör honom!" Som jag emellertid icke hade lust att gå ensam, fick jag derför tåla månget oqvädinsord.

Så växte jag upp, blef man och fick en hustru. Hon tog det på ett annat sätt. Hon brukade säga: "Hans, jag vill så gerna gå till kyrkan i dag, kom och följ med mig!" En annan gång sade hon: "Hans, jag ser att du är trött, men i qväll är det en bibelstund i bönehuset, kom och följ med mig dit, det skall säkert uppmuntra och vederqvicka dig." Och åter en gång, sedan vi spisat qväll, sade hon: "Kom, Hans, jag har en så skön bok här, hvad det skulle vara roligt, om du ville läsa litet för mig, medan jag sitter och syr." Och för hvarje gång måste jag göra som hon bad mig; jag kunde icke motstå min hustrus vänliga "kom".

En afton läste jag i bibeln och kom då till de orden: "Kommen till mig, I alle, som arbeten och ären betungade, och jag skall vederqvicka eder." Jag vände mig då till min hustru och sade: "Maria, bibeln talar precis som du." "Hvad menar du med det, Hans?" sade han. "Jo, min fostermor sade alltid: 'gå!' men du säger alltid tid till mig: 'kom!' och jag förstår nu, att det har du lärt af bibeln. Derför älskar jag dig nu."

Med strålande ögon sade hon då: "Ack, min kära man, detta är icke det enda 'kom', som finnes i bibeln. Öfverallt i denna härliga Guds bok förekomma dessa ord. Hör blott: 'Kommen och låtom oss gå till rätta med hvarandra! säger Herren. Om edra synder än vore blodröda, så skola de dock varda hvita såsom snö, och om de än vore röda såsom purpur, skola de varda såsom ull.' "Alle I, som törsten, kommen efter vatten, och I, som icke hafven penningar, kommen, köpen." På så sätt läste hon upp för mig och slutade ändtligen med de orden: "Men här är det bästa 'kom' af alla; hör hvad det står: 'Kommen, I min Faders välsignade, och tagen i besittning det rike, som eder är tillredt från verldens grundläggning."

Nu är hon salig i himmelen. Men hennes sista ord voro: "Hans, jag går till himmelen, kom också du dit, så att jag får se dig igen, och lofva mig, att du också vill lära vårt barn vägen till Herren." Så ofta jag nu läser ett af bibelns många härliga "kom", så är det som hörde jag på nytt min saliga hustrus ord: "Kom till Herren."

Låtom oss lägga på hjertat den lärdom, som gifves oss i denna berättelse. Det hjelper icke, att vi föräldrar, lärare och själasörjare sända våra barn till Herren med de orden: "Gå till honom!" Nej, låtom oss taga dem vid handen och föra dem till honom, med de vänliga orden: "Kom och gå med oss till Herren!"

* * *

En herre, som reste öfver Engelska Kanalen, stod bredvid styrmannen. Aftonen var lugn och angenäm, ingen misstänkte någon fara. Plötsligt gjorde seglet ett fladdrande såsom om vinden hade vändt sig; vakthafvande officeren sprang

genast akterut och kastade en pröfvande blick på kompassen. "Du är ett halft streck ur kursen," sade han skarpt till mannen vid rodret och återvände till sin post.

"Ni måste styra noggrannt," sade den resande, "då ett halft streck kan vara af så stor vigt."

"Ja, ett halft streck kunde mången gång föra oss rakt på klippan," svarade han.

Så äfven i det dagliga lifvet. Ett halft streck från sanningen, och vi äro på falskhetens skär. Ett halft streck från ärlighet och vi kunna styra rätt på brottets klippor. Och så vidare med alla slags laster. Ingen når till bergstoppen på en gång — det går steg för steg; man fäster sig ej mycket vid "små synder", men hur lätt blifva de ej lifsfarliga skär.

* * *

En fader var en dag sysselsatt i en mörk källare i sitt hus, dit man endast kom ned genom en lucka i golfvet. Hans lilla treåriga dotter ville gerna komma till honom och ropade: "Är pappa der? Huru skulle jag få komma ned till pappa? Det är alldeles mörkt." "Sant, mitt barn," sade fadren. "men jag står här i mörkret, och jag ser dig, fastän du icke kan se mig. Hoppa ned, jag skall taga emot dig." "Men pappa, jag kan icke se dig!" "Det vet jag, mitt barn, men då jag står här kan intet ondt hända dig om du kommer." Lilla Maria öppnade sina ögon så stort som möjligt, men kunde ingenting se. Hon tvekade något, men fattade ändtligen mod, hoppade och fångades i sin faders armar.

Några dagar derefter, då Maria åter såg luckan öppen och visste, att fadern var der nere, ropade hon: "Får jag hoppa, pappa?" "Strax, mitt barn," svarade fadren, men hann knappt till stället, förr än hon i sin barnsliga glädje och tillförsigt hoppade i hans armar. Då hon höll honom om halsen, sade hon: "Jag visste väl, kära pappa, att jag icke kunde falla, då du var der."

Nils Nelson, Sekret. för Scandinavian Aid Society, Galesburg, Ill.

Den bekante Spurgeon säger: För några dagar sedan läste jag en liten treflig anekdot. En liten flicka tillfrågades hvilket hon föredroge, att bo hos faster Mary eller faster Jane, båda voro ju så snälla och goda. Flickan svarade, att hon helst önskade blifva hos faster Jane, emedan hon alltid satte de bakade tårtorna och bakelserna på en så låg hylla, att det ej var svårt att taga dem, när hon ville. En del lärare tala mycket godt och vackert till barnen, men de göra det för utstyrdt, de lägga det på en för hög hylla. Andra äro enfaldiga och lägga bakelsen lågt, och det tycka barnen om. Har du någonsin hört talas om den pastorn, som begagnade så stora och höga ord i sina predikningar, att en församlingsmedlem sade till honom: "Jag tänkte din Mästare hade sändt dig att föda får, men du predikar så, att jag tänker han sändt dig att föda giraffer." Lägg dina bakelser lågt!

* * *

En bibelqvinna hade ofta besökt en man, som var i bekymmer för sin själ, och för honom framlagt evangelii ljufliga löften, utan att hon dock kunde märka, att han stannade för något enda af dem. "Huru är det med er i dag," sade hon, då hon åter besökte mannen. Med en djup suck sade han: "Jag sitter ännu fast i samma dy. Ingenting tar på mig." "Jag skall säga er," fortfor bibelqvinnan, "hvem Ni är lik, och med detsamma hvarför Ni sitter qvar i samma dy. Ni är lik en man, som fallit i vattnet och icke kan simma, men ligger der och kafvar och sparkar och sjunker allt djupare. Då kommer en stark simmare och ropar till den sjunkande mannen: "Jag är stark. Jag både kan och vill rädda er; men Ni måste upphöra med ert sparkande och bråkande. Tag ett djupt andetag, lägg händerna tätt intill sidan, håll er helt stilla och *lita på, att jag skall rädda er*. Men om Ni icke vill hålla

Vid Mälaren.

(Sverige.)

er stilla, utan envisas att söka frälsa er sjelf, måste jag lemna er, och Ni skall då otvifvelaktigt sjunka." Utan att säga något vidare tog bibelqvinnan afsked och gick.

Nästa gång hon besökte mannen, fann hon honom tröstad, glad och lycklig. "Det der, som Ni sist omtalade, har blifvit mig till frälsning," sade han. "Jag såg, att jag var lik den der mannen, som försökte rädda sig sjelf. Jag kastade mig då, just som jag var, på Kristus. Så kom jag upp ur dyn och har nu frid och ro till min själ."

* * *

Då missionär Harves någon tid predikat evangelium på sin station i det inre af Afrika, frågade han infödingarne, som hoptals kommo att höra, om de önskade att undervisas i kristendomen. "Ja," sade de, "vi tycka om, hvad du talar, men vi kunna icke ännu säga om vi tycka om dig, förrän vi få se, om du håller dina händer rena." De menade, att de ville erfara, om missionärerna i sitt eget lif öfvade de sanningar, som de lärde.

O, huru vigtigt är det icke, att de, som predika evangelium, lefva evangelium värdigt. Bättre är, att du aldrig öppnar din mun för att säga något godt om Gud och den han sändt, Jesus Kristus, om du med ditt eget lefverne vittnar emot, hvad du med munnen bekänner. De yppersta predikogåfvor tjena till intet, ja, kunna blifva till skada i Guds rike, om du icke håller dina händer rena; om ditt hela lif icke går i full öfverensstämmelse med den lära, du förkunnar.

* * *

En äldste i en skotsk kyrka hade vid ett möte stridt så häftigt med församlingens predikant, att dennes hjerta nästan hade krossats. Följande natt hade han en dröm, som högligen oroade honom.

"Du ser så bedröfvad ut, Jan," sade om morgonen hans hustru, "hvad fattas dig?"

"Jo, jag är bedröfvad," sade han, "ty jag har drömt, att jag hade en hetsig strid med vår predikant, och att han dog strax efter sin hemkomst, och att kort derefter också jag dog. Jag drömde, att jag kom till himmelen, och då jag kom till himmelens port, trädde predikanten mig till mötes, räckte mig sin hand och bad mig vara välkommen, i det han sade: 'Kom in, Jan, här är ingen strid — jag gläder mig att se dig.'"

Efter att hafva berättat detta för sin hustru, gick äldsten till sin själasörjare för att bedja honom om förlåtelse, men se, han fann honom död! Detta nedslog honom så, att han inom fjorton dagars tid följde honom till himlen.

* * *

En syrisk landtman hade som ung varit en fri man; men nöd och fattigdom hade bragt honom till tiggarestafven och slutligen i slafveri. Han egde en broder, som han icke på många år hade sett eller hört af, och hvilken man ansåg för längesedan död. Men denne lefde och hade i främmande land vunnit stor rikedom. När detta skett, återvände han till sitt land, sökte länge efter sin fattige, förlorade broder och fann honom slutligen i det eländigste tillstånd. Han erlade genast lösesumman för honom och gick ut på fältet, der brodern arbetade, trött och plågad af dagens hetta. Då helsade han honom med de orden: "Jag är din broder! Jag har köpt dig fri!" — Slafven kunde i början knappt tro hvad han hörde, för glädjes skull; men när han blifvit öfvertygad om sanningen af broderns ord och om dennes trofasta kärlek, sade han: "Då vill jag blifva din slaf!" — "Nej, icke min slaf är du, utan min broder, min vän!" — Den friköpte bad då, att alltid få stanna hos denne broder, och hans bön beviljades honom. Der blef det den gamle slafvens lust att få tjena sin befriare och hans barn i allt hvad han kunde. "Du har köpt mig fri!" var hans dagliga tacksägelse till brodern.

Den händelse, som här skildrats, innebär många jemförelsepunkter med förhållanden, som ega vidsträcktare tillämpning: den kan gifva anledning till eftertanke och lärdomar för en hvar, som på allvar söker "lösningen af lifvets gåta."

* * *

Då presidenten van Buren fick veta, att hans son, en ung advokat, skulle gifta sig med ett

mycket rikt fruntimmer, utropade han: "Nu är det förbi med honom! Hon är rik; han kommer att öfvergifva sitt yrke, för hvilket han har stor fallenhet, och blifva ingenting annat än en rik man — den onyttigaste af alla menniskor." Detta omdöme är allt för sant. Att endast taga emot och njuta af en stor mängd af Guds silfver och guld utan att använda något deraf för Herrens tjenst och andras bästa, det är en af de lägsta formerna för ett menniskolif. Men att en kristen återlöst med blodet på Golgatha, icke har en högre uppgift, det är ett förräderi mot Kristus och ett andligt sjelfmord.

* * *

Likkistan var enkel och tarflig, hopslagen af vanliga bräder. Inga blommor funnos på locket, intet rosenfärgadt foder för den bleka pannan, inga släta band på den grofva likskruden. Det bruna håret var nätt tillbakakammadt, men ingen mössa, med sin vackra knut under hakan, betäckte det samma. Den grymma nödens offer låg i sin sömn.

"Jag vill se min mamma," snyftade ett litet barn, då likbesörjaren påskrufvade locket.

"Det får du icke — gå ur vägen, pojke! hvarför tager ej någon bort ungen?"

"Låt mig se henne blott en minut," ropade den olycklige fader- och moderlöse gossen, i det han hängde fast vid fattigkistan, och då han blickade upp i det hårda ansigtet, strömmade heta tårar ned för kinderna, på hvilka barndomens friskhet aldrig funnits. Ack, det var svårt att höra honom ropa: "Blott en gång till, låt mig se min mamma blott en gång till!"

Hastigt och grymt slog det hårdhjertade odjuret bort gossen från kistan, att han raglade under slaget. Ett ögonblick stod den lille stilla och flämtade af sorg och raseri; hans blå ögon vidgades hans läppar öppnade sig, en eld glimmade genom hans tårar, då han höjde sin svaga arm och med en röst, som var högst olik ett barns skrek ut: "När jag blir en man, skall jag döda dig för det der slaget."

Emellan modern och det stackars öfvergifna barnet funnos en likkista och en jordhög, och ett monument, som var starkare än granit, var upprättadt i gossens hjerta till åminnelse af en hjertlös behandlig.

Rådhuset var uppfyldt till trängsel.

"Är det någon, som försvarar denne man?" frågade domaren.

En tystnad inträdde efter frågan, tills en ung man med tätt sammanpressade läppar, ett uttryck af ovanligt förstånd, blandadt med en stolt tillbakadragenhet på sina sköna drag, steg fram med fasta steg och lågande öga att försvara den vilseförde och vänner saknande mannen. Han var en främling, men så snart han började tala, rådde en dödstystnad.

Hans lysande snille hänförde alla. Mannen, som ej kunde finna en vän, blef frikänd.

"Må Gud välsigna er, min herre, jag kan icke."

"Jag vill ej hafva några tacksägelser," sade främlingen med en iskall ton.

"Jag — vet mig ej känna eder!"

"Vänta, jag vill uppfriska ditt minne. För tjugo år sedan slog du bort en sörjande gosse från hans moders anspråkslösa likkista. Jag var den stackars eländige gossen."

Mannen blef svartblå i ansigtet.

"Har ni alltså befriat mig för att döda mig?"

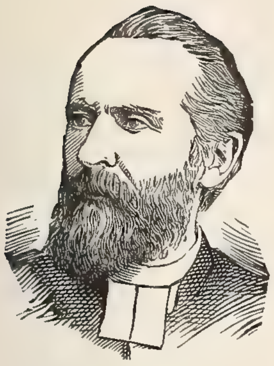
"Nej, jag har en ljufvare hämnd; jag har räddat lifvet af en man, hvilkens omenskliga handling stått framför mitt sinne under tjugo år. Gå din väg och kom i håg tårarne af ett värnlöst barn."

Mannen böjde ned sitt hufvud med blygsel och gick ut från en person, hvilkens högsinthet var lika stor som ofattlig för honom, och den ädle unge juristen kände Guds bifall i själen.

* * *

En gammal lärd troende teologie doktor sammanträffade en dag i ett sällskap med ett ungt fruntimmer, som frågade honom om den rätta betydelsen af ordet evig. Hon anförde dervid de orden: "Gå bort i evig pina," och önskade höra, hvad som menades med "evig". Hon väntade att få en lärd och tydlig förklaring af ordet och förvånades, att hon icke genast fick ett svar. Men då hon nu blickade upp i den gamle mannens ansigte och såg deri ett uttryck af djupaste medlidande, under det några tårar rullade ned

öfver de fårade kinderna, fick hon det svar, hon behöfde. Den gamle mannen hade hjelpt henne att förstå, på ett kraftigare och vältaligare sätt än ord kunnat göra det, att "den eviga pinan" var något så allvarsamt, att man icke kunde tala derom på ett så lätt och ytligt sätt, som hon gjort det. Hon förstod, att om vi älska vår nästa, såsom Gud älskar oss, kunna vi icke tänka på de-

Pastor J. Selleen,
Freemount, Ks.

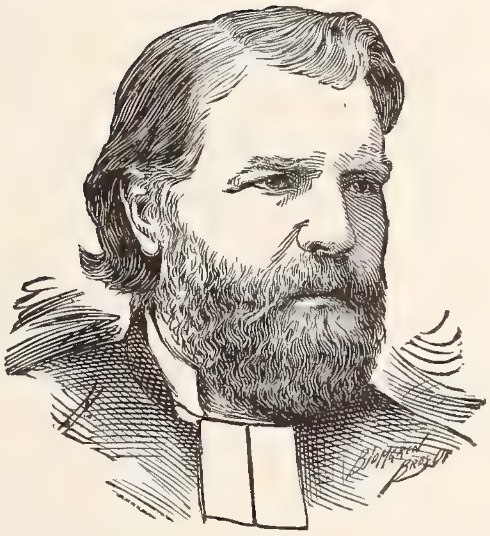
Pastor A. Rodell,
Brooklyn, N. Y.

Pastor J. Telleen,
San Fransisco, Cal.

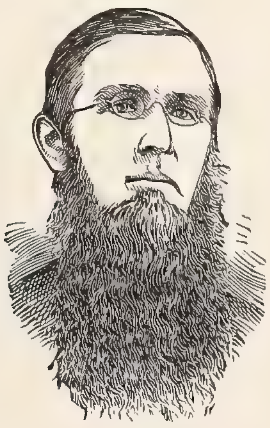
Pastor C. A. Evald,
Chicago, Ill.

Pastor E. Carlson,
Lindsborg, Kansas.

Past. E. A. Fogelström,
Omaha, Neb.

Pastor P. Sjöblom,
Fergus Falls, Minn.

Past. S. P. A. Lindahl,
Altona, Ill.

Synodal-Tafla.

ras fördömelse utan att röras till djupt medlidande och söka genom hvarje medel föra dem till Jesu fötter.

* * *

Skär af banden. Några fiskare voro ute till hafs för att fiska. När näten varo utlagda, kastade de ankar i en bugt. Snart märkte de dock att båten började röra sig. I allt raskare fart sköt den af mot ett skär, rundt omkring hvilket lågo en mängd undervattensklippor. De förstodo då, att någon stor fisk hade fått tag i ankartåget och släpade dem med sig mot en säker undergång. Hvad skulle de göra? Fisken kunde de ju icke nå. Deras enda räddning var att afskära ankartåget. Efter någon ansträngning lyckades detta, och de kunde nu med trygghet återvända mot stranden. — Detta är en bild af, hvad som ofta händer oss i detta lifvet. Då vi tro oss vara utom all fara, gripas vi och tagas likasom till fånga af något, som drager oss närmare timlig eller evig undergång. En tjusande villfarelse, en syndig vana, ett häftigt lynne, lätja, frestande, umgänge och mycket annat gripa oss fångna och föra oss steg för steg närmare bråddjupet. — O skär af banden! Skilj dig från allt, som frestar. Och gör det genast. Att vänta är farligt. Ju närmare bråddjupet, desto säkrare undergången?

glavakt.

III. MINNEN FRÅN TALARESTOLEN.

Gud skydde dig.

Ps. 121.

"Herren bevare din ingång och utgång från nu och i evighet."

GUD skydde dig, mitt barn, jag ber,
Än hela verlden mot dig ler,
Friskt är ditt mod och röd din kind,
Och locken fladdrar gladt för vind,
Gud skydde dig!

Gud skydde dig! Min kraft är matt;
Jag kan ej vårda sjelf min skatt;
Dock en bevingad englavakt
Af varma böner jag dig bragt.
Gud skydde dig!

Gud skydde dig till själ och kropp,
Må sorgfritt bli ditt lefnadslopp!
Ack, fadrens öga, modrens hand
De räcka ej till fjerran land!
Gud skydde dig!

Gud skydde dig till kropp och själ
Att du ej blir en syndaträl!
Din barnasjäl så from och ren,
O, vakta den som ädelsten!
Gud skydde dig!

Gud skydde dig i denna verld!
Dess hat är ett tveeggadt svärd,
Dess flärd dock värre är än det;
Emot förförarns gyllne nät.
Gud skydde dig!

Gud skydde dig! Din själ är svag,
O, bed och vaka natt och dag!
Haf Gud för ögat, honom låt
Dig föra på en säker stråt!
Gud skydde dig!

Gud skydde dig! Stark är hans hand
Hans spira rår i alla land,
Hans öra hör, hans öga når
Så långt som vida himlen går.
Gud skydde dig!

Gud skydde dig! Han herden är,
Som villadt får till hemmet bär,
Med Jakob har han dragit ut
Och fört Tobias hem till slut.
Gud skydde dig!

Gud skydde dig, min älskling du!
En sista kyss mig gif ännu!
Och råkas vi ej mera här,
Gud gifve, att vi mötas der!
Gud skydde dig!

GEROK.

Ungdomslifvet.

Hvarje tänkande person har säkerligen många gånger öfvervägt det sköna ämnet ungdomslifvet, och sjelf utgör jag intet undantag ifrån ofvan uttalade förmodan. Jag har t. o. m. slutligen tagit mig dristighet till och ville nu i all enfald, under bön till Gud, uttala hvad jag tänkt och känt i detta afseende. Att tankarne blifva *strödda* tankar, det tror jag, och att teckningen i allmänhet ej kan blifva hvad både jag och andra önskade, det vet jag på förhand. Mångahanda omständigheter, hvilka ej här behöfva påpekas, bidraga att stärka mig i denna min öfvertygelse. Må likväl dessa strödda tankar ega den egenskapen, att de äro verkliga, d. v. s. ej blotta inbillningar, utan tankar, grundade på och föranledda af sådant, som alla dagar förekommer rundt omkring oss.

Hvad som gör en teckning af ungdomslifvet ibland oss särdeles svår, äro de säregna förhållanden, uti hvilka vi stå såsom medlemmar af två folk. Ännu äro vi svenskar, men svenskar, som hålla på att blifva och redan delvis äro amerikaner, och att i allo troget teckna det *svensk-amerikanska* ungdomslifvet måste i följd af denna dess dubbelsida vara ganska svårt, ja, i viss mån omöjligt just på grund af den utveckling, uti hvilken vi som svensk-amerikaner äro stadda. Likväl är det *om* och *för* den svensk-amerikanska ungdomen jag ville skrifva något, ty denna ungdom älskar jag. Desse afkomlingar af den gamla nordiska stammen, fostrade på den stora republikens fria mark, äro ett slägte, som borde kunna åstadkomma någonting i verlden. Dessa Gustaf Adolfs barn borde här ibland och inom det största och lyckligaste folk jorden i dag eger, blifva en helsosam surdeg och det såsom den kristna kyrkans trogna bekännare. Skall denna ungdom blifva hvad den kan blifva? Gud vet det. Nog ser det sorgligt ut för framtiden mången gång, när man betraktar de storartade försök, som göras af fienderna att förderfva vår ungdom. Vårt ämne har derför två sidor, en ljus och en mörk. Vi vilja under loppet af våra betraktelser se dem båda. Med dessa inledningsord låtom oss strax träda vårt ämne närmare.

Ungdomslifvet är ett ämne, som lockat mången skald att med hänförelse sjunga de härligaste toner, en lyra kan framkalla. Och dessa toner hafva ofta varit toner af den ljufvaste harmoni och den mest berusande skönhet. Och hvarför? Månne det allenast var sångarsnillet, som vann gestalt i dessa toner? Nej! Skalden hade aldrig kunnat stämma sin lyra så väl, om ej saken, som han besjöng, varit skön och härlig. Men han var det. Ungdomslifvet är ett värdigt ämne för hvilken skald som helst. Hafven I någonsin sett en klar soluppgång en vårmorgon? Sådant är ungdomslifvet. Hvad skadar, att den sköna soluppgången är början på en mulen och stormig dag. Han är ändå skön för sin egen skull. Hafven I någon gång vandrat i en trädgård, när träden blommade? I känden då den ljufva doften, I sågen de sköna blomstren. Sådan är vår ungdomstid med rika förhoppningar och löften för framtiden. Men våren är glädjens tid, och ungdomslifvet är, och det med allt skäl, ett glädjens och på samma gång ett hoppets lif. Man är glad, ty är början så skön, huru härlig då fortsättningen och fullbordan! Detta hopp är glädjens källa. Derom säger en bekant person: "Hoppet växer i ungdomen som gräset om våren. Lifvet grönskar då liksom jorden, och ur hvarenda af de tusentals knopparne vänten I er en blomma och sedermera frukter. Huru skön är icke förhoppningen, morgonrodnaden, att se, hur tröstefull, hur uppfriskande för kropp och sinne, när hon bygger sin äreport öfver den unga dagen och leder in de bevingade timmarne! Sannerligen — hoppets rikedom, så bedräglig, så inbillad han ock må anses, är dock en verklig rikedom, en solid". Så yttrade en gång en stor man, och det låg sanning i hans yttrande. Ungdom och glädje, ungdom och hopp höra naturligen tillsamman. Hoppet är derför framför allt ungdomens tillhörighet, ty ännu hafva jordelifvets hvassa törnetaggar ej tvingat hans hjertekamrars

dörrar att tillsluta sig och hjertat sjelft att sammankrympas. Han tror allt och hoppas ock derför allt, ty tro och hopp hafva samma innehåll. När man är ung, är sorgen oftast blott ett löst sommarmoln, som undanskymmer glädjens sol ett kort ögonblick allenast. Sedan glädjes man åter. Låt vara, att glädjen är en inbillning, ja, att han är sorgen sjelf med blommor i håret och helsans rodnad på kinden. Misstaget är förlåtligt, om någonsin, när man är ung, ty då gör man sällan stränga undersökningar om orsak och följd och deras inbördes förhållande till hvarandra. Och till dess man blir medveten om sitt misstag, är man lycklig, och det är hvad man vill.

Man kan här invända, att jag målar med allt för ljusa färger, att mina tankar äro allt för *strödda* för att min bild skall motsvaras af verkligheten. Det finnes skäl för en sådan invändning, ty *allt* ungdomslif är ej det sköna, jag nu försökt teckna. Icke alla vårmorgnar får man bevittna vackra soluppgångar. Icke alla trädgårdar sprida skön doft omkring sig ens i blomningstiden. Så med ungdomslifvet. Huru sällan träffar man det i sin fulla skönhet! Vi hafva kommit till skuggsidorna. Låtom oss stanna och undersöka dem, låtom oss så oveldigt som möjligt betrakta dem!

En allt för stort klokskap, en allt för snart ut-

En lycklig qvartett.

bildad sjelfständighetsanda har framhållits såsom ett svårt lyte hos ungdomen. Man säger, att ungdomen tror sig veta och förstå allting, innan den hunnit trampa ut barnskorna. Man har påstått, att den gerna vill vara mästare redan på skolbänken. Anklagelsen är svår, om sann, och den är allt för ofta sann. Hafven I någonsin mött dessa vördnadsbjudande skolpiltar, som redan innan de genomgått någon som helst läroverkskurs, tro sig vara utrustade med så stor kunskap, ett så oerhördt snille, att en Sokrates och Plato, lefde de, säkert hade mycket att lära af dem? Hafven I träffat någon af de talrika, älskliga skolflickor, som sätta näsan så högt och hafva ett så mägta lärdt utseende, derför att de löst några problemer i Euclides och af verldshistorien veta åtminstone, att den store Gustaf Adolf och landsfadern Washington någon gång funnits till? Men det finnes ännu märkvärdigare syner att se. Jag har sett svensk-amerikanska ynglingar, som utan all vidare lärdom, genom ett par års umgänge med kallikå-bundtar och silltunnor eller gamla flaskor i något landtligt apotek, blifvit i kunskap så öfvermåttan öfverlägsna vanligt folk, att man nödgas vara ytterst försigtig, ja, ödmjukt lyfta på hatten, för att ej stöta sig med deras högheter. Jag har sett landtliga skönheter genom några månaders vistande i ett förnämt amerikanskt kök i en hast hafva vunnit en så obegripligt stor insigt, blifvit så bildade och förnäma, sådana höga damer, att fru Harrison, såge hon dem, säkert skulle fråga, hvilka dessa fröknar vore. — Det finnes alltför många ynglingar och jungfrur, som förakta sina gamla svenska föräldrar för deras enfald och okunnighet samt oförmåga att följa med sin tid, såsom man älskar att uttrycka sig. Det kännes svårt att göra ett sådant påstående, och det skulle glädja mig mycket, om jag varit för sträng, men jag har icke varit det.

I sammanhang med denna klokskap står ock en i otid vunnen sjelfständighetsanda. Sjelfständighet är en skön och manlig dygd, när hon finnes på sin rätta plats. Men såsom andra goda egenskaper måste hon finnas på sin rätta plats, för att kunna kallas en dygd. Annars blir hon en svår odygd. Såsom sådan har man trott sig ofta finna henne hos ungdomen. När man är ung och modig, är man också gerna sjelfständig. Man kastar helst oket från nacken och bär hufvudet så högt som möjligt. Till valspråk tager man då: "en ann' är så god som en ann'," och tänker dervid mången gång, att man ej är blott lika god utan litet bättre än de andre. Hvilka höga företräden, hvilka ovanliga gåfvor besitter man icke!

Särskildt modernt synes det hos de unge hafva blifvit att ej fråga far eller mor till råds, när man skall företaga sig det ena eller det andra. Man har den bästa rådgifvaren i sitt eget ljusa förstånd och klara omdömesförmåga. Skulle far eller mor befalla något, som man ej tycker om, så anser man det rent af såsom en barnslighet att fullgöra en sådan befallning. Det var när man var liten man skulle lyda, men nu eger ett helt annat förhållande rum. Man är nemligen nu uppväxt, man är sin egen herre, och hvarför skulle man då längre behöfva "hedra fader och moder!" Denna otidiga sjelfständighetsanda visar sig dock ej blott med afseende på förhållandet emellan föräldrar och barn utan öfverallt, der det blir fråga om lydnad och förtroende. Huru mången gång visar sig icke detta sinne t. ex. i skolorna, der lärjungarne ofta tro sig kunna och äfven försöka att ställa allting på långt bättre fot än lärarena förstått göra det, och då försöket misslyckas och de ljusa planerna korsas, vredgas man och gör uppror, för att visa, hur duktig man är och lära hvem som helst förstå, att man ej låter leka med sig. Den amerikanska läroverksstatiken visar detta på det påtagligaste. Så äfven med afseende på husbönder och tjenare. Huru svårt är det icke att lyda, och vågade man blott, så vore det snart slut med detta slafveri, som man kallar det. När man är ung, glömmes så lätt den gyllene regeln: "den som skall kunna befalla, måste först hafva lärt att lyda." Man förgäter, att just den sanna storheten älskar att visa sig såsom ett lydigt barn, en ödmjuk lärjunge, en trogen tjenare och en laglydig medborgare.

En annan lika allmän tillvitelse mot ungdomen är, att han är *fåfäng* och *högfärdig*. Jag älskar icke fåfänga och högfärd, ty jag tror, att båda äro orätta, men jag måste ändock bekänna, att det ofta förefaller mig, som om domen öfver de unge i detta stycke vore något hård. Ej alltid dömer man hjertat rätt efter hvad som synes på ytan och aldra minst efter kläderna. Med afseende på det senare är sant hvad Tegner sade:

Ute på sommarferier.

"I sig sjelf är klädedrägten en obetydlighet, hvad också fruntimren må invända deremot, mannen, ynglingen, barnet skola alla kläda sig rent, snyggt, anständigt, om gröfre eller finare det beror på råd och lägenhet. — Dåraktiga äro icke blott spräten och den behagsjuka qvinnan, som anse klädseln för lifvets högsta angelägenhet, utan äfven den studerade råhet, som affekterar att vara grof både i drägt och seder, för att derigenom draga uppmärksamheten på sig. Narrkåpan må vara smutsig eller grann, i begge fallen är hon mig vidrig". Så långt Tegner. Härmed har jag icke velat gilla det öfverflöd i klädedrägt, som gör sig gällande kanske särskildt bland ungdomen. Nej, jag hatar den, ty den är förderflig och olycksbringande. Man klagar öfver hårda tider, men månne med skäl, så länge som landets unga skönheter och gamla vissnade modedockor hafva råd och lägenhet att med sina dyrbara sidensläp göra all gatusopning, der de draga fram, onödig? Jag blott frågar. Det passar sig möjligtvis icke för mig att döma öfver damernas ofta lika fula som dyrbara toaletter. Det blefve säkert också ett mycket otacksamt göromål, ty numera synes slafveriet under modet vara ett nödvändigt ondt, som hvarken genom förnuft eller något annat kan fås ur vägen. Och ju ändamålslösare, fulare och dyrbarare ett mode är, desto populärare kan man räkna på att det blir. Är det blott modernt, så må hatten likna en mössa, ett snäckskal, en vattenskål eller hvad annat som helst; han må vara hvit, svart eller grå, ljusbrun, svartgrå eller grönmörk och anbringas på nacken eller, jag höll på att säga, hvilken annan kroppsdel som helst, blott ej på hufvudet — det är ändå vackert, ty det är modernt. Jag kunde fortsätta denna intressanta skildring, men lemnar den helst, och det så mycket mer, som hvar och en esomoftast erhåller sköna anledningar till sjelfbetraktelser öfver detta ämne, som kan studeras både i staden och på landet, med eller utan lärare. Till de svensk-amerikanska unga damernas berömmelse må omnämnas, att ej alla bland dem förgätit, att skönhet och enkelhet rätt väl passa tillhopa, samt att den fina takten och smaken ej alltid eller af alla bedömes efter de smaklösa påhängenas myckenhet. Men jag betoge de unge herrarne en ofta välförtjent ära, om jag ej läte dem visa sig på scenen. Här kommer just en af den rätta sorten. Läggen märke till den siratliga gången och de väl afmätta stegen. Gifven akt på den kungliga hållningen! Sen huru den snitsiga hatten sitter en smula på sned, för att gifva ton åt det hela. I munnen har en blossande havanna fått plats, som till damernas stora förtjusning sprider väldiga och doftande rökmoln omkring sig. Den ljufva "fine cutten" ligger i ro vid den hvitskurade tandraden. En lofvande början till en vacker mustasch visar sig ock vid noggrannare betraktande på öfverläppen. Mellan de fint behandskade fingrarne slingrar sig behagligt en mjuk käpp, och hårets vällukt sprider sig åt alla håll. Blixtrande juveler, ehuru falska, göra sitt till att förhöja effekten af det hela. Beklädningen för öfrigt är beställd hos stadens mest moderne skräddarmästare, der räkningen, med förlof sagdt, ofta ännu kanske ligger obetald. Detta är en ofullständig teckning af en sprätt, och deras slägte är stort.

Nu har jag blott något litet omtalat och beskrifvit en yttre fåfänga, som visserligen är förkastlig och i högsta måtto klandervärd, men det finnes en annan, en farligare, en hjertats fåfänga, och hon är roten till den yttre. Tillåt mig att begagna en af Sveriges störste skriftställares beskrifning derpå. Han säger: "... det är den inre flärden jag mest fruktar. Jag fruktar för den flärd, som röjer sig i sinnets löslighet och sjelfsvåld, som är och blir omyndig just derför att hon aldrig lärt underkasta sig någon myndighet och som sätter sig redan från barndomen som en rostfläck på sinnet och fräter upp dess malm. Jag fruktar för den flärd, som visar sig i en omättlig hunger efter nöjen och förtröelser, den ingen landets nöd, intet dagens trångmål kan hejda i sin fart. Det är den flärden, som utrotar allt allvar, all kraft, all arbetshåg ur sinnet, som förfelar lifvets ro blott genom att roa sig och gerna ville göra kunskap och dygd till blotta tidsfördrif. Det är den, som föranleder sällskapssjukans, tidens allmännaste men också dess obotligaste sjukdom, och som består deruti, att man aldrig kan trifvas med sig sjelf, utan alltjemt illfänas att utbyta sin egen erbarmlighet mot en annans. Det är den flärden, som förlamar den högre tankens spännkraft, klipper ideernas vingar och förnedrar förnuftet till ett blott räknebräde öfver egna småaktiga fördelar. Det är slutligen äfven den flärden,

som förgiftar sederna i sin brodd och andas i förtid sin orenlighet på oskuldens spegelglas. Det är den . . . som gör mensklighetens högaltaren, dess aldraheligaste, till idel skräpkamrar. Det fåfänga och flärd, som är så allmän äfven i detta land, och som tyvärr börjar blifva ganska allmän på åtskilliga orter äfven bland våra landsmän. Detta fel är ej ungdomens ensamt. Det tillhör

En glad tid.

är den flärden, som nu går med tusende trådar genom verlden."

Detta är en teckning af mästarehand af den de gamle lika fullt. Det är med ett ord ett allmänt fel. Hvilken ytlighet genomgår icke i alla afseenden tiden! Man har numera ytterst sällan

tid att göra någonting grundligt. Fort och lustigt skall det gå, och så önska framför andra de unge. Långsamt och pröfvande arbete hatar man. Man vill snart vara man, man blir ytterst fort lärd och tror sig behändigt nog kunna blifva mästare i hvilket yrke som helst, om man ens är nog allvarlig för att tänka på något visst yrke. Många äro dock fåfänga och lösliga nog för att vämjas vid all nyttig sysselsättning. De äro ofta barn, men bortskämda barn, af ansedda föräldrar. Så får man ett slägte af odågor och salongsdockor, som väl äro vackra att se på, men sannerligen om deras värde räcker mycket längre. Jag medger, att de kunna vara förtjusande leksaker och prydnader att begagnas i förmaket, vid pianot och på bjudningar, men der stannar ock mången gång deras förmåga och äfven vilja. Jag frågar ofrivilligt: hafva dessa någonsin frågat sig sjelfva, hvad som är lifvets stora uppgift, och om de frågat, hafva de redan förgätit svaret? Lyckligtvis är denna klass ännu ej talrik ibland vår svensk-amerikanska ungdom, men ju rikare och förnämare vårt folk blir, desto flere skola svara mot den gifna beskrifningen.

Jag sade, att man nu för tiden ofta blir ytterst fort lärd. Detta gäller dem, som likväl fråga efter lärdom och bildning, äfven om de icke så mycket se på deras grundlighet. I detta stycket hoppas jag på ett bättre. Det går redan saktare att blifva lärd än för några år sedan, och jag glädes deröfver. Det finnes ingen kungsväg till lärdom, brukar man säga, och parnassens höjder förblifva alltid branta. Sakta hinner man dit, om någonsin. Huru dåraktigt då, att tro sig redan vara deruppe, innan man ens blifvit van vid vägen, som leder dit!

Aldrig skall en person ångra den tid, den må för öfrigt vara längre eller kortare, som han användt på nyttiga kunskapers inhemtande, ehuru ens uppfostran och studier böra, så tror jag, lämpas efter ens gåfvor och förmåga. Och gåfvor har hvar och en, allenast han lär känna dem. Hvarje yngling borde besinna detta och söka få klart för sig, hvar hans plats är, och sedan söka intaga den platsen. Att så många unga personer misslyckas uti allt de taga sig för, ja, äfven med sin uppfostran, beror derpå, att de aldrig förstått sin kallelse i verlden. Härvidlag kan man kanske snarare skjuta öfver än under målet. Detta är isynnerhet ett vanligt fel hos föräldrar med afseende på val af lefnadskall åt sina barn. Mången ung person tror sig kunna uträtta underliga ting, och mången stolt fader och moder tro sin son vara skapad till något storverks utförande, när likväl alla tecken i verlden säga motsatsen. Mången gång är det visserligen svårt att *tidigt* bestämma sig för ett visst kall, men det är likväl särdeles godt, om man har kunnat välja en lefnadsbana redan i ungdomen och sedan följt densamma. Det är en stor vinning.

Vår svensk-amerikanska ungdom lider mångenstädes af ett annat svårt lyte. Jag syftar på dess liknöjdhet för bildning och nyttiga kunskapers förvärfvande. Härvid hafva föräldrarne stor skuld, som jag längre fram ämnar visa. Mången yngling synes tänka, att kunskaper och bildning, om icke rent af skadliga, åtminstone äro helt och hållet onyttiga. Och han handlar derefter. Han är derför lika grön som en irländare och lika dum som en "greenbackare". Hans kunskap består uti, att på ett förståeligt sätt kunna tala svenska och engelska, skrifva sitt namn åtminstone lika läsligt som hieroglyfskriften, understundom t. o. m. kunna svärja duktigt och tugga tobak som en maskin. Mången gång skyler han sin okunnighet under en vacker rock, och hans förnumstiga hufvud kan t. o. m. prydas af en hög hatt. På landet äro dessa ynglingar ofta söner af rika farmare, som tro, att ingen lärdom behöfves för att följa plogen och ett par mulåsnor. Med de unga damerna är det i allmänhet ingalunda bättre beständt, och deras mödrar äro mången gång skulden dertill. De synas tro, att ett fruntimmer ingenting mer behöfver veta än att kunna koka gröt och steka fläsk, och deri äro de mången gång exemplariska. Kunna de då brodera tofflor och bokmärken, sjunga i sångkör och klinka litet på pianot eller spela "gubben Noak" på sin nya kammarorgel, så anse de sig strax mer än vanligt lärda och hufvudet bäres mera sjelfständigt med en öfverlägsen knyck på nacken. Att deremot vanligt bokvett, att kunskap i historia och geografi m. m. skulle kunna gagna t. ex. en husmoder, det hafva de aldrig kunnat riktigt förstå, och anse derför hvar och en, som söker tillegna sig sådant, såsom på samma gång både enfaldig och högmodig.

I denna skildring talar jag naturligtvis icke

om dem, hvilka ej haft tillfälle att inhemta kunskap och bildning. Jag vet, att det finnes mången ung man och qvinna, hvilka djupt beklaga sin okunnighet. För alla sådana hyser jag den uppriktigaste aktning. De äro redan på god väg att blifva bildade i en skön bemärkelse af ordet, ty de inse, att det brister dem något i kunskap. Använda de sådana tillfällen, som kunna yppa sig, så skola de, om ock sent, kunna förvärfva sig stor insigt och ej så ringa kunskap. Talrika exempel finnas, som bevisa, att sådana personer genom tålamod och ihärdighet blifvit iståndsatte att uträtta mer än vanligt stora och vigtiga dagsverken i lifvets arbete. De äro derför i allo aktningsvärda personer. Mina anmärkningar voro ej riktade mot dem, utan mot sådane, som försumma att begagna de tillfällen, som stå dem till buds för en åtminstone jemförelsevis god uppfostrans erhållande. Sådana äro ock värda ett allvarsamt klander, och gisseln kan ej läggas för hårdt på deras rygg. Det värsta är likväl, att dessa ungherrar och damer ytterst sällan i tid kunna bringas ur sin förvillelse. Med stor enfald äro de begåfvade af naturen och denna gåfva vårda de med flitig omsorg. Huru lofvärd denna omsorg är, hafva vi dock redan sett.

Här nödgas jag framdraga en annan ganska allmän skuggsida hos den svensk-amerikanska ungdomen: dess brist på patriotism. Med patriotism vill jag då förstå känsla för och kärlek till det gamla fäderneslandet och vårt nya fosterland. Jag blyges djupt, då jag nödgas erkänna, att det finnes sådana bland vår ungdom, som med afseende på båda landen äro liknöjda och känslolösa. Skall en yngling eller jungfru med svenskt blod i sina ådror vara känslolös för Engelbrekts och Sturarnes land? Skall den, som har "ärans och hjeltarnes språk" till modersmål, vara liknöjd för Wasarnes, den förstes, landsfaderns, och den andre, stores, för Carlarnes, den modige tolftes, "dundergudens", och den fridsälle femtondes, folkvännens, land? Borde ej hjertat klappa hastigare på svenska ättlingar, när de tänka på de tusen sjöars land och anande för sin tanke frammana dess "moar, fjäll och skär"! Borde ej barmen svälla af rättvis stolthet öfver det land, der Runeberg, Tegner och Wallin strängat sina lyror, der Linne tolkat växtrikets lagar, der Berzelius och Scheele inträngt i natur-elementernas hemligheter, och som Nordenskiöld än i dag gör verldsberömdt? För mig synes förvisso ingen orsak förefinnas att blygas öfver sin härkomst från ett sådant land och öfver sin härkomst från ett så stort folk. Men den, som är känslolös för sitt gamla fädernesland, han är ock vanligtvis liknöjd för sitt nya fosterlands välfärd. Och dock är vårt fosterland, så kallar jag Amerika, värdt vår kärlek. Det är vårt hem, och ett storartadt hem är det äfven! Ensamt dominerande en hel verldsdel, sträcker det sig mellan de två stora armarne af verldshafvet. När man hunnit långt i vester, har man likväl hunnit blott i midten af dess område. Dess historia hittills står ensam i sitt slag i verldshäfderna med afseende på utvecklingens och framåtskridandets ovanliga hastighet. Knappt ett sekel hafva vi sett fly, och vi stå redan i nationernas främsta led. Och detta landet är ett fritt land. Ingen despot skrifver här lagar, som måste lydas, inga band hålla våra samveten i slafveri. Folket styrer sig sjelft. Uti en sådan samhällskropp äro vi kallade och födde att vara medlemmar. Skulle vi ej då älska Washingtons, Lincolns och vårt eget land? Vi borde det. När man är ung, tänker man så sällan på sina medborgerliga pligter. Lätt klandrar man all slags styrelse och öfverhet, men har man besinnat, att man *sjelf* dervid är pligtig att söka få saken förbättrad? Vår ungdom behöfver vakna upp i detta stycket. Min skildring blir af sig sjelf allt allvarligare. Jag vill ej tala mer om fosterlandskänslan. Ett ännu vigtigare ämne ligger för oss. En mörk skuggsida hålles fram. Vi kunna ej annat än betrakta den. Man har sagt och säger än, att vår ungdom är alltför mycket främmande för all sann och verklig kristendom. Detta är den svåraste förebråelse, man kunde uttala mot ungdomen. Religionen och kristendomen är endast värd att i sanning bära det namnet, är just det innersta hos menniskan. Det är derför ock det ömtåligaste och det oumbärligaste, om man redan vill vara blott en verklig menniska. Är det slut med en persons kristendom, eller har han aldrig haft någon, så är han beklagansvärd och, i samma mån som evangelii ljus har skinit klart, klandervärd. Kristendomen är vår själs lif och gemenskap med Gud och kan derför såsom intet annat odla och upphöja, bilda och förbättra en menni-

Mickel i klämma.

ska. Enfaldigt, som korsets evangelium är, så eger det dock en gudomlig kraft öfver den enskilde och hela samhället, och dess kraft vill alltid tjena till omskapelse och förbättring. Så vittnar ock historien. Framför menniskoslägtets gemensamma lefnadsteckning stå alla fritänkare

En hård hviloplats.

stumma. Kristendomen har nemligen i den enskilda såväl som slägtets historia bevisat sig såsom sanning och verklighet. Häraf förstå vi vigten af den gjorda förebråelsen mot ungdomen. Är då ungdomen sådan, att han förtjenar en dylik anklagelse? Jag nödgas tyvärr svara, att han alltför ofta är det. Huru snart och huru lätt villas icke våra ynglingar och jungfrur bort från sanningens väg! Det går ett hånskratt, ett djefvulskt hånskratt mot all verklig kristendom genom vår tid och många af ungdomen hafva hört det och, bedragne deraf, lemnat sin bana. Tro och trott sig hafva kommit till ett sådant förstånd och ett så stort ljus, att det nu mera vore barnsligt, att tro och tänka som förr. Bibeln begagnas ej mer, bönvrån är tom, och hjertat äfven på frid och tillfredsställelse. Kyrkan och gudstjensten hafva ock förlorat sitt värde. Man är med ett

ord en verldsmenniska och det af öfvertygelse. Andra äro främmande för all verklig kristendom af blott liknöjdhet. Man har ej tid eller lust att tänka på sådana saker. Det må presten och de gamle göra! Jag har helt annat att tänka på och öfverväga nu. Och då blifva penningar och jordiska utkomster af större värde än det himmelska testamentet och fastighetsbrefvet.

Desse unge hafva en gång möjligen stått i ett annat förhållande till dessa saker. De hafva kanske till och med stått i lefvande trosgemenskap med Gud. Men nu äro de förlorade söner och döttrar. Det är ej här på sin plats att vidare tala härom. Jag hyser dock det allvarligaste, deltagande för alla sådana, ty sin bästa skatt hafva de dock förlorat.

Den gjorda förebråelsen träffar dock icke hela vår ungdom. Det finnes, jag säger det med glädje och tillförsigt, ännu mången yngling och jungfru, för hvilka kristendomen ej är för gammal, nej, de behöfva både kristendomen och Kristus alla dagar, ty de stå i trosgemenskap med honom. Jag uttalar dock den önskan, att desse senast nämnde måtte vara långt flere än de äro, och förstode vi rätt hvad vigt det ligger härpå för vår framtid såsom folk och nation, så skulle vi alla instämma i denna önskan.

I sammanhang med detta främmandeskap för kristendomen stå ock andra mörka taflor. Vi måste stanna ett ögonblick äfven framför dem, hemska, som de synas vara. Låt oss betrakta en af dem i sender. Jag ser en yngling vandra hem på aftonstunden, trött af dagens möda och arbete. Hemkommen kastar han vresigt hatten i ett hörn och rocken i ett annat. Snart är han i ordning för aftonmåltiden. Men hvarför skyndar han så? Har han något angeläget arbete, som väntar honom? Skall han besöka den påbörjade aftonskolan? Nej! Hvad då? Följen honom med uppmärksamhet. Se nu har han slutat sin måltid. Han lemnar nu rummet. Han är nu ostörd i sitt eget rum. Han drager upp ett par illustrerade tidningar ur sin ficka. Med begärlighet börjar han betrakta illustrationerna. Sedan slukar han med lika stor begärlighet textens innehåll. I undren, att jag kallar denna skildring en mörk tafla. Träden då närmare! Kännen I namnet på tidningen? Träden ännu närmare! Sen I hurudana bilderna äro? Förstån I följetongens halt? Märken I, med hvilken upptäckt gerningsmans blickar ynglingen ser sin hemlighet förrådd? — Men hvarför ser den der unga damen så skygg ut? Hon ser ju ut som om hon hade orättfånget gods i sin ego. Nu skyndar hon till sin sängkammare. Under kappan hade hon en bok. Hon gömmer den försigtigt under hufvudkudden. På qvällen, när hon går till hvila, släcker hon icke lampan. Hon sätter den så nära sängen som möjligt. Den fördolda skatten framtages. Hon börjar läsa. Timmarne få vingar. Med en viss glupskhet slukas hvarje ord. Fram på ottan har hon slutat boken. Hon gömmer den åter. Nu skall hon sofva. Men hvilken sömn! Hvilka drömmar! På morgonen ser den unga en smula ruskig ut. På modrens fråga har hon hufvudvärk eller förkylning. Att ruskigheten var förorsakad af den nervskakning, som den orena bokens läsning hade till följd, förstår kanske icke den unga eller vill åtminstone icke erkänna det. Det gift, som ungdomen genom läsning af dåliga och orena böcker insuper, visar sig också snart i sina verkningar.

Huru oskyldigt synes det likväl icke! Märkvärdigt är det dock, att ungdomen, så länge någon heder är qvar, blyges för denna lektyr, och ogerna ser, att någon tror dem om att läsa den eller den tidningen eller känner till innehållet af en viss bekant bok af mindre godt innehåll. Men giftet verkar ändå. Sinnet förslöas mot alla höga och goda intryck, sedlighetskänslan förslappas, kristendomen dör, menniskan förfäas, blir slaf under sig sjelf och sina egna lustar, och ingen annan förer slafpiskan med sådant eftertryck som de egna lidelserna. Till detta farliga gift räknar jag "Police News," de flesta "Family Journals," alla "Dime Novels," många romaner och noveller, oaktadt man der måste döma med urskiljning, ty det finnes romantiserad historia och färglagda karaktärsteckningar, som man ej har skäl att förkasta. Med en särskildt hård dom belägger jag dessa så vanliga hårresande röfvarehistorier och slippriga kärleksäfventyr, ty kan någonting förderfva det ungdomliga sinnet, så är det sådan lektyr.

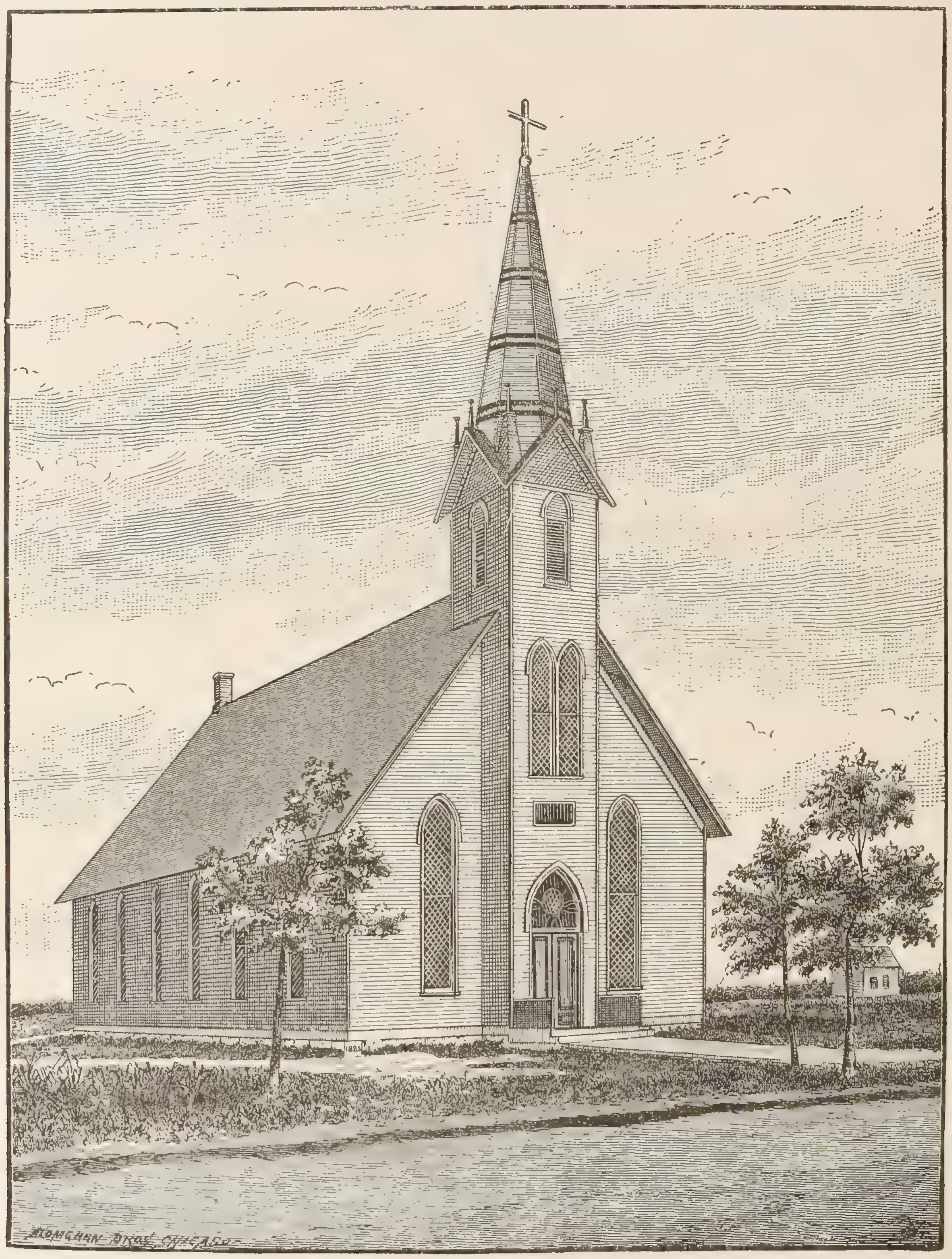
Jag ser en annan tafla. Hon synes så glad och inbjudande. Men hvilken mörk bakgrund! Låtom oss betrakta taflan. Jag ser en stor och rikt möblerad sal. Jag bländas af ljushafvets

glans. Jag beundrar de sköna väggmålningarna och njuter af den tilltalande musiken. Här ses församlade dagens firade skönheter och deras företrädare samt en mängd ungherrar och äfven gamla. De äro alla utstyrda i högtidsskrud. Man har täflat med hvarandra i fin smak och kostbara kostymer. Rummet doftar af de mest välluktande parfymer. Jag är färdig att berusas. Och huru glada alla synas vara! Intet mulet ansigte, intet hängande hufvud! Blott glädje och njutning! Och snart flyger sällskapet med lätta och behagliga rörelser i bestämda kretslopp kring salen, beledsagade af den lifliga musiken. Man uppeldas, man njuter, man är hänförd. Men timmarne ila, den gråa morgonstunden kommer, och man måste skiljas. Det var ju en glad tafla! Men hafven I skådat dess bakgrund? Hafven I sett de hem, som de glade kommo från och till hvilka de återvända? Förstoden I den lifstärande sjukdom, som jagade rodnaden så högt på skönhetens kind? Sågen I huru oskuldens lilja obarmhertigt förqväfdes i qvalmet och värmen? Tänkten I på den inre stilla röstens anklagelser? Hvar var glädjen den följande dagen? I veten det. Hvarifrån kom den osläckliga njutningslustan, som allt jemt ville hafva mer och ändå aldrig fick nog? I veten det. Det var ju en glad tafla, men sägen mig, hvem lemnade det glada sällskapet för att gå till sin bönevrå; hvem kom med renare och ädlare känslor i sitt bröst? Jag lemnar nu taflan till edert eget omdöme. I kännen den väl. Betrakten den noga och fällen eder dom.

Men ännu nödgas vi se en den mörkaste tafla. Den är målad med satan sjelf såsom mästare, och penseln är doppad i eldvattnet. Hon är en brokig tafla. På den ser jag bilden af personer af båda könen och från alla samhällsklasser. Jag ser också till min stora förskräckelse mången svensk amerikansk yngling der. Låtom oss gå taflan närmare! Jag ser ett hus med ett fradgande bierglas såsom skylt. En beständig ström af menniskor går in och ut. Jag märker, att de som gå in likna vanligt folk, men de som komma ut gå med vacklande steg och hängande hufvudet. En del komma ut med vilda blickar och kämpa i luften med sina seniga armar mot himmel och jord. Här ses en råka i slagsmål med en annan. Polisen kommer och för dem båda till fängelset. Der kommer en gråtande moder, som frågar efter sin son. Här en sörjande maka som söker sin försupne man. Ack denna moder och denna maka komma mitt hjerta att klappa af medlidande! De se så bleka och tärda ut. Kroppen är böjd under ständiga bekymmer. Och likväl i denna tärda gestalt, i dessa förgråtna ögon ser man spår af helsa, skönhet och forna bättre dagar. Men jag följer med honom in. En besynnerlig syn möter min blick. Jag studsar nästan tillbaka. Hvarför skall jag dock längre söka förgylla en *krog?* Hvad är då en *krog? En krog är porten till helvetet*, der en grinande dödskalle och en hemsk uggla sitta öfver dörrposten. En krögare har druckit duskål med satan och har sjelfva Beelzebub till sin nära slägtinge. Det är underligt, att icke den allsmäktiges vrede uttömmer sig öfver sådana ställen redan i tiden. Jorden sjelf borde remna och låta både krog och krögare komma till den plats, der det finnes värme nog att smälta äfven bränvinsförsäljarens stenhärda hjerta. Veten I hvarifrån våra mördare och tjufvar komma? De komma från krogen. Veten I hvar lagstiftaren och domaren förlora både heder och sans? Det är på krogen. Veten I hvar de förlorade sönerna i trasiga kläder vakta svinen? Det är i krogen. Der ser jag arbetaren uppoffra de styfrar, han bordt köpa bröd för åt sina hungriga barn. Der ser jag den rike i vildt slöseri bortkasta sina skatter. Der ser jag krögaren samla åt sig och sina barn en rikedom som är blodsvärde. Du krögare, ve dig och tusende gånger ve dig, när allt oskyldigt blod skall kräfvas ur dina händer. När alla offer, dem du fört till grafven, skola ropa förbannelse öfver dig. När enkornas och de faderlösas tårar blifvit räknade i Guds lägel, och den nitälskandes vredes skålar skola tömmas öfver ditt hufvud. Då skall du få ditt eldvatten tillbaka med hög ränta. Men nu står den vänlige krögaren bakom disken och utdelar artigt helvetesgiftet. En krog är ett stort slagteri. Der dödas kroppen och mördas själen för evigt. Der offras den husliga lyckan och den inbördes kärleken på bränvinets högaltare. Der ger mången yngling dödsstöten åt sin framgång i tiden och sin salighet i evigheten. Har jag framstält taflan i för mörk dager? Nej! Hon är än-

nu blott för ljus. Vi äro ju på krogen! Lyssnen till de förbannelser och råa eder, som ljuda öfver krogdisken och vid spelbordet.

Sen drinkarens tärda och förvridna drag. *Han var fordom en värdig medlem i samhället, en god make, en älskande fader. Nu är han en ruin, ett vrak. Och på krogen har denna förändring med honom skett.* I ynglingar, sen denna bild! Ibland eder finnas möjligen sådane, som äro utsatta för den nu beskrifna faran. Kommen ihåg, att hvarje gång I fören bränvinsglaset till edra läppar, står djefvulen hånskrattande vid eder sida. Vid spelbordet skall han locka eder att spela bort allt, heder och ära och andras penningar, när edra egna äro slut, märk, hvad jag sade: *allt,* blott ej nöden och olyckan. Öfver edra läppar skall han sända förbannelsens och hädelsens ord, som skola genljuda i tid och evighet. En mörk tafla. En hemsk bild! Ve, att man skall behöfva omtala sådant, när man skildrar ungdomslifvet! Och dock vågar ingen förneka behofvet af att så göra. Denna syndaflod rycker årligen med sig tusenden af landets ädlaste och mest förhoppningsfulla söner. Jag frågar eder, I unge, jag

Svenska Evangelisk-Lutherska Bethania-kyrkan, Axtell, Kearney Co., Neb.

Mors lilla hjelpreda.

frågar, I gamle, huru länge tillåten I, att detta får fortfara? Betrakten ännu en gång den hemska taflan och fällen sedan eder dom.

Jag har skildrat ungdomslifvets *skuggsidor* och dervid varit mera mångordig än jag ämnat. Skuggsidorna hafva, jag medger det, här och der varit mycket mörka. Jag gjorde likväl ungdomen stor orättvisa, om jag lade hela skulden på honom derför. Han är förvisso långt ifrån skuldfri, men föräldrarne, de gamle, hafva ock härvidlag stor skuld. I allmänhet intresserar man sig icke nog för ungdomen. Den känner sig ofta stå ensam utan alla sympatier från de äldres sida, och när man vandrar ensam, då kommer man lätt på villospår. Så med ungdomen. Huru många prester, kyrkoråd och föräldrar äro icke beklagligt liknöjda uti detta stycket. Om de få äta sura frukter, så må de skylla sig sjelfva. Vi behöfva en förbättring härvidlag, om icke vår ungdom skall helt förloras både för stat och kyrka. Kommen ned, I gamle, med kärlek och värme till de unge, och I skolen ej behöfva arbeta förgäfves! Många föräldrars hufvudlösa barnauppfostran bidrager ock att göra skuggorna mörka. Mången gång går den ut på att öfvertyga barnet antingen, att det är en nolla eller ett snille. Båda delarne äro oftast lögn. Men så uppfostras å ena sidan ängsliga odågor eller oborstade vilddjur och å andra sidan pösande små professorer och förargliga förståsigpåare i allting. Af sådan sådd kan man man ej vänta en vacker skörd. Dock vare nu nog sagdt derom.

Jag sade, att vi sett skuggsidorna. Finnas då inga ljusa? Jo, ungdomen har i sanning sina förtjenster. Här behöfver jag dock ej vara så vidlyftig, ty vi unge hafva ju namn för att helst vilja se den ljusa sidan. Detta är ock en af ungdomens förtjenster. Jag älskar *det friska och glada ungdomssinnet*, som ej ännu blickar ut i verlden genom sotade glasögon. Sjelf önskar jag lik Amerikas älskliga damer alltid förblifva ung om ej i år såsom de, så dock olik dem i sinnet. Det ligger någonting skönt och tilldragande uti ett friskt och gladt sinne, och detta tillhör framförallt ungdomen. Här må med dräpande prosa invändas, att ungdomsglädjen är en frukt af okunnighet och oerfarenhet. Men jag frågar, äro dessa eviga surmular och vandrande utropstecken icke lika okunniga? Jag blott frågar. Så mycket är visst, att en kristen har all orsak att vara glad, antingen han är gammal eller ung.

Jag älskar dernäst ungdomens *uppriktighet*. Falskhet och skrymteri äro, när de finnas hos ungdomen, ett lån från de gamle. Det är naturligt för de unge att visa sig sådana som de äro. Men icke alla unga äro naturliga. Det är likväl en förtjenst hos ungdomen, att man om många af dem ännu kan säga, att de icke hafva kastat förställdhetens fint broderade men gift-färgade mantel öfver skuldrorna. Jag älskar och ungdomens *kärlek* och *tro*. Finnes misstänksamhetens onde genius hos ungdomen, så har han farit vilse på vägen till sqvallersystrarnes kafferep eller de knotige gamle gubbarnes middagsbjudning. Jag nekar ej, att han så far vilse understundom. Nej, det är alltför sant. Men när man är ung, tror man gerna alla menniskor om godt. Det misstroende, som dödar all huslig lycka och gör kärleken landsflyktig, som förgiftar umgängeslifvets glädje och ger vänners förtroende en kindpust, känner man icke mycket till. Och när man tror mycket, så älskar man ock mycket. Man känner deltagande och ömhet för alla, med hvilka man umgås. Den kalla ungdom, man understundom finner, som med sin köld kunde komma en grönländare, som har umgåtts med isberg på nära håll, att frysa, är ej värd sitt namn.

Jag högaktar den sanna ungdomens *kärlek* och *sjelfförsakelse*. Märken den der ynglingen, huru han uppoffrar sina förtjenster för sina gamle föräldrar. Sen den der unga qvinnan, som gång efter annan lemnar sin sparpenning åt sin behöfvande fader! Sådan ungdom förtjenar beröm i denna frostbitna ålder, då hjertats ädlaste känslor så ofta äro förfrusna.

Dock har ungdomen äfven sina *pligter*. Jag nödgas här vara så kortfattad som möjligt. Förut har jag sagt, att ungdomslifvet är en vårtid. På våren skall man så det man vill skörda på hösten. Så är ock ungdomslifvet en såningstid. Det är sant äfven här: det man sår, skall man skörda. I ungdomen bör derför god och ädel säd utsås. Denna utsås genom, men ej blott genom flitig skolgång. Skolgång är nyttig, och då sås månget ädelt sädeskorn, men man kan å andra sidan gå i skola hela lifvet igenom och ändå icke så mycken ädel säd. En god och kristlig bildning förändrar och förädlar ej blott

hufvudet utan ock förnämligast hjertat. En sådan bildning är det jag önskar ungdomen och den kan ej så sällan finnas och komma till stånd till och med utan mycken skolgång. Det är dock vår pligt att tillse, att de unge kunna få tillfälle till en uppfostran så rik som möjligt på goda kunskaper och så genomsyrad som möjligt af den sanna kristendomens anda. En sådan uppfostran drifver tvillingssystrarna den blinda okunnigheten och okammade råheten på flykten. Men till en god sådd i ungdomen synes mig framförallt en tidig gudsfruktan höra. Säll är den yngling och den jungfru, som sått god säd vid korsets fot och i sin Frälsares efterföljd. En sådan liknar i sanning den af blommornas vällukt doftande trädgården jag förut nämnt. Hvad blir en sådan ungdoms pligt? Varen sådana doftande blommor i edra hem. Der bören I först sprida den himlaburna vällukten. Varen det sedan i hela eder umgängelse såsom medlemmar i kyrkan och i staten. Förgäten ej att vara det mot hvarandra. Men sen ock till, att ingen kall frostnatt eller bitande nordanvind måtte hindra blomstren att förvandlas till sköna frukter. Det finnes kalla syndanätter, det blåser isande otrosvindar! Vakten eder för dem. Jag påminner eder allenast härmed om en sjelfklar pligt. Älsken edra föräldrar, älsken eder kyrka, älsken edert land. Arbeten för allas deras välfärd, och I byggen eder egen lycka. När ungdomen iakttager sådant med Guds hjelp och i Guds kraft i tron på honom, då eger han ett skönt hopp, ett hopp för tiden och ett ännu skönare, en evighetsblomma skiftande i den hvita och den röda färgen. Det

Jätteträd i Californien.

är sant, efter den milda vårtiden komma de varma och mödosamma sommardagarne. Så med menniskolifvet. Efter ungdomens glädje kommer mannaålderns arbete. Den bleka sorgen lägger sin tunga och kalla hand på våra skönaste förhoppningar, och de vissna. Den omutlige dödsengeln kanske drager långa svarta streck öfver våra beräkningar, och de slå fel. Men under de varma sommardagarne är det blomstren mogna till sköna frukter. Och hösten blir sommarens efterträdare. De varma dagarne blifva kortare. Värmen är sjelf i aftagande. Hösten är skördens tid. Då har blomman blifvit till frukt, och om träden än icke äro så grönskande, så hafva de derför ej förlorat utan vunnit i värde. Ty frukterna äro mera värda än både löf och blommor. Jag medger dock, att det ligger ett drag af vemod öfver menniskolifvets höst. Ty efter hösten, den må hafva varit huru rik på frukt som helst, kommer den kalla vintern. Det är då den hvita och röda evighetsblomman, hoppet, får sitt fulla värde. När vårt hjerta här allt mera sammankrympes och finner allt mindre intresse i närvarande förhållanden. När vår ande anande frågan om det ej finnes något bättre och skönare, då låter hoppet de himmelska portarnes dörrar vidt upp och låter vår ande skåda en härlighet, en frid, ett hem, dit han sedan allt mera längtar.

Det är skönt, när denna blomma tillhör ungdomen. Jag påminner mig härvid en händelse ur min egen erfarenhet. Det var vid ett festtillfälle, som de närvarande sent skola glömma. Vi hade sett och hört mycket skönt förut, men det bästa stod oss åter. En öfverraskning väntade oss. En ung qvinna uppträder. Hon var en skön utsprucken rosenknopp. Jag minnes de mörka lockarnes behag. Jag ser de sköna själfulla ögonens blick. Den riktades med förtroende mot höjden, och jag hörer ännu hvad den klagande, men ljufva rösten sade:

"Jag längtar hem till trogna fadershuset,
Till fadrens ömma bröst:
Långt bort ifrån det vilda men'skobruset
Jag söker frid och tröst.
Jag gick i verlden ut med namnlös trängtan,
Jag vänder åter hem med stilla längtan.
Hvar jordisk önskan är mig snöd och slem,
Jag längtar hem.

Jag längtar hem. Jag såg i sälla drömmar
Ett bättre fosterland:
Der finns en fader, som för barnen ömmar
Och räcker dem sin hand.
Förbi är sommar'n, svalan hemåt svingar,
Högt öfver berg och dal på lätta vingar.
Blir foten snärd, hon flyr med bruten lem,
Hon längtar hem."

Vanor och ovanor.

En god karakter är något som en sansad och kristlig ungdom alltid måste vara mån om att utbilda hos sig. En menniska utan karakter är såsom ett skepp utan styre, och är karakteren dålig, så finnes väl styret der, men det skötes af en drucken eller vansinnig person eller ock af en medveten skurk. Af allt hvad man i ungdodomen genom sin egen ansträngning, genom en god och ändamålsenlig uppfostran, och först och sist genom Guds barmhertighet kan ernå, kan ingenting uppväga en god och fläckfri karakter. Ens rykte och heder bero på denna sak, men på dessa förre beror åter i ganska väsentlig mån hela vår framtid på jorden och hvarför icke äfven längre fram. Hvad derför föräldrar, pastorer och lärare måste vara ytterst måna om, är utbildandet af ädla, trofasta, kristna karakterer bland det unga slägtet. Vår materiela och brådskande tid synes visserligen vara emot en dylik sträfvan, om man får tro, att arten af många s. k. uppfostringsanstalter betyder något. Den unge mannen skall utbildas till en kombinerad räkne- och räntetabell, den unga qvinnan till en grannlåtsdocka och sminkad speldosa, som alltid gnolar på samma melodi, intet tänker, litet vet och mindre duger till. Menniskorna blifva derigenom stora varumagasin, fullproppade af mycket och allehanda, men "rummen i deras hjerta, der en god och ädel smak, kärlek, glädje och gudsfruktan fordom voro hvardagsgäster, stå öde eller äro bebodda af jordens krälande och fyrfota djur" (fritt efter Beecher). Hvar äro forntidens storartade jättekarakterer bland män och qvinnor, hvar är den sedliga kraft, som manade våra fäder och mödrar att utföra storverk, på hvilkas grundval den nuvarande stolta tidens lycka och välfärd hvila! De sofva, den är gammalmodig, ljuder doft och vemodsfullt det dystra svaret. Framgång alstrar lätt öfvermod, rikedom bringar icke blott möjligheten af större och ädlare njutning, utan oftare och i högre grad vällefnad, flärd och laster. Der är *vår* fara förhanden. Vårt land är rikt på oerhörda tillgångar; dess omätliga natur-resurser synas blott vänta på någon som vill ega dem. Framtiden är storartadt skön och hoppfull, nästan som om vi lefde i drömmarnes rike — men frågan står dock blott desto betydelsefullare och väntar på sitt svar af det uppväxande slägtet och dess fostrare. Skall det blifva ädla, goda och kristliga karakterer, som i framtiden skola regera och besitta detta land? Skall själen, det inre, högre och bättre lifvet hos de unga, kunna motstå den öfvermåttan lockande frestelsen att dansa kring guldkalfvarne i vår tid? Skall vår ungdom få tid och lust till idkandet och öfvandet af god och ädel smak, af sann och verklig konst, och skall den fråga efter att söka den stora skatten: en god och ädel karakter?

Tidstecknen omkring oss gifva skäl till både fruktan och hopp. Vi vilja dock ännu hoppas mera än vi frukta, ty hopp föder bättre och större handlingskraft än en halfförtviflad, viljelös och modfäld fruktan.

Vanans makt måste alltid tagas med i beräkningen när det blir fråga om karaktersbildningar. Goda vanor äro en del af en god karakter eller utgöra åtminstone några af dess vigtigaste stödjepelare. *Ovanor* innehafva samma vigtiga plats med afseende på en dålig karakter. Och dock hvilken glömd och undanvräkt sanning är icke detta! Unga och gamla åsamka sig vanor och ovanor utan att ett ögonblick tänka på följderna. Man smider sina egna halsjern och fjettrar, men man gör det med ett medvetslöst leende. Ett stycke längre fram på lefnadsvägen börjar man först ana, sedan veta, hvad man gjort. Vanan liknar till en början den finaste, oskyldigaste och mjukaste silkesträd, men tråden blir en snodd, och snodden blir ett tåg, tåget får jern- eller kopparbeslag, och den oslitliga bojan är strax färdig. "Vanan är en svekfull och hänsynslös herskarinna. Steg för steg, listigt och varsamt smyger hon sig fram och gör sina inkräktningar, men sedan hon på detta stilla och beskedliga sätt

så småningom upprättat och tryggat sitt välde, afslöjar hon en vacker dag ett lidelsefullt och tyranniskt ansigte, inför hvilket vi ega hvarken mod eller kraft att ens upplyfta vår blick." (Montaigne). "Menniskan är, säger Paley, en hopgyttring af vanor; och enligt ordspråket är vanan den andra naturen, hvilken ju understundom är så mägtig, att den utplånar det ursprungliga skaplynnet. Metastasio hyllade en så afgjord mening om upprepandets makt, både hvad sättet att tänka och handla beträffar, att han sade: "Allt hos menniskan, t. o. m. sjelfva dygden, är vana. Liksom snön samlar sig i stora hopar, så formas våra vanor; ingen ensam flinga, som lägges till drifvan, åstadkommer någon synbar förändring, en enstaka handling skapar ej, ehuru möjligen uppenbarande en menniskas sanna karakter, men liksom orkanen utför bergssluttningar slungar lavinen, hvilken famnar i sina armar dalens innevånare och hans boning, så kan jemväl lidelsens vind af de genom förderfliga vanor omärkligt sammanförda skadeämnena omstörta sanningens och dygdens tempel." (L. V. sid. 161.) Man kan vänja sig vid nästan hvad som helst. Sjelfva välgången och välbefinnandet kunna, såsom någon icke så oriktigt anmärkt, öfvergå till en slags vana. Man kan få för sed att betrakta allt från den ljusa, men man kan äfven komma derhän att man ser allt från den mörka sidan. Man kan vänja sig att genom någon slags lycklig smältningsprocess förvandla lifvets vidrigaste händelser till stödjepelare för hoppet eller ock kan man hängifva sig åt ovanan att söka och finna fel hos allt, tills man börjar likna den der klanderlystne poeten som

> "Knappt kan hämma sin gråt för bristen på ämnen att häckla."

En vis man sade: Vanan att se sakerna från solsidan är bättre än en inkomst på fem tusen dollars om året. (Matheros).

Sådan är *vanans makt.* Men är det sant, huru vigtigt blir ej då inlärandet af goda vanor och af-

Mary J. Drexel's sjukhem och diakonissanstalt, Philadelphia.

skyendet af onda! Och dermed äro vi inne på vårt ämne

Vanor och ovanor.

En ung person bör hafva ett högt ideal för hela sin sträfvan. Bättre är att i det stycket sigta för högt än för lågt. Sitt ideal efterbildar man, om ock i vissa fall endast delvis. Låt det blifva en vana hos vår ungdom att kora sig ädla och goda ideal. Man får aldrig vara belåten med sig sjelf eller sin närvarande ståndpunkt, utan måste alltjemt sträfva framåt och uppåt. Den, som oafbrutet rigtar sin blick mot jorden, blir jordvänd med krogig rygg och ännu krokigare själ. Denna alltför allmänna anda af *I don't care* är en usel och eländig ting. Huru slö, huru utfattig på allt ädelt och bildadt, huru rent af djurisk blir ej den ungdom, som tagit ett sådant motto, ett sådant ideal.

Hvarifrån skall ungdomen få sitt ideal? Många halfvuxna och äfven tyvärr fullvuxna ynglingar hafva funnit sitt ideal i någon *dime novel* eller röfvare-roman. Hurudant är ett sådant ideal? En duktig, djerf, hänsynslös varelse på en texas-pony, med en revolver i hvarje hand och geväret öfver axeln på jagt efter bufflar eller indianer, eller ock en detektiv som är färdig att göra hvilka illbragder som helst under utöfvandet af sin s. k. rättvisa. Andra ynglingar taga jernvägskungen eller köpmansprinsen till sitt ideal. Hela deras motto består i ett enda ord: guld, guld! Än den unga qvinnan då! Jo, i våra dagar hemta många unga qvinnor sitt ideal från kärleksromanerna. Der målas lyxen och beqvämligheten för dem på det mest lockande sätt, der se de praktfulla porträtt af rika ynglingar, hvilkas enda förtjenst är ärfd och består i en egendom, som far och mor med svett och möda sammanskrapat och som sonen nu slösar bort under bland annat idkeligt fjesk för dumma flickor. Sedan en ung qvinna läst några dussin sådana romaner, börjar hon lefva i inbillningens i st. f. i verklighetens verld. Möda och arbete hatar hon sjelf och föraktar alla, som icke göra det med henne. Hennes fantasi blir sjuklig, och gifter hon sig någon gång, så blir det med den allsmäktige dollarn, med hvilken följer som bihang någon gammal utlefvad ungkarl eller ock af en fåfäng snobb. Hvar skall man då finna ett värdigt ideal för ungdomen? Hvad innebär ett sådant uttryck? Ett *värdigt ideal* för de unga innebär förkroppsligandet af allt skönt, ädelt, sant och upphöjdt — allt som kan sättas som mål för en lefnadsfrisk, uppåtsträfvande ande. Ädla män och qvinnor, som lefvat och verkat i större eller mindre kretsar till menniskors sanna välfärd och Guds ära, kunna delvis tjena som exempel för oss. Svårigheten härvidlag är dock den, att vi lättare efterfölja stora mäns fel än förtjenster. Men finnes det då icke ett *felfritt* och *fullkomligt* ideal, som likväl är en menniska som vi? *Jesus Kristus* är detta ideal och han ensam. I honom bor allt skönt, sant, godt och ädelt i dess högsta potens, och i honom hafva de unga ett värdigt ideal, en härlig förebild, som visserligen allt fortfarande skall sväfva högt öfver och framom dem, men som ock på samma gång skall lyfta dem allt högre och allt längre framåt på en sann och lefnadsfrisk utvecklingsbana. I Jesus Kristus finna vi den nya urbilden för oss menniskor. I samma mån som vi sålunda blifva honom lika, i samma mån verkliggöra vi den högsta och bästa möjlighet af vår existens på jorden. Alltså — Jesus Kristus vare målet och förebilden för de unge!

Vänjen eder, unge vänner, att frukta Gud och hålla hans bud. Det är en god vana. En sann gudsfruktan, grundad på en personlig bekantskap med och erfarenhet af Guds frälsande nåd, är vårt säkraste skydd mot alla dåliga vanor eller *ovanor*, och är den bästa och förträffligaste grundsten i en god karakter. Derför nämna vi detta först. Blygens ej för eder Gud och Frälsare, eder Bibel och edra fromma föräldrar. Väljen den rätta fanan och varen henne sedan trogna med all flit. Det är en ful *ovana* att förakta Gud, hans ord och tempel samt andra heliga ting. En del ungdom tror, att det är ett myndighetsbevis att kunna föra på tungan några af Ingersolls sofismer eller andra hädiska ord. Det är ett stort misstag. Det är ett uselt ting att tala smädligt om Gud och hans dyrkan. Det är en *rå och obildad vana* att så göra. Man behöfver ej vara kristen för att afsky sådan uselhet. Lefde Sokrates eller Plato, Cicero eller Seneca skulle de slå sådana gudssmädande stortalare på munnen och hänvisa dem till deras naturliga plats bland den råa, ohyfsade pöbeln. En *ärlig tviflare*, och det finnes sådana, talar ej ohöfviskt om Gud, tänker ej heller ohöfviskt om honom, utan sörjer öfver

sitt eget dunkel och längtar efter visshet. En *kristen* måste med största vördnad och högaktning tala om Gud och heliga ting, glömmen ej det!

Glömmen ej eder bibel! Må han vara eder *daglige umgängesvän!* Det är en *god vana*, en karaktärsbildande vana, att hafva bibeln till umgängesvän. Det är äfven en god rekommendation för en ung menniska, om hon älskar och aktar sin bibel högt. I minnens alla berättelsen om den lille gossen, som sökte plats i en stor och främmande stad. Man frågade honom slutligen på ett ställe, der man behöfde en pålitlig springgosse, efter hans rekommendationsbref. Den lille enfaldige gossen från landet tog fram sin nötta bibel och sade: "här är mitt rekommendationsbref." Vi behöfva knappt nämna, att han erhöll platsen.

Det är en *ovana*, att så många af de unga blifva borta från de offentliga gudstjensterna. Vår plats i kyrkan borde icke vara tom, utan till följd af tvingande omständigheter. Men mången ungdom sofver så länge om söndagsmorgnarne, att det blir försent att gå till kyrkan, och gäller detta särskildt stadsungdomen. På qvällen går man heldre, ty då har man utsigt att antingen vara eller få kavaljer. Ack, att så många af de unga skola vara så långt bortkomna från detta inre behof af Guds gemenskap, att icke vår sköna, svenska högmessogudstjenst eger något, som tilltalar dem och drager dem dit! Mycket af detta elände härrör sig från en försummad eller förvänd barna-uppfostran, och en annan del beror på oss prester, som ej göra predikningarna korta och tilltalande nog. Så länge ungdomen är med och deltager i gudstjensterna, hörer Guds ord och begagnar nådemedlen, är det hopp om, att ett djupare andligt intresse ändå till slut skall göra sig gällande. Glöm ej heller, att vara med i bibelklassen! Har den en god och kristlig lärare, skall du finna både nytta och nöje.

Det är *en god vana*, att hafva till regel att dagligen läsa ett stycke i bibeln. Glöm ej bort ett sådant bruk, när du kommer ut i verlden, om du medfört det från föräldrahemmet! Öfva det ständigt under hela din lefnad, ty det skall bidraga till att befästa dig i sanningen samt gifva styrka och färg åt karaktären. Fly deremot de böcker, som vilja beröfva dig din barnatro på Gud, ty huru klok du eller andra inbilla dig, att du är, skall du dock en gång, när du måste dö, behöfva både din barndoms tro och Gud, ty äfven om man kan lefva utan Gud, utan att känna sin olycka så stor, kan man dock icke dö honom förutan och dö i frid.

De unga böra vänja sig vid *sparsamhet* så tidigt som möjligt. Föräldrar göra väl uti, att låta barnen handtera penningar i små qvantiteter redan medan de äro små, ifall de på samma gång lära dem att rätt använda hvad de fått eller förtjenat genom sina små tjenster. Penningar representera arbete, och ju förr de unga lära sig att förstå och ihågkomma detta, desto bättre. Huru ofta gör sig dock icke ungdomen skyldig till den *ovanan*, att slösa med sina penningar, ja, t. o. m. om de sjelfva förtjent dem. En ung man med respektabel lön och små utgifter lefver ett fritt lif, *sparar icke på centarne* och *får derför aldrig några dollars öfver*. Så kan hända, att han iföljd häraf, efter 8 a 10 års träget arbete, likväl icke har gjort några nämnvärda besparingar. Och de unga qvinnorna då! Ja, skola vi våga säga det? De *slita* ofta upp alla sina förtjenster, hvilka understundom äro rätt ansenliga. Nya hattar, nya klädningar, nya moder och modeller, och mycket annat nytt gör, att att det är en alltför sällsynt ting, om en qvinna har något öfver, ifall icke far och mor sparat åt henne. Det beror icke på, huru mycket man förtjenar, utan huru mycket man sparar. Var noga med fem-centarne, så kan du göra med hundra-dollarne hvad du vill.

Var flitig! Vi äro icke skapade till sysslolöshet, vi må för öfrigt vara fattiga eller rika. Den, som har helsa, krafter och tillfälle att arbeta och drifver lätting, han äter andras bröd och är en tjuf. "Den, som icke vill arbeta, han skall icke heller äta." Är du en yngling, så sök bereda dig på lifvets allvar så godt du kan. Har du föräldrarna qvar i lifvet, så bed om alla möjliga tillfällen till erhållande af en god grundläggande uppfostran. När du är gammal nog dertill, så välj din lefnadsbana under bön till Gud, om hans ledning. Bered dig sedan på att fylla din plats i verlden så väl som möjligt. Sök efter den främsta platsen i ditt yrke eller med andra ord: sök förkofra dig så mycket som möjligt inom din sfer. Är du smed, så var en duktig smed; är du snickare, så gör ditt arbete väl; är du handlare,

så ordna dina affärer förståndigt och var noggrann och ärlig; är du landtbrukare, så sköt din åker så väl som det låter sig göra, följ med din tid, studera ditt yrke, som är ett af de ädlaste bland alla, och sök att vara den bäste äfven om icke på långt när den rikaste farmaren i nejden. Och här ett ord till våra farmaresöner. Hvarför i all verlden hafven I så brådtom att komma bort från fädernetorfvan? Är det då skamligt att vara landtbrukare? Är det bättre att inne i staden lefva på half svältkur och stå bakom boddisken och sälja kaffe och socker, kalikå och knappar bittida och sent, till dess du är upptorkad och förslappad till kropp och själ? Är man gentleman derför, att man rakas af en barberare, smetar pomada i håret, har hvita händer och ett blekt ansigte, som de fleste farmaregossar få, när de vistats i staden några år i hårdt och ohelsosamt arbete. Landtbrukarens lif är ett hederligt kall och äfven helsosamt, sedan nybyggarelifvets första svårigheter äro öfverståndna. Ett sjelfständigare lif än en välmående farmares låter näppeligen tänka sig. Att det bland farmarena finnas råa och jordvända menniskor, hvilka sakna all lyftning och vidgad blick, låter icke neka sig. Men hvad mer! Är städernas befolkning bättre? Gack och se, och du skall sannerligen ej behöfva dröja med svaret. Och när man vill uppsöka de trofasta, kärnfriska karaktärerna, de sanna och pålitliga fosterlandsvännerna, hvart går man att finna dem? Jo, oftast just bland landtbefolkningen.

Men huru arbetsamma och flitiga vi än äro, måste vi dock taga oss tid till hvila och förströelse, annars skola vi så småningom döda antingen vår själ eller vår kropp eller bådadera. Goda böcker skola vi läsa och det med lust och glädje. Är du en flitig menniska, skall du få tid dertill, och är du sparsam, skall du hafva råd dertill. Akta dig för att förlora läslusten. Uppöfva den i stället med all flit och vänj dig att tycka om god och gedigen literatur. Ju flere goda böcker du läser, desto mera skall din blick vidgas, desto större skall din verld blifva och desto mera skall du kunna tacka Gud för allt godt. Hvad skall du läsa? En bok hafva vi redan nämnt. Det är vår käre oförliknelige bibel. Den skola vi läsa jemte andra religiösa skrifter. Men sedan bör ungdomen flitigt läsa äfven andra goda böcker i historia, naturvetenskap, lefnads- och reseteckningar, samt det som är godt och rent i skönlitteraturen. Hvilken ädel själsnjutning skänker icke en god bok! Huru mycket bättre använda vi icke vår tid på det sättet än genom fåfängt snack och annan lika lönlös sysselsättning.

Sång och musik skola och böra äfven medhinnas. Genom öfvandet af den himmelska tonkonsten glömma vi bort tröttheten och mödan, och få ny kraft, förgäta vi sorgerna och blifva glada; derigenom förstå vi många gåtor och erfara mycket redan här på jorden af en högre och bättre verld. Jag tackar Gud, att vår svensk-amerikanska ungdom med sådan ifver på de senaste 10 a 12 åren omfattat musikens heliga sak. Må den nu med samma ifver fortsätta, så att den må hinna ett stycke väg i skicklighet och sann musikalisk känsla samt en fin och pålitlig smak. Vi tro att så skall ske, och vi glädja oss i detta hopp. Det är både sång och instrumentalmusik, vi böra öfva. Vi skulle kunna sjunga efter noter någorlunda väl alla, som hafva öra och röst dertill, och den, som har tid och råd, bör äfven lära sig att traktera något musikinstrument. Orgel och piano äro våra naturligaste och bästa heminstrument, men fiolen, flöjten och cornetten jemte flera andra fylla ock sin plats väl, isynnerhet som de möjliggöra mera samarbete i musikväg, än som annars vore tänkbart. Jag önskar derför alla kristliga sångkörer, hvarje kristlig musikkår och orkester ett hjerligt: *lycka till!* Men ve den, som våldför en så skön himlagåfva som musiken till det ondas tjenst!

Det är en god vana hos en pastor och en församling, när ungdomen sjelf och de, som leda den i sång och musik, flitigt uppmuntras, så att de ej må förtröttas. Men en svår *ovana* är det, om de styrande ställa sig på tvären och med surmulen uppsyn och hotande blickar mottaga dem, som öfva sig eller andra i denna himmelska konst.

Lären eder *förnöjsamhetens* sköna vana och konst. Var glad och tacksam öfver din lott. Du kunde fått mer, det är sant, men du kunde lika lätt fått mindre, och när du fått hvad du behöfver, bör du erkänna det och glädjas. Akta dig för den *ovanan*, som med feberglöd genomgår tiden och som yttrar sig i en omättlig önskan att blifva lätt och hastigt rik. Mången går hellre sysslolös än han arbetar för ringa lön. Man för-

Något mer än som behöfdes att släcka törsten.

tviflar om sin framtid, derför att man icke strax kan blifva rik. Det är både dåraktigt och elakt att tänka och handla så. Genom träget och troget arbete är det den jordiska välmågan uppstår, och det du ej hinner lägga undan på ett år, hinner du möjligen på fem eller tio år, om du med sett, till en stor del en vana, och en god och värdefull vana är det i sanning. En förnöjd menniska är glad och gör andra glada. Hon är som den sköna vårsolen, som skänker glädje och lefnadslust åt hela sin omgifning. Men hvad skall man likna en oförnöjd vid? Vid en smutsig väg,

Ett fridsamt skogstjell.

förnöjsamhet och tålamod gör ditt bästa hvarje dag och beder Gud om hans välsignelse. Och om du aldrig skulle blifva rik, men det oaktadt slipper att lida nöd, så har du ju ingenting att klaga öfver, utan i stället mycket att vara tacksam för. Ett förnöjsamt sinne är, som vi redan som alltjemt sjelf är lika ful och stygg och dertill hindrar och förderfvar alla, som fara der fram. Den oförnöjde är sjelf olycklig, och den sjukdomen smittar värre än koleran.

Vänj dig vid ett friskt, trofast och kärleksfullt sinnelag och fly all klandersjuka och trångbröstenhet

het. Äfven om du är en qvinna, så var ingen käring, ty detta embete kläder lika litet en jungfru, som en yngling. Vakta dig för ett sjukt och nedtryckt sinne. Är Gud din käre himmelske Fader, hvarför skall du då vara missmodig? Det är egendomligt för ungdomen att tro mycket, älska mera och hoppas mest. O, du sköna ungdom! O, du härliga lifvets vår, då ännu ingen misstankens orm krälar i din lustgård, ingen afundens skorpion förgiftar din röda ros och intet förtviflans stormmoln förmörkar din framtidshimmel! I det stycket borde vi alla alltid vara *unga!* En evig ungdom är både önskvärd och möjlig, om vi blott behålla qvar det barnsligt glada, förtröstansfulla och kärleksrika ungdomssinnet. Då må våra lockar flätas med silfvertrådar, och pannan fåras af sorg och bekymmer; hufvudet må böjas under årens tyngd och ögat skymmas af lefvandets mättnad — hjertat derinne är lika friskt, det har varit barn på nytt hela lifvet igenom, och äfven om hoppets stjerna ej *tindrar* så mycket som förr, så lyser hon dock nu med ett klarare, ett *stadigare* sken än i ungdomens vår.

Låt icke hjertat sammankrympa, låt det icke blifva mindre. Må det i stället utvidgas allt mer, blifva friskare, mera trofast och fullt af kärlek. Vill klandersjukan taga dig fatt, så slå genast alarm. Något är orätt med dina segel, du styrer falsk kurs. Klandersjukan består i färgblindhet både med afseende på oss sjelfva och nästan. Den ser sig sjelf i ljusa, glada färger, men ser grannen i svarta. Botemedlet är en sann och verklig bot och bättring. Kommer det dertill, skall färgblindheten upphöra och allt blifva väl. Detta säkra botemedel gifves oss ofta i en mycket gammal och sliten tillbringare, som heter kors och lidande, och märker du, att den himmelske läkaren räcker dig den, så var glad, ty då har han sjelf tagit sig an din sak, din sjukdom, och skall bota den.

En *trångbröstad* person är en underlig, fastän ej sällsynt företeelse. Bilden är väl hemtad från de genom snörlif förstörda *qvinnor*, hvilka aldrig kunna andas ett djupt, ärligt andedrag eller klättra uppför en kulle utan den största ansträngning. Så bo de trångbröstade varelserna i sina andliga jordkojor, och det är ej underligt, att en tärande lungsot håller på att utpina hvad litet af ett verkligt högre lif, som finnes qvar. Någon höjd hvarken vilja eller våga de sig att klättra uppför. De skulle blifva för andfådda. Derför sitta de qvar på sin vanliga plats från soluppgången till aftonrodnan på lefnadsdagen. Deras verld är liten, och det är deras egen skuld, deras blick är inskränkt, och det beror på jordkulans läge, deras krafter och lefnadslust äro mindre, och det kommer an på den osunda luften de äro vanda att inandas. Och nu rent språk. Varen på eder vakt, I unge, mot den fula ovanan att tro, att I redan förstån och hafven fattat allting rätt och fullkomligt. Fördömen icke en sak blott emedan den är ny. Klandren ingen derför, att han icke i alla stycken tänker lika med eder. Andens det sanna framåtskridandets luft. Besen dem icke från materialistens jordkoja utan från den verklige mannens och kristnes genom kristlig bildning och åskådning upphöjda ståndpunkt. Gud är icke de dödas Gud utan de lefvandes, och det finnes en sann och kristlig utveckling, som ingen kan neka utan till sin egen skada.

Vänjen eder vid ett höfviskt, ärligt, artigt och vördsamt sätt att vara. Artighet kostar litet, men är värd mycket. Menniskor måste döma dig sådan du synes, ty de äro inga hjerteransakare. Det kan man ock taga som en allmän regel, att en menniska icke är bättre åtminstone än hon synes. Hvilken handlande lägger de ruttna äpplena öfverst i tunnan och sedan längre ned de som äro bättre? Så ock med oss menniskor. Huru skola vi kunna tala om det goda, ömma och bildade hjertat, om vårt sätt att vara och våra gerningar tala deremot? Ingen skall tro oss, och deri gör man rätt. Våra gerningar, vårt lefnadssätt bestämmas af hjertat. Mycket kan man dock göra sig skyldig till i detta stycket genom vårdslöshet och slarf, hvilket sjelf är en ful ovana. "Haf akt på dig sjelf." Akta dig för ett rått och oborstadt sätt att vara. En yngling höfves det att vara frisk och munter, men icke trotsig och motgjord. Lydnad och ödmjukhet äro synnerligt värdefulla dygder hos både den unge mannen och qvinnan. En ung man må akta sig för att vara stortalig, att tvinga sig till uppmärksamhet i ett sällskap. "Tomma tunnor skramla mest," det kommer folk särskildt ihåg med afseende på de unga. En ung man må vara på sin vakt mot alla grofheter i tal och uttryck liksom i

sjelfva gerningen. Det är alls icke karlavulet att kunna tala groft och svärja duktigt. Det tillhör cowboys i Texas, men icke hygglige unge män i ett civiliseradt samhälle. En ung man må tidigt vänja sig till tacksamhet och vänlig uppmärksamhet emot alla, hvilket är en skön vana. Hafven I sett, huru en stackars uppblåst snobb tror hela verlden vara gjord blott för hans räkning? Det är en särskild nåd om han, den fine gentlemannen, bevärdigar en gammal bekant från hemmet med en liten nick. Jag har sett välklädda herrar och t. o. m. prestmän samt frodiga brukspatroner behålla sin plats i en spårvagn och låta fruntimmer stå. Jag har sett samma syn i kyrkan, och jag har vid båda tillfällena vetat, att det icke var gentlemän jag gaf akt på. Jag har sett personer komma in i ett rum bland flere personer, och der på det oförsyntaste sätt spotta på golfmattan, äfven när spottlådan stått tätt bredvid. Jag har sett herrar, som synbarligen begagna sina galoscher, för att med dem desto säkrare föra smutsen med sig in på det nyskurade golfvet. Jag har sett rökpatroner blossa på med 100 grader tryck i ett sällskap, der fruntimren icke ens blefvo tillfrågade, om de önskade ett dylikt rökverk. Är icke ändå tobaksbruket en riktigt barnslig och ful ovana? Jag är glad öfver vissheten om, att allt flera unga män börja tänka så. De unga damerna borde tänkt så för länge sedan. En genomrökt fläskskinka till kavaljer hör väl icke till idealerna åtminstone. Än bränvinet då? Ja, bränvin och starka drycker i allmänhet äro en säker och viss förbannelse öfver deras förbrukare. En liten gosse skref en gång i skolan en uppsats öfver *knappnålen*.

Han slutade sin filosofiska tankegång med följande djupsinniga anförande: och slutligen har knappnålen räddat många menniskors lif. Läraren blef något förvånad öfver detta förnumstiga påstående, och frågade pilten om dess grund. "Jo", sade han, "genom att icke svälja dem". Så med de starka dryckerna. Mången har räddat sitt lif genom att icke svälja dem. Måttlighetssupandet är isynnerhet ett förfärligt ondt. Låt hvarje ung man komma ihåg det, låt honom minnas, att hvarje försupet vrak till en menniska, har börjat som en måttlighetssupare. Låt hvarje ung qvinna komma ihåg, att hon lika gerna kan fostra en huggorm i sin barm, utan att taga skada, som att hålla sällskap med och älska en ung man, som brukar starka drycker, utan att blifva olycklig. Men vi veko af från ämnet. Jag har sett unga män vid offentliga möten och förevisningar, högljudt skratta, stampa i golfvet, som om de vore på en tröskloge, och prata och fnittra, så att de skulle fått den värsta sqvallerkäring att rodna öfver så farliga rivaler. Jag har sett unga män i kyrkan under predikan sitta och hviska och se bort åt de unga damernas plats, ängsliga öfver, att predikan, som blott varat några minuter, icke redan är slut. Jag har sett detta och mycket mer, och jag har vetat, att jag icke då sett gentlemän och deras vanor, utan motsatsen.

De unga qvinnorna må komma ihåg, att det är särskildt af dem man både väntar, och har skäl att vänta goda seder. Sådana som mödrarna och döttrarna äro, sådana blifva hemmen, det är en gammal god regel. Intet älskligare eller älskvärdare finnes på jorden än en dygdig qvinna. Derför må våra jungfrur också komma ihåg, att en sann qvinlighet anstår dem väl. Vår tid syftar på att göra mannen till qvinna och qvinnan till man, eller kanske rättare, båda till intetdera. Låt de unga qvinnorna öfva sig i blygsamhet och tukt. Låt dem förakta hvad många tro vara fint, nemligen ett konstladt och tillgjordt sätt, ett tvunget och artificielt finhetsmakeri, som kläder alla illa och bedrager ingen utom dess egare. Naturlighet och rättframhet, parade med den äkta qvinliga tillbakadragenhet, som är sjelfva motsatsen till den amerikanska "leap year" framfusigheten, se der egenskaper, som pryda de unga qvinnorna bättre än alla påhängda klenoder. En fin och dyrbar drägt gör ingen till en bildad och ädel qvinna, lika visst som det är, att ingen ädel och väl uppfostrad jungfru kan eller får vara snuskigt eller slarfvigt klädd. Ren, snygg och nätt kan och bör hvem som helst vara, utom under det gröfsta dagliga arbetet i köket och tvättrummet. Den svenska seden, att qvinnan skall vara ladugårdsdräng, är lyckligtvis föråldrad i Amerika. En annan gammal sed är, sorgligt nog icke ännu bortlagd, den nemligen att qvinnans tunga i många hem är lika flitig och snabb, lika omöjlig att trötta, som ladugårdens väderqvarn. Hvarför söka icke dessa perpetuum mobile-fantaster att få fatt i en äkta sqvallerkäring och hyra henne för lifstiden, så vore ju proble-

met löst för några år åtminstone. En qvinna sänker sig för djupt, då hon blir traktens frivillige pratmästare samt ett kombineradt telegraf- och telefonkontor, för att på allvar derunder kunna påräkna sina medmenniskors aktning och förtroende. Kärleksfulla, glada och blygsamma i ordets ädlaste bemärkelse skola de orden vara: ega rättighet till fripass öfver en jungfrus läppar.

I unga qvinnor, I ären framför allt hemmets drottningar. Gören då hemmen så lyckliga, så inbjudande som möjligt. Låten rummen genljuda af eder glada, ungdomsfriska sång, låten hela ordningen af det största som det minsta bära vittne om eder smak och skönhetssinne. Det är en god vana, när en ung qvinna på allt sätt vill göra hemmet trefligt och inbjudande. Gardinernas form och läge, möblemangets ordning, småprydnadernas plats och den nätta och renliga anda, som omgifver allt i hemmet, det predikar högt om qvinnans hjerta och smak.

Och nu till slut ett par ord i en mycket vigtig angelägenhet. Det är en särdeles *god vana*, om ungdom af båda könen vet att iakttaga ett sansadt, sant och blygsamt sätt att vara, gent emot hvarandra. En god moder sade en gång till sin son vid dennes utträde ur hemmet: akta dig för flickor. Rådet lyder ganska prosaiskt, ja, föråldradt, men det innehåller mycken visdom. Äro "flickorna" då så farliga? Åh, nej, icke precist det, men de kunna blifva det, och då är skulden dertill vanligtvis ynglingarnes egen. Bort med detta sentimentala kärleksmakeri, som tyvärr är alltför allmänt! Gossar, som knappt äro torra bakom öronen, börja bli kavaljerer, tänka och tala om kärleksaffärer, när de i st. borde lära sig stafva sitt namn rätt eller se till, hurudan deras framtid bör blifva. Och romanläsande flickor, som knappt veta, huru det tillgår att koka en kopp kaffe, börja antingen i fantasien eller ock i verkligheten fungera såsom hjeltinnor i någon kärleksaffär, när de i stället borde hålla på med inhemtandet af allehanda för framtiden nyttiga kunskaper och färdigheter eller hjelpa sin moder med arbetet inom familjen. Jag älskar att umgås med ungdom och vara i dess sällskap, men jag vämjes vid den oblyga framfusighet, man understundom fått blifva vittne till i sådana samqväm. Ynglingar och jungfrur må båda bemöda sig om ett i alla afseenden kristligt belefvadt umgängessätt, men de må ock vara ytterst nogräknade i fråga om sin egen heder och sjelfaktning, isynnerhet när det gäller valet af vänner och umgängesbekanta. En ung person, med verkligt god karakter, måste vara van vid en så stark känsla af det passande, att ingenting af en motsatt art, af honom eller i hans sällskap, kan ens komma på fråga. Bevaren edert hjerta med all flit, I unge! Hjertesår äro svårläkta om alls läkbara. Ett förfluget ord, ett förhastadt eller ock ett lättsinnigt brutet löfte — hvilka tärande lifstidslånga qval kunna de icke medföra! Den som derför älskar sin egen välfärd, är ytterst försigtig i alla sådana förhållanden, ty han besinnar hvad det är fråga om, och lika rädd som man är om sitt eget hjertas frid, lika öm, lika känslig måste man vara om andras. Sina känslor och tankar kan man icke alltid beherrska, men sina ord och handlingar måste man dock vara herre öfver. Må derför umgängelsen vara utan svek, hatande det onda, blifvande vid det godt är. Hvad som i hvarje fall är rätt, kan ingen regel föreskrifva, men den som är van vid goda seder och vandrar i Guds närhet, skall aldrig stå rådvill. Härmed hafva vi icke rekommenderat ett dystert, tungsint och glädjelöst munk- och nunnelif, utan endast velat råda ungdomen till sans och sjelftukt i en af lifvets allvarsammaste angelägenheter. — Gud välsigne den kära ungdomen!

I yrvädret.

Framåt.

EXCELSIOR*).

Re'n natten skymde purpurskyn,
Då drog en yngling genom byn,
Som högt bland alper snöhöljd låg.
På fanan i hans hand man såg:
Excelsior!

Hög pannan var, hans ögas glans
Stolt blixtrade som svärd och lans
Och när med hast farväl han bjöd
Liksom en silfverklocka ljöd:
Excelsior!

Här varma hem med ljus och fröjd;
Der gletschern kall på isig höjd
Han såg och såg med tårad blick,
Till suckande han framåt gick.
Excelsior!

"Gå ej till passet der, min son!
Hör du ej stormens vilda dån?
Högt strömmen sväller," gubben bad.
Han svarade beslutsam, glad:
Excelsior!

"O dröj," ljöd flickans ljufva röst,
"O hvila, dröm vid detta bröst!"
En tår föll likt ett stjerneskott,
Men med en suck han svarar blott:
Excelsior!

"Var mot ravinen på din vakt!
Tag för lavinen dig i akt!"
Var herdens sista ord och blick. —
Från fjärran re'n till svar han fic :
Excelsior!

När morgonklockan, klar och skön,
Församlat fäderna till bön
Uppå S:t Bernhard, ljöd en gång
Från höjden som en ängels sång:
Excelsior!

Den trogne hunden sedan fann
Bland is och snö en vandringsman.
En fana höll hans stela hand;
Der läste man i purpurbrand:
Excelsior!

Hur hög i morgonrodnans glöd,
Hur skön han låg, fast kall och död!
Och från den sky, som fjärran far,
En röst föll, lik en stjerna klar;
Excelsior!

A. T. Lindh, efter Longfllow.

*) Högre.

FRAMÅT!

Då jag såsom ämne för några betraktelser denna gång har valt det betecknande lystringsordet *Framåt*, så är det för visso ett ytterst populärt val. Det ligger en förunderlig tjusningskraft i detta lilla ord. När en tapper general låter det genljuda utefter kämpalederna, huru lysa ej de bistra krigarnes ögon af en förtjusning, som redan bådar fiendens nederlag; och der de tappre blott lyda den maning det lilla ordet gaf, der växa segerns lagerkransar ofta i dess fotspår. Och icke blott på det blodiga slagfältet utöfvar det sin tjusningskraft, utan allestädes på alla områden. När talaren för den församlade folkskaran vet att kläda den sak han förfäktar i framåtskridandets ofta förtrollande drägt, då är mången gång hans seger åtminstone till hälften vunnen. När tidningsmannen sätter *Framåt* såsom sitt motto, då vet han på förhand, att han anslagit en öm sträng i publikens hjerta. Och så inom alla områden, ty *framåt* är sjelfva tidens lösen. Öfverallt vill man framåt, så att trängseln på lifvets vädjobana ofta är af den art, att den som ej hjelper till att tränga framåt, blir trampad under de efterföljandes och omkringståendes fötter. Man är icke nöjd med att kunna med blixtens hastighet tala till och ibland alla jordens folk, man känner icke tillfredsställelse nog deröfver att man förmår slå sina ord på butelj, lika behändigt och säkert som ölbryggaren sitt öl; det går icke fort nog, äfven när jordens söner i sin ringhet våga bjuda gubben Thor på en kappåkning; det

är icke ännu så beqvämt som man önskar att på söndagen kunna sitta hemma och höra hvilken predikan som helst genom att vrida på olika kranar, alldeles såsom när man från en vattenledning släpper varmt eller kallt vatten; än är målet ej hunnet fastän den "smarte" amerikanen fattar uti blixtens åskvigge och tvingar honom att stanna för att lydigt upplysa hans gator, hotell och parker, man vill längre, man vill beständigt framåt.

Detta beständiga jägtande framåt innebär ej alltid, tyvärr, något godt. Mången gång blir vårt lilla ord den hvita, oskyldiga snöflinga, hvaraf dock sedermera den fruktansvärda, allt förödande lavinen bildas. Framåtskridandets element kan blifva ett Niagara, som i sitt hastiga, oförvägna lopp kastar sig sjelf och hvad det för med sig på det trolösaste sätt utför den branta, djupa afgrunden, och ett sådant fall blir stort. Det sanna framåtskridandet liknar mera den ståtliga bastanta eken, det blir qvar på det för detsamma af Gud anvisade området, det slår sina rötter djupt, det växer åt alla håll, men hufvudsakligen uppåt, och bereder snart för den trötte vandraren en ljuflig svalka och en välkommen hviloplats efter arbetet under middagssolens glöd.

Pastor Ludvig Holmes, Jamestown, N. Y.

Och dock talar vårt lilla ord om en nödvändig sak för allt bestånd och all förkofring. En sak, som ej tilltager, den förminskas, ett träd, hvars rötter och grenar ej längre växa, har sin dödsdom redan skrifven, och den menniska, som icke går framåt, går tillbaka, den som ej förkofrar sig aftager. Är detta sant om menniskor i allmänhet redan, så lämpar det sig ännu lättare på ungdomen. Der är ett framåtskridande i alla riktningar af nöden. Vi vilja derför genast nu inskränka vårt ämne så, att vi betrakta det blott för så vidt det rörer nödvändigheten af ett beständigt framåtskridande.

När vi då vilja ropa ett *framåt* till vår ungdom, så säga vi först: Framåt i att förkofra eder i allehanda vetande; skriden fort i att inhemta så många nyttiga kunskaper, som möjligt. Vår tid eger förmåner, hvilka göra det möjligt för nästan hvem som helst att tillegna sig ett vidsträcktare, mera omfattande vetande än mången af folkets i det höga norden söner och döttrar fordom med bästa vilja kunde förskaffa sig. Skolor finnas ju öfverallt, både publika och enskilda, och det är ej förenadt med så stor kostnad, som förr, att besöka dem. I denna fråga om de förhanden varande skolornas trogna användande, hafva vi dock orsak att bittert klaga. Många föräldrar bekymra sig ytterst litet derom, huruvida deras barn få någon nyttig kunskap eller ej. Några veckors arbete vid plogen, i boden eller faktoriet synes dem mera lönande än att, såsom de uttrycka sig, förspilla tiden med att gå i skola. Sådana föräldrar förtjena dock intet vitsord, om icke för inskränkthet, och sådana barn skola ej en gång, vid tanken på den uppfostran de erhållit, välsigna sina fäders minne. Men stor liknöjdhet råder ofta bland barnen och bland ungdomen sjelf. Understundom beror det af liknöjdhet och slöhet framförallt, en annan gång åter, att man tager lifvet på lek och ej på allvar. Man besinnar icke, hvilken hög kallelse, hvarje menniska på jorden redan innehar; man har icke stort högre behof eller mål än de osjäliga djuren, som se så belåtna ut i sin stia, när de blott få mat nog att äta och halm nog att ligga på. Att en menniska eger själsgåfvor, af Gud gifna icke för att gömmas såsom ett dödt kapital, utan för att uppodlas och blifva till nytta, det tänker en sådan ungdom icke på. Man stryker heldre omkring sysslolös på stadens eller köpingens gator, än man besöker någon skola eller sysselsätter sig med någon nyttig bokläsning. Till alla sådana i mer eller mindre mån förslöade ynglingar vilja vi vid detta tillfälle ropa ett kraftigt: *Framåt!*

Stån icke stilla på denna låga ståndpunkt! Söken förkofra eder i allt nyttigt och ädelt vetande, begagnen tiden väl, medan I ännuären unge! De unga åren äro snart förbi; och sedan går det icke så lätt att inhemta det, som är godt och nyttigt. Tiden att lära är hufvudsakligen ungdomsåren, och der dessa blifvit försummade, der är det i de aldra flesta fall försent att göra något i den riktningen, åtminstone något grundligt eller mera omfattande. En god grund bör åtminstone hafva blifvit lagd i ungdomen, på hvilken man sedermera kan bygga. Frågen i dag många af dessa vägbrytare för oss, våra fäder och föregångare, som bära sina grå hår med ära, men som i följd af landets förhållanden då och sina ytterst torftiga omständigheter icke hade några tillfällen att inhemta något vidlyftigare vetande, frågen dem, om de i dag önska se sina barn och efterkommande lefva under samma omständigheter, som de sjelfva, och de skola med en mun ropa och svara: nej, nej, gifven barnen och ungdomen alla möjliga tillfällen att inhemta nyttiga kunskaper, och det tidigt, ty det blir dem en skatt, som ingenting annat kan ersätta.

Skolgång i goda skolor är derför att på det varmaste rekommendera. I en skola under goda lärares handledning vinnes riktning och karaktär åt både uppfostran i allmänhet och kunskapen. Det är dock att på det djupaste beklaga, att så mången lärare, särskildt i de publika skolorna, saknar nästan alla de egenskaper, hvilka en lärare bör ega, och derför ofta blir en missbildare i stället för en bildare af de åt honom anförtrodda barnen och ungdomen. Men botemedlet härför ligger i folkets egna händer. Uppfostren edra söner och döttrar i goda, kristliga högskolor till, bland annat, äfven goda och skickliga lärare för barnen och ungdomen, och detta skall i väsentlig mån bidraga till att afhjelpa den här ofvan öfverklagade bristen.

Men skall man alltjemt gå framåt i kunskapers och nyttigt vetandes inhemtande, så måste sådant ske äfven utom skolväggarne. Skolåren äro snart förbi, men derför får vår studietid icke sluta. I detta afseende är det sant, att hela lifvet bör vara en skoltid. Har grunden blifvit lagd väl, så kan en person sedermera fortsätta, och fortsätta hela lifvet igenom med sin vidare utbildning i kunskaper och vetande. Men här torde mången invända, att han har ingen tid för sådan sysselsättning. För de fleste finnes det dock någon tid på året, då deras göromål icke äro så trängande och många. Sådana tider borde ock användas på ofvan antydda sätt. För en del af vår ungdom är vintern en ledig, ofta sysslolös tid. För andra äro sommarmånaderna en sådan tid. Men huru många använda väl dessa frimånader såsom de borde? Vi öfverlemna åt våra ärade läsare sjelfva att söka svaret på den frågan.

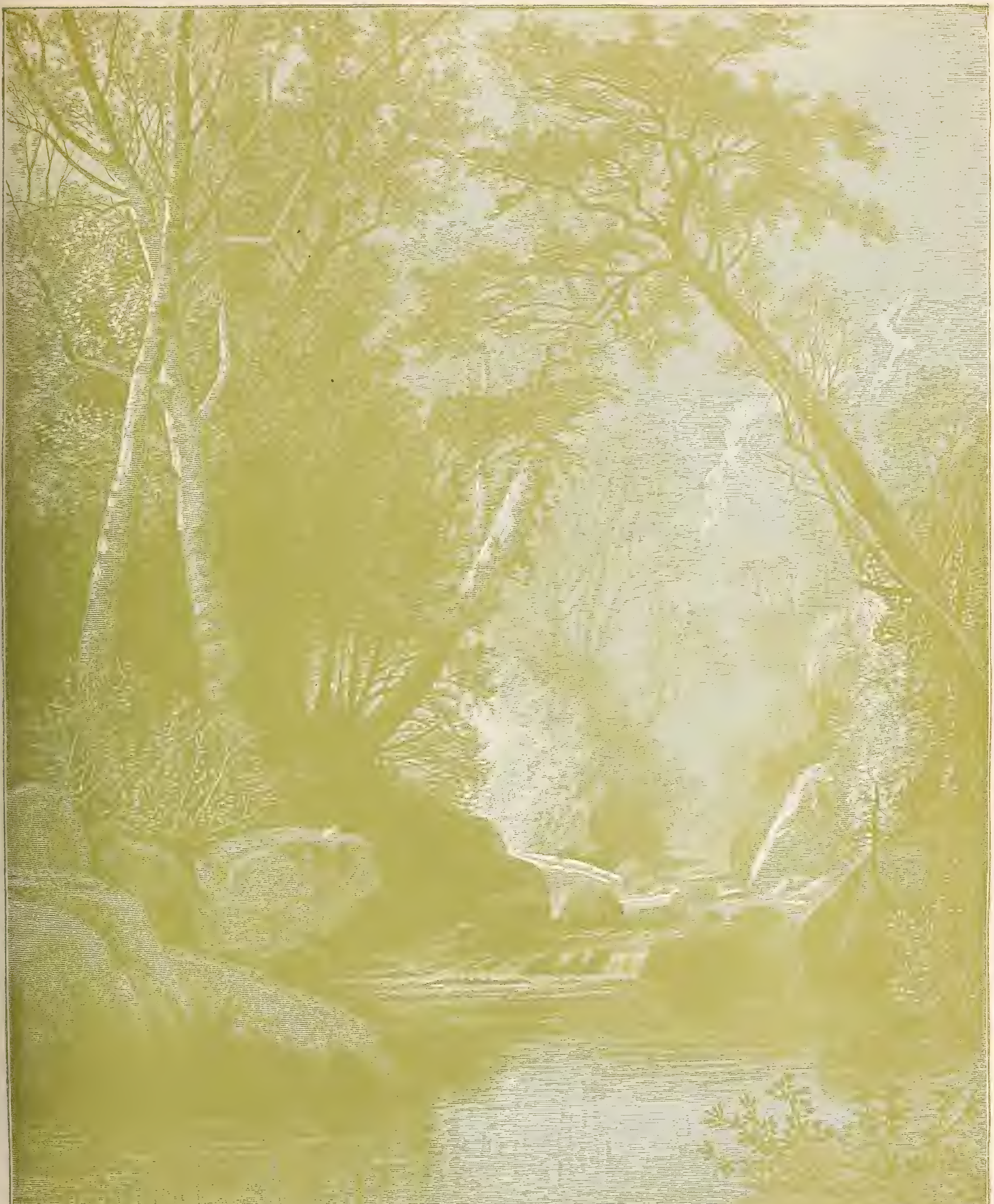
Men icke blott dessa få månader, utan äfven små fristunder allt som oftast kunde användas till inhemtande af kunskap och vetande, om man blott toge tiden i akt. Vi tillåta oss att här ur det bekanta arbetet "På lifvets vädjobana" andraga följande utmärkta skildring om vigten och nyttan af att begagna tiden, särskildt småstunderna rätt, för att komma framåt.

Den engelske ministern Gladstone säger: "Tro mig, då jag säger, att en rätt användning af tiden skall en dag löna dig med riklig vinst, vida öfvergående dina mest sangviniska drömmar; och att dess förslösande skall komma dig att sammankrympa, såväl till ditt intellektuela som moraliska väsende, långt mer än du i dina dystraste stunder föreställt dig." Vidare anföra vi: "Konsten att hushålla med tiden är en af de vigtigaste lärdomar, som bör inhemtas af en hvar, den der önskar komma fram i verlden. En namnkunnig italienare plägade kalla sin tid för sin egendom, och det förhåller sig med denna, som med annan egendom, hvilken de unga tillträda, att den sällan värderas, förrän den nästan förskingrats; och först när lifvet är på upphällningen, börjar man tänka på att använda timmarne visligen, ja, att äfven spara på ögonblicken. Hafva tröghetens, håglöshetens och söligheteus vanor, tyvärr, en gång fått fast fot, kunna de icke i en hast skakas af, och den person, som förspillt såningstidens dyrbara timmar, finner, att han icke har någon skörd att inberga i lifvets höst. För ofta kan ej den sanningen upprepas, att förlorad förmögenhet kan återvinnas genom flit; förlorade kunskaper genom studier; förlorad helsa genom måttlighet och läkemedel, men förlorad tid är för evigt sin kos.

Gå och uppsök de män, som inom de olika samhällena uträttat det mesta för sin egen och

det allmännas båtnad och hvilka finner du dem vara? Månne de rike sysslolöse och pråligt klädde, som förfoga öfver en obegränsad ledighet och som hafva ingenting annat att göra än att äta, sofva och vegetera? Ingalunda! De tillhöra nästan utan undantag den klass, som har att anstränga sig till det yttersta, som stretar och arbetar rastlöst, som nästan jägtas till döds, som hardt när dukat under för mödornas mångfald och som befinna sig i en ständig paroxysm af verksamhet från januari månads ingång till december månads utgång. Det är dylika män, som taga sig tid att presidera vid filantropiska sammankomster, att tjenstgöra på kommiteer i traktat- och missionssällskaper, att besöka de fattige, att bevista middagsbönemöten och att tillgodose sjelfbildningens kraf genom läsning af icke blott de gamles yppersta böcker, utan äfven af urvalet bland vår tids ständigt förökade nya skriftalster; hvaremot den fjeskiga odågan, som tillbringar sin tid med att på ett mödosamt sätt göra ingenting; eller damen, som ligger tillbakalutad i ett soffhörn och har ingen varelse att vårda sig om, låter påskina, att han eller hon väntat i veckotal på några ögonblicks ledighet för att besvara ett bref. Ehuru öfverhopade med göromål, äro personer af den förra klassen alltid istånd att uträtta litet till, och man kan, äfven då de hafva händerna alldeles fulla, lita på dem med tio gånger större trygghet än på dem, som jemt gå fåfänga. De män på vår planet, hvilka utmärka sig genom en storartad verksamhet, komma derhän icke så mycket genom utomordentliga, men regellösa ansträngningar, som fastmer genom ett jemnt och oaflåtligt arbete, genom förmågan att använda äfven småstunderna till nytta. Deras håg ligger åt en stadig sysselsättning — den önskvärdaste bland fallenheter. Droppe efter droppe urhålkar stenen. Något litet uträttadt under denna och något litet under nästa timme, dag efter dag, år efter år, åvägabringar rätt vackra resultater. De största hus komma till stånd derigenom, att en mursten lägges på den andra. Sammalunda förhåller det sig med sjelfuppfostran, kunskapers förvärfvande och dygders utöfvande; den tid menniskor ofta förspilla i obehöflig sömn, dagdrifveri och gagnlösa visiter, skulle, om den rätt användes, sätta dem i stånd att fullborda företag, som under deras "jägtande och fäktande lif" förefalla ogörliga.

Huru märkliga resultat hafva icke åstadkommits af dem, som aldrig låtit urets knäppningar "fåfängt förklinga bakom dörren," ej heller ett enda ögonblick af sin tid, 'falla för fäfot"! En kritiker skall hafva kunnat ur minnet uppläsa hela Iliaden på grekiska, utan att dervid begå något misstag. Huru lång tid af sin korta lefnad på sjuttio år, eller huru färre, tror du, han använde, för att lära sig det odödliga skaldeverket utantill? År hade han icke till sitt förfogande, icke ens månader eller veckor, ty han var läkare och hade en vidsträckt praktik, men han fann på utvägar att göra sig förtroligt bekant med den gamle barden från Scio, under de korta, brådskande stunder, då han begaf sig från en sjukling till en annan. Dr. Mason Good, den berömde engelske läkaren utförde en liknande bedrift, i det han öfversatte hela Lucretius på engelsk vers under sina långa fotvandringar i London, på väg till sina patienter. Dr. Darwin författade många af sina arbeten under enahanda förhållanden. Under det han åkte omkring i sin ensitsiga schäs, från hus till hus, nedskref han sina tankar på papperslappar, som han medförde för ändamålet, Matthew Hales' "Betraktelser" tillkommo under den tid, han såsom domhafvande reste från tingsställe till tingsställe inom sitt distrikt. Lock bar på sig en anteckningsbok för att i den uppfånga snilleblixtarna i till och med vanliga samtal. Pope vände nattens sömnlösa timmar till nytta. Dr Rush satt och läste i sin vagn under sina sjukbesök och förberedde sig dymedelst, så att han kunde, icke blott öfver folkämnen, utan äfven i andra frågor, skrifva verk, hvilka ännu äro nästan lika nyttiga, som då de först utkommo. Cuvier, den jemförande anatomiens fader, idkade jemväl studier på sina resor från ställe till ställe och uträttade genom sin rastlösa flit för naturvetenskapernas utveckling måhända mera än någon annan menniska, som hittills lefvat. Författaren till John Stephensons biografi omtalar, att denne ansåg de minsta fragmenterna af sin tid som särdeles värdefulla och att "han aldrig var så lycklig, som då han kunde tillgodogöra sig dem." Franklin stal sina studietimmar från måltiderna och sömnen och sträfvade i

Landskap i sommarbelysning.

åratal med okuflig beslutsamhet att för sin sjelfundervisning rädda hvarje åtkomlig minut. Henry Kirke White lärde sig grekiskan under de stunder på dagen, då han gick till och ifrån en advokatsbyrå. Medan Hugh Miller fullföljde sitt handtverk som murare, fann han tid, icke blott att studera, utan äfven att författa, uppöfvande sin stil, till dess han omsider blef en af sin tidsålders ledigaste och ypperste skriftställare. Elihu Burrit lärde sig grundligt aderton språk och tjugutvå dialekter, icke med tillhjelp af ett ovanligt snille, hvilket han nekade sig ega, utan genom ett vist användande af de småstycken och fragmenter af sin tid, under hvilka han kunde komma lös från sin sysselsättning som grofsmed. Som bankir var hr Grote författare till Greklands historia, ett verk, som ännu i alla afseenden är det fullständigaste och tillförlitligaste öfver ämnet; hvarförutom han från sina affärsgöromål undansnappade tid till skrifvande af två digra volymer öfver Plato. Sir John Lubbock, den förnämsta engelska auktoriteten i förhistorisk fornforskning, skaffade sig sitt vetande under stunder, som han lånade från köpmannabestyren.

Kan han det, utan att rodna, så må den yngling, som klagar öfver "brist på tid" till sjelfbildning eller välgörenhet, jemföra denna sin undskyllan med en romersk kejsares föresats — nämligen, Marcus Aurelii, hvilkens skuldror nedtynges af de med ett verldsvälde förenade regeringsbördorna, "att icke tidt och ofta, ej heller utan nödtvång," muntligen eller skriftligen yttra: "Jag har ej tid, och att icke heller jemt och samt förebära trägna göromål som ursäkt för åsidosättandet af pligter, hvilka ålågo honom i följd af hans lefnadsförhållanden." Alla de i det föregående omförmälte idoge arbetarne kände, att, ehuru kort, räcker lifvet, med en rätt användning af ögonblicken, länge nog för hvarje behöfligt värfs fullgörande. De hafva erfarit samma känslor, som genomströmmade Arnault, då han bemötte Nicoles inkast mot förslaget om ett nytt literärt verks påbörjande. "Vi äro till åren, sade Nicole. Är icke den tiden inne, då vi böra slå oss till ro?" "Till ro"! utbrast Arnault, "ha vi icke hela evigheten att hvila oss under"?

Så långt ur den ifrågavarande boken. Den lärdom, vi af det anförda önska hemta är den, att ingen ibland eder, unge vänner, är ursäktad, om han försummar att i sitt förstånds visthus insamla goda och nyttiga kunskaper. Detta faller så mycket mera i ögonen, då vi besinna, huru åtkomliga goda böcker, tidskrifter och tidningar nu för tiden äro för en hvar. Priserna äro låga och tillgången riklig. Vi borde i sanning hafva mera intresse för att skaffa oss god och nyttig läsning än som vanligtvis är fallet, men å andra sidan afsky dålig och förnedrande lektyr på det allra allvarligaste både i våra enskilda och offentliga bibliotek.

II.

Dernäst vilja vi tillropa vår ungdom ett kraftigt *framåt* med afseende på skickligheten i och för de olika lefnadskallen. Det är för hvar och en en kristlig pligt att sköta sitt kall så troget och väl som möjligt, och intet kall är så ringa, att icke skicklighet deri gör arbetet sjelft lättare och resultatet af arbetet bättre och större. Det fordras skicklighet för att vara en framgångsfull läkare, advokat eller handelsman, det medgifva alla, men huru många hafva tänkt på, att det fordras ganska stor skicklighet äfven för att vara en framgångsrik och duglig landtbrukare? Man tror gemenligen, att den, som icke duger till något annat, han bör blifva farmare, men detta är ett ofantligt misstag. Jordbrukaren behöfver likaväl som någon annan vara väl hemmastadd i sitt yrke, om han skall lyckas så väl som han kunde och borde. Han behöfver kunna bruka beräkning och känna till förhållandet mellan orsak och verkan lika mycket som någon annan. Och med hvilket verkligt nöje reser man icke förbi sådana landtställen! Huru vittnar icke sjelfva anläggningen, husen, äfven om de äro simpla, hvarje träd och buske och de väl skötta häckarne, att den farmaren förstår sitt yrke. Och så är det med alla yrken. Skicklighet betalar sig hvar som helst och bereder dessutom innehafvaren deraf sjelf stort nöje, när Gud, skickligheten oaktadt, får äran för allt. Men med de unga är det ofta så, att de nöja sig med att det går skapligt väl, eller på sin höjd någorlunda bra, utan att tänka på att skrida framåt i skicklighet. Och detta gäller både de unge männen och de unga qvinnorna. Huru många tänka på, att en tjensteflickas eller skollärarinnas eller sömmer-

skas eller husmoders pligter blifva lättare och skötas bättre, om hvar och en är väl hemmastadd i sitt yrke och sträfvar efter den största möjliga skicklighet i hvarje litet göromål. Huru trefligt är det icke att komma in i ett hus, der fruntimren äro skickliga och hemmastadda i sina göromål. Der finner man allting, äfven om hemmet är tarfligt, så snyggt, rent och inbjudande, och der är vanligtvis husmodern och döttrarna vid godt lynne. Men gå in på ett annat ställe, der husmodern hvarken är eller bryr sig om att vara skicklig och ordentlig i sina göromål, och du skall finna, att icke det grannaste hus eller det finaste möblemang kan göra ett sådant hem trefligt och inbjudande. Vi hafva här med flit hållit oss till ett par fall, der man ofta icke aktar skickligheten och ordentligheten såsom de borde aktas. Den regeln håller godt inom alla områden. Men hvad vill det då säga att vara skicklig i sitt kall? Det vill säga att kunna förrätta sina sysslor och arbeten bättre, och, så vidt görligt är, lättare än folk i allmänhet, genom att använda det rätta och bästa sättet att gå till väga, eller, med andra ord, att klart inse sammanhanget mellan orsak och verkan och ställa så till, att den rätta orsaken användes på det rätta sättet, för att åstadkomma den önskade verkan. Till skicklighet höra derför kännedom om saken i fråga, god beräkning och vana samt i många fall erforderliga naturgåfvor. En sådan skicklighet böra vi alla eftersträfva, och det är många ibland oss, som i det stycket gerna behöfva att höra ett kraftigt framåt.

Dr Josua Lindahl, Springfield, Ill.

III.

Vidare behöfven I unge vänner, skrida framåt uti att vara nyttige. Alla menniskor borde och kunde vara till någon nytta i verlden. Ingen är skapad till att i det fallet stå fåfäng på torget. Hvarje liten skruf eller kugg i äfven det största maskineri, gör sin nytta och kan icke saknas utan att åstadkomma skada. Det samma är ock förhållandet i mensklighetens stora maskineri, vi skulle alla vara nyttiga och till och med söka efter att vara det. I kunnen vara nyttiga allra först i edra hem, äfven om I voren personligen frånvarande. Huru mången bekymrad fader skulle icke känna sin börda betydligt lättare, om hans söner delade den med honom! En son kan vara sin fader till nytta både direkt och indirekt genom arbete, flit, lydnad och deltagande. Så skulle mången moder känna sig glad i sitt hjerta, om döttrarne ville vara henne till den nytta som de borde. Men understundom är dock sant om dessa döttrar, särskildt om detta lands infödde bebyggare, hvad en af våra ypperste talare nyligen yttrade: de likna liljorna på marken, de arbeta intet ej heller spinna, och dock var Salomo i all sin härlighet icke klädd som en af dem. Lyckligtvis äro sådana döttrar bland våra landsmän ännu jemförelsevis få. Men huru sorgligt är det dock icke att se en åldrig moder släpa sig fram med husets tyngsta arbete, under det att döttrarna med sina fina mjuka händer hafva hjerta hårdt nog att i förmaket med den sist utkomna novellen i sin hand sitta och se på. Annat är det, när en dotter på alla sätt gör sig nyttig för sin moder, som visserligen är värd alla möjliga kärleksbevisningar, då blir en sådan dotter sin moders ålderdomströst.

Äfven i söndagsskolan och församlingen bören I göra eder nyttiga. I skolen en gång der intaga edra föräldrars plats. I bören tidigt vänja eder vid den tanken och med glädje åtaga eder sådana värf, som der blifva eder ålagda. Framåt, unge vänner, framåt till nytta och verksamhet! Hållen eder icke så långt i bakgrunden!

Särskildt är den sköna sången och musiken i Guds församling mycket beroende af de unga.

I sångkören, i musikkåren, der skolen I, unge vänner, vara församlingen till nytta och glädje, och der fån I icke tröttna, såsom så många göra och hafva gjort före eder. Framåt till större skicklighet, till djupare insigt och varmare intresse för den himlaborna tonkonsten. Bereden eder på, att detta icke skall låta sig göra utan möda och besvär, men man kan också i allmänhet icke vara till någon nytta som helst utan besvär för sig sjelf.

Men äfven i det menskliga samhället i allmänhet bören I bereda eder att vara nyttiga. De unga skola lära sig att der alltmera förstå sina särskilda pligter, men också att fullgöra dem. I unge män, skolen om några år vara med bland dem, som styra detta stora, fria land, men redan nu bören I vara samhället i stort till all den nytta I kunnen, om icke på annat sätt, så dock genom att vara laglydige och fridsamme medborgare. Och de unga qvinnorna skola vara samhället till nytta, isynnerhet genom att låta sitt förädlande och goda inflytande blifva kändt vida omkring. Man har påstått, att qvinnorna styra verlden, fastän indirekt, och detta torde icke vara så långt ifrån sanningen. En makas, moders eller systers inflytande till det som är godt eller ondt är större än de flesta tro. Och der är ock qvinnan på sin rätta plats, när hon på alla sätt söker göra sitt inflytande gällande till det som godt och nyttigt är. Derför I unga qvinnor *framåt* till mera nytta, till mera inflytande, till allt godt och ädelt!

IV.

I ännu ett afseende vilja vi påminna om vårt lilla ord: framåt, och denna gång rörer det sjelfva hjertats bildning. Det är nemligen möjligt, att i hufvudet ega allehanda kunskaper och vetande och ändock icke vara en ädel och god person, ty till detta sednare erfordras förnämligast hjertats rätta bildning. Derför säger den heliga skrift: bevara ditt hjerta med all flit, ty derutaf går lifvet. Hjertats sanna bildning är en af de allra svåraste ting att kunna åstadkomma. Att polera ytan, är deremot jemförelsevis lätt, att komma åt hjertat är svårare. Då vi tala om denna likväl så vigtiga sak, är det nödvändigt för oss att ihågkomma, att den sanna kristendomen är det enda medel, som kan rätt bilda hjertat. Men tyvärr är denna ädla skatt, en sann och verksam kristendom, alltför sällsynt såväl bland gamla som unga. Den är dock den nödvändigaste af alla skatter att ega, ty den, som ej eger denna skatt, är fattig, ej blott för tiden, utan äfven för evigheten. Hafven I derför icke, unge vänner del i den skatten, så är det hög tid att på allvar eftersinna, huru I måtten kunna sträcka eder *framåt* för att af eder trofaste frälsare emottaga den förlåtelse- och förnyelsekraft, som allena kan i högsta mening bilda och förädla edra hjertan. Detta är och blir hufvudsaken. Men i sammanhang härmed ville vi dock påminna eder om några lefnads- och vishetsreglor med afseende på edra hjertans förädling, som möjligen kunde blifva eder till nytta och hjelp.

Sen då till, att I öfven eder i sjelfförsakelse och den sjelfviska viljans dödande. Det blir ett drygt arbete, det är sant, men med Guds hjelp skall det ändå kunna gå framåt. Utan en bruten sjelfviskhet och ett undertryckt egensinne blir hjertat aldrig ädelt eller bildadt i ordets bästa bemärkelse. Den person är en bildad och ädel man eller qvinna, som ej envist står på sin egen kant, ej tvingar sig till att för sin mening alltid få rätt, ej ser ner på andra, utan alltid är vänlig, försakande, ödmjuk och låter säga sig.

Tillåten ingen ovana att göra eder till slaf. Kämpen i Guds kraft mot hvarje sådan och gifven eder icke tillfreds, förrän segern blir eder. De unge männen äro mera utsatta för vissa frestelser och ovanor, de unga qvinnorna mera för andra. Bland de unge männens svåraste frestelser äro dåligt sällskap, krogen, spelbordet, verldskärlek, otro, sysslolöshet och ett rått och groft uppförande i allmänhet. Varen på eder vakt mot dem alla, och kommen ihåg, att för hvarje gång I gifven vika för frestelsen, försvagen I eder motståndskraft. För de unga qvinnorna finnas särskilda frestelser. En af dessa är sqvallersjukan, som är hardt nära ett obotligt ondt. O, I unga qvinnor, om I vissten huru mycket ondt sqvallret åstadkommer i verlden, så skullen I sky det såsom pesten. Hvad är att sqvallra? Det är att baktala sin nästa, det är att vända 8:de budet bakfram och tyda allt hvad nästan gör eller säger till det värsta, samt till och med tillägga henne motiver, om hvilka man icke är viss,

att hon eger dem. En sqvallrare blir genom skicklighet i sitt yrke visserligen utmärkt, men på samma sätt som hvilken missdådare som helst. Förr i tiden bad man Gud bevara sig från qvinnors tungor. "En öppen mun förråder ett tomt hufvud; vore det guld eller silfver i kistan, skulle den icke alltid stå öppen," säger en vis man. Vi skola komma ihåg, att vår nästas goda namn och rykte är den dyrbaraste skatt han eger. Det värsta onda du derför kan göra en menniska är att skada hennes namn och rykte, såsom qväkaren sade till hunden: "Inte vill jag slå dig och inte vill jag göra dig illa, men ett fult namn, det skall du få."

Det är sant, att denna odygd icke monopoliserats af qvinnan. Många män äro fullt ut lika goda slammertackor, och derför bören I alla vara på eder vakt och ropa ett raskt och gladt *framåt* från denna svåra last. Andra frestelser, som de unga qvinnorna äro särskildt utsatta för, äro flärd, behagsjuka och afund. De äro alla mycket farliga och mycket seglifvade, och trifvas ofta äfven bland de unga männen.

På samma gång ni i Guds kraft sägen farväl till ovanorna, vänjen eder vid goda vanor. Låten det blifva en sed för eder, att i intet vara slarfaktiga och oordentliga. Vänjen eder vid ett godt, skickligt uppförande och goda seder i allmänhet. Vänlighet och artighet kosta eder högst litet, men betala sig rikligen. Sjelfva skolen I förädlas derigenom och skrida *framåt*. Man når väl icke målet på en gång, icke ens i denna sak, det är sant, man måste vara ihärdig och får icke förtröttas, utan alltjemt hafva sitt valspråk *framåt* för sina ögon. Då skall man ock genom Guds kraft allt mera förädlas både till hjerta och lefverne.

De unga och Kristus.

MIN FÖRSTA UNGDOMSTANKE.

Jag tänkte i min ungdom, jag skulle blifva säll,
Om jag igenom arbete från morgon och till qväll
Till vishet kunde komma och blifva klok och lärd,
Dock blef mig icke lyckan på detta sätt beskärd.

Väl höll jag på att läsa, studera likaså,
Men glömde dock det första och bästa här ändå,
Att bedja till den Herren, som sade: "utan mig
I kunnen intet göra och gå den rätta stig."

Jag tänkte blott på visdom, som verldslig är och tom,
Till målet för min sträfvan jag dermed icke kom.
När då jag hade forskat, studerat några år,
Ett bud från högre ort jag helt oförmodadt får.

Professorn Herrens Ande mig kallade och drog.
Han sade: kom till Jesus! Förnuftet dock hånlog.
Jag ville först begripa, förrän jag ville tro,
Men på den väg ej heller jag fann sann lycka, ro.

Jag blef nu satt i klyfta så mörk, att jag ej såg
Hvad eljes för den minste klart uti dagen låg,
Men då jag lärde känna, jag öfverträdt Guds bud,
En syndare, jag bad nu: misskunda dig o Gud!

När jag ej ville komma till Gud, ta' mot hans nåd,
Han kom till mig i stället, han visste säkert råd,
Han slog med kärlekshanden och gaf mig ris med den,
Jag då begynte lära den sanna visheten.

Nu fick jag lust studera uti den bok, som rätt
Kan lära oss bli sälla och göra lifvet lätt,

I konung Davids ungdomsyrke.

Jag fann nu vishetsstenen med namnet Jesus Krist,
Att läsa rätt på honom jag har dock mycken brist.

Dock är jag salig vorden i ordet om hans blod,
Som rena kan från synden och gifva kraft och mod,
Att gå den väg han vandrat om ock med skröplighet
Han sjelf mig helgar, kläder uti rättfärdighet.

Nu, käre unge vänner, jag beder innerligt,
O, män I äfven komma med tro och tillförsigt
Till honom, som vill vara vårt allt i alla här
Och gifva evig sällhet i härligheten der.

Hvad än I söken, glömmen dock ej det, som är bäst;
Om Jesus I försaken, den store offerprest,
Med allt hvad I här vinnen I vinnen icke frid,
Osaliga I blifven nu och till evig tid.

O, gifven edra hjertan till nyårsgåfva nu
Åt honom, som sig offrat för hela verlden ju!
Ja, låtom oss här vandra upp till det rätta hem;
Må ingen af oss saknas uti Jerusalem.

J. E. A—N.

En kristen i allmänhet och en kristen ungdomsvän i all synnerhet tror, att ingen sann lycka eller räddning är möjlig för menniskor utan i gemenskap med Kristus. Kristendomen tål inga medtäflare; *allt* eller *intet* vill han vara för oss, för mig, för dig! Och när man tänker derpå och ser på det verkliga förhållandet i verlden, är det nog lätt sedt, att de kristna, särskildt bland ungdomen, äro få.

Hvilken syn är skönare än en ung menniska, som är en kristen! Det är en vårbild med *hoppet* såsom hufvudtema, och det "hoppet kommer ej på skam." En ung man eller en ung qvinna, som lemnat sitt hjerta åt Herren Jesus, se der något så skönt och älskligt, att jag ej vill söka beskrifva det.

Ty en sådan själ kan redan här i verlden blifva något af hvad en menniska borde vara. Hennes "ande, själ och kropp" kunna blifva åt Gud ett tacknämligt offer till många andra menniskors nytta, både för detta lifvet och det tillkommande.

En ung kristen undgår mycket elände, många faror och frestelser, som andra råka i. Väl har äfven han att kämpa mot synden, kämpa väldigt, men det är ändå värdt mycket i den kampen, att hafva blifvit uppfostrad i Herrens kämpahär från de tidigaste åren.

När som helst, då en sådan själ får bud hemifrån, blir det *hemfärd* af. Papperen äro klara och "portarna skola låtas upp." Är icke det värdt något?

Ett glömde vi: kristna som blifvit det i ungdomen, äro i regeln de älskligaste af alla. Ärren efter gamla synder äro ej qvar. Deras karaktär böjer sig lättare för Ordets tuktan. Deras egenheter blifva mindre. En kristens bild blir mera fullständigt utpreglad hos dem. Huset räddades undan den eviga elden, innan endast de nedsotade och ensamt stående murarna voro qvar.

Och i huru stora faror svåfvar icke en omvänd ungdom. Ynglingen är utsatt för dryckenskap, bespotteri och allehanda galenskaper, som förtära och förstöra själs- och kroppskrafterna. Och om en yngling vill vara ordentlig, vill slå sig fram i verlden, men *utan Kristus*, huru lätt blir han icke den hårdaste och råaste mammonsdyrkare, medlem af hemliga ordnar och sällskap — allt för att blifva rik och ärad. Vill du se en sorglig syn, så skåda denne yngling med sin ståtliga, välformade, nordiska kroppsbyggnad, med den höghvälfda pannan, vittnande om ett godt och klart förstånd — men numera en slaf under begärelserna, en drinkare, en spelare, eller en vällusting! Eller kanske har han goda vanor, är sparsam, framåtsträfvande, men med den hårda, hårda blicken och det ännu hårdare hjertat, som tydligare än några ord säger: *för honom äro Kristus och himmelen värda ingenting.*

Än flickan och jungfrun då, som är utan Gud i verlden? Huru skall hon kunna motstå syndens alla frestelser, säg mig det, käre läsare. Huru skall hon kunna behålla hjertat rent och ädelt, om Kristus ej bor derinne? Och hvad är en qvinna, som förlorat sin äkta qvinlighet, sin blygsamhet, sin ära? Huru skall jungfrun, om icke i Jesu sällskap, kunna säga nej till lyx, flärd, högmod och syndiga njutningar af alla slag! O, erfarenheten lär oss huru det går. Se denna unga qvinna, som riktigt pöser af högmod, lättsinne och allehanda elände, ty eländet och synden äro mångartade, hon kunde hafva varit något annat, hon var korad till en Kristi brud.

Är det underligt, om de kristna bedja om de *ungas tidiga omvändelse?* Nej, visst icke. Och dock, huru ser det ut med denna sak i våra församlingar? Huru skall det komma att se ut, när en gång de nuvarande äldre äro borta?

Svaret blir olika. Det finnes församlingar, der de unge kristne äro flere än de äldre, och der de unge utgöra den glädjande delen af församlingen. På många ställen är det dock tvärtom. Från icke så få håll höras allvarsamma klagorop med anledning af ungdomen.

Man kunde sörja sig till döds deröfver. Man kunde fråga, hvarför det är så, till dess man blefve grå, och det blefve ej bättre för det. Låtom oss i stället tänka på möjliga botemedel. Många af nattvardsbarnen gå strax bort från Gud och församlingen. De försvinna. Man vet ej hvad som blef af dem. Man ser dem aldrig mer. Och dock vore det sorgligt, om konfirmationen skulle afskaffas. Deremot skulle det vara glädjande, om konfirmationsundervisningen blefve två-årig och bättre och grundligare än hittills, hvartill hörer, att vi prester blifva bättre uppfostrare och kateketer än vi i allmänhet äro.

Pastor Mauritz Stolpe,
Ishpeming, Mich.

Andra af de unga blifva snart nog groft ogudaktiga. Detta gäller isynnerhet dem, som tidigt lemna föräldrahemmet och komma ensamma ut i verlden. Men låtom oss nu se saken i det praktiska lifvets ljus.

* * *

Vi skulle då först tala om ungdomen och församlingsskolan.

Somliga församlingar hafva ingen församlingsskola alls. Antalet af sådana församlingar blir dock, så vidt vi känna, mindre med hvarje år. I de gamla församlingarna i Illinois och Minnesota tyda somliga af de äldre medlemmarne saken, så som om församlingsskolan funnes till endast för det svenska språkets skull, och emedan de äro inne för en så hastig amerikanisering som möjligt, äro de församlingsskolans motståndare. En sådan uppfattning af församlingsskolan är oriktig. Församlingsskolans förnämsta uppgift är att meddela kristendomsundervisning; låtom oss ständigt komma ihåg, att svenska språket är oss kärt och det med rätta, men kristendomsundervisningen är oss ändå mycket kärare och äfven det med rätta. Vi hoppas alltså, att församlingsskolan skall riktigt blomstra, äfven när språket i densamma icke längre är det svenska.

Andra äro emot församlingsskolan, emedan hon kostar för mycket, fastän såsom en regel lönerna för församlingsskollärare hafva varit oförsvarligt små. Detta oaktadt kostar församlingsskolan visserligen något. Denna utgift är församlingen som sådan skyldig att erlägga lika fullt som pastors- eller organistlön. En af församlingens största och förnämsta pligter är att "lära barnen hålla allt det Jesus har befallt", och detta torde blifva mycket svårt utan en god församlingsskola. Församlingsskolan ser barnen såsom upptagna i Guds rike genom dopet och ser församlingen såsom deras ansvarige uppfostrare. De, som tycka, att församlingsskolan kostar så mycket, hafva derför ett svårt fel antingen i hufvudet eller i hjertat.

Andra föräldrar sända icke sina barn i församlingsskolan, äfven när hon finnes. Att sådana föräldrar direkte och utan medbrottslingar äro skyldiga till sina söners och döttrars andliga likgiltighet, är en så sjelfklar sak, att vi icke vilja öda ord och tid på att söka bevisa den.

Men det är icke nog med att hafva en församlingsskola. Man bör äfven se till, att hon må blifva god och nyttig. Dertill hörer frågan om *lärare.* En lärare i församlingsskolan bör först

och främst vara en sann och lefvande kristen. Detta är en hufvudsak, låtom oss icke glömma det. Lärarens eget själslif trycker sin stämpel på de späda plantorna i hans vård, derom är intet tvifvel. Derför önskade vi visserligen, att alla skollärare vore kristna, men af församlingsskollärare borde man fordra detta och det i aldra främsta rummet, liksom vår synod gör det af sina pastorer.

Dernäst bör läraren vara skicklig i sitt kall. "I nödfall får man begagna träben," säger ordspråket, men det är farligt att göra "nödfall" till regel. Den som skall undervisa barn och ungdom, bör hafva något begrepp om sitt arbete. Hvem vill sätta en smed att bruka sin farm eller en vedhuggare att laga sitt fickur eller en handelsexpedit att bygga sitt hus? Men med afseende på våra barns kristliga uppfostran, äro vi icke så nogräknade. Hvem som helst, om han endast vill arbeta billigt nog, duger till detta göromål, och sedan klagar man bittert deröfver, att barnen ingenting lärt! Nej, skolläraren behöfver uppfostran och kunskaper för sitt maktpåliggande kall, det är visst.

Så har man sällan tillräckligt lång tid för församlingskolan. Tre månader på året är tilltaget i så liten skala, att ingen afprutning här kan komma på fråga. Att på några veckor bibringa barnen någon sammanhängande kunskap (och ännu mindre uppfostran), är omöjligt. Sådant arbete blir drifhusarbete och tål icke någon utomhus-luft.

Vi äro djupt öfvertygade om, att bristen på ändamålsenliga och kristliga församlingsskolor har mera att göra med den andliga liknöjdheten bland många församlingars ungdom, än man kanske är villig att erkänna. Härnäst vilja vi orda något om *konfirmationsundervisningen.*

* * *

Konfirmationsundervisningen är ämnet, som denna gång skulle påaktas något. Ungdomens i våra församlingar kristlighet och församlingskärlek beror till en stor del på, hurudan konfirmationsundervisningen är. Lycklig den yngling eller jungfru, som under en god och kärleksfull lärares ledning erhåller denna undervisning.

Man skyndar i allmänhet för mycket med denna vigtiga sak, och det från alla sidor sedt. Först och främst önska många föräldrar och barn att få detta göromål "undanstökadt" så *tidigt* som möjligt. Detta är endast undantagsvis godt. I de flesta fall är det ett styggt ondt. Hvilken mognad, till förstånd eller insigt, ega i allmänhet 13 a 14 års gamla barn? Och något af mognad måste finnas, om konfirmationsundervisningen skall motsvara sitt ändamål. Må barnen börja gå i konfirmationsskolan vid den nämda tiden men må de fortfara dermed två a tre år.

Ty man har för brådtom äfven i en annan mening. Många föräldrar och barn önska hafva sjelfva undervisningstiden så kort som möjligt. De önska att konfirmationsskolan skall börja vid jultiden och, om möjligt, sluta vid påsk. Är detta rimligt? Skall konfirmationsundervisningen vara ettårig, bör hon börja den 1 Okt. och hålla på till i Maj eller Juni och, under åtminstone senare delen af tiden, hållas tvenne gånger i veckan. Bäst vore, att man både från föräldrarnes och pastorns sida uppmanade och uppmuntrade barnen att hålla på i denna skola i två a tre år, till dess åtminstone att vårt församlingsskolsystem blir utbildadt på ett temligen tillfredsställande sätt.

Sedan barnen då ändtligen äro konfirmerade, vårdas de i allmänhet allt för slappt och slarfvigt. Föräldrar och barn äro glada, att det är gjordt och kanske — pastorn med! Så uppstår liknöjdhet och köld, och resultatet blir dåligt. En af våra lyckligaste uppfostrare bland pastorerna sade nyligen, att han af hvarje års nattvardsbarn bildade en särskild bibelklass, för att hålla dem tillsamman och derigenom också lättare under Guds ords inflytande och välsignelse. Det var en god ide.

En pastor behöfver vara en kateket. Somliga personer hafva fått större naturanlag i den riktningen än andra. Ingen har så små gåfvor, att de icke *kunna* uppöfvas, ingen så stora att de icke *behöfva* det. Vid en församlingslärares uppfostran bör kateketiken derför med rätta innehafva ett af de mest framstående rummen. Konfirmationsskolan bör vara en *uppfostrare,* d. v. s. undervisningen bör hafva detta till sitt mål att uppdraga, fostra, stärka, stadfästa ett sant kristligt lif hos nattvardsbarnen. Man har skäl att påstå,

att en del af våra pastorer tro, att detta skall ske genom att göra undervisningstillfällena till predikotillfällen: de predika i stället för att katekisera. Dermed kan man, så underligt det till en början låter, förstöra hela arbetet. Undervisning, utredning af sanningsinnehållet, väckande af samvetet, Guds och rätts-medvetande först, sedan må tillämpningen följa. Detta är ju solklart, om man blott gifver sig tid att tänka derpå. Å andra sidan må man icke nöja sig med en mekanisk färdighet med afseende på de föreskrifna frågornas besvarande, utan på allt sätt söka göra sanningen lefvande och personlig för barnen. Hjelpe den gode Guden oss pastorer i denna angelägenhet. Den vigtiga utanläsningsfrågan hörer hit, ehuru vi af hvarjehanda skäl icke nu vilja upptaga den.

En pastor må i sanning vara samvetsgrann uti att icke för det hårda arbetets skull afkorta tiden för konfirmationsundervisningen. Denna undervisning är ofta ett svårt inveckladt arbete för en del af barnens råhets och okunnighets skull. Detta borde göra oss desto ifrigare, och må Gud hjelpa oss, så att vi icke i denna vigtiga sak se på vår egen beqvämlighet.

Skall en pastor på detta område kunna hålla sig färsk, så måste han allt fortfarande studera kateketik och pedagogik och skaffa sig sådana tidningar och böcker, som afhandla dessa vigtiga saker.

Föd mina Lam! Det är Jesus som talar så. Så måste särskildt församlingslärare, äfven efter konfirmationen, hafva en synnerligt öm vård och uppsigt öfver de unga. Må de känna att vi älska dem, dessa unga. Detta är nödvändigt, och ändå skall resultatet oftast icke på långt när motsvara våra förhoppningar. Å andra sidan skola många af våra dystra aningar komma på skam och månget förloradt barn blifva vunnet för Guds rike och himmel. Läs, käre pastor, Ps. 126: 5, 6 och var glad och hoppfull midt i sorgen och arbetet. Att så många af nattvardsbarnen gå förlorade för församlingen, beror i allmänhet på syndens stora välde öfver menniskohjertat, icke minst i ungdomen. Mången gång lemnar barnet föräldrahemmet genast efter sin konfirmation och kommer derigenom i större faror och frestelser än förut. Landt-ungdomen flyttar in till städerna, tager icke ut sitt betyg, lefver, delvis åtminstone, utom församlingen på den nya platsen och blir derigenom snart förderfvad.

Mången gång är nog också undervisningens ytlighet en af orsakerna till det sorgliga resultatet. Det är dock säkert, äfven på detta område, att det är ingen hjelp med en menniska utan genom en sann omvändelse.

De hemliga sällskapen äro en orsak till mycket elände för den ungdom som oerfaren af syndens bedrägeri kommer ut i verlden från nattvardsskolan. Om dessa sällskap och föreningar vilja vi dock tala i ett särskildt kapitel.

Summa: Må de unga under konfirmationsundervisningen så helt och grundligt som möjligt föras in i Guds ords sanningar, att de å ena sidan må känna sin ansvarighet inför Gud och hans ord, och å andra sidan Kristi kärleks ljuflighet och makt öfver ett menniskohjerta. Må de alltjemt, äfven efter konfirmationen, omgifvas af denna kärleks uppfinningsrika hjelpsamhet och bistånd. Men dessutom står hjelpen i denna sak, som i allt annat, i Guds barmhertiga hand.

* * *

Det är särdeles trefligt att se, huru flitigt de unga i Rockford, Chicago, Omaha, Denver och på andra ställen synbarligen gingo i kyrkan, särskildt om söndagen. Så är icke, ty värr, fallet på alla ställen. Ungdomen är på många ställen vuxen ifrån söndagens helgd och gudstjenstfirandet. Detta är mycket sorgligt och bekymmersamt.

Det är svårt att förklara orsaken härtill. Syndens makt är stor, och öfver allt finnas frestare, som leda de unge på orätt stråt!

Det är värst i städerna. Se i Moline. Man får se stora sällskap af välklädda unga män öfverallt på gatorna när som helst på söndagarne, både när man går till gudstjensterna och kommer från dem, och desse unge gå sällan eller aldrig in i kyrkan. Alldeles på samma sätt är det på andra ställen.

På landet ligger man hemma och "drar sig" på söndagen. Här äro föräldrarne ofta skulden. Antingen passar icke väderleken eller hafva de fått en synnerlig ömhet för sina dragare på söndagsmorgonen, och så försummas gudstjensten,

På Nilflodens strand.

men hela sjukan var, att föräldrarne icke frukta Gud eller vilja hålla hans bud. Eller hurudant namn förtjenar den kristendom, som icke frågar efter att hålla Guds bud?

Att det är en uppenbar och grof synd att förakta Guds ord och dag, vet hvar och en, som är det ringaste hemmastadd i sin bibel. Men den synden är populär, och derför vill man icke höra den bestraffas. Man vill icke längre hafva söndagen till själens hvilo- och högtidsdag, utan vill förvandla den till en syndadag framför andra. Tänk endast på, hurudan söndagstillställning en del landsmän i Kansas City hade för en tid sedan!

Det synes ligga i sjelfva tiden, att hvar man skall vara så sjelfständig som han sjelf behagar. Detta visar man mot så väl Gud som menniskor. Salig vill man blifva naturligtvis, men man föraktar salighetens medel. Detsamma gör man med sina föräldrars och lärares råd och förmaningar. Man vill ingen auktoritet veta af, icke ens Guds (Ps. 2), men så blifva också frukterna derefter. Efter några år äro våra ynglingar uppenbara Gudsföraktare och i många fall djupt fallne syndare.

Det enda vi kunna göra, synes vara, att börja med en bättre barnuppfostran i våra hem och i våra församlingar. I hemmet måste göras allvar med bön, sång och husandakt, under bön till Gud om hans välsignelse. I församlingarna måste mera göras, i synnerhet för en verklig församlingsskola med skickliga och kompetenta lärare. Hvilket gyckelspel äro icke många af församlingsskolorna nu! Det torde ock vara nödigt att göra konfirmationsundervisningen långvarigare och mera omfattande. Sedan måste vi göra allt för att i våra bönemöten bibehålla den enfaldigt kristlige anden, som är varm och som *värmer*, så att de sanne kristne, i synnerhet bland ungdomen, må vara en verklig makt mot det onda. Så må vi ock som prester vara så vänliga och hjertliga som möjligt mot de unga och öfva så trogen själavård öfver dem, som Gud gifver oss förmåga till.

En annan sak: Må våra predikningar alltid genljuda af bättringens och trons nödvändighet. "Den bättring, som är till Gud och den tro, som är till vår Herre Jesus Kristus" — se der hufvudtemat för oss. Man må vakta sig för att låta den kristliga predikan urarta till ett andigt pratmakeri, men man må ock vara lika rädd för torra teologiska afhandlingar. Ja, Guds hjelp behöfva vi i allt, *men i synnerhet här*.

Reformationen och de unga.

UNGDOMSKÄLLAN.

Den österländska dikten vet en källa,
Hvars silfverböljor mellan blommor välla,
Och evig ungdom drickes ur dess våg,
En paradisisk luft derur framströmmar,
Och kärlekens och sångens ljufva drömmar
Fritt spela der uti den glades håg.

Jag känner ock en evig ungdomskälla,
Från himlens ocean dess vågor qvälla
Och solen går ej öfver henne ner.
Ej tidens dimmor hennes spegel hölja,
Lycksalig den, som dricker ur dess bölja!
En evig yngling varder han allt mer.

Och salighetens himlaluft han andas,
Och änglars morgon för hans öga randas,
Hvar helst han blickar i den skumma tid,
Ej någon storm hans väsens blomma bryter;
Sin krans af Saronsliljor lugnt han knyter,
Och i hans hjerta sjunger himmelsk frid.

Den källans namn är kristendom. Hur mången,
Till själens urhem redan gången,
Drack oförvansklig skönhet derutur!
De fromma fäder, som vi nu besjunga,
Med gråa hjessor voro likväl unga,
Ty kristendomen gaf dem Guds natur.

Ack, hvilken klagan, som du nu förspörjer!
Sjelf dikten ett förloradt Eden sörjer,
Och vinter snöar uti menskobröst.
De gamlas friska sinnen se vi sällan,
Ty öfvergifven står den helga källan,
Och blott ur verldens brunnar drickes tröst.

En fåfäng tröst, förgänglig såsom verlden!
Ack, jordens lustar, fåfängan och flärden,
Föråldra själen och förstena den!
I arme, kommen blott med all er smärta,
Till kristendomens rika, varma hjerta!
Det hjertat tillhör dock er bäste Vän.

Der skall er längtans himmel återvinnas.
Hvar Kristus lefver, kan ej vinter finnas,
Der snöar ej, der bor ej köld och is.
Men evig vår i gyllne sol der blommar,
Och tankens slott och hjertats helgedomar
Stå der i oförgängligt paradis.

Må hjessan hvitna, må uppå min panna
Bekymrens eller ålderns fåror stanna,
Och hyddan luta under ve och väl!
Ju närmre qväll'n dess mer min ande svalkas,
Ju närmare jag ungdomskällan nalkas,
Dess mer föryngrad känner sig min själ.

ASSAR LINDEBLAD.

(Den svensk-amerikanska ungdomen behöfver allvarligt och med vördnad tänka på den historiska utveckling, som skänkt oss de storartade fri- och rättigheter, hvilka vi nu åtnjuta. I detta syfte lemnas dem här ett enkelt reformationstal, hållet vid den stora och vackra jubelfesten i Central Music Hall, Chicago, den 10 november 1883.)

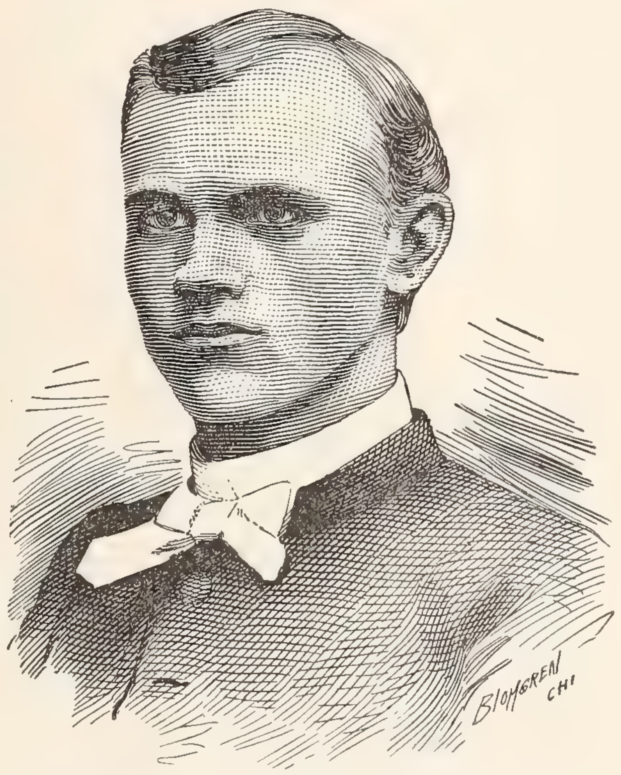
Landsmän och trossyskon!

Denna dag och detta tillfälle är för oss en familjefest. Detta är vår store andlige ättefaders minne vi skola fira. Mera än sju gånger femtio år hafva flytt, sedan frihetsbaneret upprestes på den fångna kyrkans mark, och seklerna blifva jemt fyra i qväll, sedan den nya tidens dag bräcktes i och genom Martin Luthers födelse. Fordom sjöng det gamla testamentets sångarkung vid tanken på Guds-folkets befrielse ur den babyloniska fångenskapen: då skall man säga: Herren hafver gjort stor ting med dem — Herren hafver gjort stor ting med oss, dess äro vi glada. Den lutherska reformationens minnes- och jubeldagar frammana de orden ånyo. I år säger hela kri-

stenheten om oss och vår kyrka: Herren hafver gjort stor ting med dem, och 50 millioner lutheraner uppstämma på 150 språk och dialekter sitt ljudeliga svar: Herren hafver gjort stora ting med oss, dess äro vi glada.

Den lutherska reformation var i sanning en "stor ting". Påfven och hans kyrka, den babyloniska skökan, hade lagt snart sagdt hela verlden under sig i den nesligaste fångenskap. Samvetsfrihet och borgerlig frihet voro i sorgligt många fall endast drömda ideal i något brushufvuds hjerna. Med Luthers uppträdande började frihetsklockorna ljuda. Samvetena löstes, förlåten remnade ånyo och fattige syndare fingo Guds nåd såsom i forna, lyckliga dagar "utan penningar och för intet." De menskliga rättigheterna kommo i helgd, menniskan såsom sådan fick åter betydelse, ett sant broderskap förkunnades och dermed var grunden lagd till en ny och bättre tids politiska och medborgerliga fri- och rättigheter. Luther är, såsom en vördad man uttryckt sig, den nya tidens rätte profet, och okristna historieskrifvare ena sig med de kristna i det öfver all måtta storartade vittnesbördet, att den nya tiden aldrig hade blifvit hvad den är, om icke Luther funnits till. Det stolta Amerika räknar i rak led sin både politiska och religiösa frihet från Luther. Det storartade methodistsamfundet gör detsamma, och den näst Bibeln mest lästa religiösa bok, "En kristens resa" af John Bunyan, har Luther näst Gud såsom yttersta orsaken till sitt upphof.

Med sann beundran skådar besökaren denna jättelika stad. Hvem kan tro, att Chicago, denna den nya verldens nya verldsstad, för mindre än ett halft sekel sedan var blott en usel by. Hvem anar i dag vid betraktandet af dess storartade utbredning, samfärdsel, affärsrörelse, dess kungliga palats och kyrkor, att den för ett dusin år sedan var knapt mer än en askhög. — Medborgare i en sådan stad och med sådana omgifningar och minnen böra förstå storverk och med sann hänförelse och beundran uppfatta det verkligt höga och sanna i historien. Och ett hjerta och hufvud anlagdt på det sättet fordras det för att fatta det verkligt stora och höga i Luthers verk. Att en simpel katholsk munk med sin penna stöter kronan af den allsmäktige påfvens hufvud, med sina ord och böcker proklamerar den sanna friheten för hela menniskoslägtet, rycker pinoredskapen ur inquisitorernas händer, nedrifver bålen och med ett ord åstadkommer en ny tingens ordning, det är idel underbara storverk, och storverk, som medborgare i en af verldens underbaraste städer borde kunna fatta och förstå.

Pastor G. A. Brandelle, Denver, Colo.

Luthers kyrka är i dag den största af alla protestantiska kyrkosamfund, större än alla andra tillsammantagna, och äfven i detta land närmar hon sig det öfversta trappsteget bland sina protestantiska systerkyrkor. Blott tvänne steg fattas henne i dag, innan hon hunnit dit.

Men hvarför längre stanna vid så allmänt kända sakförhållanden. I år vet t. o. m. den "smarte" amerikanen, att Luther åtminstone funnits till. I år täfla alla sansade män och samfund om att i Luther erkänna ett utkoradt Guds redskap, hvilket ej tål jemförelse med något mindre än Herrens störste apostel Paulus. Låtom oss i stället på denna jubeldag tränga sjelfva saken något närmare och undersöka, särskildt såsom Luthers kyrka, huru det var möjligt för Luther, en fattig okänd man af folket, att uträtta sitt stora värf, eller

hvad som utgjorde den underbara kraften i den lutherska reformationen!

Luthers tid var i en viss mening gynsam för en hvälfning. Allting var drifvet till sin högsta spets, men då plägar ock alltid ändring inträda.

Bland särskildt det af Rom förtryckta tyska folket hördes både i de djupa lederna och bland adeln ett djupt sorl af missnöje. De från östern inplanterade humanistiska studierna gjorde sitt till. Boktryckerikonsten, nyss uppfunnen, talade lätt med tusen munnar på en gång. Den nya verldens upptäckande satte folken i lifligare samfärdsel med hvarandra — men allt detta var ej ännu någon reformation. Skeppet stod färdigt, men kaptenen saknades dock allt fortfarande. Så kom Luther såsom en öfverraskning för vän och fiende. Nog var himlen mulen, och den hade varit det länge, men åskknallen kom ändock oväntadt, ty medeltidens vinterkyla rådde ännu inom kristenheten. Luther var ett snille af första rang, men snille är ej det enda en reformator måste ega. Verlden har haft många snillen, men få reformatorer. En reformator är ett af Gud sjelf utkoradt, uppfostradt och begåfvadt redskap, som derför handlar och verkar med mer än mensklig kraft och mer än vanlig framgång. En sådan man var Luther, och kraften i hans reformation var ej af menniskor utan af Gud. På honom och hans medhjelpare kunna vi derför sanningsenligt tillämpa de sköna orden i Upp. 12:11.

De vunno honom för lammets blods skull och för dess vittnesbörds ords skull och de hafva icke älskat sitt lif allt intill döden.

Vår tid prisar och berömmer Luther, men hon vet ej alltid hvad hon gör. Många af dem, som i år deltaga i det allmänna jublet, skulle möjligen förargas öfver Luther, om han lefde i vår tid och i våra dagar. Vi skola ej vilseledas af det myckna priset och lofvet. Guds ord dömer menniskornas synder nu såsom förr, och är derför för många en förargelse, men det skola vi dock göra under jubelåret: vi skola tala och bekänna sanningen, vi skola prisa Guds namn och vi skola se och bekänna, att den lutherska reformationens kraft var Guds kraft.

1:o Den fasta och vissa tron på och bekännelsen af försoningen i Jesu blod och rättfärdiggörelsen genom tron utgjorde en hufvudsaklig del af den underbara kraften i den lutherska reformationen. ''*De vunno honom för lammets blods skull.*''

O, hvilket underbart vittne har ej Gud bestält åt sig i menniskornas samvete. I alla åldrar, bland alla folkslag och under lifvets alla olika förhållanden höres den rösten understundom svagt och nästan ohörbart såsom aftonvindens stilla, vemodsfulla susning i lunden, andra gånger med den lössläppta orkanens hemska makt. Här sannas psalmistens högstämda bekännelse, som så ofta vid våra Lutherfester genombäfvat våra hjertan: ''Hvart skall jag gå för din anda, hvart skall jag fly för ditt ansigte? Fore jag upp i himmelen, så är du der, bäddade jag åt mig i helvete så är du ock der.'' Och denna Guds röst i vårt hjerta är en anklagande röst. Med sitt Nathanfinger uträckt skriar den så att det går den fattige syndaren genom merg och ben: du är den mannen. Hednaverlden hade hört den rösten och bäfvat, men med dess fruktan hade en underbar suckan och längtan efter förlåtelse och frihet blandat sig. Den mörka medeltiden blef ännu mörkare, mera hopplös genom detta tysta men dock så ojemförligt vältaliga vittnes skoningslösa anklagelser och dom. Flagellanternas sönderpiskade ryggar, pilgrimernas sönderskafda fötter, munkarnes tagelskjortor och, senare, aflatskrämarnes fylda penningekistor vittna om samvetets makt under tiden före reformationen. Och i klangen af dessa tusentals thalers och groschen, som sändes till ''den helige fadern i Rom'', hör den uppmärksamme forskaren samma suckan öfver syndens börda, samma längtan efter evangelii oförlikneliga frihet. Luther sjelf drefs i klostret för att der söka svar på samvetets närgående och anklagande frågor. Det är i sanning intet narrverk, inga fantastiska drömmar, när Luther i sin cell genom de allvarligaste bot- och andaktsöfningar utpinar sina starka kroppskrafter till dess att han var en blott skugga af sitt forna jag. Men ändå fann han ingen frid, ingen tillfredsställelse, och ur den olycklige, syndnedtryckte broder Martins ensamma cell höres samma suckan öfver skuldbördan, samma omättade hunger efter lifsens bröd.

Men det tjockaste mörker bådar den nya dagens bräckning, och så äfven här. ''Den rättfärdige skall lefva af sin tro'' var den i äkta juveler innefattade nyckel, hvarmed himmelens portar lätos upp för Luthers blick, och ur den öppna dörren strömmade ''stort ljus, klart ljus'' i den bedröfvade munkens själ. Nu blef det ett annat lif, och dermed kom ock den nya kraften. Folket, som bor i dödsskuggans kalla, dystra dal,

De första stegen.

ser snart med Luther det nya, evigt nya ljuset. Med profetens hänförelse, med apostelns auktoritet och siarens klara, genomträngande blick predikar munken i Wittenberg om Guds kärlek genom Kristus till fattige syndare. En elektrisk stöt genomgår hela kristenheten. Det gnistrade i det tjocka mörkret omkring de 95 theserna. Det var detta, man behöfde, det var detta, man hade längtat efter. Gubben med sin utnötta vandringsstaf, mormor med sin arbetskrökta rygg, fader och moder och barn sitta som förstummade öfver de nådefulla ord, som gingo öfver reformatorns läppar. Gud vår käre Fader, Jesus vår förstfödde broder, Jesu blod det fria reningsmedlet mot all synd, och en enfaldig, hjertlig tro såsom det enda vilkoret för skattens erhållande, det var nyheter, som voro värda något för det af Roms tyranni och samvetets anklagelser hardt när förtviflade menniskoslägtet. Aldrig förr sedan Pauli dagar hade den fria nåden förkunnats i sådan kraft och klarhet, som nu. Sjelfve Augustinus, blir jemförd med den underbare mannen i Wittenberg, en stjerna af andra ordningen. Gud vår käre himmelske Fader, som med ömhet och förbarmande tänker på sina menniskobarn, Jesus vårende försonare och medlare hos Gud, det var den lutherska reformationens glada och fridfulla morgonhelsning till det 16:de århundradets folk, vid den nya tidens inbrott. Det var ej underligt, att den romerska staden darrade i sina grundvalar, att aflatsbanken gjorde bankrutt, att relikkrämarne och klostrens goddagspiltar lågo i förtviflan, ty Jesu blods kraft till syndernas förlåtelse gör allt det andra till icke blott onödiga utan ock onyttiga ting. Samma kraft har ock evangelium i dag. Det är ej vackra, moraliska och estetiska föredrag, folket i allmänhet väntar och behöfver från predikstolarne. Det är Kristi evangelium, som menniskohjertat suckar och längtar efter än i dag. Samvetets röst är densamma, derför måste ock evangelium vara detsamma. Och är det icke såsom en frisk vårvind, full af frid och hugsvalelse, smekte oss hvarje gång vi få höra ett personligt, lifskraftigt vittnesbörd om Jesus, den korsfäste Frälsaren, och hans försoningsblod. Detta är än i dag, och det t. o. m. i det stora Chicago, de rätta Elims källor och skuggrika palmträd för Kanaansvandrarne. Låt derför det enkla bibliska vittnesbördet om vår käre Frälsare genljuda från alla lutherska predikstolar och i alla lutherska tempel, på det att reformationens kyrka må qvarhålla reformationens kraft och hjertevärme.

Prof. E. Nelander,
Kansas City, Mo.

2:o) Den lutherska reformationens underbara kraft hvilade dernäst på den uppriktiga tron på Guds ords auktoritet och tillräcklighet, när det gäller evighets- och salighetssanningarne. ''De vunno honom för dess vittnesbörds ords skull."

Med detta påstående hafva vi lagt en af Luthers och reformationens vigtigaste egendomligheter i öppen dag. Luther, djerf och frimodig som han var, var dock alltid rädd för att göra Guds ord något för när. Hade Gud i sitt uppenbarade ord aflagt ett klart och tydligt vittnesbörd om någonting, så var den saken ock dermed afgjord. Luther var ett lydigt och väl uppfostradt barn, som gerna lydde fadrens ord och vilja, äfven om han ej alltid strax kunde besvara förnuftets hvarför och huru. Guds ord hade både bundit och frigjort hans samvete, och derför stod ordet i sådan aktning hos honom. När den reformerte sade: Jag förstår på det att jag må tro, sade Luther: Jag tror på det att jag måtte förstå. Särskildt framstår denna Luthers tro på och aktning för Guds ord vid riksdagen i Worms 1521 och på mötet i Wartburg 1529, båda två afgörande.

När Luther kallades till Worms, fruktade hans vänner och hoppades hans fiender, att den eld,

han tändt, skulle släckas i hans eget blod. Sällan har ock så mycket berott på en enda mans lif och vittnesbörd som den gången. Det är förunderligt med den menskliga utvecklingens historia: understundom går allting sin lugna, jemna gång och ingen vet eller tänker, på hvilket eller hvilka menskliga redskap saken beror, men vid andra tillfällen synes hela verldens öde ligga i en enda mans händer. Sådana ögonblick äro oftast länge förberedda, men sjelfva korta, fastän så oändligt vigtiga och afgörande. Spårvexlaren är visserligen en i och för sig ganska obetydlig person, men i det afgörande ögonblicket, när det långa och snabba snälltåget rusar fram, ligger, så att säga, allas lif och öde i hans hand. I Worms och Wartburg var Luther en sådan spårvexlare, och på honom berodde, menskligt att tala, vid förra tillfället, hela den Evangeliskt Lutherska kyrkans utveckling och ståndpunkt. Så är ock särskildt Luthers vittnesbörd inför riksdagen i Worms en af de skönaste och mest storartade tilldragelser i hela verldshistorien. Å ena sidan se vi allt hvad den romerska kyrkan och kejsardömet kunde åstadkomma stort och härligt: kejsaren sjelf, den påflige nuntien, furstar, prinsar, prelater och högt uppsatte män i lifvets olika klasser, och inför dem står å andra sidan en simpel munk, anklagad såsom kättare och med all utsigt att sluta sina dagar på bålet. På ett bord framför honom ligga hans böcker. Man är till en början mild och vänlig mot munken, man begär endast, att han snällt och fogligt skall återkalla hvad han i dem hade skrifvit. Den mäktige kämpen, ty en Herrens kämpe var dock denne munk, svigtar liksom för ett ögonblick och ber om betänketid, kanske mest i följd af sakens omätliga vigt. Men nu är det redan följande dag. Betänketiden är både slut och obehöflig. Luther står åter inför denna verldens mägtige och högt uppsatte män. Åter uppmanas han att återkalla. Denna gång svarar han ljudeligt först på latin och sedan på tyska. Han vill icke återkalla utan bevis om misstag och felsteg Han frambär sitt härliga vittnesbörd om samvetets frihet, såsom beroende af klara och bindande skäl samt lefvande Guds ord. Och då man affordrar honom ett kort och bestämdt svar, aflägger han ett, som ger återljud än i dag. *Bunden af Guds ord och samvetet kan han ej återkalla*, och med flammande blick och trosglad stämma afslutar han sitt vittnesbörd med de odödliga hjelteorden: "Här står jag och kan icke annat, Gud hjelpe mig, Amen!" Spårvexlingen var skedd. Medeltidens nedåt rusande tåg var lyckligt invexladt på en ny bana. För Guds ords auktoritet och samvetsfrihet hade ett odödligt vittnesbörd blifvit aflagdt. En frihetsproklamation, icke för en viss klass af betryckta varelser, såsom Lincolns, utan för hela menniskoslägtet under den nya tidens århundraden var utfärdad, och af den proklamationens kraft sker det än i dag för våra ögon, att inga kättarebål eller inqvisitionsdomstolar finnas i detta frihetens skönaste hemland. Genom Luthers frimodiga vittnesbörd i Worms tog ock reformationen ett stort steg framåt.

I Wartburg skulle de evangeliske om möjligt förenas. Tvistepunkten var isynnerhet nattvardsläran. Zwingli och hans vänner kämpade tappert, men Luther höll sig till sitt fasta fäste, Guds eget ord. *Detta är min lekamen, detta är mitt blod*, gälde mer för Luther än alla förnuftets resonnemanger, och äfven om vi måste medgifva, att vår lutherska nattvardslära ej hvilar ensamt på instiftelseorden, så se vi dock af förhandlingarne vid detta möte, huru högt Luther värderade Guds ord och huru sant och träffande han kunde anmärka om de schweiziske reformatorerna: det bor en annan ande i eder än i oss. Lutherska kyrkan har alltså från början varit den rätta och sanna bibelkyrkan, och detta har gjort henne stark. Med sann hänförelse sjöng ock Luther i sin segerpsalm "Das Wort sie sollen lassen stahn". (Guds ord de skola låta stå. Guds ord består.) Hvar äro i dag dess forne motståndare, huru många ens af de bildade känna den första kristna tidens bibelfiender till namnet? Men Guds ord det föråldras ej. Bibeln talar i dag på hundradetals tungomål och i millioner exemplar om samme Gud och samma evangelium som förr. Dess klara fyrbåk visar än den i lifvets och verldens stormar utkomne seglaren vägen hem till den himmelske Faderns hjerta och hus. Låt de vreda vågorna af en sjelfgod och högmodig tid vräka sig i raseri mot dess grundvalar. De stå dock fasta, ty de hvila på den eviga klippan Kristus. Under oron och striden lyser ljuset lika mildt och vänligt och med en knappt anad eller drömd kärlek hörs den evan-

geliska inbjudningen: Kommen till mig alle I som arbeten och ären betungade, och jag vill vederqvicka eder och I skolen finna ro till edra själar. Och när tidens tand en gång har hunnit bortfräta namnteckningarna på nutidens bibelfienders grafvårdar, om de få några, skall samme Frälsare och samma evangelium finnas till för att trösta och frigöra den under syndens börda tryckte Adamssonen.

Huru kraftigt framhöll icke Luther denna Guds ords oförgängliga beskaffenhet i tal och skrifter och sång. Och derigenom öfverflyttade han sin sak på Guds skuldror. Han, om hvilken den evangeliske siaren i G. T. hade sagt: Han bär herradömet på sina axlar, blef den lutherska kyrkans enda öfverhufvud och han skall regera, till dess att han lägger alla sina fiender sig till en fotapall. Genom sina predikningar talade Luther till Wittenberg och studenterna, genom sina skrifter till hela verlden, och båda verkade idel kraftgerningar. Legenden om bläckhornet, som Luther skulle hafva kastat mot Satan i Wartburg, är allmänt bekant, ehuru ohistorisk. Men ett bläckhorn, fullt och öfverflödande, kastade dock Luther den onde i ansigtet genom sina många skrifter, och fläckarne sitta qvar än i dag.

Prof. M. Wahlström,
G. A. Coll. St. Peter, Minn.

Låt vår lutherska kyrka i vår tid tillegna sig mera af denna tro på och vördnad för den gudomliga uppenbarelsens ord. Låt henne ej blygas för sin bibel. Hennes bibeltro och bibelkärlek skola göra henne stark och oöfvervinnelig nu som förr. Äfven om vi under vår stormiga och oroliga tid ej alltid se den lugna hamnen, så synes den dock klart i Jesu Kristi fjerrglas, och han är den ende rätte befälhafvaren på kyrkans skepp.

3:o Den underbara kraften i den lutherska reformationen berodde ändtligen på dess ledares fullkomliga sjelfuppoffring och hängifvenhet åt Guds sak. "De vunno honom — och hafva icke aktat sitt eget lif kärt."

Fastän Guds rikes sak är Guds egen, så beror den, menskligt att tala, ganska mycket på menskliga personer och medel. Och en af de förnämsta egenskaperna hos sådana är sjelfuppoffringen och den brinnande hängifvenheten och entusiasmen. Legoherdar och ögontjenare äro olidliga vidunder på kyrkans mark. Den, som tjenar Kristus för brödets och prestlönens skull, han är en ovärdig man. Men Luther var stor och stark äfven genom sin kärlek och sjelfuppoffring. Huru litet frågade han icke efter sitt eget lif, när han reste till Worms, och hans mod och djerfhet i att komma dit verkade strax en djup förskräckelse och oro hos fienderna och skaffade honom nya vänner. Under festen i Wittenberg se vi samma sinnelag hos Luther. Hans eget lif vägde ej mycket i vågskålen, när det gälde trohet mot Gud och hans kallelses pligter. Men ett sådant sinne gifver en nästan otrolig kraft åt ett företag, och den kraften finna vi hos Luther och hans reformation. Äfven för vår tid gäller detsamma. Den kyrka, som har blott brödprester i stället för verkliga sanningsvittnen, skall snart duka under. Men den kyrka på hvars altare ännu den heliga elden af personlig uppoffring, af en brinnande hänförelse ej slocknat, den skall vinna beständigt nya segrar, och en sådan kyrka är dock den sv. am. lutherska kyrkan, som bär det betecknande namnet: Augustana Synoden.

Så hafva vi med hvarandra en stund betraktat några af de vigtigaste partier på den sköna och vidtomfattande tafla, som den lutherska reformationen erbjuder. Må ock nu detta jubelår och denna fest i qväll bidraga till att gifva åt Luthers kyrka något af denna mäktiga kraftens Ande, hvarmed vi kunna segra öfver allt motstånd. Se den store hjelten draga fram med sitt mot him-

melen lyftade anlete, sina blixtrande ögon och sitt höjda finger. Si Guds Lam, ropar han än i dag genom sitt ord och verk och med tron på Guds ord och rättfärdiggörelsen af nåd var han i sanning en Guds hjelte, mäktig att nederslå fästen.

I unge vänner, som i så stort antal deltagen i denna Luther- och jubelfest, det är ock eder, den närmast angår. I ären denna underbara tids framtids-män och qvinnor. I härstammen från ett folk och land, som är lutherskt. Skolen I vara trogna mot fäderneärfd bekännelse? Detta jubelår ställer till vår ungdom den vigtiga frågan: *Hvem viljen I tjena?* Det finnes en mäktig påfve äfven i vår tid och han heter förnuftet och har likasom påfven i Rom gjort sig till Guds ställföreträdare. Skolen I tjena honom? Skall den nyvaknade rationalismen med sina lifstomma och och andefattiga fraser vinna eder kärlek och edert hjerta? De många hemliga föreningarna skola lägga ut sitt lockbete i eder väg. De skola se mycket oskyldiga ut och lofva eder allt möjligt godt i utbyte mot eder barnatro på Jesus, som köpt eder från mörkret och synden med sitt blod. Skolen I unge bedragas af dessa sällskap eller skolen I stå faste och orubblige? Den grofva otron skall inbjuda eder i hånets och begabberiets krets. Man skall bedja eder, att med de råe krigsknektarne fordom drifva gyckel med Herren Jesus och spotta honom i ansigtet. Skolen I, som ären döpta i hans namn och sedan inför hans altare hafven lofvat honom evig trohet, göra det och "sitta der de bespottare sitta"?

Nej, Gud förbjude att I unge skolen gå bort på dessa eller dylika afvägar! I dag inbjudens I i stället att svärja det gamla korsbaneret en förnyad trohetsed, i dag inbjudens I att på fullt allvar taga eder plats i kämpaledet. De unga äro särskildt kallade att sköta den sköna sången i församlingen. Våra sångförbund här, i Rock Island och annorstädes bevisa ock, att vår ungdom under detta jubelår förstått maningen: Sjungen Herranom en ny visa, sjungom Herranom all verlden. Den evangeliska kyrkosången är luthersk, och det är derför tillbörligt, att en luthersk ungdom i väldiga körer vid våra jubelfester uppstämmer Guds lof och pris, såsom här sker för våra ögon. Jag prisar eder lycklige, I unge, ty I ären kallade till Lammets bröllop, I ären kallade till Jesu vittnen på jorden, I ären kallade att med eder sång och musik vira en skön, aldrig vissnande ärekrans omkring Jesu dyra kors.

Och vare härmed vår lutherska kyrkas sak Gudi anbefald. Prisad vare Gud, som på denna dag skänkte åt sin betryckta kristenhet ett troget vittne och en stark hjelte. Uppehålle han sitt rena evagelium i verlden och stärke och förkofre han de församlingar, som i qväll på detta rum fira Luthers minne! Låte han i nåd en pånyttfödelsens fläkt bland gamla och unga träda jubelåret i fotspåren! Lofvadt vare Herrens namn nu och evinnerliga och skalle det lofvet bland oss allt framgent, utgånget från troende hjertan och uppgånget i Guds åsyn såsom ett tacknämligt rökoffer Herranom!

Lurad.

Behöfvas våra svensk-amerikanska läroverk eller icke?

Utvecklingens lag är en verldslag. Den omfattar allt och alla. Gud ensam utgör ett undantag. Men på jord och i himmel är stillestånd ett dödsförebud, som ingen vågar förakta och som aldrig återvänder förgäfves. I smått och stort på andens och materiens område, gäller samma lag, framkallande minnet af ett gemensamt ursprung och profetiskt pekande mot ett lika gemensamt mål. I verldsorganismens högtidssal står menniskan som dess fullkomligaste del, skaparens och skapelsens krona, Guds beläte och englars beundran. Men äfven menniskan lyder under utvecklingens lag. Hon födes till verlden, ett stort knippe af möjligheter, af hvilka knapt någon ännu är förverkligad. Hvad skall blifva af detta barn? Det kan blifva mycket, det kan blifva en ädel och god person, en samhällets välgörare, en Guds man bland medmenniskor, men det kan ock blifva just motsatsen, ett olycksbarn, sin moders sorg, sin faders grämelse och sina grannars olycka. Barnet behöfver fostras. Det måste sättas under ett direkt himmelskt inflytande i Guds församling genom dess nådemedel, men det behöfver ock komma under rent menskligt inflytande och underkastas en mensklig uppfostran. Der uppfostran motsvarar sitt högsta ideal, måste detta dubbla inflytande gå hand i hand, och då framkommer så småningom, understundom fortare, understundom senare, en Guds menniska såsom uppfostrans resultat.

Vårt fria, sköna och löftesrika land är ett skolland framför de flesta andra. Tidigt insågo landets fäder vigten och betydelsen af folkupplysningen såsom en af republikens väsentliga grundstenar. Med frikostig hand har man stiftat och underhållit tusentals skolor, högre och lägre från stockhuset i skogarnes nybygge till det prunkande statsuniversitetet inom synhåll från parnassens höjder. Resultatet har varit storartadt. Idealet är visserligen ännu ej upphunnet, men låtom oss det oaktadt med glädje och tacksamhet tänka på hvad som redan uträttats. Det offentliga skolsystemet med de olika staternas högre och mångsidiga lärdomsanstalter äro en af detta lands aldra största förmåner. Låt dem, som beständigt klaga på det offentliga skolsystemets brister svara på frågan: hvad skulle det inom en half mansålder blifva af republiken, om vi icke egde de publika skolorna. Låtom oss se saken sådan den i verkligheten är.

Ej endast med utländsk och främmande blick må vi beskåda hvad som finnes i Amerika, utan från den sanne, inhemske patriotens synpunkt fröjda oss öfver det goda och så mildt som möjligt bedöma det klandervärda. Stora Amerika, din frihet, din jemnlikhet, din modersvård om det uppväxande slägtet, dina rika tillfällen för mö-dans barn, ditt hjertliga välkommen till främlingen, som söker sig ett nytt hem, ditt hugstora sinne, din praktiska rigtning i allt, ditt stora, kärleksfulla, lätt hänförda hjerta — vi älska dig med en varm och brinnande kärlek, och vore icke en annan, en högre, en fullkomligare, en kärleksrikare äfven *din* Herre och Gud, skulle vi tillbedja dig.

I glorian omkring ditt namn på dina häfders mest lysande blad, synes bilden af en kyrka och ett skolhus, himmel och jord med händer kärleksfullt sammanlänkade till det makalösa uppdraget att göra den nya verlden större, friare, ömmare, menskligare, mera himmelsk än den gamla någonsin varit. Lyckliga Amerika, var gladt och frimodigt och gif äran åt Gud, som är äfven detta lands skapare och konung.

Ett fritt land med folkstyrelse och folkrösträtt beror för sin framtid på såväl karaktären af folket som ett helt som isynnerhet af karaktären hos dess ledande män, de mägtiga andar, som trycka sin stämpel på sjelfva tiden och dermed tagit nyckeln till kommande dagars historia i sin hand. Skolans högsta och ädlaste uppgift är ej att lära gossar och flickor hvad man i allmänhet

utan vidare definition kallar bokvett. Skolan bör fostra karaktärer. Gör hon ej detta, tager hon i ganska väsentlig mån miste om sin uppgift. I fråga om fostrandet af karaktärer, hafva kurser och metoder visserligen ganska mycket att betyda. Lärarens egen personlighet betyder dock oändligt mera. Först af allt härvidlag är likväl något annat, som ej stammar från jorden och som ej heller erkänt eller erkänner hvarken jemlike eller medtäflare. Det är religionen, den sanna, den himlaburna vi åsyfta. En menniska utan religion är ock derigenom utan en god och pålitlig karaktär.

omständigheter tål att bo i ett klimat, der sanningens sol och evangelii nådesregn äro främmande och okända företeelser.

Ett folk, som nämner sig med Kristi namn, har på samma gång sagt och bekänt, att kristendomen är dess religion. Dermed hafva vi ock kommit ett steg längre i vår utredning. Kristendomen måste ingå såsom ett väsentligt moment i den uppfostran, hvilken har som mål att fostra ädla och trofasta karaktärer. Slutsatsen kan då ej blifva mer än en: en religionslös skola är i samma mån en både dålig och farlig uppfostringsanstalt. Den är farlig genom sina stora brister,

Konsuln och Ridd. Svante Palm, Austin, Texas.

De religiösa sanningarna hafva en så stor betydelse för menniskolifvet, att den, som förnekar dem, står redan derigenom nödvändigtvis med en fot på osedlighetens område. Man kan härvidlag t. o. m. göra det vid första påseende djerfva påståendet, att en falsk och bristfällig religion är oändligt bättre än ingen. Dermed mena vi, att greken, som tillbad Zeus, och romaren, som fruktade för Jupiters vrede, voro vida pålitligare karaktärer än en person, som, omgifven af kristendomens himmelska ljus, likväl lefver utan Gud och utan religion. Menniskosjälens inre organisation är så finkänslig, att hon under inga

den kan i sanning sägas vara dålig i följd af den fara, som en religionslös skolbildning medför för sin innehafvare för såväl tid som evighet.

Man erkänner detta i och genom tillvaron af ett slags modernt träben, söndagsskola kalladt. Vi tala om söndagsskolan med den djupaste vördnad och den varmaste och uppriktigaste kärlek. Ett träben är en Guds gåfva för den, som ej eger tillgång på några bättre fortskaffningsmedel, men den vore en dåre, som derför ville säga att träben är det ideela och mest fulländade fortskaffningsmedel, som finnes.

Söndagsskolan är en god nödfallsinrättning.

Man kan gå ännu ett steg och säga: Söndagsskolan är en god hjelp för andra, gedignare kristliga skolor, men dermed måste man dock stanna. Hon gör ej tillfyllest. Vi behöfva något bättre, djupare, mera omfattande och mera verkligt. Huru skola vi få det?

För oss svenskar blir svaret blott ett. För detta lands kristna såsom ett helt är svaret detsamma: Vi måste upprätta bestämdt kristliga skolor och läroverk, derest vi icke skola utsätta oss och våra barn för stora och följdrika landsolyckor.

Man frågar: hvarför? Vi svara utan betänkande: emedan de offentliga skolorna och statens läroverk äro religionslösa. Man har sagt till dessa skolors försvar, att de icke kunna vara annat än religionslösa i följd af religionsfriheten, som råder bland oss. Detta är delvis sant, men också endast delvis. Klart är, att med välsignelsen af en oinskränkt religionsfrihet följa i släptåg många olägenheter, hvilka äro rätt brydsamma och sorgliga. Methodister, lutheraner, missionsvänner, kongregationalister, kunna ej någon af dem få sköta religionsundervisningen i de publika skolorna i ett religionsfritt land.

Vi sörja ej öfver ett sådant förhållande i och för sig, men påstå, att detta oaktadt behöfde de offentliga skolorna ej vara religionslösa. De stora religiösa sanningarna äro de kristnas gemensamma egendom och det är förvisso ett svårt vittnesbörd emot detta tidehvarfs kristna, att de ej känna en så sjelfklar sanning, att de med andra ord skola så hårdt fasthålla skiljaktigheterna i läran, att de ofta synas glömma läran sjelf. Rörande bibeln som Guds ord, begreppet om Gud, synd och rättfärdighet, om Kristus såsom Frälsaren, borde alla kristna kunna vara eniga, och om de vore det, så behöfde icke de offentliga skolorna vara religionslösa längre. Skola de göra det? Vi kunna icke besvara den frågan nu. Tiden för en så lycklig enighet synes ej ännu vara för handen i föjd af vår menskliga svaghet, som ser och förstår allting ensidigt och som icke vill antaga, att något vidare finnes, än just det, som man sjelf sett och förstått.

Så stå vi då qvar på samma punkt. Kristliga skolor och läroverk, underhållna ej af staten utan af de kristna direkt, äro nödvändiga för detta lands välfärd och bestånd. Skulle jag våldföra ämnet om det nu för en stund finge följande form: *Behöfver vårt kristna svenska folk sina skolor och läroverk eller ej?*

Vår skol- eller läroverkshistoria utgör en af de intressantaste delar i häfden. De personer, som grundade den lutherska frikyrkan i Amerika för omkring 30 år sedan, voro icke blott begåfvade och entusiastiske män, utan de handlade och ordnade förhållandena under en nästan direkt inspiration från Gud(?) Augustanasynoden är från dess tidigaste historia och ända tills nu ett den gudomliga försynens barn, liksom detta är sant om allt annat stort och värdefullt här på jorden. Det menniskan gör är litet och ovaraktigt, men det, Gud gör genom menskliga, af hans Ande uppfylde och beherrskade redskap, det är stort och varaktigt. Tidigt förstodo våra fäder, att kristliga skolor och läroverk voro nödvändiga för så väl vår utveckling, som vårt fortfarande bestånd. Det var en djup och genomträngande blick i framtiden, som sade dem detta. Det var historiens fjerrglas, som till en väsentlig del bestämde och gaf form åt denna undersökning. På så sätt tillkom Synodens gemensamma läroverk, nu beläget i Rock Island. Behöfver synoden detta sitt gemensamma läroverk?

Kristi kyrkas första stora mission i detta land — och om vår mission i andra länder synes det ännu vara för tidigt att yttra sig — är att bringa evangelium till våra landsmän och trossyskon, att vittna för dem om Kristus, att derigenom göra dem till goda kristliga medborgare, att ordna dem i församlingar och samfund, att bringa till dem all lycka och välsignelse, som kristendomen skänker för både detta och det tillkommande lifvet. För att kunna göra detta, måste vi få många och goda lärare och predikanter. Att fostra och utsända sådana har varit och är det gemensamma läroverkets hufvuduppgift. Behöfver något sägas, och det vid en så varm och hjertlig skolfest som denna, om betydelsen af denna uppgift? Visserligen icke. Synodens prestbildningsanstalt är ett af dess allra väsentligaste lifsvilkor. Så länge synoden älskar, uppoffrar för, beder för, på allt sätt omhuldar och vårdar, ja, hvarför icke också vaktar, detta sitt mest älskade barn, skall välsignelse strömma öfver oss som folk och samfund i form af lämpliga och framgångsrika personliga krafter för det oerhörda arbete, som är oss skänkt af Gud.

Låtom oss komma ihåg Delaware-svenskarne och deras öde som kristligt samfund, ifall vi sätta Rock Island-läroverkets betydelse för oss som samfund alls i fråga. Ett kristet folk är för såväl timlig som andlig välfärd i hög grad beroende af sina lärare och predikanter. En kristen prest är en filantrop, en martyr för en god sak, en Guds gåfva till en församling, ett samhälle, ett helt samfund, mera än de ofta kortsynta, tanklösa och otacksamma menniskorna vilja medgifva. Ett samfund har derför rätt och pligt att med den frikostigaste kärlek, det outtröttligaste tålamod se till, att dess prestkandidater må erhålla en så god och mångsidig utbildning som möjligt, så att de med framgång må, fulla af nit för Herrens sak, sköta sitt embete redeligen, fulla af kärlek till sina medmenniskor och väl utrustade och förberedda till kropp och själ, vinna allt flere och större segrar för Honom, som är alla menniskors frälsare. Lefve vår skola i Rock Island! Må Gud kalla många af våra unge män, af våra bäst begåfvade män, män fulla af nit och kärlek och hänförelse för ett så vigtigt och himmelskt uppdrag, att gå ut i verlden med evangelii glada och välkomna budskap. Föräldrar, I som bären det kristna namnet, hafven I bedt Gud, som kristna föräldrar fordom gjort, att han skulle akta eder värdiga att få offra något eller flere af edra barn på Herrens offeraltare? Svaren edert samvete ock eder Gud på den frågan. Stora sträckor af vår synod börja uppenbarligen blifva så verldsliga och försoffade, att ingen enda prestkandidat kommer från dem på åratal. En af orsakerna dertill är att icke alla våra pastorer inse vigten af att beständigt påminna om denna dyra pligt, som på samma gång borde vara den största förmån. En annan orsak ligger deri, att vi haft för få skolor, och andra samfund eller ock intet samfund hafva uppfostrat mängden af dem bland våra söner och döttrar, som sökt någon högre bildning eller uppfostran. Dermed hafva dessa unga, ofta framtidsrika och begåfvade personer, förlorats för vår kyrka och verksamhet, för åtminstone vår afdelning i Herrens Jesu arme. Med denna tanke äro vi strax inne på konferensskolornas område. Om dem hafva meningarna varit delade inom samfundet. Först ansåg man dem helt och hållet onödiga, dernäst voro de tillåtliga såvidt de ville inskränka sig till de tre första klasserna, och än i dag höjes ropet från en del af synodens mest vördade fäder, och kraftfulla bröder instämma med i sångens kör-repris. Ett College är ännu för många år nog för vår synod. Vi skola bedja om tillåtelse att få lustvandra en stund vid detta glada fest-tillfälle på skådeplatsen för så många meningsutbyten för att icke säga dispyter och rent af strider rörande konferensskolor.

Prof. N. Forsander, Bethesda, Ia.

Tidens vagn går fort. Han är hela verldens stora blixtsnabbt framrusande och genomgående iltåg. Somliga menniskor tro, att deras bud skall stäfja utvecklingen.

Det är ett högst inskränkt och dåraktigt arbete. Lönen blir ingen, och arbetet förtjenar motsatsen till lön. Ingen fara för den vagnen och för det tåget. Guds allmakt är dess rörelsekraft, Guds kärlek dess jemna säkra spår, slägtets slutliga och eviga lycka dess stora mål och Union Depot. Ur vägen I alle, som önsken att den vagnen skall stå stilla, eller hvad som är ännu onaturligare, gå baklänges. Guds vagnar gå ej kräftgången. Men hvarför detta argument mot ingen motståndare?

Jo, ens pulsar slå ofrivilligt hastigare vid tanken derpå, att kristna menniskor inom vår synod nånsin kunnat tänka, att konferensskolorna vore onödiga och resultat af endast splittringsarbete och söndringslusta. Stig fram, stig fram, om du vågar det, och säg, att Augustana synodens barn

skola endast i Illinois hafva rätt till bildning och kristlig skol-uppfostran. Gör ett sådant påstående i jemlikhetens förlofvade land, i Amerikas Förenta Stater, i denna stat, som är Amerikas Sverige, friare, sjelfständigare, modigare än det Sverige, som ligger på andra sidan verldshafvet. Ingen stiger fram. Tidens vagn har inom Augustana-synoden lyckligtvis redan rullat förbi den station, der folket talade på så sätt.

Men lyssnen, I varme, hänförde skolvänner i Minnesota på denna glada festdag. Det höres en susning bland träden i deras urblekta och vissnade höstdrägt. Det ljudet bäres till oss från fjerran ort. Det höres visserligen ej så tydligt som förr, men den, som har tid och lust, den, som har råd att stanna och höra, förstår dess uttydning: Ett college endast för hela synoden. Så idylliskt skönt. Hvilket förträffligt tema för ett smäktande pastorale. Hvilken ljuflig dröm med solen redan mot sin middagshöjd. Det fans en tid, då *ett* College var ett för mycket för Augustana synoden. Det kom en annan tid sedermera, då *ett* var nog. Nu behöfva vi *tre*, och den tid stundar, låtom oss hoppas det, då våra Colleges blifva minst lika många som arbetsdagarne i veckan med det gemensamma theologiska seminariet som sjunde dag, arbetsveckans hvilodag, minnesrik och profetisk på samma gång. Ett College! Man kunde lika väl säga: en stor stad är nog för oss i vestern. Vi hafva Chicago. St. Paul, vi behöfva dig ej, du skadar Chicago. Blif liten och vi skola berömma dig, tycka om dig. Minneapolis, du fagra, ystra tärna — var lugn, var sansad, blif nu stilla, annars blir du större än moder din. Kansas City, du nya Chicago, vid ingången till det storartade område, som kallas sydvestern, Kansas City, blygs, du är ju redan öfver 200,000 innevånare stark. Hvad skall Chicago säga om det? Jo, jo, men! Chicago småler i mjugg åt dem alla och hviskar så frimodigt och storsint: växen, mina barn, varen dugtiga, det gläder mig att se, att I tagen mig till förebild. Sjelf har jag aldrig haft det så bra, som sedan I börjaden bli stora nog att reda eder sjelfva. Jag bara önskade, att de der små spädbarnen Omaha, Sioux City, Des Moines och Duluth också vore stora nog att sköta sig sjelfva. Landsmän, trossyskon, reflexionerna göra sig sjelfva. De, som vilja hafva endast ett College, mena väl med sina åsigter, derpå tviflar ingen, men vi våga säga, och det med den djupaste och på praktisk väg erhållna öfvertygelse, att deras åsigt är behäftad med två stora och allvarsamma fel. Det första är: de kunna synbarligen ej uppskatta afståndsbeviset. Man hörer år från år, att afståndet betyder ingenting. Detta är långt ifrån öfverensstämmande med verkliga förhållandet. Många skulle i respenningar för att komma till vårt ena gemensamma College få betala lika mycket som hela undervisningsafgiften för skolåret belöper sig till. Det gör, att de fleste College-kandidater i de aflägsna konferenserna antingen icke gå till något College alls, eller ock till någon amerikansk inrättning, som ligger på närmare afstånd än synodens gemensamma läroverk. På så sätt gå de förlorade för oss. Det gemensamma College komme derför ej att märkbart känna om flere läroverk upprättades, hvilka upptoge alla fyra Collegeklasserna. Men äfven om det lede deraf, så äro vi skyldiga vår ungdom i Kansas och Minnesota lika stor hjelp och undervisning, som i någon annan del af synoden.

Det andra felet med ifrågavarande åsigt är att man icke tillräckligt uppskattar betydelsen af en verklig och gedigen College-uppfostran. Somliga tala, såsom om det vore en skada att hafva erhållit någon högre kunskap och bildning ifall man icke blir prest eller professor. Vi hålla oss verkligen för goda att ens svara på en så vettlös invändning. Äfven om man eger hvad som i allmänhet kallas College-bildning, så får man ju det oaktadt alltjemt känna hvad — att man vet för mycket? Åhnej, att man vet alldeles för litet. Låtom oss träda saken närmare. Man talar och skrifver nuförtiden ofta så, som om praktisk bildning och College-bildning nödvändigtvis vore skilda saker. Sådana pedagoger mena med praktisk bildning en kurs, som medhinnes på ett år eller två och all annan bildning anses gerna som opraktisk. Men varen förvissade derom, mina damer och herrar, att den oblandade lättjan eller ock dumheten oftast har gjort den ifrågavarande åtskilnaden i begreppet. Vi önska i dag med djup känsla och glad hänförelse, att så många som möjligt bland vår ungdom måtte komma i tillfälle att genomgå en fullständig College-kurs. För dem, som icke hafva råd, lust eller begåfning dertill, ega vi andra, kortare och i sitt slag ut-

märkta och ändamålsenliga kurser. Men, bröder och vänner, vi behöfva grundligt och väl uppfostrade män till ledare bland vårt folk i såväl stat som kyrka. Anspråken tilltaga. Man fordrar mera nu af en prest än man någonsin förr gjort. Hvarför? Emedan upplysning och bildning bland vårt folk som ett helt tilltaga med jättesteg. Vi prester måste följa med, annars blifva vi lemnade qvar utmed den stora stråkväg, der utvecklingen dragit fram. Skola vi nu sörja deröfver, att anspråken höjas? Nej, glädjen är både mera naturlig och tillbörlig, Men vi måste bereda oss på framtiden, så att den icke redan i dag eller i morgon öfverraskar oss. Det är visst och höjdt öfver alla tvifvel. Härtill kommer att folken från de skandinaviska brödrarikena med sin stora begåfning å andens område äro kallade att med kraftig hand gripa in äfven i den politiska och sociala verlden. Skola vi härmed göra vår pligt, så måste våra "kommande män" vara väl uppfostrade personer, och dertill fordras icke blott College-bildning i allmänhet utan speciella studier efteråt. Till våra Colleges behöfva i dag fogas afdelningar för medicin och juridik. För mig får derföre College-frågan denna form: Vill man att vårt folk skall lyftas och förädlas eller ej? Och om man vill det, skall det ske genom en bildning som till slut bringar ett motsatt resultat? Eller skall kyrkan med Kristi evangelium i hand, i sina egna Colleges fostra icke blott våra kommande prester, utan ock våra professorer, våra läkare, våra musici, våra jurister, våra affärsmän, våra ledande och tongifvande män i allmänhet? Lefve den sanna kristliga College-bildningen! Har den redan i "preparatory" varit parad med sans och tukt, med kristligt allvar och hvarför icke äfven med undervisning i "Manual Training", som är en vigtig framtidsfråga i uppfostrans verld, så skall den ej göra sin innehafvare till en uppblåst odåga, som genom sina tragiskt-komiska upptåg väcker medömkan och förakt, utan en Guds man bland folket, en undergörare, en jätte med kraft, insigt och förmåga i sin Herres och Mästares namn till allt som är godt, ädelt och stort. I unge vänner, afsluten icke eder skoltid för hastigt eller obetänksamt. Stannen så länge det är möjligt. Vägen till lärdomens höjder är längre och brantare än vägen till edert älskliga och storartade Gustavus Adolphus College.

Pastor C. J. Petri, Minneapolis, Minn.

Jag lyckönskar oss i dag såsom folk och samfund, att vi icke blott så snart insett vigten af College frågan utan ock betydelsen af qvinnans uppfostran. Gud vare lof för en synod så sant konservativ, så sant liberal som vår. Gud vare lof, att qvinnan ändtligen skall få ut sin länge förbisedda rätt. Blicka ned genom århundradena och se hvad qvinnan tålt och lidit, hvad hon ännu tål och lider. Hvad har hon icke varit? Allt utom mannens jemnlike, allt utom en verklig fullständig menniska. Hon har varit torgets bortauktionerade handelsvara, priset för sluge föräldrars diplomatiska planer för framtiden, mannens slaf, en husgerådssak, en tjenare, en prydnad i förmaket på sin höjd. Det är kristendomen, som höjt qvinnan. Är det då underligt att den kristna qvinnan med sådan varm hänförelse, med sådan ljuf och innerlig tacksamhet följer i sin mästares fotspår? Den svenska qvinnan har alltid behandlats bättre än många andra nationers. Den nordiska qvinnan, hvilken fullständig och helgjuten typ af idealqvinnan! Jag älskar ditt öppna, ärliga, blygsamma ansigte, din friska, behagfulla gestalt, dina ögons djup och ditt hjertas trofasthet. Åt en nordisk qvinna kan en man anförtro sig med det fullaste förtroende. Ej nyckfull, ombytlig och full af intriger, som söderns döttrar, utan beständig i lif och död, ej otålig och anspråksfull, ej hård och hjertlös, utan full af öm-

het och tålamod, nöjd med litet af allt utom af kärlek, är den nordiska qvinnan — vår maka, vår syster, vår dotter, vårt hems drottning, vårt hjertas herrskarinna, vår goda engel under jordelifvets pilgrimståg; ej vår slaf, vår tjenare, utan vår jemlike, vår medhjelparinna. Höj dig af ädel stolthet du barm hos svenske män vid tanken på den nordiska qvinnan! Och dock har det funnits föräldrar bland oss som varit måna om, att deras söner skulle få gå i skola, men döttrarna, hvarför skulle de gå i skola? När de få egna hem, hvad hafva de då för nytta af sin skolbildning? Vi taga den invändningen mycket lugnt, ty dels veta vi hvarifrån den kommer, dels veta vi, att månget flickseminarium har fostrat qvinnor, som äro lämpliga till allt annat än husmödrar. Hemmet är qvinnans högsta och mest upphöjda sfer. Hon må dock ega tillträde till andra verksamhetsfält, hvilka som helst, endast hon aldrig glömmer den sfer, der hon är sjelfskrifven drottning och herrskarinna. Inom vår synod är utvecklingen härvidlag på ett förträffligt spår. Man sade för några år sedan, att samuppfostran skulle misslyckas. Spådomen saknade grund och dess ofrivilligt falske profeter äro nu omvända till sanningen. När Gud låter gossar och flickor finnas i samma hem, vid samma bord, i samma familj, så må skolan icke förstöra deras framtid genom att gifva en konstlad anstrykning åt karaktären, genom att allt för strängt och godtyckligt skilja de unga åt. Och nu sedan alla konferensskolorna öppnat sina dörrar för qvinnan, har ock vår vördade moder vid Mississippis strand gjort detsamma. Qvinnan inom Augustana-synoden har vunnit fullständigt erkännande, fastän det ännu anses som en farlig villfarelse, att hon skulle ega rösträtt i församlingar, hvilka hon nästan ensamt underhåller och eger.

Augustana synodens framtida skol- och läroverksorganisation kommer att se ut ungefär så här: församlingsskolor med deras medhjelpare, söndagsskolor, ett och två klassiga läroverk i våra större nybyggen och städer, ett college i hvarje konferens och ett gemensamt teologiskt seminarium. Hvilketdera af våra colleges, först får universitetsproportioner, kan säkerligen ännu ingen ens aningsvis säga. *Vill* Minnesota-konferensen, så är den kraftfullast af alla, en storslagen och framtidsrik konferens utöfver alla sina syskon.

Augustanasynoden har genom sin skol-verksamhet ställt hela det svensk-amerikanska folket i tacksamhetsskuld till sig. Historien skall vittna, att den har varit medlet att bevara luthersk tro, svensk heder och svenskt tungomål på Amerikas mark. Heder åt ett sådant samfund, heder åt ett samfund som ständigt, i godt rykte och i ondt rykte, har verkat för svenska folkets andliga lyftning och timliga välfärd! Må framtiden bevittna förnyadt missionsnit, varmare hänförelse, större kärlek och uppoffring för skolornas utveckling och bestånd. Sedan vårt fattiga folk, som med "tomma händer men ej med tomma hjertan" kommo till detta land, nu i allmänhet är välbergadt, bör det kunna göra än större verk under kommande dagar än hittills. O, fäder och bröder, älsken barnen och ungdomen, framtiden är deras mera än vår! Ej för tungt må det arbete anses, ej för stor eller för ofta upprepad den möda och uppoffring, som åsyftar det uppväxande slägtets qvarbehållande vid kristlig tro och Guds ord till välfärd och lycka för såväl stat som kyrka. Jag lyckönskar oss i dag, landsmän och trossyskon, derför att denna republik i folket från högan nord erhållit så värdefulla medborgare. Fria från anarkistiska och nihilistiska villfarelser, fria från det missnöje som blir frukt af tusenårigt tyranni, med tron på Gud och det godas slutliga seger, blifva vi utan ansträngning lätt införlifvade med detta lands fri- och rättigheter och utgöra derigenom en del af den sansade, välfrejdade center, som utgör en borgen för republikens framtid. Må vi då vara våra anor, vår historia, trogna, så att det svenska namnet, det lutherska namnet städse må vara aktadt och äradt, hvarhelst Guds ord och vårt lands höga frihetsarf ännu äro i helg.

Öfver våra landsmän och trossyskon i Amerikas Sverige, den underbart sköna och lefnadsfriska staten Minnesota, öfver Gustavus Adolphus College, en älskling bland sina syskon, sina föräldrars skötebarn, uttala vi med glädje våra varmaste och uppriktigaste välönskningar.

Hurudan uppfostran behöfver vår ungdom?

Skolan ger både form och innehåll åt folkets karaktär. Ett fritt land kan derför i all synnerhet icke undvara goda skolor. Statens fortfarande bestånd och beskaffenhet kunna sägas bero af dess skolor och skolsystem. Men för att vara en sann uppfostringsanstalt måste en skola vara kristlig. Ett *kristet* folk kan icke ega någon vigtigare verksamhetsgren än de kristliga skolorna och läroverken. Det är i all synnerhet glädjande att se detta intresse vaknadt och underhållet bland vårt svensk-amerikanska folk. Odlaren i vester, som i sitt anletes svett bryter torfvan, i tusen år trampad af bufflar och indianer, vinner dermed en seger åt bildning och civilisation. Han gör detta mycket hastigare och bättre än skogsbon i norr, hvars verksamhet under många långa år är mera negativ än positiv, — denne förstör mera och bättre, än han uppbygger. Att ett sådant folk som våra prairie-farmare i Illinois, i Iowa, i Minnesota, i Dakota, i Kansas och Nebraska äfven skulle utbreda civilisation och bildning på annat sätt, var väl icke oväntadt, fastän anmärkningsvärdt. Augustana-synodens skolhistoria är en jubelhistoria från början och till slut. Hon visar, att Guds ords makt verkar arbetsamhet och flit, verkar behof af och kärlek till en sannskyldig odling och lyftning bland folket. Hon visar, att otron skryter, men att tron arbetar och vinner seger. Hvilken god och nyttig, människovänlig eller barmhertighetsinrättning finnes bland svensk-amerikaner, åt hvilken icke *kristlig tro och kärlek* är både fader och moder.

Hvad vårt folk i Amerika kräfver är:

En ändamålsenlig och folklig uppfostran för svensk-amerikaner.

De läroverk, som meddela en sådan uppfostran, skola lefva och blomstra, när de andra, om de finnas, med nödvändighet skola antingen skatta åt förgängelsen eller ock nödgas göra bättring. De svensk-amerikanska behofven äro nämligen så säregna, så starkt utpräglade, att de kräfva, och det med all rätt, sin egen behandling, som hvarken "de utländingar af Rom" eller infödde qvacksalvare kunna meddela, utan den endast, åt hvilken Herren gifvit kallelse och visdom i detta ärende.

Bibeln säger, att menniskan är skapad efter eller till Guds beläte. Dermed är ock berättigandet för uppfostran gifvet. Man skulle säga sanning, om man sade: uppfostran är dermed icke blott berättigad, utan vorden en pligt. Särskildt i följd af det störande inflytande, som synden utöfvat i menniskoverlden, är menniskan af naturen utan all sann uppfostran, i ordets första betydelse. Så länge icke menniskan i allt är lik Gud, är således uppfostran både berättigad och är en pligt. Detta är vigtigt att gifva akt på, ty äro dessa förutsättningar en gång erkända, så blir slutsatsen mycket enkel: *hvarje menniskovän borde vara en varm vän af uppfostran.* I uppfostrans berättigande ligger redan ett vigtigt medgifvande, det nemligen, att menniskan, lemnad åt sig sjelf, icke blir, hvad hon borde blifva, att det är fel någonstädes, att roten, från hvilken trädet skall växa upp, icke är klanderfri. Men detta är icke allt. Man har i och med detsamma tillbakavisat alla försök, som göras för att bevisa, att det icke är så noga, om man skänker barnen och de unga någon vidare uppfostran eller ej. Uppfostran framstår redan nu som en pligt. De onda böjelserna *måste* motarbetas, det goda *måste* inplanteras och lockas till växt, om man icke vill begå en direkt synd mot ungdomen. Härtill hörer ock, att de särskilda gåfvor, som äro nedlagda hos menniskorna, må komma i dagen, utvecklas och blifva till nytta. Det finnes en plats för en hvar af oss i Guds stora verlds- och frälsningsekonomi, men den platsen skola vi hvarken finna eller intaga genom att liknöjda stå qvar i skumrasket, utan att egent-

ligen hafva mer omsorg om vår kallelse och vårt ändamål, än den markens djur ega. Uppfostran har till uppgift att bringa hela menniskan till en harmonisk utveckling, så att hon må motsvara Guds skapareplan, och på så sätt motsvara äfven de kraf, som det menskliga samhället ställer på henne. Gudsbelätet bildar sålunda uppfostrans både utgångspunkt och mål, när vi vilja tala om den såsom berättigad och som pligt.

När vi i dagligt tal begagna ordet *uppfostran*, tänka vi ofta på skolor och skolgång. Ytterst många skolor äro dåliga uppfostringsanstalter, uppfostran innebär. Båda behöfvas i synnerhet i detta land och för svensk-amerikanen.

Medborgaren i ett fritt land lefver under säregna förhållanden. Hela staten, dess nutid, dess framtid, hvilar i en mening på hans skuldror. Han har sina förmåner, och han har ock sina pligter, och hans förmåner äro i samma mening pligter, som sjelfva hans pligt är den största politiska förmån. Skall han kunna fylla sin plats, skall han förstå sin uppgift, måste han hafva en god uppfostran, och den måste, på samma gång som den är god, äfven vara kunskapsrik. Det

Missionspastor C. A. Björk, Chicago, Ill.

men detta beror på särskilda omständigheter, som vi icke här behöfva vidröra. Skolan är utan tvifvel i och för sig en uppfostringsanstalt. Här sammandrabba således genast begreppen uppfostran och kunskap. Det är vigtigt för oss att rätt förstå bådadera. Kunskap kan man hafva utan mycken uppfostran och tvärt om. Detta är dock icke normalförhållandet. Det är lika galet, om man kör omkull på högra sidan som på den venstra. Det är lika orätt att prisa uppfostran på kunskapens bekostnad som att upphöja kunskapen till himmelen och förgäta, hvad en sann är derför, som vi svensk-amerikaner måste hafva icke blott "public schools" och församlingsskolor, utan ock högre kristliga skolor och läroverk. Vi äro kallade att vara en del af den stora amerikanska statskroppen. Vi utgöra nu omkring en sextiondedel af denna kropp. Ungefär hvar sextionde man i Amerika är af svensk härkomst. Vi betyda således redan icke så litet. Understundom kan en sextiondedel af t. ex. en farm bringa lika mycken inkomst som tio gånger så stor yta, om denna del nemligen odlas väl och planteras med lämpligt och värdefullt utsäde. Så

borde det vara med oss svensk-amerikaner. Det rinner ett godt blod i våra ådror. Det är i sanning innehållsrika runor våra förfäder hafva ristat på verldshäfdens blad. Skola vi i Amerika vanslägtas? Skall den goda racen, ursäkta uttrycket, försämras? Nej. I detta land har nordmannasonen ett tillfälle, så stort som han aldrig förr egt, att visa, till hvad han duger, hvad han kan åstadkomma. Gifve Gud, att den bästa, den innehållsrikaste delen af svenskens historia ännu vore oskrifven och att i detta fria, härliga framtidsland en betydande del deraf skulle författas. Skall detta ske, så måste skolskulderna betalas ju förr desto hellre, då måste våra kristna skolor erhålla mycken uppmuntran och hjelp och få många elever. Vi må spjerna emot huru mycket som helst, ordspråket: "*Kunskap är makt,*" erhåller dock en daglig praktisk fullbordan. Skola vi svensk-amerikaner kunna intaga och förvara vår plats såsom hvar sextionde man, måste vi utan alla om och men gifva våra barn och vår ungdom en icke blott i allmänhet god, utan ock kunskapsrik uppfostran.

Kärntrupperna bland svensk-amerikanerna är landtbefolkningen, våra farmare. Från dem erhålla också våra skolor sina flesta och som regel sina bästa elever. De taga också helst emot farmarbarn, emedan dessa vanligtvis äro mest oförderfvade. Det är ett anmärkningsvärdt faktum, att i detta land, der den personliga förtjensten ändå icke betyder så litet, en så liten procent af de offentliga och framstående männen härstammar från de stora städerna. Från landsbygden, byarne och småstäderna hafva de kommit, detta lands ledande personligheter. Detta är ej heller så underligt. I de stora städerna omgifvas barnen af störande element ända från sin spädaste ålder. Hvarken kropp eller själ får ostördt blifva stark. Allting är artificielt, hvilket tyvärr ofta är liktydigt med onaturligt. I landsorten är det annorlunda. Här hindras hvarken kropp eller själ att få den rätta spänstigheten, kraften. Naturen omgifver det uppväxande barnet från alla sidor. Intet artificielt lif krymper dess kraft eller förstör dess urskiljning och omdömesförmåga. Ett sådant barn kan hafva nytta af sin skolgång.

Många farmare äro rädda för mycken skolgång i fråga om sina barns uppfostran. Detta gäller i synnerhet de högre skolorna. En och annan resonerar så här: jag kunde ingenting, kunde hvarken räkna eller skrifva, och det gick bra ändå, mina barn behöfva ej veta mer än jag. Det var icke denna klass vi syftade på, ty vi hafva icke utrymme för att behandla en sådan logik i denna artikel. Men de vi mena, äro rädda för för mycken skolgång, emedan de tro, att deras barn derigenom skola förlora arbetslusten och blifva lättingar och odågor. Detta är en kraftig invändning. Hon göres i följd af den talrika legion af svenska lösdrifvare och skojare, som oaktadt sin hvita mössa, sina goda kunskaper och stiliga glasögon voro samhällets olycksbarn, understundom med, understundom mot sin vilja. Med Sveriges talrika elementarläroverk, ensidiga förståndsutbildning och dåraktiga åsigter om kroppsarbetets och handtverkens värde är det icke underligt, att en så stor procent af studenterna hamnar i—fängelserna. En olyckligare menniska än en stackars student utan sysselsättning kan man icke tänka sig, och den praktiskt kloke farmaren har alldeles rätt, då kan icke vill, att hans barn skola uppfostras till att blifva sådana stackare. Orsakerna till detta sorgliga missförhållande, som är påpekadt, äro olika och mångahanda. En af dem är, att "herre-ståndet" är öfverbefolkadt både i Sverige och här. Ungefär det samma gäller åtminstone i Sverige om de lärda professionerna. Trängseln är stor, och då tager endast den starke ut sin rätt, den svage förtrampas, och det beror på en naturlag, som ingen af oss kan ändra. Men andra orsaker ligga djupare. Sjelfva skolplanen vållar en stor del af eländet. Oss synes det, som om elementarläroverken lade mera an på kunskap, insigt och mognad deruti än på uppfostran, karaktärsbildning (i ordets egentliga mening) och hjertats rätta lyftning. De fleste studenter i en kristen stats kristna skolor äro derför antingen liknöjde för eller fiendtlige mot den sanna kristendomen, och det samma torde vara sant om lärarne Hvad hjelper Homeros eller Darwin, när det blir fråga om att personligt hvar för sig kämpa lifvets strider *för att vinna seger, ej lida nederlag,* en seger, som förutsätter en fast och god karaktär mera än något annat. En annan omständighet är, att elementarläroverken icke uppfostra för det praktiska lifvet. Kurserna peka åt ett helt annat håll. Tonen i hela skollifvet är annorlunda.

Den, som fått den hvita mössan, föraktar allt kroppsarbete, alla handtverk och mycket annat ädelt näringsfång. Om han icke sjelf gör det, så göra hans kamrater och hans omgifning det. Så drifver han hellre lätting, än han arbetar med sina händer det, som nyttigt är. Det börjar blifva lika galet i Amerika. En "College graduate" är i många afseenden en hjelplös varelse. Här håller man dock redan på med allvarsamma reformsträfvanden, hvaröfver vi hjertligt glädja oss.

En annan orsak, hvarföre våra farmare äro tröga i att sända sina barn till högre läroverk, är, att de anse en stor del af läroämnena såsom alldeles onyttiga för t.ex. en intelligent landtbrukare.

Pastor J. P. Neander, Cambridge, Isantic co., Minn.

Häri hafva de också alldeles rätt. Att använda flera af sina bästa år på att inlära latin och grekiska, när man vill egna sig åt landtbruk, affärer eller handtverk, är förspild möda. Fråga är, om icke latinvurmen är dåraktig på hvilket område som helst. *Säkert* är, att latinet får maka åt sig mer och mer för att så småningom — Gud påskynde den dagen! — erhålla sin rättmätiga plats bland specialstudierna. I en så brådskande och praktisk tid som vår behöfver man få lära sådant, som kan utan allt för många och långa smältningsprocesser erhålla ett direkt och påtagligt värde.

Men farmaren dömer dock ofta allt för strängt om de högre skolorna. De äro visst icke sådana latmans-institutioner, som han ofta synes tro. Ej heller behöfver man läsa så många opraktiska ämnen som förr, i fall man icke sjelf väljer det. Vi tro oss derför hafva skäl för det hopp, att hundradetal af de starka och blomstrande barnen från landet i dessa inrättningar skola söka och finna, hvad de behöfva: en god och ändamålsenlig uppfostran. Uppfostren I då inga latmaskar vid Augustana-Synodens läroverk, frågar någon. *Nej*, svara vi på det allra bestämdaste. Nog händer det understundom, att en och annan ungdom, som vi uppfostrat till ett snällt arbetsbi, icke blir annat än en usel drönare. Detta kunna vi icke hjelpa. "En svala gör ingen sommar" — och understundom är det omöjligt äfven i kristliga och goda skolor att tillintetgöra den förvrängda barnuppfostran eller de starkt utpräglade dåliga naturanlag, som genom föräldrars synd häfta vid barnen, då man får taga dem om hand. Ett och annat förloradt barn skall väl i alla fall hvarje sådan inrättning erhålla. Hurudan ser då den uppfostran ut, som svensk-amerikanska folket behöfver? Låtom oss från en af utkiksposterna omtala, huru saken ter sig.

Det första kännetecknet på en för oss ändamålsenlig och folklig uppfostran är, att den måste

vara *kristlig*. Hedendomen visste icke om folkbildning i ordets nuvarande betydelse. När hedendomen gick som längst, var dess uppfostran dock icke annat än klass- och kastbildning. Judendomen bringade ej heller folket några offentliga skolor, kanske i synnerhet derför, att hela detta folk under gamla testamentet stod i en skolgång, der Gud icke allenast indirekt såsom i allmänhet, utan absolut och direkt var lärare. Kristendomens sju första århundraden veta ej heller egentligen om några folkskolor. Karl den store är, såsom bekant, folkskolans fader. Nu har väl hvarje civiliseradt land allmänna skolor för folkets barn, och man sätter sin stolthet uti hvad andra seklers barn icke ens tänkte på. Vårt lands offentliga skol-system har sina förträffliga sidor, som ingen opartisk kan eller vill förneka. Men i hela skolsystemet finnes och kan eller får ej finnas någon kristendom och *kristendomsundervisning*. Derför behöfver vårt folk, om ej af annan orsak, så dock för kristendomsundervisningens skull, sina församlingsskolor och sina högre skolor och läroverk. Den moderna anden föraktar visserligen all kristendomsundervisning. Huru har man icke t. ex. i Tyskland och äfven i Sverige försökt att ställa Kristus och bibeln i skolans skamvrå. Vår tid är storslagen, men hon är ock stolt; hon tror mera på sig sjelf än på någonting annat. Hon föraktar derför med ynglingaålderns vanliga djerfhet och trots århundradens erfarenhet. Jag sade, att vår tid är ung ännu, och hon är det. Hon är derför ej heller alltid sansad utan ofta just motsatsen. Det storartade 19 århundradet är också det mest oresonliga af alla. Det har gått vår tid som en del af våra svensk-amerikaner: de hafva blifvit rika så hastigt och lätt, att de äro uppblåste af ett så dumdrygt högmod, att de äro ytterst otrefliga persedlar. Så ock med tiden. Hon är rik, hon är skön, hon har många tillbedjare, och det har i många afseenden förstört henne. För många tillbedjare är lika dåligt som inga, och vår tid har blifvit yr och vet och förstår ej alltid hvad hon vill, och detta gäller i synnerhet hennes förhållande till den store verldsfrälsaren, Herren Kristus.

Ty icke behöfver man vara blind rörande denna sak, om man icke annars vill det. Kristendomen har redan för länge sedan visat, hvad hon duger till. Kristi lära är intet experiment. Att experimentera i andliga saker är vivisektion, lika grymt, lika omenskligt. Kristendomen står der så skön, så helgjuten, så sansad, så lugn, så full af eld, af hänförelse, så formfulländad i stort och i detalj, med ett sådant betyg från millioner frälsta menniskosjälar både på jorden och i himmelen, med två årtusendens lyckligt genomgångna faror och strider, att ingen, som icke vill det, behöfver tvifla på dess härkomst.

Den uppfostran vi måste hafva för våra barn och vår ungdom får icke vara *modern* i den mening vi nyss sett, utan i stället *kristlig*. En ordentlig, lefvande (ej endast utanlärd) god och omfångsrik kristendomskunskap hörer hit. En sund och evangelisk ande vid skolan, väl tillsedda bönestunder och varma, kristliga predikningar höra ock dit. Kristendomen är en lära, men hon är mer: hon är ett lif, och detta få icke *våra* läroverk glömma. Jag menar kristendomsundervisningen, som är absolut nödvändig i och för bildandet af kristliga karaktärer, får icke blifva endast ett vanligt ämne i skolans arbetsordning, utan *ämnet* för alla ämnen, det observatorium, från hvilket man skådar det öfriga, såväl som ock det fjärrglas, genom hvilket man ser allt, ja, Kristus allt i alla.

Hvarje lif måste hafva form, hvarför också mycket af vår tids prat om formalism är ett okunnighetsbevis om henne sjelf, men en form utan lif är på sin höjd en vacker bildstod: sådan får icke kristendomsundervisningen blifva. Det är *kristna* vi först och främst vilja uppfostra, varma, lefvande kristna, icke af det kallblodiga slaget, evangeliska, arbetsvilliga och arbetsdugliga kristna.

Den uppfostran, som vi förorda för vårt folk, måste vara *praktisk*. Tiden är nu en gång sådan. Både ämnen och metoder måste vara praktiska. Dermed mena vi ej att förorda den ytliga och slarfaktiga uppfostran och undervisning, som många amerikanska läroverk erbjuda. Med en praktisk uppfostran mena vi en sådan, som gör ett kristet folk dugligt till att sköta lifvets olika värf och arbeten på bästa sätt. Låtom oss träda saken närmare. Vi bekänna, att i synnerhet våra mindre läroverk finnas till för *vårt folks räkning*, men sedan göra vi allt för att t. ex. utbilda våra elever till greker och romare. Vi leda dem in på den gamla klassiska banan, såsom om

ingen annan väg funnes ens i vår tid till vetandets höjder. Saken är både löjlig och sorglig. Hvem som helst vet, att de gamla kulturspråken äro sköna och nyttiga på sin plats, men att i det 19 århundradets senare hälft lägga dem till grund för den högre kristna elementar — och, hvad mer är, folkbildningen, det låter vidskepligt, det låter som en spökhistoria. Förstå mig rätt. Jag ringaktar icke de gamle relikerna, och är ingen skeptiker härvidlag. De gamle klassikerna dofta af en förtrollande skön, nästan obeskriflig arom, de äro såsom gammalt vin, hvilket är lika godt som det är dyrt, men icke kan derför gammalt vin blifva en daglig dryck för ett helt folk, och vi veta icke, om det heller vore önskligt. Så med i synnerhet latinet. Tillåten mig en bild. Nog var det obeskrifligt skönt på den lilla svenska åkertegen, när det böljande hvetet och rågen skulle skördas. Skäran, lien, räfsan, de starke armarne, den glada sången, de blomstrande tärnorna, idel poesi — ett värdigt pastorale. — Nu till den andra scenen. En sjelfbindare med en solbränd farmare och ett par väldiga, klumpiga draghästar — en prosabild, ett blad ur nyttighetsfilosofien, icke sant; men hvem skulle vilja, och hvem skulle kunna det, om han ville — bringa tillbaka den förra bilden i stället för den senare, ty än sågo vi endast bildens utansida, kanske om vi såge dess innansida, hvem som helst skulle kunna göra sitt val lätt nog.

Derför börjar man ock att med allvar tänka på att lägga bort de gamla, förr så nödvändiga redskapen från den för-kristna tiden och begagna nyare och bättre. Man tror, att det är både nyttigare och kristligare att lära känna Gud i hans skapade verk, än att öda bort sina ungdomsår på Virgilii hjeltedikter, Horatii tvetydiga oden och den blinde sångarfurstens så enkla, men så sköna diktprof. Naturvetenskaperna skola intaga latinets plats, när någon djerf och lycklig genius kan öfvertala den gamle gengångaren att i sitt grafkor stilla och fridfullt dunsta bort i den eviga sömnen.

Pastor C. E. Lindberg, New York, N. Y.

Kristendomen vet af ingen kast- eller klassskilnad. "Alle ären I ett i Kristus Jesus." Men dit hörer dock en annan omständighet: *qvinnans sak.* Hvem minnes icke, huru hela den hedniska kulturen, äfven den annars mest fina, förnekade qvinnan hvad henne med all rätt tillkom. *Mannen — staten,* se der denna kulturs Alfa och Omega. Det är kristendomen, som gifvit åt qvinnan hennes dyrbaraste fri- och rättigheter. Visser-

ligen höra icke vi till dem, som vilja blanda qvinnan in i det politiska lifvets hela virrvarr och alla svårigheter. Nej, mannens och qvinnans sfärer äro olika, äfven om de här och der beröra hvarandra och t. o. m. sammanfalla. Men det påstå vi dock på det bestämdaste: i en ändamålsenlig och folklig uppfostran för oss svensk-amerikaner, må man och qvinna vara jemnbördiga, och kurserna böra så inrättas, att de må skickliggöra så väl mannen som qvinnan för deras såväl gemensamma som särskilda arbete och pligter. De båda könen äro ej åtskilda i hemmet, som är en gudomlig instiftelse, hvarför skulle de då icke hafva rätt att mottaga uppfostran och undervisning i samma skola? Ett ord till i denna sak, och det rörer icke våra skolor utan vårt folk.

Många vilja visserligen gifva sina söner en god uppfostran, men sina döttrar fråga de icke alls efter i detta afseende. Detta är ett sorgligt och anmärkningsvärdt förhållande. Hvad har då qvinnan gjort för ondt, eftersom hon alltid skall ställas i skamvrån? Det är verkligen försent att fram mot slutet af 19 århundradet börja diskutera, huruvida qvinnan har några rättigheter eller ej. Det börjar lyckligtvis blifva ett axiom, att så är, äfven i den allmänna opinionen. Vi svenskar äro dock härvidlag betydligt "behind time". Man antar, att gossar och flickor äro ungefär lika många till antalet i våra nybyggen. Se nu igenom våra läroverks-kataloger. Hvad ser du? Jo, att de unga qvinnors antal, som äro inskrifna, är mer än femdubbelt mindre än de unge männens. Hvad vitnar detta om? Jo, att vi ännu icke såsom ett folk ämna gifva våra döttrar på långt när samma rättigheter som våra söner. Amerikanska "schoolma'ams" undervisa i våra skolor, amerikanskor klippa våra klädningar, sy ofta våra kläder, undervisa våra barn i sång och musik o. s. v., endast emedan våra egna döttrar icke duga till det. Låt den svensk-amerikanska qvinnan ock få en "chance" här i lifvet. Stigen undan ett ögonblick, I skapelsens egenkäre herrar, så att vägen till vetande och uppfostran må stå öppen och fri för våra döttrar. Det är icke för tidigt att så sker, det borde skett förr. Man säger, att hemmet är qvinnans förnämsta sfer och att hon derför ej behöfver skolgång och kunskaper. Det är ett lika egenkärt som korttänkt påstående. Hemmet är visserligen qvinnans förnämsta sfer. Det är hustrun, modern, dottern, systern som styra hemmet och derigenom verlden. Af mindre betydelse är icke den kristna qvinnans plats. Hennes inflytande genom sin af naturen finare, renare, ömmare, tåligare själ på mannen är så stort, att man knappast kan öfverdrifva det. Kom sedan och säg, att endast mannen har rätt till kunskap och bildning, men icke qvinnan!

Qvinnan är uppfostrarinna af naturen. Vi hafva redan i allmänhet antydt detta. Men det är särskildt på barnen och det unga slägtet, som qvinnan bevisar denna sin konst. Barnen i ett hus blifva oftast antingen lika eller ock helt olika fruntimren der, och i båda fallen beror det på qvinnans inflytande. Skulle icke då qvinnan sjelf hafva rätt till den omsorgsfullaste uppfostran? Vi äro färdiga att rodna öfver medvetandet, att det funnits män, som verkligen nekat henne denna rätt.

Icke mode-dockor, icke fåfänga prydnads-hållare, utan flitiga, sparsamma, förståndiga, ömhjertade, dugliga, ödmjuka, med god och ädel smak och hållning begåfvade, i Guds skola lärda, må våra döttrar blifva!

Hvarje slag af uppfostran har medvetet eller omedvetet en nationel anstrykning. Detta kan vara ett ondt, men bör vara ett godt. Den uppfostran vårt folk i Amerika behöfver skall vara *svensk-amerikansk.* Vi önska icke, äfven om det vore möjligt, hvilket det icke är, att uppbygga ett litet nytt Sverige i detta land. Det vore lika barnsligt som orätt. Men å andra sidan vilja vi icke blifva amerikaniserade i en enda handvändning. Det, som i detta stycke sker för fort, sker också illa. Svenskheten har många förträffliga egenskaper, hvilka böra förevigas äfven på främmande mark. Tänk på vårt klingande tungomål från nordanland! Hvar finnes ett språk så manligt, så skönt, så storslaget, så hjertligt, så rent, så ädelt som vårt! Låtom oss icke hasta med utbytet. Hopkoket af alla möjliga språk, engelskan, är ett praktiskt affärsspråk, men det har icke vant sig vid att tala hjertats, den djupa kärlekens, Guds språk, så ledigt, så hemmavant, så hjertligt som vårt.

Djupet, trofastheten, ärligheten i karaktären, se der något annat från nordanland, som icke får glömmas. Svenskens blod är varmare, är be-

På lif och död.

stämdt ärligare, har mindre sjelfförtroende än den "smarte yankeens". Mycket mera finnes i vår svenska nationalkaraktär, som bör tillvaratagas, såsom arbetsamhet, belåtenhet, laglydnad och så vidare.

Men det land, som *nu* är vårt fädernesland, har äfven mycket att lära oss. Amerika är ett praktiskt land, ett land med "common sense", ett land med uppmuntran för den fattige och ringe, ett land, som har aktat och aktar arbetsamhet och sjelfförvärfvad förtjenst högt. Här är mycket för oss att lära, men vi måste hasta till slut.

De män, som länge vistats i Amerika, som blifvit förtrogne med de säregna förhållandena här, som lärt att älska landet och vårt folk, de äro de män, tillsammans med de här födde och uppfostrade, som framför andra äro skickliga att stå i spetsen för den sannskyldiga svensk-amerikanska uppfostran.

Och i detta arbete deltaga vi en hvar, för eller mot. Det är först och sist den enskilde, som alltid måste göra sitt. I hemmet skall den sanna uppfostran börja. Derifrån sprider den sig till församlingar, konferenser, synod och land. Våra läroverk äro sådana stora skol-familjer, kunna vi säga. Må det gemensamma, af oss alla så högt älskade och värderade läroverket i Rock Island, jemte våra mindre läroverk, förstå och förverkliga denna himmelskt sköna kallelse. Och så skola vi nu och allt framgent få spörja, huru högljudt den kristliga kärlekens pulsslag slå bland vårt svensk-amerikanska, vårt lutherska folk i detta land. Gud vare tack för denna kärlek! Gud vare tack för ett sådant folk!

Mina glasögon.

Glasögon är ett vidsträckt ämne. Det räcker från snobbens och pensionsflickans näsklämma till mormors gamla trofasta messingsbeslagna dubbelögon. Studeranden vid Augustana College är ett af glasögonens skyddshelgon bland Amerikas svenskar. Många unga damer tycka om att titta in i sina kavaljerers tankehus genom guldbeslagna fönsterglas.

De lärde tyskarne vore nog villiga att taga ett patentbref på sina näsprydnader, om icke hvitmössorna i Upsala och Skåne samt bållspelarne och roddarne i Harward och Yale tvingade sig med in i affären. Som det nu är, kan hvem som vill och har lust och råd ega sina egna glasögon, och ibland är den rätten värd lika mycket som medborgarens rösträtt, äfven om en och annan röstar för en "mugwump", som i fri öfversättning betyder en utlefvad, svartsjuk embetsjägare, som älskar att draga enfaldigt folk vid näsan.

Glasögon äro en gammal inrättning. Vi veta icke huru gammal, men de äro nog äldre än George Washingtons "hatchet"-historia eller Chicagotidningarnas osanningar om nykterhets-lagen i Kansas. Vi veta icke, om Methusalah begagnade dem, men venstern i Augustana-synoden skulle vara än närsyntare än nu är fallet, om det icke vore för ett par glasögons skull.

Glasögon äro nyttiga. De utjemna skilnaden mellan menniskor. De göra den gamle ung och den unge gammal. De sätta farfar och sonson på samma ståndpunkt genom endast en glasslipares nyck. De tvinga himmelens stjernor hit

ned, och sända oss ut i månskenet för att nödga framtiden att omtala en sannsaga ur vår sjelfbiografi på förhand.

De äro nyttiga, sade vi. De blidka tidens härjningar och gifva ungdomsblick åt gråhårsmannen. De tämja ynglingens kortsynta öfvermod och gifva honom mannens gedigna och praktiska vis het. De göra lifvets bördor lätta eller tunga, allt eftersom detta är behöfligt. De utgöra med ett ord en väsentlig del af nittonde århundradets väldiga matsedel för mensklighetens mångartade andliga och lekamliga behof.

Men jag har inga glasögon, åtminstone af det vanliga slaget. Den, som ingenting har, får anlita glasögon. Så tog jag hatt och käpp och skulle gå och promenera ute på menniskolifvets stora allmänna boulevard. Det gick förträffligt en stund. Min blick riktades framåt och mot höjden. Men utom mig såg jag intet. Mina *ögon* och mina *fötter* voro icke riktigt i samma verld. Det kändes nästan som i en dröm. Rätt som jag så gick, höll jag på att snafva och falla omkull, och mina präktiga glasögon kommo på sned, så att jag ett ögonblick såg med mina vanliga ögon, och blef varse, att det var en Nebraskaprest jag stött mot, som var ute och reste i affärer för en kristlig skola i vestern. Det var nog litet förargligt, särskildt som personen i fråga

Pastor Alfr. Anderson, Chicago, Ill.

tingen vara utan, eller låna sig fram. Jag väljer det senare, äfven om räntan blir hög. Så här lyckades jag.

Först träffade jag min vän filosofen. Det är en fin herre, beder jag om lof att få säga. Han är dessutom en lärd man, ett påstående, på hvars sanning han sjelf minst af alla tviflar. Han lefver i en upphöjd sfer och betraktar icke lifvets vigtiga frågor från hvardagsmenniskans låga och prosaiska ståndpunkt. Sådan var min vän, och han lånade mig sina glasögon.

Jag tyckte mycket om dem till en början. Det såg ut, som om jag genast funnit idealet för var en gammal bekant, men innan jag kunde framhosta en ursäkt, var han långt, långt borta i det verksamma lifvet i dag. Jag rätade upp mig, sväljde förtreten så godt jag kunde, fick mina glasögon i ordning och fortsatte vandringen. Hvilka storartade vyer de der ögonen skänkte mig! Det var något riktigt förunderligt med dem. Föremål, som voro nära, kunde man icke se alls, eller på sin höjd mycket dunkelt, men på långt håll syntes allting klart. Jag blef glad, jag blef stolt och högmodig, men utan att sjelf så noga begripa det förrän efteråt. Framtiden hägrade. Bergets topp lyste klart. O, huru hvit och glänsande var

Månskenslandskap.

icke den eviga snöns silfvermantel. Men berget sjelf, dess breda, väldiga bas, syntes endast med yttersta ansträngning. Hvem vet icke, huru en skön framtid, ett eftersträfvansvärdt mål bevingar vandrarens steg. Så blef min promenad allt hastigare, stegen blefvo så täta som löpningarna i Bach's G Molls fuga. Jag kunde icke gå fort nog, tyckte jag, — men, jo, jo, det var ett pinsamt ögonblick. Just som det gick som bäst, föll jag midt framstupa i ett stort dike, rännsten kallas det ock emellanåt. Jag ville naturligtvis upp så fort som möjligt, men det var lättare sagdt än gjort, ty diket var ganska djupt. Men mina glasögon, hvar voro de? Aldrig mer tog jag dem på, ty i fallet hade de förstörts, och min vän, filosofen, blef nästan ond, när jag bar hem dem olagade, emedan jag trodde, att vanliga menniskor visserligen icke skulle förstå sig på så dråpliga saker. Alltnog, genom en riktig kraftansträngning befann jag mig snart ånyo på vanliga menniskors gångbana, utan glasögon, det är sant, men det oaktadt drog jag en suck af verklig lättnad.

Detta är en sannsaga ur lifvet. De långsynta glasögonen äro farliga. De borde icke vara det. Det är t. o. m. sorgligt, att de äro det. Hvem ville icke, att verlden vore fullkomlig? Men hör, idealtillbedjarena, för hvilka verlden och menniskorna aldrig äro goda nog, se silfvermanteln, som vi vanliga menniskor, kalla snön, men berget sjelft, menskligheten som ett helt, fråga de föga efter. Der gå de och sola sig i skenet af sitt eget och några gelikars förmenta snille utan att uträtta något som är nämnvärdt under det att andra, vanliga menniskor genom att begagna sig af de tillfällen som yppa sig, af dörrar som Gud öppnar för den som vill och vågar gå igenom dem, göra sig förtjenta af sina medmenniskors aktning och kärlek och af kommande slägtens välsignelse. Vi måste taga verlden sådan den är, vi måste söka att förstå vår egen tid. Vägen till bergspetsen går nedifrån uppåt för oss menniskor. Den som rätt fattat sin egen tid, sin egen ställning i denna tid, har framtiden, menskligt att tala, i väsentlig mån i sin egen hand. Gör ditt bästa i dag, så skall morgondagen sörja för sig sjelf. Var trogen i hvardagslifvet och bland de små, så skall du nog få vara med på högtidsdagarne. Glöm icke ditt ideal, men var nöjd att arbeta, att kämpa för att nå det.

Dessa högburna andar, som gerna vilja bygga sin framtidsbana på den närvarande tidens, den närvarande samhällsordningens ruiner, äro alltså ingen sympati värda

En god och ädel menniska blandar sig med i menniskolifvet, icke alltid emedan det är så estetiskt skönt, icke derför att det i allmänhet är tillfredsställande för den verklige filantropen, icke alltså för att blindt följa med strömmen, utan för att få naturliga och sanna tillfällen till att i sin mån, och här äro förmågorna olika, styra, leda, bättra allt efter insigt, som Gud förlänar åt dem som äro rätte bedjare om den himmelska visheten.

Så skulle jag nu ut och låna mig ett par andra glasögon. Denna gång ville jag naturligtvis lyckas bättre. De långsynta voro försökta. Jag visste hvad de dugde till. Rännstenen och dess tusen dollars voro ännu i friskt minne. Alltså, mera försigtighet nu! Jag kände till en medelålders stadig och beskedlig man, som bodde i närheten. Han hade ett par glasögon, som jag hade hört honom mycket berömma. Dem skulle jag nu låna. Jag blef strax väl mottagen, men när han fick veta mitt ärende, blef rörelsen stor, och jag undrar om han icke i det ögonblicket ämnade testamentera mig halfva sin förmögenhet. Han var svag, när det gälde hans glasögon. Jag uppvaktades med ett grundligt tal om grundlighetens värde, om tidens ytlighet, om huru allting måste förstås i botten, huru farliga de långsynta glasögonen voro, men huru förträffliga åter de jag nu skulle få. Jag eldades, jag hänfördes. Der skulle nu alla ungdomsdrömmar blifva förverkligade. Alltså, deran! Jag fick glasögonen. Jag såg mig omkring i det lilla rummet. Effekten var stor, det syntes strax bättre, beqvämare, ljusare. Jag stoppade mitt dyrbara lån i fickan, gick hem, klädde mig i frack och hög hatt, satte på mina glasögon, och skulle nu ut på promenad igen. Det var på e. m. Det gick bra till en början; men hvad vi dödlige ändå veta litet på förhand! Rätt som det var, kom jag mot ett stort berg midt på gatan. Det var hvitt utom på toppen, men der hade det en svart ring. Jag stannade af förvåning, kanske jag borde sagt häp-

nad. Förr var det aldrig något berg på den vägen. Ändtligen, sedan jag länge och väl funderat på saken, märkte jag att berget plötsligt rörde på sig. Jag tittade ut vid sidan af mina glasögon. Tro mig, det var nageln på min tumme, som, under det jag höll parasollen, hade kommit midt för mina förträffliga glasögon, som för mig, såsom jag nu insåg, förstorade allting i oerhörd skala. Men jag var envis. Ännu en gång fortsattes vandringen. Det hade blifvit sent på eftermiddagen, ty jag hade stått och begapat det der berget alltför länge. Emellertid, ny fart, nytt program! Så vandrade jag fram mot aftonhimmelen. Den senare såg jag dock icke, men det var ögonens fel. Men tyst, hvad i all verlden är detta? Har aftonsolen blifvit tokig? Se, huru den svänger omkring, far än hit och än dit, uppåt, nedåt, till venster, till höger — hvad kan detta vara? Jag blir förvånad, rädd och gör som många andra, som icke äro vana vid extra ögon, tager dem af för att kunna se bättre, och finner en lysmask, som slagit sig ned på glasögonens framsida och der helt ogeneradt promenerat fram och tillbaka och fått mig att tro, att jag vandrade i solsken, när det var i skenet af en stackars "fire-fly." Just som den nu sjelf förskräckt flög sin kos, såg jag att den hade ett namn, af hvilket jag såg första, sista och mellanbokstafven, hvilka tillsammans påminte om en välkänd sv.-am. tidningsskrifvare. Tack vare den gjorda upptäckten lemnade jag imellertid glasögonen tillbaka för alltid, ty hvem har lust att använda en hel eftermiddag och qväll med att betrakta sin egen tumme och en lysmask?

De äro flere, som begagna de kortsynta än de långsynta glasögonen. Man finner sådant folk i alla samhällsklasser och de äro också kortsynta på mera än ett sätt.

När en fader motsätter sig sina barns kristliga uppfostran på de grunder, att de redan fått så god skolunderbyggnad som han sjelf, så är det de kortsynta glasögonen han ser igenom. Det som var godt nog för farfar är alldeles opraktiskt för sonsonen. Då for man till Californien på oxvagnar. Det var godt nog på den tiden. Hvem vill göra det nu? Då tog det ända till sex månader att fara mellan Sverige och Amerika. Hvem vill nu använda så mycket tid derpå, när ett bref för fem cents kan göra färden på 15 dagar.

Pastor M. Noyd, Round Rock, Texas.

Då skördades den böljande säden med lie och skära. Det var poetiskt skönt att skrifva om åtminstone, men hvem vill återgå till det gamla för det, när en sjelfbindare på en dag sköter undan

tjogtal menniskors arbete. Då behöfde man icke kunna mer än att förmå läsa någorlunda innantill, skrifva sitt namn, och gå till herregården och göra sina dagsverken. Men med intet af allt detta kunna *vi* nu vara belåtna. Tidens hjul rörer på sig. Den som icke ser det, han är icke blott närsynt utan blind. Det är lika dåraktigt att behålla en sak endast derför att den är gammal, som det är att förkasta den endast emedan han är ny.

De som alltjemt lasta det nya eller klandra det gamla äro alltså lika kortsynta. Vårt folk är dock mera böjdt för det förra, och det derför att de gamle svenskarne äro främlingar i Amerika. Vi, som äro födde och fostrade i detta unga, friska, framtidsrika Amerika, äro det ej. Vi äro i vårt hemland, vårt eget land. Vårt hjerta sväller af ädel stolthet vid tanken på vårt lands, Amerikas, resurser, hastiga tillväxt och utveckling och omätligt sköna framtid. Men om vi förakta det gamla för det, så äro vi kortsynta. Inga lysmaskar må förvilla oss. Intet hus står utan grundval. Detta storartade århundrade vore otänkbart, omöjligt, om icke de andra föregående lagt grunden till det hus, som vi få bo uti. Hvarifrån hafva vi svensk-amerikaner fått våra bästa egenskaper till kropp och själ, om icke från våra förfäder i nordanland. Så vilja vi akta oss både för den svenska Tummeliten-oppositionslusten och den amerikanska fire-fly-högfärden. Bort med de kortsynta glasögonen. Men de voro ju grundlighetens emblem? Ja, så säges det. Men hören, hvem kan väl sy alla sömmar med hand, sedan symaskinerna äro så billiga. Antag, att handsömnaden är bättre: kan man derför tro, att den skall någonsin mera täfla med maskinerna? Antag, att det vore bättre, hvilket vi våga anse som en öppen fråga, antag, antag, att förra århundradens sena och tröga grundlighet vore att föredraga: kan någon klok och förståndig menniska ändå tro, att tiden skall växa baklänges. Tag bort tummen, gode herrar, och se saken sådan den är. Framåt går tiden med fart; den, som ej följer med, blir lemnad efter för alltid. Vår tid kan ej tåla, att det opraktiska i sak eller metod får pråla med sina från förfäderna ärfda ordnar och guldmedaljer. Thors åskviggar, Zeus' ljungeldar, Cæsars svärd och Neros grymhet skrämma ej en tid, som fattat ångans, elektricitetens och magnetismens verldskraft och verldsspråk. Men lysmasken är lika farlig. Denna tid är stolt. Han har mera skäl dertill än någon föregående tidsålder, derför är högmodet desto farligare och mera förföriskt. Skeptikern med sina kortsynta glasögon, är belåten med lysmaskarnes lustiga ljusflygt. Han har glömt sol, måne och stjernor. De oerhörda framsteg som vetenskapen, särskildt naturvetenskapen gjort, ser han på nära håll, men icke i stort. Han märker ej den hand, som ger ångan dess kraft, blixten dess hastighet, magnetismen dess oändliga sympati, och åt menniskosjälen dess underbara, andliga och himmelska egenskaper. När då kortsynta och inskränkta personer, utan det *ömma hjertat* och *kärlekens värme* i själen, fördöma allt, som icke passar för dem, så drifvas menniskor alltmera i sär, som skulle kunna räcka hvarandra handen, om Gud i himmelen å ömse sidor finge råda i stället för de kortsynta glasögonen.

Min förträfflige vän, som egde dessa glasögon, blef ond, när jag lemnade dem tillbaka och omtalade de äfventyr, i hvilka jag genom dem råkat. Han rynkade ögonbrynen, såg farlig ut och sade: ungdom och visdom följas icke åt, och så vände han mig ryggen. Jag gick hem utan glasögon, och fann vid eftertanke, att hvad han denna gång sade, tål att tänka på.

Ungdomen är ofta kortsynt. Ingen kan neka det. Men de unge glömma dock sjelfve denna sanning alltför lätt. I ungdomen är känslan herrskarinna, förstånd och omdöme komma senare. Icke tänker ungdomen, som lemnar kyrka och församling, att den en gång skall dö och då mer än väl behöfva all den tröst, som Guds ord och evangelium hafva att erbjuda. Icke komma de unga ihåg, att lifvets strider och lifvets allvar kräfva en karaktär så fast, så helgjuten, som endast en sann gudsfruktan kan göra den. Det är de kortsynta glasögonens fel igen. Man frossar af stundens lefnadslust och glädje, utan att derinne ega något framtidskapital, och derför spelar man snart bankrutt. Ynglingen, som tänder sin första cigarr och blir sjuk deraf, borde väl tänka på nikotingiftets ruskighet, men han gör det icke, och derför håller han på med sin dåliga vana. Hvem har någonsin tänkt sig en af de heliga englar med en blossande havana, en snusuppfyld

näsa eller en tobaksbuss i munnen? Och så gjutes giftet och begäret i slägt efter slägt, och vi förvekligas för beständigt, få slag, lida af hjertklappning, dyspepsia och mycket annat, som Gud understundom får skulden för, men det är vår sura tobakspipa och de kortsynta glasögonen, som äro de enda ansvariga i saken utom vi sjelfva.

Den unga flickan, som, ledd i modernas fina men grymma boja, vinner seger öfver svaga föräldrar, får sin vilja fram, tvingar sin kropp, sina händer och fötter i de mest omöjliga former, blomstrar väl till en tid liksom en drifhusplanta, men blir snart blek och matt, borttynar, och dör i förtid. Den flickan behöfde icke dö. Hon hade kunnat lefva mycket längre, om hon icke brutit Guds helsolagar och sett framtiden genom sina kortsynta glasögon. Tillåt mig att i detta sammanhang anmärka, att vi behöfva lägga an på att uppfostra friska män och qvinnor bland vår ungdom, starka, trofasta, uthålliga till kropp och själ. Man klagar ofta:

"Huru klemig och veklig är icke vår tid!" Ja, ja, och anklagelsen tål att tänka på. Klemighet är en svår och farlig odygd. Veklighet likaså. De stå i vår tid hufvudsakligen att finna bland de s. k. bildade klasserna. När man ser dessa vekliga ungherrar, som äro så bleka och urvattnade, så små och fina som mamseller — ack, ja, hvad man då får ett storartadt intryck af manlighet och handlingskraft. Väl hafva åtskilliga skolor sina båt- och bållklubbar och andra klubbar, men månne kroppen och framförallt viljan på det sättet härdas för lifvets allvar? Månne man på det sättet erhåller den spänstighet, den kraft, det tålamod, som fordras i lifvet? Vi blott fråga. Och flickorna, fröknarna skulle vi kanske säga. En flicka, det är en ung frisk, stark, lefnadsglad, rödblommig tärna, som kan arbeta, skratta och sjunga af hjertans lust, och tacka Gud för alltsammans; en fröken är liten, blek som en lilja, matt och gråtmild, ofta målad och stoppad, gammal medan hon är ung. Hvad hafva de ofta qvar af kraft, af vilja (i god mening)? Och likväl beror så mycket i lifvet på en god och kraftig vilja, god helsa och ett lefnadsfriskt sinne. Gudsfruktan är ej förvekligande, hon gör menniskan stark och frisk till kropp och själ. Hon vill göra oss lika med Gud: är ej det bevis nog. Vid våra svensk-amerikanska skolor må man i synnerhet bemöda sig om att utveckla starka, spänstiga karaktärer, som duga till något i lifvets strid, som hata veklighet och klemighet, hvarhelst de yppa sig, som äro män för sitt ord, män och qvinnor af den nordiska typen, och om icke det precist, så dock sådana, som finnas fullvigtiga på lifvets vågskål — inga sodomsäpplen, inga såpbubblor

Pastor F. M. Johnson, Rockford, Ill.

Den gamla qvarnen.

— nej, verklighet och allvar är det fråga om. Hör på ännu en stund, så är moralkakan slut. Det är icke fråga om att nedsätta bildning och hyfsning. Långt derifrån. De äro i sitt stora värde. Det är icke barbariets kraft, som vi vilja se förevigad. Verlden har haft nog af det slaget. Det grofva, råa lefnadssättet sjunger, eller borde det åtminstone, på sista versen, men sen till, herrar och damer "tongifvande", sen till att verkligheten ej kommer i stället, ty då blir det hela denna stolta tid, som snart kommer att hviska fram de sista tonerna i sin afskeds- och dödssång — sånger af en tid som ej förstod sin uppgift, utan tog fel och — dog.

Och när vi nu en gång äro inne på spåret, så är det bäst att hålla på. Det är ett ord för "pojkarne" denna gång. I våra bästa svensk amerikanska hem, åtminstone i många af dem, hafva döttrarna för länge sedan tagit ut sin rätt. Systers rum är ett af de trefligaste i hela huset. Nätta gardiner hänga för fönstren, en mjuk, fin säng, en byrå kan hända, ett solgladt rum på allt sätt. När någon af systers jemnåriga och kamrater komma och helsa på, så vilja de se den lilla rara kammaren; der sitta de ned och njuta i fulla drag af den ungdomliga sqvallertimmen. Än pojkarne då? Jo, "they are naturally mean". Hvad skall man bry sig om dem? De förstöra ändå allting, ställa allting i oordning, besvärliga inom och utom hus, ja, hvem kan säga allt! Och deras rum är i allt helt och hållet olika systers. Det är så tomt och ödsligt som en Missouri-stad. Sängen står der så stel och hård och frånstötande som en gammal qväkargubbe (vi frukta för att det var en dålig bild). Ingen matta, icke ens en trasmatta på golfvet. Ingen byrå, ej ens en spegel, intet solljus. Icke underligt, att vår ostyrige broder icke trifves hemma på qvällarne utan söker sitt nöje utom hus. Hör på, snälle far, tala litet mildare, ömmare till gossen. Ni menar nog väl, men låt faderskärlekens sol titta fram litet emellanåt under de dystra, stränga ögonbrynen, försök litet af kärlekens olja. Pojken är icke obotlig kanske. Han kanhända kan bli en utmärkt man, fastän han nu är ostyrig, försök, försök! Stormvinden tar aldrig den tunga öfverrocken af vandraren, men solstrålen, den vänliga, stilla, anspråkslösa solstrålen gör det snart, säkert och lätt. Derför är det ock som sönerna som regel mest älska och längst komma ihåg sina mödrar.

Akten eder fäder, för de kortsynta glasögonen!

Den unge man, som för första gången beträder krogtröskeln, gör det vanligtvis med de kortsynta glasögonen i sällskap. Ser icke allting så oskyldigt ut? Är icke ett glas bier en oskyldig sak? Se huru glada och vänliga alla äro. Det är ju roligt att vara i trefligt sällskap. Hvem älskar att vara i en krets, der allting är kallt, stelt och glädjelöst? Och så går den unge mannen till krogen en gång till och blir mera belåten. Han håller på, till dess han blir djupt och verkligt missbelåten med dessa besök, men han fortfar ändå år ifrån år. Nu är han slaf. Nu har han icke mod, icke lust att sluta. Han är en slaf, han stupar snart i grafven, allt för de kortsynta glasögonens skull, ty han besinnade sig icke i tid. Dryckenskapen är en dårskap, lika fullt som en last. Den lilla njutning, som skänkes för en kort minut, kan icke inför ett sundt förnuft försvara eller uppväga de lidanden, kroppsliga och själsliga, för hvilka drinkaren är utsatt, och det ju mera allteftersom han blir verkligt en slaf under sin vana. Hvem ryser ej vid blotta nämnandet af ordet delirium tremens? Men ämnade sig någonsin någon så långt? Akta dig för de kortsynta glasögonen.

Hvarför uppskjuta menniskor med sin omvändelse till Gud? Hvarför vänta de år ifrån år? Ämna de dö såsom hedningar? Åh nej, men de tro, att det är god tid ännu, och derför hafva de ej brådtom. I följd af de kortsynta glasögonen se de endast ett steg framför sig. Ack, att de visste, att nästa steg kanske är det sista, då skulle de kasta bort de så farliga kortsynta glasögonen, som min stadige vän ännu gläder sig öfver och berömmer, emedan de gifva honom en sådan underbar frid och ro, dödens ro. Men ännu måste jag försöka flera glasögon. Man bör vara tålig i denna verld, och det som icke lyckas på en gång kan ändå lyckas så småningom. Hittills har jag haft dålig tur med mina glasögon, men bättre tur en annan gång. Denna gång skall jag rådfråga en klok man.

Bland mina vänner finnes en, som är lärd, qvick och skarp som en rakknif. Hans penna är god, och hans stil är ledig. Han är blek och magerlagd, såsom det anstår en sådan person. Något krokig är han ock, och han är ofta helt färg-

lös. Till honom ställer jag min gång, för att få låna hans glasögon. Han var vid dåligt lynne, när jag anlände, och tog emot mig mycket kallt. När jag rätt tänker på saken, så minnes jag, att han ofta gör på samma sätt. Men jag låter mig icke afskräckas, utan omtalar rätt fram mitt ärende. Han småler misstroget emot mig, liksom afundades han mig den röda, friska färgen på mina kinder och min helsa föröfrigt, för att icke säga sjelfva luften jag inandas. Jag frågar honom än en gång och tillägger för effektens skull, att en så framstående person som han säkert hade sina egna glasögon. Nu kommo de fram. Det var med och gamla. De blefvo dock alla stora, när jag tänkt på dem en stund. Mitt hem, som jag förut tyckte var så trefligt och inbjudande, blef gammalt och tråkigt som en öken. Min hustru fann jag vara elak och otacksam, fastän jag förut så ofta sagt, att hon var helt nära en engel. Barnen voro stygga, tjenarne lata och liknöjda. Jag såg ut genom fönstret. Jag har snälla grannar. En af dem kom och gick förbi. I dag blef jag genast ond, när jag fick se honom. Han såg så glad och lycklig ut. Det var det, som retade mig. Och så tänkte jag på, huru godt han hade det emot mig, huru allting lyckades för honom och huru

Rev. K. H. Elmström, Minneapolis, Minn.

ett uttrycksfullt leende jag fick låna dem. Jag förstod efteråt bättre hvad det leendet innebar. Alltnog, nu hade jag ett par nya glasögon. Med tanken på mina förra missöden beslöt jag att försöka dessa glasögon inomhus, innan jag företog mig att visa mig med dem på gatan. Efteråt var jag mycket tacksam härför. Jag satte alltså på dem och började se mig omkring. Dessa voro hvarken kortsynta eller långsynta, men de gåfvo en underlig färg åt allting. Färgen var gröngul. Jag blef snart underlig till mods. Mörka, dystra tankar uppstodo i min själ. Jag mindes alla möjliga oförrätter, som jag lidit, små och stora, nya allting misslyckades för mig, Jag kom att se på mina händer. Hu, så gula! Jag gick till spegeln, o, hvad jag såg eländig ut! Nu var jag sjuk till råga på allt annat elände. Annat folk är friskt. Jag är sjuk och olycklig. Så der satt jag och funderade länge. Det blef allt värre. Jag vet icke hvad slut det tagit, om icke min hustru, som trodde, att jag satt och sof i gungstolen och som föröfrigt riktigt hatade de der fula glasögonen, hade smugit sig bakom mig och varsamt, men säkert, ryckt dem undan. Jag blef först ond, kantänka, men när jag såg hennes solglada leende och hörde barnens joller i rummet intill, och

såg den klara himmelen derutanför, så måste äfven jag skratta, och hela denna erfarenhet föreföll mig som en elak dröm. O, huru lätt och lycklig kände jag mig icke nu, huru glad och tacksam öfver min lott, tacksam mot både Gud och menniskor. Det var *afundsjukans* gröngula glasögon jag en stund begagnat.

Afunden är ett ondt och är en synd. Ormen i paradiset är den förste afundsmannen vi veta om. Denna synd bryter isynnerhet emot Guds nionde och tionde bud. Der är en lust och ett begär efter det goda, som Gud gifvit åt en annan. Se på Kain. Se hvad hans afundsjuka bragte honom att göra. Man har sagt, att afunden är svenskarnes national-synd. Kanske det är sant, kanske vi icke äro värre än andra. Ett är säkert, vi äro ett afundsjukt slägte. Om en bland oss utmärker sig framför andra, strax blifva de andra hans motståndare. Besitter någon duglighet och energi framför andra, så talar hopen om envälde och maktlystnad, och samma sång sjunges på samma melodi i både stat och kyrka. Vi borde ju i stället alla glädjas äfven öfver den enskildes begåfning och framgång. Tänk, om alla hjelpte hvarandra, men nu heter ordet ofta i stället: stjelpte.

Vi svenskar äro på många ställen både många nog och rika nog för att vara våra egne herrar, om vi blott ville, men heldre än att vara eniga, samhälliga och storslagna, tjena vi andra hela vårt lif igenom. Jag kan icke vara med, om den och den skall vara ledare, säger en; jag kan icke vara med, om icke den och den blir ledare, säger en annan, och så blir det ingenting af hela den goda saken, blott för afundsjukans och småsinnets skull. I församlingen gå afund och förtal i sällskap, slita vänskapsband, drifva vän från vän, göra djupa sår, understundom kräftsår, som aldrig kunna läkas. I familjen går afundsjukan och svartsjukan tillsammans, skilja älskande makar åt, och göra det, som var himmelens förgård, till ett helvete på jorden. Bort med de gula glasögonen. Begrafven dem, må de också aldrig få en uppståndelse-dag. Jag undrar icke på, att min vän, som egde dem, var blek och mager och såg bedröfvad ut. Det vore nog att göra hvem som helst olycklig att nödgas begagna sådana glasögon. Huru dåraktig är icke afunden. Hvad får du mer derför, att du är afundsjuk på en annan? Intet. Blir du gladare? Nej. Vinner du något? Nej, men du förlorar, förlorar mycket, förlorar din sjelfaktning, förlorar dina medmenniskors förtroende, förlorar din själsro och frid, bryter mot kärleksbudet och begår en svår synd. Och vi afundsjuke jordematkar skola alla en dag varda jord igen och stånda till ansvar inför honom, som är allas vår fader och som skapat oss att vara bröder och systrar. Bort med de gula glasögonen!

Dernäst försökte jag ett par stora, fula blå glasögon. Man omtalar öfverallt, huru studerande vid läroverken tidigt anlägga glasögon, för att derigenom tidigt se lärda ut — men de stora blå glasögonen kunna säkerligen icke höra med i räkningen, ty de äro enormt fula och lika onyttiga för den som tål ljuset, det klara, bländande hvita solljuset. Jag begagnade dem en tid, men såg nu som vanligt bättre utan dem än med dem, och derför lades de snart bort, emedan jag önskade att blifva van vid att tåla hela ljuset och hela sanningen. Huru många menniskor läsa icke bibeln med blå glasögon, och så går sanningen dem förbi. Många kyrkobesökare taga de blå glasögonen med sig under hela söndagen. De tåla icke ljuset, icke sanningen, och det är så beqvämt och oskyldigt att sitta der bakom de stora, fula blå glasögonen, och taga hvad man vill af predikan, af sanningen, och låta resten fara. Bort med de blå glasögonen. Vänj din själs öga vid ljuset, vid det rena, sanna solljuset. Ögonen bli svaga af lampljus och nattvak. Uti Guds fria natur, bland bäckar och berg, rosor och gräs, bland fågelsång och friska, glada vårvindar behöfver man icke sina blå glasögon. Låtom oss använda bilden. Lampljus är svagt, lånadt, främmande ljus. När hjertat börjar tjena främmande Gudar, får ett främmande ljus, så blir blicken, trons blick, svag, då behöfvas de blå glasögonen. Men låtom oss vandra såsom om dagen, i solljuset, i vår Guds sällskap, så kunna vi snart kasta bort äfven de blå glasögonen.

Men nu började jag blifva riktigt trött af allt hvad glasögon heter. Jag var färdig att icke fråga efter dem mera. Men innan dess beslöt jag att tala vid vår gamla, trofasta, grånade pa-

stor. Han har glasögon, han talar och ser som ingen annan. Jag skall fråga honom om hans glasögon.

Alltså klädde jag mig i helgdagskläder och gick till prestgården. Der satt min gamle lärare. O, huru älsklig han såg ut. Jag kan icke beskrifva det uttryck af stilla frid och vis förtröstan, som hvilade öfver hans anlete. Det var en fridens man, en af fridstiftarne härnere i stridens land. Han hade länge varit min faderlige vän. Jag älskade och högaktade honom på samma gång. De grå lockarne, den musikaliska rösten skall jag aldrig glömma.

Han bad mig sitta ned. Jag lydde, och omtalade snart nog mitt ärende. Han åhörde mig tåligt, smålog då och då så godt, när jag omtalade mina missöden, såg allvarsam ut dessemellan, och tog slutligen till ordet.

Min vän, sade han, ditt ärende är vigtigare än du tror, kanhända. Att finna de rätta glasögonen är en lifsvigtig sak. Skolgossar leka med frågan och flickorna se stolta ut öfver sina glasögon, men de fleste hafva gjort ett dåligt val. Jag är glad, att du icke ännu är belåten. Det var snällt, att du kom och frågade din lärare till råds. Det är så sällan någon af de unga numera gör det, derför blef jag glad, när du kom. Jag kan med godt samvete rekommendera mina egna glasögon till dig. De hafva följt mig från min tidiga ungdom. De äro mig kärare i dag än någonsin förr. De hafva varit mera värda för mig än någon annan egendom. De hafva hållit mig i ödmjukhet i medgången och tröstat min själ i motgången. Och nu sitter jag ofta på aftonstunden och ser mot himmelen med dessa mina glasögon. Ack, om du visste, huru klart och vänligt stjernorna blicka mot mig, huru mitt hjerta fylles af en oemotståndlig hemlängtan, af salig hågkomst af den som gått före mig ditupp. Och då blir det så ljuft och fridfullt derinne i mitt gamla hjerta. Jag sitter och väntar nöjd och glad. Snart kommer mitt hembud, och då far jag med fröjd åstad, men till dess behåller jag mina glasögon. Han slutade. Hans ögon visade att han talat sant. Hans blick hvilade på mig så kärleksfullt, och detta gjorde, att jag på länge ingenting kunde säga. Det var väl kanske de rätta glasögonen jag funnit till slut ändå, tänkte jag.

Nu talar han igen: Mina glasögon heta *trons ögon*. Du får icke låna mina, ty jag behöfver dem sjelf, men du vet kanske hvar äfven du kan få ett par. Jag förstod honom, steg straxt upp och tog farväl.

Jag fick genom Guds stora barmhertighet ett par af dessa utmärkta *trons glasögon*. Aldrig glömmer jag den dagen. Det var helt andra ögon, än dem jag försökt förut. De gåfvo ock en helt annan färg åt allting, än när jag såg ut i verlden utan dem. Den första känslan var en obeskriflig rikedom af lycka och frid. Jag såg ut genom tidsåldrarne och märkte huru allt samlade sig omkring undret på Golgatha. Det gaf mig frid och lättnad. Jag kände mig dervid så ung och så stark som aldrig förr. Det såg ut, som om himmelen var så nära. Jag såg silfvermanteln igen, men den såg långt härligare ut än förra gången. Jag såg diket, det var djupare, tyckte jag, än förr. Men tummen och lysmasken hann jag ej tänka på, ty nu var det så ljust både utan och innan. Hela lifvet fick en annan färg. Jag var så glad och belåten. Jag var så tacksam mot min lärare, som gifvit mig ett så godt råd, och *trons ögon* ville jag ej utbyta mot något i verlden, ty när jag ser genom dem riktigt stadigt in i framtiden, så skådar jag ock på andra sidan förlåten, och det är ändå bäst af alltsammans. Så har jag de aldra bästa glasögon, fastän jag slipper begagna några af den vanliga sorten.

Vänner, den sanna kristendomen är botemedlet mot tidens onda, mot ditt och mitt onda. Jesu Kristi kärlek, i evangelium uppenbarad, är det rätta lifselexiret. Kärleken är odödlig. Jesu Kristi kärlek allra mest. I ljuset af Guds kärleks uppenbarelse finna vi lösningen på tidens och evighetens stora problem, problem som plågat mången rik och varm menniskosjäl nästan till döds. Kristus är svaret på tidsåldrarnes suckan, på vår tids suckan, på din och min suckan. I Honom få vi lust och kraft att lefva och sedan också att dö. Han ger oss ett mål att lefva för, värdt vårt arbete och våra lidanden.

Trons öga är de bästa glasögon som någonsin begagnats. Lycklig den, som har dem. Lycklig dem, som icke har dem, ty han kan få dem, om han skyndar.

[illegible]

IV. SVENSK-AMERIKANSKA BILDER.

A. Skolbilder.

Paxton- och Rock Island-interiörer.

PAXTON.

SKOLLIFVET i våra svensk-amerikanska läroverk är icke på långt när så enformigt som man kunde tänka. Disciplinen är sträng och kårandan moraliskt god, men det hindrar platt icke, att det alltid händer något af intresse, ja, att det humoristiska ock tager ut sin rätt. Skolhistorier finnes det godt om både från Paxton och Rock Island.

* * *

Skolsjukan (morbus Scholaris) var sällsynt nog i det gamla Paxton. Klimatet var godt inom och utom hus, och allt gick efter brödrakärlekens gyllene regel. Eleven hade ej så stora anspråk då som nu, och väl var det, ty tillgångarne voro efter anspråken, d. v. s. ringa. Paxton ligger på en vacker slätt och "College Hill" är dess vackraste del. "Valhalla", ty så kallade vi matsalen, var en af de bästa byggnaderna. I öfra våningen funnos fyra studentrum hvilka voro bland de bästa som den tiden hade att bjuda på. De voro små, utan garderob och med utmärkt tillgång på frisk luft vintertiden. Matsalen var liten och borden smala, i form af en sjua. En af kamraterna hade skolsjukan ett år. Jag minnes det godt emedan jag hade min plats vid bordet midtemot dörren. Eleven i fråga var gammal och bedagad och hade gjort mångahanda erfarenheter, innan han kom till Paxton. Han tyckte ganska bra om skollifvet, men mycket illa om studierna. Slutligen föll han offer för ofvan omtalade sjuka. Symptomerna voro tydliga. Anfallen började på måndags f. m. och räckte till lördagsförmiddagarna. Vid middagsbordet på veckans sista dag kom han nyrakad och småsmilande, intog sin plats vid bordet och åt som en hel karl, och så fortsatte det tills måndagsmiddagen. Då började han se mulen och olycklig ut, på qvällen kom han icke alls, och sedan fingo kamraterna bära mat till honom tills — nästa lördag middag. Vi blefvo snart nog vana vid saken, och företeelsen blef både tal- och skrattämne. Men personen i fråga blef ej ledsen för det, och rätt som det var, hade skoltiden fått vingar och vår vän stod på heta stenen, nej, inför ministerium, blef prestvigd och nu ser han så frisk och färdig ut, att ingen menniska skulle någonsin kunna tro, att han under så lång tid plågats af en så svår sjukdom i det gamla kära Paxton.

* * *

Det var i religionsklassen en tidig morgontimma i "Skärselden"*) i Paxton, tro vi. Skolpojkarne voro nästan utan undantag mognade män. Nu höras de välkända stegen på trappan och man blir strax i ordning inne i klassrummet. Doktorns silfverlockar voro icke fullt så hvita då

*) Studentnamn på en af skolbyggnaderna.

som nu, men ålderns snö hade dock redan krönt hjessan med ärekrona. Eleverna i Paxton och Rock Island hafva alltid burit den aldra största vördnad för skolans sjelfskrifne, gemensamme fader. Lexan var i Kurtz Heliga Historia så der mot slutet af gamla testamentet. Doktor H. hade alltid för sed att först nämna frågan, innan han sade, hvem som skulle svara på den. Så ock nu. Det fans en medlem i klassen, som icke var känd för att vara ett ljushufvud precis, ehuru hans yttre skepnad kunde ifrågasatt hans val till "College Headlight". Doktorn hade redan frågat: hvad det blef af de tio stammarne efter den assyriska fångenskapen? och nu följde det vanliga af oss fruktade tillägget: kan — säga det? Men den tillfrågade var svarslös. Han blef förlägen och tankarna stodo stilla. Bakom honom satt en välkänd, qvick och finurlig kamrat, som helt tyst och broderligt hviskade något i den tillfrågades öra. Nu blef han på en gång glad, rätade upp sig och sade med en manlig och kraftfull basstämma: *Jo, katoliker.*

* * *

Man hade ofta snöbolls-krig derute i Ford Co., Ill. Det behöfdes väl, ty någon gymnastik hade man aldrig annars utan genom promenader och vid sågbocken. En gång var sjelfva prof. G. anförare för en af sidorna, och man mörbultade hvarandra af hjertans lust, med snö förstås. En annan gång stodo de gamle och stadige innevånarena i "Ragnarök" (namnet på en af skolan förhyrd byggnad) på utkik, färdiga att börja snöbollskrig med oss yngre. Vi voro bara tre, men kommenderades af vår anförare att vända ryggen mot våra fiender och krama i ordning tre hårda snöbollar hvardera. Sedan anföllo vi. Vid första salfvan flydde våra fiender inomhus. En af våra snöbollar letade sig vägen genom dörren vid andra salfvan. Då sprang en med ålder och visdom begåfvad broder till dörren och skulle bedja oss upphöra, men just som det kraftfulla talet skulle gå af stapeln, fyldes den öppnade munnen med en af våra *hårda* snöbollar. Det var ett slags "surprise party" både för brodren sjelf och hans lediga tunga. Talet kom ej så långt ens som Dumboms, men den tillstoppade munnens egare kom ut, tog fatt i en af oss och frågade, så snart snön smält eller blifvit undanskyfflad: är ni tokiga? Nej, icke visste vi om något sådant, men så vi skrattade! O, hvad ett riktigt, oförfalskadt, hjertefriskt skratt ändå emellanåt är nyttigt för sådana som skola lefva på skolkost och plugga sig öfverfylda om icke just af sådana der gästvänliga snöbollar, så dock af latinska och grekiska glosor, hvilka i sig sjelfva äro lika tråkiga som två timmars långa predikningar eller presidentens budskap till kongressen.

* * *

Långa predikningar var d:r H. alltid emot. När tillfälle gafs, uppmanade han sina elever vänligt och bestämdt att öfva sig uti att hålla korta, innehållsrika predikningar. Han sade, att ytterst få predikanter voro nog begåfvade för att jemt och ständigt kunna hålla både goda och långa predikningar. Sjelf följde han utan undantag sin egen regel. Och det kan man gerna säga, att såväl söndagen som onsdagsqvällen i Paxton voro verkliga högtidsstunder, varma uppbyggliga och fostrande för de män och ynglingar, som på den tiden voro bland doktorns lärjungar. De hafva ej glömt dessa predikningar. Många ämnen och ledande tankar från kyrkan i Paxton skola de aldrig kunna förgäta. En del af dem hafva dock, frukta vi, både till sin egen och sina församlingars skada glömt doktorns bestämda varning rörande de långa predikningarna.

* * *

I studentkåren i Paxton fans många original och många personligheter hvilka man lätt ihågkommer, äfven om de ej förtjena namn som original. Jag minnes en af dem godt. Han var högväxt och reslig som Thor, egde klassiska anletsdrag, en höghvälfd panna och manlig hållning, hvilket allt gaf honom i hans klass, som hade en olympisk anstrykning, namnet Mars, hvilket han med stor värdighet uppbar. Soldat och officer skulle han ock på den tiden blifva. Sedan dess hafva tycke och smak ändrat sig, och den store Mars är en snäll och hofsam affärsman, som tänker helt fredliga tankar och som med sin rörelse bevisar påståendet, att pennan är mägtigare än svärdet.

På den tiden tyckte han om att vara ansedd som stor och stark. Öfverrock, handskar och yllehalsduk föraktades grundligt af honom. I

snöbollskrig var det en hjertans lust för honom att stå alldeles ensam och slåss med hela gosseligan. Då var han riktigt i sitt element. Hatten var bortkastad. De ljusbruna lockarna fladdrade fritt hvartåt de ville. Väl ett dussin smärre gossar anföllo på en gång och från alla sidor, men han bara log, kramade då och då en förfärlig snöboll, och stackars den af "pjattarne", som fick smaka dess fasthet och kraft. Vår hjelte tröttnade ej, utan stod qvar till sista man. Då kom han med högburet hufvud, ett leende ansigte och ögon så glada, att man kunde blifva afundsjuk. Hvad betydde det, att lockarne voro genomvåta af svett, att gossarne understundom råkat sitt mål väl nog, hvad betydde allt det emot att få njuta af ett slags tablå öfver skaldens ord:

> "och en mot tio ställdes
> af retad Vasason."

Ty duktiga vilja vi svenskar vara äfven i Amerika, och mod i bröst och sena af jern lefva än äfven hos svensk-amerikanerna. Men att blifva soldat och officer, det betalar sig knappt i ett sådant fridens land som Amerika. Dock undrar jag ändå emellanåt, om icke sjuttio-sjuans "Mars" skulle hafva blifvit en präktig och framtidsfull officer t. o. m. i en så prosaisk och hvardaglig republik, som vårt nya hemland kanske egentligen är.

* * *

Musikkårens historia vid vårt gemensamma läroverk är bortåt sexton år gammal. Det var så, att några "Paxtoniter" hörde en svensk musikkår spela i Andovers kyrka vid den storartade orgelinvigningen 1874. Kåren spelade väl, och på qvällen samma dag, eller kanske det var dagen derefter, lågo några af oss och latade sig på gräsmattan utanför pastorsbostället och kommo då på det förslaget, att vi gerna kunde hafva en musikkår vid skolan i Paxton. Vi blefvo lifvade för saken strax, och när vi en tid derefter kommo till universitetsstaden i Ford county började vi nästan genast tala om det gjorda förslaget. D:r H., som alltid varit mäcenatiskt anlagd, när det gällt sång och musik, var det äfven nu. Minnes jag rätt, så lånade han oss en del af de penningar, för hvilka instrumenten inköptes. Jag kommer ihåg, när organiseringsmötet hölls. Det var visst i det sydvestra rummet i Valhalla. Vi stodo omkring väggarne eller sutto på golfvet. Namn och stadgar antogos, och så skulle Andoverstanken blifva verklighet. Detta var qvällen den 12 September 1874. Instrumenten eftersändes och den 24 kommo de. Stud. Laurin,

Hope Academy, Moorhead, Minnesota.

som var kassör, om minnet ej sviker mig, hade fått upp den stora trälådan på sitt lilla rum. Hade vi brådtom? Jo, jo, men. Nästan ingen af oss hade gjort bekantskap med blåsinstrument förut på närmare håll. Så fort vi fått dem ur packlåren, skulle hvar och en finna sitt. Det var snart undanstökadt, ty vi valde efter instrumentens relativa storlek. Munstyckena voro naturligtvis icke isatta, och vi hade ej heller insigt nog att sakna dem, utan försökte spela ändå. En och annan lyckades verkligen efter förtviflade ansträngningar att få fram ljud. Men det såg nog mörkt ut. Då funno vi munstyckena och sedan gick det bättre. Hvar och en tog sitt instrument med sig hem, och det blef ett förfärligt väsen deruppe på "College Hill". Bland dem som utgjorde Augustana Silver Cornet Band under Paxton-tiden räknas nu rektorer, pastorer, professorer och affärsmän, väl kända inom samfundet. Vi fingo snart en utmärkt amerikansk lärare. En del, som började, kunde i följd af för dåligt "munläder", det vill denna gång säga, för svaga läppar, ej hålla på, och så fyldes luckorna af andra. Derigenom kom en till skolan nyss anländ yngling, med tunnt hår och stark skäggväxt, ett snedt öga och en massiv panna, samt oerhördt starka läppar, att blifva medlem. Han blef nästan genast den bäste bland oss alla, och spelade snart sin esskornett på ett mästerligt sätt.

Hvem minnes icke, när vi skulle spela i kyrkan första gången. Det var visst en söndagsqväll, och vi stodo uppe på läktaren omkring den tarfliga orgel, som Hanna Hasselquist visste att traktera så väl. Det var visst icke något krångligt stycke vi skulle spela, men rädda voro vi ändå. Det gick skapligt nog, och det var väl ej för mycket, ty vårt program bestod af: "Re'n bådar morgonstjernan." Längre fram spelade vi vid ett nykterhetsmöte nere i staden och voro ej litet stolta deröfver.

Vi arbetade bittida och sent, för att lära oss så mycket som möjligt till examen, som var den sista i Paxton. Vår lärare var en gentleman och den skickligaste i att undervisa på blåsinstrument, som vi någonsin hade. Han slutade ej, förrän hvarje instrument spelades rätt. Det var orsaken till, att samspelningen snart nog blef ganska god — — — för den tiden.

Det var ju sjelfklart, att vi skulle spela för d:r Hasselquist på hans födelsedag, och en kall 2:dra Mars blef det den gången. Vi fingo blåsa tyst en stund för att få tangenterna lösa. Sedan gjorde vi det bästa vi kunde. På qvällen voro alla "teologerna," skolans värdfolk och "banditerna" bjudna till doktorns. Musik af alla slag vankades, och aftonen tillbringades på det angenämaste sätt. Innan man åtskildes, förrättades gemensam aftonandakt. Doktorn fylde då endast 59 år.

Somliga af eleverna tyckte icke om "banditerna." "Horn-musik" passade ej för kristligt sinnade ynglingar, menade man. De ville gifva våra "German Silver"-instrument ett slags moralisk och sedlig karakter, och trodde, att äfven messingen hörde till läran om arfsynden. Vår trumslagare, som ifrat mycket för musikkåren, blef sjuk i tyfoidfeber och afled redan om en vecka. Då sade en broder, som ofta ännu är lika envis och trångbröstad i sina omdömen: Gud straffade honom med döden, emedan han hörde till "bandet". Sådan var toleransen på den tiden.

Andovers församling bidrog med $100 till instrumentens betalning. På så sätt reducerades skulden ganska betydligt. Till examen spelade vi redan vackert och med säkerhet.

* * *

Jag måste förklara en sak. Dessa bilders mål äro helt enkelt att vara ett slags minnesbok, det är allt. Men det är icke så litet det. En minnesbok kommer i hvad fall som helst att innehålla både ett och annat, och det kan knappt tecknaren vara ansvarig för. Man kan icke göra om verlden — efteråt, utan att ljuga. Men det vill jag lofva: Minnena skola behandlas med så stor pietet som möjligt. Lifvet vid våra läroverk har utvecklat sig. Det stilla Paxton finnes ej längre, men detta är intet sorgämne i och för sig. Sedernas enkelhet i Ford county gjorde icke hjertat bättre än det nu är i Rock Island, Wahoo, St. Peter och Lindsborg. Paxton var klosterartadt, men det är icke det samma som himmelskt. I det stora hela finnes långt bättre disciplin i Rock Island än någonsin i Paxton. Å det senare stället rymde en gång en klass från sin lärare, gjorde en annan gång halfva skolan "strike", motsade

Välkommet främmande.

(Bild ur Sjömanslifvet.)

man offentligt sina lärare, klagade man öfver höfvan öfver dålig mathållning och mycket annat. Det är bättre nu. Synodens läroverk är en stadgad och i många afseenden mönstergill inrättning, sådan som hon nu står der vid vattenfaderns strand, midt emot Klippön.

Med afseende på de olika könens inbördes förhållande torde det ock vara bättre än det var. Jag älskar alls icke några klosteråtgärder, och tror derföre också, att synodens lag emot teologie studerandes förlofningar är ett oting. I Paxton var man sträng och det på allvar. Jag minnes mig icke mer än en gång der hafva sett studenter vandra i armkrok med någon ung dam. Det var i och för sig verldsligt och derföre opassande för att icke säga syndigt. Men annars skedde säkerligen fullt ut lika många förlofningar då som nu, och kanske flere brötos proportionsvis. Man är ej mera än en menniska. Sedan studier och skolarbete äro öfverstökade och man kommer bland vanligt folk igen under ferierna, så vore en yngling knappt menniska, om de unga damernas behag undginge honom. Att han då full af ovanliga känslor strax vill förlofva sig, det kan förklaras om äfven ej förlåtas. Annat blir det, då man under det välsignelsebringande inflytandet af samuppfostran får se den unga qvinnan i hvardagsdrägt och märka, att hon hvarken å hufvudets eller hjertats vägnar alltid är en engel. Faran af förtidiga och opassande förlofningar reduceras på så sätt med åtminstone femtio procent. Lefve derför samuppfostran.

Såsom det nu är i Rock Island och vid de öfriga svensk-amerikanska läroverken få eleverna i allmänhet följa vanlig etikett äfven gent emot ungdom af andra könet. Detta är både rätt och billigt, och den som förstår saken måste glädja sig deröfver. *Menniskan* må aktas högt öfverallt vid våra läroverk. Då skall ock Kristus och kristendomen aktas högt. Det kan man ock säga om Augustana-Synodens skolungdom, som ett helt, att den är och har varit en förträfflig och exemplarisk ungdom. Att ett och annat från tiden i Paxton ej längre helighålles, det betyder mindre än intet vid detta slutomdöme.

* * *

Det var en höstdag i Paxton och strax efter middag. Jag var postbud den dagen och höll just på att uträtta mitt uppdrag. Ett stycke från skolan märkte jag en gosse springa mot mig, och när han kom närmare, höll han upp sin hand och frågade raskt och bestämdt: Svensk? Sedan jag svarat och omtalt, att jag kunde visa vägen till d:r Hasselquists, följdes vi åt och hade äran och nöjet att få presentera oss för hvarandra och dertill börja en bekantskap, som sedan dess mognat och tillväxt. Kroppen syntes tillhöra en gosse men själen gjorde det ej. Jag visste hvem som väntades den dagen, och var nästan glad, att den som sändes att möta honom, gått miste om sitt nöje emedan den andre steg af från tågets motsida. Vi följdes åt till "Asagård" der d:r H. helsade den nykomne välkommen och sände honom med mig till "Valhalla". Jag minnes på qvällen, att prof. Reck, en studentvän, hvars minne aldrig skall blekna, kom till den nyanlände och vänligt började samtala med honom på ett språk, som han ej förstod. Men ett förstod jag: jag förstod tårarne, de smärtsamma, de verkliga, de hemefterlängtande, som fäldes af honom som satt vid bordet för första gången i Paxton. Sedan på qvällen lästes Lyths Grammatika med en ifver som ingaf mig aktning för vår nye klasskamrat, hvilken 1877 skulle taga en så lysande studentexamen. Engelskan besvärade honom endast några dagar, under hvilka ett par klasskamrater stodo honom bi med några minuters hjelp. Snart gick det utan hjelp, och så kan det ock sägas, att aldrig har jag hvarken förr eller sedan träffat en person, som så utan all möda kunde lära sig hvad som helst både fort och grundligt. Det är endast snillet, som utgör ett undantag från arbetets hårda regel, och endast snillet en och annan gång.

Det der börjar redan blifva länge sedan. Tiden i Paxton hörer nu till historien. Våra första år i Rock Island börja äfven höra dit. Men alltid skall dock den eftermiddagen stå frisk i mitt minne, då jag hörde det så naturliga men dock så innehållsrika lystringsordet: Svensk?

* * *

Det hörde till lifvet i Paxton att vilja debattera. En gång var det fråga om, huruvida synoden borde ega mer än ett college eller icke, och då

voro alla de på negativa sidan, som nu så varmt arbeta för konferensskolorna, d. v. s. de af dessa, som då voro i Paxton. Jag minnes intet undantag. En del andra, som då voro rädda för centralisation, hafva krupit riktigt nära hjulkubben nya formationer, oväntade, förvånande och dock bara det gamla lite upputsadt eller — förstördt.

Lif i leken var det i Paxton en tid med anledning af ett par nya lärare från Sverige. En af dem i synnerhet kom med stora later och en viss

Exemplets makt.

och trifvas mycket godt der. Sådan är tiden. En cirkelväg på evighetens omätliga prairie, det är allt. De konservativa och liberala elementen blandas med hvarandra, och så uppstå ständigt grad af andligt öfvermod, för att icke säga förryckthet, som kläder hvem som helst illa. Jag minnes när jag första gången såg honom. Det var i pastorshuset i Galesburg 1873. Just inkom-

men från landsbygden, åkande i en "buggy", som fört en af Augustana-synodens fäder tusentals mil öfver landsvägarne i Henry och Mercer counties, stannade mr. Lindell, den dåvarande barnhemsföreståndaren, som skjutsade oss, utanför prestgården i G. I dörren stodo tvänne personer. Min kamrat, sedan dess pastor och professor, sade till mig: det är L. och Olander. Jag dömde gerna efter utseendet och tänkte strax med blicken fästad på O., den der L. är ändå en ståtlig karl att se på. Den lille vid sidan, som jag trodde vara O., syntes mig vara en beskedlig gosse från landet, som skulle till skolan i Paxton för första gången ungefär. Så kan man misstaga sig. L. var högkyrklig, utan rim och reson, och uppträdde i Paxton strax som reformator. "Gossarne" der funno föga nöje vare sig i hans metoder eller åsigter, och det blef snart en ganska allmän brytning, hvilken var i stadig tillväxt under de tvänne läsåren. L. gjorde som nästan alla nykomna, han föraktade Amerika och isynnerhet skolpiltarne i Paxton. Prestkandidaterna voro honom en särskild nagel i ögat, och en gång i det enskilda sades de vara bättre passande till svinaherdar än till herdar för Guds hjord. Det var ej yttradt af bara elakhet, utan äfven i följd af ett malplaceradt nit. Flera af kandidaterna lutade något åt hvad som då för tiden kallades nyevangelism, och det var ett gift för L. Jag minnes huru vid en religionstimme en snäll och rättsinnig broder blef utvisad ur lektionssalen i andra våningen i "Skärselden," emedan han, om minnet ej sviker, tyckte att L:s uppfattning af nattvarden var nära nog kapernaitisk. Hade han lydt uppmaningen och lemnat rummet, så hade upproret strax varit färdigt, men lyckligtvis gjorde han det icke. L:s predikningar voro torra och hårda och smakade oss alla illa. De gjorde oss uppstudsiga och elaka. En del af favorit-uttrycken kunde vi snart utantill. Se här ett: och gäller detta icke allenast förhållandet mellan föräldrar och barn utan och förhållandet mellan lärare och lärjungar vid en kristlig skola. Hans kärlek till den gamla psalmboken, hvilken var den enda han tog med till kyrkan, och vederviljan för våra hemlandssånger, ökade icke tillgifvenheten honom och oss emellan. De stränga morgonbönerna och de skarpa upptuktelserna förhärdade oss. Till slut hade han mig veterligt ingen qvar bland alla eleverna. När det då morgonen den 1 maj 1875 blef officielt förbjudet att skrifva om ställningen vid skolan till våra respektive vänner, så lades brandfacklan till den torra veden, och "röfvare-synoden i Vasa" var icke blott möjliggjord utan tvingad fram. En del elever skulle genast lemna skolan, men det lyckades oss, som icke voro så eldiga, att lugna dem, så att de stannade qvar. Men bref skrefvos, och det åt alla håll, och förbudet verkade, emedan det var orättvist, sin egen motsats. En del äldre "teologer" voro ledare. De handlade tyst, men säkert, och den afskjutna pilen nådde godt sitt mål, och väl var det för samfundet, men för oss elever i all synnerhet.

Understundom trängdes det komiska med det allvarliga under denna tid. Reformatorn skulle lära "teologerna" att uttala svenskan ordentligt, och det var ju godt och väl. Men han hade dåliga rå-materialer att bearbeta den gången. Öfningen började med förklaring af ljudens olika gruppering i välljudsläran, och sedan skulle praktiken genast taga sin början. En välbekant "teolog", af naturen en riktig lurifax, som för några år sedan flyttat "från farbröderna i Illinois till bröderna i Nebraska", uppkallades först. Han steg fram med darrande knän och såg mäkta rädd ut. Han skulle nu säga *a*. Nog fick han fram ett ljud, men icke liknade det alls ett ordentligt svenskt a. Han skulle försöka igen. Det blef sämre och sämre och han såg allt räddare ut. Då förbarmade läraren sig öfver honom, tröstade med, att det skulle nog gå bättre en annan gång —och förstod platt icke, att "teologen" dref med honom.

Vid denna tid föddes i ett af studenthemmen ett verb, som är af historisk intresse, och derför våga vi i all godmodighet återgifva det. Temat lyder så: L....annymi, Spetsfundäso, Rackelhaneka, Eskeptekon.

*   *
*

Lefve friheten! Men dermed får man icke sammanblanda det råa eller missledda sjelfsvåld, som alltjemt stoltserar i lånade fjädrar och vill inbilla verlden, att det är ett barn af god börd. Frihet är nödvändig för sann utveckling, äfven

om man får tåla icke så litet sjelfsvåld i dess sällskap. Detta bevisas af erfarenheten. Tvångsåtgärder måste vidtagas med största försigtighet och visdom, och ändå händer det ofta, att de verka sin egen motsats. Lagen kommer vrede åstad, och det icke minst bland en skara svensk-amerikansk skolungdom.

* * *

Vi sade, att Paxton var grundadt på den patriarkaliska ideen. Det är en god ide, och sann, så länge den kan praktiseras. Den som var med i Paxton glömmer aldrig dessa lugna, fridfulla dagar, ej heller den storartade och allmänna hyllning, som alltid egnades åt läroverkets och synodens ålderman, dr H. Det låg icke det minsta tvång deri, det var naturligt, och derför verkade det godt åt alla håll.

Nog tyckte vi elever, att de lärare, som voro oss emot, sökte ställa sig in hos dr H., men vi förvånades icke deröfver i minsta mån. Det är likadant i kyrkan som i staten. De små, som vilja blifva stora, skocka sig omkring dem, som redan äro det. Dessutom tyckte vi oss också märka, att när pastor Carlson och andra aktade män inom synoden besökte Paxton, så blef det strax mera "evangelium" i hela läroverket, både i morgonbönen, tyskan och grekiskan. Vi trodde oss också lätt nog inse meningen dermed, och äfven om vi lydde, och lydde temligen blindt, förargades vi deröfver. Så kom synodalmötet i Vasa 1875. Det var sårande för mången, kanske mest för den, som hugget var minst måttadt mot, men det var det enda verkliga botemedlet. Och ingen kan väl efteråt annat än glädja sig öfver utgången. Det finnes fall, när radikala läkemedel äro de enda användbara, och den genomfromme man i Minnesota, som ledde anfallet, insåg nog detta.

* * *

Nu kommer det förunderliga. Tiden ändrar allt, och den ändrade äfven L. Den som skrifver detta har varit med om att sjunga icke blott Hemlands- utan ock Sankey's sånger i L:s egen kyrka och det utan all anmärkning af pastor loci. Det var sedan vesterns höga, blå himmel, friska, obundna luft och fria, andliga atmosfer, sedan O-O's glada, frispråkiga vermländingar utöfvat sitt inflytande på L. för en tid. Det var sedan nöd och motgång tvingat reformatorn åt sidan och släppt menniskan och den kristne ut i dagsljuset, och med L. har den som tecknar dessa bilder, sedan äfven han blef vesterbo, tillbragt ovanligt angenäma stunder och derunder fått blicka innanför den kalla ytan och sett, att der fans ett varmt hjerta och en stor själ. Och vore det icke för praktiska skäl, eller emedan "reformatorernas" slägte ej ännu är utdödt bland svenskar, som komma till Amerika, så skulle hela denna sak helst förbigås med tystnadens glömska. Den önskan må ock här uttalas, att L. i fäderneslandet, dit han återvändt, till ålderns sena dag må verka och lefva till glädje och välsignelse för sig sjelf och andra.

* * *

Voro vi elaka i Paxton? Ibland. Vid L:s bröllop gäller detta "teologerna" och det med besked. De voro inbjudna, platser voro beredda åt dem, men förgäfves. Enligt samma jernhårda teologi, som de skylde L. för, gingo de till staden och åto — — — gröt och mjölk eller andra Paxton-läckerheter. Det var vemodigt att se nästan hela den teologiska afdelningen öde, och det måste erkännas, att någonting mera melankoliskt än ett tomt bröllopsbord låter icke gerna tänka sig — — — om icke glacen, oförgätlig i vår hågkomst, vid tillfället i fråga.

* * *

Paxton-tiden var sträng, i det yttre åtminstone. Samuppfostran praktiserades mycket litet och förhållandet mellan elever af båda könen var afmätt och ytterst noga begränsadt. Kurtis, efter nuvarande mönster vid de svensk-amerikanska läroverken, fans platt icke i det landtliga Paxton. Jag minnes att vid det der sorglustiga bröllopet, dubbelt och storslaget som det annars var, fingo marskalkarne och brudtärnorna icke gå par i par, utan alla marskalkarne gingo, två och två, före

Hafvets arbetare.

brudparet, och alla tärnorna på samma sätt efter dem. På väg från kyrkan, sedan vigseln egt rum, fingo tärnorna första platsen och marskalkarne sista, ett i sanning betecknande drag. Marskalkarne visste ej med visshet, hvilken tärna de ansågos tillhöra för aftonen, men denna ovisshet skingrades, då de efter akten måste lemna ifrån sig den sjal, som de under ditmarschen beordrats bära på venstra armen. De hulpos derigenom till den uppmuntrande, romantiska slutsats, att sjalen, tärnan som mottog den, och marskalken som lemnade den, skulle anses utgöra ett slags helt. Hvar de tre tärnor, som inga marskalkar egde, fingo sina sjalar ifrån, är ännu en gåta för mig. Armkrokspromenader, enkeleken och annat sådant, som nu anses som temligen oskyldigt i sjelfva Rock Island, var det rakt icke på den tiden, och huru det än är, så kan man aldrig glömma de gamla goda reglerna, äfven om tron på dem i viss grad upphört. Tvångsåtgärder kunna äfven dervidlag verka sin egen motsats, och flera tidiga förlofningar kanske både slötos och brötos proportionsvis under Paxton-tiden, än hvad förhållandet numera är vid hvilket som helst af våra svensk-amerikanska läroverk. Rättvisa i allt! Och synodens nuvarande teologie studerandes giftermålsbalk synes redan utöfva den föga önskliga verkan, att vi få ett ogift prestestånd, som snart ser lika öfvergifvet och lefnadstrött ut, som trots alla barfotamunkar i den mörka medeltiden. En snäll, vacker och beskedlig flicka kan möjligen lockas att tycka om en Augustana-student, äfven sedan han tillhör seminarie klasserna, men har han kommit i ''svartrocken'', synes det blifva svårare för honom att lyckligt och väl komma i det heliga äkta ståndet. Eller kanske det är derför, att sedan bryr han sig icke om att försöka? Hvem vet?

* * *

I Paxton gingo alla till kyrkan, lärare och elever, lika regelbundet som klockan går. Doktor H. predikade alltid sjelf, såsom regel åtminstone, och det voro vi alla belåtna med. På läktarn presiderade doktorns Hanna vid orgeln, och straxt invid satt fru H., en ädel och väl uppfostrad qvinna, som slutade sitt lif alldeles för tidigt, om vi menniskor förstå någonting. *Hon* kände Paxton-tiden bättre än någon annan och hade en omdömesförmåga så skarp, så rättvis och på samma gång så kristlig, att man i allmänhet kunde med absolut förtroende lita på hennes utslag. Men vi äro i kyrkan. På läktaren sutto regelbundet alla elever, som kunde sjunga. Församlingens sjungande ungdom gjorde detsamma. På så sätt blef församlingssången fyrstämmig och hjertlig och man stämdes för att höra predikan. När predikan började, så togos straxt många anteckningsböcker fram. Det var en god tanke, och än i dag är det en verklig hvila att se igenom dessa minnen. Mera derom en annan gång. Det må dock nu nämnas, doktor H:s ämnen voro alltid tilltalande, färska och originela. Predikan var kort, och så kunde middagen serveras i tid. Måltiden var bättre än på andra dagar; på söndagen fingo vi äfven till middag smör på bordet. Sedan följdes vänner bland kamraterna ofta till hvarandras rum och då samtalades om predikan, sången och andeliga ämnen samt söndagsskollexan för eftermiddagen.

* * *

Ty kl. 3 hölls den engelska söndagsskolan. Prof. Reck var föreståndare. Han och hans fru, båda nu ingångna i den eviga hvilan, hade hvardera sin klass i skolan. De fleste elever, som icke voro lärare, hörde till prof. Recks egen klass. Man sjöng ur ''Sunday School Book,'' men endast så der 25 sånger ungefär. Klassarbetet var trefligt. Man studerade en af dagens texter, och vi tillbragte många trefliga stunder i prof. Recks sällskap i den engelska söndagsskolan i Paxton. Nu var klockan ungefär fyra. Hvad skulle man göra med resten af eftermiddagen? En del familjer plägade efter söndagsskolans slut bjuda elever från skolan hem med sig att stanna en stund och så äta qvällsmat. Doktor H:s familj var intet undantag, och vi kände oss alla särskildt glada och stolta, när inbjudningen kom från det hållet.

* * *

''Asagård'' låg i en trädgård, ett stycke från landsvägen. En smal gata med en gångbana af plank vid ena sidan ledde till huset, som var en

ganska rymlig träbyggnad i tre eller fyra afdelningar, så att säga. Doktorns rum låg högst med utsigt mot skolans olika byggnader. Dernäst kom förmaket, till hvilket en dörr från doktorns rum ledde. Dernedanför var matsal m. m. I Asagård kunde man straxt känna sig hemma. Doktorn vistades mest i sitt eget rum, men frun och barnen voro alla i förmaket. Samtalet kom genast i gång. Efter en stund fick man lyssna till några vackra pianostycken. Sedan dröjde det icke länge, förrän doktorn sjelf kom in, ty sång och musik voro hans förtjusning. Innan man visste ordet af, blef det både solosång och qvartettsång. Familjen sjelf utgjorde en qvartett. Man sjöng enkla sånger, men äfven svårare, på söndagseftermiddagen dock alltid andlig musik. Annars sjöngos äfven fosterländska sånger med synnerlig god smak. Jag minnes, huru hjertligt och fosterländskt doktor H. sjöng "Vikingabalken" i Crusells Frithiofs Saga. Vi elever blefvo ock inbjudna att deltaga i sången, äfven om vi icke voro några storsångare. Så gick tiden fort mellan samtal och sång. En och annan gång kunde fru H. läsa ett litet stycke ur någon tid-

De skeppsbrutna.

ning eller bok — och så var det tid för aftonmåltiden.

* * *

Den var alltid enkel, men välsmakande. Doktern förde ordet vid bordet. Han satt der som en fader ej blott för sin egen familj utan för alla som voro der. Efter måltiden samlades man i mindre grupper en stund, talade om veckans arbete, tog farväl och gick till kyrkan för att åter höra en kort men god predikan.

* * *

Så var Söndagen slut. Atmosferen i andligt afseende var frisk och otvungen och derför naturlig. I doktorns hem omgafs man i all synnerhet af denna verkligt kristliga och dock fria anda, som gör själen så godt, stärker tron och gifver mod att fortsätta såsom man börjat. Gud gifve oss mera af den anden i alla våra läroverk och församlingar. När det kristna lifvet blir verkligt, otvunget och fritt, så blir det tilltalande äfven för den som ej strax gör det till sitt.

* * *

Sången i Paxton förtjenar sitt eget kapitel. All sång, som var värd namnet, var studentsång. Någon annan ledare lyckades icke att under längre tid uppehålla något intresse för sången, vare sig den fosterländska eller den andliga. Under jubelåret 1867 reste en studentqvartett omkring i sällskap med dr. Hasselquist och andra talare. Det var som en vårfläkt öfverallt, och väckte till lif ett aldrig förr erfaret intresse för sången. Sedan kom det en tid, då nuvarande pastor Sandell i Sverige var centrum för sångarbetet i Paxton. Hans blandade kör säges hafva varit något alldeles utmärkt i sitt slag. Derefter kom den Neanderska perioden. Ett sångareförbund, bestående af vanliga elever vid skolan, organiseradas på hösten 1875. Det såg lofvande ut, men så splittrades "Lusciniola" af en fakultetsmedlem, som blef sånglärare och lät oss sjunga ett eller två år på "Olof Tryggvason". Han ville hafva en fin mansqvartett, och då måste tre af våra medlemmar låta öfvertala sig att vara honom behjelpliga dermed. Vi andra blefvo förtretade och icke minst deröfver, att sångläraren efteråt vid undervisningen visade, att han med ett slags nedlåtande förakt tänkte på oss såsom f. d. medlemmar af "Lusciniola". Men vi skulle få hämd. En vacker dag skulle födelsedag firas i ett af de älskligaste hem jag någonsin sett. Det var fru professorskan det gälde. På den tidiga morgonstunden begaf sig qvartetten dit för att sjunga, och aldrig glömmer jag, huru roligt vi plebejer hade, då vi fingo kännedom om, att två af numren, som föredrogos voro: "O, yngling, om du hjerta har, att trampa fädrens fjät" och "Kung Carl, den unga hjelte". Att sångläraren på ett så upphöjdt sätt visade sin finfina smak, återställde i allmänhet det goda humöret.

Wennerbergs "Davids Psalmer" sjöngos så flitigt i Paxton, att "Svenska Amerikanaren" dref gäck dermed liksom en del af de sedan hitkomma musici nu göra. Men med den vördnadsvärde dr. Hasselqvist som solosångare och hans "barn", eleverna, som sångkör, tog det sig mycket bra ut. Det synes också än i dag, som om de kristna församlingskörerna aldrig skulle tröttna af "Davids Psalmer". Det ligger en så verklig, lättfunnen och tilltalande kristendom uti dessa tonskapelser, hvilka i och för sig dessutom äro så enkla och anslående, att man icke behöfver ha grånat i musikens studium för att förstå dem. Konst och natur få ej glömma hvarandra eller se ned på hvarandra. Det sköna är enkelt och flärdfritt, är naturligt, så var det förr, så är det nu.

Man var äfven riktigt fosterländsk i gamla Paxton. De svenska nationalsångerna sjöngos med all flit. Somliga af dem lärde vi oss utantill. Första invigningsfesten i Rock Island på hösten 1875 bevisade, att godt förarbete var gjordt, ty annars skulle icke "Hemlandet" i sitt referat öfver sagda fest hafva tillåtit sig så ampla loford öfver den fosterländska sången.

Men det få vi icke glömma. I Paxton praktiserades den fyrstämmiga församlingssången på allvar. Koraler och samlingssånger sjöngos fyrstämmigt, och resultatet med afseende på församlingssången som ett helt, var mycket tillfreds-

ställande. Vårt samfund må skatta sig lyckligt, som bland sina teologiska professorer fått räkna sådana varma sång- och musikvänner som dr Hasselquist och prof. Olssón. Vi tänka här i synnerhet på den förstnämde, som under Paxton-tiden så flitigt och frikostigt uppmuntrade till sångens trogna utöfvande och bruk. Ej underligt, att alla som voro i Paxton, i fråga om dr H., känna sig stå i ett slags barna-förhållande till den vördnadsvärde gamle, hvars vänlighet och kärlek de aldrig skola kunna glömma.

* * *

Paxton-tiden var i många afseenden en betydelsefull period i vårt gemensamma läroverks historia. Augustana Colleges flyttning dit var förbunden, säges det, med förhållanden, hvilka sände synodens patriark, prof. Lars Paul Esbjörn, tillbaka till Sverige, på samma gång som det omöjliggjorde hvad som onekligen varit det bästa, läroverkets permanenta förläggande i den stora verldsstaden Chicago. Flere af synodens ledande män ansågo att flyttningen till Paxton var ett misstag, men denna tanke erhöllo de dock först, sedan landet blifvit skärskådadt i sommarbelysning. Landets beskaffenhet, fruktade man, skulle omöjliggöra förverkligandet af den stora koloniseringside, som utgjorde hörnstenen i hela Paxton-företaget. Märkligt är det också att gifva akt uppå, huru synoden vid den tiden var ett kolonisationssällskap, som mottog en mycket vacker summa i

En kinkig belägenhet eller "Synden straffar sig sjelf."

kommission för landförsäljning, en summa, som tillföll läroverkets kassa.

Men Paxton var åtminstone mycket hemtrefligt. Eleverna kände sig i allmänhet som barn i huset i den jemförelsevis lilla, fattiga men kärleksrika skolfamiljen. Den vackra lönnplanteringen på "College Hill" var en frukt af elevernas eget arbete och ansträngning, om minnet ej bedrager. Jag undrar, om de icke äfvenledes med egen hand bygde gärdesgården omkring den 20 acres stora skolplanen. Umgänget eleverna emellan var det aldra broderligaste, anden friskt kristlig och i allmänhet strängt pietistisk. Det hindrade ej, att man redan då var varmt fosterländsk. Säkert gaf detta senare anledning till att de olika skolbyggnaderna erhöllo namn ur den nordiska mytologien, och hvad var då naturligare än att doktor Hasselquists vackra hem med den sköna, vidlyftiga omkringliggande trädgården, kallades Asagård. Sedan kom Valhalla, der vi ofta åto fläsk mer än som var nyttigt för helsan, Muspelhem, Niflhem och Ragnarök. Den byggnad, i hvilken de teologiska föreläsningarna höllos, kallades efter den katolska mytologien, jag vet icke hvarför, "Skärselden". Namnen voro så allmänt kända, att man alltjemt begagnade dem. En gång voro vi nästan utan undantag belåtna med namnet "Skärselden", och det var när en då från Sverige nyligen anländ lärare flyttade in i ett par rum derstädes. Det gjorde godt i mångens hjerta att få säga: nu har L—n flyttat till "Skärselden".

* * *

Den första April! Ja, äfven den firades i det gamla Paxton. Jag minnes, att en gång kommo vi i fällan ganska många på en liten stund. Någon hade inslagit en tegelsten i ett gråpapper och så lagt den på en plats, som icke kunde undgå de förbigåendes uppmärksamhet. Jag var en af de första att blifva narrad. Det är ju klart, att hvar och en som blef "kuggad", unnade gerna den som kom dernäst samma öde. Så lade vi slutligen vår tegelsten ute på gatan i den svåra, tjärartade smutsen just der gångbanan från Skärselden tog af mot d:r Cervins hem. Sedan gingo vi till bron vid "Valhalla" och sågo på. Der kommer en af de aldra stadigaste teologerna, numera en välbeständ kyrkoherde ute på vestkusten. Han går så lugn med händerna i byxfickorna. Nu har han hunnit vägskälet. Han ser paketet. Han ser smutsen med. Ändtligen segrar nyfikenheten. Han stiger midt ut i den blöta, sega svartmyllan, böjer sig ned och finner en tegelsten. Det var oss alla ett uppfriskande och intressant nöje att studera anletsdragen, när han reste sig, torkade smutsen af sina tofflor och kastade bort den förföriska tegelstenen.

* * *

Det var ju klart, att vi som bodde i Valhalla, hade små extra privilegier med afseende på mat och dryck emellanåt. Ett par färska bullar voro ett verkligt glädjeämne på den tiden, det kan jag försäkra den värde läsaren. Vid denna tid fans det i värdfolkets familj en ung dam, numera välbeständ pastorska ute i Iowa, med fagert anlete, stora, blå ögon och ett godt sätt att vara. Hade hon några tillbedjare? Derpå må svaret utelemnas. Imellertid skulle en af eleverna, numera en framstående person i synodens största konferens, narra henne April. Han lade ett grå-papper i ett kuvert, skref på lappen, alldeles som de unga göra nu: "april fool," fick hjelp att rita Chicagos poststämpel på kuvertet, öfvertalade brefbäraren att framlemna det med den öfriga posten den dagen. Det lyckades förträffligt. Vår sköna vän blef ond, men visade motsatsen, och beredde sig på hämd. Detta var vid middagstiden. På eftermiddagen blefvo några ovanligt rara bakelser färdiga och förmiddagens hjelte blef framemot qvällen, när han återkom från lektionerna, bjuden på en af dem. Han tog den största och vackraste, som låg öfverst, och började ifrigt äta. En öfverraskning väntade honom. Han hade munnen full af bomull. Hämden var fullständig.

* * *

Jag minnes från Paxton-tiden en kamrat, som ingen från de dagarne kunnat glömma.

Han var en af dessa personer, med hvilka man icke kan umgås utan till både nytta och nöje för sig sjelf. Vi voro klasskamrater från min första skoldag i Paxton. Han var rask i vändningarna som en råbock, var stark som Herkules och i alla af-

seenden en präktig gosse. Om håret kammades eller icke, betydde föga, ty det lydde inga befallningar i alla fall. Pannan liknade pastor Telleens, och hade den käre kamraten lefvat tills nu, så hade nog synoden haft en "broder Johannes" till.

Det var efter frukost, om jag minnes rätt, när han med några lätta hopp hade förflyttat sig till vårt rum i Valhalla. Så hjertligt han fattade min hand, så varm välkomsthelsningen var! Sedan dess voro vi vänner. Jag nästan beundrade honom. Han var så käck och djerf på alla sätt och fruktade ingenting. Det var annat än den blyge, rädde gossen från landet som skrifver detta. På Phrenokosmiska sällskapet växte min beundran för den lille August. Han talade fermt och intressant på både svenska och engelska, och det gjorde ett öfverväldigande intryck på mig. Ute på landet, i Illinois, i våra gamla settlement gjorde man icke mycket på den tiden för att bereda ungdomen nytta och nöje i form af ungdomsföreningar, sångföreningar och dylikt. Krogen och danssalen funnos till då mera än nu, men det som sedermera gjort mycket godt, tanken att ungdomen behöfde andlig och intellektuel tillsyn, var då temligen okändt. Vi unge på landet kunde derför i allmänhet hvarken sjunga i stämmor, deklamera eller deltaga i en offentlig diskussion. Det var således ej så underligt, att jag intogs af ett slags hänförelse, när kamrater och jemnåriga vid skolan och å det Phrenokosmiska sällskapet visade prof på skicklighet i alla ofvan antydda färdigheter. I diskussion var August en af de bäste.

* * *

Jag minnes hvar han bodde under mitt första år i Paxton. Det var i "Skärselden" i ett litet rum, som egentligen hörde till prof. Graneres våning. Var det stort? Nej, det blefve en falsk anklagelse. Rummet var väl uppfyldt af den lilla sängen, en "trunk" och ett par stolar. Der satt den liflige Freshman-eleven och läste latin och grekiska flitigt, länge, till dess att hufvudet behöfde den hvila, som i unga år är så billig, men som längre fram i lifvet är en af Guds bästa gåfvor, hvilken ingen kan köpa för gods och guld. En gång eller två besökte jag honom i det der lilla trefliga rummet, och vi samtalade rätt broderligt om hvarjehanda, för att icke säga allehanda. Snart kommo vi dock in på andliga ämnen, och det kändes godt för mig att i honom finna en varm och hjertlig kristen. Han kom till skolan från pastor Carlssons församling i Chicago tillsammans med några andra gossar och ynglingar, af hvilka alla utom en tidigt flyttades till det stora gemensamma hemmet derofvan. August älskade sin frälsare med ungdomens varma hänförelse. Han var annars en ovanligt liflig och glad yngling, och njöt så mycket som någon af ett lifligt umgänge kamrater emellan, ehuru både han och andra icke alltid njöto af det efteråt och vid noggrannare pröfning. Det var ett ömt samvete, som bodde i den barmen. Råkade han i ordvexling med någon kamrat, så blef det alltid försoning och förlåtelse af och det på färsk gerning. Sådant gör godt, sådant stärker kamrat- och brodersbandet.

* * *

Han lekte boll som en hel karl, och derför behöfde han icke som en del andra kamrater spela sjuk. När skall verlden begripa, att kroppsrörelse och gymnastik äro helt och hållet oumbärliga vid en kristlig skola? Af alla bollspelarne, som varit elever vid vår kära, oförlikneliga *alma mater*, är nog August en af de allra bästa. Han var nära nog "professional". Jag minnes, huru intressant det var att bevittna hans briljanta spel. Vi andra "gossar" voro med, fastän "Mars" erhöll en krökt tumme och I. K. ett brutet finger, och gjorde det bästa vi kunde, men de fleste voro nybörjare jemförda med Chicagokamraten. Hade vi icke tagit så kraftig kroppsrörelse, så skulle våra matsmältningsmaskiner icke uthärdat det stränga prof, som studentborden i Paxton understundom satte dem på.

* * *

Så kommo vi till Rock Island på hösten 1875. August var med. Så glada vi voro, när alla klasskamraterna träffades i den nya skolbyggnaden för att upptaga Junior-klassens sträfsamma

årsarbete. Det gick bra för oss alla, och snart samlades vi till det minnesrika skolåret 1876—77. Min käre vän och kamrat var flitig och glad som vanligt, men man märkte understundom på honom, att hans tankar voro främmande och frånvarande. I klassen hade vi trefligt, enskildt likaså. I Phrenokosmiska sällskapet voro debatrade vi doktor Cervin, som just återkommit från en Sverige-resa. August ville efteråt att vi, han och jag, skulle promenera litet för att få talas vid, men dels trött, dels en smula förargad, sade jag nej. Det nej'et har kostat bitter ånger. Dagen derefter, en lördag, stodo musikkårens medlemmar och smågrälade rörande en föreslagen resa,

När man har roligt.

terna ovanligt intressanta och heta. Fredagsqvällen den 23 September utgjorde intet undantag. Min vän höll först ett intressant tal, om jag minnes rätt, och sedan deltog han med ovanlig värma och ihärdighet i debatten. Våra känslor gingo i höga vågor. Efter mötets slut serenadehvilken en del icke ville vara med om, då plötsligt och som en blixt från en klar himmel ropet hördes:

"Lorelle har drunknat." Förstummad stod jag stilla en stund. Sedan gick äfven jag ned till Mississippis strand. Den underrättelsen mötte

mig genast, att kroppen ej var funnen. Då sprang jag af alla krafter till Moline för att hemta läkare. Doktor Klingberg kom med, men den nu funna kroppen var och förblef ett [illegible]. Hvilken sorg! Hvilken förkrosselse! Han var nästan allas älskling. Nu var det slut. Döden lemnar ej sitt byte åter. Han hade lemnat oss, den käre brodern och kamraten, och med tårfylda ögon sade vi hvarandra, att vi visste ej på förhand, huru högt vi älskade honom.

* * *

Begrafningen firades i Chicago i Immanuelsförsamlingens kyrka. Hela vår klass var med, dessutom prof. Granere och ett par kamrater, bland hvilka var pastor Haterius, hans rumkamrat, från andra klasser. Högtidligheten började med afsjungandet af ps. 451, derefter bön af pastor Granere, så likpredikan af pastor Carlsson öfver den särdeles lämpliga texten: Hvad jag gör, vet du icke nu, härefter skall du det få veta. Derpå följde sången: Hvar är det land, dit jordens sorg ej når? Sedan tal af C. A. Swensson, å klassens vägnar. Derefter läste en af kamraterna, n. v. redaktör och v. statssekr. Herman Stockenström, några af honom för tillfället författade verser. Med ps. 221:3 afslutades högtidligheten i kyrkan.

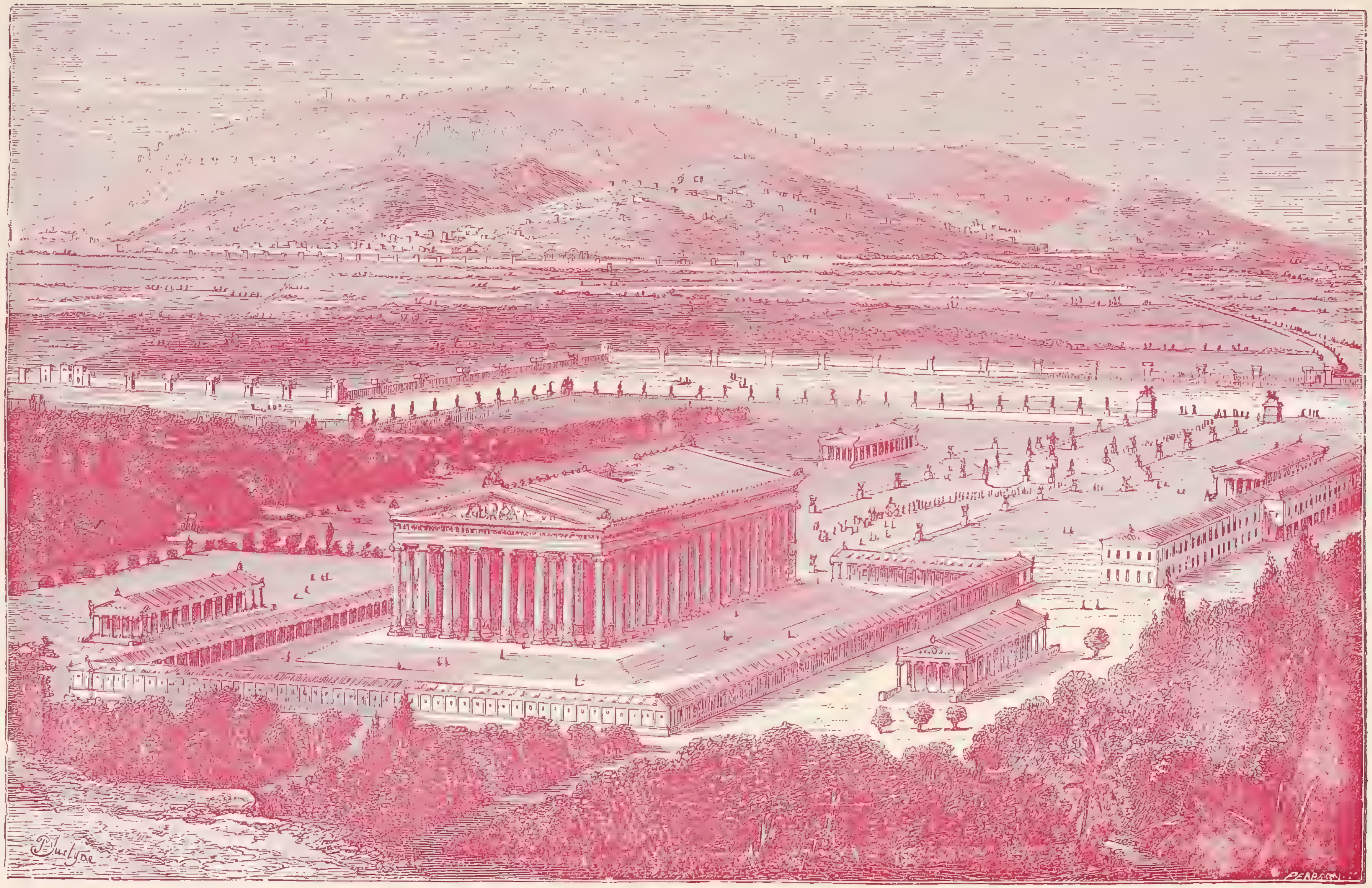
— — — Graceland! I nådens land hvilar stoftet efter den käre brodern och kamraten Lorelle. Hans rumkamrat fick särskildt taga afsked af honom efter hans död, enligt öfverenskommelse, vi andra vänta med glädje på återseendet deruppe, derhemma. Hans af sorg förkrossade syster fann slutligen den rätta trösten hos Gud, och så få vi säga farväl äfven på detta sätt till ett namn och en broder, hvilken, om han fått lefva, säkert hade kommit att betyda mycket för Guds rike ibland oss i detta land.

* * *

Det hörer till det mörka och oförklarliga i lifvets panorama, att många personer, hvilka lofva godt i sin ungdom, det oaktadt, aldrig blifva annat än stackare. Frostnätter komma väl äfven på hösten, men i vårt klimat äro de, som förstöra vårblomman, de farligaste. När man blickar tillbaka på skolåren och kamraterna, då kan ej den tanken undgå en: hvarför blef den och den, som lofvade så mycket godt, en misslyckad personlighet, ett sorgebarn? Svaret låter nog finna sig, om vi hafva mod och lust att se äfven sådana saker i ansigtet utan att förskräckas. Högmodet är oftast orsaken, ty under denna ena synd dölja sig alla andra. Högmodssynden är den ypperligaste jordmån för hvilken annan last som helst. Vore det orätt, om man sade: brist på sjelftukt bådar dåligt för framtiden för hvilken som helst. Sjelftukt är tvåfaldig. Först tänka vi på den, som kommer af en god uppfostran i hemmet. Har egennyttan blifvit kufvad af far och mor, så brytes den lättare af barnet sjelft längre fram. Dernäst tänka vi på sjelftukt i en högre mening. Den kommer af ett troget aktgifvande på Guds andes mening i mitt inre, af ett lydaktigt förhållande gentemot Guds ord, som jag hörer och läser. Förstår du den tukten, käre läsare?

Det var en skön och löftesrik blomma, jag denna gång återkallar i min tanke. Dess fägring var uppenbar för alla. Hon blomstrade först i Paxton, sedan i Rock Island. Jag minnes den väl. För det hufvudet var ingen lexa svår. Han föraktade det svåra. Ofta bad han en kamrat läsa lexan högt, och när detta skett en eller två gånger, så var den redan inlärd af honom, som hörde på. Då fick föreläsaren ordres att tiga. Att "följa med sin klass" var allt för lätt, och jag minnes huru den löftesrike kamraten en gång under ett par veckor och längre uppehöll sina lexor i två klasser samtidigt, för att sedan taga den högre klassens arbete och spara ett år af skoltiden. Det gick med glans, fastän icke fakulteten åtminstone till en början rådfrågades om flyttningen. Så var då ingen lexläsning någon börda för blomman, som icke satte frukt.

Oaktadt denna stora begåfning blefvo studierna skötta rätt slarfvigt, och det bådar sällan godt för kommande dagar. Att när man har tid och gåfvor slarfva med sin uppfostran under skolåren, är en synd, som bär sura frukter för den enskilde och i samma mån för samfundet, i hvilket sådana enskilde utgöra mer eller mindre verksamma faktorer. Han hade brådtom att komma in i seminariet, och der skötte han nog sina studier

Forntida stad med afgudatempel.

så troget som de fleste andre, och så blef han prest.

* * *

Var det hans hufvuds fel? Äro vi barn af omständigheterna? Är frenologien under stundom mäktigare än både filosofi och teologi? Det ser verkligen så ut. Hvem minnes icke det hufvud jag talar om. Dess skapnad var säregen. Det var litet, nästan så litet, att det var vanskapligt icke till utseendet, men till sina proportioner. Kraften i detta hufvud var obeskriflig, men den var ojemn. Kanske det vore rättare att säga, att den var opålitlig. Men var detta förhållande hufvudets eget naturfel eller var det ett moraliskt lyte? Frågan smakar af kätteri, men hon kommer helt naturligt för det. Det finnes begåfvade personer, hvilkas hjerna ligger i en så tillkrånglad hufvudskål, att man vore färdig att hysa deltagande för dem af detta enda skäl, om för ingenting annat. Kamraten, jag skrifver om, hörer till denna kategori. Vore det mycket orätt, om man sade, att briljanta själsgåfvor understundom äro ett slags vanvett, eller att de åtminstone hafva i sällskap ett lössläppande af den kontroll, som regerar vanligt folk så, att olyckshändelser undvikas, jag menar moraliska sådana? Litet hufvud och stort sjelfförtroende gå mycket ofta hand i hand, och det är alls intet ett kätteri att så säga.

* * *

Vid hans sida stod vid detta skede en qvinna så god, så ädel, att den som såg henne och gaf akt på hennes vandel, aldrig kan glömma det mottagna intrycket. Det synes, som om en god qvinna skulle kunna göra och behålla hvilken man som helst god, men erfarenheten bevisar motsatsen. Goda qvinnor länkas ofta tillsammans med dåliga män, och qvinnans godhet synes genom ''motsatsens lag'' endast tvinga fram männens dålighet fortare än annars. En qvinna hyllar en mycket farlig bekännelse, när hon tror sig kunna reformera en man — sedan hon är hans maka. Det är ett förödmjukande medgifvande från männens sida kanske, men den menskliga erfarenheten pekar åt det hållet lika fullt.

Han var en lyckad predikant, och erhöll redan som studerande beröm för sina talaregåfvors skull. Om han var högkyrklig eller lågkyrklig, kan jag icke säga. Skulle domen fällas efter minnenas intryck, så lydde den så här: han var bägge delarne, det ena först det andra sedan. Såsom prest och predikant lyckades han till en början ovanligt bra, ja, han blomstrade nu på allvar. Hans egendomligheter voro tilltalande, men sådan popularitet blir sällan gammal. Den, som bygger sitt rykte på sina egendomligheter, bygger på sanden. Men nog härom. Ännu såg det ut, som om blomman skulle bära rik frukt. Då kom frostnatten.

* * *

Det var en förfärlig frostnatt. Hon föregicks af en längre vinterkyla. Kylan varar än, och andra frostnätter hafva följt efter den första. Man trodde till en början, att blomman ännu skulle kunna sätta frukt. Ingen tror det nu. Hon blef förstörd. Om han, som hoppas, när andra slutat, ännu beder och väntar, kunna vi icke säga, fastän vi gerna ville tro det.

* * *

Det finnes en andlighet i våra dagar, som är farligare än oandlighet. Hon visar sig i stora ord, i stor frihet, i lösa tyglar för köttet. ''Den rättfärdige är ingen lag satt'', tyder man så, att en kristen får tala och handla hurusom helst. Under detta andliga lättsinne föraktar man sina medkristna, är uppblåst och öfvermodig, och blir fort nog, om ej bättring mellankommer, köttets och begärelsernas slaf. Mera sjelftakt, mera ödmjukhet, mera allvar, mera djup och verklighet behöfver vår oroliga tid. Läsare, glöm icke, att vi äro alla i behof af dessa egenskaper.

* * *

Det diskuterades flitigt i Paxton både enskildt och å sällskapet. En gång var ämnet ett naturfilosofiskt, och en aktad professor vid ''Alma Mater'' försvarade käckt den sats, att ljus är mate-

ria. Diskussionen finnes ganska väl återgifven i sällskapets tidning sedan den tiden.

Den nuvarande professorn gjorde sin sak bra, helst som hans motståndare var för fladdrande. Hans vingar voro ej jemnklippta, så att han kunde flyga rätt fram, derför bar det ständigt på sned.

En af de märkligaste diskussionerna gälde Rutströms bekanta yttrande i sin sköna sång om den lidande Kristus: verlden i Kristo rättfärdig är vorden. I Hemlandssångerna har man, som bekant är, ändrat uttrycket så, att det der lyder: verlden i Kristo försonad är vorden. Jag minnes icke hur

Kejsar Wilhelm. Upprättaren af Tyska rikets enhet.

det var, men man kom allvarsamt till tals om denna sak dernere i Paxton. Så togs frågan upp vid sällskapet, och det blef naturligtvis en mycket het diskussion af. Bedrager ej minnet, så fortsattes den vid tvänne möten. Det blef dis-

Det var ett slags entusiasm för sådana ämnen i den klass, till hvilken dessa "disputatores" hörde, men tillfället att få denna hänförelse mättad saknades nästan helt och hållet. Det goda Paxton hade ej mycket rum för naturvetenskaperna.

putation af till slut, och jag minnes, huru en numera välbefordrad och stadig Illinoisprest blef så het i tröjan, att han tog till ögonen i sin lifliga bevisföring. De äldre eleverna, som representerade de gammal-lutherska och s. k. nyevangelistiska riktningarna voro grupperade mot hvarandra, och det var ej utan att de sågo på hvarandra med en viss grad af misstänksamhet. Vid omröstningen föllo rösterna ungefär lika. Samtalet fortsattes i rummen under dagar och veckor, och slutresultatet är kanske ej ännu fullfärdigt. Dessa skolåsigter och skol-diskussioner följa nemligen ofta med oss under hela det efterföljande lifvet. Märkvärdiga förändringar tima ock. De som voro mest frikyrkliga i Paxton äro nu de mest högkyrklige och tvärtom.

Det Phrenokosmiska sällskapets historia är mycket intressant. Stiftelse-perioden daterar sig från omkr. 30 år tillbaka, ifall minnet icke sviker mig. Män, som nu höra till det äldre presterskapet inom vår synod, voro då ynglingar och debatterade om små och stora frågor både i Chicago och Paxton. Åldersmannen, d. v. s. den som längst varit medlem, är en östern-pastor, om hvilken det under en lång följd af år kunde sägas: han har varit kamrat med hela synodens presterskap nästan. Men han var för det mesta en passiv medlem, som bar sina lagrar med tystnadens och frånvarons orubbliga lugn. Det var en lördag på hösten 1873 då eder pennritare för första gången var med på ett möte af Phrenokosmiska sällskapet. Det hölls i den stora salen i "den gamla skolbyggnaden." Salen upptog husets ena halfsida, var låg och otreflig efter nutidens sätt att se saken. Bänkarne voro ganska primitiva, förfärdigade af vanligt trävirke, omålade, och med en bräda till ryggstöd. De stodo lösa på golfvet. Mötet var talrikt besökt. Det betyder icke så mycket, då man ihågkommer, att hela elevantalet var endast åttio. Jag minnes ämnet. Det handlade om, huruvida qvinnan hade ett lika godt förstånd som mannen. För mig, som kom direkte från den stadiga landsbygden, föreföll ämnet ganska romantiskt. Båda sidorna hade tappra försvarare. En del af de äldre eleverna, ett slags fäder för "gossarne", skulle medla mellan de olika meningarna. Qvinnans och mannens förstånd borde jemföras efter beskaffenheten och icke efter storleken. Qvinnans förstånd vore mera blixtsnabbt genomträngande, mannens trögare men djupare. Den älsklige kamraten Lorelle, som i Rock Island fick ett så oväntadt slut, var en af de yppersta talarne. Huru beundrade jag icke hans och de öfriges förmåga att ledigt och korrekt uttrycka sig i en diskussion. Med afseende på den saken torde ock eleverna vid läroverken i detta land stå långt framom alla andra länders skolungdom. Bland dem, som den dagen voro med, fans det två blifvande skolpresidenter, flere tidningsskrifvare och många pastorer.

* * *

År 1875 skulle flyttningen till Rock Island ega rum. Det var brådtom i Paxton den våren. Jag har just letat igenom några minnen från dessa dagar. De förtjena, somliga af dem, obetingadt sin plats bland dessa enkla bilder. Det ena är en stor affisch, omkring 14 tum bred och 20 lång, på hvilken läses: "Concert! A concert will be given at Clarks Hall on Friday evening, May 14, 1875, by the Augustana Silver Cornet Band, assisted by Mr. L. Dunlap, Band Teacher. A variety of Band Music, Piano Music, Select Swedish and English Songs, Cornet Solos by L. Dunlap. Admission 35 cents, children 15 cents. Doors open at 7 p. m. To commence at 7.30. Per Order, Committee. Record Print, Paxton, Illinois."

Det skulle hållas konsert således. Jag känner det nästan som en förmån att också kunna lemna en afskrift af denna första konsert i sitt slag inom hela Augustana-Synoden. På framsidan står tryckt bland annat: Mr. C. J. E. Haterius, Leader of the Band; Miss Hannah Hasselquist, Pianist; Mr. J. P. Neander, Leader of the Choir.

Sjelfva programmet såg ut så här:

PROGRAMME.

PART FIRST:

1. Red, White and Blue .... BAND.
2. Cornet and Piano .... MR. HATERIUS and MISS HASSELQUIST.
3. Student's Song .... CHOIR.
4. Village March .... BAND.
5. Lebe Wohl (Piano) .... D. KRUG. MISS HASSELQUIST.

6. Kung Oscar............................CHOIR.
7. Cornet Solo..........................L. DUNLAP.
8. Birdie Darling..........................BAND.
9. Parade March.........Messrs. LEVEEN, PETERSON, FORSBERG and HASSELQUIST.
10. Agnes May...........................BAND.
11. Sleighride from Church, (Piano). A. C. WIMMERSTEDT Miss HASSELQUIST.
12. Will You Come to my Mountain Home........... Messrs. NEANDER and HASSELQUIST. Misses J. E. ENGNELL, HASSELQUIST and M. ENGNELL.
13. Hosiana.................................BAND.

PART SECOND:

14. Björneborgaren..........................BAND.
15. Cornet and Piano.............................. Mr. DUNLAP and Miss HASSELQUIST.
16. Andante....Messrs. HATERIUS, LEVEEN, PETERSON, FORSBERG and HASSELQUIST.
17. Maiden's Prayer, (Piano).....TEKLA BADARZEWSKA. Miss HASSELQUIST.
18. Rock Beside the Sea, (Solo)...........L. DUNLAP.
19. Hör oss Svea............................CHOIR.
20. Home, Sweet Home.......................BAND.
21. La Bataille de Prag, (Piano)......KOTZERVAND, arr. by CLAVICIN. Miss HASSELQUIST.
22. Leland March............................BAND.
23. Vårt land...............................CHOIR.
24. Hail Columbia...........................BAND.

Det lyckades alldeles förträffligt och man beslöt hålla en konsert till. Stora affischer trycktes igen och man var nu tydligen vid bättre humör, ty öfverst står: Music! Music! i stora bokstäfver. Sedan skref man så här: this being the last entertainment we will have the pleasure of delivering in Paxton we would feel highly complimented to see a full house.

Så skulle det sista Commencement i Paxton hållas. Man gick i stor procession med musikkåren och fanorna i spetsen ned i staden till Clarks Hall, som var särdeles smakfullt prydd för tillfället. Salen var öfverfyld af folk. Det gemensamma läroverket höll då sin fjortonde årsfest. Det intressanta programmet såg ut så här:

INTRODUCTORY—Morgonrodnaden ....*Band*
PRAYER.............................*Rev. E. Carlsson*
ORATION—Den religiösa Toleransen i historien och i våra dagar...........*Magnus Frykman*
SONG—"Hell dig, du höga Nord"........*Chör af Crusell*
ORATION—The Final Glory of the Church of Christ..........................*J. J. Frodeen*
MUSIC—"Ein feste Burg"........................*Band*
ORATION—Den Kristliga Högskolans Betydelse för det Kristliga Samfundet....*G. A. Ekeberg*
SONG—"Solvirkning"......................*Af Kjerulf*
VALEDICTORY.........................*Peter J. Brodine*
RESPONSE ....*Carl G. Widen*
SONG—"Suomis Sång"......................*Af Pacius*
ADDRESS....................*Rev. Prof. M. H. Richards*
MUSIC—"Sicilian Hymn".........................*Band*
REMARKS by the PRESIDENT and BENEDICTION.
MUSIC—"Home, Sweet Home"......................*Band*

Mottot, tryckt på programmets sista sida, lydde så här:

Christ our hope,
Cor unum, via una!

Man märker, huru sakerna utvecklat sig sedan dess, då ur "Student-Katalog" för det året meddelas, att Augustana College and Theological Seminary fakultet bestod af endast d:r Hasselquist proff. Granere och Reck samt de biträdande lärarne pastor Lagerman och hr Wihlberg. I Seminariet funnos elfva ordinarie och tre extra ordinarie elever samt i College fem Juniores, nio Sophomores, tolf Freshmen, sjutton tredjeklassister, tjugoen andra-klassister och åtta förstaklassister eller inalles 86 elever. Deraf har nu blifvit ett sammanlagdt elevantal af omkring tolfhundra vid alla våra läroverk. Jag blickar med intresse igenom den åtta sidor stora katalogen. Bland teologerna märkas n. v. pastorerna Brodin, Noyd, Ekeberg, Frykman m. fl. I de tre College-klasserna läsas namnen Hasselquist, Randahl, Wahlström, Rodell, Widen, Esbjörn, Fogelström, Neander, Peterson (Petri), Swensson, Abrahamson, Almen, Boman, Borg, Gustafson, Kinell, Lindholm, Wenngren, Östlund, Östline. Bland Preparatorys medlemmar må nämnas: Anderson, Englund, Franzen, Hill, Johnston, Levean, Norberg, Nordling, Ryding, Svanbom, Landell, Eben Carlson, Gustaf Anderson, Carl Esbjörn, Haterius, Levin, Stamline, Lawrence, C. J. Carlson och Norlin, alla sedan åratal välkände män bland svensk-amerikaner i Amerika.

* * *

Femton år! Det gamla Paxton är trefligt än i dag. "Asagård" är förvandladt till kyrkogård,

och i den hvilar bland andra hon, som lockade Neander till ''Balders hage'' så ofta. Hon var en genomälsklig menniska. I ''Valhalla'' bor församlingens ungdomlige, ogifte pastor. ''Skärselden'' är flyttad ner till kyrkan. I ena våningen undervisas församlingens barn, i den andra bo de fattige. ''Ragnarök'' står qvar och ser nästan yngre ut än förr. Kyrkan är så svensk och så lik sig som en gammal bekant. Folket är trefligt och välmående. Paxton-nybygget består af inga fattiga, men många rika. Jag var för några dagar sedan med på ett stort nykterhetsmöte som

Prof. S. M. Hill, Wahoo, Nebr.

hölls i den välbekanta Clarks Hall. I dag kom ett telegram så lydande:

> ''Hurrah for the Swedes.
> Anti-Saloon ticket elected by a large majority.''

Rock Island.

Augustana-Synodens stora gemensamma läroverk är förlagdt på en mycket vacker plats. Ingen, som besökt zions-kullen, glömmer någonsin den vackra utsigten man derifrån eger utöfver Klippön, inåt Iowa, uppåt Vattnets Fader och hän mot städerna Moline och Rock Island. I den glada sommarbelysningen är taflan ovanligt täck. De många hundrade unge män, hvilka der erhållit undervisning och uppfostran, glömma aldrig det vackra landskap, inom hvars område Augustana-Synodens officiela medelpunkt förlodes året 1875.

* * *

Året 1875 utmärker ett slags väckelse inom den svensk-amerikanska skolverlden. Doktor Hasselquist, som ännu är utmärkt för sin spänstiga helsa, var då en jemförelsevis ung man. Lärarena från Paxton erhöllo nytt lif och förstärktes af flere nya fakultets-medlemmar, hvilka blefvo utmärkte lärare. Bland desse må nämnas doktorn och kyrkoherden P. E. Melin, som nyss antagit kallelse från Bethany College i Lindsborg, Kansas. Han blef ovanligt omtyckt från början, och en mera populär och framgångsrik lärare hafva synodens samtlige läroverk aldrig egt. Bland andra lärare från den tiden må nämnas professor Granere, som alla dagar varit en ärans man, och för hvilken hundratals hjertan ännu klappa varmt vid minnet af den välvillighet och broderlighet, hvilka utmärkt honom såsom en sannskyldig ungdomsvän, samt den genomgoda

och förträfflige prof. Reck, som var en öm fader för oss alla. Hjertat klappar varmt vid tanken på dessa lärare, hvilkas hjelp, undervisning och inflytande varit af så stor betydelse för många af dem som, såsom jag hoppas, komma att läsa dessa rader.

Sången och musiken i Rock Island hafva alltid drifvits med kraft och öfvertygelse. Sångkörer och musikkåren täflade med hvarandra i ädel sträfvan, och fakulteten bistod dem deri på mångahanda sätt. Såsom nämnes å annat ställe, visade sig vackra resultat redan vid höst- och invigningsfesten på hösten 1875. Pastorerna Neander, Haterius, Bäckman, Edquist, Moody och Foro ega musik-namn och musik-ära från Rock Island-tiden. Lyckliga och glada voro dessa dagar, då från ungdomliga hjertan stego den nordiska sångens klangfriska toner, hvilka också mottogos med jubel af stora folkskaror vid de olika festtillfällena. Den som skrifver detta kommer särskildt med glad tacksamhet ihåg de två förstnämnda ledarne, under hvilkas anförande han länge sjöng 2:dra bas och blåste baryton-bas.

* * *

Prof. Olsson kom 1876. Hans historia i Rock Island vore värd en volym istället för några rader här. Han fångade allas våra hjertan ögonblickligen. Han fick oss att göra, att tro hvad helst han ville. Men det var kärlekens och ömhetens samt hänförelsens despotism och intet som helst annat tyranni. Den tiden är i friskt minne för alla som voro med om den, den tiden, säger jag, och den underbara andliga vårtiden 1877. O. O. predikade med en ovanlig värme och hänförelse och var äfven vid god kroppslig helsa. Jag minnes, att pastor Skogsberg, då ny i Amerika, förvånades öfver de få åhörare, som samlades för att höra honom i Moline, men det berodde på O. O:s oerhörda popularitet. Der han predikade, dit samlades folket, och icke ens Skogsbergs stora rykte kunde åstadkomma ett undantag från denna regel. O. O. var sång- och musikvän. Vid återkomsten från Europa, jag tror det var på hösten 1879 eller våren 1880, samtalade han och löjtnant Josef E. Osborn om det sköna Messias-oratoriet. Tanke och ord buro frukt i gerning. På sommaren utfördes Messias vid examen, och en eld var tänd, som ännu brinner i Rock Island, St. Peter, Lindsborg och Wahoo. Ungdomen sjöng, arbetade och försakade med endrägtig kärlek och underbar villighet och uthållighet. En orkester stiftades. Det gick bra. Messias-sången hade triumferat.

* * *

Men orkestern spelade ock verldslig, fastän det var klassisk, musik. O. O. har haft de mest afgjorda åsigter i den frågan. Han ville, att Messias-orkestern skulle spela endast andlig musik. Dessa tankar uttalade han som alltid djerft och med öfvertygelse. I orkestern diskuterades frågan väldeligen. Ett par eller tre medlemmar voro emot det gjorda uppbränningsförslaget. En sade: om detta slags musik är ond, så bör man göra hvad man kan för att hindra dess vidare utbredning. Om ingen köper af förläggarne, så måste dessa upphöra att förlägga. Låt oss derför sälja istället för att bränna, så hindra vi det onda. Imellertid gick förbränningsförslaget igenom med tre röster emot, och tjugu dollars värde af genom en skicklig tysk musiker utvald musik blef lågornas rof. Sedan dess har musik-konservatoriet upprättats. Direktör Stolpe hade i mångt och mycket andra åsigter än O. O., hvilken senare ju var endast en laicus i musikens verld. Nu regerar den klassiska musiken i Rock Island, och Chopin, Liszt och Mozart hålla i programmen sällskap med den skicklige och högaktade Stolpe. Skada blott, att trängseln vid konserterna ej är hvad den var och hvad den kunde vara. Musik-intresset ibland vårt folk är nu betryggadt. Det fordrades nu en Napoleon att döda det, men Augustana-Synoden består sig ej med sådant folk, och väl är det. När musik afdelningen långt bort i Kansas räknar 75 medlemmar, så är det tid för sång- och musikvänner att uppstämma ett gladt halleluja. Ett folk och samfund, hvilka ej helsa sådan utveckling med glädje, hålla på att författa sin egen dödsdom. Musik är civilisation. Sådan den senare är, sådan blir den förra, och för resten gå de hand i hand genom verlden till slägtets förädling och lyftning.

Jubel- och Luther-festen 1880 i Rock Island är värd ett särskildt omnämnande. En så stor, så lyckad, så originel fest har ej sedan dess firats af svenskar i Amerika. Förberedelserna voro långa och grundliga och räckte under flere månader. Prof. Olsson var hjertat i alltsammans. Hans ande satte lif i spelet. Jubilee-Hall, en enkel, amfiteatralisk byggnad, uppfördes i sidan af Zions-kullen. Exkursioner från Chicago, Kansas, Nebraska och andra ställen anordnades. Från Kansas reste ett stort sällskap med extratåg och Bethanys beryktade musik-kår var med i vackra nya uniformer. Glädjen öfver festen var stor och allmän. Missionskartan, förfärdigad af dr. J. Lindahl, tror jag, och utvisande alla Augustana-Synodens församlingar, mottogs med jubel och glädjetårar. Talen voro goda. Musikfesterna oväntadt lyckade. Stora penningesummor inflöto också. Korteligen: det var ett tillfälle, som sent skall glömmas af dem, som voro med, och de voro väl inemot tiotusen. Den festen var prof. Olssons största triumf i Rock Island.

* * *

En qväll samlades några af lärarne samt ett halft dussin af de i klasserna längst komne eleverna hos prof. Granere och stiftade der en anspråkslös liten förening med det vackra namnet: Ungdomens Vänner. Det ädla uppsätet gälde att utgifva tidningar, tidskrifter och böcker, särskildt lämpade för den svensk-amerikanska ungdomen. Längre fram utvecklades denna verksamhet så, att organisationen ansågs böra förändras, hvarvid namnet Augustana Tract Society antogs. Ännu en tid af arbete och utveckling, och nytt om-dop egde rum. Denna gång blef namnet Augustana Book Concern antaget. Nu blef programmet utvidgadt, ungdoms-verksamheten försvann som sjelfständig gren af arbetet, och alltsammans utmynnade i synodens nuvarande Lutheran Augustana Book Concern, i hvars hufvudredaktörs stol sitter synodens aktade historiograf, den älskade och välkände talaren och tidningsmannen pastor E. Norelius. Men det finnes mången, som det oaktadt gerna såge, att den ursprungliga verksamheten återupptoges.

Pastor Carl G. Norman, Crompton, R. I.

* * *

Det finnes två vördnadsbjudande namn, hvilka stått bredvid hvarandra i ljuft och ledt i svensk-amerikaners kyrkliga och intellektuela historia under mer än tretiofem år. De äro hedersmännen Tuve Nilson Hasselquist och Erland Carlsson. Dr Hasselquist är presterskapets andlige

fader, älskad, högaktad, trodd och ansedd af dem alla. Som pastor, lärare och författare har han uträttat tre mäns arbete och blifvit af Gud rikligen välsignad på alla områden. Men ensam skulle han ofta stått rådvill. Gud har mer än en gång ställt två och två tillsammans på historiens vigtiga poster. Så ock här. Erland Carlsson har varit den praktiske, energiske, okuflige, klarsynte man, som mer än någon annan gifvit kraft och hållning åt synodens företag under så många år. Ännu synes ingen efterträdare till någon af dessa präktiga män, som varit så väl och lämpligt utrustade för sina särskilda värf. Frid öfver deras ålderdom, öfver deras återstående år bland oss, och må vi alla genom värdig efterföljd säga dem och deras himmelske mästare ett hjertligt tack för hvad de varit och uträttat. Bland äldre lekmän, som ofta stått och synts vid dessas sida, må nämnas de aktningsvärda männen: Gustaf Johnson, Peter Colseth, J. H. Wistrand, C. G. Thulin och Nelson Chester. Att mäktiga yngre krafter nu äro i verksamhet, känna vi alla, och dem tillönskas den framgång och lycka, som kännetecknat våra fäders verk ibland oss.

* * *

Det stora läroverket i Rock Island erkänner qvinnans rätt till uppfostran, och tvänne unga damer, hvilka besynnerligt nog båda kommo dit från Lindsborg, Kans., hafva aflagt hederlig studentexamen vid Augustana College. Jag var med, då den ena af dem höll tal, och jag kan verkligen icke undlåta att här meddela ett utdrag af det samma, ty det visar bland annat huru sant svensk och poetisk en svensk-amerikansk qvinna är.

* * *

''Aldrig hafva de elegiska tonerna från Malmströms lyra klingat mera ljuft och behagligt än i dikten ''Angelika''. Någon har om Böttiger sagt, att ''allt, hvad svenska språket eger af skär och blid harmoni, af silfverklang och flöjtton, förstod han att framlocka ur sin lyra''. Vi skulle vilja tillämpa just detta uttryck på Malmström, sådan vi lära känna honom i denna elegi. Vid läsandet af den samma förekommer det oss, som om skalden lyckats välja de mjukaste och mest melodiska ord, svenskan har att uppvisa, liksom hade han varit rädd, att ett enda missljud kunde störa den bortgågna i hennes ''ljufliga evighetsdröm.'' I ''Angelika'' förmäler sig dikten med musiken. Men skalden är icke blott mästare i tonkonsten; han är det äfven i plastisk konst. Med förtjusande behag upprullar han i detta skaldestycke för vår fantasi den ena taflan efter den andra. Ja, hela dikten förekommer oss såsom ett galleri, fullt af de skönaste, mest tilltalande bilder. Låtom oss betrakta några af de förnämsta bland dessa!

Den första är en liten nätt tafla, må hända i vårt tycke litet för hvardaglig. Men vi skola finna, att hon ej saknar sin poesi. På ängen under den stora, lummiga linden leka tvänne barn, en gosse och en flicka. Den lilla flickan synes oss vara sjelfva glädjen, men på samma gång är det en blidhet i hela hennes väsen, som gör, att vi genast känna oss dragna till henne. Den lille gossen deremot är sjelfva allvaret. Han förekommer oss nästan litet för mycket filosofisk för att vara så liten. Han deltager ej sjelf i leken, utan ser på, huru den lilla flickan roar sig. Nu har hon stält till något riktigt roligt. Hon har anordnat ett kafferep åt sina dockor, och hålla dessa som bäst på att förse sig med, hvad huset förmår. Men medan den lilla flickan har dukat bordet, har hennes kamrat ej heller varit overksam. Han håller en blyertspenna i ena handen och en papperslapp i den andra. Vi vilja smyga oss att se, hvad som står på papperet. Ja så, så liten och redan poet! Han har ju börjat en dikt, hvari den lilla flickan är hjeltinnan och han sjelf hjelten. Vi vilja ej längre störa dem i deras lek och lemna dem således, men spå på samma gång, att den lille gossen blir en stor skald med tiden. Konstnären har förklarat bildens betydelse genom följande ord:

> ''Mins du din barndom ännu, O! mins du i lindarnas skugga
> lekarnes lätta behag, fröjdernas hviskande språk?''

Nästa bild visar oss en scen, ganska mycket olik den föregående. I ett stort rum med ett hemtrefligt utseende ligger en ung flicka döende. Hennes anhöriga stå gråtande omkring hennes

Båtfärden.

dödsbädd, under det hon säger dem sitt sista farväl. Hennes ögon äro oafvändt riktade uppåt, liksom såge hon redan något af den härlighet, som i en annan verld väntar henne. En skinande ängel drager sängomhänget åt sidan, och en annan tager hennes hand för att ledsaga henne på hennes sista färd. Döden har sett liljan. Nu har hon vissnat; hennes hufvud är sänkt. ''Hon dog'', säger devisen,

> ''som tonen tynar å våg, som vinden i skogen,
> dog som aftonens glans slocknar på tempelkupoln.''

Det är skymning, och naturen är klädd i sommardrägt. Ännu dröja några af den nedgående solens sista, gyllene strålar vid horisonten. Hvita,

> ''Klaga, du sångare, fritt! ack, ingen din stämma förnimmer;
> sucka, du flämtande bröst! ingen, ack, ingen dig hör! —
> Ack men hur ofta ändock mitt ensliga hjerta vill brista!
> Minnenas ljufliga tyngd trycker till jorden mig ned.''

På nästa tafla möter oss åter den enslige vandraren. Han sitter äfven nu på samma ställe, som då vi första gången gjorde hans bekantskap. Men hans blick är ej så mörk och förtviflad, som den då var. Den vilda sorgen har gifvit rum för ett stilla vemod. Med ögonen riktade uppåt, vidrör han sakta strängarne på sin lyra. Du ensamme sångare, visste du blott, hvem som i detta ögonblick sväfvar fram öfver den smala gångstigen, hvem som andlöst lyssnar för att uppfånga

Pastor M. C. Ranseen, Chicago, Ill.

luftiga skyar sväfva lätt omkring i vester. Den lilla bäcken sorlar gladt sin aftonsång, och blommorna nicka redan sitt ''god natt''. Men vår uppmärksamhet drages ifrån naturens sommarlugn till den ensamme vandraren, som sitter på den stora stenen vid skogsstigen. Hvem kan beskrifva den förtviflan, som är målad i hans anlete? Ögonen stråla af en genom tårar dämpad glans. Gestalten är nedböjd. Bredvid honom ligger en lyra, och först nu märka vi, att hans fingrar fara vildt och förtvifladt öfver strängarne. Kunde vi höra de toner, han aftvingar sin lyra, skulle vi säkert fly för de vilda, hjertskärande ljuden. Dessa få rader finna vi i kanten på taflan:

de ''smekande tonernas silfver!'' Om du blott kunde se detta! Hvem är väl den hvita, behagliga gestalten, som synes på skogsstigen? Enslige sångare, om du blott vände dig om, skulle du hos den samma lätt igenkänna din Angelikas drag. Hon är endast skönare, än när du sist såg henne. Hennes ögon stråla af en himmelsk glans. Hela ansigtet vittnar om den högsta sällhet. Men hvad är det, som kommer henne att le? Säkert har hon igenkänt sångaren såväl som tonerna från hans lyra. På denna bild läsa vi följande ord:

> ''Hör du kan hända en suck ur mitt bröst, en ton ur min lyra?
> Ler i din himmelska ro? Känner kanske dem igen?''

Det är en skön sommarqväll. Månen har "kastat silfvertäcket öfver jorden." Sakta vidröra de glänsande vågorna stranden, liksom vore de rädda att väcka enslingen ur hans drömmar. Hvem är han väl? Vi igenkänna honom lätt, och dock har han betydligt förändrats, sedan vi sist sågo honom. Intet spår af förtviflan eller hopplös sorg finnes qvar på hans ansigte. Nästan gladt betraktar han oafvändt en strålande stjerna, som just nyss framträdt ur ett moln. I handen håller han en krans af evighetsblommor, "som en gång skall smycka Angelikas graf." Hans lyra ligger orörd bredvid honom.

"'Icke', så tänkte jag då, 'skall dränkt uti tårarnes töcken
längre du qväljas, min själ, — höj dig i styrka och ljus!
Gack till grafven och kasta en krans af evighetsblommor,
saknadens sista, derpå! — lemna den sedan i ro!" — —
Snart ur skyarnes bristande dok en tindrande stjerna
såg jag vid himmelens rand skrida i helighet fram.
O, min Angelika! — svara — kanske dess blinkande strålpunkt
rymmer din älskande själs hvita, odödliga lif?"

Dessa rader förklara bildens betydelse. Serien slutar med följande tafla.

Vi befinna oss på en kyrkogård. De hvita grafvårdarne belysas af månens matta skimmer. Träden kasta fantastiska skuggor öfver den mjuka gräsmattan. Vid en af grafvarne sitter vår sångare, hållande i handen en bok med slitna blad. Vid hans sida står den hvita, skinande gestalten och vänder leende sakta om bladen i "minnenas gulnade" dagbok, som vår enslige sångare håller i handen. Men han vet ej, att det är hon, som kommer bladen att sakta röra sig, utan tror, att det är endast en vindfläkt.

— — "Ljufliga evighetsdröm i grafvarnes heliga tystnad,
öppna, o, öppna din port snart för min ande också!"

BETHANY COLLEGE, LINDSBORG, KANSAS.

Från detta ungdomsfriska läroverk vilja vi, på grund af lätt begripliga skäl, icke meddela några s. k. interiörer, utan inskränka oss till en redogörelse för invigningshögtidligheterna.

I Förenta Staternas centrum ligger en af landets bästa och framgångsrikaste stater. Förr var denna stat känd för gräshoppor, torka och orkaner. En och annan hade hört hjelteberättelsen om John Brown från Osawatomie. I det stora hela syntes ingen sätta tro till vittnesbördet af dessa få förstlings-medborgare, hvilka förespådde denna stats framtida storhet. Nu tviflar ingen på Kansas och dess framtid. Kansas är ej längre något experiment. Med ej fullt en million invånare 1880 har det nu nära två. Flera jernvägar bygdes i Kansas förlidet år än i några andra två stater tillsammans, och i år eger samma förhållande i ännu högre grad rum. "Amerikas Italien," Kansas, skådar med glad förtröstan mot framtiden: per aspera ad astra — men alltid och på alla områden ad astra, uppåt, framåt!

Midt i Kansas ligger den svensk-amerikanska lilla staden Lindsborg i Mc Pherson Co. af den erkändt sköna och bördiga Smoky Hill-dalen. I vester och nordvest står den gamla, men så vänliga "bluffen," rakt österut ligger det nya "God's land" (New Gottland) i väldig och hardt nära oändlig utsträckning. Städerna Salina och Mc Pherson ligga i norr och söder och nybyggena Salemsborg, Assaria, Fremont, Marquette och Nya Andover ligga i norr, nordöst, vester och sydvest. Omkring 8 a 10 tusen svensk-amerikaner hafva bosatt sig i och omkring Lindsborg på en omkrets af från 10 till 30 mil. Hela skoldistrikt utgöras ensamt af landsmän. Desse svenskar kommo både direkt från nordanland och från nybyggena i de östra staterna. Det var medan få trodde på Kansas. Komiteen, som var utsänd, hade dock skådat denna perla bland Kansas många bördiga floddalar, och dess val var gjordt.

— — — — Nu äro torfhusen och indianerna, bufflarne, ox-"teamen" och det hårda arbetet på jernvägars byggande, gräshoppor och orkaner saker, dem man talar om med barn och nykomlingar, liksom soldaten vid aftonbrasan berättar om blodiga och segerrika slagfält. Allting har förändrat sig, men landet är lika bördigt, himmelen lika högvälfd och blå och klimatet mindre ombytligt, mera "civiliseradt" än förr.

Svensk-amerikanerna i Kansas höra till de mest intelligenta och upplysta. Deras kyrkor och skolor bevittna detta. Den oerhörda massa af tid-

ningar och tidskrifter, som läses, talar om samma sak, så att hvar man förstår det. Tidigt började man tala om en högre lärdomsskola, men tankens realisering hörde ännu till den aflägsna framtiden. Fem år sedan förliden 15 okt. skedde början i Bethaniakyrkans skolrum. Tvenne lärare hade infunnit sig och — ingen elev. Ingen organisation, inga tillgångar, ej en cents egendom. Nu står Bethany College and Normal Institute främst i ledet bland alla svensk-amerikanska läroverk med afseende på elevantal, det nya läroverkshuset och en löftesrik framtid. Den Gud, som ledt våra fäders öden, så att runskriften och häfden tala om ett segrande och ärorikt folk från urminnes tider, har med sin skyddande och ledande hand fört detta läroverk till den utveckling, vi fått bevittna och ännu ha hopp om. Densamme Guden skall ock gifva åt hela vårt svensk-amerikanska folk i Kansas-konferensen en framtid, som man ännu blott i aningen kan tänka sig.

De gamla byggnaderna.

De tjugu årens historia, hvilken nu ligger bakom oss i Kansas, bådar godt för kommande dagar. Blir framtiden jemförelsevis så rik som den flydda, så kan ingen nu ens profetiskt försöka sig på dess historia. Den ligger i Guds hand, och der ligger den tryggt.

Till invigningen, som skulle firas på våren 1887, gjordes de största och vidlyftigaste förberedelser. Den stora läroverksbyggnaden blef fullt färdig. Den från Upsala bestälda festkantaten var inöfvad af den stora kören. Svenskar och amerikaner väntade på den stora festveckan. Den kom ändtligen och på följande sätt beskrefvos de olika dagarnes program af en närvarande vän, hvars hem nu är beläget långt borta vid östanvåg. Han förlåter oss gerna, om vi här ordagrant införa hvad hans välskurna penna berättade. Följande vackra festsång, af samme författare, må då anföras som en början.

Hvem undrar väl, att på vår stora dag
Man rörelse kan skåda i hvart öga,
Att hjertat lyftes mot det blåa höga,
Och segerglädje läses i hvart drag?
Om du i minnets album vänder bladen,
Hvad kraft, hvad kolorit, hvad vexling väl!
Du står förstummad vid den långa raden,
Och heligt vemod griper djupt din själ.
Ej tidens vinge ned i djupet sopat
Så månget år, och på de flydda hopat,
Se'n här naturen stod i naken skrud,
Och indianen, vild som prairieleden
Vid ån härnere fann ett älskadt Eden,
Och smektes af de lätta böljors ljud,
En duk, med ett och annat grundstreck bara,
Som väl förrådde mästarblicken klara.
Men långt från färdig för exposition —
Så låg vår stat, när tyst vårt halfva sekel
Af den, som håller vigterna, sitt thekel
Re'n fått och sjunkit vid sin brustna tron.
Men genom landet trängde dofva röster;
Man fann det trångt i norr och trångt i öster,
Och kedjans rassel ifrån södern ljöd,
När ut på Kansas fria, vida slätter
Med solskensdag och vackra stjernenätter
Man åt de flyktiga en fristad bjöd.
Och än vi minnas—sent det stora glömmes—
Fast ofta som en dåre djerft han dömes,
Den gamle Brown från Osawatomie,
Den största händelse vårt skede skådat,
Den har dock han, den gamle hjelten, bådat,
Det blir hans krans — med eterneller i.

Och månne också icke här ett minne,
En scen så rik, så lockande, står fram
Och griper tjusande hvartenda sinne,
Väl mörk ibland, men alltid undersam,
Som himlens vexlingar kring fjällets kam,
Och der ett lif så talande vi finne
Med allvar, pensladt i hvartenda drag,
Som uti nordanskog en vinterdag.

Du ser en skara uppå vesterleden
Från torftigt hem i fjerran land på färd;
Du ser en koja vid den lilla sveden,
Nog är hon låg och tom på ståt och flärd;
Du skådar hur de sträfva, mödans söner;
Hur Gud med frid de tunga dagar kröner,
Och skördar lockas fram ur jordens sköt.
Ett torftigt bröd de främlingar ej tröt —
Så glömde de ej heller sina böner.
Och mödans dag, den är ej lyktad än,
Han kommer nog med nästa sol igen;
Men ingen är, som ej kan lifligt känna,
Att den är ljuf, en dag så stor som denna,
Och tacksamt blicka upp mot himmelen.

Men icke blott med markens odling nöjd
Har svensken murat dessa lärosalar —
Bethania, det gamla namnet talar;
En ädel klang, mig tycks, är deri röjd.
Och flitig på det stora arbetsfältet
Må denna anstalt uti tro och dygd
En ära blifva för vår hela bygd,
En ädelsten uti det "Gyllne Bältet."
Vår tid är fal för flärd och egen ära,
Att under skryt en otjent lager skära,
Och till Bethanien ej mången går.
Marias Herre vid de lärdas sida
Ej ofta ses, man kan Hans ord ej lida,
Den krans, som blommar blott der korset står.
Det är dock han, som kan vårt hjerta mätta,
Beskära frid och mildt vår börda lätta,
Vår glädje helga, torka af vår tår.

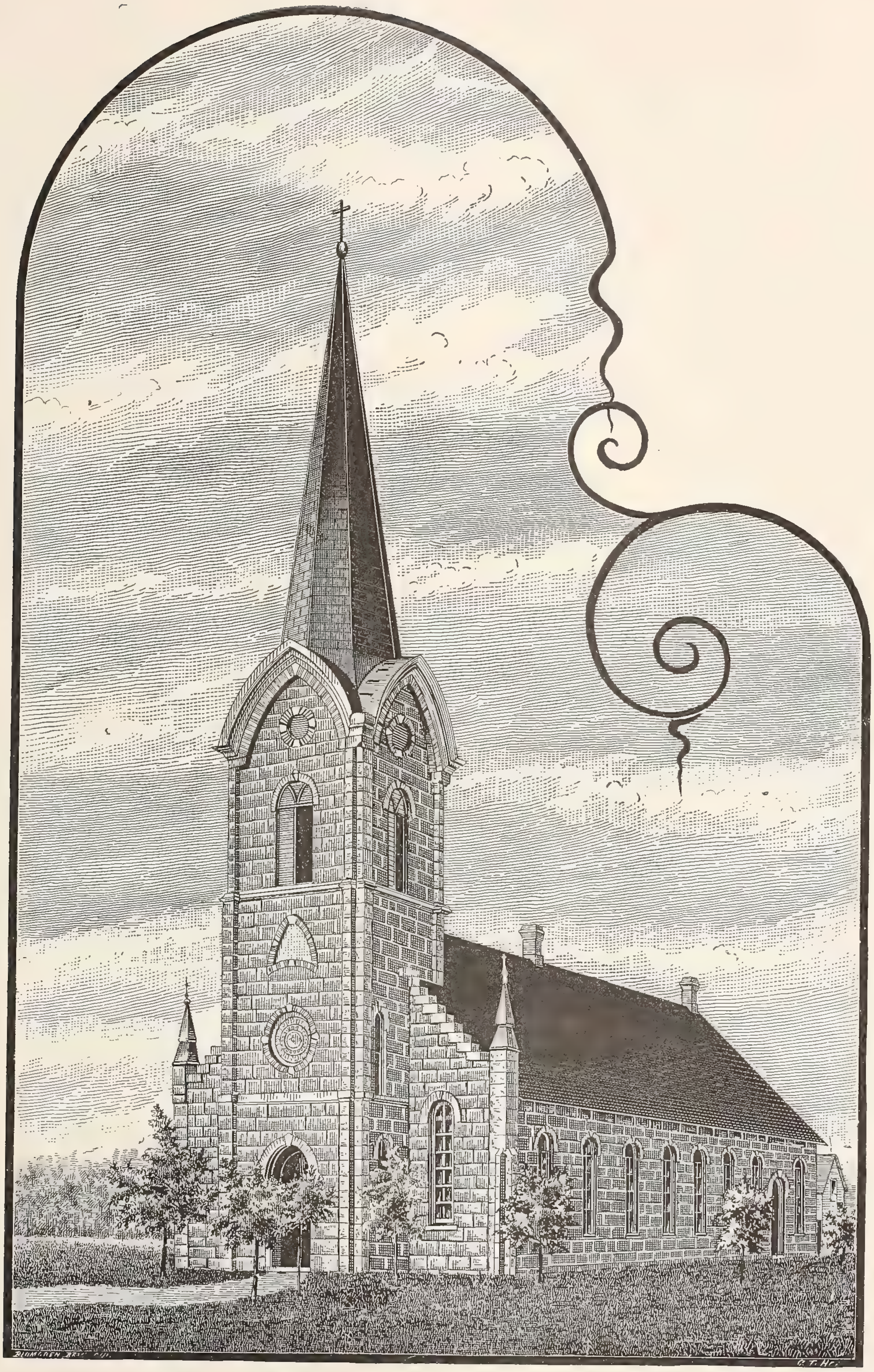
Med vår bön vi följa eder, unga skaror, hvar och en:
Må vi alla samfäldt mötas någon lycklig dag igen,
Må vi möta er i striden ibland korsets lilla tropp,
Ej uti de lösa hopar, utan Gud och tro och hopp.

Snart i grafvens tysta gömma går den trötte vandrarn ned,
De som först vår torfva plöjde, de försvinna led för led.
Men hon talar dock, vår skola, som en vård af runor full,
Till en framtid, som ej glömmer slumrarn i den tysta mull.

Folklig låt er sträfvan blifva, ty det tål ej bjäfs och prål
Folket med det ädla hjertat och ett språk med klang af stål.
Ej det hus, som folket bygde, passligt är för ytans flärd;
Proppad hjerna utan hjerta trifves ej i folkets verld.

Om det skymmer öfver leden, och på tviflets mörka svall,
Som ett skal din farkost drifves redlös emot skärens fall,
Blicka uppåt öfver böljan — löftets hvalf har stjernor än,
Bed, som barnet uti nöden — vågen skall bli lugn igen.

Icke blott för mannens idrott vetenskapens skatt är fal,
Icke blott de djerfva furor resa sig mot stjernors tal;
Qvinnan med det blida sinnet och en blick så djup och klar,
Äfven hon vid Mimers källa törstande ett ämbar har.

Svensk-Lutherska kyrkan i Lindsborg, Kansas.

Så må manlig kraft och ifver kröna skönt er mödas dag,
Och det qvinliga och milda blomstra här med ljuft behag.
Byggen under korsets skugga, träden in i ljusets led,
Och då striden kring er härjar, bäfven ej, ty Gud är med.

* * *

En gammal snäll gumma, hvars son hela samfundet känner och högaktar, sade om invigningsdagen: "en sådan dag har jag aldrig upplefvat förr", och glädjetårar stodo i farmors ögon. "Mina giktbrutna knän oaktadt gick jag uppför alla trapporna", fortsatte hon.

* * *

Fyrverkerierna bestodos af några af stadens affärsmän och kostade således läroverket icke en enda cent. Hrr Eben Carlson, C. Lander och J. A. Udden förestodo det hela.

* * *

Komiteerna gjorde sin sak väl. Oaktadt de mångartade göromålen och den stora folkmassan aflopp allting väl och tillfredsställande.

* * *

Ovanligt många amerikaner voro närvarande under festdagarne. Bland dem voro en del amerikanske lutheraner från Salina och Peabody.

* * *

Bland de mest intresserade besökarne var en mennonit-pastor. Han sade, att han varit villig att resa femhundra mil för att höra sådan musik.

* * *

Prof. Weidner var helt enkelt förtjust öfver sitt besök i Kansas. Han uttalade sin glädje och förundran öfver hvad som skett och uträttats. Pastor Trabert från Minneapolis, Minnesota, delade hans åsigt helt och hållet.

Svenska festtalet.

"Nåd vare med Eder och frid af Gud, vår Fader, och Herren Jesus Kristus. Amen."

Gud är icke de dödas Gud utan deras, som lefvande äro. Matt. 22: 32.

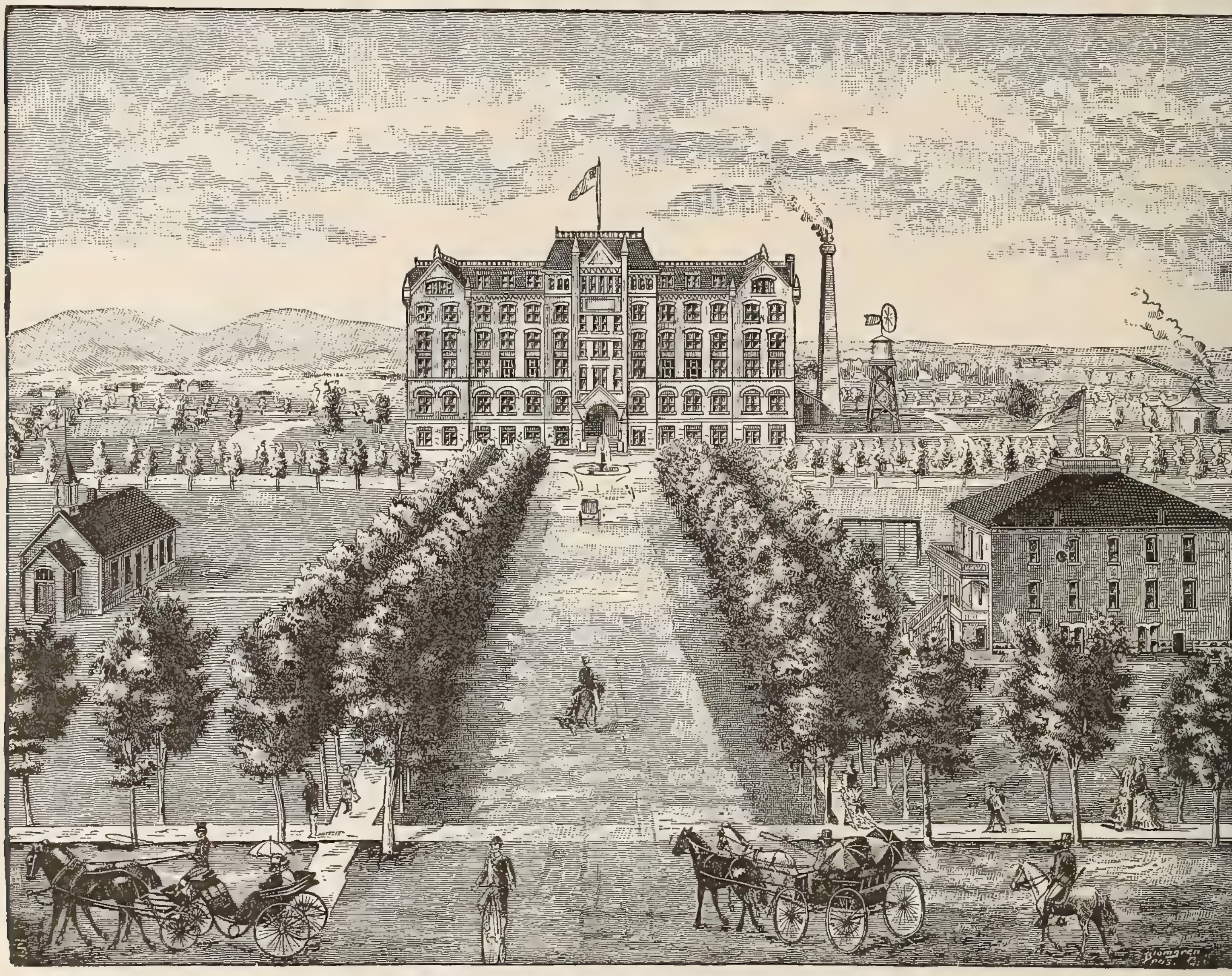
Vi lefva i förändringarnas verld. Intet är sig likt från det ena året till det andra. För fjorton månader sedan var vår skolplan en kyrkogård, full af monument och vårdar, som prydde de dödas stad. I dag hafva vi samlats, icke för att uppresa minnen åt de döda, utan för att inviga ett monument åt de lefvande. Då vi för ett år sedan samlades ute på grundstenarne härborta öfverenskom jag med mig sjelf, att om det vid vår invigningsfest en gång gåfves mig tillfälle att yttra något, den upplästa texten skulle utgöra grundtanken. Gud, som är de lefvandes Gud, har i dag gifvit oss en invigningsfest. Vid det förut antydda mötet var det ingen, som trodde, att vi så snart, om ens någonsin, skulle få upplefva en så stor dag. Vi äro som i går komna och veta intet. Väl är det. Hade vi kunnat föreställa oss huru vårt nya läroverkshus skulle sett ut, hade det aldrig blifvit bygdt, ty ingen hade haft tro nog att påbörja ett så stort företag. Vi ha på våra knän kämpat med Gud om seger. Församlingen har haft särskilda möten i samma ärende. Vi började lottförsäljningen i går med ett bäfvande hjerta, men den lyckades öfver vår högsta förväntan. Gud hör bön. Gud är icke de dödas Gud, utan de lefvandes. Samlade i dag vid detta högtidliga tillfälle, hafva vi stor orsak att tacka Gud för de förmåner vi åtnjuta på alla områden.

De döda flytta för de lefvande. Det är ingen lag, som kommit till för vår skull; den uttalades, då jordens grundvalar lades. Grässtrået på markens tufva och sandkornet på hafvets botten förkunna denna lag. Vintern måste vika för våren, ett tynande lif för ett friskt och blomstrande. Gud är icke de dödas utan de lefvandes Gud, det är

utvecklingens lag.

Denna lag är allmän. Naturen och hela universum äro bygda på denna lag. Skapelsedagarne bevisa den. Menniskan, skapelsens krona, likaledes. Detsamma är förhållandet på det andliga området. Våra själsgåfvor utvisa det. Det

lilla barnet är visserligen en menniska, men outvecklad. Dess slumrande anlag måste väckas till lif, fostras och utbildas. Verldshistorien bevisar det. Intet folk har med ens framträdt på historiens arena. Långa perioder af pröfningar och fostran hafva föregått alla folks gyllene ålder. Endast det folket är lyckligt och mägtigt, som sträfvar efter att utvecklas till något bättre och fullkomligare. Det kristliga lifvets erfarenheter peka mot samma sak. En nykristen, uppriktig tid eger? Himmelen har sänkt sig ned till jorden, eller hellre tvärtom. Det är blott ett steg qvar. Äfven du skall försvinna. Vår rika, bördiga stat är ett annat bevis för denna utvecklingens lag. Inget folk kan vara lyckligare än Kansas folk, med de resurser som stå det till buds och en framtid, som ser, menskligt att tala, så betryggad ut. En blick på Kansas historia visar att denna står i nära sammanhang med utvecklingens historia. Gå tillbaka till sextiotalet. Hör

Det moderna Bethany College, Lindsborg, Kansas

som han är, känner till blott föga af det fördolda lifvet med Kristus i Gud innan han blifvit ett föremål för den kristliga utvecklingens lag. Han lär bättre känna sig sjelf och bättre känna Gud, ju mera han skrider framåt. Kyrkan bevisar samma sak. Hvad skildnad är det icke på Abels offer utanför paradisets tillslutna port, Abrahams tro, som qvarstår som ett under i verldshistorien, Davids storartade gudstjenst och hjertliga religiositet och den stora rikedom af sanning, som vår ångestrop och veklagan från fyra millioner slafvar, som blöda under gissellagen. Då höjer gamle John Brown från Osawatomie stjernbaneret och de förföljda finna en fristad på Kansas solbeglänsta slätter. Vårt svenska folk i staten har gjort sitt ärliga inlägg i den utveckling, hvaröfver Kansas med skäl är stolt. Hvem kunde för 15 år sedan ana, att en svensk-amerikansk bildningsanstalt skulle i dag stå som en fyrbåk i statens rikaste trakt och visa hvad Gud och ett

kraftigt, kristet folk kan uträtta? Men Gud vare tack för allt. Han är icke de dödas utan de lefvandes Gud. Detta är äfven

Verksamhetens lag.

Ingen utom den döde får vara stilla och overksam. Ett barn, som ej finge röra på sig, skulle ej blifva fullväxt, skulle dö utan någon annan sjukdom. Våra själskrafter måste vara i verksamhet, om de skola utbildas till hvad de kunna blifva. En man, som en gång var frisk och liflig, egde den klaraste uppfattning, rikaste känsla och starkaste vilja, kan aftyna och förslappas, sjunka djupare och djupare och till slut blifva blott ett hemskt minne af hvad han varit, i mer än en bemärkelse lika torr, som de mumier, hvilka fylla Egyptens grafhvalf. Hvad vore vårt land utan den rastlösa verksamhet, som är rådande på alla områden? För ett fåtal år tillbaka utgjorde vår bördiga stat en del af den landsträcka, som på kartan betecknades med namnet: den stora, amerikanska öknen. Revolvern och bowieknifven voro de blodiga medel, hvarmed man tog sig fram i verlden. Nu är allt förvandladt. Angenäma hem, böljande åkrar, vackra offentliga hus möta blicken öfverallt. De stora sedliga frågorna hafva brutit sig fram med magt. Den som förr kunde köpa sig ett offentligt embete med att spendera på bränvin och öl, kan nu vara säker om att ej blifva vald, om han försöker de gamla knepen. Stora ideer röra på sig och bära sköna och rika frukter. Det stora och sanna är aldrig stereotyperadt och kan icke ligga i dvala någon längre tid utan att qväfvas och dö. Det betalar sig att stå i utvecklingens sträfsamma tjenst. För två år tillbaka hade vår lilla konferens två eller tre prester i Missouri, Nebraska, Texas, Colorado, Kansas, och dessa voro ofta ute på tillfälliga missionsresor. En af dem sitter här framme i dag, som på sin tvåhjulade kärra gjorde många sådana resor. Folket samlades i källare, som de kallade kyrkor. En sten fick göra tjenst som lås för dörren. Ingenting såg lofvande ut, men den verksamheten sattes i gång af Gud, och genom träget och troget arbete åstadkoms den stora utveckling, som vi nu öfverallt skåda. Men enighet är nödvändig i arbetet. Prester och folk måste uppoffra gemensamt, draga lasset gemensamt. På så sätt har vårt läroverk tillkommit. Vi föreställa oss hvad prof. Olsson tänkte, då han vandrade i det långa gräset på "bluffen", beskådande den sköna soluppgången öfver vår bördiga dal. Tankar om en skola voro icke främmande för honom. Vi började utan en cent i kassan och utan en elev. Lärarne äro nu femton i stället för två och eleverna ett 150-tal talrikare än vid något annat svenskt-amerikanskt läroverk. Med de utsigter, som vi hafva för nästa år, är 500 en låg siffra för elevantalet. Men vi få icke upphöra med vårt arbete och våra uppoffringar. Det slägte, som träder i våra fotspår, får icke om oss säga, att vi efter en vacker början afstannade. I ungdomen realiserar man sällan, huru allvarligt lifvet är, och huru mycket ärligt och troget arbete är af nöden. Var icke nöjd med att stå sist i ledet, utan sök att i ädel mening komma så långt fram i ledet som möjligt. Utan arbete lyckas ingen i lifvet. Gud är icke de dödas Gud utan de lefvandes, och detta är till slut

dödens lag.

Så fullt af mening och aning. Verldshistorien har satt sigillet derpå. Då folken förslösat sina tillfällen och nedsjunkit i flärd, njutningslystnad och lojhet, der har Gud dragit sig tillbaka. Apostlarnes kyrka är ett annat bevis derpå. Intet kyrkosamfund, vore det än så lifligt och fromt, hade rikedom på präktiga skolor och stora donationer, vore det renlärigt och nitälskande, skall fortfara att finnas till, om arbete och utveckling afstanna. Död, huru hemskt! Döden är slut på utvecklingen, slut på arbetet, slut på lifvet. Vill du erfara sanningen af denna lag, behöfver du bara slumra in på dina lagrar. Det är ej tvunget att vara någon särskildt stor syndare för att somna af på det sättet, endast att som Lots hustru stanna på vägen. Det är ej nog, att man har en ren och fulltonig bekännelse. Ord äro billiga. Bekännelser äro billiga. Den enskildes lif måste vara verksamt i Herrens tjenst i allt godt verk. Vackra, innehållslösa ord bygga inga skolor och sjukhus. Jag fruktar för, att vårt samfund på många orter lider af denna andliga lojhet, som nöjer sig med vackra ord, men ej med gerning vill gifva kraft åt orden. Så är också den andliga, ja, äfven den lekamliga utvecklingen ytterst ringa på sådana

ställen. Vi få icke tro, att vårt arbete är slut nu. Den trogne arbetaren måste hålla på till qvällen. Gå icke hem och tänk: nu har jag köpt lotter, nu är skolans framtid betryggad, nu har jag gjort hvad jag kunnat. Ett sådant vore redan början till en sjukdom, som snart skulle medföra menliga följder.

Herren välsigne vårt kristna folk. En dag skola alla kyrkogårdar flyttas och inga sådana hus som detta mer behöfvas. Då få vi vara med om en större invigningsfest än den vi i dag fira på Kansas bördiga slätter och under dess klara, leende sommarhimmel. Det blir i det bättre landet derofvan. Då är arbetet slut och hvilan inne, den eviga hvilan. Då vinner utvecklingens lag sin högsta fullbordan.

* * *

KANTAT

vid invigningen af

Bethany College & Normal-Institut,

Lindsborg, Kansas.

Komponerad af IVAR HEDENBLAD,

Upsala, Sverige, 1886.

N:o 1. Kör.

Stilla drömmer vida öknen,
Drömmer utan minne, utan hopp,
Sakta skingras morgontöcknen,
Solen rinner öfver gräshaf opp.
Prärien täljer oss sin saga,
Bufflar beta, vildar jaga;
Något annat lif ej röres här,
Tyst och öde steppens yta är.

Men kring vida ökenslätten
Slår en bölja af kulturens flod;
Sträfsam hand med framgång sätter
Plog i mark till ödesmål för god,
Snart på vesterns fält, de unga,
Börja gyllne skördar gunga;
Ur den jord, som låg för odling stängd,
Framtidslöften spira upp i mängd.

Nu vi höra hjerteslagen
Af ett nytt, ett förr ej anadt lif.
Unga krafter trädt i dagen
På en gång vid allmaktsordet: "blif!"
Ty den store skaparanden
Sväfvat fram utöfver landen,
Och hvarhelst hans höga bana går,
Växa nya verldar i hans spår.

N:o 2. Solo med recitativ.

Du unga folk, om du vill värdigt blifva
Det höga mål, som är åt dig bestämdt,
Så må du Gud allena äran gifva
Och tro och sanning på din fana skrifva;
I dygd och kärlek växa till alltjämt.

Så öppna dina portar, nu, de vida.
Du bildningstempel, som här färdigt står!
Se, upp mot dina höga salar skrida
Med eldad håg och sida invid sida
De unga slägten, folkets framtidsvår.

Du, som har brutit slafveriets boja
Och bannlyst fåfäng flärd och sinnets rus,
Ej likt de hopar, som på torgen stoja,
Du sprida vill inom palats och koja
En stråle af det sanna lifvets ljus.

N:o 3. Kör med solo.

Till älskadt land i höga norden
Vår tanke sträcker ut sin färd,
Den flyger till det hemmets härd,
Som är ett dyrbart minne vorden.
Den lotten blef oss dock beskärd
Att ega i vår nya verld
Ännu en bit af fosterjorden.
Från detta rum vi vilja sprida
Vår svenska odling vida ut
Och mot förtryck och mörker strida.
Vårt forna gamla fosterland
Vi flytta så till fjerran strand,
Vårt modersmål, de kära ljud,
Vår tro, vår kärlek och vår Gud.

N:o 4. Soloqvartett och kör.

Välsigna, Herre, folk och land,
Sträck öfver oss din allmakts hand
Och oss din nåd förunna!
Din framgång gif åt allt vårt verk
Och våra svaga krafter stärk
Att vi dig rätt förkunna!

Vår Gud är oss en väldig borg,
Han är vårt vapen trygga:
På honom i all nöd och sorg
Vårt hopp vi vilje bygga.
Mörksens förste stiger ned,
Hotande och vred;
Han rustar sig förvisst

Hon. C. A. Smith, Minneapolis, Minn.

Med våld och argan list:
Likväl vi oss ej frukte.

Framåt, framåt! med oss är Gud,
Vår väg är klar, som pligtens bud,
Den skall till seger bära.
Vi kämpa gladt med själ i brand
För frihet, ljus och fosterland,
Det är vår fröjd, vår ära.

N:o 5. Solo.

Vårt verk har fordrat mången sparad skärf
Som ofta togs från mödans små förvärf
Men gafs ändock med offervilligt sinne.
Nu färdigt står det här, vårt nya hus,
Och solen gjuter öfver det sitt ljus,
Och fridens andar bygga bo derinne.

Det vittna skall för ännu osedd tid,
Om hvad ett folk förmår med sträfsam id,
När det sitt trygga hopp på Herren grundar,
Det blifva skall ett fast föreningsband
Emellan sönerna af skilda land,
Ej blott för dag som är, men dag som stundar.

N:o 6. Solo, qvartett och kör.

Sig blande menskors röst med englars kor
Att prisa Herren, som i höjden bor!
Barmhertig, nådig och i mildhet stor
Han framgång gifvit åt vårt verk, det unga.
Han tusen verldar håller i sin hand,
Hans ande sväfvar öfver haf och land,
Hans tempel reser sig i öknens sand
Och på de fält, der gyllne skördar gunga.
För honom äro millioner år
En flyktig dag, som i ett nu förgår.
Men i all evighet Hans makt består,
Ty må vi Herranom vår lofsång sjunga.

* * *

HELSNING

från fakulteten vid

Augustana College and Theological Seminary

till Direktionen och Fakulteten vid

Bethany College and Normal Institute

vid dess Invigningsfest

den andre Juni, år aderton hundra åttio sju.

Bröder!

Den bildningsanstalt, hvars målsmän I ären, firar i dag en betydelsefull glädjefest. Förbundne med Eder i arbete för ett gemensamt mål, glädjas vi åt den löftesrika framgången af Edra sträfvanden. Det är vårt hopp och vår bön, att Herren, som hittills så underligen hulpit Eder, måtte allt framgent hålla sin skyddande hand öfver Edert läroverk och leda det framåt till sitt rikes utbredande, till välsignelse för det fria folk, för hvars söners och döttrars uppfostran I skolen verka, och till heder för våra fäders land, frihetens och folkupplysningens urgamla hem. Må hvarken dagens vexlande vindkast eller nattens härjande stormar störa Edert läroverks fortsatta arbete i den kristliga odlingens tjenst.

Mottagen våra broderliga lyckönskningar!

T. N. Hasselquist, President.

O. Olsson,	*A. O. Bersell,*
C. O. Granere,	*A. W. Williamson,*
C. P. Rydholm,	*R. F. Weidner,*
Josua Lindahl,	*Gustav Stolpe,*
C. M. Esbjörn,	*C. W. Foss,*
G. W. Sandt,	*C. L. E. Esbjörn.*

* * *

HELSNING FRÅN S:T PETER.

St. Peter, Minn., May 25, 1887.

To

The Directors, Faculty, Students, Patrons and Friends of Bethany College and Normal Institute.

Greetings!

The Faculty of Gustavus Adolphus College congratulates Bethany College and Normal Institute on this auspicious occasion. Your success has been unprecedented, your growth enormous; there may be still more ahead. The Child is outgrowing its parent and older sister, but they shall feel no envy.

The Evangelical Lutheran Institutions of the land have indeed much in common, the *Swedish* Ev. Luth. Institutions have everything in common except probably the territory from which they draw their patronage.

Our wishes and prayers for you shall always be that your Institution may in the fullest sense of the word be a Christian Institution, your fa-

culty a Christian faculty and your students Christian students, all helping to make the power of Christianity and useful knowledge to be felt near and far.

We embrace this opportunity to thank you for the kind invitation to be present at your festivities and to express our regret over our inability to comply with your kind request.

May God bless and sanctify your celebrations!

Yours in Christ

Carl J. Petri,	*M. Wahlstrom,*
Wm. K. Frick.	*J. P. Uhler,*
J. Sander,	*E. J. Werner,*
E. A. Palenius,	*J. A. Alander.*

ett kristligt bildadt folk, så få icke alla barn fostras till att blifva detsamma. Gud har gifvit dem olika begåfning och dermed antydt, att de i mensklighetens stora maskineri skola hafva olika platser och uträtta olika ting. Derför skall sko lan ega olika afdelningar, på det att alla skola erhålla icke blott grundläggande insigter i de vanliga ämnena utan ock sedermera kunna blifva hvad han eller hon är ämnad till. Derigenom beredes lycka och trefnad för både individen och samhället som ett helt. Bethany College ville från början verka i ofvan antydda riktning. Båda könen ega lika rättigheter, alla afdelningar anses respektabla, och man söker råda hvarje elev att

Pastor P. A. Hjelm, Chicago, Ill.

Meningen med detta läroverks grundläggning var något olika mot de öfriges. Grundtanken var helt enkelt denna: skulle icke de svenska kolonierna i Kansas snart nog spårlöst försvinna i den amerikanska nationen, måste det i deras midt grundläggas ett läroverk, genom hvilket en svensk-amerikansk kultur kunde uppblomstra och i hvars olika afdelningar folkets barn kunde erhålla en god, kristlig och ändamålsenlig uppfostran. Ett kristligt bildadt folk, se der de ord, som glittrade i guldskrift på den fana, hvilken sågs vaja öfver skolplanen i Lindsborg. Okunnighet och förtryck höra tillsammans, en kristlig uppfostran gör fri, bevarar friheten, försäkrar henne om ändlös framtid. Men då det blir fråga om välja den för hans begåfning lämpligaste studiekursen. Till ideens fulla förverkligande höra följande afdelningar: Primary, Preparatory, Normal, Collegiate, Commercial, Musical, Manual Tra ning, Agricultural. Alla utom de två senare finnas redan. Att grundtanken var rätt och god, bevisas lättast af det stora tillopp af elever, inrättningen fått glädja sig öfver nästan från början. Att de åskväder, som på senare åren urladdats öfver läroverket i Lindsborg, skola rensa luften, och visa i klarare ljus än förr, att meningen redan från början var rätt och god, derpå kan man knappt tvifla längre. "Ad Astra per Aspera" står i Kansas sigill; det synes gå i fullbordan icke blott om staten sjelf utan ock om

allt, som der skall växa, utvecklas och blifva starkt.

ST. PETER-INTERIÖRER.

Gustavus Adolphus College i St. Peter är den stora Minnesota-konferensens vigtigaste inrättning. Den är i sjelfva verket det äldsta svenska läroverk i hela Amerika. Men dess egentliga verksamhet påbörjades i det gamla bostället i Red Wing på hösten 1862. Sedan dess har inrättningen varit bofast i Carver med namnet St. Ansgars Academy och sedan 1875 i St. Peter med sitt nuvarande namn. Läroverket har under senare åren hastigt tillväxt och är nu fullständigt College.

När man närmar sig St. Peter från söder på Omaha-banan, synas de fem byggnaderna å College Hill redan på afstånd. Läget är dominerande och på sommaren synnerligt vackert. Den egentliga läroverksbyggnaden är uppförd af den beryktade Kasota-stenen och är både stor och massiv. Dessutom eger inrättningen en gymnastikbyggnad, tvänne präktiga byggnader, af hvilka nedre våningen användes till professorshus och öfre våningen till bostäder för qvinliga elever, ett synnerligen utmärkt arrangement. Rektorns bostad, som eges af honom sjelf, är ock belägen på College Hill. Läget för G. A. College påminner i det stora hela om läget för Augustana College i Rock Island, med det undantag, att byggnaderna i St. Peter befinna sig på kullens topp i stället för på dess sluttning.

* * *

Pastor Jackson, den förste rektorn, var fader och patriark bland sina elever. En duglig lärare, en from kristen, en verklig menniskovän, var det honom jemförelsevis lätt att upprätthålla tukt och ordning. En underlig skickelse har nu så fogat, att han är läroverkets nyvalde finansagent. Efter pastor Jackson blef pastor Nyqvist skolans föreståndare. Pastor N. var en väl uppfostrad man och egde många förtjenster. Pastor Wahlstrom har nu redan i många år varit Gustaf-Adolfs-läroverkets älskade och aktade præses. Han har lyckats förträffligt och kommer utan tvifvel att qvarstå på sin post så länge lif och helsa medgifva det.

* * *

President Wahlstrom var i Paxton och Rock Island klasskamraternas älskling. I brödrakretsen kallades han för sin mildhets skull Sanct Mathias eller helige Matts, och det var i ordets bästa mening. Sedan skulle han blifva indianmissionär, men synoden uppgaf den tanken, och då kom han till St. Peter. Han är sig ännu lik, lika mild, vänlig och tålig, men han kan ock vara sträng så att det förslår, då det behöfs. "Jag har nödgats lära mig att vara elak" säger han sjelf med sitt egendomligt skälmska leende.

* * *

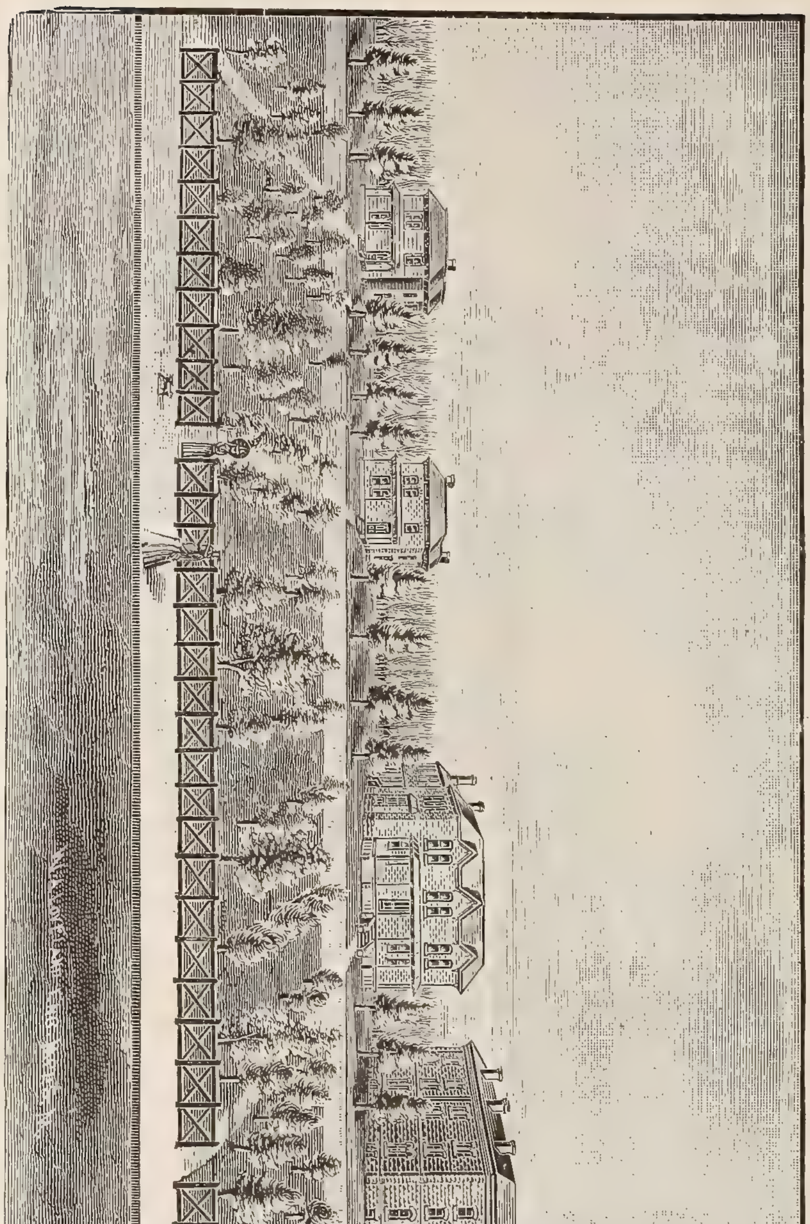
St. Peter läroverket är från och med i år fullständigt College. President Wahlström trodde, liksom författaren och många andra, på College-ideen, så länge han var i Paxton och Rock Island, men nödgades, sedan han sjelf kom i selen, att ändra tankar. Så går det ofta, och det är väl. Med öppet öga böra vi alla lära betrakta vår omgifning och dess behof.

* * *

Fakulteten i St. Peter är präktig. Män, eldade af nit för saken, väl uppfostrade, eniga och flitiga, förestå de unga vid Gustaf Adolfs-läroverket, hvilket måste ega en särdeles stor framtid för sig.

* * *

Äfven St. Peter har sin rolighets-sida. Vi behöfva ej mer än påminna om "Magisterns" byxor, för att forne elever skola få en rolig stund. Här är en liten historia, karakteristisk för alla svensk-amerikanska läroverk.

Pres. Residence. South Hall. Music Hall. Main Building. North Hall.

Gustavus Adolphus College, St. Peter, Minn.

En elev, son till en af synodens f. d. presidenter, kände händelsevis till spiken, der nyckeln till matskåpet hängde. Såsom en naturlig följd af denna kunskap, gick han en qväll sakta och tyst uppför trappan till sitt rum med en custard-paj i famnen mellan rock och väst. Hämden var nära: på trappan mötte han president Wahlstrom. På dennes vänliga helsning kunde han endast stamma "god morgon," men kramade dervid krampaktigt sin dyra fångst till hjertat. Eftersom "pajen" var lagd åt västen till, blef rocken oskadad. Utdelningen af rofvet gick så till, att hans två rumskamrater togo det som var på tallriken, hvilken sedermera kastades ut genom fönstret, och den närmast verksamme fick — skrapa västen.

* * *

En gång skulle eleverna ut och rödja undan stubbar och annat skräp. En af dem, numera en välkänd pastor, fann ett gammalt käkben, tog det trofast i sin hand och bar det bort till en af kamraterna, räckte det åt honom och sade med den mest trovärdiga uppsyn: håll käften!

* * *

Det var strängt förr i verlden. En elev hade en fiol och spelade en dag hos en kamrat "Home, sweet home." Strax kommer en annan elev in och lexar upp honom för att han vågade spela på ett sådant "satans instrument." En vacker dag fick samme elev bud från en lärares hustru, att han skulle komma dit och taga sin fiol med. Han gick med en vis bäfvan. Snart skulle fiolen fram. Vår elev spelade först psalmen 66, men frun sade: kan ni icke något annat? Gossen var rädd, men till slut spelade han "något annat". Sedan dess har fiolen "kristnats" öfverallt. Men vi glömde säga, att frun var förtjust och eleven glad, att det ej blef flera bannor af.

B. Religiösa bilder.

Vid mina föräldrars graf.

Jag sitter der ensam bredvid de två små kullarne, hvarpå några blommor, planterade af kärlekens hand, stå i full fägring. Jag sitter der, och mina tankar vilja gå neråt, nedom torfvan der. Ja, endast några fot från stället, der jag sitter, hvilar allt som är öfrigt af den, som en gång, då jag ännu ej sjelf kunde styra mina fjät, med en moders ömma kärlek vårdade sig om den späda plantan, hvars stjelk ej ännu var stark nog att stå utan ett säkert stöd. Huru vakade hon ej öfver mig vid sjuksängen, huru gladde hon icke mitt hjerta i helsans stunder, och nu ligger hon der — en handfull stoft. Hon hvilar, min moder, och ensam har hon lemnat sitt barn i en verld, der egennytta och sjelfviskhet föra väldet allherrskande. Ja, ensam, ty här hvilar äfven han, i hvars famn jag, trött och försmäktande, ofta sökte och fann en fristad mot den verld, som endast räcker sina vänner tjusande Sodomsäpplen, innantill tomma och ihåliga, om ock utantill glänsande och vackra. Han har fallit den starke, vid hvars sida jag barnsligt trygg såg hvarje fara i ansigtet, men utan hvilken jag icke trodde lifvet ens möjligt. Men ensam som jag är, så är dock min tillvaro en verklighet, om den också ofta synes som en mörk gåta. Lefver gör jag, och hvarom annars vittnar det, att jag nu sitter här uppfyld med vemodiga tankar och ljufva minnen från den flydda och aldrig återkommande tiden, från de lyckliga dagar, då jag ännu blott var ett barn och drömde ljuft om den stora och sköna verlden, som i mina tankar var ett sådant paradis. Ja, jag vill fråssa på dessa mina minnen, det enda som jag eger qvar af mina älskade. Dessa rosor i mitt annars af många törnen sargade bröst vill jag vattna med saknadens bittra tårar. Ja, tårar, ty att gråta det lättar själen och friskar upp det sjunkande modet. Men huru sällan förunnas mig icke t. o. m. den trösten, den sista jag eger. Mitt hjerta synes såsom af sten, och den undergörande stafven, som ur sjelfva klippan var mäktig att framkalla vederqvickande strömmar, hvar är han? Jo, han hålles af en säker hand, och stundom måste ock den klippan, mitt hjerta, öppna tårarnes källåder, för att vederqvicka den torra marken omkring och läska den törstande längtans ande. — Men med blomman der måste också jag, när hösten kommer, vissna och blandas med mullen, och mitt hopp är då att icke för alltid förvissna, utan en gång, när evighetens vårmorgon inbryter, åter få uppstå icke sådan som nu, underkastad lidande, nöd och förändring, utan sådan som *han* är, han som är den friska telningen af Jesse stam, det sanna vinträdet, hvarpå jag är en gren för hans egen skull. Utan detta hopp, hvad vore lifvet här annat än en eländig plågotid, men som sedan skulle fortsättas på andra sidan grafven, der ingen tid är mer! Derföre är det så godt att stå vid en kristens sjuk- och dödssäng, ty han, förskräckelsens förfärande konung, mannen med den hvassa lien, är för honom ingen förfärande gäst, utan ett kärt bud hemifrån, en engel, som på Elie vagn, den brinnande, skall föra den längtande anden hem i sin faders sköte. Ett starkare bevis för kristendomens sanning än en kristens dödsbädd, kan i sanning icke gifvas, och sjelfva den ro, det lugn, som hvilar öfver hans grift, hvad annat vittnar det om än, att den trötte anden slutligen funnit hvila i sin faders famn? Gerna må verldsmenniskan hafva sina upphöjda tankar om bildning och upplysning, om vetenskap och filosofi såsom det bästa hon kan hafva och ega, men här vid mina föräldrars graf lemnar jag dem åt sitt värde. De försvinna nu såsom en droppe i hafvet mot den frid, som Gud gifver dem honom älska. Huru bitter är dock icke saknaden, huru

Armodets barn.

hårdt kännes det icke, när kärlekens band skoningslöst slitas! Hjertat blöder och vill ofta brista, men bort med dessa dystra tankar! Vid mina föräldrars graf skall endast friden råda; dit skall icke detta usla, men förföriska jordelifvet nå med några hvardagliga bekymmer. De sofva i ro, mina kära; och snart hvilar jag i ro hos dem, vid deras fötter, och liksom solen, hvilken nu endast genom de sig i molnen brytande strålarne visar sig, men, snart försvunnen från vår åsyn, efter några timmars mörk natt åter framskimrar på österns himmel i förnyad fägring, så skall också jag med mina föräldrar en gång i en förklarad lekamen skina vid min Frälsares sida.

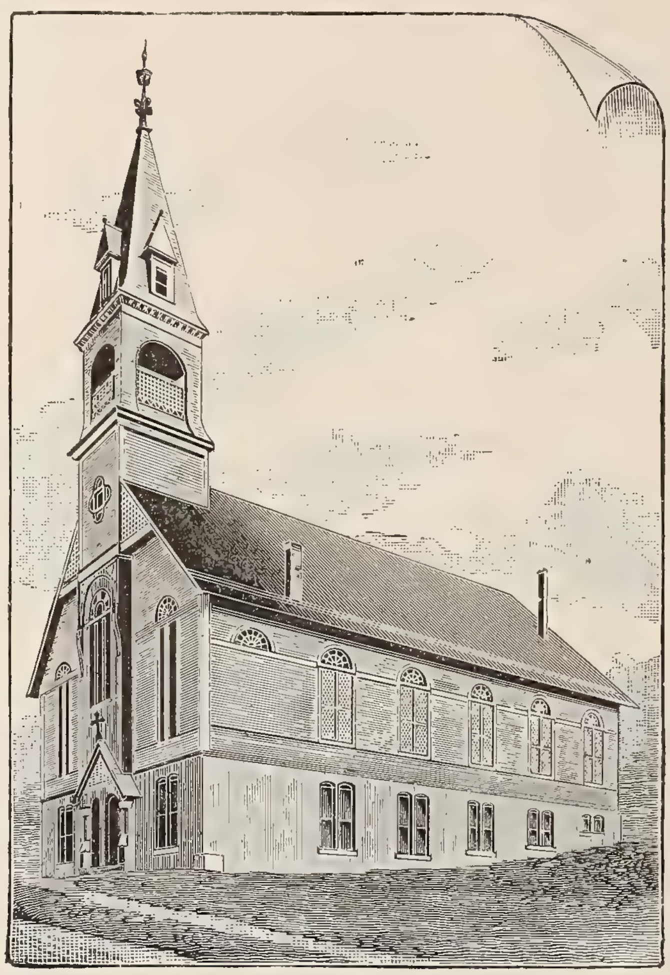
Ett barndomsminne.

Ofta tror man, att barnen utan något vidare medvetande eller förstånd om saken deltaga i den vanliga eller offentliga gudstjensten. Man synes tänka, att den är för hög för att kunna fattas af barnasinnet, liksom om Gud, som är barnens vän, icke skulle kunna vara känd, älskad och dyrkad äfven af de små. Men om ofvanstående antagande understundom eger grund för sig, så beror det på tidens förvända gudstjenstfirande. Nu handlar och talar man ej sällan, som om evangelium skulle predikas på många olika sätt, ja, vara utaf alldeles olika beskaffenhet, allt eftersom åhörarne äro gamla eller unga, lärda eller olärda. Derför har det här och der kommit derhän, att barnen blott gå till söndagsskolan, men icke till gudstjensten. Om de gå med föräldrarne dit, så sker det i orätt sinne, ty de tro ändå, att gudstjensten är för far och mor, men icke för dem, för barnen. Detta är beklagansvärdt, men vi äldre äro ofta skulden till ett sådant missförhållande. När föräldrarne lemna barnen åt sig sjelfva under gudstjensten, aldrig i hemmet tala med dem hvarken om Gud eller gudstjensten, och predikanten i kyrkan ej heller talar så enkelt eller så rättfram, att barnen hafva en aning om hvad han menar, så är det ej underligt, att det går som det gör. Det är en gammal god sed, när far och mor på söndagen taga sina barn, större eller mindre, med sig i samma bänk i kyrkan, sedan de under hela veckan hållit sällskap vid familje-altaret. Låt blott barnen tidigt nog förstå, att de få vara med om gudstjensten, så skola de med glädje, åtminstone i barnaåren, deltaga i gudstjensterna. Och vi prester kunna vara riktigt tvärsäkra på, att om vår predikan icke kan förstås af barnen och de unga, så förstås den i nittionio fall af hundra icke heller af de äldre. Kristi evangelium fordrar barnaenfald både hos predikanten och åhöraren, och derför böra äfven barnen vara med vid våra högmessogudstjenster. Det är en verkligt uppbygglig syn att under predikan uppmärksamma gossar och flickor i kyrkan, och mången predikant har af sådana små fått mycken hjelp i sitt vittnesbörd om evangelium. Vi påminna oss att för icke länge sedan i en af våra församlingar hafva sett en liten mörkögd gosse, som genom sitt lifliga intresse och sin barnsliga uppmärksamhet på predikantens ord gladde och uppbygde vårt hjerta mera än ett lärdt och apologetiskt föredrag om bibelns sanning. Kommen derför med barn, till våra gudstjenster, kommen med och deltagen i sången, syndabekännelsen, tron. (Hvarför skall blott presten nu för tiden läsa tron? Blyges församlingen för att med honom bekänna sin tro?) Lyssnen till predikan, ty den är för eder lika mycket som för far och mor. Jesus säger, att himmelriket hörer barnen till.

Att barn mycket tidigt kunna mottaga de kraftigaste intryck af evangelii förkunnande vid den offentliga gudstjensten, är jag sjelf vittne till genom några kära barndomsminnen. Jag mins det som

i går, fastän det nu är ganska länge sedan, när jag fick följa med mamma och pappa på söndagsmorgnarne till den enkla lilla kyrkan i vår församling. Månne någon på jorden förstår eller åtminstone känner Guds frid bättre än ett litet barn, som på söndagsmorgonen med Gud i hjertat och hågen går till Guds hus för att höra. Jag tror det knappt, ty blott detta barndomsminne är oändligt dyrbart och kärt, och säger oss tydligt, att Gud kan glädja och vederqvicka de små såväl som de stora med evangelium och att lagens hot är lika verkligt mot barnet som mot den mognade mannen. Jag påminner mig särskildt ett par tillfällen från denna tid, och jag hoppas att läsaren ej anser det egenkärt, om jag berättar något mera derom.

Vid det första satt jag vid mammas sida i den enkla träbänken framme vid predikstolen ful och afskräckande och bänkarne gjorda i gammaldags stil med raka ryggar och målade i blågrå oljefärg. Det var ingenting i utvärtes måtta, som imponerade, men Guds kraft var närvarande i ordet, och är det icke underbart, käre läsare, att denna osynliga makt utöfvar sin kraft mera på ett menniskohjerta än t. o. m. det präktigaste tempel och den skönaste musik. Predikan var full af allvar. Det var på den tiden, som det predikades så, att det icke var svårt att fatta, hvar man var hemma i andligt afseende. Med det spändaste intresse följde jag med predikans gång, till dess att ymniga tårar göto sig öfver mina barnsliga kinder. Är det ljuft att gråta som ett barn vid moderns famn? Kännes det godt att med hjertat fullt af frälsningsbegär få utgjuta glädjetårar? Fråga dig sjelf, käre läsare. Men på den tiden tror jag, att dopnåden ännu ej var af oss förlorad.

Svensk kyrka i Worcester, Mass.

Vid det andra tillfället, som inträffade senare, satt jag borta under läktaren ungefär. Det var kyrkoårets sista söndag, och tillfället tilltalade mig genom sitt allvar på ett sätt, som lemnade ett outplånligt minne, ty understundom erfara vi menniskor sådant både af sorglig och glad beskaffenhet, hvilket vi ej behöfva anstränga oss för att komma ihåg. Predikan var mycket allvarlig och tyvärr hade jag så tidigt ett ondt samvete. Predikanten talade om domens visshet och om huru allt redan anklagade och till slut skulle hjelpa till att döma syndaren. Detta senare yttrades med anledning af Pauli ord om skapelsens suckan. O, med hvilken förfärande makt reste sig icke samvetet, huru omöjligt kändes det icke att möta domaren, huru klappade ej hjertat af ångest! Se, det är ett af de förunderligaste bevisen för Guds ords sanning, att lagens dom alltid stadfästes af vårt eget samvete, ända till dess Kristus genom sitt försoningsblod renadt oss från ett ondt samvete. När då efter predikan församlingen uppstämde de gripande domedagspsalmerna, förhöjdes min förskräckelse ännu mera, och i det ögonblicket behöfdes ej många argument för att öfvertyga mig om nödvändigheten af att söka frälsning. Intrycket af den gudstjensten har följt med ända sedan dess, och hade icke Herren Jesus genom trons tillit till hans försoningsdöd tillräckligt borttagit domens förskräckelse, skulle ångsten än i dag återkomma hvarje gång örat nås af den väldiga psalmen och melodien:

Vaken upp en stämma bjuder
— — — — — — — —
— — — — — — — —
Jord, haf och himlar bäfva,
Och Herrans englar nedersväfva,
Han kommer, menniskones son!

Se, det är just det förfärliga för den oomvända menniskan, att det är Frälsaren, som skall blifva domaren. Lycklig derför den, som kan sjunga den ljufva, sista versen af samma psalm, hvilken vers är en riktig Zionsvisa i främmande land:

Jesu, mig din ankomst gläder,
Der jag i dina fotspår träder
På törnestig, af sorger böjd.
Törnet bryter du i palmer
Och sorgerop i glädjepsalmer:
Ty skådar jag min graf med fröjd,
När min lekamen trött
En stund har sofvit sött
I dess skugga,
Du väcker mig
Så nådelig
Till evig frid och fröjd hos dig.

Vid många andra tillfällen var intrycket af gudstjensten och predikan mera slappt, och mången gång, när predikan började blifva för lång, hviskade liten pilt i mammas öra: "Är det icke slut snart?" Jo jo, men, de der långa predikningarna äro farliga, minst sagdt, och en orsak till denna dom är, att de trötta ut barnen. Den som håller långa predikningar är antingen en utomorordentligt begåfvad man eller en riktig stackare, ty den förre håller på länge, emedan han har mycket att säga, och den senare står der och skramlar med sin tomma tunna ett par hela timmar för att få fram en enda droppe ädel drufsaft, och vet icke, att det goda han hade att säga tog slut precis kl. ½12. Och emedan utomordentliga predikanter äro tunnsådda och emedan de äfven kanske predikat bättre om de predikat kortare, så gör vanligt folk, sådana som du och jag, käre medbroder, bäst i att hinna till punkt, innan vi förstört det lilla goda vi kunnat säga i början.

Tänk om nu detta finge gifva uppslag åt din egen eftertanke med afseende på din säkert mycket minnesrika barndom, käre läsare; tänk om du derigenom komme att påminna dig din barndoms Gud, så vore jag rikligen lönad för den hvilostund på mitt nattläger, som denna enkla bild beröfvat mig.

Nattvardsbarnen.

Det är påsk! Hvilket arbete och hvilken brådska för pastorn och konfirmanderna. På palmsöndag skulle barnen läsa i kyrkan. Under hela vintern ända sedan den frostbitne Oktober skrämde bort sommarvärme och långa, solljusa dagar, har barnaskaran samlats omkring katekes och biblisk historia. Sista veckan! Pastorn har haft möte med dem hvarje dag. Det har varit en sträng, pröfvosam tid. På fredagsqvällen samlades skaran igen. Pastorn förhörde ingen lexa. Han talade med barnen om framtidsvigtiga sanningar. I bland måste han stanna, ty rösten var mättad af tårar. Han bad dem så bevekande, att blifva den himmelska kallelsen trogna, att läsa och höra Guds ord flitigt, att bedja nu, att bedja alltid. Han varnade för dåligt sällskap och dålig läsning. Han sade till gossarne: vakten eder för tvenne ovanor: bränvin och tobak. Han bad dem alla komma ihåg Jesu ord: Salige äro de renhjertade, ty de skola se Gud. Han förmanade flickorna att vara försigtiga och stränga i allt som rörer ett godt namn och rykte, och

slutligen ljödo orden till alla: vårt lif är ödsligt och olyckligt, det är utan innehåll och mål, tills vår själ blifvit Jesu brud, men då vore både nutid och framtid betryggade. Sedan hölls en stunds enskildt samtal på tumannahand med hvarje barn inför Herrens altare. Pastorn frågade, gladdes och sörjde öfver svaren, förmanade, bad, rådde, och om ett par timmar skildes man åt igen. Icke så få i den stora skaran af barn voro Jesu rätte lärjungar, några stodo qvar i obrutet dopförbund. Då gladdes lärarens hjerta, och tacksamma suckar stego upp till Gud.

* * *

På lördags f. m. hölls sista förhöret i föräldrars och målsmäns närvaro. Svaren ljödo rent och säkert från det första till det sista. På lördags e. m. kläddes kyrkan i högtidsskrud. Barnen och pastorskan hjelptes åt. Åldrige stenmurar och väderbiten predikstol sågo gladare ut än annars, ty hvem vill ej fröjdas på barnens högtidsdag. På qvällen hölls gemensam aftonbön med barnen, deras föräldrar och vänner. Man ville i Herrens gårdar bedja om välsignelse för den stundande högtiden.

* * *

Palmsöndag! Våren hade dröjt. Frusna ilar från nordan skrämde bort grönska och vårbehag. Grästräen nästan blygdes, att de ej väntat några veckor längre och lärkans drill var förstummad. Men nu är det Palmsöndag. Morgonsolens strålar komma så varma och milda från öster öfver läroverkshusen och parkens träd. Sjelfva kyrkotornet försöker att se ungt och gladt ut. Luften är ljuf och sommarlik. Det är vår ute, och i dag är det vår inne också. Skaran har samlats i prestgården. Pastorn helsar vänligt och allvarsamt på dem. Sedan träder han i spetsen för de unga. Under tornklockans klangfriska toner skrider tåget mot templet. De unga gå två och två. Närmast pastorn komma församlingens hvitklädda döttrar, sedan gossarne i svarta drägter. I kyrkodörren brusar orgelns helsning dem till mötes. Hvilken glädjesyn! De unga på väg till Gud! Och mammas öga fuktas, när hon ser sin Carl, nyss barn, gå så snällt och vackert med de öfriga, och pappa ser bara sin Anna, som han älskar så högt och som i dag är klädd till frälsarens brud.

Mr. John Johnson, Mariadahl, Kansas.

De sitta på de anvisade platserna. Församlingen sjunger i kapp med orgel och basuna-kör. Orden höras i dag så tydligt:

Jesus är min vän den bäste,
— — Ingen skall mig kunna skilja —
Jag är viss och derpå liter — —

Församlingens mångårige herde står för altaret. I brinnande bön viger han de unga och de-

"Baby."

(Af den berömde tecknaren F. Kaulbach.)

ras högtid vid Gud. "Utväljen eder i dag hvem I tjena viljen, men jag och mitt hus vilja tjena Herren." Hvad en pastor känner på sådana dagar! Han är det andligas vårdare på jorden, han är själarnes väktare, han är Guds röst bland folket.

Förhöret börjar. Det letar sig en af barnen väl känd väg genom katekesens fem hufvudstycken. Guds ord och Luthers lära känna de unga till väl. Frågor och svar aflösa hvarandra ifrigt och eldigt, och tacksamma föräldrar tänka med glädje på hvad skörd sådant ädelt utsäde skall få. Nu är den vigtiga stunden inne. Frågorna tystna på herdens läppar. Han betraktar med kärlek en stund de barn, som i dag slutit syskonring kring Herrens altare. Sedan ljuda orden allvarligt under församlingens ljudlösa tystnad:

Denna är den lära, som vår Herre Jesus Kristus i sitt ord oss gifvit.

Erkännen I — —

Tron I — — —

Viljen I trofaste blifva — —

Är det edert uppsåt att redligen — —

På hvarje fråga kommer hjertats skälfvande ja. De knäböja. Förbundets ängel är nära hvarje hjerta. Gud bor bland menniskor. Himmelen har sänkt sig ned till församlingen. Bönens rökoffer stiger till nådens tron. O, huru allvarligt mena icke de unga i detta ögonblick!

Församlingen? Underliga känslor uppfylla allas hjertan. Der borta sitter en väderbiten nordmannason som just kommit tillbaka från vesterns guldgrufvor och hedningar. Orden ljuda sällsamt i hansöron. Fädernetunga talar till barnahjertat och minnena från förr. I buskiga ögonfransar dallrar en tårperla, så klar och äkta, att Guds änglar se det och fröjda sig. På läktaren står i trängseln en yngling, som för tio år sedan i östern lofvade Gud samma trohet som barnen nu. Men han höll den ej mer än till sensommaren. Så kom han bort både från den himmelske och jordiske fadren på en gång. Nu hade han icke varit i kyrkan på många år. I dag vann nyfikenheten seger öfver kölden, men det var den trofaste Anden som egentligen styrde stegen mot templet. När barnen mot slutet vittnade om den stora samlingen och skilsmessan på den sista dagen, träffades hans hjerta af sanningens tveeggade svärd. Han måste gråta, han måste bedja, och för honom blir det påsk redan palmsöndag, ty han står upp från de döda.

* * *

Den heliga veckan blef för nattvardsbarnen en högtidsvecka i särskild mening. På tisdagseftermiddagen samlades de i kyrkan till gemensamt möte. Pastorn talade stilla och kärleksfullt med dem om nödvändigheten af att alltid vara fasta i det goda och icke glömma hvad man lärt och lofvat. Han förberedde dem på kommande frestelsestunder och omtalade hvar hjelp stod att finna.

På skärtorsdagseftermiddagen samlades alla nattvardsbarnen i pastorshuset. De voro tillfällets hedersgäster. Deras lärare ville, att de skulle känna sig hemmastadda hos honom. Nu framtogos porträttalbum, bilderböcker och illustrerade arbeten af alla slag ur pastorns rika bibliotek. Man såg, man samspråkade, man fröjdades i hvarandras sällskap. Så kom måltiden. Det var ett svenskt gångbord med kinesiska pappers servetter. Det tog en rundlig tid, och nu redan ringer kyrkoklockan första gången. Det föll någon in, att han ville hafva alla kamraternas namn på sin servett och så gömma den som ett minne af den angenäma stunden. Och nu blef det ett skrifvande utan ända. Pastorskan skaffade fram blyertspennor i mängd, skar af dem på midten och gjorde på så sätt antalet stort. Omkring pastorn trängdes de alla. Hans namn skulle alla hafva, det var klart. Men nu ringer det andra gången. Just som man skulle börja tåget till kyrkan, stiger en af gossarne fram och lemnar en vacker gåfva som minne af nattvardsbarnen.

Två och två som på söndagen! Solen hade just sjunkit bakom kullarne i vester. Aftonrodnaden verkade stämningsfullt på alla. Det var högtid igen. Inne i kyrkan voro platser reserverade närmast predikstolen för de unga. Men det var ungdom rundt omkring. Denna qväll egnades som regel åt nattvardsbarnens återföreningsfest. När pastorn bad alla han konfirmerat att stå upp, stod mer än hälften af den stora åhörareskaran upp. Det blef en rörande stund. Alla sjöngo som de gjort i barndomens dagar:

"Vi äro väl ringa och svaga och små,
Mot synden och verlden vi äro väl få,
Men våga dock strida för sanning och rätt;
Vi trösta på Herren och segern blir lätt."

Och kören ljöd kraftigt och modigt vid slutet af hvarje vers:

"Lejonet af Juda, som stridde och vann,
Går för oss i striden, vi segra som Han."

Pastorn talade i qväll till dem alla. Han frågade och talade ömsom. Det, som framhölls, rörde isynnerhet dopförbundet, tron och rättfärdiggörelsen. Man fick det intryck, att herden ville föra de älskade unga nära Guds kärlekshjerta.

Pastorn läser sin skriftermålstext: "Förvara din själ och se icke tillbaka, och statt icke i all denna ängd, men på berget undsätt dig, att du icke förgås."

Han talade om huru noggranne vi borde vara om själens vård. Huru ingen skulle stå stilla i kunskap, i Guds ords lydnad, i helgelse. Sedan visade han de unge och de gamle till det Guds berg, på hvilket de undersamma frälsningsgerningarna timat på Långfredag. Der fans ro. hvila, salighet. Dit ville nattvarden föra dem.

Derefter hölls högmessogudstjenst i vanlig ordning med psalm- och körsång. Pastorn talade om ett saligt påskdagsbeslut: Jag vill taga honom. Sedan sjöng församlingen:

Prof. C. M. Esbjörn, San Francisco, Cal.

Det är påsk! Templet är prydt till högtidens största dag. Hvilken skön stund. Fåglarne sjöngo tidigt sin glada sång till Skaparens ära. Solens strålar lekte i sannskyldig högtidsglädje med de honungsmättade fläktarne från plommon- och persikoträdgårdarne. Högtidsklädda skaror komma flocktals från alla håll. Omkring altaret sitter den prydda ungdomsskaran, som i dag äro gäster, bjudna af Herren, deras frälsare.

Orgeln ropar i kraftiga ackord sitt glada halleluja. Det är påsk, det är ljusets och segerns högtid. Vid dukadt nattvardsbord stå blommor i mängd. Man har velat förena det sköna i naturen med det skönaste i andens verld, man har sagt: allt i alla Kristus.

Värdes du ock sjelf mig möta,
Att jag dig med hugnad ser
I din' ord och löften söta,
Der du dig med kraft beter
Och mig kungör lifvets vägar,
Dem jag vandra skall till ro,
Att jag glad må hos dig bo.

Här skall nu min själ sig nära
Af osyradt himmelsbröd,
Jesu nåd, och ej begära
Annat till sitt understöd
Än det han förvärfvat hafver.
Kasta syndens surdeg bort,
Hvilkens fröjd är snöd och kort."

Pastorn stod vid altaret. Vid hans sida sågs en grånad veteran, en af vår kyrkas grundläggare

i detta land. I dag kunde sjuklighet och ålderdom ej hindra honom att bestiga det heliga rummet och stå vid Herrens altare. Högtidligt ljödo orden:

Välsignade kristne — — —
Upplyfter edra hjertan — — —
Tagen, äten, dricken!

Och herden sjöng: Herrens frid vare med eder. Då svarade församlingen stående:

"O, Guds Lam — — — fräls oss, hjelp oss, gif oss din frid och välsignelse."

Stunden är kommen. Föräldrar och målsmän blicka med rörelse mot barnaskaran. Gossarne stå upp, de sluta brödrakrets kring Herrens bord. De knäböja med rörelse och taga gåfvan, samt höra orden: Jesus Kristus, hvilkens lekamen — — blod — du anammar, bevare dig till evinnerligt lif. O, sällsamma känslor, o himmelska närhet. "Såsom I nu anammat hafven Herren Jesus, så vandren ock i honom. Gån i Herrens frid." Nu kommer den hvitklädda jungfruskaran, påskliljor i Herrens örtagård, rosor, hvilka den uppståndne gläder sig öfver. Gråtande af glädje, af undran knäböja de vid det himmelska bordet. Herren talar. Hans röst kännes igen. De lofva honom, som deras bröder förut, att de aldrig skola svika den himmelska kallelsen. "Gån i Herrens frid."

* * *

Hvilken stund! Det kändes så underligt i den gamla stenkyrkan. Det var, som om jorden trängts undan några ögonblick för himmelen. Bland folket satt dottern till en landsman, som ingen församling hörde till. Hon hade varit med på palmsöndagen. Hon var med nu. När församlingens döttrar stodo upp från nattvardsbordet, böjde hon sitt hufvud mot kyrkobänken framom och gret bittert och länge. Men de tårarne buro frukt, ty nästa påskdag stod hon med bland nattvardsbarnen oeh fröjdade sig öfver de himmelska gåfvorna. Derborta ser jag ett ansigte, gåtlikt och främmande. Hvem kan det vara? Jo, det är bestämdt Nils, som läste med för tolf år sedan. Han ser så besynnerlig ut i dag. Det kämpar i hans inre. Han försöker se lugn ut. Men den ståtliga mustaschen kan ej tillfyllest dölja läpparnes darrning. Ögat börjar skymmas midt på dagen. Hvad kan det vara? Åh, han bara minnes sin moder, som är i himmelen, och den der långfredagen och påsken, när han också var så glad och lycklig. Han kan ej härda ut, något drifver honom fram. Han kommer med. Der står han rak och ståtlig men med böjdt hufvud och tårad blick — "mitt blod — utgjutet till syndernas förlåtelse" — ack, det passade så väl för honom, och han undfick de heliga gåfvorna till fröjd och salighet.

* * *

Det är Påsk! Gudstjensten har nått sin fullbordan, och den lyckliga församlingen sjunger:

Låtom oss nu vara glada,
Fröjdas hvar uppå sin ort.
Nu är botad all den skada
Som oss syndafallet gjort.
Dödens fruktan är fördrifven,
Döden är uppsvulgen blifven.

Upp min själ, min mun och tunga,
Upp mitt hjerta och min röst,
Till att prisa och lofsjunga
Jesus, som oss återlöst.
Jesus tacka och berömma,
Jesu godhet aldrig glömma!

Ett jul-kalas.

Johan Peter i Sveadal var småländing och hade lyckats bra i i Amerika. Nu var han välmående och hade ett trefligt hem. Han hade en god och präktig hustru, och de skulle hafva ett julkalas för sina vänner såsom seden var i den trakten. Pastorn med familj inbjöds först, ty Johan Peter var kyrkomedlem och medlem af kyrkostyrelsen samt dessutom pastorns gode vän. Sedan bjöds ock såsom rätt och tillbörligt var en annan pastorsfamilj, som hade sitt ålderdomssäte der i trakten. Derefter kom turen till en hel mängd grannar och vänner. Stöket i kök och källare räckte i flere dagar, men nu skulle kalaset stå.

Det var friskt, gladt vinterväder. Den ene öfvertäckaren och fjedervagnen kom efter den andre. Prestfamiljerna och de öfriga voro snart i förtroligt samspråk. Här syntes några glada språksamma vermländingar, folket med det eviga småleendet och det varma, känsliga hjertat, der ett kotteri småländingar, bland hvilka räknades en from f. d. sjöbuss, som nu slagit sig till ro på en landtlig gård, dit han ofta inbjöd sin pastor och andra vänner, och der de alltid tillbragte trefliga, angenäma stunder. Jag älskar småländingarne. Det är något redbart, trofast, uthålligt hos dem, äfven om de understundom äro något envisa och illmariga.

Middagen är serverad! Det långa bordet fullsattes snart af matfriska gäster. Svensk-amerikanerna lefva godt, och gäller detta i all synnerhet jul-tiden. Här vankades jul-fisk, köttbullar, kött-stek, kalkonstek och en mängd af efterrätter. Man drack mjölk, vatten och kaffe. Efteråt serverades svagdricka, äpplen, nötter och konfekt. Nu språkade man friskt och gladt i de olika rummen. En del rökande herrar voro sysselsatta med sitt älsklingsnöje i andra våningen. I det trefliga, mattprydda förmaket samlades de öfriga, och pastorn tog snart fram några julkalendrar och började föreläsa ur dem. Jag minnes ett af styckena, och kan icke neka mig nöjet att här anföra det.

"Vår Herres små."

Hvilken af staden E:s innevånare, som lefde der för 50—60 år sedan, kände icke den gamle lärde, men besynnerlige Ernst Mejer? Icke hade just så många sett den gamle framåtlutande mannen med de stora glasögonen med silfverbågar och det besynnerliga frånvarande och vresiga uttrycket i sitt rynkiga ansigte, men alla kände honom dock till namnet; ty namnet var vida kändt både bland lärda och olärda. Det var särskildt en egenskap, som gjorde den underlige mannen känd, nämligen den antipati han hyste mot *barn;* dem tålde han icke. De jagade bort hans tankar och derför hade också husvärden, hos hvilken han bodde, måst gifva mången god hyresgäst afslag, blott för denna egenhets skull.

En mörk höstafton satt nu den gamle som vanligt ensam, och ljuset framför honom bredde sitt sparsamma sken öfver de många uppslagna böckerna och papperen. Men han hvarken läste eller skref, han satt tillbakalutad i sin stora länstol och såg missnöjd ut. — Månne han tänkte på något nytt verk, som skulle göra honom ryktbar och kasta ljus öfver något ännu olöst problem.

Nej! Det var ett förunderligt vemodigt uttryck i den gamles ansigte. Han skulle *flytta* — flytta bort från det ställe, der han i nära tjugo år hade bott lugnt och fredligt. Och hvarför? Jo, hyresvärden hade hyrt ut sidorummet till en familj, som hade två barn, och det var för Mejer det samma som en uppsägelse.

Huru skulle han nu under flyttningen kunna hålla reda på alla sina böcker och papper? Huru lång tid skulle det icke behöfvas, innan han komme att känna sig hemmastadd på ett främmande ställe?

Allt detta hade han tänkt på den morgonen, när han skref annonsen om "en stilla, gammal man, som önskade hyra ett rum hos en familj *utan barn*". Och huru hade han icke räknat timmarne tills de kommo, dessa menniskor, som icke hade barn, men önskade en stadig hyresgäst. Det hade varit en tid full af spänning för den gamle opraktiske lärde.

Der kommo många, men ingen af dem hade billiga rum, och deras ansigten stämde honom icke heller till deras fördel. Men så hörde han en sakta knackning på dörren, just som han började förlora modet; och vid hans barska, "stig in!" öppnades dörren sakta, och en fattig, men snyggt klädd qvinna tillbjöd ett litet rum för en stilla hyresgäst. Och han visste icke hur det kom sig — allt nog, han bestämde sig för rummet med detsamma, utan prut. Det måste säkert ha varit derför, att den fattiga qvinnan hade ett par ögon, hvilka liknade ett annat par, som han studom såg i drömmen, ett par ögon, som kallade till lif en aldrig förgäten tid från hans ungdomsdagar, innan hjertat blef hårdt, innan "hans bättre jag" kröp in i ett skal som en snigel. Som sagdt, han tog rummet utan att pruta; och hvad ännu underligare var, han glömde totalt att fråga efter hufvudvilkoret: "inga barn?" Men, tänkte han sedan, *det* föll af sig sjelft, det stod ju i annonsen.

Det var nu sista aftonen i det gamla hemmet, men han var icke så bedröfvad deröfver som han hade väntat. Visst kändes det litet underligt att bryta upp, men det vemodiga uttrycket i hans ögon kom icke derifrån; det kom af tanken på ungdomstiden, då för hans hjerta hägrade det sköna hopp, som aldrig skulle blifva verklighet.

Han satt i gungstolen och låt den häftigt gå fram och tillbaka, som ville han jaga bort sina tankar. Men de kommo igen — det är underligt med sådana der gamla minnen. Hade hans ungdomsdröm blifvit verklighet, så hade han förvisso icke blifvit den gamle besynnerlige, vresige gubbe, som han nu var — han, hvilkens hjerta en gång slog så varmt. Hvad *hon* var vacker och god! Hon skulle säkert ha jagat bort de mörka tankarne och upplifvat det tunga sinnet. Men — "föräldrarne visste bättre sin dotters väl." Det var den gamla historien: en fattig student, som endast i framtiden har ett hem att bjuda den han älskar, och dertill blott ett *fattigt* hem. Och så fick han veta, att hans kärlek var hopplös, och att en *rik* friare redan anmält sig. "Det skulle icke så vara!"

Pastor L. G. Abrahamson, Chicago, Ill.

Så kastade han sig öfver sina böcker; han läste mången gång hela nätter igenom för att få bort tankarne, och till slut flyttades kärleken öfver till hans nya "flamma", vetenskapen och studierna. Han intalade sig sjelf, att hans första kärlek blott var en ungdomsdårskap, ja, att hvad som kallas *kärlek* blott är en inbillning, en dumhet, "den sista af barnsjukdomarne". Nu deremot hade han funnit "det reela i lifvet"; han hade vunnit anseende och namn, och dertill förtjenade han ju pengar, mycket pengar. Och då han icke gjorde

af med stort mer än en fjerdedel af sin årsinkomst, så växte hans förmögenhet med hvart år, och *så småningom växte hans hjerta fast vid den.*

Det var dock underligt, hur tankarne kunde ila tillbaka till de gamla tiderna! Och han, som trodde, att han hade glömt alltsammans. Ja, det kom sig blott af trötthet och öfveransträngning; det var nog bäst som det var, han ville icke tänka mer derpå.

Han klädde af sig och gick till sängs; i morgon skulle arbetskraften och humöret återkomma. Men händerna knäpptes icke, läpparne rörde sig väl, men icke till bön, och derför medförde icke Herrens ängel frid öfver den gamles läger. Han kastade sig fram och tillbaka, kände sig ännu i drömmen ensam och öfvergifven; ty ängeln, "barnets ängel", var borta.

Nästa dag flyttade han. Han ordnade sina böcker, möbler och små prydnader, så godt han kunde, och när aftonen kom, satt han i sitt nya hem och arbetade som förr. Han skref och strök ut, och skref igen; det gick svårt i den ovana omgifningen. Så lutade han sig tillbaka i stolen och lyssnade; det hördes ju tydligt barnsteg i rummet bredvid. Nej, huset skulle vara fritt från barn, — det var nog bara inbillning. Han böjde sig åter öfver sitt arbete....

"Titt ut, titt ut!"

Hvar kom det ljudet ifrån? Den lärde såg sig omkring i rummet.

"Titt ut, titt ut, gamle herrn! Du får icke vara ond, för Amy är ensam hemma."

Den lärde hotade med fingret åt den lilla störerskan, som gläntande på dörren tittade in i rummet. Men hans ansigte var väl icke nog allvarligt; ty i stället för att stänga dörren, trippade flickan leende in och stannade midt på golfvet, fördjupad i betraktande af allt det nya hon såg.

"Nej, så mycket vackert!" sade den lilla och började undersöka allting. Men plötsligt höll hon upp och såg på den lärde, som stod alldeles förstenad, medan det jublande barnaskrattet klingade genom huset. "Så rolig du ser ut", ropade hon; "så rolig du är!"

Den lärde såg ovilkorligt ned på sig. "Du är ett litet oskickligt barn", sade han, "och du måste gå dit, der du är hemma."

Han hade rynkat ögonbrynen. Men den lilla förstod icke att det var allvar med rynkningen; ty hon rynkade också sina små ögonbryn och såg så genomkomisk ut.

"Åh, hvad du är rolig", sade hon igen; "så här stod du förut", och hon hotade honom med fingret, "och så här står du nu", sade hon och rynkade ögonbrynen. "Du vill skrämma Amy, men Amy är inte rädd, ser du; hon förstår väl, att du är en god gammal herre, som bara vill leka med henne."

Den lärde såg helt förtviflad ut; barnet störde honom ju midt i arbetet, men hvad skulle han göra? Det stod icke i hans magt att bevisa lilla Amy, att det verkligen var allvar.

"Du måste verkligen gå", sade han, "för jag skall arbeta."

"Jo, pytt", sade den lilla, "jag skall hjelpa dig. Är det här du sitter, när du arbetar?" Hon kröp utan vidare upp i den gamles stol och började ifrigt röra i papperen.

Nej, nu blef det allt för tokigt! Den lärde sprang dit, men i ett nu var den lilla nere af stolen, och så började en förtviflad jagt rundt kring bord och stolar. Den lilla jublade och skrek: "Titt ut, titt ut, gamle herrn!" och den lärde sprang allt ifrigare och ifrigare för att få fatt i den lilla fredstörerskan. Men medan leken var bäst i gång — en 3—4 stolar lågo redan vältade på golfvet — och just som den lärde, svettig och andfådd, höll på att uppgifva den vilda fruktlösa jagten, knackade det till all lycka på dörren. Det var den lillas mor, som trädde in, förlägen och med många ursäkter för Amys oskickliga uppförande, och tog henne med sig ut. Den lärde hade nätt upp så mycket luft qvar, att han kunde ropa: "Låt henne aldrig mer komma igen!"

Han kastade sig ned i soffan och torkade svetten. Jo, der såg vackert ut i rummet, allting huller om buller; det var just ett skönt ställe han hade kommit till. I morgon dag skulle han säga upp. Men, märkligt nog, han hade aldrig sedan många år sofvit så godt någon natt, som den, som nu följde. Han drömde om sin ungdomstid, då lifvet låg så ljust och rikt framför honom. Med den lilla hade en frisk vindfläkt kommit in till honom och jagat bort något af många års dam; och då nästa afton kom, ertappade han sig sjelf med att lyssna efter minsta ljud der inifrån — det var, som om han väntade, att hon skulle komma igen och öppna dörren med sitt barnsliga

skratt och sitt glada: "Titt ut, titt ut, gamle herrn!"

Nej, hon kom icke. — Följande eftermiddag gick den lärde ut och kom straxt igen med en stor påse konfekt, lade den på bordet och skref utanpå: "Till Amy!"

ett bref, som kon räckte den lärde. Utanpå stod det: "Till den gamle snälle herrn!" och inuti med lika stora och förfärliga bokstäfver:

Kära snälla herrn!

Jag blef mycket sjuk, då jag åt upp all konfekten, som jag fick af dig. Om Amy skulle dö, får

Napoleon den store ser den ryska staden Moskwa brinna.

du icke vara ond på henne, för att hon var så olydig mot dig; för mamma har sagt, att jag *var* olydig, men då förstod jag det inte. Men nu förstår jag, att det är sant, ty mamma narras aldrig. Om Gud vill, att jag skall blifva frisk igen, skall

Så lyssnade han vid dörren. Nej, han hörde ingen der inne; han öppnade sakta dörren och stack in konfektpåsen.

Dagen derpå var Amy sjuk; mot aftonen knackade det på dörren, och hennes mor kom in med

jag be mamma, att hon vill be dig, att jag kan få komma in till dig och tala med dig, och tacka dig för konfekten. Jag kan icke skrifva mer nu, men du får ändtligen icke vara ond på Amy, för hon är så sjuk. Amy."

Den lärde kunde icke riktigt läsa brefvet. Bokstäfverna liksom dansade rundt för honom och handen darrade.

"Har ni skickat efter doktorn?" frågade han plötsligt modren.

"Nej, Amy blir nog snart frisk; hon är ju icke farligt sjuk, och om det vore fallet — så är det icke så lätt för den fattige att få läkarehjelp."

"Ja så."

Modern gick. Så fort den lärde blifvit allena, tog han på sig hatt och rock och gick ut. Han gick icke långt; han stannade utanför doktorns dörr och ringde på.

"Är doktorn hemma?"

"Ja, var så god och stig in; han kommer straxt."

Den lärde steg in i väntsalen, men hade ingen ro att sätta sig, utan gick upp och ned på golfvet. Detta "straxt" tyckte han vara oerhördt långt. Så, nu kom doktorn ändtligen.

"Jag vill bedja er vara god och gå till n:r 62 Badstugatan, en trappa upp till venster bor der en enka med ett litet barn, som heter Amy. Barnet är mycket dåligt, ser ni, men ni måste rädda det, ni måste uppbjuda all er konst; lofva mig det?"

"Det gör jag alltid, när det gäller mina patienter", svarade doktorn leende.

"Ja, det kan väl vara, men detta barn måste absolut räddas. Då jag står i skuld till familjen, skall jag be att få genast uppgöra honoraret; men ni måste lofva mig att icke säga, hvem ni fått betaldt af, och träffar ni mig der borta, så känner ni mig icke, har aldrig sett mig förr; lofva mig det!"

"Det skall jag gerna lofva."

Den lärde stack ned händerna i sina stora fickor och tog fram två sedlar, som han räckte doktorn.

"Det är för mycket."

"Långt derifrån, den lilla är värd mycket mer. Kom ihåg ert löfte. God afton, herr doktor; jag hoppas ni skyndar er, den lilla är mycket sjuk."

En timme senare satt den lärde åter böjd öfver sina böcker; men i tankarne satt han vid det lilla fattiga barnets säng och såg doktorn böja sig öfver henne med en allvarsam min. Månne hon skulle dö? — "Han var i grunden", så sade en röst inom honom, "en gammal elak gubbe, som förtjenade att man pekade finger åt honom. Detta lilla vänliga, oskyldiga barn hade han varit tvär och elak emot! Hvad gjorde det väl, om hon kom in? Ingenting, rakt ingenting! Hon var som dagsljuset, som tränger in till en sjuk. Han var den sjuke. Vrede, hat, högmod och vinningslystnad, ja, allt ondt hade vuxit fast i honom." — "Ja, visserligen", så invände nu hans egenkärlek, "men det var blott derför, att menniskor aldrig hade mött honom med kärlek och vänlighet." — "Prat", sade åter den förra rösten, "han hade sjelf stött menniskor ifrån sig, då han gick der butter och misstänksam mot alla. Den lilla sjuka Amy, hon hade ju mött honom med sin barnsliga, naiva kärlek, och äfven henne hade han bemött med vrede och ovänlighet. Om nu den lilla dog? Nå, än se'n? Hvad då? Jo, då var han skuld till det också, den gamle tvärviggen."

Han hörde doktorn säga farväl derinne; han måste gå ut och höra läkarens tanke om den lilla sjuka. Den lärde tog på sig rock och hatt samt tog några papper i handen, som om han skulle haft ett ärende att uträtta. Han hälsade på doktorn, som stod och talade med enkan, alldeles som om han aldrig hade sett honom förr, och han tycktes andas dubbelt lättare, när han kommit ut på gatan. Men han gick icke långt — ställde sig bara borta vid hörnet och betraktade ifrigt de utstälda varorna i bodfönstret. Nu kom doktorn. Den lärde helsade ånyo. "Nå, hur är det med barnet, herr doktor?" Han försökte att gifva sina ord tonen af en tillfälligtvis framkastad fråga; men doktorn märkte, att det var en hjertefråga.

"Det var ju bara en ganska vanlig sjukdom, i morgon är den lilla frisk igen. Det var då icke något att vara så bekymrad öfver."

"Nej, jag tänkte nog det, jag också; men ser ni, hon är sin moders enda barn," sade den lärde, strålande, "och då vet ni, huru det är; mödrar äro alltid så öfverdrifvet oroliga. Men för säkerhets skull kan ni ju titta in till dem i morgon igen."

"Ja, om ni absolut önskar det, så kan jag gerna

göra så; men eljest är det alldeles onödigt. God afton, herr Mejer!"

"God afton, god afton, herr doktor; vi träffas i morgon!" sade den lärde och skyndade hem.

Följande dag var söndag. Mejer brukade aldrig gå i kyrkan; der hade han icke satt sin fot på den tid han kunde minnas. Om söndagsförmiddagarne sof han till klockan tio, ibland ända till tolf.

Äfven i dag halfsof han, då han hörde en knackning på dörren och kort derpå en barnröst, som frågade: "Får Amy komma in? Får Amy komma in?"

Den lärde blef med ens helt vaken. "Ja, Amy får gerna komma in!" ropade han. Dörren öppnades och det lilla glada barnet sprang in.

"Det var snällt. Men säg mig, hvarför går du icke i kyrkan?"

Den lärde svarade icke.

"Du läser kanske i bibeln hemma i stället? Får jag se, om jag kan finna bibeln i ditt bokskåp?"

Hon väntade icke på svar, utan började leta, och den lärde klädde sig under tiden.

"Nej, tänk, att jag icke kan finna bibeln här, och ändå känner jag så väl igen den. Ser du, mamma läser hvar afton och morgon ett stycke ur den och jag finner den alltid åt henne. Säg mig, hvar är då din bibel?"

"Jag har ingen!"

"Har du blifvit så gammal, utan att hafva en bibel? Stackars du! — Jag skall riktigt be mamma, att du får min, som jag fått efter mormor och som hon har läst i, då hon var liten. Vill du se den, så skall jag gå in efter den."

Pastor G. Peters, York, Nebr.

"Nej, hvad är det — du ligger ju ännu? Mamma har gått i kyrkan för länge sedan, och hon sade, innan hon gick, att om tiden blef mig för lång, så kunde jag knacka på och fråga, om jag fick komma in; ty jag ville in och tacka dig för konfekten. Tusen tack skall du ha för den."

"Tack sjelf, du lilla barn; men du blef ju så sjuk sedan?"

"Ja, men doktorn sade, att det icke var af konfekten; han kallade min sjukdom för 'glupskhet'; vet du hvad det är?"

Den lärde smålog. "Jaså, kallade han det för glupskhet? — Men nu tror jag nästan, det är bäst jag stiger upp, så skall jag visa dig några vackra taflor, jag har."

Den lärde svarade icke. Han stod och såg ut genom fönstret — han hade blifvit så tankfull vid barnets fråga.

Amy tog hans tystnad för samtycke, ty hon gick in och kom strax igen, bärande på en gammal bibel, som hon räckte den lärde. Han öppnade den mekaniskt — men plötsligt ryckte han till och hans ögon fyldes med tårar. Hvad var der för ett namn på bokens första blad, som hos honom uppväckte en så underlig, onämnbar känsla och gjorde, att boken från att vara honom likgiltig blef honom så underligt kär? Det var

hennes namn, som han der hade läst, skrifvet med hennes egen stil. *Ellen Westerberg* stod det. Boken hade varit hennes.

Den lilla stod alldeles förvånad.

"Hvarför gråter du?" frågade hon vänligt och klappade honom på kinden med sin lilla mjuka hand; "du skall nog få den. Jag skall fråga mamma så fort hon kommer från kyrkan, och jag är säker på, att hon gifver dig den."

"Tack skall du ha, du kära lilla barn; en kärare gåfva kunde jag aldrig få."

"Så glad du är åt Guds ord, du också," sade den lilla trovärdigt; "jag visste nog, att du skulle läsa i den."

"Ja, åt den här bibeln är jag glad, i *denna* skall jag läsa till min sista stund," sade den lärde för sig sjelf, i det han lade handen på boken.

Den lärde fick boken och han höll sitt löfte. Han läste i den hvarje dag, och så småningom blef den honom kär, icke blott för namnets skull, utan ännu kärare för det lifvets ord den gömde. Den gamle, underlige mannen blef som ett litet barn igen — så glad och fri, som han aldrig hade varit förr.

När den lillas moder dog, tog den gamle Amy till sig; de läste tillsammans, de lekte tillsammans; och när söndagen kom och klockorna kallade till Herrens hus, då kallade de icke förgäfves på den gamle lärde och hans kära Amy.

Den gamle lärde Ernst Mejer hade också blifvit en af "vår Herres små".

Men så underligt det är, att alla vår Herres barn äro *små!*

* * *

Enkel, som berättelsen var, rördes man märkbart af densamma. O, hvad de barnen lätt hitta vägen till våra hjertan! Sedan läsningen afslutats, satte sig en af de yngre fruarne vid kammarorgeln och så sjöngs den ena trefliga sången efter den andra ur "Hemåt", en sångbok, som i den trakten mycket älskades. Man sjöng i stämmor, och det lät verkligen bra. Låt sången alltid klinga friskt i svensk-amerikanska hem, ty fridens englar bo gerna, der man sjunger mycket och af hjertat.

Nu skulle det drickas kaffe. Bordet dignade åter af allehanda goda anrättningar. Man åt ock med berömvärd aptit, ehuru den stora middagen nog gjort sitt till att dämpa äfven en svensk matlust. Samtalet var friskt och godt, t. o. m. en smula skämtsamt. Minuterna gingo fort. Snart böjdes hufvud och hjertan till Gud, som gifver allt godt.

Vid andra bordet åto nu, som vid middagen, barnen och de yngre under gladt glam. De hade haft roligt hela eftermiddagen med dockor och leksaker, som julgubben delat ut med frikostig hand. För dem hade tiden varit allt för kort. Det är den alltid, när man är ung och glad och frisk.

Det qvällnade. Nu måste man bryta upp. Dessförinnan samlades alla i förmaket och angränsande rum. Pastorn läste ett stycke ur bibeln, sade några ord med anledning af det lästa, och bad Gud om hans välsignelse för dem alla. Så sjöngs af alla gemensamt.

> O Jesu, blif när oss, blif när oss allt fort
> Och sköt oss och bär oss som alltid du gjort.

Solen sjönk sakta bakom vesterns kullar. Vinterqvällens prakt bredde sig öfver den vackra dalen. I raskt traf bar det af från Johan Peters gård, der man tillbragt en angenäm dag. Kalaset var trefligt. Det är rätt och tillbörligt att vänner få träffas, samspråka, byta tankar och hvila något litet. Vi hafva ett alltför brådskande lif i Amerika, vi måste ändra oss, taga ledigt emellanåt på ett förståndigt sätt och låta kropp och själ hvila ut. Vi böra lära oss att samtala trefligt, nöjsamt och till vår gemensamma nytta. Är det något, som vi svenskar i Amerika ej kunna, så är det konsten att samtala. I der stycket äro vi i allmänhet riktiga stackare. Reform, reform!

Men Johan Peter i Sveadal mår fortfarande godt i sitt trefliga, gästfria hem, och der komma säkert ännu många julkalas att hållas till allas vår gemensamma fröjd.

Den första handeln mellan blekansigten och rödskinn.

C. Bilder ur folklifvet.

Ett svenskt-amerikanskt republikanskt massmöte.

Svenskarna i Amerika börja allt mera deltaga i de politiska och medborgerliga frågornas dryftning. Deraf uppstå klubbar, föreningar, processioner och massmöten bland mycket annat, som i detta sammanhang kunde nämnas. Detta allmänna intresse är särdeles lyckobådande för framtiden. För tjugo år sedan saknades det på de flesta ställen. Man ansåg det nästan som synd att deltaga i det politiska lifvet. Nu har insigten blifvit bättre, och man börjar fatta, att det är en kristen menniskas pligt att fullgöra sina skyldigheter äfven som medborgare.

Det var i Illinois, i en af de svenskaste trakter i hela Amerika. Tiden var inne för presidentval. Det skulle blifva ett svenskt-amerikanskt-republikanskt massmöte. Guvernören och en svensk-amerikan skulle hålla tal. Guvernören sade på tåget till svensken:" You talk English well for being a swede", (ni talar engelska bra för att vara en svensk), och detta är ett vanligt prof på amerikanens ofantliga inbilskhet. Samme guvernör hade förut i Rock Island sagt till läraren och eleverna der: "I borden vara tacksamma, att I kommit till ett land, der I kunnen få bildning och egna hem."

Men ute på gatan synas skaror af yngre och äldre landsmän, hvilka med fast hållning och trofast blick gå led och led i procession under klingande spel och stjernbanerets segerglada vajande. Det såg präktigt ut: hundraden till fots, hundraden till häst, hundraden i vagn. Hvilken syn kan väl vara ståtligare än tusentals patrioter, hvilka lemnat sina vanliga sysselsättningar för att sålunda visa sin fosterlandskärlek och sitt lefvande intresse för dagens brännande frågor. Man samlades på eftermiddagen på rådhusgården. Guvernören höll ett präktigt, långt tal och dryftade alla kampanj-ämnen. Men det syntes tydligt, att svenskarne denna dag väntade på att höra sin landsman. När han ändtligen fick ordet, talade han ungefär så här:

Landsmän, medborgare!

Att vara svensk, är det största i Europa, att vara amerikan, är det största i Amerika, att vara svensk-amerikan, är det bästa i hela verlden (applåder). När Benjamin Franklin, vår minister, var i England på en statsmiddag, proponerade ministern sitt lands skål med följande ord: Stor-Britannien, den sol, som regerar hela verlden. Derefter föreslogs Frankrikes skål på följande sätt: Frankrike, den måne, i hvars milda sken konster och vetenskaper florera. Hvad skulle Franklin nu kunna få fatt i, som motvigt mod detta öfverdådiga skryt? Jo, han fann sig snart, och sade: Förenta Staterna, den Josua, som befalde sol och måne att stå stilla och de lydde honom. (Lifliga applåder). Ja, just sådant är vårt nya fädernesland. Svenskarne hafva alltid varit republikaner, ty de äro sedan urminners tid friborne män och ingens slafvar. Konungen i Sverige har i en del saker mindre makt än

vår president. Den svenske mannen dör hellre, än att förlora sin frihet. Veten I hvarför svenskarne ej äro demokrater? Jo, när de skapades, användes inga trävaror till öfre våningen (applåder). Det är orsaken. Jag har hört, att det finnes tre a fyra svenska demokrater i närgränsande stad. Jag beklagar — Här afbröts talaren af en svensk-demokratisk lagkarl, som strax förut blifvit utnämd till postmästare i nyssnämda stad, med följande ord: Låt mig upplysa, att det finnes minst hundrade svenska demokrater i vår stad. — Talaren smålog skälmskt och svarade: hundrade svenska demokrater och endast ett postkontor för dem. Det är synd om dem. (Lifliga applåder och rop: hit him again). Talaren afbröts ånyo af samme person, ordföranden ville återställa ordning, men talaren sade lugnt som en milstolpe: Låt herrn fortsätta, det är det enda tillfälle han nånsin får att tala till så hyggligt folk. (Dånande applåder, och rop: hit him again). Talaren fortsatte: När en svensk blir demokrat, så är det emedan han trodde sig väga 200 pounds på den politiska vågskålen, men blef förtretad, när den gick ned vid 75. (Vilda applåder och samma rop). Talaren sade nu: Nej, jag bekänner min fullkomliga vanmakt öfver språket,

Den förbjudna frukten.

då det gäller att på tillfredsställande sätt beskrifva en svensk demokrat, men gif mig fem års tid och tillfälle att lära Webster och Worcester utantill och rättighet att lägga till tusen nya ord, starkare än några i dessa lexikon, och då skall jag lofva att skrifva första raderna af en uppsats om en svensk demokrat. (Ihållande applåder.) Sverige är ett heders-land på alla sätt. Det finnes en mindre procent der af sådana, som icke kunna skrifva eller läsa, än i sjelfva Massachusetts, filosofernas och skolmamsellernas paradis. Sverige har två präktiga universitet, af hvilka ett täflar med verldens bästa, många elementar-läroverk, normal-skolor och ett präktigt folkskole-system. Svenskarne i Amerika hafva icke vanslägtats. De äro barn af sina fäder, de skrifva en ny svensk historia i en ny verld, och de föra dess runor med ära. Hr ordförande, när unionen stod i fara, samlades under stjernbaneret en skara guldlockige män och ynglingar, af hvilka somliga knappt ännu kunde tala landets språk, för att försvara våra fri- och rättigheter som jordens lyckligaste folk (applåder). De kunde möjligen ej afgifvit en särdeles logisk förklaring öfver krigets orsaker, men de visste, att frihet och rätt stodo i fara, och då var det genast klart, hvar svenskens plats borde finnas (Bifall). Hr ordförande, svenskarne afgöra i dag valets utgång i denna stat, i detta härad, i flera andra stater och i dussintals andra härad. Det republikanska partiet eger inga präktigare, inga pålitligare anhängare än svenskarne. De äro medborgare, de äro ej embetsjägare. De hafva brutit mark, byggt sig och sina barn hem, skolhus, kyrkor och läroverk. De äro redlige, utan att vänta betalning derför. Hr ordförande, när nya nationer skola komma till stånd, borde deras grundläggare se till, att det blir godt blod, en god ras, som införlifvas dermed. Det gamla, goda blod, som ingöts i Frankrike och England, det duger äfven i Amerika (applåder). Svenskarne äro en god ras. De äro ett pålitligt slägte. Behandlen dem derefter i detta nya, löftesrika land.

Landsmän, låtom oss vara tacksamma. Vi borde vara tacksamma äfven för litet, såsom gumman, som sade: jag är så tacksam, så tacksam; jag har bara två tänder qvar i munnen, men hvad det är väl att de sitta midt emot hvarandra. Vi hafva mycket att vara tacksamma för. Vi hafva fått nya präktiga hem, vi äro friborna män och qvinnor i ännu högre mening än i gamla Sverige, der hafrebrödet, sillhufvudena och patrons stränghet ofta gjorde lifvet tungt och bittert. Vi hafva ärft jemlikhet. Vi äro alla bröder. Låtom oss nu vara dessa höga gåfvor värdige. Ett val stundar. I svenske, frihetsälskande medborgare, stån i rätta ledet, kasten eder röst för de bästa kandidaterna.

Sedan utvecklade talaren dagens spörsmål, särskildt skilnaden mellan frihandel och skyddstullar, och belyste de tvenne grundsatsernas praktiska resultat med exempel ur svenskars erfarenheter både i Sverige och Amerika. Hans åsigt var, att all inhemsk industri borde skyddas och betryggas under sina barnaår, medan man hann experimentera och derigenom påträffa de bästa metoder för vinnandet af den största framgång. Sådant skydd blefve ock alla samhällsklasser till gagn. Vi vore alla en kropp, en nation och måste bära hvarandras bördor, om vi skulle i framtiden fortfara att vara ett fritt och lyckligt folk.

Andra frågor vidrördes derefter, och till slut vädjade talaren, ofta afbruten af lifliga bifallsyttringar, till svenskarnes patriotism och rättskänsla. De vore söner af tappre och rättrådige fäder, de hade rykte i historien att alltid vara på den rätta sidan vid stora frågors afgörande. De skulle visa det nu i dag, derom var talaren viss.

Patriotiska sånger sjöngos, musikkårens toner klingade i den dunkla Oktober-qvällen. Extratågens hvisslingar hördes, folkskarorna skingrades, och det stora eftermiddagens massmöte var snart slut. Men på November-dagens natt, när rösterna räknades, märktes tydligt, att det ej blifvit utan frukt till nationens bästa under de följande fyra åren.

En svensk-amerikansk jungfru-bild.

Kristin var sexton år. Tio somrar hade flytt hän, sedan den minnesvärda dagen då hon, ännu ett litet barn, landsteg i Castle Garden, i sällskap med föräldrar och syskon.

Hennes fader var en barsk men snäll gammal knekt, många år äldre än modren, en hjertegod, men öfveransträngd qvinna ur den svenska landtbefolkningens bättre klass.

För den idoge emigranten från Engelbrekts och Sturarnes land betyda tio år i Amerika vanligtvis förbättrade omständigheter och ett trefligt och beqvämt hem. Kristins föräldrar voro ej något undantag från denna regel. Fadern hade arbetat strängt som snickare och byggmästare och modren derjemte åtagit sig mattväfning, för att dermed bidraga till den talrika familjens underhåll. De egde nu ett ganska vackert hem, beläget å en större hörntomt vid en af stadens förnämsta gator, der de nu varit bosatta under åtta år. Fadren, som alltid hade öga för extra förtjenst, tyckte att rummen voro väl många för familjens bruk, och så blef en del af den öfre våningen uthyrd. Kristin och hennes mor önskade nog att få ha ett eller två gästrum, men den gamle knekten var af annan mening, och som vanligt var hans vilja lag.

Kristin var en tilltagsen och förståndig flicka. Hon hade ärft sin moders äkta qvinlighet, men på samma gång en betydlig del af sin fars viljekraft. Hon åstundade en god bildning och hade föresatt sig att vinna sitt mål. I skolan gjorde hon hastiga framsteg och hade redan bevistat högskolan två och ett halft års tid. Hennes far kunde ej förstå, hvarför hon skulle fortsätta sin skolgång år efter år, då hon i alla fall icke var annat än en flicka, och ej komme att ha någon nytta af sin kunskap för framtiden. Men Kristin var ihärdig. Hon hade föresatt sig att graduera, och intet förmådde derför afskräcka henne.

Det kostar penningar att gå i skola, äfven då undervisningen är fri. Kristin behöfde böcker och skolmateriel och hennes far brummade nästan alltid öfver de utgifter, som dermed voro förenade. Vår lilla hjeltinna uppgjorde då sjelf en plan för att anskaffa de erforderliga medlen. Hon egde nemligen ganska stor musikalisk begåfning och hade redan erhållit någon utbildning i sång och musik. Den gamle knekten tyckte om musik. Den gjorde honom mjuk om hjertat, och ehuru han sjelf blott spelade psalmodikon, såg han gerna att hans dotter spelade piano. För detta ändamål hade han tillhandlat sig ett piano ur andra hand och ombestyrt, att hon kunnat taga några lektioner på detsamma. Detta blef nu af praktisk nytta för Kristin. Hon lyckades erhålla några elever, hvilka hon gaf lektioner efter skoltimmarne samt på lördagarne. På detta sätt erhöll hon pengar till böcker och andra med skolgången förenade utgifter samt hade ändå litet till öfverlopps. Kristin var förtjust öfver detta och använde öfverskottet till bekostande af sin vidare utbildning i den sköna konst, som hon så högt älskade.

Fadren gaf under tystnad akt på allt. Han var i grunden en godhjertad man och lärde sig under månadernas lopp att allt mer och mer hålla af "sin lilla Kristin", som hon fick heta, då han var vid sitt bästa helgdagslynne.

Då insjuknade modern. Lik så mången annan man af den gamla svenska stammen, tyckte vår gamle soldat, att denna omständighet alls icke behöfde föranleda anskaffandet af någon särskild hjelp för familjens räkning. Kristin kunde upphöra med skolan och sköta hushållet. Hon gret och hoppades, men allt förgäfves. Då visade sig åter hennes företagsamhet. Skolan kunde hon icke försaka. Hennes mål var att förskaffa sig en god bildning, och hon menade allvar med saken. Å andra sidan var det hennes ovilkorliga pligt att hjelpa till i hemmet, och det så mycket mer, som hon var äldsta dottern. Huru gick hon då tillväga? Svaret följer här nedan.

Hon steg upp mycket tidigt om morgnarne, lärde sina lexor, gjorde frukosten i ordning samt förrättade dessutom de öfriga hushållsbestyren. Derpå skyndade hon till skolan och gjorde der sitt bästa. Middagstimmen tillbragtes under arbete i hemmet. Efter skolans slut kl. 4 e. m. brukade hon gifva en eller två musik-lektioner och derefter gick hon hem för att laga qvällsmaten i ordning. Ofta måste hon senare på qvällen tvätta, skura golfven, stryka eller laga sina små syskons kläder, och mången natt fick hon ej sofva mer än en eller två timmar. Men detta betydde föga. Hon uppfylde sin pligt i hemmet och förvärfvade sig på samma gång den bildning, som var hennes tankars mål och sträfvan.

Efter någon tid blef hennes mor återstäld, och Kristin kunde åter igen öfversätta Wilhelm Tell och studera trigonometri med mera kraft och bättre resultat.

Så le, du lilla, än i din oskuld der!
Snart skall du finna, hur svekfulll våren är,
Och tänka rörd på den lyckliga minuten,
Då än du låg och drömde, i knoppen sluten.
RUNEBERG.

* * *

Kristin är aderton år.

Med utmärkt heder graduerade hon förliden

qväll från stadens högskola. Huru strängt hade hon icke arbetat hela våren för att bereda sig för sin slutexamen!

Utgifterna voro större än vanligt och hennes far var mera njugg och fallen för att brumma än någonsin. Dertill kommo nu de omkostnader, som voro förenade med gradueringen. För sin egen del måste hon hafva en för det högtidliga tillfället passande klädning och måste föröfrigt betala sin anpart af klassens utgifter. Dessutom kostade klassringen fem dollars.

Hon hade nu rätt många elever och gaf från tolf till tjugo lektioner i veckan. Detta gjorde, att hon hade mycket brådtom, men det betalade sig dock, och pengar måste hon hafva för att kunna nå det önskade målet. Stundom kände hon sig mycket trött, och hennes lilla värkande hufvud sökte förgäfves lindring i sömnen. Tårarne runno strida, då hon någon gång förestälde sig möjligheten att ej kunna graduera med sin klass. Men hoppet segrade, och efter några timmars sömn kände hon sig ånyo bättre till mods.

Gradueringsqvällen är inne. Gud vare lof, vår Kristin intager sin plats bland de öfriga af klassen.

Hur älsklig hon synes i afton! Hon är klädd i hvitt. Hennes behagfulla, smärta gestalt, hennes stora, blå ögon och mörkbruna hår, hennes rena, ädla panna och hennes blygsamma sätt, allt förenar sig att göra henne ovanligt tilldragande. Den gamle knekten och den tåliga, kärleksfulla modren befinna sig bland åskådarne. På läktaren sitter en lofvande ung man, för hvilken lilla Kristin är dyrbarare än hela den öfriga verlden.

Nu kommer turen till Kristin. Hon rodnar lindrigt till följd af stundens rörelse och intar sin plats på platformen. Med eftertryck talar hon om de hinder, som understundom ligga i vägen för unga män och qvinnor och synas omöjliggöra hvarje framgång, hon visar, huru dessa hinder kunna öfvervinnas, och att de unga, som förtrösta på Gud och sjelfva göra sitt bästa, skola lyckas till slut. För hennes närvarande vänner äro dessa ord fulla af pathos. De minnas så väl, huru hon arbetat, sparat, occh förtröstat på Gud, och glädjas nu innerligt öfver att se henne vid målet. Hon lyckades väl och fick mottaga en rik gärd af blommor. Hennes vänner kände sig stolta, men sjelf såg hon mera blygsam och ödmjuk ut än någonsin. Hennes hjerta var uppfyldt af tacksamhet. Gud hade hört hennes böner. Hon hade graduerat.

*　*　*

Huru blekt hennes ansigte ter sig mot kuddarnes snöhvita bakgrund!

Kristin hade ändtligen öfveransträngt sig. En feber lade henne på sjuksängen. Sjukdomen fortfar vecka efter vecka. Var detta belöningen för hennes stränga arbete och rastlösa sträfvan? Var detta triumfen af att hafva graduerat! Sommaren förflöt långsamt, utan att någon förändring inträdde.

Den unge man, som vi sågo på läktaren den qväll Kristin graduerade, är långt oroligare än han vågar visa. Kristin hade visat sig vänlig mot honom, men det var också allt. Älskade hon honom verkligen? Och om så var, skulle hon månne dö nu? Denna tanke bragte honom nära förtviflan.

Kristin dog icke. Efter hand anlitades en annan doktor, som rönte större framgång i behandlingen af hennes sjukdom. Snart återvann hon helsa och krafter, återtog sitt arbete i hemmet, och fortsatte att som vanligt gifva musiklektioner. Nu började hon också sjelf studera musik på fullt allvar, gjorde deri snabba framsteg och blef inom kort ansedd som mycket skicklig i denna ädla konst.

Kristin hade aldrig sysselsatt sig med sina lexor på söndagarne. Hennes far var mycket noga med afseende på hvilodagens helgd. Familjen plägade stiga upp tidigare än vanligt om söndagsmorgonen. Hvar och en tog på sig sina helgdagskläder och efter frukosten satte sig Kristin vid pianot och sjöng:

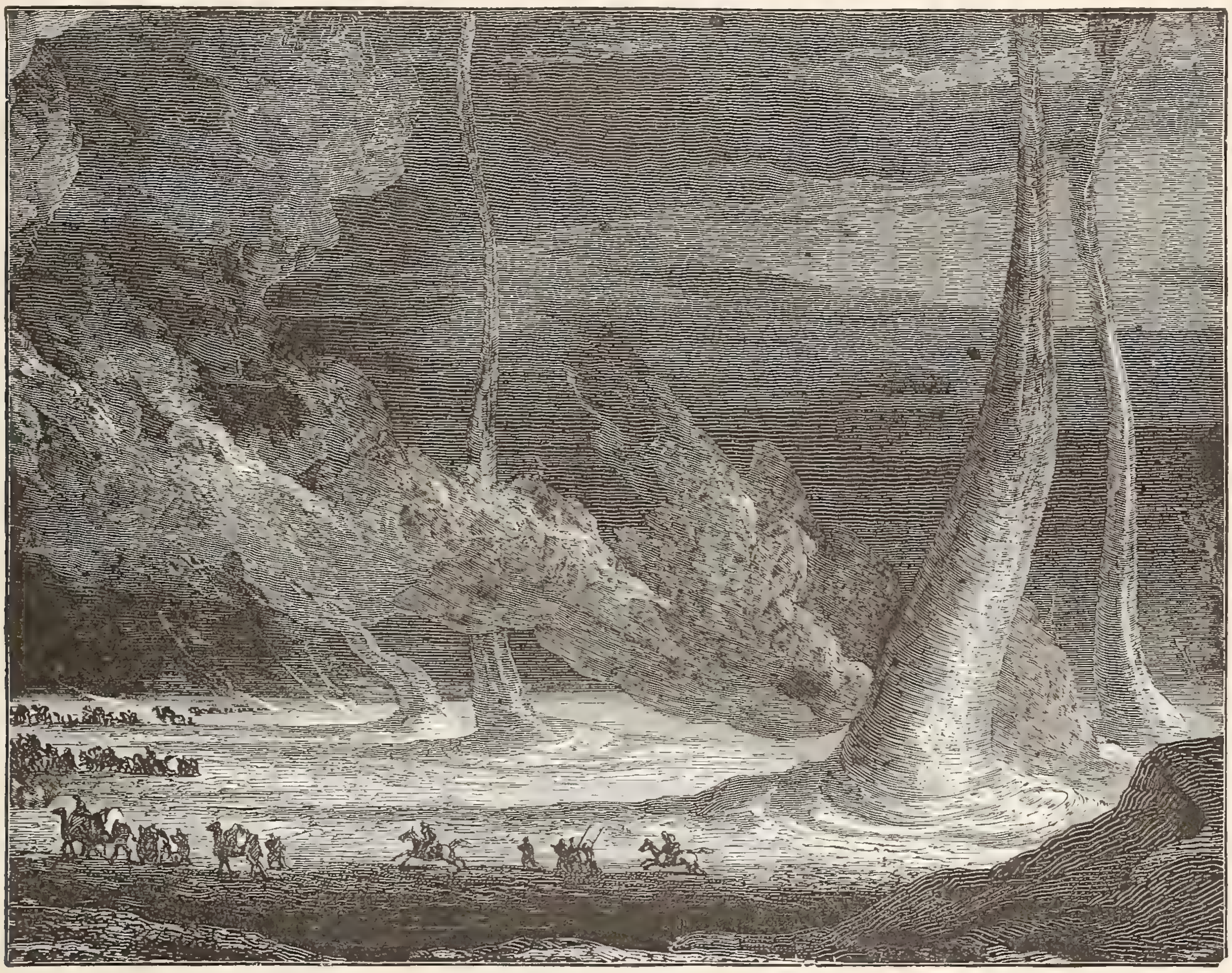
> Lof, pris och ära vare dig,
> O Gud, att från det höga,
> Du vakar natt och dag, på mig
> Med nådigt fadersöga o. s. v.
>
> Sv. Psalmb. 413.

Sedan psalmen var afsjungen, plägade fadren högt uppläsa texterna för dagen. Kristin gick regelbundet i kyrkan både på förmiddagen och

qvällen och var lika noggrann i att bevista söndagsskolan. Hon var en sant religiös ung qvinna.

* * *

Den svensk-lutherska kyrkan är till trängsel fyld i afton. Folk har strömmat dit från alla kanter under mer än en timmes tid, och ändå är det blott en veckoqväll. Å främre läktaren är en utmärkt musikkår färdig att prestera en särdeles vacker bröllopsmarsch. Vid pastorns sida

Sandstorm i öknen.

upptäcka vi den ärevördige doktor Hasselquist. Det är bestämdt en vigsel, som skall ega rum.

Kristin är i afton litet blekare än på högtidsqvällen för två och ett halft år sedan, men hon ser mycket nöjd och lycklig ut. Hon stöder sig lätt på venstra armen af en reslig ung man med elastisk gång och rak hållning. Hans guldgula hår och blå ögon förråda, att äfven han är svensk. Han har vunnit sitt pris och är i afton den lyckligaste man i verlden. Kristin hade varit ytterst förbehållsam. För en längre tid hade han fått vara i ovisshet huruvida hans frieri varit lyckosamt eller icke. Kristin hade svarat, att hon ansåg frågan vara allt för vigtig för ett hastigt afgörande, att båda voro ännu för unga, och tusen andra saker, som ofta gjort hennes beundrare olycklig och nedstämd till sinnes.

Efter en längre tid, då den unge mannen stod i begrepp att bege sig åt Vestern, för att påbörja verksamheten i sitt kall, veknade hon omsider och lade då i dagen sitt älskande hjertas hela rikedom. Hon tillät då, att den första kyssen blef stulen eller skänkt, hvilketdera läsaren anser troligast.

Nu har den unge mannen ett hem färdigt att emottaga henne, i en af Vesterns städer. Han har kommit för att fordra sitt pris.

* * *

Bröllopsmarschen har förklingat. Kristin har tagit plats framför altaret. Hennes pastor före-

läser det vackra svenska vigselformuläret. Derefter vänder han sig mot brudgummen och frågar:

Inför Gud, den helige och allvetande och i denna församlings närvaro frågar jag dig om du vill hafva denna Kristin — — till din äkta hustru och älska henne i nöd och lust? Den unge mannen svarar ja utan minsta tvekan, och sedan gör Kristin detsamma.

Efter ceremoniens afslutning håller doktor Hasselquist ett kort tal. I brudens hem tillbringas sedan en angenäm afton. Kristin ser allvarlig ut, men hennes lycklige brudgum är sjelfva glädjen. Så har han också rika orsaker att vara glad.

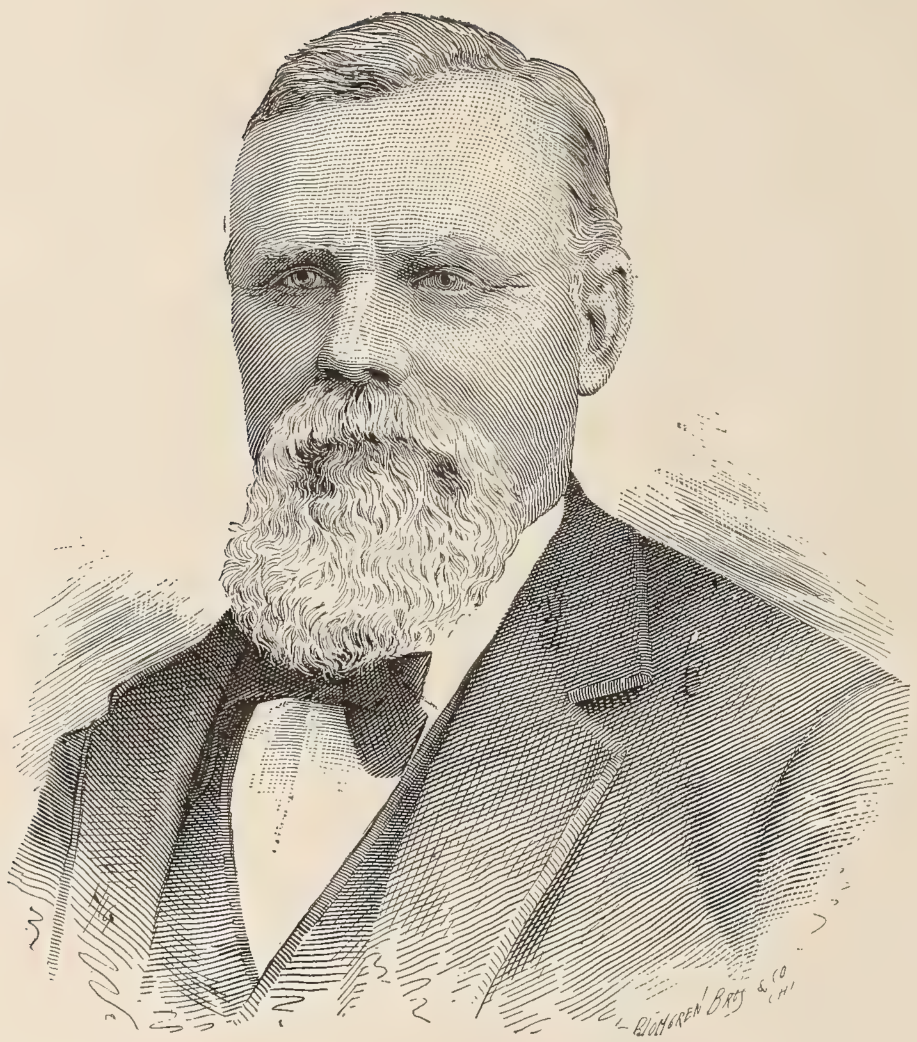
* * *

År hafva förflutit sedan denna stund. Kristin har ett lyckligt hem och älskande små kalla henne mamma. Hennes man har varit framgångsfull i sitt kall och tillskrifver detta till en stor del sin hustrus utmärkta egenskaper. Hennes erfarenheter i ungdomen, hennes bildning och goda omdöme ha många gånger varit af oskattbart värde för honom. Stundom kan han ej afhålla sig från att taga hennes hufvud mellan sina händer, blicka ner i de blå ögonens djup och utbrista: Är du verkligen min dyra lilla Kristin ännu? Och då stiga de ofta ut på verandan och i Vesterns underbara månsken sjunga som af gammalt:

"Närmare Gud till dig,
Närmare dig
Alltid: Närmare dig!"

Såväl Kristin som hennes make äro mycket omtyckte och intaga en framstående ställning bland vårt folk här i landet.

Ack, att våra svensk-amerikanska flickor ville efterfölja vår lilla Kristins exempel. En god bildning kan i allmänhet fås, blott man frågar derefter, och ändå, huru få af våra döttrar är det icke som begagna sig af de tillfällen som gifvas!

Hon. A. J. Nelson, Brushy, Texas.

En Texas-bild.

Texas! Du ryser, käre läsare. Ja, svarar du, det må jag väl ock hafva skäl till. Allt hemskt händer ju dernere. Menniskor skjuta ihjäl hvarandra, "cowboys" regera ju den landsändan, och dessutom måste väl klimatet vara rysligt varmt och torrt så långt nere i södern. Så tänker folket i norden, och så tänkte eder författare. Men tillåten mig att strax säga, att allt det der är oriktigt, att man i allmänhet i norden är mycket obekant med det oerhörda landområde, som kallas Texas. Det var ju något till en början.

Är Texas stort? Åhja, det är icke utan. Låt oss höra. Det är 30 gånger så stort som Massachusetts och 5 gånger så stort som New York. Det är större än kejsardömet Österrike, och var sjelf en gång ett slags kejsardöme eller republik med Sam. Houston till kejsare och president. Det innehåller 274,000 qvadratmil, hvilket betyder omkring 175,360,000 acres, hvilket åter är nog att gifva 1,096,000 farmare 160 acres hvardera, hvilket slutligen betyder, att denna stat bör kunna gifva hem åt omkring 20 millioner menniskor. Så stor kan en amerikansk fristat vara och blifva.

Svenskarne i Illinois och Minnesota veta icke, att den rikaste svensk i hela Amerika, och kanske i hela verlden, började sin lycka i Texas: bankir S. M. Swenson i New York, värd flere millioner dollars, att den rikaste svenske farmare bor i Texas: hr Andrew Nelson i Brushy, värd, så säga hans vänner, imellan $500,000 och $1,000-000, att det största privata bibliotek kanske i hela Amerika tillhör en svensk i Texas, konsul Svante Palm i Austin. Detta är möjligen en slags profetia om hvad svensk-amerikaner såsom ett helt en gång komma att uträtta i denna stora, underbara stat, der väldiga sträckor af land ännu bida den idoge svenske odlaren och plantageegaren.

* * *

Till Texas! På qvällen bestego vi ett af Mo. P.-vägens präktiga tåg mot söder. Vi hade omkring 850 mil till Austin. Snart sofvo vi godt i en af Pullmans palatsvagnar. På morgonen vaknade vi i Arkansas. Jernvägen går igenom en mycket melankolisk trakt i denna stat. Skog och moras mötte ögat hela dagen. Stor skog, liten skog, lefvande skog, död skog, barrträd, löfträd — blott skog, smuts, vatten! Här och der sågo vi en liten mager mulåsna, som drog en gammal plog i en bomullsåker. Negrerna äro talrika i Arkansas. Vi sågo en och annan hvit, som satt och hvilade sig, det strängaste arbete man tyckte om i de trakterna. En känsla af nedslagenhet, felslagna förhoppningar m. m. kröp igenom hela min varelse. Var detta södern? Vi foro igenom Little Rock, togo afsked af våra reskamrater, som skulle gå till Hot Springs, och fortsatte vår färd. På qvällen kommo vi till Texarkana, som ligger på gränsen mellan Arkansas och Texas. På morgonen hade vi hunnit till *Palestine*, en utmärkt vacker stad med 4,000 invånare. Vi hade kommit till sommarens land. Allting stod i fägring. Träden grönskade, gräset grönskade, och om det passade sig, skulle jag säga: sjelfva luften blomstrade och grönskade. Vi blefvo båda förtjusta, min reskamrat och jag, och våra fördomar mot Texas och södern förminskades hastigt. Nu voro vi i Texas. Var *det* Texas, då hade vi aldrig i hela Amerika känt en skönare luft, en behagligare atmosfer. Vi voro mer än belåtna. På förmiddagen foro vi genom skogbeväxta trakter, men strax på eftermiddagen kommo vi ut på slättlandet. Det var som i Kansas, i Iowa, i Illinois. Man kände sig genast hemmastadd. På qvällen voro vi i Austin. Vi blefvo förvånade nästa morgon öfver Austins både storlek och utseende. Staden ligger på flere vackra skogbeväxta kullar utmed Colorado-floden. Den har fördubblats i storlek på några år och räknar omkring 30,000 invånare. Nu i vårgrönskan är Austin förtjusande vacker. Stora gårdsplaner med yppig växtlighet, ofantliga kaktusväxter och andra ovanliga blomarter förläna åt det hela ett sällsynt behag. Väldiga portiker och verandor omgifva husen öfver-

allt. Jag blef i sanning förtjust. Topeka är vacker, Lincoln är vacker, men Austin är vackrare. Midt i staden står den ofantliga kapitoliebyggnaden, uppförd af huggen granit. Den påminner mycket om kapitolium i Washington, D. C. Kostnaden blir emellan 4 och 5 millioner dollars. Vår svensk-lutherska kyrka ligger på en utmärkt vackert belägen hörntomt helt nära kapitolium på Congress Avenue. Der står en enkel, men rymlig tegelkyrka och bakom henne ett skolhus, som nu användes till pastorsboställe. Tomten är stor nog för uppförandet af ett rymligt pastorshus bredvid kyrkan. Vår församling i Austin har uppoffrat med riklig frikostighet, pastor Stamline har arbetat hårdt, men så synes allting nu stå i blomstring. Vi fingo ett mycket godt intryck af vår församling i Austin.

På vår första dag i Austin blefvo vi bjudna på bröllop ute på landet. Vi reste dit ut i sällskap med pastor Stamline. Vägen var förtjusande vacker. Svenskarne derute voro ett trefligt, snällt och angenämt folk att göra bekantskap med. För de unga tu var den "heta stenen" lika het som i Kansas. Bröllopsbordet dignade af mycken och god mat. Låt mig se, om jag minnes hvad vi fingo. Kött och "ham" af flera slag, kalkon, färsk fisk, stekt, kokt; corn, bönor, tomatoes, flera slags ostkaka, päron, apelsiner, pudding, två eller tre slags "pie", 5 eller flere slags "cake", m. m., allt rikligt, vällagadt och smakligt. De goda farmarne omtalade, huru fattiga de kommit till Texas och huru rikligt Gud välsignat dem. En hade fått en inkomst af $60.00 pr acre ett år o. s. v. Alla voro glada öfver sitt nya hemland. Vi tänkte, båda två besökarne, att folket i norr skulle skynda till Texas, innan andra upptogo landsträckorna, ifall de kunde se hvad vi sågo. Stora, fattiga familjer lyckas utmärkt med den lönande bomullshandteringen.

* * *

På måndagen besökte vi en af de svenske banbrytarne i Texas, gråhårsmannen, riddaren och konsuln Svante Palm. Vi blefvo mycket väl mottagne af den silfverkrönte småländingen. Hr konsuln har ett ovanligt stort och värdefullt bibliotek, hvilket han höll på att ordna i en för ändamålet särskildt uppförd treflig byggnad. Vi tillbragte ett par ytterst angenäma timmar i hr konsulns sällskap. Biblioteket är ett af de största om icke det största privatbibliotek på denna sidan Atlanten och omfattar alla olika afdelningar inom literaturens verld.

Vi bedja om ursäkt om vi uttala det hopp, att hr konsuln, som är barnlös, gör ett svensk-amerikanskt läroverk till sitt barn och arftagare i fråga om denna konst- och literatur-skatt, så att det Palmska namnet må lefva i evärderliga tider bland Amerikas svenskar.

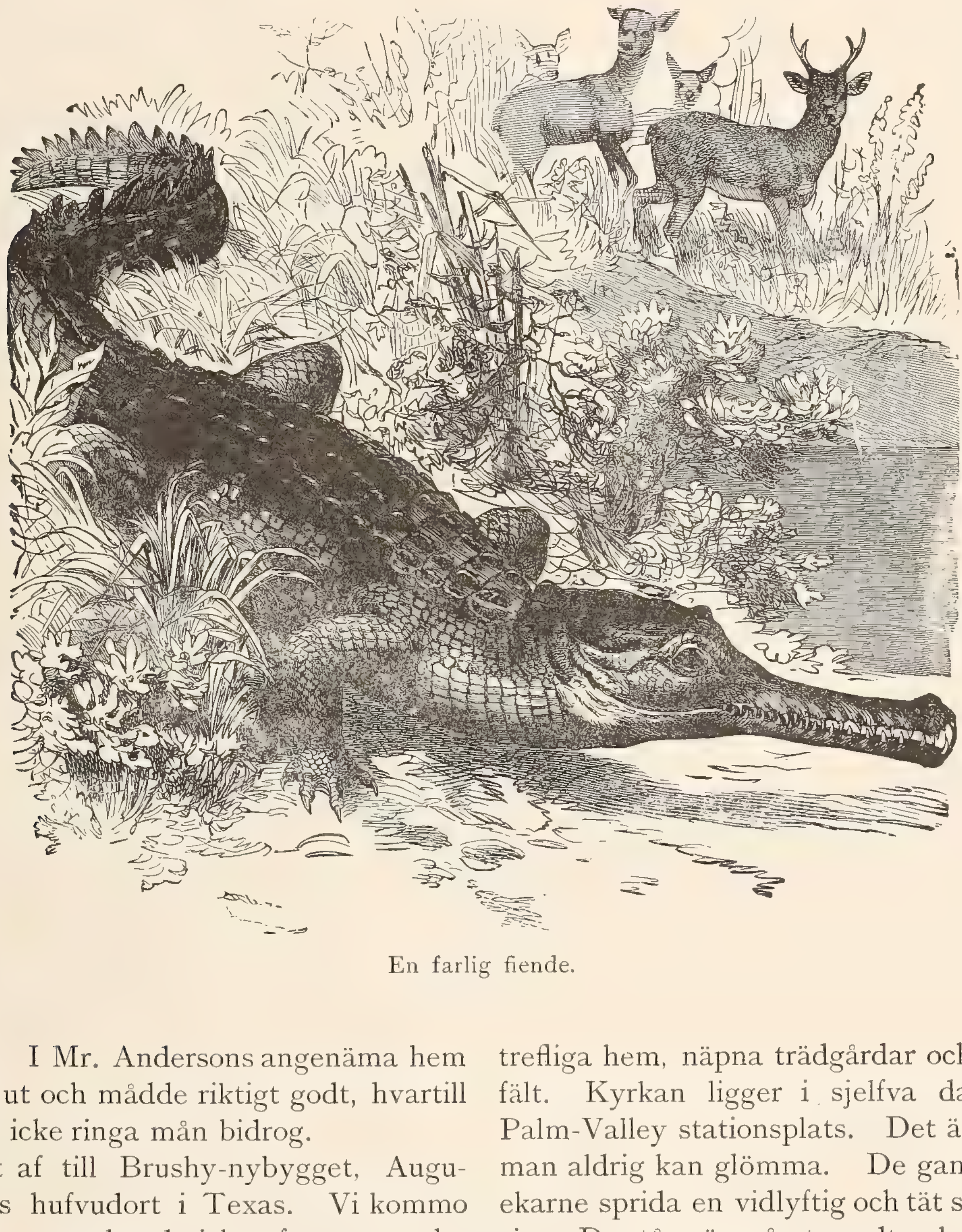
* * *

Hvem har icke sett Amerikas storartade slättland? Somliga säga, att "prairien" icke är vacker. "De gustibus non est disputandum" sade man i skoldagarne, och det betyder, att smakfrågan kan ingen menniska förklara. Skogen är skön på sitt sätt, och så äro bergen med deras friska bäckar och hvita nattmössa. Men o, hvad "prairien" också är skön!

Här kan man andas så fritt, så obehindradt som i ett Guds paradis. Man känner, att det finnes godt om rum. "Prairien" är ungdomens symbol. Så stor, så skön, så oförsökt! Men hvilken framtid! Amerikas "prairie"-stater äro och blifva landets bästa delar, der rikedom, framåtskridande, intelligens och "framtiden" sjelf blifva bofasta.

Och derför, när ånghästen på våren bär resenären utöfver de grönskande fälten, känner han sig gripas af en underbar känsla. Han öppnar kupefönstret, han fråssar på den friska luften, och den obeskrifligt lifvande brisen torkar stadsdammet från hans ansigte. Han säger icke ett ord. Tyst känner han, huru synkretsen har vidgats och hvad verlden och lifvet ändå äro stora. Man fröjdas öfver sin tillvaro, och är han en kristen, så värmes hans hjerta vid tanken på Guds kärlek och trofasthet, och "prairien" har fått hålla en predikan för honom om den tid, då tidens och rummets gränser icke skola utgöra någon broms på andens utflykter i de himmelska rymderna. Derför är "prairien" mig kär. Jag ser den aldrig utan att känna mig yngre, starkare och vid bättre mod.

Manor, Texas, är ett "prairie"-settlement. Vi voro der ett par dagar och hade tvänne angenäma möten med vårt folk der. Läget påminner om New Gottland, Kansas, eller Stockholm, Nebraska. Landsmännen der reda sig mycket godt, och pastor Stamline sade mig, att der var ännu rum för 5 a 6 gånger så många landsmän, som der nu bodde. Landet är ock jemförelsevis billigt. Folket är mycket svenskt i Manor. Ung och gammal talade svenska, och det kändes trifdes ovanligt väl under hela vår vistelse. Hvad ett trefligt presthus ändå är en skön plats! Morgonen derpå beságo vi trakten med stort intresse. Brushy-settlementet ligger hufvudsakligen i Brushy-dalen och är en Texas, Lindsborg, Vasa och Andover kombination. Den klara bäcken slingrar sig fram i många krumbugter, och dess stränder äro beväxta med en vacker skog. Landet är långsluttande mot bäcken, och i en sådan skön trakt hafva landsmännen i Brushy sina

En farlig fiende.

riktigt trefligt. I Mr. Andersons angenäma hem fingo vi hvila ut och mådde riktigt godt, hvartill hans fiskdam i icke ringa mån bidrog.

Nu bar det af till Brushy-nybygget, Augustana-synodens hufvudort i Texas. Vi kommo dit på qvällen, men kunde icke af vattnets plaskande mot "buggy"-hjulen veta, att bäcken var kristallklar, ej heller kunde vi förrän efteråt se, huru romantisk hela trakten var. I pastor Starks hem blefvo vi mycket gästvänligt mottagna och trefliga hem, näpna trädgårdar och rika bomullsfält. Kyrkan ligger i sjelfva dalen helt nära Palm-Valley stationsplats. Det är en plats, som man aldrig kan glömma. De gamla ståtliga löfekarne sprida en vidlyftig och tät skugga omkring sig. De stå gröna året rundt och se riktigt präktiga ut. Gräsmattor prunkade i sin vårgrönska. Tätt bredvid kyrkan låg kyrkogården, hvilkens grafkullar och grafvårdar vitnade om, att allhärjaren döden hittat vägen äfven till detta solens

och sommarens hemland. Pastorsbostället ligger ock helt nära kyrkan och ser mycket trefligt ut.

Vi hade nöjet att se åtskilliga gamla och många nya vänner i Brushy och kommo ock genom Mr. Andrew Nelsons försorg i tillfälle att få resa öfver en stor del af trakten deromkring. Ett par mil från kyrkan ligger Round Rock, som förr i tiden hade ett mycket dåligt rykte om sig, men som nu ser stilla och oskadlig ut. Några mil derifrån ligger det blomstrande Georgetown, der ett stort metodistiskt läroverk är förlagdt. Pojkarnes skalkstycken och flickornas koketteri skulle gjort heder åt en så civiliserad stad som Chicago eller St. Paul.

Mr. Andrew Nelson, en af de svenske banbrytarne i Texas, bevisade oss mycken vänskap under vår vistelse i det fridfulla Brushy. I hans beqväma öfvertäckare foro vi "land och rike öfver." Mr. Nelsons hem är lika angenämt som han sjelf, och hans snälla maka beredde oss all möjlig trefnad under vårt kära besök der. Mr. N. är en gammal Texas-bo, och är välsignad med stor rikedom. Omkring hans eget hem stå i en vidsträckt omkrets 12 arrendators-hem, i hvilka en eller flera arrendatorer bo i hvartdera. Det påstods, att Mr. N. var egare till omkring 15,000 acres land. Vi frågade honom ej sjelf och veta derför icke, om det är sant. Men det glädjande var, att rikedomen ej gjort vår vän stolt eller hård, eller fått borttaga kärleken till Gud och Guds rikes angelägenheter ur hans hjerta. Vi skola med verklig glädje tänka på alla de kära vännerna i Brushy, nya och gamla.

Palmsöndagen randades molnfri och glad. Högtidsklädda skaror kommo tidigt till kyrkan, de fleste måhända åkande i täckta vagnar. Kyrkan blef öfverfyld, ehuru den sedan tillbygget är rätt stor.

Klimatet i Texas synes vara mycket godt. Farmare från Kansas påstodo, att hettan om sommaren var ej större än i den förra staten. Nätterna äro alltid svala. Att klimatet är så tempereradt, beror på den friska hafsvinden från söder. Vår hafva de dernere både höst och vår, och vintern är ej värd sitt namn. Mycket och billigt land finnes än till salu, och om det finnes några riktiga patrioter ibland oss, så borde de sätta sig i spetsen för koloniseringsbolag med Texas som mål. Der finnes mycket land, godt land och billigt land.

Bomullsfälten äro farmarens guldgrufva i denna del af Texas. Det är en mycket treflig handtering. Tidigt på våren planteras bomullen. Dertill behöfvas inga dyrbara maskinerier. Derefter begagnas plog och hacka. De svenska farmarena begagna båda flitigt, och få också derför såsom regel en mycket ymnig skörd. Under den hetaste årstiden har man intet hårdt arbete. Plockningen börjas i September och räcker tills fram mot jul och understundom längre. Män och qvinnor, unga och gamla, små och stora, deltaga i plockningen. Det var sant, under blomningstiden lära bomullsfälten vara mycket sköna. Blommorna äro många och af olika färger. Det vare inom parentes sagdt. Sedan bomullen är afplockad, föres den till bomullsqvarnen, "the cotton gin", en af århundradets nyttigaste uppfinningar, för att der rengöras eller skiljas från fröen. Detta sker genom ett sinnrikt inrättadt maskineri, der fröen sågas ifrån bomullen. Fröen begagnas till många nyttiga ting, till föda åt kreaturen, till bränsle, till bomolja m. m. Sedan bomullen är rensad, packas den i stora balar, vägande omkring 500 pund hvardera, hvilka betinga $40 a $50 i pris. I goda år ger hvarje acre jord omkring en bal i afkastning. I det hela taget måste bomullsodlingen vara en ytterst tillfredsställande handtering.

Utkastad i verlden.

STRÖTANKAR OCH SMÅBILDER.

"Klok med måtta
hvar man vare,
öfverklok ingen;
för honom ler
lifvet fagrast,
som väl vet, hvad han vet."

EDDAN.

I Chicago. Hvem af våra läsare har icke varit i den stora verldsstaden en eller flera gånger. Hvem har icke pustat under dess brännheta sommarsol eller pröfvat på Kalle Vinters näsvishet inom dess vidsträckta område. För resten regnar det der också och det på gammaldags enkla sätt alldeles som i Minnesota och Kansas, utom det att smutsen på Chicagos gator äro mera flytande i sin form än på de flesta andra ställen. Och dock, hvad Chicago ändå är skönt, oaktadt sin stenkolsrök och sitt nedsotade ansigte. Chicago är Amerikas ungdomskraft eller tidigare mandomsålder i dess qvintessens. Man känner hur det verkliga lifvet här pulserar från folkets, näringarnas och industriens kraftiga hjerta. Man lefver i dubbelt mått, när man lefver i Chicago. Så äro också de goda Chicago-boarne stolta öfver sin sköna, storartade stad. Deras stolthet håller jemna steg med stadens omätliga tillväxt. Hvem kan vara stoltare än en af Chicagos "citizens?" Ja, hvem? om icke invånarne i nordens tvillingstäder St. Paul och Minneapolis eller i sydvesterns fagra med sydländsk fägring prunkande drottning Kansas City. Så går det till i ett land, som växer, som är ungdomsfriskt, som har lif i blodet och märg i benen, som har framtid, och ett sådant land är ändå Amerika.

* * *

Irländaren är en rolig kurre. Ibland kan man nog blifva ond på honom, men ofta måste man skratta. Han är en rolig kurre, det fins ett nytt bevis derpå. När man promenerar på en af vestsidans gator i Chicago, så läser man plötsligt följande kostliga och riktigt uppfriskande ärliga tillkännagifvande: "Imported Cigars made here." Så hade aldrig en småländing skrifvit, lita på det.

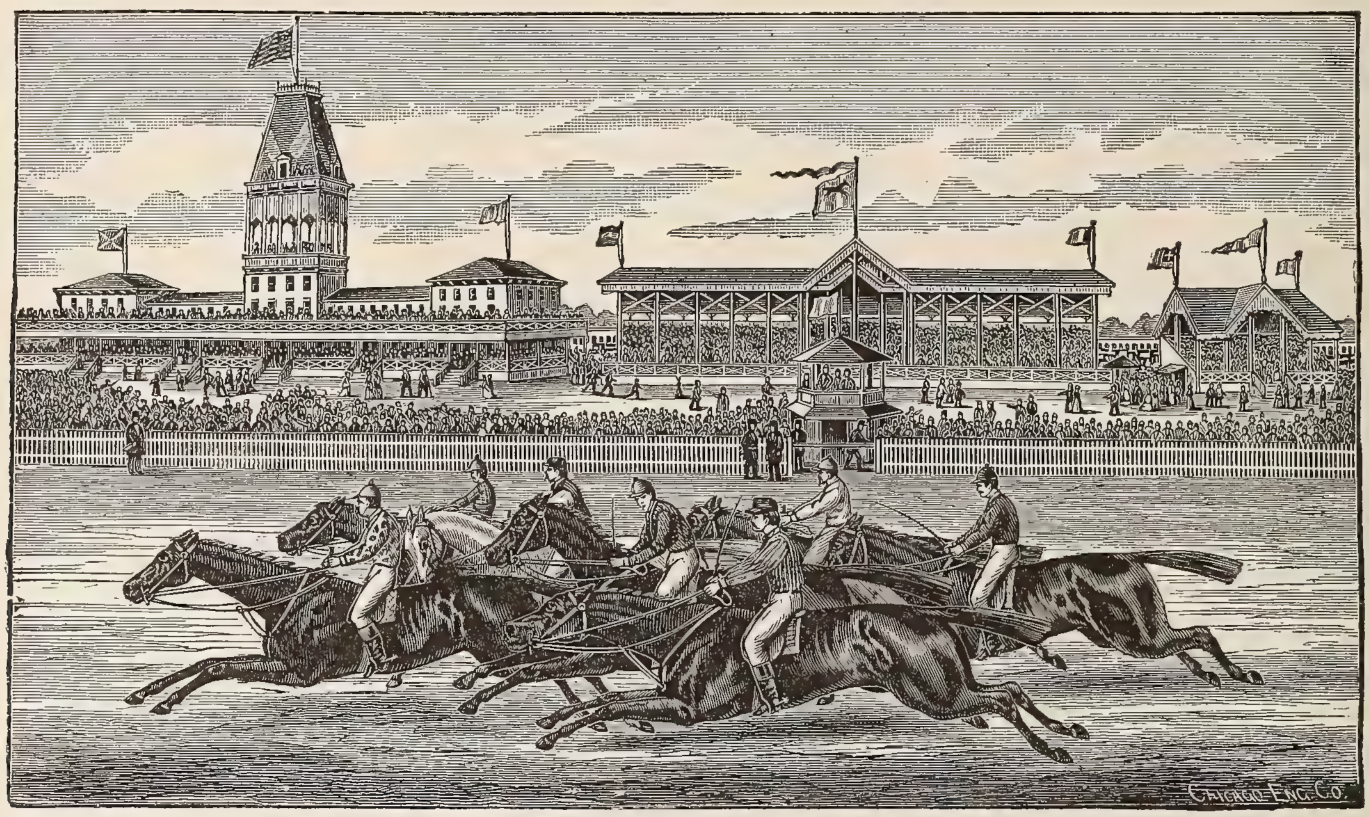
* * *

Bland de bättre och sämre skäl, som anföras för ett grundligt inpluggande af de döda språkens grammatik vid våra läroverk, hör man understundom ett, som förtjenar särskild uppmärksamhet. Studiet i fråga är oumbärligt, säger man, ty det lärer ynglingen att tänka, så väl som tala mera "logiskt", d. ä., mera klart och tydligt. Utan tvifvel kunna de grekiska och latinska grammatikerna med rätta göra anspråk på att besitta denna förtjenstfulla egenskap. Man brukar t. o. m. påstå, att den klassiskt bildade mannen igenkännes på sitt korrekta språk och sitt logiska sätt att räsonera. Påståendet är så mycket mera berättigadt, som man vet, att de gamla kulturfolken lade särdeles stor vigt vid logikens studium. Deras språk bära naturligtvis prägeln deraf. Icke desto mindre synes det oss lika mycket vara en omväg att studera latin och grekiska för att blifva "logisk", som att läsa kinesiska för att blifva färdig i engelskan. Egde de döda språken stort praktiskt värde, så kunde väl förhållandet varit något annorlunda, men detta sakna de. Logiken — liksom filosofien i allmänhet — är vid många läroverk här i landet ett styfmoderligt behandladt ämne. Vi tro, att en del af den tid, som nu egnas åt de döda språken, framdeles skall med fördel gifvas åt logiken och de moderna språken.

De senare skulle måhända genom ett sådant förfaringssätt med tiden blifva nästan lika klassiska som de andra s. k. klassiska språken, och den studerande blefve naturligtvis mera "logisk" genom att komma i beröring med logiken sjelf än genom att blott göra bekantskap med ett ämne, som bär dess prägel.

* * *

Ett misstag, som dess bättre redan börjat rättas, är den bland en del af vårt folk gällande tanken, att endast de personer, hvilka ämna blifva prester, skollärare, lagkarlar eller ämbetsmän i staten, böra förskaffa sig någon annan bildning än den barnskolorna bjuda på. Utan tvifvel har denna åsigt till en del förorsakats deraf, att de högre skolorna hittills mest, för att ej säga uteslutande, varit afsedda för personer, som velat bereda sig för andra värf än handtverk och jordbruk. Arbetaren saknar tid för de mångåriga elementarkurserna och inser dessutom, att en stor del af deras inhåll är för honom onyttigt. På sådant sätt kommer snart den slutsatsen, att allt, dylika läroverk hafva att bjuda på, är för honom onyttigt. Detta är oriktigt. Vid en fjorton års ålder kan arbetaren numera i de flesta fall egna ett par eller tre vintrar åt inhemtandet af nyttiga kunskaper, utan att dermed skada sin framtid i ekonomiskt afseende. Den, som har medel, skall gemenligen äfven finna, att ett dylikt bruk af dem i längden betalar sig ganska bra, ty såsom jordbruket och handtverken i vår tid bedrifvas, äro kunskaper äfven i dessa af direkt ekonomisk fördel. Lika litet som någon annan af oss bör arbetaren sysselsätta sig med att samla rikedom. Han behöfver intellektuel näring lika väl som andra. Hungern efter denna näring håller just på att vakna. Det är en pligt, som den sanna bildningens målsmän ej få försumma att tillse, att arbetaren gifves tillfälle att vid de högre läroverken förskaffa sig så mycket och en sådan del af den "högre" bildningen som han förmår.

Amerikansk sport.

(Bild från Westsidans kapplöpningsbana, Chicago).

* * *

Egaren af "Topeca Capital", hr J. K. Hudson, hade fått i uppdrag att helsa Kansas allmänna lärareförening vid ett af dess sista möte välkommen till Topeka. Hans föredrag, som väckt ej så litet uppseende inom staten, innehåller så mycken sann uppfostringslära, att vi räkna det för en glädje, att i öfversättning kunna meddela våra

läsare åtminstone ett utdrag. Efter några inledande anmärkningar fortsätter hr Hudson sålunda:

Det synes, som hade man begärt, att en praktisk affärsman skulle frambringa välkomsthelsningen, på det man skulle få höra något om uppfostran från hans synpunkt. Jag måste medgifva, att frågan om våra söners och döttrars uppfostran har för mig varit ett olöst problem, till hvilket jag återvändt från tid till tid. Då jag betraktar resultaten af våra utmärkta uppfostringsmedel, fria skolor, elementarläroverk, seminarier och universitet, försedda med nyare tidens uppfinningar och beqvämligheter, ledda af öfverlägsna män och qvinnor, lofvande ynglingar den bästa och ginaste vägen till en rätt uppfostran, — då jag undersöker resultaten af allt detta, synes det mig, att det måste vara något radikalt orätt någonstädes. Det må vara i hemmet bakom skolan, eller i tidsanden, eller i den allmänna brådskan, som hindrar oss från att vara grundliga i någonting, så är ett likväl säkert, att landet från Atlantiska till Stilla hafvet är fullt af ett ytligt uppfostradt ungt folk. Den amerikanske ynglingen jagar efter en lätt syssla, som kan ge honom en respektabel inkomst. Det, som gäller gossarne, gäller i lika grad flickorna. Amerikanska gossar sättas numera mycket sällan i lära i något nyttigt handtverk och landets stora industrier söka utländska gossar för sitt arbete, och dessa skola i den närmaste framtiden intaga platsen såsom mästare i fabrikerna, under det den amerikanske ynglingen skall söka en bokhållareplats på deras kontor. Om största felet ligger i hemmet eller skolan, skall jag ej försöka afgöra, men hvarje affärsman vet, att nio utaf tio arbetssökande unga män och qvinnor önska att blifva skrifvare, bokhållare eller att få någon annan lätt sysselsättning. Det är något i den luft och ande, som omgifver de större uppfostringsanstalterna, hvilket förleder flera än tillbörligt af de unge att söka beträda de vanliga embetsbanorna, hvilka redan äro mer än fylda af både medelmåttiga förmågor och odågor.

Den unge man, som med deklamatorisk effekt kan säga: "Jag kom för att begrafva Cæsar, ej för att prisa honom", eller som kan diskutera frågan: "Skall republiken upprätthållas", är en allt för stor vältalare för att blifva förman i en verkstad. Han studerar hellre lag och bereder sig att blifva den mest onyttiga medlem i samhället — en politisk kannstöpare. Flickorna lära att smeta färg på väf, fuska litet i musik och franska samt "graduera" utan att kunna angifva gränserna för det county, i hvilket de bo, och utan att kunna förfärdiga ett klädesplagg eller laga ett ordentligt mål mat.

I hvad afsigt uppfostra vi våra gossar och flickor? Hvarför sträfva föräldrar år efter år för att kunna betala sina barns skolgång? De sträfva att bereda dem för lifvets arbete. I skolan borde de lära lydnad och ihärdighet, de verktyg, med hvilka de kunna utbildas till lärda män och förståndiga arbetare. Fadern säger ömt: "John visar tecken till märkvärdiga anlag", och läraren säger till lärjungen: "Måhända talar jag till vår framtida guvernör eller president", och "John" upptäcker snart hos sig de gryende anlagen till framtida storhet. Att lära sig ett handtverk, sedan han gjort denna upptäckt, kan ej komma i fråga för "John". Han inträder i praktiska lifvet, väntande att blifva president, och dyker upp om 15 eller 20 år såsom bokhållare i en minuthandel. I hemmet, som är barnets första skola, borde framhållas de sanningar, som utgöra grundvalen för samhällets helsa och lycka, d. ä. gossar och flickor borde utvecklas till förståndiga och arbetsamma medborgare.

Om gossen i hemmet och skolan lärde sig inse, att det är bättre göra någonting väl än att jaga efter ett oupphinneligt ideal, och att det är bättre att vara en god mekaniker än en för sitt kall illa lämpad läkare eller lagkarl, så vore dermed första steget taget i att utbilda honom till en duglig och nyttig menniska.

Lärarens inflytande på lärjungarne och hans framtida lif är stort. Vi glömma i allmänhet ganska snart grammatiska regler, filosofiska fakta och det lilla latin vi lärde i skolan ur de många läroböckerna, men bilden af läraren är outplånligt intryckt i vårt sinne. Hans utseende, hans klädedrägt, hans sätt att vara, hans åsigter, hans egendomligheter, med ett ord hans personlighet stannar qvar och utgör en märkbar faktor vid bildandet af vår egen karaktär. En af Tysklands mest framstående lärare sade en gång till kejsaren: "Gif mig de första sju åren af undersåtarnes lif, och jag skall villigt lemna återstoden, ty jag skall då skrifva landets lagar."

Efter det hr Hudson påpekat vår brist på verkliga folkskolor, hvad Europa kallar folkskolor, fortsätter han och säger:

"I detta land der rikedom samlas hastigt, fostras en hel arme af respektable lättingar i familjer, hvilka genom hårdt arbete eller affärsgeni eller lyckträff samlat tillräckligt medel för att föra ett oberoende lif. Deras söner och döttrar uttömma ofta besparingarna genom ett lif i sysslolöshet och förnäma laster. Huru kloka vi kunna vara i lifvets vanliga affärer, så äro dock få, som hafva mod nog att säga till sina söner och döttrar, "lären ett handtverk, lären att göra någonting väl, så att I kunnen dermed förtjena edert uppehälle. Afsmaken för arbete, för kroppsarbete, för själsarbete, för hvilken syssla som helst, fordrande årslånga ansträngningar, är så allmän bland unge män — isynnerhet om deras föräldrar äro i goda omständigheter — att det är tid att vi bilda en opinion, som skattar arbetet högre än lättjan, och häri böra skollärarne bistå oss. Vi hafva uttömt språket med att beklaga öfveransträngda personer. Det är den för litet ansträngde mannen, som behöfver tillsyn. Arbete bör ej anses som förnedrande hvarken i hemmet eller skolan. Att måtta högt kan vara rätt nog, men låt den om framgång angelägne ynglingen åter och åter igen påminnas, att ammunitionen bakom laddningen måste vara tillräcklig, om kulan skall hinna målet. "The top shelf and Daniel Webster business has been greatly overdone."

* * *

Att kalla Amerika ett gudlöst land, är något vågadt. Man måste vid lugn och sansad eftertanke erkänna, att Amerika är ett land, der Guds rike växer, utbreder sig och vinner gestalt mera obehindradt än i något annat land i hela verlden. Att grunda sitt påstående på det faktum, att konstitutionen ej är så kristlig som man skulle önska, är att ej vilja ihågkomma enkla historiska fakta. Hade våra förfäder anat, att någon skulle vilja i vänlig eller ovänlig mening bortförklara Gud ur våra författningar, så skulle de uttalat sig i otvetydiga ordalag, var viss derom.

Man stöter ibland på personer inom kyrkan, som alltid vilja hafva *sin* vilja fram. Tyvärr är en sådan "småpåfve" ingen ovanlig företeelse. Stundom är han diakon eller har han eljest på ett eller annat sätt, dock ej så ofta genom penningar, vetat att förskaffa sig inflytande. Han försöker att få hvarje ny prest å sin sida, och mislyckas detta, kan man vara säker på, att det stundar en explosion. Åtminstone har pastorn det obehagliga medvetande, att en dynamitpatron ligger dold under huset. Sången i kyrkan måste vara efter hans smak. De unga få ej hålla ett möte för sig sjelfva, emedan han kan få i sitt hufvud, att det är opassande.

De spräckta fönsterrutorna få sitta i och den trasiga mattan ligga qvar, oaktadt det är nästan lifsfarligt att gå på den, bara derför, att han lägger hinder i vägen för medels insamlande. Det är sällan en pastor kan stanna en längre tid på en plats, der en sådan person är herre. Understundom gör han anspråk på att regera ett helt samfund inom en viss stat eller konferens. Han vet på centen, huru stor lön hvarenda prest har, precis hvad han borde ha, hvar han skulle verka och tvärtom, och hans ord äro ofta, till följd af vissa omständigheter, af mycket större betydelse än de förtjena. Vi tro dock, att dessa "småpåfvars" storhetstid är på upphällningen, och det fins icke ett skäl, som ej talar för, att deras slägte må dö ut när som helst. Bort med småpåfvarne!

* * *

Användandet af ändamålsenliga metoder bör vara hufvudsak i en god uppfostran. Ett blott meddelande, utan afseende på huruvida det sker på ett begripligt sätt eller icke, är ej undervisning. Bildning är en frukt af klart uppfattade och tillegnade kunskaper. Detta är den probersten, genom hvilken "halten af undervisningen" bör bedömas. Oklara föreställningar, orediga begrepp och "pluggande", lägga sig som en dimma öfver förståndet, och både lärare och lärjunge draga en suck af lättnad, då fritimmen är inne. En skola är ej en patenterad maskin, i hvars ena ända man stoppar in eleven, maler honom några år och "graduerar ut" honom med mycken kunskap och till intet dogse.

I Eden.

POETISK BILAGA.

Vid elfvarne i Babel.

Vid elfvarne i Babel sutto vi och gräto, då vi på Zion tänkte.
Våra harpor hängde på pilträd, som der äro.
Ty der bådo de oss sjunga, som oss fångna höllo, och i vår gråt glada vara: Sjungen oss en af Zions visor.
Huru skulle vi sjunga Herrans visa i främmande land? Davids psalm 137.

KNAPPT varsnar ögat gränsen emellan snöfält flackt
Och flodens breda, isbetäckta yta.
Rundt om blott kala tundran, Sibiriens ökentrakt;
I fjärran snö och himmel sammanflyta.
Deröfver fritt sig breder från polen köldens flägt,
Ett luftdrag, tyst och iskallt, som dödens andedrägt.
I luften sväfva fina iskristaller,
Ett långsamt nålspetsregn mot marken faller.

Det enda ljud, som höres, är smällen då och då
Af is, som remnar, köldförtätad, diger.
Af lif ej finns en yttring, om ej den rök så blå,
Som från förborgad härd mot himlen stiger.
Af höga drifvor bortskymd en hydda ligger der,
Dess låga tak på afstånd sjelft likt en drifva är.
Emellan ispiggsfransar vid dess sidor
Uppskjuta spetsarne af några skidor.

Derinne finns ett sjutal soldater, svenske män,
Af dem, som vid Pultava vordo fångna.
Från nejden hit de samlats hos en gemensam vän,
Att tälja minnena från det förgångna.
Högst upp i vrån ett långbord med bibel på man ser
Och vid dess sidor bänkar, på dem de satt sig ner.
I spiseln videt, surt, med möda brinner;
Dess sken knappt upp till svärtad takås hinner.

Hvad djupa fåror plöjda på hvarje panna här,
Hvad dystra, allvarsamma miner dessa!
Hur sliten hvarje klädnad, hur mager kinden är,
Hur böjd gestalten, grånad hvarje hjessa!

Och dock hvad ädel höghet i dessa männers skick!
De lånt af fångna lejon sin hållning och sin blick.
En hvar, en Simson, ej sin styrka mistat,
Fast filisteerna dem öfverlistat.

Det är en söndagsafton. Vid brasans matta sken,
Med bibeln uppå knäna framför bordet,
Ur Davids psalmer läser en gammal finsk kapten
För stridskamraterna det helga ordet.
Med sina hufvud stödda mot handen sitta de
Och skugga sina ögon, att tårarne ej te,
När till profetens klagosånger dystra
Med återhållen andedrägt de lystra.

"Vid elfvarne i Babel betryckta sutto vi,
Och på vårt Zion tänkande vi gräto.
Dess storhet var försvunnen, dess lycka var förbi;
Vi harporna på pilträd hänga läto.
Oss väktarne väl bådo att fatta mod och tröst
Och sjunga Zions visor för dem med glädtig röst;
Men ho förmår att med en frigjord tunga
I fångenskapen hemlandssånger sjunga?

"Om jag förgäter tänka på dig, Jerusalem,
Förgäten må min högra hand förtvina!
Vid gommen låde tungan, försmäkte hvarje lem,
Om jag förglömmer hemmet och de mina!" —
Hit föreläsar'n hunnit, men nu hans stämma qväfs,
Och uppå hvarje kämpe af suckan bröstet häfs.
Orörliga och tysta alla hvila,
Men tankarna till fjärran stränder ila.

Omsider en hörs yttra, till hälften för sig sjelf:
"Nej, aldrig, aldrig skall jag kunna glömma
Mitt hem, det lilla torpet helt nära Göta elf,
Min trogna maka, hennes omsorg ömma,
Min lilla son, blott alnshög! — Tolf år förflutit, men
Med mina ögon slutna jag skådar honom än.
Hur glad han är, hur vacker, rask och liflig!
Hans öppna blick, — nej, den är obeskriflig!"

En annan tar till ordet: "Jag har ej barn och vif,
Ej ens en efterlemnad fästmö har jag,
Och far och mor ha ingått uti ett bättre lif,
I armod och betryck der hemma var jag.
Men, ack, ändå hur gerna jag ville återse
Min hembygds sköna nejder — vid Emån ligga de!
Mig tyckes just jag ser de dalar väna,
Der röda stugor skymta mellan träna."

"Jag är från Skånes slättland, på korn och hvete rikt,"
En tredje talar, "der är hvetbröd vanan;
Der bölja skördefälten i vågor, Sundet likt,
Och mjölk och honung flyta som i Kanan.
Med blicken öfverskådas en milsvid, kyrkrik bygd
O, sutte jag der åter i halmtäckt kojas skygd!
Der sjunger näktergal'n, om natten vaken,
Och storkar bygga bon på stugutaken."

"Jag är från bergig skogstrakt i vestra Helsingland,"
Med hurtigt skick berättar så den fjerde;
"Min åkerteg var frostländ, dess jordmån bara sand,
Med barkbröd för det mesta vi oss närde.
Och dock jag hem skall längta som till min högsta skatt,
Om ock jag vid Egyptens köttgrytor varder satt.
O, den som hem till Norrland finge ila,
Till sjöar, berg och skogar tiomila!

Den femte hörs förklara: "Från Dalarne är jag;
Ha'n I väl skådat Siljans strand vid Mora?
Hur dägligt der om sommarn, när på en sabbatsdag
Till kyrkan folket far i skaror stora!
Der ros med åtta årpar dess båtar öfver sjön,
I fjärran synes stranden af gröna Sollerön;
I helgdagskläder, som i färger pråla,
Likt markens blomster fagra kullor stråla."

Den sjette ropar: "Hafvet, ack, hafvet är mig kärt!
Bland Vesterbottens klippskär står min koja.
En vinternatt som denna hur skönt, fast fruktansvärdt,
Att höra stormen bryta isens boja!
Af vågor krossas isblock mot skären tag på tag,
Man tror sig höra rasslet af dödens lieslag;
Der ligger mörker öfver djupet öde,
Och på dess botten sofva lugnt de döde."

Den sjunde, föreläsarn, till ordet tager sist:
"Jag hade ock ett hem uti Karelen.
Jag vet ej om det qvarstår; måhända allt jag mist,
Då ryssar härjat landet, största delen.
Att derom tala mera, det faller mig så svårt.
Till Gud vi bedje, bröder, för fosterlandet vårt!"—
De knäppa hop med andakt sina händer,
Den gamle deras bön till himlen sänder:

"Liksom den trötte hjorten i öknens heta sand
Till skuggomgifna vattukällor längtar,
Så ock ur fångenskapen till älskadt fosterland
Med åtrå brinnande vårt hjerta trängtar,
O, Fader uti himlen, är detta ditt behag,
Du låte oss få vända till våra hem en dag!
Dock, om du har beslutit att oss skilja
För alltid derifrån, så ske din vilja!

"Men om du i din vrede vår moder Svea dömt
Att för sin synd åt andra bli slafvinna,
Låt detta sorgens budskap i mörker varda gömdt
Och aldrig hit till hennes söner hinna!
O, låt oss då få stanna i djup förgätenhet,
Der ingen, ingen af oss om Sverges smälek vet,
Och drömma om *dess* frihet och *dess* ära,
Fastän vi sjelfva nödgas fjettrar bära!

"Och våra ben långt hellre i vildmark multna må,
Än i en fosterjord, bebodd af slafvar!
Men kallas våra söner till frihetskamp, — ack, då,
O, Herre, väck oss upp ur våra grafvar!
Och om du icke annars oss låter gå igen,
Så låt vår ande lifva de nya tiders män,
Att, om du dem ej seger vill beskära,
De ändå alltid rädda må sin ära!

"Du, som all verldens öden allena styr, o Gud,
Hvars ande sväfvat öfver nordanlanden,
Låt svenska folkets frihet stå tryggad på ditt bud,
Håll öfver gamla Sverge alltid handen!
Välsigne och bevare du våra fäders jord,
Upplyse du och värme vår mörka, kalla nord,
Ditt anlete i nåd till oss du vände,
Och efter strid och stormar frid du sände!" —

Han slutar. Från den lilla åhörarskarans grupp
Förnimmes ett gemensamt, kraftigt amen.
En hvar af dem till affärd sig reser åter upp,
Styrkt, vederqvickt till ande som lekamen.
En hvar till fjärran bostad bereder sig att gå;
Men ej hvarandra sällskap de dervid göra få:
De vistas hvar för sig i skilda kojor
Med sina väktare och sina bojor.

Snart en och en de glida på spårlös, öde stig
I nattlig tystnad öfver snöfält vida.
Rundt om vid himlaranden har skymning lägrat sig,
Men stjernorna mot snön sitt skimmer sprida.
Ur främlingskapets Babel, på ensligt vandringslopp
De trötta fångar skåda mot Karlavagnen opp:
Han bringar dem från fosterlandet helsning
Och bär från himmelriket bud om frälsning.

J. P. Wallin.

Aftonen.

SKÖNT i purpur aftonmolnen sväfva,
Rodnande för solens afskedskyss:
Bleka skuggor bakom kullen bäfva,
Rädda för det ljus, som flyktat nyss,
Bäckens bölja sakta, sakta flyter:
För dess spegel stjernan blygsamt står,
Och den sång, som helga tystna'n bryter,
Vindens är, då han till lunden går.

Skogens sångare på aspens grenar
Hvila ljuft i lätta vingars skydd,
Dagens fröjd, som dem till sång förenar,
Är för nattens milda drömmar flydd:
Vinden saktar sig: en stilla saknad
Tänds af månens aningsfulla glans,
För en bättre verld, ur slumren vaknad,
Skådar jag dess klara andars dans.

Midnattsfläkten lent i löfven spelar
Andedansens milda melodi:
Stjernedansen molnens bäddar delar,
Lätta ringen sväfvar mig förbi.
Skön är jorden! Kärleken och sången
Mildra smärtan af dess tunga band:
Ack, och dock hon håller anden fången
Genom ödets stränga härjarhand!

Men när, helsad snart af andars blickar,
Dessa bojor tynga mig ej mer,
Och när huldrikt aftonsolen skickar
Mot min graf mitt stilla afsked ner:
Spela då, o vind, i lundens hvälfning
Jag vill lyssna till din ljufva sång:
Och, befriad, blott i löfvens skälfning
Röjas skall min lätta andes gång.

E. VON ZEIPEL.

Edens ros.

OCH det blef afton af den första dagen,
Och det blef natt, den första stjernenatt,
Utaf dess ljus och skönhet ljuft betagen,
Den första menniskan allena satt
Och såg, hur i den blåa himlasalen
De gyllne stjernor började sitt tåg:
Hur månen göt sin ljusflod öfver dalen
Och speglade sig tyst i källans våg.
Kring honom andaktsfull naturen tiger,
Ej minsta fogel sina drillar slår —
Blott ur den förste mannens hjerta stiger
En sakta suck, förbytt snart i en tår.
O, hvadan denna suck, hans hjerta höjde,
Var den ett eko väl af smärtans röst?
Var tåren, som uti hans hjerta dröjde,
En våg från ångrens källa i hans bröst?
O, nej! Än var hans anlete Guds spegel,
Hans själ var ren som källans klara våg;
Af snöhvit oskuld var hans tankes spegel
Dess farkost kärlek: helig var hans håg;
Han hade ej ännu känt jordisk smärta,
Ej sett hur sorgen före glädjen gick.
Men hvarför smög då sucken ur hans hjerta,
Och hvarför skymde tårar då hans blick?
Ack, han var ensam och han var ju redan
För litet himmelsk att ej känna det,
Och derför suckar han, emedan
Han är allena med sin härlighet,
Emedan ingen deltar i hans fröjder,
Och intet hjerta klappar emot hans,
Och blicken, vänd från himlens ljusa höjder,
Ej speglas i ett vänligt ögas glans.

"O, Fader!" — så ifrån hans läppar sväfvar
Med stilla ord, en ödmjuk, helig bön —
"O, Fader för ditt majestät jag bäfvar,
Hur stor är ej din skapelse, hur skön!
Och mig du satte här bland dina under
Att prisa och förhärliga ditt namn,
Och gaf mig lif och fröjd i dagens stunder
Och hvilans ro i nattens dunkla famn!
Pris ske dig, Fader, evigt pris och ära!

Din nåd mig gaf all denna härlighet;
Dock af din kärlek vågar jag begära
En gåfva än: gif mig förnöjsamhet!
O, böj mitt sinne, att jag ej må sakna
De englabröder, som jag lemnat har,
Och gif, o Fader, att jag ej må vakna
Med längtans tärar i mitt öga qvar!"

Men till sin jord sitt anlet Herren vände
Och såg uppå sitt verk, och allt var godt.
Dock var den första bön, som menskan sände
Till fadershjertat, ack, en klagan blott.
Men Gud är kärlek, och uti hans hjerta
Bor ömhet blott för menskors sanna väl.
Han såg med mildhet ned på barnets smärta,
Strax göt sig lugn och frid uti dess själ,
Ty sömnen kom, med vallmokransad panna,
Och med sin lätta hand dess öga slöt,
Och bjöd den yra vind i loppet stanna,
Och stilla lugn kring ensligt läger göt,
Det blef en tystnad uti Edens lunder,
Det blef så svalt i skuggorna derunder.

Det blef en tystnad: ej en fläkt sig rörde
Och vågen låg så still vid stranden grön,
Och bäckens sorl och näktergalen störde
Ej mera liljans tysta aftonbön.
Ett dunkel spred sig öfver land och vatten,
Lik tamarindens skugga, tät och sval;
Och det var natt, det var den första natten
I paradisets blomsterfylda dal —
En natt af skuggor och af ljus tillika,
En skönhet som en luftig slöja bar:
Der månen spred sin silfverglans, den rika,
Och aftonstjernan brann så mild och klar:
Och englar blickade från himlarunden
Ned på den unga jord, som, lik en brud,
Låg tyst och drömmande i midnattsstunden,
I all sin fägrings rika blomsterskrud:
Då flög en sakta susning genom träden
Då klang en ljuflig stämma öfver Eden,
Ett eko utaf englaharpors chor,
Som sjöngo: helig Herren är och stor!

Men natten vek: dess dunkla skuggor flydde,
De blida stjernor slutade sitt lopp,
Och dagen vaknade och ljuset grydde,
Och morgonrodnan log vid bergets topp,
Och solen steg på nytt ur dunkla vågor
Med gyllne prakt, med nya strålars glans,
Och strödde kring sig guld och purpurlågor,
Lik en rubin uti en blomsterkrans.
Ur hvilan reste sig med fröjd naturen,
I rymden hördes lärkans klara sång,
Och sömnens engel, på dess vinge buren,
Från dal och lundar flydda på en gång,
Och allt var lif och fröjd i morgonstunden
Den första menskan slog sitt öga opp,
Och reste sig från blommig bädd i lunden
Med klarnad blick, med tro och nyfödt hopp:
Det var, som om han redan glömt sin smärta,
Som bördan redan fallit från hans hjerta.
Men vinden fläktar sval och lyfter sakta
De daggbestänkta blomsterrankor, som
Kring sykomoren slingrat sig, att vakta
Den första menskans sömn, till dagen kom
Och förde med sig skaparns skönsta under,
Hans bästa, sista skänk åt jordens son.
En yppig ros i paradisets lunder,
En menskoros, hvars fägring är ett lån
Af englars skönhet, står vid mannens sida,
Som dufvan mild, som blomman blyg också.
Ack hon är skapt att älska och att lida,
Kanske att dela andras sorg också:
Att bära tyst, i undergifvet sinne,
En bitter smärta med en blick som ler:
Att bära kärleksfullt i troget minne,
Den hon en gång sitt rika hjerta ger:
Att kunna ega allt och allt försaka
För dem hon älskar, dem hon älskat har,
Att offra allt, och fordra blott tillbaka
Att ega rätt till nya offer qvar.
Se derför skimrar det en tår i kanten
Af blåa ögats dunkla silkesfrans,
Som daggen skimrar den, som diamanten
Blott af sin renhet lånar den sin glans.
Och derför i det leende, som dröjer
På friska rosenläppars runda par,
Ett drag af vemod sig kanhända röjer,
En aning, oförstådd och underbar.
Så i sin skönhet står hon fram i dagen,
Den första qvinnan: står så huld och ler,
Mot mannen, som uti de ljufva dragen
Guds kärleks svar på sina böner ser.
Ja, han är bönhörd, är ej mera ensam,
Ett annat hjerta emot hans nu slår,
Hvars fröjd blir större när den blir gemensam,
Hvars sorg är mindre, när den delas får,
Ja, han är bönhörd: Gud har honom gifvit,
Utaf sin nåd långt mer än han begärt,
Ett huldrikt väsende, som redan blifvit
För honom dyrbart, för hans hjerta kärt:
Som ett med honom blir, en själ, en vilja,
Som ej ens döden kan från honom skilja.
Men ifrån jordens skönhet, till den höga,
Den ljusa himmelen, sin blick han slår,
Sin fader söker han, och i hans öga
Der glindrar, darrande, en tacksam tår.
Då smyger det en flägt igenom lunden,
Då ljuder der en röst i morgonstunden,
Ett eko utaf englaharpors chor,
Som sjunga: helig Herren är och stor!

M. Langlet.

I barndomens tider.

JAG drömmer så gerna i skymmande qväll
På ljungmons ensliga stig,
När stjernorna brinna på blånande pell
Och vinka den trötte till sig.
Mot mosslupen tufva jag lutar mig då,
Och hjertat det kännes så underligt slå
Vid minnen från barndomens tider.

Vår koja var ringa, en backstuga blott
Men ack, huru lugn hon var!
I skyarne nog liten pilt byggde slott —
Ruinerna ännu stå qvar —
Och sipporna logo hvarendaste vår.
Der dallrar på kinden en glödande tår
Vid minnen från barndomens tider.

Jag barfota lopp i den susande skog
Ett barn, i hjertat så nöjd;
Och fogeln så ljufligt bland björkarne slog
Sin sång uti lekande fröjd.
Bland blåbär och lingon jag satte min korg,
Och handen var flitig, och bröstet från sorg
Var fritt uti barndomens tider.

Vid sidan af far mången afton jag gick
I dungen fager och sval,
Och vänliga ord utaf honom jag fick
Och mod uti mörkaste dal,
Nu har han fått hvila från möda och strid
I staden den sälla, i Frälsarens frid.
Min fader, vi mötas der hemma.

Mot vestern i fjerran, det främmande land,
Jag stälde mitt dunkla tåg,
Men alltid mot hemmets dock älskade strand
Min varmaste längtan låg.
Der finner jag ännu min mors lilla hus,
Der tindra de strålande barndomens ljus,
Der sorla än barndomens röster.

O Gud, som den enslige främlingen bär
Och tröstar med ljuflig nåd,
Var alltid min Fader, var alltid mig när,
Och lär mig ditt härliga råd.
Jag lutar mig trygg till din älskande famn,
Och snart i din sköna och fridsälla hamn
Jag lefver i barndomens tider.

CARL.

Hemmets verld.

OM under tysta, stämningsfulla stunder
Du svärmar kring i minnets underland,
På solskenshöjder och i trolska lunder, —
Bland grafvar och ruiner ock ibland;
Ett ställe dock der fins, der sist du dröjer,
Der helst och längst din tanke stannar qvar,
Och der en sällsam känslans värme höjer
Din själ liksom i unga, bättre dar.

Der ser du alltid vänlig vårsol lysa
Kring ängd, som jemt är morgonfrisk och glad.
Ser fagra underblommor kring dig mysa,
Hör trolsk musik bland rosenträdens blad.
Ej stormar störa der den ljufva freden,
Ej finnes vinter der, ej snö och is;
Det är ett litet, ljuft, förtrolladt Eden:
Ack, det är barndomshemmets paradis!

Du mins en morgon: — åtta år du fylde —
Från kudden reste du dig sömnig opp,
Men hvad — hvad var det morgonsoln förgylde
På smyckadt bord? — Dit fram i några hopp! —
Ack, dessa gåfvor små, för dig hur dyra!
Hur glad, hur öfverlycklig du dock var,
Der kring du flög och glömde i din yra,
Du blott en liten skjorta kring dig bar!

Du mins ibland din trägne fader hvila
Af många mödor trött, bland kära små,
Ännu du ser er gladt mot honom ila,

Der han i dörren till ert rum sågs stå; —
På foten gunga, upp i knäet glida
Och leka med hans kedja, väst och skägg,
På ryggen hänga, på hans axlar rida
Och nå så högt som taflorna på vägg!

Du mins din hulda moder eder samla
Omkring sig i den tysta skymningen,
Med ljuflig röst förtälja er de gamla,
De kära sägnerna om barnens vän,
Som tog de små i famn och handen lade
Välsignande på hjessans lena lock: —
Du lyssnade och tänkte rörd: o hade
Jag varit ett af dessa barnen ock! —

Du minnes detta — mycket mera minnes,
Så kärt en gång, nu kärare ändå.
Så blid du känner dig, så vek till sinnes
Och tänker rörd på dina egna små;
Mins ångerfull hvar gång du dem försummat,
Med kärfhet deras ystra jubel mött.
Åt deras tusen frågor trött, du brummat,
Förhastadt liten hand ifrån dig stött.

— Ja, väl du må: — Ty kan väl telning skjuta
Med rötter djupt, med krona mot det blå,
Om ej i vårens dagar han får njuta
Af vårlig värma, vårligt ljus också?
Och mäktar elfven stark och ymnig rinna
Vid rika stränder, sprida, hvart han far,
Välsignelse och lif och fröjd och hinna
Till sist sitt mål — om källan sinat har?

Låt derför glädjens väna solljus sprida
Sin glans kring hemmets nya blomstergård;
Låt kärleken, den stilla, vårluftblida,
Om spilda blad och grenar taga vård;
Låt alstringsrika majregnskurar dugga;
Låt munterhetens fläktar flyga fram: —
Du skall en dag i rika kronors skugga
Dig luta tryggt mot fast och säker stam.

ALFRED LINDQVIST.

En liten pilt.

DU skulle ha blifvit en ädel man,
Ditt fosterlands hopp och ära;
Du skulle ha kunnat hvad jag ej kan,
Du skulle ha hunnit hvad jag ej hann
I verk, i ord och i lära.
Men nu så slumrar du ljuft och godt
I jordens sköte. Hvad du förmått,
Det var ett älskande löje blott.

Du skulle ha stått i de våras led,
Den främste att faran trotsa.
Du skulle ha ljungat som blixten ned
På allt det mörka och usla ned
Att hämna och att förkrossa.
Men nu så sofver du späd och ung,
En bruten blomma i tufvans ljung,
Du drömmens hjelte, du lekens kung!

Jag skulle ha sett ditt namn i glans,
Odödligt för alla tider.
Man skulle ha sagt: en bragd ej fans
Mer ädel och stolt och stor än hans
I lefnadens heta strider.
Men nu så hvilar du utan namn,
Förglömd och okänd i jordens famn,
Din efterverld är min tomma famn.

Du skulle ha tröstat mor och far
I sorgernas hårda stunder!
Du skulle ha lyckt vårt ögonpar
Och stått med en tår vid grafven qvar,
Se'n oss du gömt derinunder.
Nu är det vi, som med sorg stå här,
Nu är det dig som vi gömma der,
Vår tår, som tufvan i blommor klä'r.

Dock all din leende framtidsdröm,
Den ljufva och stolta saga,
Som kanske förgåtts i lifvets ström,
Nu ega vi den, så skön och öm,
Nu kan hon ej mer bedraga.
Hvi sörja vi, att så rik du gått
Bort ifrån det svikande lifvets lott?
Sof godt, mitt älskade barn sof godt!

Z. TOPELIUS.

"När jag blir stor."

NÄR jag blir stor, vi bygga
Ett slott af ädelsten och gull
Med tinnar torn och brygga
Och park af rosor full.

Der skola foglar sjunga
Och der skall ständig sommar rå,
Och aldrig skyar tunga
Få skymma himlen blå.

Och du skall drottning vara
Uti det slottet, moder kär,
Och ingen nöd och fara
Dig skola hinna der.

Sjelf skall jag rustning bära
Och vandra ut kring verlden vidt
Och skörda guld och ära —
Alltsammans skall bli ditt.

Allt ondt mitt svärd skall krossa,
Jag troll och vilddjur dräpa skall,
Men fångars kedjor lossa
Och frälsa verlden all.

Jag skydda skall de svaga
Emot de ondas våld och list;
Från jorden skall jag taga
All sjukdom, sorg och brist.

Och blir jag kung allenast,
Hvar koja stråla skall i ljus,
Hvar tiggargosse genast
Skall gå i sammetsblus.

Så drömmer pilten drömmar
På moders knä och stark sig tror
Att länka verldens tömmar,
Så snart han blott "blir stor."

Far fort och bygg, du lille,
Ditt luftslott upp med torn och spång!
Det ädla, barnet ville,
Tar mandom nog en gång.

Visst klipper tiden vingen,
Som flyger stolt mot solen nu,
Men *stor* blef ännu ingen,
Som aldrig drömt som du.

FJALAR.

Min son.

HAN är så liten, men dock så klok:
uti hans öga liksom en bok
jag läser tusende tankar.
Han är mitt samvete uppenbart,
liksom Guds öga han skådar klart.
hvarthän i villa jag vankar.

Han ler emot mig, när jag är god;
men sjuder vreden uti mitt blod,
då blir han undrande stilla,
och tynger sorgen mitt ögonlock,
han leker sakta med knapp och rock
och jollrar vänligt, den lilla.

När stygga tankar mig falla på,
jag vågar icke till honom gå,
fast han mig jublande lockat.
Men fylls mitt sinne ibland af harm,
då tar jag honom uppå min arm,
och molnen fly, som sig skockat.

Hur skall jag göra dig god och from, —
du, som har blifvit min rikedom
och all min glädje jag skyller?
Hur skall jag föra dig utan fläck,
till dess du står på ditt eget däck
och stormen dukarne fyller?

Jo, var mitt samvete liksom nu,
och bed till verldarnes Herre du,
när du har lärt dig att bedja,

att han må göra mig god och from,
att jag må blifva din rikedom,
att vi hvarandra må glädja,

—N.—

Till min son.

VÄX upp min telning, du, väx stor och stark,
Skjut friska rötter uti hemmets mark
Och mogna stilla under solens öga,
Tills tanken knyter frukt i sommarstund
Och foglar sjunga uti kronans rund
Och stammen sträfvar fritt mot himlen höga!

Du ler mitt barn, i yster fröjd; ja, le,
Med klara, friska ögon kring dig se,
Till dig ej tidens mulna visdom tränger;
För dig, hvars bröst ej än af bäfvan skalf,
Ett grafhvalf är ej, men ett tempelhvalf,
Det stjernefäste, som der ofvan svänger.

Väx upp till man, med vilja fast som jern,
Din faders stolthet och din moders värn!
Gå lugn till lifvets värf, mot dödens fasor!
För rätt och frihet höj ditt blanka svärd,
Men sänk det aldrig till en hyllningsgärd
För en despot i purpur eller trasor!

Och är du född att varda tidens arm,
Och skall der växa ur din späda barm
En bragd, som blixtar genom sekler sänder,
Så bär med ödmjuk håg din äras krans!
Hvem blir ej hjelte, om vid stridens glans
En verld står hänryckt upp och klappar händer?

Men *det* är manligt, storsint hjeltemod
Att offra nöjd sitt röda hjerteblod
I lifvets hvardagssläp, det tysta, ringa,
Der inga lagrar vänta segrarns hår
Och intet jubel brusar i hans spår,
Men ädla skördar fram ur torfvan springa.

Och göms din gerning i en okänd vrå,
Så fyll din pligt med lust och fröjd ändå,
Fast ej millioner menskoögon se det;
Der Gud Allsvåldig sjelf för hären fram,
Der är för stoftets son det ingen skam,
Att stå som simpel krigare i ledet.

Väx upp, min telning, väx i Herrens hägn,
Af himlens solsken närd och himlens regn!
För dig föräldrahjertan trofast bedja,
Och när af leken allvar varda kan,
Stig fram fullrustad då, en ädel man,
Och tag din plats i mensklighetens kedja!

FJALAR.

På vägen till skolan.

Till en flicka.

DU vårens barn, du friska,
du glada lilla vän,
med hjerta af en siska
och vingar liksom den,
väx som en ängens blomma
i morgonsolens glans,
när bin och humlor brumma
musik till myggans dans!

Väx ej i band, så präktig,
af trånga snörlif tryckt;
väx liksom Gud allsmäktig
den unga björken byggt.
Hon reser fri sin långa,
sin raka stam mot skyn
och dricker luftens ånga
och gläder menskans syn.

Var glad, som sparfven qvittrar
också en mulen dag!
Ondt lynne allt förbittrar,
men glädjen ger behag.
Var hastig att förlåta,
var sen att felen se,
och gråt med dem som gråta
och le med dem som le.

Och spinn och sy och baka,
läs flitigt, sjung också;
blif som en sockerkaka
med hjortronsylt uppå.

Men mer än alla bjerta
små saker, som du lärt,
är dock ett troget hjerta,
som har det goda kärt.

Tänk stort! Tro ej, min flicka
att Gud dig föreskref
till låga jorden blicka
för det du flicka blef.
Nej älska varm i hågen
ljus, ära, fosterland;
men älska ljuft, likt vågen
som slår mot blommig strand.

Den goda blott är fager;
varm vår står tidigt grön.
Vet smickret dig bedrager
som hviskar: du är skön!
Hvar blomma invid bäcken
hon doftar högre ju,
hvar ros i gröna bäcken
är skönare än du.

Väx ej för verldens villa
och blomstra ej i flärd;
det gör ditt hjerta illa,
och du är bättre värd.
Väx hellre för Guds rike,
så är din himmel klar.
Blif goda änglars like
och deras syster var!

Z. TOPELIUS.

Flickan och fogeln.

EN liten fogel satt en gång
Och sjöng uppå sin gren,
Han sjöng ej högt, men ack, hans sång,
Den var så ljuf och ren;
Och folket, som på vägen går,
Beundrar fogelns sång;
Men ingen sångarn skåda får,
Som sjunger dagen lång.

En liten flicka frågar då:
Säg, hvarför gömmer sig
En fogel, som kan sjunga så?
O, mamma, svara mig;
O, sjönge jag så ljuflig sång,
Jag skulle gerna se,
Om mängden komme dagen lång,
Att mig sin hyllning ge.

Då sade modren, öm och mild:
Den lilla fogeln bör
Just bli din egen förebild,
När något godt du gör.
Se, hur han sjunger, glad och fri,
Fast obemärkt och gömd;
Om sångarn okänd ock skall bli,
Blott sången ej blir glömd.

Så var du glad och prisa Gud,
Mitt barn, ur tacksamt bröst,
Om också ingen hör ett ljud
Utaf din späda röst.
Och kan du sprida någon fröjd
På mörk och ödslig stig,
Så gör det och var lika nöjd,
Fast ingen prisar dig.

S. H.

Min moder.

HVAR fins en kärlek, som intill döden
Står oförändrad i alla öden,
Som lik Guds ängel oss öfvervakar
Och fordrar intet, men allt försakar?
På denna jorden fins endast en:
En moders kärlek är det allen.

Allt band är sjelfviskt, som hjertat binder:
Den kyss, som bränner på brudens kinder,
Den hulda famn, som en syster räcker,
Den späda arm, som oss barnet sträcker;
Vår bäste vän har en lön sig drömt:
En moder ensamt har det förglömt.

När minnes hon i de långa åren,
Den tunga smärtan, den heta tåren,
Sin ungdoms vår, som ej fås tillbaka,
Och dagens möda och nattens vaka
För detta barn, som hon älskar mer,
Ju mer hon allt för dess lycka ger?

Och hvem kan gifva hvad hon oss skänker?
Den första tanke, som barnet tänker,
Den första bön, som dess läppar stamma,
Den första kärlekens rena flamma,
Den första maning för rätt och dygd.
För sanning, frihet och fosterbygd!

Och vi, hvad gifva vi henne åter?
Ack, mången sorg, som hon ömt förlåter,
Vår svala kärlek, åt flera delad,
Vår omsorg, ofta förströdd, förfelad.
Ej ens vår åsyn är hennes tröst:
Hon lemnas ensam i lifvets höst.

Och dock hon följer med sina tankar,
Det vilsna barn, som i verlden vankar,
Och hennes bön, som en ängels fackla,
Går klar framför oss, när stegen vackla,
Och lyser vägen med Kristi tro
Och banar stigar och bygger bo.

Ziguenerskan.

Välsignad vare en sådan moder!
O, det är sötma i tårefloder,
Det är en hugnad för alla tider,
Att i det sjelfviska lifvets strider
Få rota sig vid en sådan barm
Och af dess kärlek få kyssas varm!

Så löna, Gud, hvad vi ej förmådde!
Det var ditt frö hon i tiden sådde,
Det är din kärlek, den evigt höga,
Som speglar sig i en moders öga,
Och derför käns som en sol gått ner,
När detta öga ej strålar mer.

Z. Topelius.

"För min mors skull."

MAN bad mig synda mot min Gud
Och trampa käckt hans helga bud,
Man bad mig lefva djerf och fri
I syndens hemska slafveri.

Man sade, jag var feg och svag
Och ännu mycket mer — men jag,
Jag tänkte på min moders råd:
"Min son, förakta ej Guds nåd!"

"Följ ej, om skalkar locka dig,
Till döden bär dock deras stig,
Och synden reder dig en graf
Långt mörkare än stormigt haf."

"Fly *dryckenskapens* hemska last,
Som drager till förderf med hast,
Tag aldrig *första supen* — se,
Den leder till osägligt ve!"

Och modersordet genljöd än
Lik rösten af en trofast vän,
Jag henne såg så kärleksfull.
Och vände om *för hennes* skull.

Hon älskat mig från första dag
Mitt hjerta slog sitt första slag,
Hon fröjdats och hon sörjt med mig
Och dervid helt *förgätit sig!*

O, skulle jag bedröfva då
Ett hjerta som mig älskat så!
Nej, moder, genom Herrens nåd
Jag vill ej glömma dina råd!

Uti min Jesu dyra namn
Jag styra vill emot den hamn,
Som Gud åt oss beredt hos sig,
Der, moder, vill jag möta dig!

En moders bön.

EN dag försvunnen . . . . natten stundar.
Och stjernor brinna i det blå,
Och hän utöfver land och vatten
Så många tysta tankar gå.

Då klappar varmt en moders hjerta,
Hon beder för sin käre son,
Som drog med vårsol bort mot vester
Och nu är långt, så långt ifrån.

Han var ju hennes egen gosse,
Som en gång i sin famn hon bar. —
Hvem hade rätt att honom taga? —
Hvi fick hon ej ha honom qvar? —

Hon mins så väl det kära hufvud,
Hon mellan sina händer höll,
Och huru i de bruna lockar
Så mången tår af glädje föll.

Och såg hon in uti hans ögon,
Då mötte hon hans klara blick;
Och smekte hon hans lilla haka,
En kyss hon af sin älskling fick.

Allt är förbi . . . . Den käre lille
Var blifven man och måste ut.
Men modershjertat är detsamma —
På kärlek tar det aldrig slut.

Så många undangömda tårar,
Så mången suck i ensamhet,
Och ingen lyssnar uti natten,
Och ingen modrens tankar vet.

Hon ligger böjd med knäppta händer
I bönens frid så underskön
Och beder: Herre, honom skydda!
Och Herren hör en moders bön.

—B—G.

Till ett brudpar.

SÄG, vet du hvad han innebär
Din ed, du unga brud?
Och ungersven, du som begär
Ett hjerta inför Gud?

Den eden gäller evig tro
I öfverflöd och brist,
Ett löfte om gemensamt bo,
Som foglarnes på qvist;

Hvar afton ett gemensamt *tack*
Till Den, som klädt hvart träd,
Hvar morgon ett gemensamt *ack!*
Att signa dagen med;

En ärlig bön att hjelpas åt
Och dela hälften hvar
I allt hvad löje eller gråt
Som lifvet sedan har;

En fast och tryggad tillförsigt
Att kunna på hvar punkt
Med glädje fylla hvarje pligt
Och finna intet tungt;

Ett hopp som rosornas till slut,
Som från sin stängel få
Se nya knoppar skjuta ut,
De löftesrika, små;

En tro, att ej ens döden kan
Åtskilja; och att der
Två hjertan klappa mot hvarann,
Är evigheten när.